Raadsvoorstel

Team: Directie en Concerncontrol **Steller**: Niels Kuiper nh.kuiper@sliedrecht.nl	**Portefeuillehouder:** Cees Paas
Onderwerp: Zienswijzen Gemeenschappelijke Regelingen	
Openbaar: Ja	**Afdoening motie en/of toezegging:** **Is hiermee een motie afgedaan?** Nee **Is hiermee een toezegging afgedaan?** Nee
Zaaknummer: 2024-0054863	**Fatale termijn:**
Bestuurlijke route: College van burgemeester en wethouders Oordeelsvormend - Gemeenteraad Sliedrecht Besluitvormend - Gemeenteraad Sliedrecht **PFO**:	**Planning:** 21 mei 2024 18 juni 2024 3 juli 2024 Besproken in alle pfo's

Bijlagen

1. 1.a. Aanbiedingsbrief PC documenten GR Sociaal
2. 1.b. Concept Jaarstukken 2023 GR Sociaal
3. 1.c.Concept Voorjaarsbrief 2024 GR Sociaal
4. 1.d. Concept Begroting 2025-2028 GR Sociaal
5. 1.e. MEMO GR Sociaal - Jaarrekening 2023 - Voorjaarsbrief 2024 - Begroting 2025
6. 1.f. concept zienswijze GR Sociaal
7. 2.a. Jaarverslag 2023 gemeente Sliedrecht OZHZ
8. 2.b. Bijlage 4.c Omgevingsdienst ZHZ - Jaarrekening
9. 2.c. Begroting 2025 versie DB 11 april 2024
10. 2.d.Concept zienswijze ontwerpbegroting 2025 GR OZHZ
11. 3.a. Aanbiedingsbrief VRZHZ
12. 3.b. Ontwerp Begroting 2025
13. 3.c. Jaarstukken 2023 VRZHZ

14. 3.d. Aanbiedingsbrief begroting
15. 3.e. Concept zienswijze GR VRZHZ
16. 4.a. Brief JR2023 DGJ
17. 4.b. Concept jaarstukken 2023 DGJ
18. 4.c. Begroting 2025 GR DGJ
19. 4.d. Brief begroting 2025 DGJ
20. 4.e. Concept zienswijze GR DGJ herziene begroting 2024 en begroting 2025
21. 5.a. GR Gevudo Aanbiedingsbrief ontwerpbegroting
22. 5.b. Concept zienswijze GR Gevudo
23. Bijlage 6 - Risicoanalyse

Onderwerp
Zienswijzen Gemeenschappelijke Regelingen.

Beslispunten
De gemeenteraad voor te stellen om:
1. In te stemmen met de zienswijzebrief op de jaarstukken 2023 en de primaire begroting 2025 van de GR Sociaal.
2. In te stemmen met de zienswijzebrief op de jaarstukken 2023 en de primaire begroting 2025 van de GR Omgevingsdienst ZHZ.
3. In te stemmen met de zienswijzebrief op de jaarstukken 2023 en de primaire begroting 2025 van de GR Veiligheidsregio ZHZ.
4. In te stemmen met de zienswijzebrief op de jaarstukken 2023 en de primaire begroting 2025 van de GR Dienst Gezondheid & Jeugd.
5. In te stemmen met de zienswijzebrief op de jaarstukken 2023 en de primaire begroting 2025 van de GR Gevudo.

Samenvatting voor de raad:
Het raadsvoorstel betreft de concept zienswijzen op de financiële stukken van onze Gemeenschappelijke Regelingen. Na besluitvorming worden de zienswijzen namens de gemeenteraad opgestuurd richting de Gemeenschappelijke Regelingen.

Inleiding
De gemeenteraad wordt jaarlijks in de gelegenheid gesteld zienswijzen te geven op de ontwerp begrotingen van de Gemeenschappelijke Regelingen (hierna GR) waarin Sliedrecht deelneemt. Door de concept zienswijzebrieven in één keer te behandelen pogen wij de reactie en bespreking overzichtelijker te maken. Tegelijkertijd wordt een eenduidige reactie richting alle besturen van de gemeenschappelijke regelingen gerealiseerd.
Met de ontwerp begrotingen 2025 wordt u ook de jaarstukken 2023 van de gemeenschappelijke regelingen aangeboden. Deze jaarstukken zijn niet voor een zienswijze bedoeld. Wel geeft het u extra context om de begrotingen te kunnen beoordelen en kan hierop een reactie worden geformuleerd. Indien sprake is van een positief jaarresultaat over 2023 dat bestemd dient te worden is er wel de mogelijkheid een zienswijze in te dienen. Een dergelijke zienswijze is dan ook per GR in de zienswijzebrieven opgenomen (indien van toepassing).

Beoogd effect
Via de zienswijzen invloed uit oefenen op de financiële en inhoudelijke kaders van de GR'en om de gestelde maatschappelijke doelen te realiseren.

Argumenten
In algemene zin is op te merken:
1. De jaarstukken 2023 zijn voor de gemeenteraad ter kennisname aangeboden
De vaststelling van de jaarstukken is aan het algemeen bestuur van de GR-en. Indien er bijzonderheden zijn, is dit als extra onderwerp verwerkt in de zienswijzebrief.

2. Zienswijze mogelijk op de bestemming van de jaarresultaten 2023
De zienswijzen hierop zijn opgenomen in de zienswijzebrieven op de ontwerpbegrotingen.

3. De jaarstukken worden door de accountant beoordeeld
Uit de controle door de accountant kunnen nog wijzigingen naar voren komen waardoor de jaarstukken dienen te worden aangepast.

4. De begroting is het jaarlijkse moment dat de raad richting kan geven aan de GR'en.
Er is nadrukkelijk de wens om grip op de GR-en te hebben. Juist het vroegtijdig beïnvloeden van de beleidsdossiers om de lokale belangen optimaal in te brengen is daar een middel voor. Het indienen van een zienswijze op de ontwerpbegroting is hiervoor een sturingsinstrument.

5. Voor de begrotingen worden op ZHZ-niveau dezelfde uitgangspunten gehanteerd.
1. Indien er voorstellen zijn die een begrotingswijziging en/of structurele extra bijdragen vereisen, dan verwachten we hiervoor een zienswijzevoorstel inclusief zorgvuldige onderbouwing;
2. De weerstandscapaciteit wordt bij de gemeenten aangehouden. Positieve resultaten in de jaarrekening vloeien dan ook in principe terug naar de eigenaren, rekening houdend met de geldende afspraken met een GR over hun weerstandsreserve.

Per beslispunt is op te merken:
1.1.Kenmerkend voor de zienswijze op documenten van de GR Sociaal is:
1. Voor wat betreft de jaarrekening 2023 is opvallend dat de kosten voor de WSW en beschut werk hoger uitvallen en een financieel voordeel gepresenteerd wordt op arbeidsparticipatie en de Wmo. Gezien de samenstelling van ons bijstandsbestand hadden wij verwacht een tegengestelde beweging te zien om ontwikkeling en uitstroom te realiseren. Ten aanzien van de Wmo hebben we kunnen constateren dat over de gehele linie (exclusief dagbesteding) een krimp heeft plaatsgevonden in het aantal voorzieningen.

2. In de voorjaarsbrief 2024 is voor Sliedrecht een netto verzwaring van de lasten met € 1.074.000 te lezen. Een zeer forse opgave. Het doet ons goed om te zien dat in het lopende begrotingsjaar al enkele maatregelen zijn getroffen om de kostengroei te dempen.

3. De begroting 2025 laat voor Sliedrecht een zeer forse structurele verzwaring van de lasten zien. In 2025 stijgen onze netto lasten voor de activiteiten en verantwoordelijkheden van de GR Sociaal met maar liefst € 1.095.000. Dit is voor het grootste deel toe te schrijven aan de ontwikkeling op de inkomensregelingen en de Wmo voorzieningen.
Verder doet het ons goed om te lezen dat er meer aandacht is voor de wijze waarop inwoners ondersteund worden. De hulpvraag van de inwoner vormt het vertrekpunt voor de door u te leveren hulp en ondersteuning. Hiervoor zoekt de GR Sociaal de verbinding met het lokale veld. Daarin stellen wij wel het Bonkelaarhuis en haar werkwijze als centrale toegang centraal. Wij gaan ervan uit dat er wordt aangesloten op de door ons lokaal georganiseerde context.
Tot slot, met de integratie van Drechtwerk in de GR Sociaal is meer aandacht ontstaan voor de kansen die dit kan bieden. Het positioneren van Drechtwerk als leer-, werk- en ontwikkelbedrijf naast haar functie van sociale werkvoorziening sluit hier op aan. Wij zien net als u kansen om de kennis, expertise en infrastructuur breder toe te passen en zo bij te dragen aan de ontwikkeling van onze inwoners met een bijstandsuitkering.

2.1. Kenmerkend voor de zienswijze op documenten van de GR Omgevingsdienst ZHZ is:
1. Verder zijn de exacte ontwikkelingen en gevolgen van deze ontwikkelingen op de uitvoering van de werkzaamheden van de OZHZ nog onvoldoende duidelijk. Dit maakt het voor de gemeente als opdrachtgever complex om tijdig beter inzicht te krijgen in de potentiële gevolgen van deze ontwikkelingen.

3.1. Kenmerkend voor de zienswijze op documenten van de GR Veiligheidsregio ZHZ is:
1. In de jaarrekening 2023 is te lezen dat vacatures ertoe hebben geleid dat niet alle speerpunten voor 2023 zijn gerealiseerd. Daarvoor hebben wij begrip. Het is goed om te lezen dat u er weer in geslaagd bent om nieuwe beroepskrachten en vrijwilligers te werven. Zonder hun inzet en professionaliteit kunt u uw kerntaken niet uitvoeren en is onze veiligheid in het geding. Dat vraagt ook dat zij voldoende zijn toegerust. In dat opzicht zijn wij blij met de investering in hun professionalisering, de aanschaf van nieuwe voertuigen en de beoogde nieuwbouw van de kazerne in Sliedrecht.

2. De GR VRZHZ kiest ervoor om het resterende jaarresultaat van 2023 voor een deel (985.000 euro) terug te laten vloeien naar de gemeenten en voor een deel te gebruiken om het algemeen weerstandsvermogen op te hogen met 510.000 euro op te hogen tot 1.100.000 euro.
3. De ontwerpbegroting 2025 krijgt onze waardering. Het is een mooi document met goede en waardevolle ambities, zorg voor het personeel, het materieel en de huisvesting. Ondanks het resultaat over 2023 dat terugvloeit naar gemeenten, maakt dat de mutaties voor 2024 en 2025 zorgen voor een éxtra bijdrage. Voor 2025 zien wij wederom gevraagde aanvullende bijdrage, terwijl wij bezuinigingen dienen vorm te geven. Voor nu achten wij deze kosten onontkoombaar. Naast het reeds genoemde onderzoek is het nodig dat de GR VRZHZ steeds nieuw beleid en nieuwe uitgaven kritisch tegen het licht houdt. Wij vragen de GR VRZHZ om toezegging in deze.

4.1. *Kenmerkend voor de zienswijze op documenten van de GR Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ is:*
1. Ten aanzien van de jaarrekening 2023 zien we een voordelig totaalresultaat van € 801.529. Normaliter vloeien deze middelen terug naar de gemeenten. Gelet op de behandeling in het AB over een aantal concrete onderwerpen waar dit overschot voor kan worden ingezet, kunnen we instemmen met deze bestemming. Wel willen wij benadrukken, dat wanneer het onderwerpen betreft die nog niet door het AB behandeld zijn, naar onze mening de aanvraag van middelen hiervoor via de gebruikelijke route van het AB dient te verlopen.
2. Binnen de SOJ wordt het jaar 2023 voor Sliedrecht positief afgesloten met een voordelig resultaat van € 87.293. De inschatting die gemaakt is bij de 2e burap 2023 is realistisch gebleken. Wij zijn positief gestemd over de betrouwbaarheid van het forecast model waarmee gewerkt wordt.
3. De begroting 2025 toont hogere lasten en daaruit volgend een verhoging van de gevraagde bijdrage. Dit is vooral het gevolg van gewenste formatie uitbreidingen. Wij kijken hier kritisch naar, aangezien het Meerjarenbeleidsplan DG&J 2024-2028 nog niet definitief is vastgesteld en wij ons als gemeente in een uitdagende financiële positie begeven.
Verder geven we in de zienswijzebrief op inhoud bevindingen mee op de onderdelen Veilig Thuis, Meldpunt Zorg & Overlast, het leerlingenvolgsysteem (LVS), de jeugdgezondheidszorg (JGZ) en de Serviceorganisatie Jeugd (SOJ). In de zienswijze ziet u op deze onderdelen dat we de balans zoeken in het meeveren in (additionele) capaciteitsvragen en onze financiële positie als gemeente.

5.1 Kenmerkend voor de zienswijze op documenten van de GR Gevudo is:
1. Er zijn geen inhoudelijke wensen of bedenkingen ten aanzien van de concept begroting 2025.

Kanttekeningen / Risico's
0.1.De algemeen besturen van de afzonderlijke GR-en stellen de jaarstukken en begroting vast Het algemeen bestuur hoeft de zienswijze niet over te nemen en gaat zelf over de vast te stellen begroting. Hierover wordt u als raad per brief geïnformeerd door de GR'en.

0.2. Eventuele wijzigingen ná de Oordeelsvormende vergadering worden mondeling ingebracht door de verantwoordelijk portefeuillehouders in de algemeen besturen
Net als voorgaande jaren is de planning krap. Dit houdt in dat de conceptzienswijzen na de Oordeelsvormende vergadering worden toegezonden naar de algemeen besturen. Mochten er bij de besluitvormende vergadering nog accentverschuivingen plaatsvinden, dan neemt de verantwoordelijk portefeuillehouder dit mee naar het algemeen bestuur. De GR'en sturen de gemeenteraden na afloop een brief over de verwerkingswijze van de zienswijzen.

Financiën
Het raadsvoorstel met betrekking tot de zienswijzen heeft in zichzelf geen financiële consequenties. Deze financiële consequenties zijn uiteindelijk het gevolg van de autonome besluiten die de algemene besturen van de GR'en nemen, waarbij ze de ingebrachte zienswijzen afwegen.
De financiële effecten die optreden wanneer de concept stukken worden vastgesteld zijn verwerkt in de P&C cyclus van de gemeente Sliedrecht. Deze stukken hebben u nog niet allemaal bereikt, deze zullen op korte termijn naar u toekomen. De aanname hierbij is dat de concept stukken van de GR'en conform voorstel zullen worden vastgesteld. Aanpassingen als gevolg van zienswijzen zijn daarmee nog niet verwerkt.

Het effect uit de Jaarrekeningen van de GR'en krijgt voor het gedeelte voor bestemming van het resultaat een plaats in de Jaarrekening 2023 van de gemeente Sliedrecht. Voor de resultaatbestemming geldt dat niet, daarover moet eerst besloten worden. Het effect uit de voortgangsrapportages krijgt een plaats in de Voorjaarsnota 2024 van de gemeente Sliedrecht. De effecten uit de begrotingen hebben een plaats gekregen in de Kadernota 2025. Concreet zult u vanuit de GR Sociaal en de dG&J (SOJ) mutaties terugvinden in de Voorjaarsnota 2024. In de Kadernota 2025 zijn reeksen opgenomen met betrekking tot de GR Sociaal, dG&J (SOJ) en de Veiligheidsregio ZHZ. Daarnaast zullen de budgetten van alle verbonden partijen conform de uitgangspunten worden geïndexeerd. De budget ruimte die hiervoor nodig is, is in de meerjarenbegroting zoals die is opgesteld bij de Begroting 2024 voorzien.

Wet- en regelgeving / Juridische zaken
n.v.t.

Duurzaamheid
n.v.t.

Inclusiviteit
n.v.t.

Tijdspad, monitoring en evaluatie m.b.t. voorgesteld raadsbesluit
n.v.t.

Communicatie / Participatie
n.v.t.

Vervolgprocedure (inspraak/publiceren)
Na bespreking in de gemeenteraad worden de definitieve brieven toegezonden aan de GR'en. De algemeen besturen van de GR'en nemen vervolgens een besluit over de definitieve Begroting 2025 en resultaatbestemmingen van de jaarrekeningen 2023. Daarbij houden zij rekening met de ingediende zienswijzen en geven daar ook een inhoudelijke reactie op. Deze reactie en het besluit wordt daarna weer kenbaar gemaakt aan de lokale raden.

Eerdere besluitvorming c.q. bronvermelding
n.v.t.

Concept raadsbesluit

Zaaknummer: **2024-0054863**

Onderwerp:
Zienswijzen Gemeenschappelijke Regelingen

De raad van de gemeente Sliedrecht; gezien het voorstel van

burgemeester en wethouders d.d. 21 mei 2024;

Besluit

1. In te stemmen met de zienswijzebrief op de jaarstukken 2023 en de primaire begroting 2025 van de GR Sociaal.
2. In te stemmen met de zienswijzebrief op de jaarstukken 2023 en de primaire begroting 2025 van de GR Omgevingsdienst ZHZ.
3. In te stemmen met de zienswijzebrief op de jaarstukken 2023 en de primaire begroting 2025 van de GR Veiligheidsregio ZHZ.
4. In te stemmen met de zienswijzebrief op de jaarstukken 2023 en de primaire begroting 2025 van de GR Dienst Gezondheid & Jeugd.
5. In te stemmen met de zienswijzebrief op de jaarstukken 2023 en de primaire begroting 2025 van de GR Gevudo.

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Sliedrecht op 3 juli 2024

De griffier, De voorzitter,

mr. R.P.A. van Aalst mr. drs. J.M. de Vries

GRSociaal
Sociale Dienst Drechtsteden × Drechtwerk

Aan de Colleges van Burgemeester en Wethouders
van de deelnemende gemeenten

Telefoon: 078-770 8910

E-mail: bestuurgrsociaal@drechtsteden.nl

Bijlage(n): 3

Behandeld door: M. Klink
Onderwerp: Jaarrekening, voorjaarsbrief, begroting, bestuurlijke opdrachten GR Sociaal

Datum: 8 april 2024
Ons kenmerk: 2024-0033717
Uw kenmerk: NVT

Geacht college,

Bijgaand ontvangt u de conceptjaarrekening over 2023, de concept voorjaarsbrief 2024 en het concept van de begroting 2025 van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal. We verzoeken u deze documenten door te geleiden naar de gemeenteraad. Voor de concept jaarrekening geldt dat deze ter informatie wordt aangeboden. De concept voorjaarsbrief en concept begroting wordt aan de raden aangeboden, zodat de raad in de gelegenheid is zijn zienswijze te geven.

Jaarrekening 2023
Dit jaar is voor het eerst, naast de verplichte jaarstukken in boekwerk, ook een publieksversie gemaakt. Deze treft u binnenkort aan op www.socialedienstdrechtsteden.nl/sociaalbeeld2023. Op deze landingspagina plaatsen we ook de concept jaarstukken en enkele kerncijfers.

Voorjaarsbrief 2024
Dit jaar ontvangt u voor de tweede keer ook een voorjaarsbrief, gelijktijdig met de andere documenten. Deze brief geeft u als gemeenten tijdig alle informatie die u voor uw eigen begrotingsproces nodig hebt. Met deze brief wordt feitelijk de lopende begroting (2024) geactualiseerd op basis van jaarrekeningcijfers, autonome ontwikkelingen van eerder vastgestelde uitgangspunten (zoals CBS) en zijn de rijkscirculaires verwerkt. Omdat met de voorjaarsbrief ook enkele begrotingswijzigingen worden gedaan, bieden wij ook deze brief graag voor zienswijze aan.

Begroting 2025
Voor wat betreft de begroting 2025 hechten we eraan te melden dat deze begroting wezenlijk anders qua programmaopbouw, doelstellingen en indicatoren is opgebouwd dan vorige jaren. Er wordt nu zichtbaar gewerkt in de GR Sociaal aan vijf opgaven, waarbij elke opgave geredeneerd vanuit de inwoner en de waarde die wij met ons werk beogen toe te voegen is opgebouwd. Hierdoor start de opgave bewust met een definitie vanuit de inwoner.

Elke opgave is vervolgens opgebouwd uit drie hernieuwde doelstellingen, nieuwe indicatoren en jaarlijkse speerpunten waar de focus en inzet naartoe gaat. Met bestuurders is de afgelopen 1,5 jaar op meerdere momenten ingezoomd op deze nieuwe opbouw en de keuzes voor doelstellingen, indicatoren en speerpunten. Ook inwoners zijn betrokken bij deze opbouw, door o.a. metingen op publieke waarden en diepere onderzoeken naar wat er voor hen van belang is.

De concept begroting is opgesteld aan de hand van de eerder vastgestelde uitgangspuntennotitie. Deze uitgangspunten zijn samen met de gemeenten tot stand gekomen. Een groot deel van de uitgangspunten en prijsontwikkelingen vinden hun landingsplek overigens in 2024 en daarmee in de voorjaarsbrief 2024.

De concept voorjaarsbrief en concept begroting laten een stijging zien van de bijdrage. Daarbij merken we op dat het overgrote deel van de stijging veroorzaakt wordt door niet beïnvloedbare ontwikkelingen, namelijk prijs- en loonindexaties en CAO ontwikkelingen die doorwerken in contracten (conform de afspraken).

Gegeven de context waarin de gemeentelijke financiën zich bevinden hebben we nadrukkelijk gekeken welke mogelijkheden er zijn om de stijgende financiële druk te temperen binnen het huidige beleidskader. Daarom is er in de begroting voor 2025 al gezocht naar maatregelen die de voorziene stijging van de lasten deels kunnen dempen. Waar mogelijk, landen deze maatregelen al in de voorjaarsbrief 2024. Voorbeelden hiervan zijn te vinden bij opgave Zorgen voor Ondersteuning voor wat betreft de invoering van herstelgerichte ondersteuning (Powerful Ageing) en de afschaling van lichtere vormen van begeleiding naar het voorveld. Dit laatste betekent overigens voor gemeenten niet per definitie een voordeel, aangezien zij ook het lokale voorveld financieren. Ook binnen de opgave Ontwikkelen naar Werk / Bestaanszekerheid zijn maatregelen verwerkt, zoals beschut werk met behulp van een loonkostensubsidie (LKS), werk-fit maken van inwoners die langer dan twee jaar in de bijstand zijn, uitstroom van de impulsgroep statushouders en meer inwoners parttime laten werken. Tevens is bewust afgeweken van het uitgangspunt dat het apparaat meegroeit met de groei van de taak, de nullijn wordt hierin gehanteerd in 2024 en 2025.

In 2025 betekent dit reeds een ombuiging van €6,1 miljoen die oploopt naar €12,4 miljoen in 2028.

Toekomstbestendigheid sociaal domein
Gemeenten staan voor financiële uitdagingen richting 2026, onder andere door 'het financieel ravijn' dat veroorzaakt wordt door de landelijke wijziging in financieringssystematiek voor gemeenten. We zien tegelijkertijd dat het sociaal domein te maken blijft houden met oplopende kosten.

Dat roept de vraag op in hoeverre het sociaal domein houdbaar blijft in deze context. De ontwikkelingen in het sociaal domein zelf spelen in deze uitdaging een steeds grotere rol. De vraag naar jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning is de afgelopen jaren sterk gestegen. Demografische ontwikkelingen maken dat de vraag naar ondersteuning in de Wmo zal blijven stijgen de komende jaren. De samenstelling van de doelgroep van de Participatiewet verandert en dit maakt dat een grotere groep langdurige ondersteuning nodig heeft. Daarnaast staan de ontwikkelingen op het gebied van (mondiale) economie, met inflatie als gevolg, en arbeidsmarkt niet stil.

De stijging in de vraag, de tekorten op de arbeidsmarkt, de stijging van de kostprijzen en de CAO ontwikkelingen in relatie tot het (incidentele) budget dat gemeenten ontvangen van het Rijk, maakt dat we afstevenen op een situatie waarin we niet alle ondersteuning en hulp meer kunnen bieden aan onze inwoners als we blijven doen wat we nu doen. Er is daarom wezenlijk iets anders nodig willen we de toekomst van het sociaal domein bestendig houden. Dat vraagt om regionale en lokale keuzes die mogelijk ook inwoners gaan raken én om stevige gesprekken op landelijk niveau om ervoor te zorgen dat landelijke keuzes zich door vertalen naar toereikende gemeentebudgetten.

Bestuurlijke opdrachten voor ombuigingen
Bovenstaande is de reden waarom er bestuurlijk opdrachten lopen waarbij we in deze regio met elkaar kijken welke keuzes gemaakt kunnen worden om de toekomstbestendigheid én de betaalbaarheid te waarborgen. Het gaat hierbij om de bestuurlijke opdracht "toekomstbestendig sociaal domein". De doelstelling is het in kaart brengen van mogelijkheden die de GR Sociaal ziet om binnen haar verantwoordelijkheden bij te dragen aan het beheersbaar houden van de kosten in het sociaal domein voor gemeenten, rekening houdend met de noodzaak van het werken aan toekomstbestendige

ondersteuning in het sociaal domein waar ondersteuning beschikbaar blijft voor inwoners die dat nodig hebben.

We beseffen ons dat de hierboven genoemde ombuigingen (zie begroting 2025) niet voldoende zijn om de verwachte kostenstijging in het sociaal domein blijvend af te vlakken. Hiervoor zijn ook transformatieve veranderingen in het sociaal domein nodig. Daarom nemen wij ons voor om de komende tijd voorstellen uit te werken die bijdragen aan een toekomstbestendig sociaal domein. Voorstellen die het beter maken voor de inwoner én een duurzaam effect hebben op de financiën. We werken hierbij aan de hand van drie lijnen:

1. Aanpassing van de uitvoering en bedrijfsvoering: In de afgelopen jaren heeft de GR Sociaal zich ontwikkeld tot een robuuste organisatie in de Drechtsteden, die zich verbonden heeft met de zeven gemeenten door lokaal te werken en maatwerk te leveren voor zowel gemeenten als inwoners. Deze ontwikkeling heeft binnen de bestaande (financiële) kaders plaatsgevonden. Met de recente doorontwikkeling van de organisatie ligt het in de lijn der verwachting dat herontwerp van uitvoeringsprocessen en investeren in ICT een aanzienlijke bijdrage zal leveren aan efficiënter en nog inwonersgerichter werken. Zo blijft de GR Sociaal in staat om, conform de gemeentelijke wensen, in te spelen op de lokale situatie en hierin ondersteunend te zijn, zonder dat dit tot ongebreidelde groei van apparaatskosten zal leiden.
2. Aanpassingen in het beleidsprogramma: Alle gemeenteraden hebben ingestemd met de herijkingen van het minimabeleid en Wmo-beleid. Het is mogelijk om hierin nieuwe keuzes te maken. Ook op het gebied van de opgave Ontwikkelen naar werk zal een evaluatie van huidige re-integratie instrumenten en werkgeversinstrumenten plaatsvinden. Deze evaluatie houdt daarbij rekening met landelijke ontwikkelingen zoals het nieuwe wetsvoorstel Participatiewet in balans, ontwikkelingen arbeidsmarktregio's, aanpassing opdracht ontwikkelbedrijven, beschut werk en de opdracht om regionale werkcentra op te richten.
3. Onderzoeken van kansen voor nadere samenwerking: Zo gaan we bijvoorbeeld met gemeenten in gesprek over de taak- en rolverdeling tussen gemeenten en GR Sociaal in beleid en dienstverlening aan inwoners. Ook in de samenwerking met (onderdelen van) andere gemeenschappelijke regelingen zoals de GR DG&J kan anders kijken en denken een nieuw licht werpen op kostenefficiënter en doelmatiger werken in het sociaal domein, bijvoorbeeld op het gebied van toegang, toezicht, inkoop en contractmanagement. Daarnaast zien we kansen voor efficiëntere inrichting van onze gezamenlijke taken op het gebied van inburgering, beschermd wonen en samenwerken aan beleidsontwikkeling. Dit vraagt een gezamenlijke verkenning met gemeenten.

Specifiek voor de Wmo loopt er ook een bestuurlijke opdracht inzake de betaalbaarheid van de Wmo mede in relatie tot de vergrijzing. In deze opdracht werken we gezamenlijk (gemeenten, GR, aanbieders) aan onderwerpen als re-ablement, inkorten wachttijden, verminderen tekort arbeidskrachten en innovatie.

De komende maanden wordt hard gewerkt aan de uitwerking van beide opdrachten. Uiteraard houden we u hierover graag op de hoogte. Zodra de uitwerkingsopdrachten gereed zijn en daadwerkelijk een financieel effect in zich hebben, worden deze voorgelegd voor besluitvorming in de daartoe bevoegde gremia. Daarna kunnen deze via een begrotingswijziging, de voorjaarsbrief 2025 of uitgangspuntennotitie 2026 van de GR Sociaal worden meegenomen.

We raden u in elk geval aan om tijdig met de gemeenteraden in gesprek te gaan over het sociaal domein, de toekomstbestendigheid hiervan en de keuzes die hierin te maken zijn. Hun rol is bij deze keuzes van cruciaal belang. We doen daarbij de oproep om ook de GR Sociaal daarin vroegtijdig te betrekken. We denken graag mee in de te maken keuzes en we delen graag de informatie en kennis die daarbij nodig is zodat we in gezamenlijkheid tot bestendige keuzes kunnen komen.

Cijfers en rapportages
De GR Sociaal heeft vorig jaar ambtelijk een gemeentelijke rapportage opgeleverd met nadere informatie over financiën en inhoud. Aan de hand van deze rapportage is met de gemeenten een inhoudelijk gesprek gevoerd over de resultaten, ontwikkeling en samenwerking.

We doen er nog steeds alles aan om ook de financiële informatie uiteindelijk via dashboards beschikbaar te krijgen. Omdat de ‘freeze’ vanwege ICT Beweegt ook van toepassing was en is op nieuwe koppelingen tussen systemen en het dataplatform lukt het op dit moment niet om deze cijfers digitaal beschikbaar te krijgen. We kiezen er daarom voor om voor nu nog te blijven werken met een los document dat ambtelijk gedeeld, besproken en doorontwikkeld wordt.

Datum: 8 april 2024
Ons kenmerk: 2024-0033717

Zienswijzetermijn voor concept voorjaarsbrief en concept begroting
De zienswijze op de concept voorjaarsbrief en concept begroting ontvangen wij graag uiterlijk vrijdag 21 juni 2024. De uiteindelijke stukken zullen, inclusief ontvangen zienswijzen en reactie, worden besproken en voor vaststelling worden voorgelegd in de vergadering van het Algemeen Bestuur GR Sociaal van 11 juli 2024. De zienswijzetermijn loopt officieel tot 2 juli 2024, maar door te streven naar de termijn van 21 juni 2024 wordt het voor ons mogelijk om een reactie op en eventuele aanpassingen naar aanleiding van de zienswijzen in te regelen.

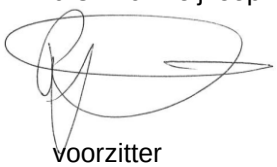
Wij verzoeken u, als u de termijn niet mocht halen, om ook het concept van de zienswijze naar ons te sturen, op het moment dat uw college dat naar de gemeenteraad heeft doorgezet. Op die manier kan het Dagelijks Bestuur GR Sociaal al een reactie voorbereiden voor de vaststelling in het Algemeen Bestuur GR Sociaal.

Tot slot bieden wij aan om actief aan te sluiten bij vergaderingen van raadscommissie(s) en de gemeenteraad wanneer de zienswijze en de P&C stukken worden besproken.

Hoogachtend,
het Dagelijks Bestuur van de GR Sociaal,

drs. D.J. van Maanen — drs. P.J. Heijkoop

secretaris — voorzitter

Afschrift aan: Algemeen Bestuur GR Sociaal
Bijlage(n): Concept jaarrekening 2023, concept voorjaarsbrief 2024, concept begroting 2025-2028

GRSociaal
Sociale Dienst Drechtsteden X Drechtwerk

CONCEPT Jaarstukken 2023

Gemeenschappelijke Regeling Sociaal

Versie: 4 april 2024

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD **3**

JAARVERSLAG **4**

1 SAMENVATTING EN BESTEMMING RESULTAAT **4**

2 PROGRAMMAVERANTWOORDING **11**

2.1 DIENSTVERLENING 11

2.2 BESTAANSZEKERHEID VERSTERKEN 13

2.3 ONTWIKKELEN NAAR WERK 23

2.4 ZORGEN VOOR ONDERSTEUNING 33

2.5 BEDRIJFSVOERING 38

3 PARAGRAFEN **42**

3.1 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING 42

3.2 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN 47

3.3 FINANCIERING 48

3.4 BEDRIJFSVOERING 52

3.5 OPENBAARHEIDSPARAGRAAF 54

3.6 VERBONDEN PARTIJEN 55

4 JAARREKENING **62**

4.1 BALANS EN TOELICHTING 62

4.2 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN EN DE TOELICHTING 71

4.3 DVO'S BUITEN DE EXPLOITATIE 73

4.4 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN 75

4.5 INVESTERINGSKREDIETEN 75

4.6 RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING 76

4.7 WET NORMERING TOPINKOMENS 77

4.8 SISA 79

4.9 BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD 83

5 OVERIGE GEGEVENS **84**

6 BIJLAGEN **85**

BIJLAGE 1 BIJDRAGEN GEMEENTEN 85

BIJLAGE 2 AFREKENING OVERGEDRAGEN REGELINGEN 88

BIJLAGE 3 VERDEELSLEUTELS 2023 105

VOORWOORD

Het jaar 2023 was het eerste volledige jaar waarin de Sociale Dienst Drechtsteden en Drechtwerk samen onderdeel zijn geworden van de GR Sociaal. Het is ook het eerste jaar waarin de GR Sociaal niet te maken heeft met ontvlechting, een aanpassing van het construct (GR) of een samenvoeging met een andere GR. De focus kwam daarmee nadrukkelijker dan de afgelopen jaren weer op de inhoud te liggen en daarmee op het slimmer samenwerken intern én extern, als ook het doorontwikkelen van onze dienstverlening op alle werkzaamheden. 2023 is ook het jaar waarin de GR Sociaal zich qua manier van werken nadrukkelijk heeft geherpositioneerd:

- Er wordt sinds 2023 gewerkt vanuit drie inhoudelijke opgaven: bestaanszekerheid versterken, ontwikkelen naar werk en zorgen voor ondersteuning. Bij elke opgave heeft de herijking in 2023 een rol gespeeld. Voor bestaanszekerheid in de afronding en het 1e jaar waarin de herijkte beleidsregels zijn uitgevoerd, voor Zorgen voor Ondersteuning liep in 2023 de herijking en voor ontwikkelen naar Werk is deze wel gestart, maar verbonden aan de Participatiewet in balans.
- In de manier van werken staan integraliteit, samenwerking lokaal, maatwerk én eenvoud centraal. Medewerkers zijn dicht bij elkaar en qua taken samengevoegd, zodat het werk makkelijker en sneller in het belang van de inwoner uitgevoerd kan worden. Met de gemeenten zijn meerdere gesprekken gevoerd en afspraken gemaakt over de samenwerking lokaal, gemeentelijke rapportages en cijfers en verbindingen in belang van de inwoner.
- De opgave dienstverlening is toegevoegd, met nadrukkelijke aandacht voor Informatie & Advies binnen de wijkteams (lokaal), het beschikbaar stellen van een integraal consulent, 1 aanspreekpunt voor de inwoners met multiproblematiek en meerdere betrokken partijen. Op het werkplein zijn externe partners toegevoegd, waardoor ook die samenwerking sneller en gemakkelijker gaat.
- De opgave bedrijfsvoering die zich meer is gaan vormen naar integrale teams ter optimale ondersteuning van de inhoudelijke opgaven en ondertussen met de nodige uitdagingen te maken heeft als het om bijvoorbeeld ICT (beweegt), data en personeel gaat.

Ook landelijk zien we in 2023 de nodige ontwikkelingen die van invloed waren op ons werk. Of dat nu de voortzetting van de energietoeslag is, de val van het kabinet, de onzekere financiën of juist de positieve ontwikkeling waarbij er landelijk veel meer aandacht is voor de uitvoering, bestaanszekerheid en vereenvoudiging van de complexe systemen en regelgevingen. Het raakt de GR Sociaal dagelijks en biedt juist ook kansen om onze dienstverlening te innoveren en optimaliseren, zodat inwoners van de Drechtsteden zelfstandig en volwaardig kunnen leven, werken, wonen en meedoen.

Vooropgesteld dient te worden dat de voorliggende rapportage een iets andere vorm heeft dan in het verleden. In de najaarsbrief 2023 is reeds aangegeven dat, sinds de stof is neergedaald na de formatieve jaren van de GR Sociaal, 2023 een uitgelezen kans bood om de verschillende opgaven vanuit de inhoud opnieuw te prioriteren. In dit kader is binnen iedere opgave een begin gemaakt met het ontwikkelen van actuele doelstellingen, die in toenemende mate bepalend gaat zijn voor zowel de sturing binnen de opgave, de prioritering van de activiteiten in een bepaalde periode als de verantwoording over de bereikte resultaten richting de opdrachtgevers.

Hoewel nog niet volledig uitgekristalliseerd vormen de geformuleerde doelen per opgave voor deze jaarrekening, net als in de najaarsbrief, de basis voor de nieuwe wijze van rapporteren. De consequentie hiervan is dat de opzet van de begroting en de verantwoording in de omschakeling niet meer één op één corresponderen, maar dat uiteraard informatie niet verloren is gegaan (en enkel een andere plek heeft gekregen in deze jaarrekening). Aangesloten is bij de doelen zoals deze ook in de najaarsbrief zijn benoemd. In 2023 is het bestuur op diverse momenten meegenomen in de omslag naar geactualiseerde doelen. De begroting 2025 zal voor het eerst volledig in een nieuwe stijl zijn vormgegeven.

We merken verder op dat doordat de najaarsbrief geen begrotingswijziging betrof het resultaat van de najaarsbrief nu nog meeloopt in het uiteindelijke jaarresultaat. In voorgaande jaren gold dat de 2e bestuursrapportage wel een begrotingswijziging betrof, waardoor in voorgaande jaren in de jaarrekening enkel het effect tussen laatste bestuursrapportage en jaarrekening nog een financieel effect voor gemeenten in hield. Dit is voor dit jaar dus anders, vanwege de najaarsbrief. In een eerder stadium is de gemeenten verzocht om met de prognose uit de najaarsbrief wel nadrukkelijk rekening te houden.

JAARVERSLAG

1 SAMENVATTING EN BESTEMMING RESULTAAT

Algemeen
De jaarstukken 2023 bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit de samenvatting, de programmaverantwoording en de paragrafen. Dit hoofdstuk geeft inzicht in het gevoerde beleid en het financiële resultaat per programmaonderdeel van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal (GR Sociaal). De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de actuele begroting 2023 (dat is de primaire begroting inclusief alle begrotingswijzigingen in 2023, onder andere via de voorjaarsbrief) en de prognoses die al in de Najaarsbrief 2023 waren afgegeven worden verklaard.

Per opgave zien we samenvattend de volgende ontwikkelingen en resultaten in 2023.

1.1 SAMENVATTING
Beleidsinhoudelijke samenvatting

Dienstverlening
We zijn het afgelopen jaar intensief bezig geweest met het investeren in lokale en regionale samenwerkingsverbanden. Een mooi resultaat hiervan is dat het regionale aanbod aan de Spuiboulevard in 2023 uitgebreid is met de Belastingdienst, Dienst Toeslagen en het Regionaal Bureau Zelfstandigen. Er zijn verder gesprekken gaande met het regionaal werkcentrum, DUO, de IND, de SVB, het CAK en het CJIB voor de mogelijkheden tot aansluiten. Deze ontwikkelingen sluiten nauw aan bij de doelstellingen vanuit het project 'overheidsbrede loketten' binnen de WAU. Landelijk zijn wij aangesloten bij de projectgroep vanuit het Rijk die hiermee bezig is.

Andere belangrijke resultaten zijn:
- Deelname aan de meerjarige programma's Dordrecht West en Veerkrachtige buurten (Zwijndrecht);
- Verkennende gesprekken met gemeenten over toekomstige inzet Informatie & Advies binnen de wijkteams, kunnen we toe naar 1 standaardaanbod voor alle gemeenten en een andere samenwerking?
- De ontsluiting van onze kennisbank bij telefonie voor ketenpartners (wijkteam etc.): verkenning eerste stappen en mogelijkheden.
- In 2023 ontvingen we 131 klachten wat een stijging is ten opzichte van 2022 (toen 114)
- In 2023 zijn er 57 datalekken gemeld, dit is 56% meer dan in 2022.
- De GR Sociaal heeft drie buitengewoon opsporingsambtenaren in dienst, wat betekent dat de organisatie moet voldoen aan Wet politiegegevens. Dit moet aangetoond worden middels een audit. Deze is in 2023 met een positief resultaat afgerond.
- De continu klanttevredenheidsmetingen geven een stabiel positief beeld op dienstverlening. In 2023 is het totaalcijfer voor onze dienstverlening een 7,9. Klanten geven bovendien gemiddeld het cijfer 8,2 voor de hulp die zij krijgen van de sociale dienst.

Bestaanszekerheid versterken
2023 was het vierde jaar op rij waarbij de werkzaamheden opnieuw deels werden bepaald door crisismaatregelen, met name de energietoeslag, alsmede het leefgeld voor Oekraïense vluchtelingen zijn hier de voorbeelden van. Door de langdurigheid van de verschillende crises is het uitvoeren van dit soort 'tijdelijke' maatregelen daarmee binnen de opgave bijna een reguliere activiteit geworden.

In 2023 werd tweemaal een energietoeslag verstrekt, waarbij gemeenten verschillende keuzes maakten in de hoogte van het bedrag en de wijze en het moment van uitbetaling. Bovendien was 2023 het eerste jaar van de algehele herijking van het minimabeleid waarbij uitvoering werd gegeven aan meer gemeentelijk maatwerk en het beleid op onderdelen, bijvoorbeeld op het gebied van medische kosten, werd verruimd.

Door het verlies aan koopkracht wisten meer inwoners in 2023 de weg naar de Sociale Dienst Drechtsteden te vinden en nam het beroep op de minimaregelingen toe. Ook het aantal mensen dat

een beroep deed op schuldhulpverlening liet een lichte stijging zien. Waar in het verleden het verloop in hoge mate conjunctuur-volgend was bleef het bijstandsbestand, ondanks de milde recessie in de laatste helft van het jaar, redelijk constant.

Een belangrijk neveneffect van de opeenvolgende crises is dat bestaanszekerheid als thema meer en meer op de voorgrond is komen te staan en dat bij een breder deel van de Nederlandse bevolking duidelijk is geworden dat bestaanszekerheid niet gegarandeerd is. Maar ook is duidelijk geworden dat de overheid na het toeslagenschandaal (en gebleken hardheden binnen de Participatiewet) barrières heeft te slechten om het vertrouwen te herwinnen. In dit kader is een begin gemaakt om de uitvoering binnen de opgave op een andere wijze in te richten, niet alleen gemeentegericht en meer integraal, maar ook vooruitlopend op de rijksbrede beweging richting herstel van vertrouwen, ondersteuning op maat en eenvoud.

Ontwikkelen naar werk
In 2023 is de focus komen te liggen op het vormgeven van de samenwerking Drechtwerk en Sociale Dienst Drechtsteden. Het was tevens het 1e jaar waarin de 2 organisaties als één vorm konden geven aan de opgave die er ligt. We zien tevens een verdere verzwaring van de problematiek van inwoners die een uitkering hebben of aanvroegen. Een groot deel van de nieuwe instroom bestaat uit statushouders. De verzwaring van de problematiek maakt een verdere aanpassing van de dienstverlening (o.a. de methodieken en het huidige instrumentarium) op het vlak van ontwikkelen naar werk noodzakelijk waarbij het onze overtuiging is dat iedereen kan werken. In 2023 hebben we daarbij de focus gelegd op de organisatorische en methodische aanpassing binnen de beide onderdelen. Verder is in 2023 de weg gelegd om in 2024 te komen tot een Regionaal Werkcentrum te komen: voor de oplossing die werkt, punt. Een plek (op meerdere locaties) waar inwoners én werkgevers terecht kunnen met vraagstukken ten aanzien van werk en de arbeidsmarkt. Een plek waar allerlei partijen samenkomen en samenwerken onder één naam om deze vraagstukken op te pakken en van antwoord en vooral een oplossing te voorzien.

Vanuit het oogpunt van een blijvende krapte op de arbeidsmarkt en de invloed hiervan op het bestand voor de komende decennia zijn op het vlak van Ontwikkelen naar werk in 2023 een groot aantal initiatieven gestart om de dienstverlening aan de inwoners te laten aansluiten op ontwikkeling(strajecten) voor specifieke doelgroepen en het leveren van individueel maatwerk.
Bij de herinrichting, nieuwe initiatieven en aanpassing van onze dienstverlening wordt idealiter rekening gehouden met de voorgenomen wijzigingen in de koers van de Participatiewet (Participatiewet in Balans). Door de val van het kabinet en het veranderde politieke landschap na de verkiezingen in november 2023 is echter nog niet duidelijk hoe dit zich gaat vertalen in concrete verdere maatregelen.

Zorgen voor ondersteuning
De gemeenten hebben in het najaar van 2023 als sluitstuk van de herijking Wmo hun Verordening Maatschappelijke Ondersteuning vastgesteld, een goede afronding van een intensief, gezamenlijk traject. Onderdeel van het herijkte beleid is de beweging, "van Wmo naar de voorkant". Er is in dat kader ingezet op het verder verbeteren van de samenwerking tussen de professionals van de sociale dienst en de wijkteams. Doel is het benutten van algemene voorzieningen te versterken, waardoor een deel van de inwoners geen, of minder snel een maatwerkvoorziening nodig heeft. Hiermee wordt bijgedragen aan het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners, naast het dempen van de stijging van de kosten van maatwerkvoorzieningen.

Dit alles tegen het licht dat de vraag naar maatwerkvoorzieningen nog altijd toeneemt als gevolg van de vergrijzing en het beleid dat erop is gericht dat mensen zoveel mogelijk en langer zelfstandig thuis blijven wonen. Daarnaast zijn in 2023 de kosten van de voorzieningen als gevolg van aanzienlijke cao-stijgingen en toegenomen prijzen voor materialen en energie, sterk gestegen. Hierdoor neemt de zorg toe of het huidige Wmo-systeem op de lange termijn nog houdbaar is. Het Algemeen Bestuur heeft in dit licht de GR Sociaal verzocht om een opdrachtbeschrijving op te stellen voor een brede aanpak van het houdbaarheidsvraagstuk.

In december is bestuurlijk groen licht gegeven voor de geleidelijke uitrol in 2024 van herstelgerichte ondersteuning. Deze maatwerkvoorziening richt zich op inwoners ouder dan 60 jaar. Ervaringen met het programma in andere gemeenten wijzen erop dat deelnemende ouderen zich fitter en vitaler voelen, minder eenzaamheid ervaren en zo actief mee kunnen blijven doen in de maatschappij. De

inzet van andere maatwerkvoorzieningen, zoals huishoudelijke ondersteuning of scootmobielen, kan zo naar verwachting worden voorkomen of uitgesteld.

Bedrijfsvoering
Net als veel gemeenten in de regio, hebben ook wij, de nodige uitdagingen om personeel te vinden. In 2023 zijn we echter een mooie en succesvolle campagne gestart, die we als identiteit omarmen en verder willen uitrollen: *geef je hart ruim baan en ben jij de sociale strijder die we zoeken?*

Op gebied van opleidingen is in 2023 een grote slag gemaakt op het inlopen op de opleidingen die we in 2022 wilden uitvoeren, maar door omstandigheden doorschoven naar 2023. AVG en privacy, kennissessies en stress sensitieve dienstverlening zijn uitgerold in 2023. Een ander belangrijk resultaat dat we hier graag benoemen is het invoeren van de rechtmatigheidsverantwoording, waarbij het bestuur en de accountant een andere rolverdeling hebben dan voorheen. Qua rechtmatigheid heeft de GR Sociaal de zaken goed op orde.

Ook ICT is een onderwerp dat ons, net als veel gemeenten, heeft beziggehouden. ICT Beweegt betekende ook een 'freeze', waardoor een aantal ontwikkelingen on hold staan in afwachting van de overgang van het rekencentrum en de data. Door de freeze zijn we op dit moment bijvoorbeeld niet in de gelegenheid om nieuwe databronnen te ontsluiten voor ons dashboard (intern én richting gemeenten), waarbij financiën op nummer 1 staat qua wens. Ook kunnen we geen nieuw applicaties installeren en kunnen updates enkel gedaan worden die wettelijk niet kunnen wachten. Dit levert inmiddels ook in de dagelijkse bedrijfsvoering soms issues op, waardoor work arounds nodig zijn of er niet goed gewerkt kan worden (voorbeeld PowerBI). Helaas is ICT Beweegt niet afgerond en loopt dit in elk geval door tot 1 april 2024 en naar verwachting tot 1 oktober 2024. Vanwege bovenstaande is gekozen om in 2023 per gemeente handmatig gemeentelijke rapportages op te leveren met een combinatie van inhoudelijke data en informatie en financiële data en informatie. Met 6 van de 7 gemeenten zijn deze rapportage ook ambtelijk doorgenomen en wordt hier in 2024 een verdere ontwikkeling en vervolg aangegeven.

Financiële samenvatting
In 2023 is een nieuwe systematiek van rapporteren geïntroduceerd over de financiële stand van zaken van de GR Sociaal. Dit gebeurt aan de hand van de Voorjaarsbrief en de Najaarsbrief. In de Voorjaarsbrief is er toelichting gegeven op de aanpassingen van de primaire begroting. Op basis van de Voorjaarsbrief is tevens de primaire begroting 2023 geactualiseerd. Met de Najaarsbrief is er een toelichting gegeven over de verwachte afwijkingen t.o.v. de Voorjaarsbrief. Tevens is er een prognose afgegeven voor 2023. Dit heeft echter niet geleid tot een aanpassing van de begroting 2023.

Op basis van de geactualiseerde begroting 2023 zijn de bijdragen bij de gemeenten opgehaald. Dat houdt in dat de gemeentelijke bijdragen niet zijn aangepast bij de Najaarsbrief. De extra benodigde bijdragen van c.q. de te veel opgehaalde bijdragen bij de gemeenten uit de prognose bij de Najaarsbrief zijn niet verrekend met de gemeenten.

Bovenstaande betekent nu dat de afrekening met de gemeenten voor de jaarrekening 2023 tegen de gemeentelijke bijdragen uit de actuele begroting 2023 worden afgezet. Wel is er gebruik gemaakt van de Najaarsbrief bij de analyse van de resultaten.

Bij de GR Sociaal is er sprake van resultaatbepaling (DR 4 december 2018). Dat houdt in dat de vaste financieringsafspraken, inclusief de afrekening met de gemeenten, in de jaarrekening verwerkt, bij wijze van resultaatbepaling. De met de gemeenten af te rekenen bedragen worden als schuld of als vordering op de balans van de GRS opgenomen. Gemeenten nemen lokaal dezelfde bedragen, maar dan gespiegeld, in hun balans op.

Het jaarresultaat van de GR Sociaal over 2023 bedraagt afgerond € 4,4 mln. (negatief). Bij de najaarsbrief was al een negatief resultaat aangekondigd van afgerond € 4,2 mln. Het verschil tussen de najaarsbrief en de jaarrekening (€ 0,2 mln.) wordt verklaard door:

- Hogere lasten bij Zorgen voor Ondersteuning
- Hogere lasten bij Bestaanszekerheid (met name inkomensondersteuning).
- Voordeel bij Ontwikkelen naar Werk
- Voordeel op de bedrijfsvoeringskosten over alle opgaven heen.

In onderstaande tabel zijn de cijfers per opgave gepresenteerd.

Opgaven	Begroting 2023			Jaarrekening 2023			Afwijking jaarrekening t.o.v. begroting			Financieel effect
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Gemeenten
Bestaanszekerheid versterken	€ 132.173	€ 132.173	€ -	€ 152.913	€ 150.174	€ -2.740	€ 20.740	€ 18.001	€ -2.740	€ -2.740
Inkomensondersteuning	€ 114.666	€ 114.666	€ -	€ 117.875	€ 114.067	€ -3.808	€ 3.209	€ -599	€ -3.808	€ -3.808
Budgetadvies en schuldbemiddeling	€ 120	€ 120	€ -	€ 80	€ 179	€ 100	€ -40	€ 59	€ 99	€ 99
Inkomenssteun C.Z.G.	€ 2.172	€ 2.172	€ -	€ 2.099	€ 2.169	€ 70	€ -73	€ -3	€ 70	€ 70
Minimabeleid	€ 10.559	€ 10.559	€ -	€ 10.123	€ 11.022	€ 899	€ -436	€ 463	€ 899	€ 899
Kinderopvangtoeslagaffaire	€ 600	€ 600	€ -	€ 736	€ 736	€ -	€ 136	€ 136	€ -	€ -
Energietoeslag	€ -	€ -	€ -	€ 21.788	€ 21.788	€ -	€ 21.788	€ 21.788	€ -	€ -
Leefgeld	€ 4.055	€ 4.055	€ -	€ 213	€ 213	€ -	€ -3.842	€ -3.842	€ -	€ -
Ontwikkelen naar Werk	€ 56.319	€ 59.882	€ 3.563	€ 53.246	€ 58.294	€ 5.048	€ -3.073	€ -1.588	€ 1.485	€ 1.485
Statushouders	€ -	€ 387	€ 387	€ -	€ 387	€ 387	€ -	€ -	€ -	€ -
Participatie	€ 6.713	€ 9.889	€ 3.176	€ 4.768	€ 9.483	€ 4.715	€ -1.945	€ -406	€ 1.539	€ 1.539
Inburgering	€ 3.392	€ 3.392	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -3.392	€ -3.392	€ -	€ -
Drechtwerk	€ 46.214	€ 46.214	€ -	€ 48.478	€ 48.424	€ -54	€ 2.264	€ 2.210	€ -54	€ -54
Zorgen voor Ondersteuning	€ 73.706	€ 73.706	€ -	€ 78.121	€ 73.454	€ -4.667	€ 4.415	€ -252	€ -4.667	€ -4.667
Hulpmiddelen	€ 6.030	€ 6.030	€ -	€ 6.069	€ 6.045	€ -24	€ 39	€ 15	€ -24	€ -24
Vervoer	€ 10.151	€ 10.151	€ -	€ 10.679	€ 9.899	€ -780	€ 528	€ -252	€ -780	€ -780
Huishoudelijke ondersteuning	€ 25.700	€ 25.700	€ -	€ 28.108	€ 25.688	€ -2.420	€ 2.408	€ -12	€ -2.420	€ -2.420
Begeleiding en kortdurend verblijf	€ 31.825	€ 31.825	€ -	€ 33.265	€ 31.822	€ -1.443	€ 1.440	€ -3	€ -1.443	€ -1.443
Bedrijfsvoering	€ 58.536	€ 54.828	€ -3.708	€ 56.698	€ 54.514	€ -2.184	€ -1.838	€ -314	€ 1.524	€ 1.524
Apparaatskosten	€ 58.536	€ 54.828	€ -3.708	€ 56.423	€ 53.986	€ -2.437	€ -2.113	€ -842	€ 1.271	€ 1.271
Treasury	€ -	€ -	€ -	€ 275	€ 528	€ 253	€ 275	€ 528	€ 253	€ 253
Programmareserves	€ -	€ 145	€ 145	€ -	€ 145	€ 145	€ -	€ -	€ -	€ -
Mutaties reserves	€ -	€ 145	€ 145		€ 145	€ 145	€ -	€ -	€ -	€ -
TOTAAL	€ 320.734	€ 320.734	€ -	€ 340.978	€ 336.581	€ -4.398	€ 20.244	€ 15.847	€ -4.398	€ -4.398

Een aantal opmerkingen hierover:

1. In de begroting zijn begrote bedragen voor Inburgering (€ 3,392 mln.) en Leefgeld (€ 4,055 mln.) meegenomen. De realisatie van deze onderdelen is niet meer zichtbaar in de jaarrekening. Dit komt door een opmerking bij accountantscontrole 2022 waarbij blijkt dat de cijfers niet in de P&C stukken van de GR Sociaal mogen worden opgenomen, maar zelfstandig door gemeenten verantwoord dienen te worden.
2. Voor de Energietoeslag geldt dat in de jaarrekening een realisatie staat van € 21,788 mln., terwijl daar geen begroting tegenover staat. Hierdoor lopen de lasten op naar € 153 mln. Zonder deze energietoeslag zijn de lasten in de jaarrekening bij bestaanszekerheid opgelopen tot € 131 mln. Dit was reeds bekend, vanwege de late duidelijkheid over de energietoeslag. Financieel heeft dit geen effect, omdat de middelen hiertoe al zijn opgehaald, maar het geeft daarmee wel een vertekend beeld op het totaal t.o.v. de actuele begroting.
3. Drechtwerk is in dit overzicht als één geheel getoond, inclusief bedrijfsvoeringskosten, treasury en overhead. Dit is apart zichtbaar gemaakt. Daarvoor is bewust gekozen, omdat HG niet Drechtwerk participeert. Zo kunnen we het onderscheid inzichtelijk blijven maken tussen bedrijfsvoering SDD en DW. Conform de afspraken met de gemeenten is de SW subsidie die gemeenten ontvangen 1 op 1 als baten verwerkt in deze jaarrekening.
4. De getoonde lasten en baten bij de Opgave Bedrijfsvoering en de Programmareserves zijn, zoals punt 3 al benoemt, exclusief Drechtwerk.
5. Per Opgave gelden verschillende geldstromen en dekkingsbronnen bij gemeenten. Dat betekent bijvoorbeeld dat een positief saldo bij Bedrijfsvoering niet wordt ingezet voor een negatieve afwijking bij uitkeringen.
6. In paragraaf 1.2 wordt een voorstel voor resultaatbestemming gedaan, deze is in bovenstaande tabel nog niet verwerkt, aangezien het een voorstel betreft.

Hierna worden de belangrijkste financiële resultaten per Opgave nader toegelicht:

Resultaat Opgave Bestaanszekerheid versterken

Inkomensondersteuning
Bij Inkomensondersteuning wordt de stijging van de Lasten vooral veroorzaakt door een hoger aantal bijstandsklanten en meer verstrekte loonkostensubsidie. Daar tegenover staat een lagere gemiddelde prijs en een daling van de lasten IOAW, IOAZ en Bbz.

Minimabeleid
Het overschot op Minimabeleid van € 0,3 miljoen bestaat uit de definitieve afrekening Energietoeslag 2022 en lagere lasten op het reguliere budget Minimabeleid. Deze lagere lasten bestaan vooral uit lagere uitgaven op het onderdeel SMS-kinderfonds.

Energietoeslag
Zoals vermeld bij de najaarsbrief is de Energietoeslag financieel niet in de begroting van de GR Sociaal opgenomen. De ET23 is namelijk pas bij de decembercirculaire 2023 door het rijk beschikbaar gesteld. In de jaarrekening is de realisatie van alle kosten van aanvragen en uitvoering opgenomen. Omdat de ET23 bedoeld is als bijdrage voor het jaar 2023 zijn alle lasten ET23 in de jaarrekening 2023 verantwoord.

De Drechtstedengemeenten hebben het totale budget van de ET23 beschikbaar gesteld voor het verstrekken van de ET23. Per gemeente zijn er verschillende keuzes gemaakt voor de uitbetaling van de aanvulling 2022 en voor de ET23. Het uitgangspunt bij de jaarrekening is dat het beschikbaar gestelde budget zal worden uitbetaald aan de klanten o.b.v. de lokale besluitvorming.

Doordat de wetswijziging lang op zich liet wachten kunnen tot 1 april 2024 aanvragen worden ingediend. De ET23 moet uiterlijk op 31 augustus 2024 aan de inwoners zijn uitbetaald. Als het budget niet volledig wordt uitgekeerd, dan zal bij de jaarrekening 2024 het restant worden afgerekend met de gemeenten.

Resultaat Opgave Ontwikkelen naar werk
De opgave Ontwikkelen naar werk sluit het jaar 2023 af met een positief resultaat van bijna € 1,5 miljoen ten opzichte van de begroting 2023. Het voordeel is opgebouwd uit een overschot op Participatiemiddelen zijnde ruim € 1,5 mln. (waarvan reeds 8 ton gemeld bij de najaarsbrief) en een verhoogde gemeentelijke bijdrage van € 54K voor het onderdeel Drechtwerk.

In dit resultaat is eveneens de nog op te halen Rijkssubsidie SW die vanuit de septembercirculaire aan de gemeenten zijn toegekend verwerkt. (verschil meicirculaire vs septembercirculaire) Daarvan is de afspraak deze 1 op 1 door te zetten naar de GR-Sociaal/Drechtwerk t.b.v. de uitvoeringstaak WSW.

Resultaat Opgave Zorgen voor ondersteuning
De opgave Zorgen voor ondersteuning sluit het jaar 2023 af met een negatief resultaat van € 1,4 mln. ten opzichte van de prognose in de Najaarsbrief 2023. Het tekort wordt vooral veroorzaakt door hogere kosten Huishoudelijke ondersteuning en de voorziening Begeleiding en Kortdurend verblijf. Bij de Huishoudelijke ondersteuning is in 2023 de CAO voor huishoudelijke hulpen opengebroken en vielen de daarmee samenhangende kosten hoger uit dan verwacht. Bij de voorziening Begeleiding en kortdurend verblijf hebben we te maken gehad met nagekomen declaraties van zorgaanbieders over voorgaande jaren en is de uitnutting van de PGB-budgetten hoger dan verwacht.

Resultaat Opgave Bedrijfsvoering
De opgave Bedrijfsvoering sluit het jaar 2023 af met een positief resultaat. Het voordeel wordt in belangrijke mate verklaard door openstaande vacatures, die in 2023 niet volledig ingevuld konden worden. Eind 2023 is het overigens wel gelukt een deel van de vacatures op te vullen.

In onderstaande tabel is weergegeven wat het effect is voor de bijdragen van de gemeenten (exclusief het jaarresultaat).

Bijdragen gemeenten naar Opgaven	Najaarsbrief	Jaarrekening	Verschil
Bestaanszekerheid versterken	127.631	150.606	22.975
Inkomensondersteuning	114.519	116.090	1.571
Budgetadvies en Schuldbemiddeling	120	20	-100
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	2.172	2.099	-73
Minimabeleid	10.020	9.660	-360
Kinderopvangtoeslagaffaire	600	736	136
Energietoeslag		21.788	21.788
Leefgeld	200	213	13
Ontwikkelen naar werk	41.111	41.993	882
Statushouders	387	387	
Participatie	7.138	6.349	-789
Inburgering			
Drechtwerk	33.586	35.257	1.671
Zorgen voor ondersteuning	73.889	75.472	1.583
Hulpmiddelen	5.832	5.868	36
Vervoer	9.588	9.942	354
Huishoudelijke ondersteuning	26.106	26.816	710
Begeleiding en kortdurend verblijf	32.363	32.846	483
Bedrijfsvoering	55.208	53.358	-1.850
Apparaatskosten	55.082	53.358	-1.724
Treasury	126		-126
Totaal	**297.839**	**321.429**	**23.590**

Bedragen x € 1.000

1.2 VOORSTEL RESULTAATBESTEMMING

Algemeen

Bij de Opgaven van de GR Sociaal is sprake van resultaatbepaling. Bij deze onderdelen worden de vaste financieringsafspraken, inclusief de afrekening met de gemeenten, reeds in de jaarrekening verwerkt, bij wijze van resultaatbepaling. Er is dan geen te bestemmen resultaat meer. De met de gemeenten af te rekenen bedragen worden als schuld of als vordering op de balans van de GRS opgenomen. Gemeenten nemen lokaal dezelfde bedragen, maar dan gespiegeld, in hun balans op.

In bepaalde situaties kan het Algemeen Bestuur worden gevraagd een besluit te nemen over de bestemming van het resultaat in verband met budgetoverheveling/ reservevorming. Niet-bestede budgetten kunnen tot een voordelig resultaat leiden bij de jaarrekening. Aan het Algemeen Bestuur kan worden voorgesteld om het benodigde budget bij de bestemming van het rekeningresultaat in het volgende jaar opnieuw ter beschikking te laten stellen.

ICT Beweegt

In dit specifieke geval wordt voorgesteld om € 200.000 van het positieve resultaat op de opgave bedrijfsvoering te bestemmen voor 2024 specifiek voor ICT Beweegt en dit bedrag te storten in de Algemene Reserve. De reden hiervan is de ontstane vertraging van de afronding van dit regionale project, waarbij het de vraag is of en wanneer in 2024 dit project goed afgerond kan worden. Door deze vertraging dient ook een verlenging van de projectleider ICT Beweegt SDD verlengd te worden. Hij is het schakelpunt tussen SGD en SDD, behartigt de belangen van de GR Sociaal, coördineert alles wat er moet gebeuren, stemt zaken intern af voor de stuurgroep en met de andere GR'en. Daarnaast lopen we tijdens het project ICT Beweegt regelmatig tegen onverwachte zaken aan, waardoor er extra kosten gemaakt moeten worden.

Voorbeelden hiervan zijn:
1. Zelf de training MS Teams moeten verzorgen voor alle medewerkers (i.p.v. via het regionale programma)
2. Extra aanschaf hardware, omdat e.e.a. niet goed blijkt te werken na vervanging van de zero clients
3. Versneld over naar een nieuwe versie van een applicatie (bv Saas) omdat dit beter werkt richting de overgang (veelal eenmalige extra kosten).

Het is onduidelijk hoeveel van deze onverwachte zaken er nog gaan komen, maar tot nu toe brengen de keuzes veelal ook onverwachte kosten met zich mee. Om dit op te kunnen vangen wordt voorgesteld om € 200.000 te bestemmen voor ICT Beweegt 2024 en dit bedrag te storten in de Algemene Reserve.

Vervanging HRM pakket Drechtwerk (AFAS)
Het AB van de GR Drechtwerk heeft bij het vaststellen van de jaarstukken 2022 een bedrag van € 250.000 bestemd ter vervanging van het HRM pakket (dekking kosten implementatie AFAS). Bij de inbedding van de balans van Drechtwerk per 1 januari 2023 is hiervoor de bestemmingsreserve bij de GR Sociaal gecreëerd. Er is echter verzuimd dit besluit te vertalen naar een begrotingswijziging en deze goed door te voeren binnen de GR Sociaal (dit besluit is namelijk nog genomen in het laatste AB van Drechtwerk bij de behandeling van de jaarrekening en daarna niet vertaald naar een besluit door het AB van de GR Sociaal). Hierdoor kan er geen onttrekking plaatsvinden ultimo 2023. De invoering van AFAS heeft wel plaatsgevonden in 2023. De implementatiekosten zijn ten laste van de exploitatie van Drechtwerk gebracht. Een deel van de kosten van de afronding van deze implementatie landt alsnog in 2024 én na de ingebruikname volgen nog enkele noodzakelijke verbeterslagen. Voor de dekking van deze kosten wordt bij de Voorjaarsbrief gevraagd om de reserve alsnog te onttrekken. De inzet van de reserve van Drechtwerk wordt daarmee alsnog geregeld bij de voorjaarsbrief en dus niet bij de jaarrekening.

Voor een uitgebreidere beschrijving van de Opgaven én een uitgebreidere analyse per Opgave, verwijzen wij naar hoofdstuk 2 'Programmaverantwoording'.

2 PROGRAMMAVERANTWOORDING

Voor de programmaverantwoording dient het bij de begroting vastgestelde beleid als uitgangspunt. Per programma wordt ingegaan op de drie 'w-vragen':

- Wat hebben we bereikt?
- Wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

2.1 DIENSTVERLENING

Wat hebben wij bereikt?
"De korte periode dat ik de uitkering nodig had ben ik elke keer vriendelijk en behulpzaam geholpen. Zelfs met het stoppen van mijn uitkering. Waarvoor mijn dank"
"Het hele traject van aanvraag tot daadwerkelijke zorg duurt wel erg lang"
" Blij dat er ook van de regels kon worden afgeweken en wij nu een traplift hebben die in de algemene ruimte hangt ik kan nu tenminste zelfstandig naar boven en beneden"

Enkele voorbeelden van wat inwoners aan ons in 2023 teruggaven over onze dienstverlening en wat we maatschappelijk al dan niet toevoegen of waar we kunnen verbeteren.

Binnen dienstverlening werken we aan de volgende doelen:

1. Faciliteren van inwoners, ketenpartners en collega's bij het gemakkelijk, laagdrempelig en efficiënt zakendoen met de Sociale Dienst
2. Stress sensitief en in een keer goed afhandelen van inhoudelijke vragen
3. Onze dienstverlening is eenduidig door de gehele organisatie heen en wordt continu geïnnoveerd en aangepast

Faciliteren van inwoners, ketenpartners en collega's bij het gemakkelijk, laagdrempelig en efficiënt zakendoen met de Sociale Dienst

De Sociale Dienst Drechtsteden is de afgelopen jaren al intensief bezig geweest met het investeren in lokale en regionale samenwerkingsverbanden. Enerzijds om de vindbaarheid en zichtbaarheid in de regio te vergroten, anderzijds om inwoners steeds beter te kunnen bedienen. In 2023 heeft de Sociale Dienst loketten geopend in de gemeenten Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht als toevoeging aan de lokale dienstverlening die al plaatsvond in Papendrecht, Sliedrecht en Hardinxveld-Giessendam. De gesprekken met Dordrecht en Alblasserdam zijn in volle gang met als doel om in 2024 een compleet lokaal aanbod te realiseren en dit aanbod gaandeweg steeds meer te integreren met de diensten van ketenpartners.

Andersom is er ook geïnvesteerd in het uitbreiden van het regionale aanbod aan de Spuiboulevard. Waar Kickstart, het Leerwerkloket de Dordtpas en het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO)/ Bibliotheek aan Zet al deel uitmaakten van de gezamenlijke dienstverlening werden in 2023 de Belastingdienst, Dienst Toeslagen en het RBZ toegevoegd. Er zijn gesprekken gaande met het regionaal werkcentrum, DUO, de IND en de SVB om in 2024 aan te sluiten en gesprekken zijn in de opstartfase met het CAK en CJIB. Deze ontwikkelingen sluiten nauw aan bij de doelstellingen vanuit het project overheidsbrede loketten binnen de WAU. Landelijk zijn wij aangesloten bij de projectgroep vanuit het Rijk die hiermee bezig is.
Uiteindelijk moeten bovenstaande initiatieven ertoe bijdragen dat problematiek integraler kan worden opgepakt, inwoners sneller worden geholpen, dienstverlening vereenvoudigd wordt en het vertrouwen van de inwoner in de overheid wordt versterkt.

De lokale samenwerking én de samenwerking met partners kreeg in 2023 steeds verder vorm door o.a. intensieve inzet op het programma Dordrecht West, een meerjarig programma binnen de gemeente Dordrecht en ook in Zwijndrecht gaan we deelnemen aan het programma Veerkrachtige Buurten. Ook zijn er verkennende gesprekken met gemeenten geweest over toekomstige inzet Informatie & Advies binnen de wijkteams en de mogelijkheid om tot 1 standaardaanbod voor alle gemeenten te komen met andere samenwerkingsafspraken. Hier wordt verder vervolg aangegeven in 2024. Tot slot kijken we naar de ontsluiting van onze kennisbank bij telefonie voor ketenpartners (wijkteam etc.), zodat kennis makkelijker gedeeld kan worden.

Stress sensitief en in een keer goed afhandelen van inhoudelijke vragen

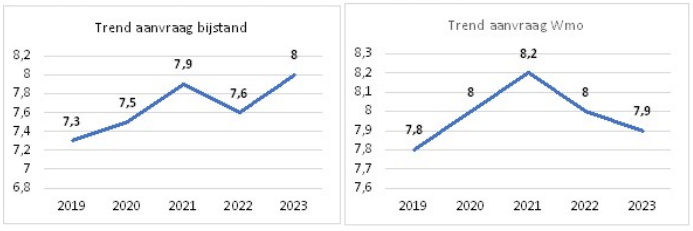
Klachten, klantmetingen, bezwaren en privacy signalen geven ook informatie over aandachts- en verbeterpunten in de dienstverlening. Op het totaal aantal klantcontacten en besluiten is het percentage klachten en bezwaren erg laag. Wanneer er echter een klacht of bezwaar wordt ingediend is er vaak iets niet in 1 keer goed gegaan. Qua cijfers in 2023 zien we het volgende:

- Het percentage (deels) gegronde klachten; dit was zowel in 2023 als in 2022 55%.
- Het percentage gegronde bezwaren was in 2023 met 39% iets hoger dan in 2022 (toen 32%). Dit komt met name door een hoger aantal gegronde bezwaarschriften op de Wmo ten opzichte van het jaar daarvoor.
- In 2023 ontvingen we 131 klachten wat een lichte stijging is t.o.v. 2022 (toen 114). De meeste klachten betreffen de uitvoering van de Wmo (34%) en gingen veelal over het niet binnen de wettelijke termijn afhandelen van binnengekomen meldingen. 22% van de klachten had betrekking op de bijzondere bijstand en ook hier betrof het met name het niet binnen de wettelijke termijn afhandelen van de aanvraag. In beide gevallen gaat het om werk dat qua aantallen substantieel is. Bij de Wmo geldt dat er al een aantal jaren een stijging in meldingen (sinds 2020) is, pas eind 2023 zien we voor het eerst dit afvlakken. Of dit een incident is, is nog niet te zeggen. Bij de bijzondere bijstand gaat het enerzijds om meer aanvragen (door de herijking en verruiming doelgroepen) en om complexere aanvragen (mn medische kosten). Bij beide onderdelen waren er in 2023 ook vacatures die niet direct ingevuld konden worden. Die combinatie zorgt voor toegenomen werkdruk en termijnen die onder druk komen te staan.
- In 2023 ontvingen we 449 bezwaarschriften wat een flinke daling is t.o.v. 2022 (toen 662). In 2023 gaat 58% van de bezwaarschriften over de Participatiewet (130 Bijzondere bijstand en 129 Levensonderhoud).
- Van de afgehandelde bezwaren in 2023 (543) is 60% binnen de servicetermijn van 12 weken afgehandeld. De servicetermijn is een interne norm die gaat lopen vanaf de datum waarop het bezwaar wordt ingediend. De wettelijke afhandeltermijn start pas op het de dag waarop de termijn voor het indienen van een bezwaar is verlopen en varieert van 6 tot 16 weken na die datum.
- In 2023 zijn er 57 datalekken gemeld bij de SDD, dit is 56% meer dan de hoeveelheid datalekken in 2022. Het overgrote deel van de datalekken in 2023 heeft betrekking op brieven die per post bij een verkeerde ontvanger terecht zijn gekomen. Alle datalekken vallen onder de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Bij Drechtwerk zijn in 2023 4 datalekken geweest.
- Er zijn geen datalekken binnengekomen onder de Wet politiegegevens.
- Voor de uitvoering van onze wettelijke taak is het noodzakelijk om persoonsgegevens te verwerken. Klanten hebben het recht om een verzoek in te dienen voor inzage in hun persoonsgegevens of een verzoek tot verwijdering indien persoonsgegevens onjuist blijken te zijn. In 2023 ontvingen wij 17 verzoeken, waarvan 13 voor inzage in persoonsgegevens en 4 voor verwijdering van persoonsgegevens.
- Tot slot ontvingen we 3 klachten over privacy, waarvan er 2 gegrond waren. Daarbij ging het 1 keer om een incident en 1 keer om een werkwijze rond het opvragen van bankafschriften. Dit signaal is opgepakt als verbeteractie.
- De GR Sociaal heeft drie buitengewoon opsporingsambtenaren in dienst, wat betekent dat de organisatie moet voldoen aan Wet politiegegevens. Dit moet aangetoond worden middels een audit. Deze is in 2023 met een positief resultaat afgerond.

Onze dienstverlening is eenduidig door de gehele organisatie heen en wordt continu geïnnoveerd en aangepast

De continu klanttevredenheidsmetingen geven een stabiel positief beeld op dienstverlening. Het (gewogen) gemiddelde cijfer van alle gemeten onderdelen ligt al jaren boven de norm van een 7.5 en is in 2023 is het totaalcijfer voor dienstverlening een 7,9. Klanten geven bovendien gemiddeld het cijfer 8,2 voor de hulp die zij krijgen van de sociale dienst. In positieve zin valt op dat het onderdeel aanvraag bijstand door klanten voor het eerst sinds de meting met een 8 wordt gewaardeerd. De tevredenheid over de Wmo aanvraag daarentegen is gedaald.

Grafiek Klanttevredenheid aanvraag bijstandsuitkering en aanvraag Wmo

Wat hebben wij daarvoor gedaan?
In de vorige paragraaf is met name cijfermatig aangegeven wat er bereikt is. In deze paragraaf gaan we kort in wat hiervoor en hiermee is gedaan in 2023. De belangrijkste punten hierbij zijn:

- In de tweede helft van het jaar is een verbetertraject ingezet bij de Wmo wat heeft geleid tot een daling van Wmo klachten in de laatste maanden van het jaar.
- Onze huidige klantmetingen gaven geen antwoord op de vraag of we onze doelen bereiken en of we (publieke) waarde toevoegen. Om hier een beeld van te krijgen zijn in 2023 de klantmetingen verrijkt met effect en waarde vragen: gaat het beter met de inwoner na onze hulp, voegen we waarde toe en hebben klanten vertrouwen in de sociale dienst? In mei 2023 is onder alle klanten van de sociale dienst een nulmeting uitgevoerd met deze verrijkte vragenlijst. Een nieuwe meting vindt in 2024 plaats.
- Tegenover het dalend aantal bezwaren staat nog altijd een toegenomen complexiteit van individuele zaken. De roep om maatwerk bijvoorbeeld leidt tot meer onderzoek en afstemming met verschillende partijen in de bezwaarfase. Door de afname van het aantal bezwaarschriften hebben we versneld afscheid kunnen nemen van inhuurkrachten die een deel van het werk uitvoerden (en met name de piek energietoeslag ook opvingen). Dit heeft tot gevolg gehad dat in de 1e helft van 2023 de inhuur gestopt is.
- Met de uitkomst van de klantmetingen die we jaarlijks en continu doen is met de afdelingen gesproken over welke kleine verbeteringen men zou kunnen doorvoeren die een grote impact kunnen hebben, om snel en slim te verbeteren voor onze inwoners.
- Het hoger aantal klachten bij Wmo en Bijzondere bijstand is vooral veroorzaakt door achterstanden in verband met een behoorlijke toename van het aantal aanvragen met daarnaast krapte in personeel. Er is daarom intensiever ingezet op werving nieuw personeel (zie verder onder bedrijfsvoering). Ook zijn 1e onderzoeken gestart om te bekijken of digitalisering nog een hulpmiddel kan zijn voor het verwerken van de aantallen.
- De onderdelen klachtcoördinatie, klantmetingen, bezwaar en privacy zaten tot september 2023 verdeeld over diverse afdelingen. Deze zijn in het najaar samengevoegd tot 1 team, met de gedachte dat alle signalen integraal op 1 plek bij elkaar komen en er vanuit daar ook betere, integrale adviezen tot verbetering kunnen komen. Voor 2024 is het de bedoeling om hier gericht op in te gaan zetten.
- De bewustwording over het belang van het melden van datalekken groeit binnen de organisatie, onder andere door de inzet op kennistraining via het Samenwijzerprogramma. Fouten worden steeds sneller en direct gemeld, hier wordt met de juiste prioritering op geacteerd door het beoordelen van het datalek op risico's en de nodige acties per geval op te pakken. In 2023 hebben we binnen de regio de samenwerking op orde gekregen voor gezamenlijke vraagstukken. We weten elkaar goed te vinden en hier wordt met de juiste prioriteit op geacteerd.
- In 2023 is n.a.v. de eerste audit op de Wet Politiegegevens een verbeterplan opgesteld en is gewerkt aan uitvoeren van de acties uit dit plan. In 2023 is er een externe hercontrole uitgevoerd door BKBO, Naast de hercontrole is ook de Data Protection impact Assessment voor de Wet politiegegevens voor advisering bij de Functionaris Gegevensbescherming aangeleverd.

Wat heeft het gekost?

De lasten van deze Opgave bestaan enkel uit personele kosten en zijn daarmee onderdeel van Bedrijfsvoering.

2.2 BESTAANSZEKERHEID VERSTERKEN

Wat hebben wij bereikt?
De ambities uit de primaire begroting voor de opgave Bestaanszekerheid Versterken zijn in 2023 geherformuleerd in de volgende doelstellingen, die ook in de najaarsbrief terugkwamen:

1. We zetten ons samen met partners in om financiële problematiek bij inwoners van de Drechtsteden te voorkomen;
2. We bieden hulp bij bestaanszekerheidsvraagstukken;
3. We werken aan duurzame financiële stabiliteit en perspectief voor bewoners die dat nodig hebben.

Doelstelling 1: We zetten ons samen met partners in om financiële problematiek bij inwoners van de Drechtsteden te voorkomen

Vroegsignalering schuldhulpverlening

Conform de doelstelling in het Beleidsplan schuldhulpverlening Drechtsteden, is in 2023 70% van de inwoners, waarover signalen door de SDD zijn ontvangen (een deel van de signalen wordt opgepakt vanuit de gemeenten zelf), bereikt en voorzien van advies en informatie, dan wel doorverwezen naar andere vormen van dienst- en hulpverlening.
In 2023 is er een stijging geweest van het aantal vroegsignalen. Deze stijging geldt voor alle signalen: zorg, huur, CAK, energie en water. Mogelijke oorzaken hiervoor kunnen zijn de aanhoudende koopkrachtcrisis en betaalbaarheid van het dagelijks leven en het aflopen van een aantal tijdelijke wetswijzigingen in het voorkomen van afsluitingen.

Energietoeslag 2022 - aanvulling

In 2022 heeft het kabinet, als een van de maatregelen op de stijgende energiekosten, besloten tot de invoering van een eenmalige Energietoeslag (ET) in de vorm van categoriale bijzondere bijstand. Deze vorm van verstrekking is primair preventief gericht, ter voorkoming van (toename van) financiële problematiek bij huishoudens die daar vanwege hun inkomen een verhoogd risico op lopen. De ET22 is vanaf april 2022 door de SDD verstrekt. Budget hiervoor is in de vorm van een decentralisatie-uitkering verstrekt.

Bij het uitblijven van koopkrachtherstel in 2023 heeft het kabinet nogmaals besloten tot een energietoeslag, zij het onder gewijzigde voorwaarden. Omdat de benodigde wetswijziging lang op zich liet wachten, is aan gemeenten als tussenoplossing de mogelijkheid geboden om tot 1 juli 2023 (tot een maximum van € 500) een energietoeslag te verstrekken onder het wettelijke regime van 2022. Binnen de Drechtsteden hebben de gemeenten verschillende keuzes gemaakt hoe zij hiermee wensten om te gaan qua toepassing, hoogte en betaalwijze. Om de uitvoering zo efficiënt mogelijk in te richten, is de aanvulling ET22 ambtshalve verstrekt onder dezelfde groep rechthebbenden als in 2022, voor zover deze een inkomen hadden tot 120% van het Wettelijk sociaal minimum.

	Aantal toekenningen
Alblasserdam	876
Hardinxveld-Giessendam	563
Hendrik-Ido-Ambacht	984
Dordrecht	8.625
Papendrecht	1.426
Sliedrecht	NVT
Zwijndrecht	2.817
TOTAAL	15.291

Energietoeslag 2023

Doordat de wetswijziging lang op zich liet wachten, kon de uitbetaling van de ET23 niet volledig voor het eind van het jaar worden afgerond. Doordat de Drechtstedengemeenten verschillende keuzes hebben gemaakt bij de uitbetaling van de aanvulling 2022, varieerde per gemeente ook de ET23, die uit hetzelfde budget gedekt moest worden. Tevens hebben de gemeenten, in tegenstelling tot 2022, gebruikgemaakt van de mogelijkheid via het Inlichtingenbureau te toetsen op vermogen (nieuwe optie) en inkomen. Hierdoor is een deel van de doelgroep ambtshalve uitbetaald, het deel dat niet tot ons vaste bestand behoort ambtshalve na toetsing en een deel op aanvraag (december 2023 tot april 2024). Zoals het zich op het moment van schrijven laat aanzien, is door de toetsing op inkomen en (vooral) vermogen een grotere groep dan verwacht niet meer in aanmerking gekomen voor ambtshalve verstrekking.

	Aantal toekenningen (stand 31/01/2024)
Alblasserdam	632
Hardinxveld-Giessendam	362
Hendrik-Ido-Ambacht	659
Dordrecht	6.863
Papendrecht	1.054
Sliedrecht	910
Zwijndrecht	2.154
TOTAAL	12.634

Doelstelling 2: We bieden hulp bij bestaanszekerheidsvraagstukken
De directe financiële ondersteuning die is geboden laat een bijzonder beeld zien. In dit vierde crisisjaar op rij is de in 2022 ingezette daling van het bijstandsbestand na afloop van de coronacrisis weliswaar gestagneerd, maar laat het ook niet, als gebruikelijk, de effecten van de milde recessie zien waarin Nederland in de tweede helft van 2023 terecht is gekomen. Anderzijds is het beroep op de minimavoorzieningen dit jaar toegenomen. Deels is dit het resultaat van de herijking per 2023, intensievere communicatie vanuit de GR en de gemeenten, maar ook is het een indicatie dat, ondanks de kabinetsmaatregelen en een geleidelijk dalende inflatie, de koopkracht voor minimahuishoudens in 2023 nog steeds onder druk stond. Dit laatste is ook bevestigd in het eindrapport van de Commissie Sociaal Minimum, waarin is geconcludeerd dat minimahuishoudens ten opzichte van de noodzakelijke kosten van het bestaan substantieel te kort komen.

Dit beeld wordt in de praktijk versterkt door het huidige systeem van inkomensondersteuning, dat bestaat uit een groot aantal verschillende regelingen (denk naast de uitkering aan de belastingtoeslagen, de verschillende minimaregeling en mogelijkheden tot kwijtschelding), dat hierdoor voor veel inwoners complex is, wat vervolgens weer bijdraagt aan het niet-gebruik van regelingen.

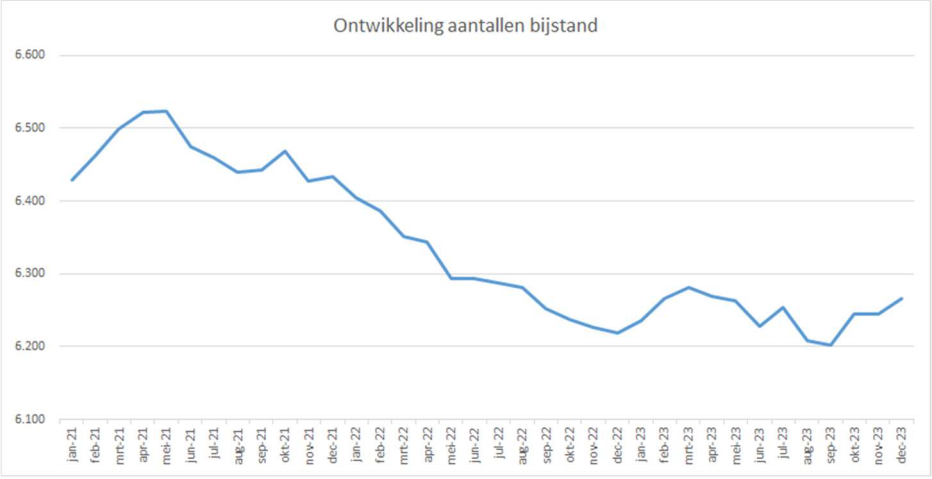
Om het niet-gebruik van bestaande regelingen tegen te gaan, zijn we In het vierde kwartaal van 2023 gestart met de zogenaamde bestaanszekerheidschecks. Inwoners met een uitkering P-wet worden uitgenodigd voor een gesprek waarbij breed wordt gekeken naar de mogelijkheden voor inkomensondersteuning. Op basis van de uitkomst van de eerste gesprekken is de verwachting dat het effect van deze aanpak vooral in 2024 zichtbaar zal worden en zal leiden tot een verdere stijging van het gebruik van de verschillende regelingen.

Algemene bijstand

Eindstand 2022	Eindstand 2023
6.219	6.266

De eindstand algemene bijstand 2023 per gemeente is onder Ontwikkelen naar Werk terug te vinden.

We hebben 2023 afgesloten met een kleine stijging van het bijstandsbestand ten opzichte van de eindstand 2022. We lopen daarmee achter op de (bijgestelde) prognose in de voorjaarsbrief, waarvan al werd geconstateerd dat het een forse uitdaging zou blijken om deze te realiseren. In meerjarenperspectief moet dan ook op basis van onderstaande grafiek worden geconstateerd dat de daling, die na afloop van de coronajaren is ingezet, ten einde is gekomen. Net als vorig jaar komen daardoor drie gemeenten door de hoogte van de tekorten in aanmerking voor een aanvraag van de Vangnetuitkering. De verdere details over instroom en uitstroom en de ondernomen acties die ten grondslag liggen aan deze ontwikkeling komen aan bod bij de opgave Ontwikkelen naar werk.

Zelfstandig ondernemers
Het Regionaal Bureau voor Zelfstandigen (RBZ) voert het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz 2004) en de schuldhulpverlening voor ondernemers uit voor de Drechtsteden. In 2023 zijn er via

het RBZ 25 schuldhulpverleningstrajecten afgerond en zijn er nog 43 lopende trajecten schuldsanering of budgetbegeleiding. Het aantal aanvragen voor levensonderhoud voor ondernemers bedraagt 37 in 2023 en is daarmee gelijk aan 2022.

Minimabeleid
Als wordt ingezoomd op de verschillende minimaregelingen dan is sprake van een toename die met name zichtbaar is bij de bijzondere bijstand en het Persoonlijk minimabudget (PMB). Het SMS-Kinderfonds, de bijzondere bijstand voor bewind, SUN Drechtsteden en de Collectieve zorgverzekering minima (CZM) hebben ten opzichte van vorig jaar vrijwel dezelfde resultaten behaald. Ten aanzien van de CZM kan nog worden opgemerkt dat met VGZ een nieuw contract is opgesteld voor een periode voor (maximaal) 5 jaar, ingaande per 1 januari 2024.

In 2023 is aan meer inwoners bijzondere bijstand verstrekt (+18%) en dit ging gepaard met hogere uitgaven (+26%). Deze toename is grotendeels het gevolg van het herijkte beleid en de geïndexeerde normbedragen. Door een uitbreiding van de mogelijkheden om bijzondere bijstand voor medische kosten te verstrekken, hebben we ruim 150 inwoners extra kunnen helpen, met name bij de kosten van de tandarts en brillen. Dit heeft ook tot gevolg gehad dat er meer aanvragen behandeld moesten worden en hierdoor de wettelijke termijn voor het afhandelen hiervan onder druk stond en staat, zie ook onder de opgave dienstverlening. Verder valt de toename op van bijzondere bijstand voor de kosten van woninginrichting, temeer omdat het gebruik in 2021 en 2022 al hoog werd bevonden. Deels kan dit worden verklaard doordat wij bij dergelijke aanvragen meer rekening hebben gehouden met de – als gevolg van de koopkrachtcrisis – beperktere mogelijkheden voor minimahuishoudens om te sparen en lenen voor deze noodzakelijke kosten. De andere verklaring kan worden gevonden in het feit dat de instroom vooral wordt bepaald door inburgering en statushouders (waarbij veelal woninginrichting nodig is).

Naast de energietoeslag konden inwoners in 2023 in aanmerking komen voor individuele bijzondere bijstand voor de verhoogde energiekosten. Evenals in 2022 was het beroep hierop minimaal, onder andere door voorliggende voorzieningen als de energietoeslag, het Tijdelijk Noodfonds Energie en het energieplafond.

Bij het PMB heeft de herijking de grootste wijzigingen opgeleverd. De meeste Drechtstedengemeenten hebben met een verruiming van de doelgroep en verhoging van het PMB extra financiële ondersteuning willen geven aan de huishoudens die dit nodig hadden volgens de Minima-effectrapportage 2022 van het Nibud. Dit is terug te zien in een stijging van het gebruik (+10%) en de uitgaven (+40%).

Naast bovengenoemde minimaregelingen kunnen inwoners met kleine betalingsachterstanden sinds 1 april 2022 een beroep doen op het Sociaal Leenfonds. Deze regeling wordt uitgevoerd door Stichting Urgente Noden (SUN) en is bedoeld om inwoners in een vroeg stadium met hun geldzorgen te helpen om zo verdere problematische schulden te voorkomen. In 2023 hebben 20 huishoudens gebruikgemaakt van het Sociaal Leenfonds.

In onderstaand overzicht is het aantal toekenningen in 2023 per gemeente van bijzondere bijstand en het SMS-Kinderfonds opgenomen.

	Bijz. bijstand	Bijz. bijstand PMB	Bijz. bijstand Bewind	SMS-Kinderfonds
Alblasserdam	74	271	99	170
Dordrecht	1.068	3.110	1.220	2.947
Hardinxveld-Giess.	52	132	48	148
Hendrik-Ido-Ambacht	87	291	80	301
Papendrecht	146	466	145	407
Sliedrecht	131	417	214	330
Zwijndrecht	266	1.040	286	898
Totaal	**1.824**	**5.727**	**2.092**	**5.201**

Nog niet alle posten van het minimabeleid zijn op dit moment splitsbaar naar gemeenten, maar dat is wel een trend die de komende jaren zichtbaar zal worden. Het aantal toekenningen in 2023 van Stichting Urgente Noden (SUN) en de CZM voor de gehele Drechtsteden is als volgt:

	Aantallen 2023
SUN (Noodfonds)	305
CZM minima	3.657
CZM CZG	6.381

Handhaving
In 2022 lag het aantal inwoners dat specifiek uitstroomde als gevolg van handhaving op 201. In 2023 liep dit aantal af naar 188. Het karakter van handhaving is de afgelopen jaren geleidelijk veranderd van streng naar meer zorgzaam en gericht op publieke waarde. Ook de integrale handhaving helpt om problematiek eerder te herkennen en aan te pakken. De handhaving krijgt daarmee een meer preventief karakter. Gezien het komende wetsvoorstel Handhaving Sociale Zekerheid is de verwachting dat de inzet zich steeds meer gaat toeleggen op het leveren van individueel maatwerk.

Toeslagenaffaire
In de Drechtsteden hebben zich tot en met 2023 in totaal 1.044 inwoners gemeld als zijnde gedupeerde van de kinderopvangtoeslagaffaire, dan wel zijn hun gegevens doorgegeven door de Belastingdienst. Tot en met 2023 werden 471 (mogelijke of reeds erkende) gedupeerde ouders actief ondersteund door het hulpteam van regisseurs. Andere inwoners wensten geen hulp, hebben niet gereageerd op het hulpaanbod of waren reeds geholpen door het hulpteam.

Voor 2023 bedragen de kosten van de brede ondersteuning voor de Drechtsteden € 0,7 miljoen. Deze kosten worden conform de afgesloten DVO's met gemeenten afgerekend. De Drechtstedengemeenten hebben gekozen voor normbedragen voor de declaratie van de kosten bij het Rijk. Doordat de hersteloperatie langer duurt, ontstond het risico dat dit budget voor de uitvoering van de brede ondersteuning niet voldoende was. Dit aandachtspunt is benoemd en neergelegd bij de VNG en het Rijk. Naar aanleiding van signalen van gemeenten dat de huidige normbedragen niet langer toereikend waren, heeft het Rijk aan KPMG de opdracht gegeven een kostprijsonderzoek te doen. Naar aanleiding van de uitkomsten van dit onderzoek krijgen gemeenten de mogelijkheid één keer de declaratiewijze (normbedrag of werkelijke kosten) te wijzigen. De Drechtsteden zullen van deze mogelijkheid gebruikmaken en voor het onderdeel 'Organisatiekosten' de werkelijke kosten gaan declareren bij het Rijk. Door deze wijziging is de uitvoering brede ondersteuning van de gedupeerden van de Kinderopvangtoeslagaffaire voor de Drechtsteden kostendekkend.

Doelstelling 3: We werken aan duurzame financiële stabiliteit en perspectief voor bewoners die dat nodig hebben
Schuldhulpverlening
In 2023 heeft de stijging van het aantal aanmeldingen schuldhulpverlening en het aantal gestarte trajecten zich doorgezet. In 2023 waren er 1.308 aanmeldingen voor schuldhulpverlening tegenover 1.118 in 2022. Een toename van 190 meldingen. Hetzelfde geldt voor de gestarte trajecten: dit betreft een toename van 224 gestarte trajecten (1.459 in 2023 ten opzichte van 1.235 in 2022, beide exclusief de nazorgtrajecten). Er kan gesteld worden dat de acties en interventies met betrekking tot het vergroten van het bereik, de inzet op vroegsignalering, het meer werken op locatie en het versterken van het netwerk, waaronder ook de samenwerking met de Schuldenrechter, zijn vruchten beginnen af te werpen. Anderzijds speelt natuurlijk ook de energiecrisis en de hoge energieprijzen en de koopkrachtcrisis een rol. Daarnaast speelt ook de belangrijkste ontwikkeling van 2023 mee namelijk de halvering van de aflostermijn van zowel de minnelijke als de wettelijke schuldregeling een rol. Al heeft dit laatste aspect (nog) niet geleid tot fors meer aanmeldingen. Op 31 december 2023 waren er 1.232 lopende trajecten. Voor wat betreft de wachttijd heeft er in 91% van de gevallen een eerste gesprek plaatsgevonden binnen 10 werkdagen.

Bewindvoering (in eigen beheer)
Er zijn in 2023 65 nieuwe trajecten bewindvoering gestart en op 31 december 2023 waren er 143 lopende trajecten bewindvoering. Het aantal lopende trajecten fluctueert door de in- en uitstroom van cliënten. In 2023 zijn er 70 cliënten uitgestroomd om diverse redenen variërend van het intrekken van de aanvraag door de cliënt tot aan uitstroom omdat de schuldensituatie is opgelost. Voor wat betreft

uitstroom wegens het oplossen van de schuldensituatie, zijn er in 2023 18 cliënten om die reden uitgestroomd. Hoewel we ons tot doel hadden gesteld de bewindvoering in eigen beheer in 2023 uit te breiden ten opzichte van 2022 is het aantal stabiel gebleven. De SDD is één van de spelers op een markt waarin een groot aantal particuliere bewindvoerders hun diensten aanbiedt. Een belangrijke ontwikkeling die mogelijk wel van invloed gaat zijn op het aandeel trajecten is de discussie rondom de wettelijke beloning van het schuldenbewind. Bewindvoerderskantoren/brancheorganisaties roepen sinds eind 2023 hun leden op om pas op de plaats te maken en geen nieuwe dossiers meer aan te nemen.Zij wijzen daarbij steeds meer naar gemeenten. Deze oproep is half januari 2024 herhaald.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Minimabeleid
Het minimabeleid is met ingang van 2023 herijkt. Hoewel de uitkomsten van de herijking per gemeente verschillen, kan over het algemeen worden gesproken van een verruiming van het beleid, onder andere qua doelgroep en normbedragen. Dit heeft mede tot gevolg gehad dat in vergelijking met 2022 meer huishoudens gebruik hebben gemaakt van de minimaregelingen, en dat bijgevolg de programmakosten zijn gestegen. Maar ook in de uitvoering is het gevolg bij tijden zichtbaar geweest en moesten alle zeilen worden bijgezet om de hoeveelheid aanvragen tijdig weg te werken.

Communicatie en toeleiding
Het is cruciaal dat inwoners met beginnende geldzorgen in een zo vroeg mogelijk stadium worden geïnformeerd over de mogelijkheden die hen ter beschikking staan. Helaas moeten we constateren dat het, voor wie niet goed is ingevoerd, lastig is om door de vele bomen het bos te zien. En dat bij de stap naar eventueel noodzakelijke (professionele) hulp regelmatig de juiste afslag niet wordt gekozen.

Samen met de gemeenten is de communicatie vanuit de SDD geïntensiveerd om inwoners eerder te bereiken en te wijzen op de mogelijkheden voor ondersteuning, onder andere door de start van de communicatiecampagne Samen begint HIER. Buiten de eigen communicatie en die via de gemeenten zijn we ook aangesloten bij landelijk beschikbare communicatiekanalen, zoals Geldfit (NSR) en Berekenuwrecht (NIBUD), die tevens kunnen toeleiden naar onze voorzieningen. Het voordeel van deze voorportalen is dat zij vaak bredere bekendheid genieten en als laagdrempeliger worden ervaren dan een meer formeel ervaren route naar de SDD. Voor NSR geldt dat deze organisatie vanuit het rijksbrede programma Aanpak geldzorgen, armoede en schulden door SZW als centraal communicatiekanaal voor geldvragen naar voren is geschoven.

Ook de persoonlijke dienstverlening op het Werkplein is uitgebreid met de opening van een officieel steunpunt van de Belastingdienst, een wekelijkse loketfunctie van het Regionaal Bureau Zelfstandigen voor zelfstandig ondernemers met geldzorgen alsmede advisering aan ondernemers met werknemers met schulden. VGZ was in december aanwezig om voorlichting te geven over de nieuwe gemeentepolis. Speciaal voor medewerkers van Drechtwerk is het financieel hulphuis twee dagdelen per week aanwezig op locatie en wordt de opleiding budgetbeheer aangeboden om hen te ondersteunen.

Doorontwikkeling dienstverlening
Naast de oorspronkelijk geformuleerde ambities was in de primaire begroting 2023 tevens aangegeven dat we onze dienstverlening in 2023 vanuit een breed perspectief op bestaanszekerheid wilden doorontwikkelen. In dit kader zijn het afgelopen jaar cruciale stappen gezet. Dit zowel organisatorisch als inhoudelijk. Deze doorontwikkeling is overkoepelend en vormt een belangrijke basis voor de realisatie van eerder genoemde doelstellingen.

Organisatorisch zijn binnen de opgave drie ingrijpende wijzigingen doorgevoerd: het samenvoegen van alle relevante disciplines (van staffuncties en backoffice tot frontoffice) *binnen* de opgave, de opsplitsing van de opgave in gemeentegerichte teams en de ontwikkeling richting meer integraal functioneren van de consulenten bestaanszekerheid versterken. Het laatste in plaats van de vroegere, vergaande functiedeling. Door de korte interne lijnen winnen de uitvoering aan slagkracht en wendbaarheid. En door de gemeentegerichte aanpak wordt de afstand tot de inwoner (ook fysiek) verkleind en kan beter worden aangesloten op de ondersteuning die vanuit de individuele gemeenten zelf wordt geboden. Meer integraliteit borgt op termijn betere ondersteuning op maat van de inwoner.

Ook *Inhoudelijk* is een begin gemaakt met het opwaarderen van de dienstverlening. Landelijk heeft de “zorg voor de bestaanszekerheid der bevolking” (grondwet) de laatste jaren aan belang gewonnen. Niet alleen door de opeenvolgende crises, maar ook door de hardheden in vigerende wetgeving en het onderliggende rationele mensbeeld, waarvan de gevolgen in de vorm van de toeslagenaffaire en schrijnende voorbeelden bij de uitvoering van de Participatiewet scherp aan het licht zijn gekomen, en die het vertrouwen in de overheid als geheel hebben doen afkalven.

Vanuit de gedachte dat (perspectief op) bestaanszekerheid (ook breder dan in financiële zin) een fundamenteel element is om volwaardig te kunnen deelnemen aan de samenleving, is in het vierde kwartaal in eigen beheer een brede bestaanszekerheidscheck ontwikkeld. Waar geconstateerde problematiek de eigen expertise (d.w.z. het helpen borgen van financiële bestaanszekerheid) overstijgt, zal worden gezorgd voor een warme overdracht aan relevante (gemeentelijke) samenwerkingspartners. Daarnaast zal het klantcontact in de toekomst worden geïntensiveerd en de dienstverlening proactiever worden aangeboden. Om te beginnen door samen met inwoners die zijn aangewezen op een bijstandsuitkering te onderzoeken of zij maximaal gebruik maken van de voorzieningen die hen op het gebied van inkomensondersteuning ten dienste staan, zowel op landelijk, regionaal als lokaal niveau.

Nazorg
Nazorg is een vaste component binnen schuldhulpverlening en kan doorslaggevend zijn voor het bereiken van financiële stabiliteit. Hierin werken we samen met de gemeenten, die hiervoor conform het beleidsplan schuldhulpverlening verantwoordelijk zijn. Nazorg begint echter al gedurende het traject, onder meer door te investeren in de budgetvaardigheid van de betreffende inwoner, en het opstellen van een plan van aanpak voor de periode na uitstroom. Waar gewenst koppelen we de inwoner aan een lokale netwerkpartner, bijvoorbeeld Schuldhulpmaatje of het sociaal team.

Wat heeft het gekost?

Bestaanszekerheid versterken	**Begroting na wijziging**			**Najaarsbrief**			**Jaarrekening**			**Verschil t.o.v. Najaarsbrief**		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Inkomensondersteuning	114.666	114.666	0	117.121	117.121	0	117.875	117.875	0	754	754	0
Budgetadvies en Schuldbemiddeling	120	120	0	156	156	0	80	80	0	-76	-76	0
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	2.172	2.172	0	2.172	2.172	0	2.099	2.099	0	-73	-73	0
Minimabeleid	10.559	10.559	0	10.429	10.429	0	10.123	10.123	0	-306	-306	0
Kinderopvangtoeslagaffaire	600	600	0	600	600	0	736	736	0	136	136	0
Energietoeslag	0	0	0	0	0	0	21.788	21.788	0	21.788	21.788	0
Leefgeld	4.055	4.055	0	200	200	0	213	213	0	13	13	0
Totaal	**132.173**	**132.173**	**0**	**130.678**	**130.678**	**0**	**152.914**	**152.914**	**0**	**22.235**	**22.235**	**0**

Bedragen x € 1.000

Het verloop van de begrote en geprognosticeerde cijfers is als volgt weer te geven:

Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	**132.173**	**132.173**	**0**
Mutaties Najaarsbrief 2023			
Inkomensondersteuning	*2.455*	*2.455*	*0*
Extrapolatie lasten IOAZ, IOAW en Bbz	-290	-290	0
Extrapolatie lasten loonkostensubsidie	-510	-510	0
Hogere gemiddelde prijs van een uitkering	1.871	1.871	0
Hogere klantaantallen bijstand	1.384	1.384	0
Budgetadvies en Schuldbemiddeling	*36*	*36*	*0*
Opbrengsten schuldbemiddelingskosten inzetten ten gunste van financieel kwetsbare inwoners	36	36	0
Minimabeleid	*-130*	*-130*	*0*
Actualisatie lasten en baten minimabeleid	-130	-130	0
Baten van de bewindvoering eigen beheer Bijzondere Bijstand	0	0	0
Leefgeld	*-3.855*	*-3.855*	*0*
Leefgeld opvang Oekraïners buiten de begroting	-3.855	-3.855	0
Totaal mutaties Najaarsbrief 2023	**-1.495**	**-1.495**	**0**
Totaal prognose t/m Najaarsbrief	**130.678**	**130.678**	**0**
Realisatie	152.914	152.914	0
Resultaat	**-22.235**	**-22.235**	**0**

Bedragen x € 1.000

Inkomensondersteuning
Het achterblijven bij de landelijke prognose van het aantal bijstandsgerechtigden en hogere LKS-uitgaven dan begroot bij de najaarsbrief heeft een negatief effect op de financiën. Daarnaast heeft de actualisering van de voorziening dubieuze debiteuren een hogere bijdrage van de gemeenten tot gevolg.

Hieronder een opsomming van de mutaties t.o.v. de prognoses bij de najaarsbrief 2023.

Inkomensondersteuning	Lasten	baten	
lagere lasten IOAW/IOAZ/Bbz	-264	-	-264
hogere lasten LKS	558	-	558
hogere klantaantallen Bijstand	516		516
hoger BUIG-budget		863	-863
lagere debiteuren		-111	111
lagere gemiddelde prijs van een uitkering	-66	-	-66
actualisering voorziening dubieuze debiteuren	-	-671	671
diversen (Tozo, VU)	10	-28	38
Financieel effect gemeenten		701	-701
	754	**754**	**-**

Op basis van de lasten en baten 2023 bestaat er de mogelijkheid om voor drie gemeenten een aanvraag Vangnetuitkering 2023 in te dienen.

Budgetadvies en Schuldbemiddeling
De uitgaven van Budgetadvies en Schuldbemiddeling hebben met name betrekking op bekendheid, cursus budgettraining, Geldfit en borgstelling saneringskrediet. De extra opbrengsten uit dienstverlening van schuldbemiddeling en financieel beheer zullen vanaf 2024 ten gunste van financieel kwetsbare inwoners worden ingezet.
De uitvoeringskosten Budgetadvies en Schuldbemiddeling worden verantwoord onder de apparaatskosten.

Minimabeleid
Bij minimabeleid bedraagt het verschil tussen de najaarsbrief en de jaarrekening voor zowel de lasten als de baten € 0,3 miljoen. Het verschil van de lasten bestaat uit de definitieve afrekening Energietoeslag 2022 van € 0,05 miljoen en uit lagere lasten van € 0,26 miljoen op het reguliere budget Minimabeleid.

Afrekening energietoeslag 2022
In 2023 zijn de kosten van de energietoeslag 2022 definitief berekend. Er is in totaal aan 18.726 klanten een energietoeslag 2022 uitgekeerd. De definitieve kosten energietoeslag zijn nagenoeg gelijk aan het bedrag berekend bij de jaarrekening 2022. Het verschil van € 0,05 miljoen zal met de gemeenten worden afgerekend.
Bij de decembercirculaire 2023 hebben de gemeenten Alblasserdam, Papendrecht en Zwijndrecht een compensatie a.g.v. de verdeelherstel-actie 2022 ontvangen. Deze compensatie is meegenomen in de definitieve afrekening en opgeteld bij de inkomsten Rijksbudget per gemeente. Hierdoor wordt de verdeelsleutel per gemeente iets aangepast. Dit in lijn met het besluit van het Algemeen Bestuur van 13 oktober 2022 om voor de Energietoeslag 2022 de verdeelsleutel te baseren op de verhouding van de inkomsten uit het Rijksbudget dat gemeenten voor de energietoeslag ontvangen.

Regulier Minimabeleid
Het voordeel bestaat uit de volgende posten:

Lagere lasten SMS Kinderfonds € 0,4 miljoen. Gedurende het jaar was de verwachting dat in 2023 de uitgaven zouden stijgen ten opzichte van 2022. Er was gerekend met hogere uitgaven voor zowel de Dordtpas als Stichting Leergeld. Zowel bij de Dordtpas als bij Stichting Leergeld zijn de uitgaven 2023 nagenoeg gelijk aan 2022.

Lagere lasten bewindvoering € 0,1 miljoen. Bij de jaarrekening blijkt dat de uitgaven € 0,1 miljoen lager zijn dan begroot bij de najaarsbrief. Voor 2023 was een groei begroot van 5%, de werkelijke groei bedraagt 1%. Ten opzichte van 2022 zijn de uitgaven en het aantal klanten die bijzondere bijstand ontvangen voor de kosten van bewindvoering nagenoeg gelijk gebleven. Bewindvoering kent twee hoofdvormen, te weten regulier of standaardbewind dat ingesteld wordt op grond van lichamelijke of geestelijke toestand en schuldenbewind dat uitgesproken wordt op grond van problematische schulden en/of verkwisting. Als gekeken wordt naar de twee hoofdvoorzieningen, is er in de afgelopen jaren een lichte afname van de uitgaven voor schuldenbewind en een toename van de uitgave van standaardbewind. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat er meer dan voorheen lichtere trajecten werden ingezet en dus vergoed.

De uitgaven PMB zijn € 0,1 miljoen lager dan de begroot. Echter, ten opzichte van 2022 zijn de uitgaven PMB flink gestegen, namelijk met 40% ten opzichte van de uitgaven 2022. Deze stijging is het gevolg van de herijking. De meeste Drechtstedengemeenten hebben met een verruiming van de doelgroep en verhoging van het PMB extra financiële ondersteuning willen geven aan de huishoudens die dit nodig hadden volgens de Minima-effectrapportage 2022 van het Nibud.

Hogere lasten bijzondere bijstand **(**exclusief bijzondere bijstand voor bewindvoeringskosten en PMB) € 0,3 miljoen. De uitgaven bijzondere bijstand zijn in 2023 gestegen ten opzichte van 2022. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de hogere uitgaven inrichtingskosten en de uitbreiding van de mogelijkheden om bijzondere bijstand voor medische kosten te verstrekken.

De baten minimabeleid zijn € 0,3 miljoen lager ten opzichte van de najaarsbrief. De lagere baten bestaan uit:
1. Hogere opboekingen terugvordering bijzondere bijstand van € 0,1 miljoen.
2. Lagere bijdrage van de gemeente van 0,26 miljoen als gevolg van de lagere lasten minimabeleid.

Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.
De uitgaven zijn lager dan begroot. Er was een groei begroot van 5% t.o.v van 2022. De werkelijke groei bedraagt 1,6%.

Kinderopvangtoeslagaffaire
In 2023 is de Hersteloperatie Kinderopvangtoeslagaffaire Drechtsteden voortgezet. De uitgaven zijn € 0,1 miljoen hoger dan begroot. De begroting is uitgegaan van de uitgaven van 2022. Er is geen rekening gehouden met de groei van de lonen. De uitgaven worden op basis van de afgesloten DVO's met gemeenten afgerekend. De gemeenten worden vanuit het Rijk hier voor gecompenseerd.

Energietoeslag
De uitgaven Energietoeslag bestaan uit uitgaven *Energietoeslag 2022 – aanvulling* en *uitgaven Energietoeslag 2023.*

Zoals vermeld bij de najaarsbrief is de Energietoeslag financieel niet in de begroting van de GR Sociaal opgenomen. De ET23 is namelijk pas bij de decembercirculaire 2023 door het Rijk beschikbaar gesteld. Omdat de ET23 bedoeld is als bijdrage voor het jaar 2023 zijn alle lasten ET23 in de jaarrekening 2023 verantwoord.

De Drechtstedengemeenten hebben het totale budget van de ET23 beschikbaar gesteld voor het verstrekken van de ET23. Per gemeente zijn er verschillende keuzes gemaakt voor de uitbetaling van de aanvulling 2022 en voor de ET23. Het uitgangspunt bij de jaarrekening is dat het beschikbaar gestelde budget zal worden uitbetaald aan de klanten o.b.v. de lokale besluitvorming.

Doordat de wetswijziging lang op zich liet wachten kunnen tot 1 april 2024 aanvragen worden ingediend. De ET23 moet uiterlijk op 31 augustus 2024 aan de inwoners zijn uitbetaald. Als het budget niet volledig wordt uitgekeerd, dan zal bij de jaarrekening 2024 het restant worden afgerekend met de gemeenten.

		uitgaven Energietoeslag 2023		
Gemeente	budget 2023	ET 2022 - aanvulling	ET 2023 (stand 31/12/2023)	prognose uitgaven ET 2023 in 2024
Alblasserdam *1	€ 1.273.098	€ 266.130	628.197	€ 378.770
Dordrecht	€ 10.983.998	€ 3.448.153	3.061.780	€ 4.474.065
Hendrik-Ido-Ambacht	€ 1.351.962	€ 399.340	595.649	€ 356.973
Papendrecht	€ 1.933.362	€ 575.396	459.534	€ 898.432
Sliedrecht	€ 1.618.878	€ -	1.206.992	€ 411.886
Zwijndrecht *1	€ 3.789.618	€ 1.195.400	1.055.468	€ 1.538.750
Hardinxveld-Giessendam	€ 837.326	€ 169.200	198.933	€ 469.193
Totaaal	**€ 21.788.243**	**€ 6.053.619**	**€ 7.206.554**	**€ 8.528.070**

*1 voor deze gemeenten is budget inclusief budget extra doelgroep.

De bijdragen van de gemeenten zijn als volgt weer te geven voor deze Opgave:

Bijdragen gemeenten inclusief DVO's				
Opgave Bestaanszekerheid versterken	**Begroting na wijziging**	**Najaarsbrief**	**Jaarrekening**	**Verschil t.o.v. Najaarsbrief**
Inkomensondersteuning	112.282	114.519	116.090	1.571
Budgetadvies en Schuldbemiddeling	120	120	20	-100
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	2.172	2.172	2.099	-73
Minimabeleid	10.559	10.020	9.660	-360
Kinderopvangtoeslagaffaire	600	600	736	136
Energietoeslag	0	0	21.788	21.788
Leefgeld	4.055	200	213	13
Totaal	**129.788**	**127.631**	**150.606**	**22.975**

Bedragen x € 1.000

Budgetadvies en Schuldbemiddeling
De lagere bijdrage is het gevolg van lagere lasten budgetadvies en schuldbemiddeling en daarnaast de opbrengsten schuldbemiddeling en financieel beheer gedurende een schuldbemiddeling. Deze kosten komen ten laste van de schuldeisers en niet van de inwoner. Voorheen landden deze opbrengsten in het rekeningresultaat van de apparaatslasten.

Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.
De lagere bijdrage gemeenten is het gevolg van lagere lasten Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G dan begroot.

Minimabeleid
De lagere bijdrage gemeente is het resultaat van lagere lasten minimabeleid van € 0,3 mln en hogere opboekingen terugvordering bijzondere bijstand van € 0,1 miljoen. Totaal resulteert dit in € 0,4 mln lagere bijdrage gemeenten.

Kinderopvangtoeslagaffaire
Doordat de uitgaven Kinderopvangtoeslagaffaire € 0,1 mln. hoger zijn dan begroot, zal dit bedrag op basis van de afgesloten DVO's met gemeenten worden afgerekend.

Energietoeslag
In december zijn de bijdragen bij de gemeente gefactureerd.

2.3 ONTWIKKELEN NAAR WERK

Wat hebben wij bereikt?

1. Wij helpen klanten zich te ontwikkelen naar werk door te doen
2. Wij bieden klanten een (on)betaalde plaats die bij hen past
3. Wij houden klanten die betaald aan het werk zijn, aan het werk

Gedurende het jaar 2023 heeft een bijstelling plaatsgevonden van de oorspronkelijke doelstellingen zoals deze in de begroting 2023 stonden. In de Najaarsbrief 2023 is hierover al gerapporteerd op de hoofdlijnen van deze nieuwe doelen die hierbij wordt gecontinueerd. Binnen de Opgave "Ontwikkelen naar werk" staan nu bovenstaande doelstelling centraal.

Door de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt en de gevolgen hiervan voor ons bestand is onze inzet verschoven naar inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, met specifieke aandacht en gerichte inzet voor de doelgroepen jongeren en statushouders.

In het eerste en tweede kwartaal van 2023 kromp de economie. Hiermee kwam de Nederlandse economie in een milde recessie. Van een crisis was echter geen sprake en de arbeidsmarkt bleef krap. Ook de arbeidsmarkt in de Drechtsteden is in een lagere versnelling terechtgekomen. De economie koelde af en ook de banengroei vlakte af in de richting van een verwachte banengroei van slechts 0,3% in 2024 (Regio in Beeld 2023 Drechtsteden).

Veel inwoners van de Drechtsteden hebben een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Zo'n 75% van het aantal inwoners dat een uitkering heeft, verkeert al twee jaar of langer in deze situatie. Voor circa de helft van de inwoners met een uitkering geldt dat zij die al vijf jaar of langer hebben. De problematiek van de inwoners is daarbij vooral op het vlak van instabiliteit en stress sterk toegenomen, o.a. door onzekerheid op bestaanszekerheid.

Om inwoners met een uitkering te ontwikkelen naar werk, is gelet op bovenstaande iets anders nodig. Daarom is in 2023 ingezet op organisatorische aanpassingen binnen de GR Sociaal en is een breed aantal initiatieven genomen om inwoners te kunnen bedienen in hun veranderende behoeften. In die zin moet 2023 worden gezien als overgangsjaar, waarvan de resultaten vooral vanaf 2024 kunnen worden gerealiseerd.

	CPB-Prognose *	CPB-Prognose **	Aantal 31-12-2023
Aantal dossiers	6.050	6.100	6.266

** Gebaseerd op de CPB-prognose MEP 2023 (september2022).*
*** Gebaseerd op de CPB prognose MEV 2024 (augustus 2023).*
Aantallen zijn exclusief IOAW en IOAZ.

De verdeling hiervan over de verschillende gemeenten is als volgt:

Alblasserdam	304
Dordrecht	3.448
Hardinxveld-Giessendam	183
Hendrik Ido Ambacht	351
Papendrecht	471
Sliedrecht	481
Zwijndrecht	1.028

Qua aantallen dossiers en de groei/daling hiervan bevindt de Drechtsteden zich in de middenmoot van vergelijkbare referentie gemeenten/regio's.

1. Ontwikkelingen met betrekking tot instroom
Het aantal bijstandsdossiers is het saldo van de instroom van nieuwe bijstandsgerechtigden en de uitstroom van bijstandsgerechtigden. De instroom van bijstandsgerechtigden ziet er als volgt uit:

	Totale instroom 2021	Totale instroom 2022	Totale instroom 2023
Aantal dossiers	1.363	1.037	1.193

In 2022 was sprake van een aanzienlijke daling van de instroom, mede als gevolg van het economische herstel na de Coronacrisis. In 2023 is de instroom echter weer wat toegenomen. Deze stijging wordt vooral veroorzaakt door een hogere instroom van statushouders (door een hogere huisvestingstaakstelling) en een lichte toename van het aantal gevallen van einde van de WW-uitkering.
De hogere instroom van jongeren in het voorgaande jaar is in 2023 juist afgevlakt.

Verdeeld over de individuele gemeenten geeft de instroom het volgende beeld:

Alblasserdam	49
Dordrecht	634
Hardinxveld-Giessendam	52
Hendrik Ido Ambacht	55
Papendrecht	100
Sliedrecht	91
Zwijndrecht	179

2. Bevorderen uitstroom naar werk
De ontwikkeling in de uitstroom is in onderstaande tabellen inzichtelijk gemaakt:

	Totale uitstroom 2021	Totale uitstroom 2022	Totale uitstroom 2023
Aantal dossiers	1.473	1.165	1.151

	Totale uitstroom door werk 2021	Totale uitstroom door werk 2022	Totale uitstroom door werk 2023
Aantal dossiers	721	537	490

Verdeeld over de individuele gemeenten geeft de instroom het volgende beeld:

Alblasserdam	47
Dordrecht	542
Hardinxveld-Giessendam	40
Hendrik Ido Ambacht	52
Papendrecht	84
Sliedrecht	69
Zwijndrecht	159

Bij deze cijfers zien we een duidelijke relatie tussen de daling van de instroom en de daling van de uitstroom. Wanneer de instroom lager is, volgt ook een lagere uitstroom. Deze relatie wordt duidelijk wanneer wij de instroom en uitstroom samenbrengen in een grafiek:

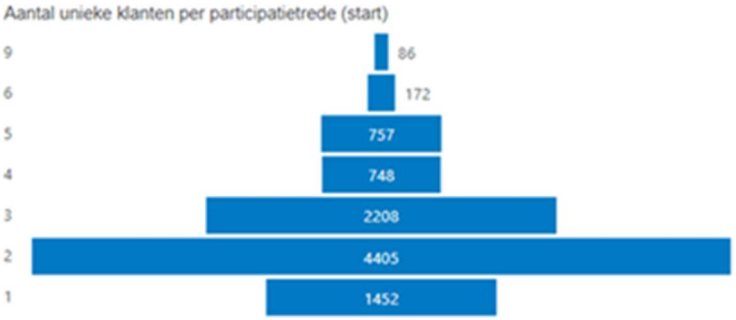
Ondanks dat de instroom in 2023 ten opzichte van het voorgaande jaar is toegenomen is er sprake van een lichte afname van de uitstroom. Dit wordt onder andere veroorzaakt doordat de hogere instroom vooral wordt veroorzaakt door de doelgroep statushouders. Hoewel deze groep vaak beschikt over een hoger arbeidspotentieel dan andere doelgroepen in het bestand kent zij ook een aantal belemmeringen voor een snelle uitstroom. Statushouders moeten namelijk een inburgeringstraject volgen dat in de eerste zes maanden een groot deel van de beschikbare tijd in beslag neemt en na deze periode slechts ruimte biedt voor parttime werk, waardoor zij niet volledig uit de uitkeringssituatie komen.
Met het instrumentarium van de nieuwe Wet inburgering is de verwachting dat op termijn meer statushouders blijvend gaan uitstromen naar duurzaam werk, al dan niet via het regulier (beroeps)onderwijs. Daartegenover staat dat het aantal statushouders de afgelopen periode gestegen is en naar verwachting ook de komende jaren ook verder gaat toenemen.

Als we kijken naar de totale uitstroom in 2023 valt op dat deze zich concentreert bij inwoners die korter dan twee jaar of juist langer dan 5 jaar in de uitkeringssituatie verblijven.

Stappen op de participatieladder

Voor de dienstverlening aan de doelgroep, die niet op korte termijn ontwikkelbaar is naar werk, is samenwerking met ketenpartners cruciaal. We werken daarbij met gemeentegerichte teams en focusteams (jongeren, statushouders en dak- en thuislozen). In elke gemeente zijn vaste consulenten actief, die het afgelopen jaar besteed hebben aan het beter leren kennen van klanten/inwoners. Zo zijn hun mogelijkheden en uitdagingen in beeld gebracht. In veel gevallen spreken consulenten de klanten lokaal en werken aan het vergroten van het netwerk, zodat klanten beter worden ondersteund. Het doel is om de klanten via motiverende gespreksvoering in beweging te krijgen zodat een gedragsverandering ontstaat en de klant kan door-ontwikkelen naar het voor hem/haar hoogst haalbare trede op de participatieladder, waarbij uitstroom naar (reguliere) werk het hoogste doel is.

Binnen het bestand bevindt circa 60% van de inwoners zich op trede 1 (geïsoleerd) of trede 2 (sociale contacten buitenshuis) van de participatieladder. Trede 3 (deelname georganiseerde activiteiten) beslaat daarbij circa 20% en trede 4 (onbetaald werk) en hoger completeren de resterende 20%.

Omschrijving treden participatieladder

Code	Eerste omschrijving
9	Niet van toepassing
6	Betaald werk zonder ondersteuning
5	Betaald werk met ondersteuning
4	Onbetaald werk
3	Deelname georganiseerde activiteiten
2	Sociale contacten buitenshuis
1	Geïsoleerd

Opvallend is het grote aandeel mensen met gezondheidsproblemen in de bijstand. Deze bijstandsgerechtigden hebben vaker dan gemiddeld moeite met huishoudelijke activiteiten of (trap)lopen, hebben vaak een klein sociaal netwerk en beschikken over beperkte administratieve vaardigheden. Ook ervaren bijstandsgerechtigden vaker weinig regie over hun leven, en ervaren zij minder veerkracht dan anderen. Zij participeren minder in hun vrije tijd (denk aan verenigingsactiviteiten, cultuur/uitgaan of sport), zijn gemiddeld minder tevreden met hun leven en voelen zich vaker eenzaam dan mensen zonder bijstandsuitkering. Juist omdat de problematiek die uit deze gegevens naar voren komt verschillende aspecten van iemands welbevinden beslaat, is het belangrijk in de aanpak van de problematiek van bijstandsgerechtigden verder te kijken dan alleen werk en inkomen.

3. Statushouders/ Wet Inburgering

Met de invoering van de nieuwe Wet inburgering 2021 is er per 2022 een nieuwe taak toegevoegd aan de dienstverlening. De prioriteit bij de aanpak van deze doelgroep richt zich vooral op het vinden van aansluiting op het reguliere (beroeps)onderwijs. Op basis van de leerbaarheid en het competentieniveau staan daarvoor verschillende inburgeringstrajecten met aanvullende modules ter beschikking. De inzet van participatie en werk dient daarbij zoveel mogelijk ondersteunend te zijn aan het inburgeringsproces. Met het instrumentarium van de nieuwe Wet inburgering is de verwachting dat op termijn meer statushouders blijvend gaan uitstromen naar duurzaam werk, al dan niet via het regulier (beroeps)onderwijs.

	Instroom 2021	**Instroom 2022**	**Instroom 2023**
Aantal dossiers	0	180	208

De inzet op participatie en werk is in de loop van 2023 in uitvoering genomen. Hiertoe zijn binnen de afdeling voor inburgering de functie van een regionale verbinder (ingevuld per 2024) voor aansluiting op het werkgeversnetwerk en extra consulenten vanuit Baanbrekend Drechtsteden en het D-team van

Randstad ondergebracht en is een werkfit programma specifiek voor deze doelgroep bij Drechtwerk vanuit deze afdeling geïnitieerd.

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de inburgering van statushouders. In deze regio voeren wij, voor de gemeenten, de regie over het inburgeringsproces. De uitvoering van deze taken is in 2023 geëvalueerd. De aanbevelingen uit deze worden verwerkt in de Dienstverleningsovereenkomsten voor de volgende jaren.

De huisvestingstaakstelling voor 2023 lag hoog waardoor een aantal gemeenten in de Drechtsteden inzet gaan plegen op de uitvoering van de hotelregeling. De uitvoerende dienstverlening wordt op deze situatie aangepast, waarbij ook rekening wordt gehouden met de komende nieuwe opvangvoorzieningen in de regio. Daarnaast is in 2023 ook het aantal gezinsmigranten aanzienlijk toegenomen. Hierop is ook de werkwijze van de uitvoering aan deze doelgroep aangepast.

Totaal aantal inburgeringstrajecten 2023	
Statushouders	190
WI 2021 18+	58
SH Gezinshereniging	57
Gezins- en overige migranten	189
SH ondertussengroep	2
Ontbreken status	2
Totaal	498

Drechtwerk
Vanaf 2023 worden de resultaten van Drechtwerk als het sociale ontwikkelbedrijf van de Drechtsteden opgenomen in de reguliere P&C cyclus van de GR Sociaal.

In 2023 is Drechtwerk samengegaan met de Sociale Dienst Drechtsteden. Achtergrond van die versterkte samenwerking is de ambitie om meer van betekenis te zijn voor inwoners die een uitkering van de gemeente hebben. Voor velen van hen kan Drechtwerk ingezet worden voor begeleiding in, van en naar werk. Daarmee heeft Drechtwerk namelijk al decennia ervaring. Afgelopen jaar is daarmee de rol en positionering van Drechtwerk een nieuwe weg ingeslagen. Naast het bieden van beschut werk voor inwoners met een zogeheten Sw-dienstverband, is de opdracht van Drechtwerk nu ook meer inwoners met een complexe en wisselende begeleidingsbehoefte te ontwikkelen naar werk.

Deze nieuwe opdracht vraagt veel van Drechtwerk. Tot 2023 waren grofweg drie pijlers verantwoordelijk voor de omzet van Drechtwerk én waren deze drie business lines de kern van Drechtwerk. We hebben het dan over beschut werk, detacheringen en het groenwerk in de regio. Met deze activiteiten verdient en verdiende Drechtwerk haar omzet. Deze omzet is in de afgelopen jaren stabiel geweest met een bedrag zo rond de 2,8 miljoen euro. Veel van het werk dat intern wordt gedaan gebeurt voor een belangrijk deel door dezelfde groep medewerkers en bestaat voor zo'n 70% uit verpakkingswerk. Dat is goed werk voor de medewerkers die dat dagelijks doen. Met een afnemend aantal medewerkers (er stromen jaarlijks zo'n 6% = tussen de 40 en 50 medewerkers uit door verschillende redenen) heeft Drechtwerk de afgelopen jaren de omzet op peil weten te houden. Dat is een verdienste. Met name de omzet in het groenwerk is ieder jaar, ook in 2023 goed geweest en heeft zich beter ontwikkeld dan verwacht. De landelijke prijsontwikkelingen zijn hiervoor deels oorzaak, maar ook komt het door meer werk dat men heeft kunnen binnenhalen en verrichten.

De uitdaging die voorligt en de ontwikkeling die is ingezet gaat om het verbreden van het palet aan werksoorten. Deze werksoorten moeten gericht zijn op het ontwikkelen van inwoners. Ook moeten deze werksoorten een goede omzet genereren. Beide doelstellingen van de nieuwe werksoorten vragen vee van Drechtwerk. Dit vraag namelijk een andere marktbenadering, een verandering van de salesorganisatie, een ander sales ondersteunend proces enzovoorts. De ontwikkelopgave van Drechtwerk is niet nieuw, maar wel in deze omvang. En dat vraagt ook een samenhangende

samenwerking met werkgelegenheidsinitatieven en -bedrijven in de regio Drechtsteden. Die samenwerking en samenhang is er nog niet. De ontwikkelopdracht vraagt ook anders te kijken naar de begeleiding van inwoners. Het vakmanschap is aan verandering onderhevig en daarvoor zijn verschillende pilots gestart.

Al met al veel uitdagingen voor Drechtwerk in de komende jaren, maar de ontwikkeling is ingezet. Zowel op het terrein van omzet van werk zijn doelstellingen voor de komende jaren opgenomen als ook als het gaat om verbetering vakmanschap, het aanboren van nieuwe werksoorten en klanten en het realiseren van betere tarieven. Drechtwerk kijkt tevreden terug op 2023 en met vertrouwen naar de toekomst.

	Deelnemers 2021	Deelnemers 2022	Deelnemers 2023
Wsw	960	901	851
Begeleid werken	90	86	78
Beschut werken	73	89	114

Wat hebben wij daarvoor gedaan?
Het streven is om de inwoners zo veel mogelijk naar een zo hoog mogelijk en duurzaam niveau van participatie binnen de samenleving en arbeidsmarkt te ontwikkelen. Ook in 2023 hebben we gezocht naar het verkleinen van de kloof tussen de doelgroep van de Participatiewet en de snel aantrekkende arbeidsmarkt. We helpen bijstandsgerechtigden bij het ontwikkelen naar (betaald) werk, zodat zij zo zelfstandig mogelijk zelf hun inkomen kunnen verwerven. Zij worden waardevoller voor de arbeidsmarkt wanneer hun arbeidsmarktwaarde wordt vergroot. Daarom werken we aan het wegnemen van belemmeringen die het vinden en behouden van werk in de weg staan. Wanneer er (nog) een te grote afstand tot de arbeidsmarkt is, zetten we in op een arbeidsmatig en/of maatschappelijk perspectief, waarbij het gaat om het bieden van stabiliteit en ondersteuning bij het meedoen in de samenleving, zoals een participatieplek, vrijwilligerswerk of arbeidsmatige dagbesteding. Inwoners met korte afstand tot de arbeidsmarkt worden zo snel mogelijk bemiddeld naar betaald werk.

Om vanuit deze aanpak aansluiting te krijgen op de regionale arbeidsmarktinfrastructuren wordt gewerkt aan de opzet van een Regionaal Werkcentrum (RWC). Dit Regionaal Werkcentrum vormt een herkenbaar loket waar werkzoekenden en werkgevers terecht kunnen met al hun arbeidsmarkt gerelateerde vragen, sociale partners verantwoordelijk blijven voor de dienstverlening aan werkenden en het UWV en gemeenten voor niet-werkenden, en de samenwerkingspartners elkaar aanvullen met diensten en instrumenten als het dienstverleningspakket van de verantwoordelijke partij niet toereikend is.

Essentieel uitgangspunt in de verandering is de overtuiging dat iedereen kan werken. Dat uitgangspunt houdt in dat we ook werken met behoud van uitkering (ook al is dat in het begin maar een uur per dag) of vrijwilligerswerk of mantelzorg, ook zien als werk. Al die vormen van inzet, al die vormen van werk dragen bij aan vermindering van het beroep op bijvoorbeeld zorg, ze maken trots en ze zorgen voor een stevig netwerk. Vanuit die gedachte werken we aan 3 doelstellingen:
1. Wij helpen klanten zicht te ontwikkelen naar werk door te doen
2. Wij bieden klanten een (on)betaalde plaats die bij hen past
3. Wij houden klanten die aan het werk zijn aan het werk

Wij helpen klanten zich te ontwikkelen naar werk door te doen
Met de samenvoeging van de Sociale Dienst Drechtsteden en Drechtwerk tot de GR Sociaal is een bundeling gerealiseerd van alle expertise van beide organisaties. De huidige werksoorten van beide organisaties kunnen daarbij worden aangeboden en zo veel mogelijk worden aangepast aan de behoeften van de inwoners binnen het bestand. Daarbij zetten we ook in op het verbreden van het huidige aanbod binnen de GR Sociaal waarbij tevens de samenwerking en afstemming wordt gezocht met werkgevers, onderwijs- en maatschappelijke organisaties. Het is daarbij van belang om aan te sluiten op de werkgevers, organisaties en initiatieven op lokaal niveau om in gezamenlijkheid te bouwen aan netwerken van waaruit de inwoners optimaal ondersteund wordt om zich te kunnen ontwikkelen.

Zeker voor inwoners vanaf de onderste treden van de participatieladder richt de aandacht zich hierbij op activering in de richting van vrijwilligerswerk, participatieplaatsen en mantelzorg en ontwikkelingstrajecten. In 2023 zijn hiervoor de eerste initiatieven ondernomen.
In de afgelopen periode zijn tot slot ook de beleidsregels gewijzigd om de inzet op maatschappelijke participatie en onbetaald werk te stimuleren via de Ik Doe Mee premie, die in het najaar is geïmplementeerd.

Wij bieden klanten een (on)betaalde plaats die bij hen past
In aansluiting op de voorgaande ambitie hebben wij een aantal nieuwe initiatieven genomen gericht op de directe voorbereiding in de richting van betaald werk:

- Werksetting
  Voor inwoners binnen de Participatiewet zonder specifieke indicatie voor beschut werk of de banenafspraak is door de GR Sociaal een nieuwe ontwikkelafdeling opgezet door een samenvoeging en herinrichting van de bestaande afdelingen Start en Groei en Perspct. Dit programma beoogt door het bieden van meer maatwerk en variatie in het werkaanbod om het potentieel van inwoners te stimuleren en door te ontwikkelen in de richting van zo regulier mogelijk werk en reguliere werkgevers. Hierbij is een keuze gemaakt voor een aantal kansrijke sectoren in de regionale arbeidsmarkt, die zich aan het ontwikkelprogramma willen (ver)binden. Deze bedrijven voeren werkzaamheden uit in de werksetting bij Drechtwerk, waarbij het productief vermogen varieert in een productiviteit van 0 tot 100%;
- Werkfit programma bij Drechtwerk
  Dit programma is vergelijkbaar met de Werksetting, maar richt zich specifiek op de doelgroep Statushouders, waarbij meer aandacht is voor taal en sociale omgangsvormen;
- In 2023 zijn voorbereidingen getroffen voor de start van een aantal pilots (parttime werk, verbreding inzet loonkostensubsidie, brede inzet werkbegeleiding/coaching en inzet no risk polis) die in 2024 hun vruchten moeten afwerpen. Deze maatregelen zijn gericht op het uitstromen van mensen naar betaald werk;
- In 2023 zijn wij gestart met een verdere samenwerking met Randstad. Een team van consulenten vanuit Randstad (D-team) is daarbij ondergebracht bij de afdeling Inburgering om inwoners met een statushouderachtergrond te ondersteunen en te bemiddelen naar werk;
- Specifiek voor de doelgroep statushouders is in 2023 een regionale verbinder aangesteld voor de aansluiting op het werkgeversnetwerk;

Wij houden klanten die aan het werk zijn aan het werk
Naast de taak die al werd uitgevoerd op het bieden van nazorg bij plaatsing van een inwoner op een arbeidsplaats is meer inzet geweest op de doorontwikkeling van het arbeidspotentieel. Hiertoe zijn een tweetal initiatieven genomen:

- Ontwikkkelcoachteam
  In het kader van professionalisering van de ondersteuning bij beschut werk en andere doelgroepen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt is een team opgericht van ontwikkelcoaches bij Drechtwerk. Naast een functiegerichte begeleiding op werknemersvaardigheden staan wij hier een integrale benadering voor waarbij één team van ontwikkelcoaches zich richt op bijsturing op leefgebieden/leefstijlen. Denk hierbij aan leefstijlcoach, voedingscoach, beweging tijdens het werk ed. Hierbij wordt ook aangesloten op de sensitieve dienstverlening. Tot slot wordt geïnvesteerd in het aanbieden van opleidingen op het vlak van taal, rekenen, digitale vaardigheden, specifieke werknemersvaardigheden en budgetbeheer;
- Pilot ontwikkelcoach lokale ontwikkelbedrijven
  In 2021 is de SDD gestart met een meerjarige pilot bij twee ontwikkelbedrijven (Stroomlijn en Opnieuw & Co). De pilot is bedoeld om extra ondersteuning (coaching en buddies) in te zetten voor kandidaten die het zonder ondersteuning niet zelfstandig redden op de arbeidsmarkt. Van deze specifieke groep is gebleken dat de gebruikte leerlijnen wel helpen bij de ontwikkeling van de kandidaat, maar dat de stap naar regulier werk nog te groot is. De inzet van de extra ondersteuning richt zich op een breder aandachtsveld dan alleen de werknemersvaardigheden.

Wat heeft het gekost?

Ontwikkelen naar werk	Begroting na wijziging			Najaarsbrief			Jaarrekening			Verschil t.o.v. Najaarsbrief		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Drechtwerk	46.214	46.214	0	46.232	46.232	0	48.478	48.478	0	2.246	2.246	0
Inburgering	3.392	3.392	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Participatie	6.713	9.889	3.176	5.963	7.815	1.852	4.768	6.620	1.852	-1.195	-1.195	0
Statushouders	0	387	387	0	387	387	0	387	387	0	0	0
Totaal	**56.319**	**59.882**	**3.563**	**52.195**	**54.434**	**2.239**	**53.247**	**55.486**	**2.239**	**1.052**	**1.052**	**0**

Bedragen x € 1.000

Het verloop van de begrote en geprognosticeerde cijfers is als volgt weer te geven:

Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	**56.319**	**59.882**	**-3.563**
Mutaties Najaarsbrief 2023			
Participatie	*-750*	*-2.074*	*1.324*
Niet bestede Participatiemiddelen 2023	-750	-750	0
Verschuiving financiering apparaat 2023	0	-1.324	1.324
Inburgering	*-3.392*	*-3.392*	*0*
Wet inburgering uit begroting 2023-2027	-3.392	-3.392	0
Drechtwerk	*18*	*18*	*0*
Mutatie o.b.v. meicirculaire 2023	18	18	0
Totaal mutaties Najaarsbrief 2023	**-4.124**	**-5.448**	**1.324**
Totaal prognose t/m Najaarsbrief	**52.195**	**54.434**	**-2.239**
Realisatie	53.247	55.486	-2.239
Resultaat	**-1.052**	**-1.052**	**0**

Bedragen x € 1.000

Drechtwerk
Het jaarresultaat 2023 laat ten opzichte van de voorjaarsbrief een nagenoeg gelijkblijvende gemeentelijke bijdrage zien. Het uiteindelijke jaarrekeningresultaat (ten opzichte van de voorjaarsbrief) geeft een kleine verhoging van de gemeentelijke bijdrage van € 54.000.

In deze presentatie van het resultaat is de verwerking van de voorziening Spaarverlof SW *, lopende de lobby/discussie aangegeven in de najaarsbrief, meegenomen. De inzet van de reserve t.b.v. de implementatie van het HR-pakket voor Drechtwerk zal worden ingezet voor fase 2 en wordt meegenomen in de voorjaarsbrief 2024.

Hieronder worden op hoofdlijnen de afwijkingen ten opzichte van de voorjaarsbrief in beeld gebracht.

Verlagende gemeentelijke bijdrage

Lagere personele lasten (AP,WXM, extern)	€	121.000
Minder verstrekte LKS op begeleidwerker	€	116.000
Overige kosten o.a. resultaat Drechtwerk BV	€	916.000
Bijstelling van de Rijksubsidie SW	€	1.279.000
Salarislasten SW	€	152.000
	€	2.584.000

Verhogende Gemeentelijke bijdrage

Minder detachering opbrengsten & overige opbrengsten	€	22.000
Overige personeelskosten o.a. vervoer SW	€	67.000
Overige kosten o.a. ict, onderhoud	€	159.000
Reservering voorziening spaarverlof SW	€	1.892.000
Resultaat beschut	€	276.000
Incidentele lasten	€	222.000
	€	2.638.000

Verhoging gemeentelijke bijdrage jaarrekening 2023 Drechtwerk	**€**	**54.000**

***Spaarverlof SW**
In de najaarsbrief is er een prognose afgegeven op de gemeentelijke bijdrage voor het onderdeel Drechtwerk van € 4.687.000. Ten opzichte van de actuele begroting, namelijk de voorjaarsbrief, een positieve ontwikkeling voor de Drechtsteden gemeenten van circa € 1.200.000 aan lagere gemeentelijke bijdrage.
De jaarrekening geeft t.o.v. de verwachte gemeentelijke bijdrage in de najaarsbrief nog een extra positief resultaat van € 644.000. Hiermee dus in relatie tot de vastgestelde begroting een totaal resultaat van ruim € 1.800.000.

Naar aanleiding van de jaarrekening 2022 heeft de accountant aangegeven dat voor het Spaarverlof een voorziening moet worden getroffen. Zolang er geen andere uitspraak is van de commissie BBV zal er dus een voorziening moeten worden getroffen voor het Spaarverlof. Dat is als risico opgenomen in de najaarsbrief met de afspraak dat als het risico zich voordoet en er een positief resultaat is bij Drechtwerk over 2023 dat het positieve resultaat wordt ingezet om een dotatie te doen aan de betreffende voorziening. Er ligt op dit moment nog geen andere uitspraak van de commissie BBV, wel zijn we nog in gesprek maar voor nu is het duidelijk dat de voorziening moet worden getroffen en de voeding via het positieve resultaat ook kan.

Het opgebouwde spaarverlof SW, stand 31 december 2023, is € 1.890.000. In de voorliggende jaarrekening is de voorziening gevormd en blijft de gemeentelijke bijdrage nagenoeg binnen de vastgestelde begroting zoals opgenomen in de voorjaarsbrief.

Inburgering
De lasten en baten 2023 SPUK Wet inburgering 2021 zijn bij de Najaarsbrief op € 0 gezet. Een en ander conform besluitvorming jaarrekening 2022. Het betreft een gemandateerde taak in plaats van een gedelegeerde taak. Hierdoor lopen de lasten en baten via de DVO in plaats van de begroting GR Sociaal.

De financiële jaarverantwoording 2023 is daarom niet opgenomen in dit jaarverslag maar is op 18 januari jl. separaat aan de gemeenten verstuurd.

In december 2023 zijn de 7 DVO's getekend. Er is overeenstemming bereikt over de financiering van 8,5 fte extra ten behoeve van de (verhoogde) taakstelling 2023.

Participatie

Jaarrekening 2023	Actuele begroting 2023	Najaarsbrief 2023	Jaarrekening 2023	Afrekening	
Participatie	8.813.000	6.739.000	5.950.153	2.862.847	
Versterking AMR werkgeversdienstverlening	651.000	651.000	247.363	403.637	saldo overgeheveld naar 2024
Regiodeal	425.000	425.000	422.961	2.039	Maximale declaratie 3e trance
	9.889.000	**7.815.000**	**6.620.478**	**3.268.522**	

Bij de najaarsbrief zijn de volgende te verwachten mutaties gemeld;

- Vanaf 2023 wordt de financiering van personeel ten laste van Participatie omgezet naar Apparaat en wordt er € 1,3 mln. minder participatiemiddelen opgehaald. Het betreft een verplaatsing van de financiering van apparaatskosten vanuit Participatie naar Bedrijfsvoering. Dat betekent een budgetneutrale verschuiving binnen de begroting van de GR Sociaal. Deze mutatie is gerealiseerd in 2023.
- In 2023 zijn verschillende instrumenten ingezet voor de doelgroep. Gezien de veranderende samenstelling van het bestand én van de instroom is, zoals eerder aangegeven, een koerswijziging nodig. Daarbij past een projectmatige en soms experimentele nieuwe aanpak. Dit, omdat dan op kleine schaal bezien kan worden welke maatregelen voor onze inwoners helpen en welke minder succesvol zijn. Die aanpak hebben we in de tweede helft van 2023 gedaan maar heeft nog niet geleid tot extra kosten. Ondanks alle inzet, is er een overschot op Participatie van € 1,54 mln. waarvan € 0,8 mln. gemeld bij de najaarsbrief.

Versterking Arbeidsmarktregio werkgeversdienstverlening
Het budget is bedoeld om de samenwerking en de gezamenlijke publieke werkgeversdienstverlening in de 35 arbeidsmarktregio's duurzaam te ondersteunen en te versterken. De besteding in 2023 is afgestemd met Centrumgemeente Dordrecht. Het overschot van € 0,4 mln. is bij de jaarrekening overgeheveld naar 2024.

Regiodeal
Met de Regio Deals wil het Rijk de eigen kracht van een gebied, de regio, benutten en in partnerschap deze helpen te versterken. In het kader van Human Capital, als onderdeel van de Regiodeal, is er een aanvraag gedaan bij centrumgemeente Dordrecht. De Regiodeal is een cofinanciering op de instrumenten leerlijnen en ontwikkelbedrijven. De Regiodeal van maximaal € 1,28 mln. is in 3 jaar gerealiseerd en hiermee in 2023 afgerond. De financiële eindverantwoording is toegestuurd aan Centrumgemeente Dordrecht.

Impuls Statushouders
De baten worden gebruikt voor de inzet van consulenten team Impuls statushouders (lasten worden verantwoord onder apparaat). Vanaf 2023 worden het welkomstprogramma en de inzet van menukaarten gefinancierd uit Participatie.

De bijdragen van de gemeenten zijn als volgt weer te geven voor deze Opgave:

Bijdragen gemeenten inclusief DVO's				
Opgave Ontwikkelen naar werk	**Begroting na wijziging**	**Najaarsbrief**	**Jaarrekening**	**Verschil t.o.v. Najaarsbrief**
Statushouders	387	387	387	0
Participatie	9.212	7.138	6.349	-789
Inburgering	2.195	0	0	0
Drechtwerk	33.897	33.586	35.257	1.671
Totaal	**45.691**	**41.111**	**41.993**	**882**

Bedragen x € 1.000

2.4 ZORGEN VOOR ONDERSTEUNING

Wat hebben wij bereikt?

1.Wij indiceren en voeren de regie op de beoogde effecten van de ingezette maatwerkondersteuning.
2. Wij zorgen voor de ondersteuning die nodig is om naar vermogen mee te doen en richten ons waar mogelijk op ontwikkeling.
3. Wij zorgen voor ondersteuning die klanten in staat stelt zo lang mogelijk zelfstandig te wonen.

De ambities uit de primaire begroting voor de opgave Zorgen voor ondersteuning zijn in 2023 geherformuleerd in bovenstaande doelstellingen, die ook in de najaarsbrief terugkwamen. Vanuit de opgave Zorgen voor Ondersteuning is in 2023 door de inzet van een breed aanbod aan ondersteuning eraan bijgedragen dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en naar vermogen mee kunnen doen in de samenleving. Dat gebeurt vanuit de SDD met name door het inzetten van maatwerkvoorzieningen en het volgen van de effecten daarvan. Voordat een indicatie wordt afgegeven wordt meer en meer afgestemd met het lokale aanbod en gekeken naar mogelijke oplossingen vanuit het eigen netwerk of het lokale voorveld. Daarnaast is invulling gegeven aan onze doelstellingen door de intensivering van onze samenwerking met onder andere de wijkteams, jeugdprofessionals en andere ketenpartners

De voorzieningen: algemeen
In 2023 zijn 11.330 nieuwe meldingen verwerkt van inwoners die een beroep hebben gedaan op ondersteuning vanuit de Wmo. Ook zijn 6.048 heronderzoeken uitgevoerd. Deze aantallen liggen weliswaar iets lager dan in 2022, maar blijven voor een (structureel) hoge werkdruk voor de consulenten zorgen, waardoor ook de wettelijke termijnen onder druk staan, zie ook de opgave dienstverlening. Het aantal inwoners dat gebruik maakte van een Wmo-maatwerkvoorziening nam toe tot 20.014 (2022: 19.614). In totaal ging het in 2023 om 37.785 indicaties (2022: 36.814).

Ontwikkelingen per voorziening
<u>Dagbesteding</u>
Het aantal inwoners dat in 2023 een indicatie had voor dagbesteding is ten opzichte van 2022 redelijk stabiel gebleven. Deze ontwikkeling is in lijn met de landelijke ontwikkeling: Dagbesteding maakt in een toenemend aantal gemeenten deel uit van de algemene voorzieningen waardoor de groeiende vraag naar dagbesteding minder sterk wordt vertaald in een groeiend aantal indicaties voor de maatwerkvoorziening.

<u>Individuele begeleiding</u>
In 2023 is de omvang van de groep inwoners met individuele begeleiding met 2,1 % toegenomen. Het aantal inwoners met een indicatie voor individuele begeleiding neemt al enkele jaren toe en is een direct gevolg van het landelijke beleid dat erop is gericht dat mensen zoveel mogelijk en langer zelfstandig thuis blijven wonen. De groei ten opzichte van 2022 valt echter lager uit dan de 3,5% groei die vorig jaar ten opzichte van 2021 werd geboekt. Dit suggereert dat de met de gemeenten ingezette beweging naar het afschalen van lichte vormen van begeleiding naar het lokale voorveld, succesvol is.

Dit geldt mogelijk ook voor de inzet van innovatieve vormen van *blended care*, zoals de combinatie van fysieke ondersteuning en beeldzorg.

Huishoudelijke ondersteuning
Het aantal inwoners met huishoudelijke ondersteuning nam in 2023 opnieuw toe. Dit is in lijn met de groei zoals die sinds de invoering van het abonnementstarief voor Wmo-voorzieningen in 2019 is ingezet. Toch blijft 2023 met een groei van 2,1% achter bij de groei in voorgaande jaren. Dit is met name het gevolg van de oplopende wachttijden: in verband met het toenemende tekort aan medewerkers zien aanbieders zich genoodzaakt te werken met wachtlijsten of, incidenteel, een cliëntenstop.

Met de start van WaST is in oktober 2022 in vijf gemeenten (Sliedrecht en Hardinxveld-Giessendam nemen niet deel aan de pilot) het onderdeel wassen en strijken voor nieuwe indicaties afgeschaald van maatwerk- naar een algemene voorziening. Eind 2023 is een tweede vestiging in Alblasserdam geopend, naast de al bestaande locatie in Dordrecht. De verwachting is dat vanaf 2025, wanneer de nieuwe contractperiode voor huishoudelijke ondersteuning ingaat, WaST kan bijdragen aan het dempen van de kostenstijging van de maatwerkvoorziening.

Collectief vervoer
Het aantal gebruikers van het collectief vervoer is in 2023 licht gestegen. Als gevolg van een aantal gesignaleerde knelpunten voortvloeiend uit een groeiende vraag, toenemende verkeersdrukte, een tekort aan chauffeurs en stijgende kosten, is eind 2022 een vijftal aanbodgerichte maatregelen genomen om de dienstverlening vanuit Stroomlijn in 2023 te verbeteren. Zo is de reserveringstijd voor Drecht- en Wijkhopper verlengd tot 24 uur en werd gebruikers verzocht om binnen de daluren te reizen. De maatregelen bleken succesvol: de inzet van voertuigen en chauffeurs bleek weer goed af te stemmen op de behoeften van reizigers. Wel bleek als gevolg van de verlenging van de reserveringstijd het aantal ritten met 13,5 % af te nemen. Eind 2023 is besloten de maatregelen voort te zetten. Echter, de reserveringstijd voor de Drecht- en Wijkhopper is teruggebracht naar vier uur voor de Drechthopper en een uur voor de Wijkhopper.

Rolstoelen
Het totaal aan in 2023 verstrekte rolstoelen is met 2,4% gestegen ten opzichte van het aantal in 2022. De verwachting is dat het aantal indicaties in het licht van de vergrijzing in de komende tijd verder zal toenemen.

Cijfers per voorziening: aantal klanten per voorziening op 31/12/2023 (standcijfer 22 januari 2024)

Huishoudelijke Ondersteuning	**Realisatie 2022**	**Realisatie 2023**	**Groeipercentage 2023**
Alblasserdam	519	542	4,4%
Dordrecht	3791	3857	1,7%
Hardinxveld-Giessendam	432	434	0,7%
Hendrik-Ido-Ambacht	769	792	3.0%
Papendrecht	1017	1062	4,4%
Sliedrecht	788	787	-0,1%
Zwijndrecht	1536	1565	1,9%
Totaal	8852	9039	2,1%

Individuele begeleiding	**Realisatie 2022**	**Realisatie 2023**	**Groeipercentage 2023**
Alblasserdam	148	143	-3,4%
Dordrecht	1361	1404	3,2%
Hardinxveld-Giessendam	145	145	0,0%
Hendrik-Ido-Ambacht	185	186	0,5%
Papendrecht	248	266	7,3%
Sliedrecht	247	244	-1.2%
Zwijndrecht	438	443	1,1%
Totaal	2772	2831	2,1%

Dagbesteding	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Groeipercentage 2023
Alblasserdam	71	74	4,2%
Dordrecht	424	422	-0,5%
Hardinxveld-Giessendam	91	89	-2,2%
Hendrik-Ido-Ambacht	87	80	-8,0%
Papendrecht	115	116	0,9%
Sliedrecht	113	128	13,3%
Zwijndrecht	142	143	0,7%
Totaal	1043	1052	0,9%

Rolstoelen	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Groeipercentage 2023
Alblasserdam	162	172	6,2%
Dordrecht	974	985	11,3%
Hardinxveld-Giessendam	134	149	11,2%
Hendrik-Ido-Ambacht	231	225	-2,6%
Papendrecht	250	259	3,6%
Sliedrecht	240	243	1,3%
Zwijndrecht	400	416	4,0%
Totaal	2391	2449	2,4%

Scootmobielen	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Groeipercentage 2023
Alblasserdam	119	125	5,0%
Dordrecht	1191	1259	5,7%
Hardinxveld-Giessendam	90	95	5,6%
Hendrik-Ido-Ambacht	200	215	7,5%
Papendrecht	253	262	3,6%
Sliedrecht	262	256	-2,3%
Zwijndrecht	405	407	0,5%
Totaal	2520	2619	3,9%

Drechthopper	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Groeipercentage 2023
Alblasserdam	656	678	4,7%
Dordrecht	4319	4354	0.8%
Hardinxveld-Giessendam	654	613	-6,3%
Hendrik-Ido-Ambacht	877	878	0,1%
Papendrecht	1262	1312	4,0%
Sliedrecht	1449	1435	-1,0%
Zwijndrecht	1928	1904	-1,2%
Totaal	11145	11174	0,3%

Woonvoorzieningen	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Groeipercentage 2023
Alblasserdam	142	166	17,0%
Dordrecht	1105	1213	9,8%
Hardinxveld-Giessendam	216	213	-1,4%
Hendrik-Ido-Ambacht	252	258	2,4%
Papendrecht	268	290	8,2%
Sliedrecht	247	247	0,0%
Zwijndrecht	471	518	10,0%
Totaal	2701	2905	7,6%

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Afronding herijking Wmo
De gemeenten hebben in het najaar van 2023 de herijkte verordening maatschappelijke ondersteuning vastgesteld. Het nieuwe beleid is opgesteld tegen de achtergrond van een verder vergrijzende samenleving en groeiende ondersteuningsbehoefte. Om de Wmo op (middel)lange termijn uitvoerbaar en betaalbaar te houden, moet de groei van het aantal maatwerkvoorzieningen gedempt worden. De verwachting is dat dit bereikt kan worden door de inzet van lokale algemene voorzieningen, waarbij preventie, positieve gezondheid en het -opnieuw- ontwikkelen van eigen kracht en regie centraal staan.

Om deze beweging, "Wmo naar de voorkant", daadwerkelijk te kunnen maken, wordt ingezet op het verbeteren van de samenwerking en het maken van nadere afspraken tussen de professionals van de sociale dienst en de wijkteams. Uitgangspunt is dat algemene voorzieningen mogelijk nog beter kunnen worden benut, waardoor een deel van de inwoners geen, of minder snel een maatwerkvoorziening nodig heeft. Zo geldt bijvoorbeeld de afspraak dat een indicatie voor lichte vormen van individuele begeleiding alleen nog kan worden afgegeven nadat uit het contact met het wijkteam is gebleken dat er in het voorveld op dat moment geen alternatieve vorm voor ondersteuning beschikbaar is.De verwachting is dat de ingezette beweging gaat bijdragen aan een vergroting van de zelfstandigheid van inwoners en een demping van de kostenstijging.

Innovatie: herstelgerichte ondersteuning
In december 2023 is bestuurlijk groen licht gegeven voor de geleidelijke uitrol in 2024 van een maatwerkvoorziening gericht op herstelgerichte ondersteuning. Dit programma richt zich op het herstel en vervolgens behoud van fysieke zelfredzaamheid van inwoners ouder dan 60 jaar, die zich melden voor een Wmo-voorziening. Ervaringen vanuit gemeenten die dit concept eerder hebben ingevoerd, wijzen erop dat ouderen zich dankzij dit programma fitter en vitaler voelen, minder eenzaamheid ervaren en zo actief mee kunnen blijven doen in de maatschappij. Hiermee kan de inzet van andere maatwerkvoorzieningen, zoals huishoudelijke ondersteuning, traplift en scootmobiel, worden voorkomen of uitgesteld.

Vraagontwikkeling, kostenstijgingen en toenemende druk op het systeem: houdbaarheid
In lijn met de landelijke ontwikkelingen is in 2023 de vraag naar maatwerkvoorzieningen verder toegenomen. Dit hangt enerzijds samen met de toenemende vergrijzing en anderzijds met de ontwikkelingen die erop zijn gericht dat mensen zoveel mogelijk en langer zelfstandig thuis blijven wonen. Ook de invoering van het abonnementstarief in 2019 heeft de vraag naar met name huishoudelijke ondersteuning en woningaanpassingen flink doen toenemen. Hierdoor neemt de zorg toe of het huidige systeem op de lange termijn nog houdbaar is.

Waar het gaat om de houdbaarheid zijn twee factoren van groot belang. In de eerste plaats moet deze groeiende vraag worden opgevangen in een situatie waarin de beroepsbevolking krimpt. In de tweede plaats staat ook het financiële kader onder druk en zien we in 2023 de stijgende kostprijzen. Aanzienlijke cao-stijgingen, maar ook stijgende kosten voor hulpmiddelen als gevolg van de toegenomen prijzen voor materialen en energie, waren hieraan debet.

In het verlengde van de hiervoor beschreven ontwikkelingen heeft in het Algemeen Bestuur de GR Sociaal verzocht om een opdrachtbeschrijving op te stellen voor een brede aanpak van het houdbaarheidsvraagstuk. Om ook in de toekomst inwoners passend te kunnen blijven ondersteunen is een andere, bredere manier van kijken en innoveren nodig. In 2023 is gestart met de verdere concretisering van deze opdracht langs vijf lijnen: gezamenlijk werven, opleiden en behouden, toegang, vitaal blijven, wijkgericht werken en innovatie. Deze lijnen zijn verder vormgegeven en lopen door in 2024 en verder.

Wat heeft het gekost?

Zorgen voor ondersteuning	Begroting na wijziging			Najaarsbrief			Jaarrekening			Verschil t.o.v. Najaarsbrief		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Hulpmiddelen	6.030	6.030	0	6.030	6.030	0	6.069	6.069	0	39	39	0
Vervoer	10.151	10.151	0	10.555	10.555	0	10.679	10.679	0	124	124	0
Huishoudelijke ondersteuning	25.700	25.700	0	27.400	27.400	0	28.108	28.108	0	708	708	0
Begeleiding en kortdurend verblijf	31.825	31.825	0	32.925	32.925	0	33.265	33.265	0	340	340	0
Totaal	**73.706**	**73.706**	**0**	**76.910**	**76.910**	**0**	**78.121**	**78.121**	**0**	**1.211**	**1.211**	**0**

Bedragen x € 1.000

Het verloop van de begrote en geprognosticeerde cijfers is als volgt weer te geven:

Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	**73.706**	**73.706**	**0**
Mutaties Najaarsbrief 2023			
Vervoer	*404*	*404*	*0*
Hogere indexering tarieven Vervoer (conform begroting Stroomlijn)	404	404	0
Huishoudelijke ondersteuning	*1.700*	*1.700*	*0*
Hogere indexering tarieven Huishoudelijke ondersteuning door stijging cao-lonen	1.700	1.700	0
Begeleiding en kortdurend verblijf	*1.100*	*1.100*	*0*
Hogere indexering tarieven Begeleiding	1.100	1.100	0
Totaal mutaties Najaarsbrief 2023	**3.204**	**3.204**	**0**
Totaal prognose t/m Najaarsbrief	**76.910**	**76.910**	**0**
Realisatie	78.121	78.121	0
Resultaat	**-1.211**	**-1.211**	**0**

Bedragen x € 1.000

Het resultaat op de lasten en baten ten opzichte van de prognose in de Najaarsbrief 2024 bedraagt circa
€ 1,2 mln. negatief. Het tekort wordt vooral veroorzaakt door hogere kosten Huishoudelijke ondersteuning en de voorziening Begeleiding en kortdurend verblijf. Hieronder volgt een nadere toelichting per voorziening.

Hulpmiddelen:
Het overschot op de Hulpmiddelen bedraagt bijna € 39.000. Toch zijn er onderling per gemeente verschillen door lokaal meer-minder gebruik. Door de invoering van een nieuwe factuur controle- en betalingssysteem is vertraging ontstaan in de afhandeling van facturen waardoor gedurende het jaar niet tijdig kon worden bijgestuurd op lokale ontwikkelingen.

Vervoer:
Het Vervoer laat een kleine overschrijding zien van € 0,1 mln. veroorzaakt door hogere lasten individueel vervoer (o.a. scootmobielen, etc.). Daarnaast hebben we in 2023 te maken gehad met een lager ritvolume, waardoor de opbrengst eigen bijdrage Drechthopper met circa € 0,2 mln. achterblijft op de begrote baten in begroting. Dit resulteert in een hogere bijdrage per gemeente dan begroot.

Huishoudelijke ondersteuning:
De voorziening Huishoudelijke ondersteuning sluit het jaar af met een overschrijding van € 0,7 mln. ten opzichte van de begroting. Naast nagekomen kosten over voorgaande jaren wordt de overschrijding vooral veroorzaakt door het openbreken van de CAO voor huishoudelijke hulpen en vallen de daarmee samenhangende lasten hoger uit dan verwacht. In de risicoparagraaf Najaarsbrief 2023 hielden we rekening met maximaal € 0,4 mln. hogere lasten als gevolg van de overeengekomen CAO verhoging.

Begeleiding en kortdurend verblijf:
Bij de voorziening Begeleiding en kortdurend verblijf is sprake van een overschrijding van de begroting met ruim € 0,3 mln. De overschrijding is veroorzaakt door hogere lasten PGB's en nagekomen declaraties van zorgaanbieders over voorgaande jaren.
De bijdragen van de gemeenten zijn als volgt weer te geven voor deze Opgave:

Bijdragen gemeenten inclusief DVO's				
Opgave Zorgen voor ondersteuning	**Begroting na wijziging**	**Najaarsbrief**	**Jaarrekening**	**Verschil t.o.v. Najaarsbrief**
Hulpmiddelen	5.832	5.832	5.868	36
Vervoer	9.184	9.588	9.942	354
Huishoudelijke ondersteuning	24.396	26.106	26.816	710
Begeleiding en kortdurend verblijf	31.259	32.363	32.846	483
Totaal	**70.671**	**73.889**	**75.472**	**1.583**

Bedragen x € 1.000

2.5 BEDRIJFSVOERING

Wat hebben wij bereikt?
De belangrijkste doelstelling voor bedrijfsvoering is dat we als organisatie in control zijn en transparant zijn over hoe we onze middelen inzetten en welke effecten we daarmee in het kader van publieke waarden bereiken. De effecten die we bereiken worden nadrukkelijk bij de inhoudelijke opgaven vermeld. In deze paragraaf zoomen we meer in op specifieke resultaten op bedrijfsvoering. Als we het over bedrijfsvoering en apparaat hebben gaat het hier om:

- Het uitvoerende personeel (alle consulenten, administratie, medewerkers telefonie etc.)
- Het personeel dat in bedrijfsvoering de opgaven ondersteund en adviseert (beleid, P&C, ICT etc.)
- Budgetten als opleidingen, ICT, kosten servicegemeente, facilitair/gebouw, juridische kosten
- Treasury.

In de najaarsbrief was al toegelicht dat een deel van de financiering personeel voorheen onder participatie werd verantwoord, maar inmiddels verplaatst is naar bedrijfsvoering (budgetneutrale wijziging), zodat er 1 logische plek is waar apparaat benoemd wordt. Ook is er een wijziging geweest in de Dienstverleningsovereenkomst tussen de GR Sociaal en Dordrecht inzake Beschermd Wonen en Opvang. Als gevolg hiervan is de formatie voor deze taak gegroeid naar 11,18 fte.

Wat zijn belangrijke punten in de bedrijfsvoering in 2023?
De grootste uitdagingen en bereikte resultaten in 2023 betreffen:

1. Het vinden van personeel: ook wij hebben, net als veel gemeenten in de regio, de nodige uitdagingen om personeel te vinden. Het positieve resultaat op apparaat wordt met name verklaard door openstaande vacatures in de eerste helft van 2023 die moeilijk invulbaar bleken. Het gevolg van vacatures die niet makkelijk ingevuld kunnen worden is vooral terug te zien bij het niet altijd halen van de wettelijke termijn bij het afhandelen van aanvragen en meldingen (zie ook dienstverlening). Door de hoeveelheid die er ligt vs de vacatures die er zijn en waren zien we de druk op termijnen toenemen. Gelukkig is e.e.a. nog niet zichtbaar in het ziekteverzuim (ivm toegenomen werkdruk bijvoorbeeld), maar het is en blijft een aandachtspunt.
2. Waar we bij de vorige jaarrekening de behoefte hadden aan extra middelen (middels een bestemming) voor het opleiden en ontwikkelen van medewerkers, kunnen we inmiddels melden dat de achterstand van eind 2022 goed ingelopen is in 2023.

3. Een ander belangrijk resultaat dat we hier graag benoemen is het invoeren van de rechtmatigheidsverantwoording, waarbij het bestuur en de accountant een andere rolverdeling heeft als voorheen. Qua rechtmatigheid in brede zin doen we het over het algemeen goed. Conform het gestelde in het controleprotocole is norm 1% financiële fouten de rapporteringsgrens is gesteld op € 125.000. De norm van 1% wordt niet gehaald. Daarnaast zijn er geen onduidelijkheden geconstateerd.
4. Ook ICT is een onderwerp dat ons, net als veel gemeenten, heeft beziggehouden. ICT Beweegt betekende ook een freeze, waardoor een aantal ontwikkelingen on hold staan in afwachting van de overgang van het rekencentrum en de data. Helaas is ICT Beweegt niet afgerond en loopt dit in elk geval door tot 1 april 2024. Dit betekent in elk geval ook in 2024 extra kosten, zoals een projectleider, een noodzakelijke training MS Teams voor alle medewerkers (omdat deze regionaal niet meer wordt aangeboden) om hen voor te bereiden op het intensiever werken met en in teams, aanschaf nieuwe laptops (omdat de nieuwe manier van werken niet altijd werkt bij bestaande devices) en mogelijk andere onvoorziene kosten vanwege de applicatiemigratie naar KPN.
5. Door de freeze zijn we op dit moment ook niet in de gelegenheid om nieuwe databronnen te ontsluiten voor ons dashboard (intern én richting gemeenten), waarbij financiën op nummer 1 staat qua wens. Er is daarom gekozen om in 2023 per gemeente handmatig gemeentelijke rapportages op te leveren met een combinatie van inhoudelijke data en informatie en financiële data en informatie. Met 6 van de 7 gemeenten zijn deze rapportage ook ambtelijk doorgenomen en wordt hier in 2024 een verdere ontwikkeling en vervolg aangegeven.
6. Spaarverlof: n.a.v. de accountantscontrole over 2022 moet voor het spaarverlof zoals dit vanaf 2022 van toepassing is voor de verplichting een voorziening worden opgenomen, omdat hier sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd, naar verwachting, niet van gelijke omvang zal zijn wat betreft toevoegingen en opnamen van spaarverlof. Voor 2022 gaat het om een bedrag van circa € 0,3 mln. (SDD). Aan de hand van het verlofpeil eind 2023 wordt in de jaarrekening 2023 voor dit deel nog een bedrag benoemd, zie bijlage.
   Voor Sw-medewerkers geldt dat in de Sw-cao een spaarverlofregeling (tijdsparen) is opgenomen. Binnen Drechtwerk is per 31 december 2022 sprake van opgebouwd spaarverlof van in totaal 93.090 uur wat zou moeten leiden tot een voorziening van € 1,7 mln. Het positieve resultaat van Drechtwerk (circa € 1,2 mln.) is ingezet om een dotatie te doen aan de betreffende voorziening.
7. Treasury: voor de financiering van de vaste activa, verstrekte leningen aan verbonden partijen en tijdelijk tekort aan liquide middelen worden kasgeldleningen aangetrokken. In 2023 is het een aantal keren voorgekomen dat er een tekort was, door niet tijdig ontvangen bijdragen van gemeenten. De rentelasten kunnen beperkt blijven als de gemeenten hun bijdragen op tijd betalen.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

We bouwen in deze paragraaf voort op wat in de vorige paragraaf al is benoemd:

8. Het vinden van personeel: mede dankzij de inzet van een gehele nieuwe arbeidsmarktcampagne (in de vorm van het zoeken naar sociale strijders en een website geefjehartruimbaan.nl) lukt het ons inmiddels steeds beter om personeel aan te trekken, met name sinds eind 3e kwartaal 2023, nog niet op alle plekken, maar we zien wel verbetering. Tegelijkertijd zien we ook veel verschuivingen intern en regionaal, waardoor vacatures doorschuiven. Aan de ene kant een mooie ontwikkeling, aan de andere kant blijft het daarmee enorm dynamisch en soms ook onrustig.
9. Opleiden: De extra middelen in 2023 zijn besteed aan diverse opleidingen die goed aansluiten bij wie we als organisatie willen zijn en welke waarden we aan de samenleving willen toevoegen. Opleidingen als de verdiepingsslag stress sensitieve dienstverlening, omgaan met AVG en privacy in de dagelijkse praktijk hebben hier goed aan bijgedragen.
10. Rechtmatigheid: De derde lijns controle, die de besluiten genomen in de eerste en tweede lijn (de opgaves), wordt uitgevoerd door het team verbijzonderde interne controle. Indien hiertoe aanleiding is wordt vanuit de directie tussentijds bijgestuurd. Drechtwerk en SDD gezamenlijk hebben tevens een nieuw plan voor 2023 opgeleverd en hebben met behulp onze accountant verder invulling kunnen geven aan de veranderende rol. Op diverse momenten is ook het bestuur van de GR Sociaal hierin meegenomen. Vanaf nu zullen we over dit resultaat ook tussentijds in onze P&C stukken rapporteren.

11. ICT en ICT Beweegt: de SDD heeft vanuit ARBO technische overwegingen de beeldschermen moeten vervangen en vanuit het regionale beleid rondom veiligheid en beveiliging zijn ook een groot deel van de mobiele apparaten vervangen in 2023. Het beleid rondom mobiele apparaten is geactualiseerd en in het kader van de autorisaties is een nieuw proces ingevoerd, waarbij ook achteraf controles op instroom/doorstroom/uitstroom en de autorisaties worden uitgevoerd. Tot slot is voor het grootste gedeelte afscheid genomen van al het maatwerk dat door de jaren heen was ontstaan (meer dan 80 applicaties of onderdelen in applicaties zijn beëindigd). Op die manier kunnen we schoon naar KPN over in 2024.
12. Gemeentegericht rapporteren: doel voor de GR Sociaal is en blijft om ook de financiële gegevens aan onze gemeentedashboards, via het dataplatform, te kunnen ontgrendelen. Omdat dit om een nieuwe bron voor het dataplatform gaat is dat op dit moment nog niet mogelijk (vanwege de freeze). In 2023 hebben we er daarom voor gekozen om handmatig voor gemeenten een specifiek eigen gemeenterapportage op te stellen (inclusief financiën). Met 5 van de 7 gemeenten zijn hierop in 2023 inhoudelijke gesprekken gevoerd, om zo nog beter lokaal de aansluiting met elkaar te kunnen bereiken.

Wat heeft het gekost?

Bedrijfsvoering	Begroting na wijziging			Najaarsbrief			Jaarrekening			Verschil t.o.v. Najaarsbrief		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Apparaatskosten	58.536	54.828	-3.708	58.734	56.350	-2.384	56.423	53.986	-2.437	-2.311	-2.364	-53
Treasury	0	0	0	193	193	0	275	528	253	82	335	253
Totaal	**58.536**	**54.828**	**-3.708**	**58.927**	**56.543**	**-2.384**	**56.698**	**54.514**	**-2.184**	**-2.229**	**-2.029**	**200**

Bedragen x € 1.000

De GR Sociaal heeft (naast reservemutaties in Opgave Ontwikkelen naar werk) bij de Opgave Bedrijfsvoering de volgende reservemutaties.

Reserves Bedrijfsvoering SDD	Begroting na wijziging			Najaarsbrief			Jaarrekening			Verschil t.o.v. Najaarsbrief		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Mutaties reserves	0	145	145	0	145	145	0	145	145	0	0	0
Totaal	**0**	**145**	**145**	**0**	**145**	**145**	**0**	**145**	**145**	**0**	**0**	**0**

Bedragen x € 1.000

Het verloop van de begrote en geprognosticeerde cijfers is als volgt weer te geven:

Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	**58.536**	**54.828**	**3.708**
Mutaties Najaarsbrief 2023			
Apparaatskosten	*197*	*1.521*	*-1.324*
DVO Beschermd wonen actualisatie 2023	197	197	0
Verschuiving financiering apparaat 2023	0	1.324	-1.324
Treasury	*193*	*193*	*0*
Rente financiering (treasury)	193	193	0
Totaal mutaties Najaarsbrief 2023	**390**	**1.714**	**-1.324**
Totaal prognose t/m Najaarsbrief	**58.927**	**56.543**	**2.384**
Realisatie	56.698	54.514	2.184
Resultaat	**2.229**	**2.029**	**200**

Bedragen x € 1.000

Voor de apparaatskosten over alle opgaven wordt boekjaar 2023 afgesloten met een voordelig resultaat. Bij de najaarsbrief 2023 was reeds de verwachting dat de apparaatskosten binnen de begroting zouden blijven. Het verschil wordt in belangrijke mate verklaard door openstaande vacatures, die in 2023 nog niet volledig zijn ingevuld.

De lagere baten bij de apparaatskosten bestaan uit de volgende onderdelen:

- Verschuiving financiering van personeel voor een bedrag van € 1,324 mln van participatie naar bedrijfsvoering. Vanwege het feit dat deze wijziging uit de najaarsbrief 2023 niet is vastgesteld, is dit bedrag niet via bedrijfsvoering afgerekend.
- Vooruitlopend op de vaststelling van de DVO inburgering is een aanvullend bedrag met de gemeenten afgerekend van € 607K.

De bijdragen van de gemeenten zijn als volgt weer te geven voor deze Opgave:

Bijdragen gemeenten inclusief DVO's				
Opgave Bedrijfsvoering	**Begroting na wijziging**	**Najaarsbrief**	**Jaarrekening**	**Verschil t.o.v. Najaarsbrief**
Apparaatskosten	53.560	55.082	53.358	-1.724
Treasury	0	126	0	-126
Totaal	**53.560**	**55.208**	**53.358**	**-1.850**

Bedragen x € 1.000

3 PARAGRAFEN

3.1 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING

Het weerstandsvermogen geeft de relatie aan tussen de risico's waar geen maatregelen voor zijn getroffen en de capaciteit die de GR Sociaal heeft om deze niet-begrote kosten te kunnen dekken. Het weerstandsvermogen kan worden omschreven als de mate waarin de organisatie in staat is om materiële tegenvallers op te kunnen vangen binnen de eigen begroting zonder dat het beleid behoeft te worden aangepast. De weerstandscapaciteit dient dus de continuïteit van de organisatie te waarborgen. Reguliere risico's maken geen deel uit van de risico's die zijn opgenomen in deze paragraaf. Dit omdat hiervoor verzekeringen kunnen worden afgesloten dan wel door middel van het treffen van een voorziening ondervangen kunnen worden.

Uitgangspunt is echter dat het weerstandsvermogen voor de risico's bij de GR Sociaal wordt georganiseerd bij de deelnemende gemeenten. De GR Sociaal beschikt daarbij zelf niet over weerstandsvermogen in de vorm van reserves. De drie belangrijkste redenen hiervoor zijn:

1. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de financiering van de gemeentelijke taken, ook voor de taken die aan de GR Sociaal zijn overgedragen. Gemeenten zijn dan ook beter in staat het benodigde weerstandsvermogen integraal en efficiënt te bepalen en daarbij in te passen in het lokale beleid daarvoor. Hierbij wordt tevens onnodige reservevorming en daarmee onnodig beslag van financiële middelen voorkomen;
2. De keuze weerstandsvermogen op één plaats, bij de gemeenten, te organiseren geeft duidelijkheid. Indien bij de GR Sociaal ook reserves worden aangehouden blijft onzeker of die reserves wel nodig zijn, of ze groot genoeg zijn en/of wanneer gemeenten toch aangesproken gaan worden wanneer risico's zich voordoen;
3. Besluitvorming is eenvoudiger. Door de keuze bij de GR Sociaal geen reserves aan te houden voor het organiseren van weerstandsvermogen, zullen bij positieve exploitatieresultaten de overblijvende middelen terugvloeien naar de gemeenten. Bij negatieve exploitatieresultaten volgt een aanvullende gemeentelijke bijdrage.

In bijzondere situaties blijft de mogelijkheid van reservevorming bestaan, maar dan niet als onderdeel van het organiseren van weerstandsvermogen. Voorbeelden hiervan zijn fondsvorming, budgetoverheveling, tijdelijke negatieve reserves. Het Algemeen bestuur van de GR Sociaal beslist op individuele basis over het vormen van zo'n bestemmingsreserve en over de omvang, opbouw en aanwending.

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 1-1-2023	Invlechting DW 1-1-2023	Verrekend met deelnemers	Toevoeging uit hoofde v.h. vorig boekjaar	Toevoegingen cf. overzicht baten en lasten	Onttrekkingen cf. overzicht baten en lasten	resultaat 2023	Saldo 31-12-2023
Algemene reserve	-			145		145		-
Bestemmingsreserves	-			250				250
Gerealiseerd resultaat	145	1.336	-1.086	-395			-1.584	-1.584
Totaal	**145**	**1.336**	**-1.086**	-		**145**	**-1.584**	**-1.334**

In de navolgende tabel zijn de risico's opgenomen die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. In de tweede kolom is de kans waarop een risico zich kan voordoen weergegeven. Indien de kans groot is, dan is de kans dat een risico zich voordoet 75%, 50% bij een gemiddelde kans en 25% bij een kleine kans. De impact is Kans x Omvang.

Omschrijving	Kans	Totale omvang	Impact	Toelichting
Herijking minimabeleid	p.m.			In 2022 vond er een herijking minimabeleid plaats. De herijking minimabeleid zal o.b.v. van de gemeentelijke beleidswensen leiden tot aanpassingen in beleid en zal tevens eenfinancieel effect hebben op de begroting 2023. Onderdeel van de herijking minimabeleid is o.a. ook de aanpassing van de website van GR Sociaal. De financiële vertaling van de herijking minimabeleid zal in de 1e bestuursrapportage 2023 worden verwerkt.
Arbeidsontwikkeling	p.m.			Door krapte op de arbeidsmarkt is het lastig om (goed opgeleid en ervaren) personeel te werven. Ook bij de SDD staan vacatures lang open. De schaarste op de arbeidsmarkt zal op korte termijnniet direct een knelpunt zijn bij de kwaliteit van dienstverlening aan de klanten van de SDD. Op langere termijn kan dat echter wel het geval zijn. De SDD doet allerlei inspanningen om goed personeel te werven en te behouden.
Energielasten huisvesting	Klein (10%)	200.000	20.000	De energieprijzen zijn vanaf 2022 gestegen. GR Sociaal had een contract voor gas met energieleverancier Gazprom. Vanwege de economische sancties tegen Rusland is dit contract tussentijds beëindigd en zijn we overgestapt naar een andere leverancier. Dit heeft geleid tot hogere energielasten. De begroting voor huisvesting is aangepast op de hogere lasten. Daarnaast bleek dat het niet nodig was om het contract bij Gazprom op te zeggen, doordat de energieleverancier een Nederlandse dochter was van de Duitse Gazprom. Via de gemeente Dordrecht wordt nu compensatie aangevraagd.
Ziekteverzuim Sw	p.m.			Het ziekteverzuim voor 2023 (t/m oktober) bedroeg totaal 11,15%. Een stijging van het ziekteverzuim heeft op de detacheringsactiviteiten (omzet) een direct effect.
Gevolgen wijziging omvang Sw-subsidie van het Rijk	p.m.			Rijkssubsidie Wsw (vanaf 1-1-2008 gemeentelijke subsidie Wsw). De subsidie Wsw is de belangrijkste inkomstenbron van de GR-Sociaal / Drechtwerk. Wijziging in de bekostigingssystematiek kan gevolgen hebben voor de omvang van de subsidie Wsw, d.w.z. dat het ministerie de hoogte van de subsidie per SE bepaald. Elke euro verandering in subsidie veroorzaakt een

				gelijke mutatie in het tekort, zowel positief als negatief.
Geen compensatie van het Rijk inzake hogere loonkosten	Matig (25%)	300.000	75.000	Het niet of onvoldoende compenseren van hogere loonkosten voortvloeiend uit de nieuw af te sluiten cao's en/of hogere werkgeverslasten zoals pensioenlasten zal het subsidietekort verder doen oplopen. Indien 1% niet gecompenseerd wordt, betekent dit al snel een resultaatverslechtering in de richting van € 298.000.
Uitstaande geldlening Confed	p.m.			De uitstaande geldlening aan Confed op 31 december 2023 groot € 1.131.800. Bij faillissement is het risico tot het niet volledig innen van de uitstaande lening reëel, hierbij opgemerkt dat Drechtwerk een mogelijkheid heeft de afgegeven borgstelling uit te winnen. Bij het opstellen van de risico inventarisatie is de liquiditeitspositie een blijvend aandachtspunt.
Totaal			**95.000**	

Afgewikkelde risico's

In de volgende tabel zijn de afgewikkelde risico's vermeld.

Omschrijving	Kans	Totale omvang	Impact	Toelichting
Huisvesting	Gemiddeld (50%)	300.000	150.000	Het pand 'De Hellingen' wordt gehuurd tot en met het eerste kwartaal 2025. Investeringen zijn nodig om de functionaliteit van de panden op orde te houden, maar worden beperkt tot het striktnoodzakelijke. Ook de jaarlijkse onderhoudskosten kunnen oplopen, door de ouderdom van het pand. Er wordt steeds kritisch gekeken naar de noodzaak van investeringen en onderhoudsverplichtingen. Risico is dat de extra kosten niet binnen de bestaande budgetten kunnen worden opgevangen. Dit risico heeft zich in 2023 niet voortgedaan. In de primaire begroting 2024 is dit risico opgenomen.
Energietoeslag	p.m.			Gepaard aan de eenmalige energietoeslag treedt nog een risico op: in de wetswijziging die de eenmalige energietoeslag mogelijk maakt, is tevens de wettelijke ruimte geschapen voor tegemoetkomingen voor energiekosten op basis van de individuele bijzondere bijstand. De kans is zeer reëel dat voor een (aanzienlijk) deel van de doelgroep de eenmalige energietoeslag niet toereikend zal zijn. Dit zal vooral inwoners treffen wier energiecontract recentelijk is, of binnenkort wordt,

				gewijzigd. Zonder aanvullende landelijke maatregelen zullen zij mogelijk een beroep doen op de individuele bijzondere bijstand. Een fors beroep impliceert niet alleen hoge apparaatskosten (want de afhandeling vergt individuele toetsing van recht en noodzaak, gebaseerd op werkelijke uitgaven), maar ook hoge programmakosten. Bij de septembercirculaire is € 35 miljoen aan incidentele middelen beschikbaar gesteld om zowel via vroegsignalering als via de bijzondere bijstand gerichte hulp aan te bieden aan burgers. Voor Drechtsteden betekent dit een totaalbedrag van € 0,5 miljoen. Het is op voorhand niet duidelijk of deze compensatie afdoende is. Vooralsnog is dit risico van als p.m. opgenomen.
Vangnetregeling	Matig (25%)	400.000	100.000	Op basis van de realisatie 2022 is voor het jaar 2022 een verzoek gedaan tot een uitkering in het kader van de Vangnetregeling van € 400.000. Deze is in de prognose 2023 meegenomen als zijnde toegekend. Of het zal leiden tot een werkelijke uitkering en hoe hoog deze zal zijn, zal op zijn vroegst in het vierde kwartaal van 2023 bekend worden.
Bestandsontwikkeling inkomensondersteuning	Gemiddeld (50%)	-400.000	-200.000	De prognose is dat eind 2023 het aantal bijstandsgerechtigden maximaal 6.130 zal zijn. Dit is conform de procentuele ontwikkeling van de macro aantallen i.r.t. onze eindstand 2022. Blijkt dat door een meevallende (plaatselijke) conjunctuur op het eind van het jaar er 80 bijstandsgerechtigden minder te zijn is er een kans van € 400.000.
Bedrijfsvoering	Gemiddeld (50%)	200.000	100.000	De bedrijfsvoering moet aan steeds meer regels voldoen. Bijvoorbeeld de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en informatiebeveiliging, maar ook de steeds meer opkomende landelijke standaardisering. Daarnaast moet de informatisering aan steeds grotere eisen voldoen. We zien dat we als overheid minder snel van deze ontwikkelingen gebruik maken. De mogelijkheden die door de markt worden aangeboden en dat wat door onze inwoners wordt gebruikt, wijkt in toenemende mate van elkaar af. Systemen en hun onderlinge relatie/uitwisseling worden complexer en dat vraagt om heroverweging. Ook de sterke afhankelijkheid van de IT-systemen en daarmee onze kwetsbaarheid blijft een risico. De grote(re) incidenten die we hebben

				afgelopen jaar hebben ervaren onderstrepen dit.
Bandbreedte in begroting voor onzekerheid	Matig (25%)	8.200.000	2.050.000	De begroting en meerjarenraming van de sociale dienst kent een bandbreedte, gezien de grote onzekerheden. De onderkant van de bandbreedte is in de begroting toegepast voor de budgetten en gemeentelijke bijdragen. Er is daarmee een risico dat budgetten en gemeentelijke bijdragen hoger worden. Ten opzichte van de bovenkant van de bandbreedte is het maximale risico € 8,2 miljoen. Hiervan is 25% in de risicoparagraaf opgenomen.
Energietoeslag	Gemiddeld (50%)	870.000	435.000	Voor de Energietoeslag is er landelijk € 1,4 miljard beschikbaar gesteld. Voor de Drechtsteden is er in totaal circa € 21,3 budget beschikbaar gesteld. Aangezien de Drechtsteden bij de toekenning van de energietoeslag voor een ruimere doelgroep hebben gekozen dan waarvoor het Rijk middelen beschikbaar heeft gesteld en het bereik hoger ligt dan verwacht, zullen de uitgaven energietoeslag naar verwachting € 24,5 miljoen bedragen. Deze uitgaven zijn gebaseerd op een prognose waarbij een inschatting is gemaakt van de nog te ontvangen en af te handelen aanvragen. De overschrijding ten opzichte van het beschikbaar gestelde budget bedraagt € 3,1 miljoen. Bij de verwachte aantal aanvragen is niet uitgegaan van 100% bereik. Het verschil tussen de begrote uitgaven en de uitgaven bij een bereik van 100% is het vermelde risico. Het tekort t.o.v. de Rijksbudgetten bij de jaarrekening 2022 bedraagt € 4,0 mln.
Totaal			**2.635.000**	

Financiële kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat gemeenten en gemeenschappelijke regelingen een basisset van vijf financiële kengetallen moeten opnemen in de begroting en de jaarstukken. Het betreft schuldquota leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. Aangezien de GR Sociaal geen grondexploitatie heeft en geen gemeentelijke belastingen heft, zijn deze kengetallen niet opgenomen. Naast de door de BBV voorgeschreven kengetallen, is tevens de weerstandsratio toegevoegd.

	Realisatie 2022	**Begr. 2023** (*)	**Realisatie 2023**
Netto schuldquote	0%	3%	7%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	0%	3%	6%
Solvabiliteitsratio	0%	0%	1%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%
Ratio weerstandsvermogen	0	Niet bekend	0

(*) Begroting 2023 is op basis van de primaire begroting 2023 SDD

Netto schuldquote
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de GR Sociaal ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een percentage tussen de 0% en 100% is voldoende. Een quote boven de 130% is een indicatie voor een te hoge schuld. De norm houdt in dat de netto schuldquote ruim onder de 130% dient te zijn wanneer zij voornemens is een grote investering te doen. De GR Sociaal heeft een netto schuldquote van 7%. Dit geeft aan dat de GR Sociaal in staat is om met haar eigen middelen aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote weergegeven zonder en met correctie voor verstrekte leningen. Met correctie voor leningen bedraagt de netto schuldquote van de GR Sociaal 6%.

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de GR Sociaal in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsrisico wordt verstaan: het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Normaal bevindt het solvabiliteitsratio zich tussen de 30% en 80%. De GR Sociaal heeft een ratio van 1% wat zou aangeven dat het bezit van de GR Sociaal relatief zwaar belast is met schuld. Kijkende naar de wijze waarop de GR Sociaal is gefinancierd, is een lage solvabiliteitsratio conform de verwachtingen. Immers, conform het beleidskader risicomanagement en weerstandsvermogen mag de GR Sociaal een beperkte structurele weerstandscapaciteit in de vorm van reserves aanhouden. Hierdoor heeft de GR Sociaal een beperkt eigen vermogen.

Structurele exploitatieruimte
De structurele exploitatieruimte is een maatstaf voor het verschil tussen structurele baten en lasten met in achtneming van beperkingen en verruimingen van de exploitatie door dotatie en onttrekking aan reserves. De maatstaf geeft aan welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Er is geen VNG norm voor het niveau van dit kengetal.

Ratio weerstandsvermogen
De weerstandsratio geeft de verhouding tussen de risico's en het weerstandsvermogen van de GR Sociaal. Het weerstandsvermogen bestaat uit het totaal van de reserves, post onvoorzien en de stille reserves. De GR Sociaal heeft geen post onvoorzien en stille reserves. Dit betekent dat de weerstandscapaciteit gelijk is aan de omvang van de reserves, ofwel € 450.000. Het totaal van de risico's bedraagt afgerond € 2,6 miljoen. Hiermee is de weerstandsratio gelijk aan 0,2. De ratio is onvoldoende. Uitgangspunt is echter dat het weerstandsvermogen voor de risico's bij de GR Sociaal wordt georganiseerd bij de deelnemende gemeenten. In de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen van de GR Sociaal is vastgelegd dat de weerstandscapaciteit van de GR Sociaal een incidenteel karakter heeft en op zeer beperkte basis structurele capaciteit (in de vorm van reserves) wordt georganiseerd. In bijzondere situaties blijft de mogelijkheid van reservevorming bestaan, maar dan niet als onderdeel van het organiseren van weerstandsvermogen. Gevolg hiervan is dat gemeenten direct aangesproken worden indien financiële tegenvallers van enig omvang zich voordoen.

3.2 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Inleiding
De GR Sociaal heeft een beperkt aantal kapitaalgoederen. Het grootste deel bestaat uit gedane investeringen (verbouwingen) in en aan het pand aan de Hellingen, meubilair en de inrichting van het Werkplein. De GR Sociaal heeft voor het pand de Hellingen met de eigenaar, gemeente Dordrecht, een huurcontract afgesloten. De onderhoudskosten van deze panden worden opgevangen binnen de exploitatie van de GR Sociaal.

Onder kapitaalgoederen wordt verstaan: de in eigendom verkregen terreinen of in huur genomen gebouwen en installaties. Hieronder vallen de volgende locaties:
- Het onderkomen Bakestein in Zwijndrecht (huur).
- Het onderkomen de Lockhorst in Sliedrecht.
- Het onderkomen aan de Snelliusstraat (Kamerlingh Onnesweg) te Dordrecht.

De drie locaties zijn in goede conditie en worden regelmatig geïnspecteerd door externe organisaties (brand- en bedrijfsschadeverzekeraar) en/of door Drechtwerk ingehuurde installatiebedrijven.

De GR-Sociaal onderdeel Drechtwerk heeft in het jaar 2023, een jaar eerder dan gebruikelijk maar ingegeven daar het nu onder de GR-Sociaal valt, een meerjarig beheerplan/onderhoudsplan voor haar gebouwen opgesteld. De gebouwen van de GR-Sociaal/Drechtwerk aan de Snelliusstraat te Dordrecht zijn gebouwd op in erfpacht uitgegeven gronden. Deze erfpachtovereenkomst loopt in 2039 af.

De looptijd van het beheerplan is afgestemd op de einddatum van het erfpachtcontract.

Beleidskader
Door de samenvoeging met de GR Drechtwerk heeft Het Algemeen Bestuur van de GR Sociaal een nieuwe Nota Activabeleid 2023 vastgesteld. Deze nota geeft weer hoe binnen de GR Sociaal wordt om gegaan met investeringen, die meerjarig worden gebruikt. Aan de Nota Activabeleid 2023 liggen het meest recente BBV en de notitie Materiële Vaste Activa van de commissie BBV ten grondslag. De nota geldt voor de aanschaf van nieuwe investeringen. Voor de bestaande activa verandert er niets. De financiële impact van deze nota in relatie tot de bestaande activa bedraagt nihil.

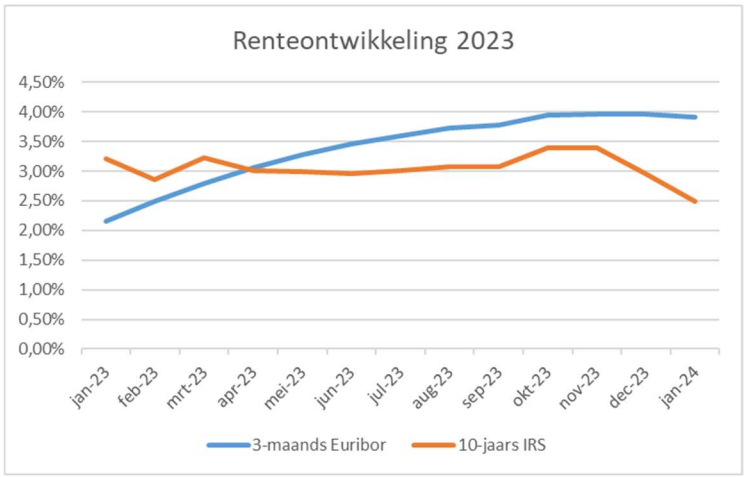
3.3 FINANCIERING

Algemeen
De inflatie is in 2023 niet verder gestegen, waar dat in 2022 wel het geval was. Dit werd toen voornamelijk veroorzaakt door hoge olie-, gas- en energieprijzen. Wel heeft de Europese Centrale Bank (ECB) ook in 2023 nog meerdere renteverhogingen doorgevoerd die doorwerken in de marktrentetarieven. Met name de tarieven op de geldmarkt, dus voor looptijden tot een jaar, zijn daardoor relatief hoog. De 10-jaarsrente, die in 2022 steeg van 0,30% naar 3,20%, heeft een groot deel van het jaar rond de 3,00% geschommeld, maar daalde in de laatste twee maanden van het haar stevig van 3,39% op 1 november naar 2,49% ultimo 2023.

Voor de 3-maands Euribor zagen wij een vergelijkbare ontwikkeling. Waar 2022 een verschuiving liet zien van -/- 0,57% in januari tot een positief percentage van 2,18 aan het einde van het jaar, hebben wij in 2023 maandelijks stijgingen gezien, om aan het eind van het jaar op een percentage van 3,91% uit te komen. De stijging is in lijn met de renteverhogingen die de ECB heeft doorgevoerd. De rente op de geldmarkt volgt de rente van de ECB en is de basis voor de vergoeding die gemeenten op hun rekening courant bij de schatkist ontvangen. Eind 2023 werd hier een rente vergoed van 3,90%.

De marktverwachting is dat de korte rente zal teruglopen (vanaf het moment dat de ECB haar tarieven weer zal laten dalen). Dit moment wordt vooralsnog ingeschat in het tweede kwartaal. De lange rente zal in de loop van de tijd waarschijnlijk juist iets oplopen. Daarmee ontstaat weer een reguliere rentecurve, waarbij kort geld goedkoper is dan lang geld en het voorfinancieren van liquiditeitsbehoefte met rekening courant krediet en/of kasgeldleningen de meest efficiënte financieringsmethodiek zal zijn. De financieringsfunctie van GR sociaal dient uitsluitend de publieke taak. Zij voert een prudent beleid binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido).

De ontwikkeling van de rente gedurende 2023 kan als volgt worden weergegeven:

Bedacht moet worden dat, indien een langlopende lening daadwerkelijk wordt opgenomen, er thans opslagen gelden bovenop het IRS-tarief zoals hierboven weergegeven. Voor een 10-jaars lening bedroeg dit eind 2023 circa 0,25%. Deze opslag is meer dan verdubbeld en bij langere looptijden (langer dan 30 jaar) zagen wij opslagen van rond de 0,60%.

Interne rente
Voor de interne doorberekening van de rentekosten naar de investeringen hanteert GR Sociaal een percentage van 1,0%.

Renteschema 2023

De externe rentelasten over de lange financiering			€ 329.128
De externe rentelasten over de korte financiering			€ -167.955
De externe rentebaten		-/-	€ 37.920
Saldo rentelasten en rentebaten			€ *123.253*
De rente die aan de grondexploitatie			
moet worden doorberekend	-/- € -		
De rente van projectfinanciering die aan			
het betreffende taakveld **moet** worden			
toegerekend	-/- € -		
De rentebaat van doorverstrekte			
leningen indien daar een specifieke			
lening voor is aangetrokken			
(=projectfinanciering), die aan			
het betreffende taakveld **moet** worden			
toegerekend	+/+ € -		
		-/-	€ -
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			€ *123.253*
Rente over eigen vermogen			€ -
Rente over voorzieningen			€ -
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			€ *123.253*
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			€ 47.501
Renteresultaat op het taakveld treasury		**-/-**	**€ -75.752**
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			€ 123.253
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			€ 47.501
Verschil (absoluut)			**€ -75.752**
Verschil (procentueel)			**-61,5%**

Schatkistbankieren
Bij het verplicht schatkistbankieren mag een bedrag van 2% van het begrotingstotaal buiten de Schatkist worden gehouden, het zogenoemde drempelbedrag. Het drempelbedrag mag als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden worden. Uit onderstaande tabel blijkt dat het drempelbedrag van € 5.938.000 niet is overschreden.

Bedragen x € 1.000,-

1) Benutting drempelbedrag Schatkistbankieren 2023:

Begrotingstotaal	€	296.879
Wettelijk percentage		2,00%
Drempelbedrag	€	5.938

2) Kwartaaluitkomsten benutting drempelbedrag 2023:

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
gemiddeld positieve banksaldi	€ 996	€ 611	€ 2.050	€ 2.740
Ruimte (+) of Overschrijding (-)	€ 4.942	€ 5.327	€ 3.888	€ 3.198

Interne ontwikkelingen

Financiering
Door de samenvoeging met GR Drechtwerk zijn drie langlopende leningen overgenomen. Hierdoor bedraagt de langlopende schuld van GR sociaal per 31 december 2023 € 22,3 miljoen. Het gemiddelde rentepercentage van deze leningenportefeuille per ultimo 2023 is 1,76%.

Risicobeheer
De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn de kasgeldlimiet, de renterisico's en de kredietrisico's.

Kasgeldlimiet
Met de kasgeldlimiet is in de Wet fido een norm gesteld voor het maximumbedrag waarop een gemeenschappelijke regeling haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd <1 jaar) mag financieren. De limiet wordt uitgedrukt in een percentage van het begrotingstotaal (8,2%). Voor het jaar 2023 bedroeg de kasgeldlimiet € 24,3 miljoen. In onderstaande tabel is de benutting van de kasgeldlimiet over 2023 weergegeven.

Tabel 1 Verloop kasgeldlimiet 2023

Bedragen x € 1.000,-

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Gemiddeld netto vlottende schuld (+) of gemiddeld netto vlottend overschot (-)	€ 10.618	€ 8.684	€ 7.619-	€ 9.516-
Kasgeldlimiet	€ 24.345	€ 24.345	€ 24.345	€ 24.345
Overschrijding kasgeldlimiet	-	-	-	-
Ruimte onder kasgeldlimiet	€ 13.727	€ 15.661	€ 31.964	€ 33.861

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de GR Sociaal binnen de kasgeldlimiet heeft geopereerd. Om binnen de kredietlimiet van de BNG te blijven zijn er vijf kasgeldleningen aangetrokken van gemiddeld € 12,6 miljoen tegen een gemiddelde rente van 2,7%.

Renterisiconorm
De renterisiconorm heeft tot doel om binnen de portefeuille aan langlopende leningen een overmatige afhankelijkheid van de rente in een zeker jaar te voorkomen. Om dat te bereiken mag het totaal aan renteherzieningen en aflossingen op grond van deze norm niet meer zijn dan 20% van het begrotingstotaal. Op grond van het eerder in deze paragraaf vermelde begrotingstotaal bedroeg de renterisiconorm van de GR Sociaal over 2023 € 59,4 miljoen.

De toetsing aan renterisiconorm luidt daarmee als volgt:

Tabel 2 Toetsing renterisiconorm 2023

Bedragen x € 1.000,-

Bedrag renteherzieningen	€	-
Bedrag aflossingen	€	1.028
Totaal renterisico	€	1.028
Renterisiconorn (€ 296,9 miljoen x 20%)	€	59.376
Ruimte onder de norm	**€**	**58.348**

Uit deze berekening komt naar voren dat GR Sociaal met haar langlopende financieringsportefeuille in 2023 binnen de renterisiconorm heeft geopereerd.

Kredietrisico's
De GR Sociaal loopt een zeer laag kredietrisico op uitzettingen. Uitzettingen zijn binnen de Wet fido gedefinieerd als verstrekte geldleningen en beleggingen. Per eind 2023 beschikte de GR Sociaal over de volgende uitzettingen:

Tabel 3 Overzicht uitzettingen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Per 1 januari 2023		Per 31 december 2023	
Leningen Stroomlijn BV	€	500	€	500
Lening Baanbrekend Detacheren BV	€	300	€	300
Confed (vh AssemblyPartner BV)	€	1.132	€	1.132
Totaal	**€**	**1.932**	**€**	**1.932**

Een deels in 2020 (€ 255.000) en deels in 2022 (€ 245.000) aan Stroomlijn BV verstrekte lening van totaal € 500.000 loopt nog tot 2025. Het rentetarief op deze lening is 3-maands Euribor met een opslag van 1,0%.

Aan Baanbrekend Detacheren BV is eind 2019 een 5-jarige lening van € 500.000 verstrekt tegen een rente gebaseerd op het 3-maand Euribortarief met een opslag van 1,0%. Hiervan staat nog € 300.000 open.

Vanuit GR Drechtwerk is er aan de voormalige deelneming AssemblyPartner BV, nu Confed, een lening verstrekt. De hoofdsom van de lening bedraagt per 31 december 2023 € 1.131.800

De GR Sociaal loopt geen kredietrisico's uit verstrekte borgstellingen.

Informatievoorziening
Op grond van de bepalingen in het Financieringsstatuut beschikt de GR Sociaal over een Treasury Comité waaraan ook de algemeen directeur deelneemt. In dit overleg kunnen alle aspecten die samenhangen met de uitvoering van de financieringsfunctie aan de orde komen. In 2023 is het Treasury Comité eenmaal bijeengekomen.

Relatiebeheer
De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is huisbankier van de GR Sociaal. Naast de BNG houdt de GR Sociaal een rekening aan bij Rabobank en ING. Hier vindt vrijwel geen betalingsverkeer op plaats, deze worden met name aangehouden voor het openen en beheren van leefgeldrekeningen van afdeling Bewindvoering.

3.4 BEDRIJFSVOERING

In deze paragraaf in de jaarrekening van 2023 hebben we vooral ingezoomd op cijfers rondom klantmetingen, klanttevredenheid, bezwaar en privacy. Deze inhoud heeft inmiddels een plek gekregen binnen de opgave dienstverlening. Vanaf nu rapporteren we in deze paragraaf daarom puur wat we bereikt hebben op de inhoudelijke punten die in deze paragraaf in de begroting stonden. De inhoud en cijfers rondom klantmetingen, klanttevredenheid, bezwaar en privacy zij dus terug te vinden in hoofdstuk 2 onder Dienstverlening. De onderwerpen hieronder komen soms in meer of mindere mate ook terug in hoofdstuk 2 bij bedrijfsvoering. We benoemen ze echter ook hier nog expliciet.

Achtereenvolgens komt aan bod:

1. Organisatieontwikkeling
2. ICT
3. Informatievoorziening
4. Huisvesting
5. Rechtmatigheid
6. Dienstverleningsovereenkomsten

Organisatieontwikkeling

Begin 2023 zijn de GR Drechtwerk en de GR Sociaal samen verder gegaan in de aangepaste GR Sociaal. Daarbij zijn 2 organisatieonderdelen ontstaan: Sociale Dienst Drechtsteden en Drechtwerk. 2023 was daarmee ook het eerste jaar waarin er geen ontvlechting, samenvoeging of bestuurlijke wijzigingen waren voor de GR Sociaal. De focus kon daarmee dus liggen op de inhoud en het verder bouwen aan de organisatieonderdelen.

Daaropvolgend is in 2023 de organisatiestructuur heringericht op 5 opgaven, de 3 inhoudelijke opgaven zoals deze in deze begroting zijn opgenomen en de opgaven "Dienstverlening" en "Bedrijfsvoering". Taken en werkzaamheden zijn per 1 september 2023 logisch bij elkaar gevoegd en samengebracht, zodat er meer eenheid, overzicht en duidelijkheid ontstaat in de samenwerking en werkzaamheden. En daarmee ook eenvoud en integraliteit makkelijker tot stand kan komen. Deze gehele herinrichting heeft in nauw overleg met alle medewerkers en goede betrokkenheid van de OR plaatsgevonden. We zien inmiddels ook al de eerste voordelen hiervan. Medewerkers vinden elkaar sneller, dubbelingen en onlogische zaken worden sneller zichtbaar en daarmee ook op te lossen en te verbeteren. Nu de stof is neergedaald staat 2024 in het teken van vereenvoudigen, integraal werken aan inwonersvragen, innoveren en dubbelingen uit de processen halen; met andere woorden effectiever en efficiënter voor de inwoners aan de slag.

ICT

In 2023 is de overgang naar het Rekencentrum bij KPN en de overgang naar de Digitale WerkRuimte voor alle medewerkers van het organisatieonderdeel Sociale Dienst Drechtsteden voorzien, maar helaas is de planning uitgelopen in de regio, waardoor de overgang nu voorzien is in 2024 Door de uitloop is in elk geval extra inzet en langer inzet nodig op het project aan onze kant. Wel hebben we als GR Sociaal al het maatwerk dat we hadden in 2023 kunnen vervangen door gestandaardiseerde software. Een mooie mijlpaal, waarin van meer dan 80 maatwerkzaken afscheid is genomen en ook de informatiehuishouding flink is opgeschoond en opnieuw ingericht. Het regionale programma ICT beweegt vraagt in elk geval dus ook nog in 2024 de nodige inspanningen van de GR Sociaal, omdat het alle medewerkers raakt, het een complex landschap betreft en in sommige gevallen verouderde systemen worden gebruikt. Ook kan het onvoorzien tot kosten leiden in 2024 waar geen rekening mee was gehouden. Voorbeelden die nu al aan de orde zijn is bijvoorbeeld alsnog een MS teams training voor alle medewerkers (omdat deze regionaal niet (meer) wordt aangeboden, onverwachte extra vervanging van devices, omdat deze niet blijken te werken bij de overgang naar de nieuwe manier van werken, verlenging projectleider vanwege uitloop.

Informatievoorziening

In 2023 heeft de GR ervoor gekozen om voor elke gemeente een gemeentegerichte rapportage op te leveren. Idealiter wordt deze informatie in de toekomst via het dashboard verstrekt, maar door de regionale freeze op ICT was het in 2023 (en begin 2024) niet mogelijke om nieuwe databronnen en applicaties aan het dataplatform te koppelen. Om tegemoet te komen aan de vraag van gemeenten, is daarom besloten om aparte rapportages op te leveren aan de gemeenten, waarin zowel financiën als inhoud samen komen. Met 5 van de 7 gemeenten hebben nav de rapportages ook inhoudelijk gesprekken plaatsgevonden, om bepaalde trends en ontwikkeling met elkaar beter te kunnen duiden.

In 2024 krijgt dit zeker het vervolg, maar de intentie blijft om de financiële cijfers uiteindelijk in enkele stappen via de dashboards beschikbaar te gaan stellen.

Toekomstige huisvesting GR Sociaal
Samen met de Gemeente Dordrecht, De Bibliotheek Aan Zet en Dordrecht Marketing wordt gewerkt aan de realisatie van een gezamenlijk nieuw onderkomen: Het Dordthuis. De huurovereenkomst van het huidige pand aan de Hellingen/Spuiboulevard loopt tot en met 2025. Deze locatie maakt onderdeel uit van de herontwikkeling van de Spuiboulevard en wordt gesloopt. De samenwerking met de eerder genoemde partijen richt zich met name op de gezamenlijke publieke dienstverlening. De GR Sociaal is daarmee mede ontwikkelaar van het dienstverleningsconcept en zal de benodigde ruimte huren van de gemeente Dordrecht. Voor de basisafspraken is een aantal jaar geleden een bestuurlijke Samenwerkingsovereenkomst (SOK) getekend. Tijdens het traject bleek dat verhuur niet BTW belast kan. Het effect is dat bij de gemeente Dordrecht moet worden opgehoogd in de orde van grootte van € 8 mln. Het college van Dordrecht heeft het bestuur van GR Sociaal verzocht om voor een gedeelte van de medewerkers een alternatieve locatie in de nabijheid van het Dordthuis te onderzoeken. In die omgeving is een tweetal locaties die hier mogelijk geschikt voor te maken zijn. Onderdeel van dit proces is ook om een gedeelte uit te plaatsen naar het pand van Drechtwerk. Voor deze onderdelen worden samen met de gemeente Dordrecht businesscases opgesteld. De kosten hiervoor worden door de gemeente Dordrecht gedragen. Afhankelijk van de uitkomst van deze businesscases zal een definitieve keuze gemaakt moeten worden over de toekomstige huisvesting van de GR Sociaal. Het bestuur wordt hier separaat van de P&C stukken in meegenomen zodra er meer duidelijkheid is.

Dienstverleningsovereenkomsten
De GR Sociaal heeft twee soorten dienstverleningsovereenkomsten. Enerzijds dienstverlening aan de GRS en anderzijds dienstverlening vanuit de GRS aan de regiogemeenten. In de eerste categorie valt de dienstverlening van de Servicegemeente Dordrecht aan de GR Sociaal. Deze DVO loopt tot eind 2025. Dit vindt in nauw overleg met de Servicegemeente plaats, waarbij ook de evaluatie en het nieuwe financieringsmodel integraal worden meegenomen. Omdat deze 2 zaken nog in ontwikkeling zijn in 2023 is in overleg met de Servicegemeente afgesproken dat de GR in 2024 een keuze maakt met betrekking tot de verlenging.

In het andere geval gaat het onder andere om de dienstverleningsovereenkomsten voor Beschermd wonen & Opvang (met de centrumgemeente Dordrecht), uitvoering wet Inburgering en het verstrekken van leefgeld aan Oekraïense vluchtelingen. Alle DVO's worden periodiek geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Bij de stukken is op verzoek van gemeenten een overzicht van alle lopende DVO's toegevoegd.

Rechtmatigheid
De controles van het interne VIC team (Verbijzondere Interne Controle) geven het volgende beeld van de geconstateerde onrechtmatigheden.

Financiële tekortkomingen op gebied van Getrouwheid
De financiële fout over 2023 bedraagt ruim € 0,9 mln. en blijft daarmee ruim binnen de norm en ook ruim onder de constateringen van de voorgaande jaren. De onderzoeken worden gedurende het jaar gedaan in samenspraak met onze accountant en in onafhankelijkheid. De accountant kan daarmee de gedane constateringen dupliceren in haar onderzoek en het geeft de organisatie de mogelijkheid direct te reageren op de onvolkomenheden en deze te herstellen. Zo zijn de onvolkomenheden met betrekking tot de identificatie van de WMO klanten in 2023 volledig hersteld. Het gaat de identificatie om dat er bij een huisbezoek of contact via beeldbellen vastgelegd moet worden of de identificatie op de juiste wijze is gebeurd.

De hoogste financiële fouten (>€ 25.000) voor 2023 hebben betrekking op de onderdelen:

- Inhuur P.M. (volledig hersteld)
- Leenbijstand LO € 188.725
- Subsidies € 97.283
- Ingangsdatum statushouders (MT besluit) € 47.913
- Energietoeslag € 33.255
- Loonkostensubsidie € 30.914
- Begeleid Werken € 33.558

De financiële onzekerheid over 2023 bedraagt € 549.186 ook deze blijft binnen de norm.

De hoogste financiële onzekerheden (>€ 30.000) voor 2023 zijn:

- Leenbijstand Lo € 278.315
- Subsidies € 243.949

Financiële tekortkomingen op gebied van Rechtmatigheid
De financiële fout over 2023 bedraagt in totaal € 442.177, en blijft daarmee binnen de norm.

De financiële fouten, >€ 25.000 voor 2023, hebben betrekking op de onderdelen:

- De collectieve zorgverzekering € 51.255
- Inkoop en aanbesteding € 390.955

Rechtmatigheidsverantwoording
De hierboven genoemde fouten op inkoop en Aanbesteding worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (zie paragraaf 4.6)
Deze onrechtmatigheid wordt veroorzaakt, doordat er bij drie overeenkomsten het aanbestedingsbedrag is overschreden zonder de aanbestedingsprocedure te volgen.

Twee overeenkomsten zijn in 2023 beëindigd en zullen in 2024 niet meer voorkomen. Om te voorkomen dat op dit punt onrechtmatigheden ontstaan vindt sturing plaats op de inkoopprocessen met behulp van de Servicegemeente Dordrecht op de (nieuwe) contracten en door het verder vervolmaken van het contractenregister zodat ook het systeem van contractmanagement nog meer ondersteunend kan zijn aan het management. Overigens zullen onrechtmatigheden op dit vlak altijd blijven voorkomen omdat contractwaarde over de afgelopen vier jaar wordt bepaald en de vraag dan ook is om feitelijk vier jaar vooruit te kijken. Dat brengt ons bij de derde overeenkomst die betrekking heeft op de ondersteuning bij de ontwikkeling van het Dordthuis. Doordat het proces langer duurt dan verwacht lopen de activiteiten en kosten langer door en worden over de jaren heen de drempelwaarden voor aanbesteding overschreden.Met de vraag van de gemeente Dordrecht met betrekking om ook alternatieve huisvesting voor de GRSociaal te onderzoeken loopt deze onrechtmatigheid mogelijk op. In het proces van huisvesting is het niet logisch om in het proces van adviseur te wisselen dus tot aan de uiteindelijke verhuizing medio 2026 is dit een terugkerende onrechtmatigheid. Wel zal in de komende jaren bij de benodigde extra diensten deze als aparte vraag uitgezet worden op de markt om de onrechtmatigheid niet nodeloos te laten oplopen.

Begrotingscriterium
De begrotingsonrechtmatigheden vallen volledig binnen het vastgesteld beleid en wetgeving. Deze wordt voornamelijk veroorzaakt door de Energietoeslag, dit is tijdig gemeld/ besproken met het bestuur. De begroting wordt gewijzigd in de voorjaarsbrief, daarna is er geen ruimte in het tijdspad om begrotingswijzigingen door te voeren i.v.m. de zienswijzeprocedure. De GRS rapporteert bij de najaarsbrief de verwachte afwijkingen, dan wel wordt het bestuur afzonderlijk geïnformeerd.

3.5 OPENBAARHEIDSPARAGRAAF

In de Wet Open overheid (Woo) wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Deze begroting en jaarlijkse verantwoording vloeien voort uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). In de memorie van toelichting bij de Woo staat onder andere dat met dit artikel beoogd wordt een impuls te geven aan de actieve openbaarheid door voor te schrijven dat bestuursorganen in hun begroting en verantwoordingsverslag aan moeten geven hoe zij rekening houden met de bepalingen uit de Woo. De openbaarheidsparagraaf Woo moet in de begroting en jaarstukken worden opgenomen via een afzonderlijke paragraaf, zoals de in artikelen 9 en 26 van het BBV genoemde paragrafen.

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden. Het doel van de wet is overheden transparanter te maken. Veel meer dan de Wet openbaarheid van bestuur – de voorganger van de Woo – legt de Woo de nadruk op actieve openbaarmaking. De actieve openbaarmakingsplicht vergde een aanpassing van de interne informatiehuishouding en de administratieve processen binnen de organisatie. In 2023 is de invulling van de rol als contactpersoon geëvalueerd op basis van de ervaringen die zijn opgedaan. De mogelijk extra werkdruk die dit met zich meebrengt zal in kaart worden gebracht en indien noodzakelijk volgt een apart voorstel richting bestuur hoe hiermee om te gaan. Inmiddels wordt hiertoe in de voorjaarsbrief en begroting 2025 apart aandacht aan besteed.

Het aantal omvangrijke Woo-verzoeken neemt toe, ook bij de GR Sociaal. Dit levert voor de GR Sociaal een hoge werkdruk op en legt druk op de ambtenaren die hiermee bezig zijn. Steeds vaker worden duizenden documenten opgevraagd, wat een onevenredige verzwaring van de werkdruk met zich meebrengt. Begin 2023 is het meest omvangrijke verzoek wat tot dan toe was ingediend afgerond en zijn duizenden documenten geanonimiseerd verstrekt. Aanvullend hierop zijn 6 nieuwe verzoeken ingediend, 4 betrekking hebbend op de Participatiewet (en allerlei detailinformatie rondom beleid, uitvoering en handhaving, 2 op de Wmo. Tevens hebben alle gemeenten in de Drechtsteden een Woo verzoek inzake de uitvoering van de Wmo ontvangen, waarbij de GR Sociaal informatie heeft moeten aanleveren. Tot slot valt op dat we meer en meer informerende vragen krijgen, die niet direct tot een uiteindelijk Woo verzoek leiden, maar wel capaciteit vragen qua beantwoording en uitzoekwerk.

Qua actieve openbaarmaking openbaart de GR Sociaal verder al sinds langere tijd alle stukken van het Algemeen Bestuur, alle beleidsstukken (in concept en besluitvorming) en is gewerkt om ook informatie over klachten actief openbaar te maken via de website, 1 van de eisen van de Woo. Tot slot is de informatie over de Woo op de website geactualiseerd en verduidelijkt voor inwoners.

3.6 VERBONDEN PARTIJEN

Deze paragraaf verschaft inzicht in beleidsmatige en financiële betrokkenheid van de GR Sociaal bij door verbonden partijen uit te voeren taken en processen. Volgens artikel 15 BBV bevat de paragraaf tenminste de visie en de beleidsvoornemens op de verbonden partij in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de programmabegroting.

In de jaarstukken 2022 waren 2 verbonden partijen van de GR Sociaal opgenomen. Na de samenvoeging met de GR Drechtwerk is het aantal verbonden partijen met 3 toegenomen.

De GR Sociaal participeert in andere partijen om haar doelen te realiseren of processen tot uitvoer te brengen. Bij een deel van die organisaties is de GR Sociaal zowel bestuurlijk als financieel betrokken. In dat geval is sprake van een 'verbonden partij'. Het Algemeen bestuur GR Sociaal kan besluiten tot oprichting van en deelneming in andere partijen indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang.

Het BBV specificeert de begrippen bestuurlijk en financieel belang als volgt:

- *bestuurlijk belang*: zeggenschap door vertegenwoordiging in het bestuur (directie, Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur of Algemene Vergadering van Aandeelhouders) of uit hoofde van stemrecht;
- *financieel belang*: wanneer een ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is wanneer de partij failliet gaat, of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat en de verbonden partij vervolgens niet aan haar verplichtingen kan voldoen. Veelal gaat dit om gestort aandelenkapitaal, (fonds)bijdragen, verstrekte leningen of verleende garanties.

De GR Sociaal participeert in de volgende vijf (privaatrechtelijk) verbonden partijen:

1. Baanbrekend Detacheren BV
2. Stroomlijn BV
3. WerXaam BV
4. Fris Facilitair BV
5. Drechtwerk BV

Soort verbonden partij:	Vennootschappen en coöperaties

Naam verbonden partij	Baanbrekend Detacheren BV
Vestigingsplaats	Dordrecht
Openbaar belang	De vennootschap heeft ten doel het detacheren van inwoners, van de Drechtstedengemeenten, met afstand tot de arbeidsmarkt als bedoeld in de Participatiewet.
Omvang van financieel belang	Medio oktober 2018 is Baanbrekend Detacheren BV ontstaan, uit de Statutenwijziging van Drechtwerk Diversiteit B.V. Daarbij heeft de GRD 50% van de aandelen verworven van Openbaar Lichaam Sociale Werkvoorziening Drechtwerk, tot dan toe enig aandeelhouder van deze vennootschap. Vanaf 1 januari 2019 worden de exploitatielasten van de vennootschap, bestaande uit personeelskosten van gedetacheerden en apparaatslasten, gefinancierd uit de volgende inkomstenstromen: (a) Inkomsten uit detacheringen, (b) ontvangsten uit Loonkostensubsidie en (c) inkomsten uit de dienstverleningsovereenkomst met de GR Sociaal. De GR Sociaal bezit 50 aandelen B, elk nominaal groot € 1. De overige aandelen zijn in handen van Drechtwerk. Eind 2022 heeft de GR Sociaal het belang van Drechtwerk tegen nominale waarde overgenomen, waardoor zij nu enig aandeelhouder is. In 2019 is er een lening verstrekt ter grootte van € 500.000, met een looptijd van 5 jaar. In 2022 is hierop € 200.000 afgelost, waardoor de restschuld per eind 2022 € 300.000 bedraagt.
Bestuurlijk belang	De Drechtraad heeft op 6 februari 2018 besloten om deel te nemen aan een BV die ten doel heeft het detacheren van inwoners met grote afstand tot de arbeidsmarkt (doelgroep van de Participatiewet en Wet Sociale Werkvoorzieningen) en waarvan het Openbaar Lichaam Drechtsteden en GR Sociale Werkvoorziening Drechtsteden 'Drechtwerk' enige aandeelhouders waren. Eind 2022 heeft de GR Sociaal het belang van Drechtwerk tegen nominale waarde overgenomen, waardoor zij nu enig aandeelhouder is.
Deelnemende partijen	Aandeelhouders: GR Sociaal is sinds 2022 enig aandeelhouder. Gedetacheerden: inwoners uit de Drechtsteden met een afstand tot de arbeidsmarkt vanuit de P-wet. Klanten: het klantenbestand bestaat met name uit organisaties die al gebruik maakten van de detacheringsconstructie van de GR Sociaal.
Beleidsinformatie	
Verbonden doelstelling	Een toekomstbestendige, professionele uitvoeringsorganisatie voor het detacheren van inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt met het oog op stabiliteit en participatie van deze doelgroep en het stimuleren van duurzame uitstroom uit de uitkering.
Actuele opgaven van verbonden partij	• Rechtmatige en doelmatige organisatie van detachering van de doelgroep P-wet en Wajong;• Begeleiding en ontwikkeling van de medewerker;• Stimuleren van duurzame uitstroom naar regulier werk bij een reguliere werkgever.

Ontwikkelingen	In 2023 heeft de gewenste aanpassing van de governance structuur plaatsgevonden. Het oude bestuur (wethouder Heijkoop en wethouder Flach) is teruggetreden en de directeur Drechtwerk & Werk (Dhr. Drost) heeft hun plaats ingenomen. Voortaan vertegenwoordigt wethouder Benschop de GR Sociaal in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Dit jaar heeft met name in het teken gestaan van intensivering van de samenwerking met Drechtwerk en de toekomst van detacheren binnen de GR Sociaal. Samen met Drechtwerk zijn de verschillende detacheringsactiviteiten geïnventariseerd en is een eerste schets gemaakt voor toekomstige inrichting van detacheren binnen de GR Sociaal. Komend jaar worden deze scenario's op een aantal gebieden nader onderzocht en wordt er toegewerkt naar een uitgewerkt voorstel, dat ter besluitvorming kan worden voorgelegd. Vooruitlopend op definitieve samenvoeging is Baanbrekend Detacheren halverwege oktober verhuisd naar de locatie van Drechtwerk en zijn de voorbereidingen getroffen om de teams Trajectbegeleiding en Backoffice per 1 januari 2024 onder operationele aansturing van Drechtwerk te brengen. Halverwege december is er een akkoord gekomen over de verlenging van de Cao Aan de Slag voor een periode van 1 jaar. Hoewel de structurele dekking vanuit het Rijk ontbreekt, hebben Cao-partijen toch overeenstemming weten te bereiken over verbeterde arbeidsvoorwaarden. De compensatie die de medewerkers over het afgelopen jaar ontvangen is in december uitbetaald en wordt middels een extra opslag per 1 januari 2024 doorberekend in de inleentarieven.

Financieel belang

Aandelenkapitaal GRS	100% van het aandelenkapitaal, nominale waarde € 50.		
Eigen vermogen aan het begin van het begrotingsjaar	€ 209.928	Eigen vermogen aan het einde van het begrotingsjaar	n.n.b.
Vreemd vermogen aan het begin van het begrotingsjaar	€ 924.679	Vreemd vermogen aan het einde van het begrotingsjaar	n.n.b.
Jaarlijkse bijdrage	€ 0,8 mln.		
Toelichting financieel belang	Het voorlopige resultaat, na afschrijvingen voor belastingen over 2023 bedraagt ruim € 35.900 negatief. In dit resultaat is onder meer de eenmalige financiële compensatie 2023 aan de medewerkers vanuit Cao Aan de Slag meegenomen. Beleidsmatige resultaten: Gedurende 2023 had BBDeta gemiddeld 80 medewerkers in dienst. De totale instroom bedroeg 22 nieuwe medewerkers. Daar stond een uitstroom tegenover van 34 medewerkers, waarvan 3 medewerkers uitstroomden vanwege ziekte of andere redenen. Van de overgebleven 31 medewerkers gingen er 21 in dienst bij de inlener of een andere reguliere werkgever (67%). Los van de directe besparingen die een dienstverband bij BBDeta oplevert (de medewerker is immers uit de uitkering), is de doelstelling van het instrument detacheren het stimuleren van duurzame uitstroom. In totaal zijn sinds de start inmiddels 279 medewerkers uitgestroomd, waarvan 113 medewerkers naar een vaste baan bij een reguliere werkgever. Daarmee is ruim 40% van onze uitstroom te betitelen als duurzaam. Voor de uitvoering van de detacheringsactiviteiten ontvangt Baanbrekend Detacheren BV een vergoeding van de SDD.		

Vaststelling begroting en jaarrekening	De jaarrekening 2022 is opgemaakt. De accountant heeft de jaarrekening gecontroleerd en op 8 december 2023 een goedkeurende controleverklaring afgegeven. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders zal plaatsvinden op 12 februari 2024. Naast vaststelling van deze jaarrekening staat dan ook de formele vaststelling van de begroting 2024 op de agenda. Deze begroting werd op 17 januari 2024 vastgesteld door het bestuur.
Financieel resultaat	Het voorlopige resultaat, na afschrijvingen voor belastingen over 2023 bedraagt € 35.900 negatief
Risico's	Het risico dat bij faillissement van de Verbonden Partij het ingebrachte kapitaal en de verstrekte lening(en) niet worden terugbetaald. De financiële situatie bij een van de grootste klanten van Baanbrekend Detacheren, Confed in Dordrecht, is kwetsbaar en wordt actief gemonitord.

Naam verbonden partij	**Stroomlijn BV**
Vestigingsplaats	Dordrecht
Openbaar belang	Het op elkaar afstemmen van het doelgroepenvervoer en kleinschalige mobiliteitsoplossingen, en het op efficiënte wijze uitvoering geven daaraan.
Omvang van financieel belang	Het belang van de GR Sociaal bedraagt 100% van de aandelen (gestort en opgevraagd kapitaal Stroomlijn BV bedraagt € 1).In 2020 is er een overeenkomst van geldlening getekend voor een lening u/g aan Stroomlijn BV van maximaal € 500.000 (DR 14 januari 2020). Hiervan is € 255.000 in 2020 uitbetaald. In 2022 is de lening aan Stroomlijn BV met € 245.000 verhoogd tot een bedrag van € 500.000.Ter verbetering van de vermogenspositie van Stroomlijn BV heeft per 21 januari 2020 een agiostorting plaatsgevonden ter grootte van € 450.000. Ten slot financiert de SDD deels de regiekosten en draagt daarmee mede bij aan de exploitatiekosten van Stroomlijn BV.
Bestuurlijk belang	In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt de GR Sociaal vertegenwoordigd door twee bestuurders die namens het Algemeen Bestuur de rol van eigenaar van Stroomlijn vervullen. Er is een nadrukkelijk onderscheid gemaakt tussen de rol van het Algemeen Bestuur als eigenaar en die van de opdrachtgevers (o.a. SDD).
Deelnemende partijen	De GR Sociaal is volledig aandeelhouder van Stroomlijn BV. Stroomlijn kent naast de Sociale Dienst Drechtsteden ook andere opdrachtgevers. Zo is in 2023 aansturing gegeven aan het Jeugdwet vervoer (SOJ), het vervoer van Baanbrekend Drechtsteden, het leerlingenvervoer, gymvervoer, vervoer vanuit de wet langdurige zorg, beschermd wonen en regisseur OV in DMG concessie voor de ketenmobiliteit.
Beleidsinformatie	
Verbonden doelstelling	De GR Sociaal is namens de de gemeenten in de Drechtsteden verantwoordelijk voor het organiseren en (doen) uitvoeren van het doelgroepenververvoer zoals bedoeld in de WMO 2015. Daarnaast is individueel vervoer nodig voor medewerkers in de participatiewet bij Drechtwerk Stroomlijn regisseert en coördineert dit doelgroepenvervoer. Door het doelgroepenvervoer publiek aan te sturen kunnen gebruikers van het vervoer optimaal worden gecompenseerd in hun mobiliteitsbeperking. De eigen kracht wordt benut en maatwerk wordt mogelijk.

Actuele opgaven van verbonden partij	Stroomlijn is het mobiliteitsplatform voor de Drechtsteden. Het regelt passend vervoer voor de inwoners via het doelgroepenvervoer. Door het ontwikkelbedrijf worden mensen opgeleiden tot een kwalitatief goede chauffeur. Stroomlijn richt zich daarnaast in opdracht van de aandeelhouders op de betaalbaarheid van de systemen, de opgave 'De Bereikbare Stad en Regio' en het verduurzamen van het vervoer via het zero emissie convenant doelgroepenvervoer.
Ontwikkelingen	De regionale opgave Energieneutraal Drechtsteden in 2050 stimuleert Stroomlijn om verdere stappen te ondernemen richting zero emissie doelgroepenvervoer.

Financieel belang

Aandelenkapitaal GRS	Het belang van de GR Sociaal bedraagt 100% van de aandelen (gestort en opgevraagd kapitaal Stroomlijn BV bedraagt € 1).		
Eigen vermogen aan het begin van het begrotingsjaar	€ 450.001	Eigen vermogen aan het einde van het begrotingsjaar	€ 450.001
Vreemd vermogen aan het begin van het begrotingsjaar	€ 2.468.299	Vreemd vermogen aan het einde van het begrotingsjaar	n.n.b.
Jaarlijkse bijdrage	xxx		
Toelichting financieel belang	Stroomlijn BV heeft in 2023 een resultaat van € xxx behaald.		
Vaststelling begroting en jaarrekening	De jaarrekening 2023 is op 20 maart 2024 vastgesteld door de algemene vergadering van aandeelhouders.		
Financieel resultaat	Het voorlopige resultaat voor belastingen over 2023 bedraagt € xxxx.		
Risico's	Het risico dat bij faillissement van de VP het ingebrachte kapitaal en de verstrekte lening(en) niet worden terugbetaald.		

Naam verbonden partij	**WerXaam B.V. (DW-Groen, DW-Actief)**
Vestigingsplaats	Dordrecht
Openbaar belang	WerXaam is personeel BV van de GR Sociaal onderdeel Drechtwerk voor de benodigde marktconformiteit van arbeidsvoorwaarden en flexibiliteit van arbeid van niet-SW-personeel.
Omvang van financieel belang	De GR Sociaal is 100% aandeelhouder van aandelen. De waarde is € 18.000.
Bestuurlijk belang	De GR Sociaal is de enige aandeelhouder van deze BV. Drechtwerk bekleedt in overheidsland een bijzondere positie. Enerzijds is Drechtwerk (onder de GR-Sociaal) een publieke rechtspersoon in de vorm van een gemeenschappelijke regeling, die de Wet Sociale Werkvoorziening uitvoert in opdracht van gemeenten. Anderzijds opereert Drechtwerk - als aanbieder van diensten en producten - te midden van private markten en ondernemingen. Op deze markten wordt flexibiliteit gevraagd, ook op het gebied van aanstelling en ontslag. Deze flexibiliteit kan echter niet altijd gegeven worden als het ambtelijk personeel betreft.
Deelnemende partijen	De GR Sociaal is sinds de samenvoeging met GR Drechtwerk 100% aandeelhouder.

Beleidsinformatie

Verbonden doelstelling	Dit is een ‘personeels-BV’, waar verschillende groepen medewerkers van Drechtwerk in dienst zijn die geen Wsw-indicatie hebben.
Actuele opgaven van verbonden partij	
Ontwikkelingen	Geen

Financieel belang

Aandelenkapitaal GRS	Het belang van de GR Sociaal bedraagt 100% van de aandelen.		
Eigen vermogen aan het begin van het begrotingsjaar	€ 18.000	Eigen vermogen aan het einde van het begrotingsjaar	€ 18.000
Vreemd vermogen aan het begin van het begrotingsjaar	€ 809.287	Vreemd vermogen aan het einde van het begrotingsjaar	€ 1.326.845
Jaarlijkse bijdrage	€ 0		
Toelichting financieel belang	Geen		
Vaststelling begroting en jaarrekening	Juli		
Financieel resultaat			
Risico's	Geen		

Naam verbonden partij	**Drechtwerk BV**
Vestigingsplaats	Dordrecht
Openbaar belang	Het bieden van (aangepaste) arbeid voor mensen met een WSW-indicatie
Omvang van financieel belang	De GR Sociaal is 100% aandeelhouder van aandelen. De waarde is € 100,00
Bestuurlijk belang	De GR Sociaal is de enige aandeelhouder van deze BV.
Deelnemende partijen	De GR Sociaal is sinds de samenvoeging met GR Drechtwerk 100% aandeelhouder.
Beleidsinformatie	
Verbonden doelstelling	Het uitoefenen van een hoveniersbedrijf, het aanbieden van arbeidsontwikkeling en passend werk aan medewerkers in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening, het aanbieden van re-integratie- en andere vergelijkbare trajecten als erkend leer-, werk- en ontwikkelbedrijf
Actuele opgaven van verbonden partij	
Ontwikkelingen	
Financieel belang	

Aandelenkapitaal GRS	Het belang van de GR Sociaal bedraagt 100% van de aandelen.		
Eigen vermogen aan het begin van het begrotingsjaar	€ 1.739.303	Eigen vermogen aan het einde van het begrotingsjaar	€ 2.228.920
Vreemd vermogen aan het begin van het begrotingsjaar	€ 1.154.213	Vreemd vermogen aan het einde van het begrotingsjaar	€ 1.947.790
Jaarlijkse bijdrage	€ 3.060.384		
Toelichting financieel belang			
Vaststelling begroting en jaarrekening	Juli		
Financieel resultaat	Zie jaarlijkse bijdrage		
Risico's			

Naam verbonden partij	FrisFacilitair BV
Vestigingsplaats	Pascalstraat 70 te Dordrecht
Openbaar belang	Het aanbieden van professionele schoonmaak- en wasserijdiensten; Het aanbieden van arbeidsontwikkeling en passend werk aan medewerkers in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening; Het aanbieden van re-integratie- en andere vergelijkbare trajecten als erkend leer-, werk- en ontwikkelbedrijf. Ter beschikking stellen van arbeidskrachten. Scholings- en trainingsactiviteiten.
Omvang van financieel belang	De GR Sociaal bezit 47% van het aandelenkapitaal. Dit is een bedrag van € 9.000.
Bestuurlijk belang	
Deelnemende partijen	ACI Mens & Ontwikkeling B.V. en GR Sociaal
Beleidsinformatie	
Verbonden doelstelling	Door het leveren van facilitaire diensten, creëren wij een schone werk- en leefomgeving waar het geluk van de mens centraal staat. Met een verbindende werkwijze, creëren wij kansen voor talent met en zonder afstand tot de arbeidsmarkt.
Actuele opgaven van verbonden partij	
Ontwikkelingen	
Financieel belang	
Aandelenkapitaal GRS	47% van het aandelenkapitaal, € 9.000
Eigen vermogen aan het begin van het begrotingsjaar	Eigen vermogen aan het einde van het begrotingsjaar
Vreemd vermogen aan het begin van het begrotingsjaar	Vreemd vermogen aan het einde van het begrotingsjaar
Jaarlijkse bijdrage	
Toelichting financieel belang	
Vaststelling begroting en jaarrekening	
Financieel resultaat	
Risico's	Beperkt tot aandeel waarde, zie aandelenkapitaal

4 JAARREKENING

De jaarrekening bestaat uit de balans en toelichting, het overzicht van baten en lasten en toelichting, de investeringskredieten, de Rechtmatigheidsverantwoording, Wet normering topinkomens, de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa) en het overzicht van baten en lasten naar Taakvelden.

4.1 BALANS EN TOELICHTING

4.1.1 BALANS

Balans per 31 december 2023

(bedragen x € 1.000)

ACTIVA	2023		2022	
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa		**19.666**		**711**
Investeringen met economisch nut				
overige investeringen met een economisch nut	19.666		711	
Financiële vaste activa		**4.838**		**1.250**
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	2.217		450	
Kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen	490		0	
Leningen aan deelnemingen	1.000		800	
Overige langlopende leningen	1.132		0	
TOTAAL VASTE ACTIVA		**24.504**		**1.961**
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraden		**1**		**1**
Gereed product en handelsgoederen	1		1	
Uitzettingen met				
een rentetypische looptijd < 1 jaar		**24.261**		**23.336**
Vorderingen op openbare lichamen	4.009		11.638	
Rekening-courantverhouding met het Rijk	6.620		0	
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1.448		0	
Overige vorderingen	12.184		11.697	
Liquide middelen		**3.226**		**18**
Kas	8		9	
Banken	3.219		9	
Overlopende activa		**19.252**		**11.612**
Van Europese of Nederlandse overheden nog te				
ontvangen bedragen met een specifiek bestedingdoel	0		0	
Overige nog te ontvangen bedragen	18.674		10.889	
Vooruitbetaalde bedragen	578		723	
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**46.740**		**34.967**
TOTAAL ACTIVA		**71.244**		**36.928**

Balans per 31 december 2023

(bedragen x € 1.000)

PASSIVA	2023		2022	
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen		**450**		**145**
Reserves:				
Algemene reserve	0		0	
Bestemmingsreserves	250		0	
Gerealiseerd resultaat volgend uit het				
overzicht van baten en lasten	200		145	
Voorzieningen		**2.782**		**593**
Overige voorzieningen	2.782		593	
Vaste schulden				
met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar		**20.272**		**0**
Onderhandse leningen: Binnenlandse banken en				
overige financiële instellingen	20.272		0	
TOTAAL VASTE PASSIVA		**23.504**		**738**
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto vlottende schulden				
met een rentetypische looptijd < 1 jaar		**6.783**		**9.524**
Kasgeldleningen	0		0	
Banksaldi	0		6.941	
Overige schulden	6.783		2.584	
Overlopende passiva		**40.957**		**26.666**
Van Europese of Nederlandse overheidslichamen	0		0	
ontvangen specifiek te besteden uitkeringen				
Overige vooruit ontvangen bedragen	2.390		2.050	
Overlopende verplichtingen	38.567		24.616	
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**47.740**		**36.190**
TOTAAL PASSIVA		**71.244**		**36.928**

Evenwicht Balans 2023:	
Totaal Activa	71.244
Totaal Passiva	71.244
Saldo	0

4.1.2 WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Financiële analyse
Volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dient de financiële analyse op de programma's plaats te vinden in het jaarrekening gedeelte van de jaarstukken. Echter is er, voor de leesbaarheid, gekozen om deze analyse op te nemen in het jaarverslag (hoofdstuk 2 'Programmaverantwoording') van de jaarstukken, per opgave onder het kopje 'wat heeft het gekost?'.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen
Bij het opstellen van de jaarrekening zijn de voorschriften van het BBV in acht genomen. De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende vakantiegelden verlofaanspraken. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) of spaarverlof van toepassing is, dient wel een verplichting gevormd te worden.

Vergelijkende cijfers
Als vergelijkende cijfers zijn opgenomen de cijfers volgens de jaarstukken 2022 van de GR Sociaal.

Vaste activa

Materiële vaste activa
Door het samengaan van de GR Sociaal en de GR Drechtwerk is er vanaf 2023 een nieuwe nota activabeleid opgesteld. De nota is van toepassing op nieuwe investeringen. Voor de bestaande activa vòòr 1 januari 2023 is er niets veranderd. De organisatie beschikt uitsluitend over materiële vaste activa met een economisch nut. Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

De investeringen worden vanaf het eerstvolgende jaar van ingebruikneming annuïtair of lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Boekwinsten of -verliezen worden verwerkt als incidentele bate of last in de programmarekening. De drempel voor investeringen die geactiveerd dienen te worden bedraagt € 50.000. Bij uitzondering kan worden afgeweken van het activabeleid door middel van een expliciet besluit door het Algemeen Bestuur.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Soort investering	Afschrijvingstermijn
Gebouwen	30 jaar
Grond	0 jaar
Voorzieningen aan terreinen/aanpassing aan gebouwen (mits levensduurverlengend)	25 jaar
Verbouwing bedrijfsgebouw	6 - 15 jaar*
Inrichting bedrijfsgebouw	15 jaar*
Installaties	15 – 20 jaar
Machines	15 jaar
Meubilair	10 - 20 jaar
Vervoersmiddelen	5 - 10 jaar
Hardware	3 – 5 jaar
Software	3 – 5 jaar

Financiële vaste activa
Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen structureel daalt tot onder de verkrijgingprijs vindt afwaardering plaats. Leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Vlottende activa

Voorraden
Voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs of lagere marktwaarde. De als 'onderhanden werken' opgenomen producten zijn gewaardeerd tegen de kostprijs. Winst en/of verliesneming vindt plaats naar ratio van de kosten. Verlies wordt genomen wanneer dit bekend is.

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening gevormd en in mindering gebracht.

De afwikkeling van de totale debiteuren vindt plaats via de balans. De voorziening wordt bepaald op basis van geschatte inningskansen. De herwaardering van de voorziening debiteuren is gebaseerd op het totale uitstaande saldo en de verwachting wat van dit saldo nog wordt ontvangen. Bij de herwaardering is in hoofdzaak de methodiek gehanteerd waarbij rekening is gehouden met de ouderdom van de debiteur.

Liquide middelen
De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste en vlottende passiva
Reserves, voorzieningen en lang- en kortlopende verplichtingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De voorziening frictiekosten omvat de volledig geschatte kosten voor de periode van boventalligheid een WW-uitkering. Er is bij de hoogte van de voorzieningen geen rekening gehouden met de uitstroom naar nieuw werk. Een groot deel van de betrokken personen is inmiddels al geruime tijd werkloos. Gezien de ervaringen uit de afgelopen periode en de persoonlijke omstandigheden, zoals leeftijd, wordt de kans op nieuw werk dan op nihil geschat. Om consequent te blijven is ook voor de personen die minder lang zonder werk zijn het volledige financiële risico in de voorzieningen opgenomen. Daarmee is er dus een mogelijkheid dat de feitelijke kosten lager blijken te zijn. Er zijn echter geen objectieve criteria voorhanden op basis waarvan op individueel niveau de mogelijkheid/ kans op nieuw werk kan worden geschat.

Baten en lasten
In de rekening worden zowel de baten als de lasten op dezelfde wijze gerangschikt als in de begroting. De baten en de lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

4.1.3 TOELICHTING OP DE BALANS

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door het Algemeen Bestuur de uitgangspunten voor het financiële beleid en beheer en de financiële organisatie is vastgesteld.

ACTIVA

Vaste activa
Materiële vaste activa
In onderstaande tabel is het verloop van de waarde van de materiële vaste activa met economisch nut weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 1-1-2023	Invlechting DW 1-1-2023	Investeringen	Desinves-teringen	Af-schrijvingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	-	22	-	-	2		20
Bedrijfsgebouwen	537	20.160	-	-	1.417		19.279
Machines, apparaten en installaties	-	208	-	-	22	-	186
Overige materiële vaste activa	174	221	-	-	214	-	181
Totaal	**711**	**20.612**	-	-	**1.656**	-	**19.666**

Financiële vaste activa
Het verloop van de financiële vaste activa wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 1-1-2023	Invlechting DW 1-1-2023	Investeringen	Aflossingen	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	450	1.766	-	-	-	2.217
Kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen	-	-	490	-	-	490
Leningen aan deelnemingen	800	200	-	-	-	1.000
Overige langlopende leningen	-	1.132	-	-	-	1.132
Totaal	**1.250**	**3.098**	**490**	-	-	**4.838**

De kapitaalverstrekking aan deelnemingen betreft een deelname in Stroomlijn BV voor een bedrag van € 450.000. De kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen naar aanleiding van invlechting DW betreffen een deelname in FrisFacilitair BV van € 9.000, WerXaam BV van € 18.000 en Drechtwerk BV van € 1.739.000.

De kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen betreft een verstrekking aan Drechtwerk BV van € 490.000.

De leningen aan deelnemingen betreffen verstrekkingen van (i) een lening u/g aan Baanbrekend Detacheren BV oorspronkelijk groot € 500.000 waarvan € 200.000 is afgelost en ultimo 2023 nog € 300.000 bedraagt, een tweede lening u/g aan Stroomlijn BV ter grootte van maximaal € 500.000 ultimo 2023 en een lening aan RC WerXaam BV van € 200.000 ultimo 2023.

Vanuit GR Drechtwerk is er aan de voormalige deelneming AssemblyPartner BV, nu Confed, een lening verstrekt. De hoofdsom van de lening bedraagt per 31 december 2023 € 1.131.800

Vlottende activa

Voorraden

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2023	Saldo incl. DW 1-1-2023	Invlechting DW 1-1-2023	Saldo 1-1-2023
Gereed product en handelsgoederen	1	1	-	1
Totaal	**1**	**1**	-	**1**

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2023	Saldo incl. DW 1-1-2023	Invlechting DW 1-1-2023	Saldo 1-1-2023
Vorderingen op openbare lichamen	4.009	12.799	1.161	11.638
Rekening-courantverhouding met het Rijk	6.620	-		-
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1.448	-		-
Overige vorderingen	12.184	13.532	1.835	11.697
Totaal	**24.261**	**26.331**	**2.995**	**23.336**

De vorderingen op openbare lichamen betreffen vorderingen op publiekrechtelijke lichamen. Het betreft hier met name vorderingen op Drechtstedengemeenten en GR-en waarvan de nota in de laatste periode van het jaar is verzonden.

In het kader van Schatkistbankieren is - conform artikel 52c BBV - voor het begrotingsjaar een drempelbedrag geldig van € 5.938.000. In onderstaande tabel is de benutting drempelbedragen inzichtelijk gemaakt. Zie ook paragraaf 3.4 Financiering.

(bedragen x € 1.000)

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Bedrag aan middelen buiten 's Rijks schatkist aangehouden	996	611	2.050	2.740

In de overige vorderingen is de voorziening dubieuze debiteuren opgenomen. Bij de GRS is deze voorziening gevormd voor de uitkeringsdebiteuren. De afwikkeling van de totale debiteuren vindt plaats via de balans. De actualisering van de voorziening debiteuren is gebaseerd op het totale uitstaande saldo en de verwachting wat van dit saldo nog wordt ontvangen.

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2023	Saldo incl. DW 1-1-2023	Invlechting DW 1-1-2023	Saldo 1-1-2023
Debiteuren	20.187	19.702		19.702
Voorziening dubieuze debiteuren	-8.003	-8.005		-8.005
Netto waardering overige vorderingen	**12.184**	**11.697**	-	**11.697**

Liquide middelen
Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2023	Saldo incl. DW 1-1-2023	Invlechting DW 1-1-2023	Saldo 1-1-2023
Kas	8	13	4	9
Banksaldi	9	9		9
Bank Nederlandse Gemeenten	3.209	-		-
Kruisposten	-	-		-
Totaal	**3.226**	**22**	**4**	**18**

Overlopende activa
De post overlopende activa wordt als volgt onderscheiden:

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2023	Saldo incl. DW 1-1-2023	Invlechting DW 1-1-2023	Saldo 1-1-2023
Nog te ontvangen voorschotbedragen van EU en NL overheden met een specifiek bestedingsdoel	-	-		-
Overige nog te ontvangen bedragen	18.674	11.123	234	10.889
Vooruitbetaalde bedragen	578	723		723
Totaal	**19.252**	**11.846**	**234**	**11.612**

De post overige nog te ontvangen bedragen is als volgt onderverdeeld:

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2022
Nog te ontvangen bedragen overig	1.587	5.309
Nog te ontvangen bedragen overige overheid	14.343	5.580
DW A29d Overige overlopende activa	2.743	-
Totaal	**18.674**	**10.889**

De post vooruitbetaalde bedragen is als volgt onderverdeeld:

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2022
Overige vooruitbetaalde bedragen	578	723
Totaal	**578**	**723**

PASSIVA

Vaste passiva

Eigen vermogen
Het eigen vermogen op de balans van de GRS bestaat uit de volgende onderdelen:

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2023	Saldo incl. DW 1-1-2023	Invlechting DW 1-1-2023	Saldo 1-1-2023
Algemene reserve	-	1.336	1.336	-
Bestemmingsreserves	250	-		-
Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	-1.584	145		145
Totaal	**-1.334**	**1.481**	**1.336**	**145**

In de volgende tabel is het verloop van de reserves weergegeven. Onder 'resultaatbestemming 2023' staan de toevoegingen en/of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar.

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 1-1-2023	Toevoegingen cf. overzicht baten en lasten	Onttrekkingen cf. overzicht baten en lasten	resultaat 2023	Saldo 31-12-2023
Algemene reserve	-		145		-
Bestemmingsreserves	-				250
Gerealiseerd resultaat	145			-1.584	-1.584
Totaal	**145**		**145**	**-1.584**	**-1.334**

Toelichting:

Algemene reserve
De algemene reserve is ultimo 2023 € 0.

Bestemmingsreserve
Het AB van de GR Drechtwerk heeft bij het vaststellen van de jaarstukken 2022 een bedrag van € 250.000 bestemd ter vervanging van het HRM pakket (dekking kosten implementatie AFAS). Bij de inbedding van de balans van Drechtwerk per 1 januari 2023 is hiervoor de bestemmingsreserve bij de GR Sociaal gecreëerd. Er is echter verzuimd dit besluit te vertalen naar een begrotingswijziging en deze goed door te voeren binnen de GR Sociaal (dit besluit is namelijk nog genomen in het laatste AB van Drechtwerk bij de behandeling van de jaarrekening en daarna niet vertaald naar een besluit door het AB van de GR Sociaal). Hierdoor kon er geen onttrekking plaatsvinden ultimo 2023. E.e.a. wordt daarom verder verwerkt in de voorjaarsbrief 2024.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gevormd voor op de balansdatum bestaande risico's voor verplichtingen en verliezen waarvan de omvang onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten. In onderstaande tabel is het verloop van de voorzieningen weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 1-1-2023	Invlechting DW 1-1-2023	Toevoeging	Vrijval	Aanwendingen	Saldo 31-12-2023
Overige voorzieningen	593	243	2.312	-	367	2.782
Totaal	**593**	**243**	**2.312**	-	**367**	**2.782**

Toelichting:

Voorziening frictiekosten
De voorziening frictiekosten is voor de dekking van kosten van bovenformatief personeel. Bij de jaarrekening is € 367.000 ten laste van de voorziening gebracht. Een nieuwe beoordeling van de toereikendheid van de voorziening heeft plaatsgevonden. De omvang van de voorziening is afgestemd op de te verwachten kosten voor WW, sociaal plan, outplacement en begeleiding minus te verwachten baten over de periode waarover deze verplichting bestaat. Op basis van de herberekening van de voorziening vindt een dotatie plaats van € 298.000.

Voorziening spaarverlof
In AFAS staat per 31 december 2023 1.249,42 spaarverlof geregistreerd. Dit is € 56.224 tegen de norm van het uurtarief. In de voorziening zit per 1 januari 2023 een bedrag van € 14.562. Voor 2023 volgt een mutatie in de voorziening van € 41.662.

Vlottende passiva
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2023	Saldo incl. DW 1-1-2023	Invlechting DW 1-1-2023	Saldo 1-1-2023
Kasgeldleningen	-	-		-
Banksaldi	-	8.106	1.165	6.941
Overige schulden	6.783	5.259	2.676	2.584
Totaal	**6.783**	**13.365**	**3.841**	**9.524**

De overige schulden bestaan met name uit de crediteuren, die overigens bij het opmaken van de balans nagenoeg voldaan zijn.

Overlopende passiva

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2023	Saldo incl. DW 1-1-2023	Invlechting DW 1-1-2023	Saldo 1-1-2023
Vooruitontvangen bedragen van EU en NL overheden met een specifiek bestedingsdoel	-	-		-
Overige vooruit ontvangen bedragen	2.390	2.050		2.050
Overlopende verplichtingen	38.567	24.839	223	24.616
Totaal	**40.957**	**26.889**	**223**	**26.666**

Dit betreft posten welke ten laste van het dienstjaar 2023 zijn gebracht, maar waarvan de facturen in de loop van 2024 zijn ontvangen en betaalbaar zijn gesteld. De overlopende verplichtingen bevat onder andere het positieve resultaat wat op de participatie is behaald. Conform de financiële afspraken vindt hierover resultaatbepaling plaats, wat betekent dat dit bedrag nog met de gemeenten verrekend moet worden.

In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van 'overige vooruitontvangen bedragen'.

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2022
Afdracht fiscus	2.230	2.063
Overige vooruitontvangen bedragen	160	-13
Totaal	**2.390**	**2.050**

In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van 'overlopende verplichtingen'.

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2022
Nog te betalen in het kader van Schuldhulpverlening	3.192	3.205
Nog te betalen overige	23.473	8.724
Nog te betalen bedragen overige overheid	10.552	11.074
Nog te betalen bedragen rijk	1.240	1.256
Overige overlopende passiva	110	357
Totaal	**38.567**	**24.616**

4.1.4 NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Niet uit de balans blijkende verplichtingen zijn verplichtingen die financiële consequenties hebben voor de toekomstige jaren, maar niet zijn opgenomen in een balanspost. Voor de GR Sociaal is voor het boekjaar 2023 geen sprake van borg- en/of garantstelling. De GR Sociaal is gebonden aan een aantal niet uit de balans blijkende financiële verplichtingen. Hiervan zijn de belangrijkste:

- Aanbestedingsverplichtingen in het kader van de Wmo:
  - Wmo Hulpmiddelen (Woonvoorzieningen en rolstoelen) € 6 miljoen;
  - Wmo Individueel vervoer (scootmobielen) € 3,2 miljoen;
  - Wmo Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (Drechthopper) € 7,9 miljoen;
  - Wmo Huishoudelijke Ondersteuning € 30,7 miljoen;
  - Wmo Begeleiding € 35,1 miljoen;
- Huisvesting Hellingen/Spuiboulevard € 0.7 miljoen;
- In de jaarrekening zijn alleen de feitelijke jaarlasten opgenomen. De nog openstaande verlofdagen zijn niet als verplichting op de balans opgenomen met uitzondering van het opgespaarde spaarverlof (zie voorziening spaarverlof).

4.2 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN EN DE TOELICHTING

Voor een toelichting op het overzicht van baten en lasten wordt verwezen naar de programmaverantwoording in hoofdstuk 2. Per opgave is bij het onderdeel 'Wat heeft het gekost?' een (verschillen)toelichting opgenomen.

De Kolom Begroting na wijzigingen bevat de begrote bedragen na de laatste begrotingswijziging, dit is de begroting met mutaties uit de Voorjaarsbrief 2023 plus resultaatbestemming 2022. De Najaarsbrief bevat een prognose maar de begroting is hiermee niet gewijzigd omdat dit qua tijdpad niet mogelijk was voor 31 december 2023.

Opgaven	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Verschil
Lasten				
Bestaanszekerheid versterken	118.266	132.173	152.914	20.741
Inkomensondersteuning	105.406	114.666	117.875	3.209
Budgetadvies en Schuldbemiddeling	120	120	80	-40
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	2.328	2.172	2.099	-73
Minimabeleid	10.412	10.559	10.123	-436
Kinderopvangtoeslagaffaire	0	600	736	136
Energietoeslag	0	0	21.788	21.788
Leefgeld	0	4.055	213	-3.843
Ontwikkelen naar werk	53.596	56.319	45.872	-10.448
Statushouders	420	0	0	0
Participatie	6.744	6.713	4.768	-1.945
Inburgering	2.195	3.392	0	-3.392
Drechtwerk	44.237	46.214	41.103	-5.111
Zorgen voor ondersteuning	71.304	73.706	78.121	4.415
Hulpmiddelen	5.390	6.030	6.069	39
Vervoer	8.339	10.151	10.679	528
Huishoudelijke ondersteuning	28.420	25.700	28.108	2.408
Begeleiding en kortdurend verblijf	29.155	31.825	33.265	1.440
Bedrijfsvoering	30.249	29.896	28.758	-1.139
Apparaatskosten	30.249	29.896	28.758	-1.139
Totaal lasten	**273.415**	**292.094**	**305.664**	**13.569**

Baten

Bestaanszekerheid versterken	118.266	132.173	152.914	20.741
Inkomensondersteuning	105.406	114.666	117.875	3.209
Budgetadvies en Schuldbemiddeling	120	120	80	-40
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	2.328	2.172	2.099	-73
Minimabeleid	10.412	10.559	10.123	-436
Kinderopvangtoeslagaffaire	0	600	736	136
Energietoeslag	0	0	21.788	21.788
Leefgeld	0	4.055	213	-3.843
Ontwikkelen naar werk	61.697	59.882	55.432	-4.450
Statushouders	700	387	387	0
Participatie	14.565	9.889	6.620	-3.269
Inburgering	2.195	3.392	0	-3.392
Drechtwerk	44.237	46.214	48.425	2.211
Zorgen voor ondersteuning	71.304	73.706	78.121	4.415
Hulpmiddelen	5.390	6.030	6.069	39
Vervoer	8.339	10.151	10.679	528
Huishoudelijke ondersteuning	28.420	25.700	28.108	2.408
Begeleiding en kortdurend verblijf	29.155	31.825	33.265	1.440
Bedrijfsvoering	45.459	54.210	53.623	-587
Apparaatskosten	45.459	54.210	53.623	-587
Totaal baten	**296.726**	**319.970**	**340.089**	**20.119**
Saldo van lasten en baten	**23.311**	**27.876**	**34.426**	**6.550**
Vennootschapsbelasting				
Totaal Vennootschapsbelasting				
Overhead				
Lasten				
Drechtwerk	0	0	-7.009	-7.009
Apparaatskosten	-23.464	-28.640	-27.665	975
Baten				
Drechtwerk	0	0	16	16
Apparaatskosten	154	619	363	-256
Totaal Overhead	**-23.311**	**-28.021**	**-34.295**	**-6.274**
Algemene dekkingsmiddelen				
Lasten				
Drechtwerk	0	0	-367	-367
Treasury	0	0	-275	-275
Baten				
Drechtwerk	0	0	37	37
Treasury	0	0	528	528
Totaal Algemene dekkingsmiddelen			**-76**	**-76**
Mutaties reserves				
Onttrekkingen aan reserves	0	145	145	0
Totaal Mutaties reserves		**145**	**145**	
Resultaat	**0**	**0**	**200**	**200**

4.3 DVO'S BUITEN DE EXPLOITATIE

Naast de reguliere taken, die benoemd zijn in artikel 5 van de regeling, worden extra taken uitgevoerd door de GRS voor gemeenten en andere partijen. Voor de extra taken zijn DVO's afgesloten. Het betreft hier DVO's voor:

Leefgeld Oekraïense vluchtelingen
Inburgering
Kinderopvangtoeslagaffaire
Beschermd wonen en opvang

DVO	**Leefgelden**	
Doel	Uitkeren van leefgelden aan ontheemden uit de Oekraïne, zowel in Gemeentelijke opvang (GOO) als Particuliere opvang (POO)	
In opdracht van de gemeenten	Alblasserdam, Dordrecht, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht	
Duur	De DVO is afgesloten voor de duur van 1 jaar	
Programmageld	In 2023 is € 3.010.000 leefgelden uitgekeerd	
Programmageld per gemeente	Alblasserdam Dordrecht Hardinxveld-Giessendam Hendrik-Ido-Ambacht Papendrecht Sliedrecht Zwijndrecht	€ 325.000 € 1.854.000 € 243.000 € 71.000 € 77.000 € 284.000 € 156.000
Inzet van middelen	Voor de uitvoering van deze DVO is 2,2 fte eigen en ingehuurd personeel ingezet	
Vergoeding apparaatskosten	In 2023 zijn de apparaatskosten ad € 213.000 door de gemeenten vergoed (begroot € 200.000).	
Overig		

Toelichting: de programmagelden zijn geen onderdeel van de begroting en verantwoording van de GR Sociaal omdat deze in mandaat worden uitgevoerd voor gemeenten. De apparaatskosten zijn wel onderdeel van de begroting en verantwoording van de GR Sociaal, en de vergoeding van gemeenten is onderdeel van het liquiditeitsoverzicht.

DVO	**Inburgering**	
Doel	Uitvoering geven aan de Wet Inburgering 2021 Inburgering van asielstatushouders en gezins- en overige migranten	
In opdracht van de gemeenten	Alblasserdam, Dordrecht, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht	
Duur	De DVO is afgesloten voor de duur van 4 jaar	
Programmageld	In 2023 is € 735.702 aan trajecten Wet inburgering verantwoord.	
Programmageld per gemeente	Alblasserdam Dordrecht Hardinxveld-Giessendam Hendrik-Ido-Ambacht Papendrecht Sliedrecht Zwijndrecht	€ 45.981 € 246.329 € 52.550 € 118.238 € 88.678 € 82.110 € 101.816
Inzet van middelen	Voor de uitvoering van deze DVO is 16,9 fte eigen en ingehuurd personeel ingezet	
Vergoeding apparaatskosten	In 2023 zijn de apparaatskosten ad. € 1.514.752 door de gemeenten vergoed (begroot € 907.812).	
Overig	SPUK Wet inburgering kent een reserveringsregeling. Er is € 2.656.416 overgeheveld naar 2024.	

DVO	**Kinderopvangtoeslagaffaire**	
Doel	Voor de Drechtsteden is binnen de GR Sociaal het Hulpteam Toeslagen opgezet om de door de Belastingdienst gedupeerde inwoners direct concrete hulp te bieden. Naar verwachting zal deze taak tot en met 2026 door de GR Sociaal worden uitgevoerd.	
In opdracht van de gemeenten	Alblasserdam, Dordrecht, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht	
Duur	De DVO is afgesloten voor onbepaalde tijd.	
Programmageld	In 2023 is € 37.530 verstrekt aan klanten inzake de toeslagenaffaire	
Programmageld per gemeente	Alblasserdam Dordrecht Hardinxveld-Giessendam Hendrik-Ido-Ambacht Papendrecht Sliedrecht Zwijndrecht	€ 738 € 17.656 € 4 € 3.891 € 2.811 € 12 € 12.403
Inzet van middelen	Voor de uitvoering van deze DVO is 1,2 fte eigen en ingehuurd personeel ingezet	
Vergoeding apparaatskosten	In 2023 zijn de apparaatskosten ad € 698.658 door de gemeenten vergoed (begroot € 600.000).	
Overig		

DVO	**Beschermd Wonen en Opvang**	
Doel	Jaarlijks maken de gemeente Dordrecht en de SDD via een dienstverleningsovereenkomst afspraken over de inzet van de Toegang Wmo. Naast het indiceren van Beschermd Wonen en Opvang is de toegang ook verantwoordelijk voor het wachtlijstbeheer BW.	
In opdracht van de gemeenten	Centrumgemeente Dordrecht	
Duur	De DVO is afgesloten voor de duur van 1 jaar en wordt jaarlijks geactualiseerd.	
Programmageld	In 2023 is € 20.550.000 voor Beschermd Wonen en € 8.500.000 voor Opvang begroot.	
Programmageld per gemeente	Centrumgemeente Dordrecht	€ 29.050.000
Inzet van middelen	Voor de uitvoering van deze DVO is 11,18 fte eigen en ingehuurd personeel ingezet.	
Vergoeding apparaatskosten	In 2023 zijn de apparaatskosten door de gemeenten vergoed (begroot € 1.301.775).	
Overig	N.v.t.	

4.4 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

De toezichthouder de provincie Zuid-Holland beoordeelt jaarlijks of sprake is van een structureel en reëel evenwicht in de begroting. Een belangrijk criterium hierbij is dat sprake moet zijn van materieel evenwicht, wat inhoudt dat de structurele lasten tenminste worden gedekt door structurele baten.

Om te kunnen beoordelen of een begroting materieel in evenwicht is (structurele lasten worden door structurele baten afgedekt) moeten de incidentele baten en lasten inzichtelijk worden gemaakt. Dit geldt ook voor (het saldo van) de jaarrekening.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Incidentele lasten		Incidentele baten	
	Werkelijk	Geraamd	Werkelijk	Geraamd
Bedrijfsvoering: bijdrage reserve	145	145	145	145
Totaal	**145**	**145**	**145**	**145**

Toelichting
Bij de vaststelling van de jaarrekening 2022 is aan het Algemeen Bestuur voorgesteld om € 145.000 toe te voegen aan een bestemmingsreserve ter dekking van opleidingskosten. Het betreft de kosten van opleidingen die in 2022 zijn ingekocht, maar waarvan de kosten in 2023 door zijn gelopen. Het Algemeen Bestuur heeft dit voorstel aangenomen.

4.5 INVESTERINGSKREDIETEN

In deze paragraaf wordt de stand van zaken over 2023 en prognose van de beschikbaar gestelde kredieten opgenomen. Tevens wordt aangegeven of het krediet kan worden afgesloten. De activeringsgrens van investeringen is € 50.000. De stand van zaken van de investeringen is als volgt:

(bedragen x € 1.000)

Kredieten	AB d.d.	Oorspron-kelijk krediet 2023	Beschikbaar 2023	Uitgegeven / verplicht 2023	Restant	Voortgang t.o.v. planning
Huisvesting SDD	jul-2017/ jul-2018	380	380	-	380	Aanpassingen aan het werkplein en de aangrenzende ruimte.
IT SDD	jul-2018	150	150	-	150	Vervanging van bestaande mobile devices én investering in mobiel device management.
ICT SDD	jul-2020	250	250	-	250	Beschikbaar gesteld voor reguliere ICT-investeringen
Totaal		**780**	**780**	**-**	**780**	

Toelichting:

ICT
In 2023 hebben voor de reguliere ICT van de SDD geen investeringen plaatsgevonden, als gevolg van de freeze die op dit moment van toepassing is vanwege de overgang naar KPN en het regionale ICT Beweegt programma. Zodat investeringen weer mogelijk zijn, moet o.a. het archief en documentopslagsysteem vervangen worden (vanwege wettelijke eisen) en moet er een overgang plaatsvinden naar Saas voor de Centric applicaties.

De investeringen op mobile devices die nodig zijn vanwege ICT Beweegt landen uiteindelijk grotendeels in 2024, waardoor dit krediet zoals het er nu naar uitziet benut gaat worden in 2024.

4.6 RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING

Verantwoordelijkheid Dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het Dagelijks Bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 9 november 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 1% (maximaal 3%) van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 3.108.120.

Bevinding

Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. De geconstateerde afwijking betreffen:

- Bevindingen ten aanzien van het voorwaarden criterium:
    - Inkopen en aanbesteding € 390.955
    - Zorgverzekering € 51.255

Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's	€ 24.448.000 (1) Bestaanszekerheid Versterken (excl leefgeld) € 319.000 (2) Ontwikkelen naar werk (excl inburgering € 4.415.000 (3) Zorgen voor ondersteuning
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	0
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	0
3.Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan het bestuur zijn gemeld	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	€ 29.182.000
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid vermelden en verwijzen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	€ 29.182.000
5.Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	€ 0

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In die paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke acties worden ondernomen om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

4.7 WET NORMERING TOPINKOMENS

Op 6 december 2011 is de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) door de Tweede Kamer aangenomen en is met ingang van 1 januari 2013 in werking getreden. Binnen een gemeenschappelijke regeling kunnen als topfunctionaris aangemerkt de leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen. Voor de GR Sociaal betreft het hier het Algemeen Bestuur, het Dagelijks bestuur en de secretaris GR Sociaal. De WNT kent een openbaarmakingsregime en een maximale bezoldigingsnorm. De maximale bezoldigingsnorm is van toepassing op topfunctionarissen die in dienstbetrekking werkzaam zijn en topfunctionarissen die niet in dienstbetrekking werkzaam zijn maar worden ingehuurd op overeenkomst van opdracht.

De WNT is van toepassing op de GR Sociaal. Het voor de GR Sociaal toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 en was in 2022 € 216.000.

In onderstaande tabel zijn de leden van het Algemeen Bestuur 2023 opgenomen.

Naam	**Gemeente**
P.J. Heijkoop (voorzitter)	Dordrecht
R. de Meij (plv. voorzitter)	Zwijndrecht
C.C. van Benschop	Dordrecht
G.K.C Baggerman	Hardinxveld-Giessendam
J. Nederveen	Hardinxveld-Giessendam
S. van Die	Hendrik-Ido-Ambacht
J.L. van Erk	Papendrecht
J.C. Paas	Sliedrecht

In onderstaande tabel zijn de leden van het Dagelijks bestuur 2023 opgenomen.

Naam	**Portefeuille**
P.J. Heijkoop	Voorzitter/ Werk & Bestaanszekerheid
R. De Meij	Plv. voorzitter/ Bedrijfsvoering
J.L. van Erk	Zorg/ Wmo

Conform publicatieplicht worden in onderstaand overzicht de gegevens van de secretaris GR Sociaal gepresenteerd.

Gegevens 2023	
bedragen x € 1	**DJ van Maanen**
Functiegegevens	Secretaris/algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	144.567
Beloningen betaalbaar op termijn	22.514

Subtotaal		*167.081*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	
Bezoldiging		167.081
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	

Gegevens 2022		
bedragen x € 1	**DJ van Maanen**	
Functiegegevens	Directeur	
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01-31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	
Dienstbetrekking?	ja	
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		141.090
Beloningen betaalbaar op termijn		22.572
Subtotaal		*163.662*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		216.000
Bezoldiging		163.662

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

De GR Sociaal voldoet aan de publicatieplicht door de WNT-gegevens op te nemen:

Vanaf 2021: www.bestuur.grsociaal.nl

4.8 SISA

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking SiSa

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-02-2024

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
BZK	C75B	**Regiodeals 3e tranche** SiSa tussen medeoverheden		Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/01*	Kenmerk/ beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/02*	Betreft pijler Een pijler per regel *Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/03*	Besteding per pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R Indicator: C75B/04*	Cofinanciering per pijler (jaar T) *Aard controle R Indicator: C75B/05*	
			1	060505 gemeente Dordrecht	4 sept 2020 nr 2022-0000449034	Human Capital	€ 422.961	€ 482.251	
				Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C75B/01 in de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/06*	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R Indicator: C75B/07*	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T) *Aard controle R Indicator: C75B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/09*		
			1	*060505 gemeente Dordrecht*	€ 1.275.000	€ 1.914.290			
				Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/10*	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) *Aard controle R Indicator: C75B/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/12*			
				€ 0	€ 236.681	Ja			

Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_deel openbaar lichaam 2023 Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa tussen medeoverheden) Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t. Indicator: G2B/01*	Besteding (jaar T) algemene bijstand Deel openbaar lichaam I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R Indicator: G2B/02*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R Indicator: G2B/03*	Besteding (jaar T) **IOAW** Deel openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R Indicator: G2B/04*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R Indicator: G2B/05*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Deel openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R Indicator: G2B/06*
	1	060482 Gemeente Alblasserdam	€ 5.315.437	€ 76.347	€ 306.700	€ 4.255	€ 19.191
	2	060505 Gemeente Dordrecht	€ 57.012.961	€ 716.929	€ 2.297.788	€ 14.882	€ 160.990
	3	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	€ 2.956.022	€ 71.705	€ 110.315	€ 689	€ 26.779
	4	060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	€ 5.731.277	€ 163.768	€ 135.937	€ 1.008	€ 38.484
	5	060590 Gemeente Papendrecht	€ 8.018.303	€ 270.927	€ 233.335	€ 1.951	€ 91.874
	6	060610 Gemeente Sliedrecht	€ 7.836.288	€ 86.692	€ 302.236	€ 5.188	€ 11.205
	7	060642 Gemeente Zwijndrecht	€ 17.707.265	€ 367.724	€ 866.344	€ 3.868	€ 99.223
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G2B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t. Indicator: G2B/07*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R Indicator: G2B/08*	Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Deel openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R Indicator: G2B/09*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R Indicator: G2B/10*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R Indicator: G2B/11*	
	1	060482 Gemeente Alblasserdam	€ 0	€ 29.738	€ 7.713	€ 0	
	2	060505 Gemeente Dordrecht	€ 0	€ 190.912	€ 61.210	€ 0	
	3	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	€ 0	€ 10.229	€ 1.140	€ 0	
	4	060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	€ 0	€ 8.958	€ 5.434	€ 0	
	5	060590 Gemeente Papendrecht	€ 589	€ 31.227	€ 7.485	€ 0	
	6	060610 Gemeente Sliedrecht	€ 0	€ 11.395	€ 6.333	€ 0	
	7	060642 Gemeente Zwijndrecht	€ 0	€ 37.074	€ 9.235	€ 0	
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G2B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t. Indicator: G2B/12*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Deel openbaar lichaam I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R Indicator: G2B/13*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R Indicator: G2B/14*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (in jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Deel openbaar lichaam Participatiewet (**PW**) *Aard controle R Indicator: G2B/15*	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Deel openbaar lichaam Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2 Indicator: G2B/16*	
	1	060482 Gemeente Alblasserdam	€ 464.031	€ 7.465	€ 0	€ 0	
	2	060505 Gemeente Dordrecht	€ 4.332.620	€ 69.101	€ 46.921	€ 0	
	3	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	€ 301.156	€ 0	€ 0	€ 0	
	4	060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	€ 429.481	€ 8.042	€ 3.209	€ 0	
	5	060590 Gemeente Papendrecht	€ 763.042	€ 3.284	€ 8.685	€ 0	
	6	060610 Gemeente Sliedrecht	€ 762.703	€ 5.991	€ 13.306	€ 0	
	7	060642 Gemeente Zwijndrecht	€ 1.033.412	€ 32.736	€ 16.239	€ 0	

Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_deel openbaar lichaam 2023 **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa tussen medeoverheden) Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd.	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3B/01*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3B/02*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3B/03*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3B/04*	Besteding (jaar T) Bob Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3B/05*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3B/06*
1	060482 Gemeente Alblasserdam	€ 0	€ 609	€ 750	€ 0	€ 0
2	060505 Gemeente Dordrecht	€ 0	€ 16.275	€ 30.544	€ 0	€ 0
3	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	€ 12.800	€ 935	€ 0	€ 0	€ 0
4	060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	€ 0	€ 2.465	€ 6.345	€ 0	€ 0
5	060590 Gemeente Papendrecht	€ 0	€ 0	€ 1.950	€ 0	€ 0
6	060610 Gemeente Sliedrecht	€ 0	€ 5.609	€ 0	€ 0	€ 0
7	060642 Gemeente Zwijndrecht	€ 0	€ 7.370	€ 24.770	€ 0	€ 0
	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3B/07*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Deel openbaar lichaam Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3B/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3B/09*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3B/10*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in(jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3B/11*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3B/12*
1	060482 Gemeente Alblasserdam	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2	060505 Gemeente Dordrecht	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
4	060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
5	060590 Gemeente Papendrecht	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6	060610 Gemeente Sliedrecht	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
7	060642 Gemeente Zwijndrecht	€ 0	€ 9.274	€ 0	€ 0	€ 0

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_ deel openbaar lichaam 2023 Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa tussen medeoverheden) Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd.	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4B/01*	Welke regeling betreft het? Vul in Tozo 1, 2, 3, 4 of 5 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4B/02*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4B/03*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4B/04*	Baten (jaar T) levensonderhoud Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4B/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4B/06*
1	060482 Gemeente Alblasserdam	Tozo1	€ 0	€ 0	€ 11.962	€ 5.700
2	060482 Gemeente Alblasserdam	Tozo2	€ 0	€ 0	€ 4.365	€ 3.087
3	060482 Gemeente Alblasserdam	Tozo3	€ 0	€ 0	€ 5.140	€ 12.116
4	060482 Gemeente Alblasserdam	Tozo4	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
5	060482 Gemeente Alblasserdam	Tozo5	€ 0	€ 0	€ 956	€ 0
6	060505 Gemeente Dordrecht	Tozo1	€ 7.151	€ 0	€ 146.980	€ 48.660
7	060505 Gemeente Dordrecht	Tozo2	€ 9.580	€ 0	€ 42.892	€ 27.896
8	060505 Gemeente Dordrecht	Tozo3	€ 0	€ 0	€ 51.307	€ 56.249
9	060505 Gemeente Dordrecht	Tozo4	€ 0	€ 0	€ 17.462	€ 2.996
10	060505 Gemeente Dordrecht	Tozo5	€ 1.535	€ 0	€ 6.592	€ 0
11	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	Tozo1	€ 0	€ 0	€ 6.253	€ 2.983
12	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	Tozo2	€ 0	€ 0	€ 811	€ 0
13	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	Tozo3	€ 268	€ 0	€ 557	€ 0
14	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	Tozo4	€ 67	€ 0	€ 0	€ 0
15	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	Tozo5	€ 0	€ 0	€ 1.200	€ 0
16	060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	Tozo1	€ 0	€ 0	€ 22.033	€ 8.741
17	060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	Tozo2	€ 0	€ 0	€ 5.069	€ 8.229
18	060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	Tozo3	€ 0	€ 0	€ 4.751	€ 16.989
19	060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	Tozo4	€ 0	€ 0	€ 5.540	€ 0
20	060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	Tozo5	€ 0	€ 0	€ 766	€ 0
21	060590 Gemeente Papendrecht	Tozo1	€ 0	€ 0	€ 32.425	€ 7.572
22	060590 Gemeente Papendrecht	Tozo2	€ 0	€ 0	€ 6.802	€ 342
23	060590 Gemeente Papendrecht	Tozo3	€ 0	€ 0	€ 15.144	€ 8.132
24	060590 Gemeente Papendrecht	Tozo4	€ 0	€ 0	€ 2.104	€ 1.077
25	060590 Gemeente Papendrecht	Tozo5	€ 0	€ 0	€ 534	€ 4.658
26	060610 Gemeente Sliedrecht	Tozo1	€ 0	€ 0	€ 8.603	€ 2.624
27	060610 Gemeente Sliedrecht	Tozo2	€ 0	€ 0	€ 3.019	€ 0
28	060610 Gemeente Sliedrecht	Tozo3	€ 0	€ 0	€ 1.893	€ 632
29	060610 Gemeente Sliedrecht	Tozo4	€ 0	€ 0	€ 998	€ 0
30	060610 Gemeente Sliedrecht	Tozo5	€ 0	€ 0	€ 438	€ 0
31	060642 Gemeente Zwijndrecht	Tozo1	€ 0	€ 0	€ 39.436	€ 17.644

32	060642 Gemeente Zwijndrecht	Tozo2	€ 0	€ 0	€ 5.811	€ 3.040
33	060642 Gemeente Zwijndrecht	Tozo3	€ 0	€ 0	€ 5.814	€ 23.460
34	060642 Gemeente Zwijndrecht	Tozo4	€ 0	€ 0	€ 4.391	€ 5.272
35	060642 Gemeente Zwijndrecht	Tozo5	€ 0	€ 0	€ 1.374	€ 0

	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G4B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4B/07*	Hieronder verschijnt de keuze regeling (Tozo 1,2, 3, 4 of 5) conform de keuzes gemaakt bij G4B/02 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4B/08*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4B/09*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4B/10*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4B/11*
1	060482 Gemeente Alblasserdam	Tozo1	€ 305	0	0
2	060482 Gemeente Alblasserdam	Tozo2	€ 151	0	0
3	060482 Gemeente Alblasserdam	Tozo3	€ 506	0	0
4	060482 Gemeente Alblasserdam	Tozo4	€ 0	0	0
5	060482 Gemeente Alblasserdam	Tozo5	€ 0	0	0
6	060505 Gemeente Dordrecht	Tozo1	€ 3.438	0	0
7	060505 Gemeente Dordrecht	Tozo2	€ 1.994	0	0
8	060505 Gemeente Dordrecht	Tozo3	€ 4.771	0	0
9	060505 Gemeente Dordrecht	Tozo4	€ 304	0	0
10	060505 Gemeente Dordrecht	Tozo5	€ 0	0	0
11	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	Tozo1	€ 159	0	0
12	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	Tozo2	€ 0	0	0
13	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	Tozo3	€ 0	0	0
14	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	Tozo4	€ 0	0	0
15	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	Tozo5	€ 0	0	0
16	060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	Tozo1	€ 465	0	0
17	060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	Tozo2	€ 707	0	0
18	060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	Tozo3	€ 668	0	0
19	060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	Tozo4	€ 0	0	0
20	060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	Tozo5	€ 0	0	0
21	060590 Gemeente Papendrecht	Tozo1	€ 154	0	0
22	060590 Gemeente Papendrecht	Tozo2	€ 208	0	0
23	060590 Gemeente Papendrecht	Tozo3	€ 559	0	0
24	060590 Gemeente Papendrecht	Tozo4	€ 107	0	0
25	060590 Gemeente Papendrecht	Tozo5	€ 314	0	0
26	060610 Gemeente Sliedrecht	Tozo1	€ 0	0	0
27	060610 Gemeente Sliedrecht	Tozo2	€ 0	0	0
28	060610 Gemeente Sliedrecht	Tozo3	€ 168	0	0
29	060610 Gemeente Sliedrecht	Tozo4	€ 0	0	0
30	060610 Gemeente Sliedrecht	Tozo5	€ 0	0	0
31	060642 Gemeente Zwijndrecht	Tozo1	€ 1.123	0	0
32	060642 Gemeente Zwijndrecht	Tozo2	€ 154	0	0
33	060642 Gemeente Zwijndrecht	Tozo3	€ 1.293	0	0
34	060642 Gemeente Zwijndrecht	Tozo4	€ 252	0	0
35	060642 Gemeente Zwijndrecht	Tozo5	€ 0	0	0

	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G4B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4B/12*	Hieronder verschijnt de keuze regeling (Tozo 1,2, 3, 4 of 5) conform de keuzes gemaakt bij G4B/02 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4B/13*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kindeorpvangtoeslagaffaire Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4B/14*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie Deel openbaar lichaam *Aard controle D2* *Indicator: G4B/15*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4B/16*
1	*060482 Gemeente Alblasserdam*	*Tozo1*	0	0	0
2	*060482 Gemeente Alblasserdam*	*Tozo2*	0	0	0
3	*060482 Gemeente Alblasserdam*	*Tozo3*	0	0	0
4	*060482 Gemeente Alblasserdam*	*Tozo4*	0	0	0
5	*060482 Gemeente Alblasserdam*	*Tozo5*	0	0	0
6	*060505 Gemeente Dordrecht*	*Tozo1*	0	0	0
7	*060505 Gemeente Dordrecht*	*Tozo2*	2123	0	0
8	*060505 Gemeente Dordrecht*	*Tozo3*	0	0	0
9	*060505 Gemeente Dordrecht*	*Tozo4*	0	0	0
10	*060505 Gemeente Dordrecht*	*Tozo5*	0	0	0
11	*060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam*	*Tozo1*	0	0	0
12	*060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam*	*Tozo2*	0	0	0
13	*060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam*	*Tozo3*	0	0	0
14	*060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam*	*Tozo4*	0	0	0
15	*060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam*	*Tozo5*	0	0	0
16	*060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht*	*Tozo1*	0	0	0
17	*060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht*	*Tozo2*	0	0	0
18	*060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht*	*Tozo3*	0	0	0
19	*060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht*	*Tozo4*	0	0	0
20	*060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht*	*Tozo5*	0	0	0
21	*060590 Gemeente Papendrecht*	*Tozo1*	0	0	0
22	*060590 Gemeente Papendrecht*	*Tozo2*	0	0	0
23	*060590 Gemeente Papendrecht*	*Tozo3*	0	0	0
24	*060590 Gemeente Papendrecht*	*Tozo4*	0	0	0
25	*060590 Gemeente Papendrecht*	*Tozo5*	0	0	0
26	*060610 Gemeente Sliedrecht*	*Tozo1*	0	0	0
27	*060610 Gemeente Sliedrecht*	*Tozo2*	0	0	0
28	*060610 Gemeente Sliedrecht*	*Tozo3*	0	0	0
29	*060610 Gemeente Sliedrecht*	*Tozo4*	0	0	0
30	*060610 Gemeente Sliedrecht*	*Tozo5*	0	0	0
31	*060642 Gemeente Zwijndrecht*	*Tozo1*	0	0	0
32	*060642 Gemeente Zwijndrecht*	*Tozo2*	1008	0	0
33	*060642 Gemeente Zwijndrecht*	*Tozo3*	1731	0	0
34	*060642 Gemeente Zwijndrecht*	*Tozo4*	0	0	0
35	*060642 Gemeente Zwijndrecht*	*Tozo5*	0	0	0

Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_deel openbaar lichaam 2023 Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa tussen medeoverheden). Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd.		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12B/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G12B/02*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G12B/03*	
	1	060505 Gemeente Dordrecht	€ 23.135	€ 0	
	2	060642 Gemeente Zwijndrecht	€ 2.104	€ 0	

4.9 BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD

Taakveld		Primaire begroting 2023			Begroting na wijziging 2023			Jaarrekening 2023		
bedragen x € 1.000		lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	0	145	145	0	145	145
0.4	Overhead	23.464	154	-23.311	28.640	619	-28.021	34.673	379	-34.295
0.5	Treasury	0	0	0	0	0	0	642	566	-76
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.195	3.025	830	7.448	8.355	908	212	1.727	1.515
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	0	0	600	600	0	736	736	0
6.3	Inkomensregelingen	132.211	147.712	15.501	141.789	155.053	13.263	165.706	178.178	12.472
6.4	WSW en beschut werk	44.759	44.766	7	46.214	46.214	0	41.103	48.425	7.322
6.5	Arbeidsparticipatie	15.870	21.937	6.066	15.272	23.175	7.903	12.989	20.420	7.431
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	14.621	15.323	702	16.998	17.756	758	17.534	18.247	713
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	28.792	29.108	316	26.050	26.375	325	28.445	28.751	305
6.71B	Begeleiding (WMO)	25.178	25.017	-161	26.163	29.412	3.248	27.469	30.523	3.054
6.71C	Dagbesteding (WMO)	8.816	8.781	-35	10.566	11.866	1.299	10.514	11.727	1.213
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	973	1.058	86	993	1.164	172	955	1.355	400
Totaal		296.879	296.879	0	320.734	320.734	0	340.979	341.179	200

5 OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring
[Tekst]

Vaststelling
Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur heeft ingestemd met het jaarverslag en de jaarrekening 2023 op 27 juni 2024.

Het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal:

De secretaris, De voorzitter,

drs. D.J. van Maanen drs. P.J. Heijkoop

Algemeen Bestuur

Vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal op 11 juli 2024.

De secretaris, De voorzitter,

drs. D.J. van Maanen drs. P.J. Heijkoop

6 BIJLAGEN

Bijlage 1 Bijdragen gemeenten

In onderstaand overzicht zijn de bijdragen per gemeente aangegeven, per Opgave en binnen elke Opgave naar Product.

bedragen x € 1.000	Alblasserdam	Dordrecht	Hardinxveld-Giessendam	H.I. Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht	Totaal
Totaal	17.268	171.530	10.335	18.302	26.184	26.329	51.482	321.429
Bestaanszekerheid versterken	**8.139**	**81.334**	**4.245**	**7.970**	**11.610**	**11.644**	**25.663**	**150.606**
Inkomensondersteuning	6.162	63.355	3.111	5.958	8.641	9.091	19.772	116.090
Budgetadvies en Schuldbemiddeling	1	12	1	1	1	2	3	20
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	106	1.186	53	116	175	162	301	2.099
Minimabeleid	552	5.251	218	477	783	704	1.675	9.660
Kinderopvangtoeslagaffaire	23	416	9	60	71	46	112	736
Energietoeslag	1.273	10.984	837	1.352	1.933	1.619	3.790	21.788
Leefgeld	23	131	17	5	5	20	11	213
Ontwikkelen naar werk	**2.033**	**26.762**	**151**	**1.601**	**2.650**	**3.444**	**5.351**	**41.993**
Statushouders	28	164	14	41	44	34	62	387
Participatie	307	3.762	137	293	449	411	990	6.349
Drechtwerk	1.699	22.836		1.267	2.158	3.000	4.299	35.257
Zorgen voor ondersteuning	**4.390**	**33.727**	**4.223**	**5.921**	**7.787**	**7.191**	**12.232**	**75.472**
Hulpmiddelen	463	2.692	320	447	557	462	927	5.868
Vervoer	468	4.331	412	826	1.155	1.089	1.662	9.942
Huishoudelijke ondersteuning	1.596	11.411	1.339	2.369	3.087	2.371	4.643	26.816
Begeleiding en kortdurend verblijf	1.864	15.293	2.152	2.279	2.988	3.268	5.001	32.846
Bedrijfsvoering	**2.705**	**29.707**	**1.715**	**2.810**	**4.136**	**4.049**	**8.235**	**53.358**
Apparaatskosten	2.705	29.707	1.715	2.810	4.136	4.049	8.235	53.358

In onderstaand overzicht zijn de bijdragen per gemeente aangegeven, per BBV-Taakveld en binnen elk Taakveld naar Opgave en Product.

bedragen x € 1.000	Alblasserdam	Dordrecht	Hardinxveld-Giessendam	H.I. Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht	Totaal
Totaal	17.268	171.530	10.335	18.302	26.184	26.329	51.482	321.429
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**117**	**809**	**96**	**152**	**162**	**142**	**249**	**1.727**
Bestaanszekerheid versterken	***23***	***131***	***17***	***5***	***5***	***20***	***11***	***213***
Leefgeld	23	131	17	5	5	20	11	213
Bedrijfsvoering	***94***	***678***	***79***	***147***	***157***	***122***	***237***	***1.515***
Apparaatskosten	94	678	79	147	157	122	237	1.515
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	**23**	**416**	**9**	**60**	**71**	**46**	**112**	**736**
Bestaanszekerheid versterken	***23***	***416***	***9***	***60***	***71***	***46***	***112***	***736***
Kinderopvangtoeslagaffaire	23	416	9	60	71	46	112	736
6.3 Inkomensregelingen	**9.416**	**95.586**	**4.925**	**9.139**	**13.472**	**13.511**	**29.694**	**175.743**
Bestaanszekerheid versterken	***8.093***	***80.778***	***4.220***	***7.904***	***11.530***	***11.576***	***25.537***	***149.637***
Inkomensondersteuning	6.162	63.355	3.111	5.958	8.641	9.091	19.772	116.090
Budgetadvies en Schuldbemiddeling	1	12	1	1	1	2	3	20
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	106	1.186	53	116	175	162	301	2.099
Minimabeleid	551	5.241	218	477	779	702	1.672	9.641
Energietoeslag	1.273	10.984	837	1.352	1.933	1.619	3.790	21.788
Bedrijfsvoering	***1.323***	***14.808***	***705***	***1.235***	***1.942***	***1.935***	***4.157***	***26.106***
Apparaatskosten	1.323	14.808	705	1.235	1.942	1.935	4.157	26.106
6.4 WSW en beschut werk	**1.699**	**22.836**		**1.267**	**2.158**	**3.000**	**4.299**	**35.257**
Ontwikkelen naar werk	***1.699***	***22.836***		***1.267***	***2.158***	***3.000***	***4.299***	***35.257***
Drechtwerk	1.699	22.836		1.267	2.158	3.000	4.299	35.257
Bedrijfsvoering								
Apparaatskosten								
6.5 Arbeidsparticipatie	**971**	**11.880**	**429**	**943**	**1.432**	**1.305**	**3.113**	**20.074**
Bestaanszekerheid versterken		***10***		***1***	***3***	***2***	***3***	***20***
Minimabeleid		10		1	3	2	3	20
Ontwikkelen naar werk	***335***	***3.926***	***151***	***334***	***493***	***445***	***1.052***	***6.736***
Statushouders	28	164	14	41	44	34	62	387
Participatie	307	3.762	137	293	449	411	990	6.349
Bedrijfsvoering	***636***	***7.944***	***278***	***608***	***936***	***857***	***2.058***	***13.318***
Apparaatskosten	636	7.944	278	608	936	857	2.058	13.318
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	**1.015**	**7.637**	**804**	**1.403**	**1.873**	**1.698**	**2.873**	**17.302**
Zorgen voor ondersteuning	***930***	***7.023***	***732***	***1.273***	***1.712***	***1.552***	***2.589***	***15.811***
Hulpmiddelen	463	2.692	320	447	557	462	927	5.868
Vervoer	468	4.331	412	826	1.155	1.089	1.662	9.942
Bedrijfsvoering	***85***	***615***	***72***	***130***	***160***	***146***	***284***	***1.492***
Apparaatskosten	85	615	72	130	160	146	284	1.492
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	**1.634**	**11.688**	**1.370**	**2.420**	**3.160**	**2.430**	**4.754**	**27.455**
Zorgen voor ondersteuning	***1.596***	***11.411***	***1.339***	***2.369***	***3.087***	***2.371***	***4.643***	***26.816***
Huishoudelijke ondersteuning	1.596	11.411	1.339	2.369	3.087	2.371	4.643	26.816
Bedrijfsvoering	***38***	***276***	***31***	***51***	***74***	***58***	***111***	***639***
Apparaatskosten	38	276	31	51	74	58	111	639
6.71B Begeleiding (WMO)	**1.606**	**14.781**	**1.615**	**1.869**	**2.660**	**2.961**	**4.695**	**30.188**
Zorgen voor ondersteuning	***1.239***	***11.759***	***1.283***	***1.457***	***2.078***	***2.289***	***3.690***	***23.795***
Begeleiding en kortdurend verblijf	1.239	11.759	1.283	1.457	2.078	2.289	3.690	23.795

Bedrijfsvoering	***367***	***3.022***	***332***	***412***	***583***	***673***	***1.005***	***6.393***
Apparaatskosten	367	3.022	332	412	583	673	1.005	6.393
6.71C Dagbesteding (WMO)	**786**	**4.552**	**1.087**	**1.049**	**1.195**	**1.237**	**1.694**	**11.600**
Zorgen voor ondersteuning	***625***	***3.534***	***869***	***822***	***911***	***980***	***1.311***	***9.051***
Begeleiding en kortdurend verblijf	625	3.534	869	822	911	980	1.311	9.051
Bedrijfsvoering	***161***	***1.017***	***218***	***227***	***285***	***257***	***383***	***2.549***
Apparaatskosten	161	1.017	218	227	285	257	383	2.549
6.81A Beschermd wonen (WMO)		**1.346**						**1.346**
Bedrijfsvoering		***1.346***						***1.346***
Apparaatskosten		1.346						1.346

Bijlage 2 Afrekening overgedragen regelingen

De begrote bijdragen van de gemeenten zijn (exclusief de forecast van de najaarsbrief):

Bijdragen gemeenten act begroting naar Taakveld - Opgave - product bedragen x € 1.000		Alblasserdam	Dordrecht	Hardinxveld-Giessendam	H.I. Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht	Totaal
6.1	**Samenkracht en burgerparticipatie**	**431**	**3.520**	**287**	**524**	**639**	**580**	**1.176**	**7.157**
Bestaanszekerheid versterken		***431***	***3.520***	***287***	***524***	***639***	***580***	***1.176***	***7.157***
Leefgeld		223	2.215	102	202	305	314	694	4.055
Inburgering		151	899	138	234	240	193	340	2.195
Apparaatskosten		57	406	47	88	94	73	142	907
6.2	**Toegang en eerstelijnsvoorzieningen**	**30**	**334**	**3**	**26**	**75**	**49**	**84**	**601**
Bestaanszekerheid versterken		***30***	***334***	***3***	***26***	***75***	***49***	***84***	***601***
Kinderopvangtoeslagaffaire		30	334	3	26	75	49	84	601
6.3	**Inkomensregelingen**	**8.187**	**83.761**	**4.047**	**7.697**	**11.470**	**11.715**	**25.476**	**152.353**
Bestaanszekerheid versterken		***8.187***	***83.761***	***4.047***	***7.697***	***11.470***	***11.715***	***25.476***	***152.353***
Inkomensondersteuning		6.151	61.197	2.976	5.685	8.411	8.754	19.106	112.280
Budgetadvies en Schuldbemiddeling		5	71	4	5	8	8	19	120
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.		111	1.213	52	122	187	172	314	2.171
Minimabeleid		539	5.828	279	594	829	762	1.693	10.524
Apparaatskosten		1.381	15.452	736	1.291	2.035	2.019	4.344	27.258
6.4	**WSW en beschut werk**	**1.659**	**22.042**	**0**	**1.163**	**2.052**	**2.810**	**4.171**	**33.897**
Ontwikkelen naar werk		***1.659***	***22.042***	***0***	***1.163***	***2.052***	***2.810***	***4.171***	***33.897***
Drechtwerk		1.659	22.042	0	1.163	2.052	2.810	4.171	33.897
6.5	**Arbeidsparticipatie**	**1.055**	**13.433**	**466**	**1.021**	**1.549**	**1.414**	**3.376**	**22.314**
Bestaanszekerheid versterken		***1.055***	***13.433***	***466***	***1.021***	***1.549***	***1.414***	***3.376***	***22.314***
Minimabeleid		2	21	0	1	3	3	5	35
Statushouders		28	164	14	41	44	34	62	387
Participatie		421	5.665	188	402	615	563	1.358	9.212
Apparaatskosten		604	7.583	264	577	887	814	1.951	12.680
6.6	**Maatwerkvoorzieningen (WMO)**	**935**	**6.838**	**799**	**1.439**	**1.787**	**1.635**	**3.132**	**16.565**
Zorgen voor ondersteuning		***935***	***6.838***	***799***	***1.439***	***1.787***	***1.635***	***3.132***	***16.565***
Hulpmiddelen		380	2.264	323	530	563	517	1.267	5.844
Vervoer		466	3.932	401	773	1.057	966	1.569	9.164
Apparaatskosten		89	642	75	136	167	152	296	1.557
6.71A	**Hulp bij het huishouden (WMO)**	**1.484**	**10.831**	**1.236**	**1.994**	**2.888**	**2.297**	**4.334**	**25.064**
Zorgen voor ondersteuning		***1.484***	***10.831***	***1.236***	***1.994***	***2.888***	***2.297***	***4.334***	***25.064***
Huishoudelijke ondersteuning		1.444	10.542	1.203	1.941	2.811	2.236	4.219	24.396
Apparaatskosten		40	289	33	53	77	61	115	668
6.71B	**Begeleiding (WMO)**	**1.605**	**13.790**	**1.731**	**1.806**	**2.573**	**3.054**	**4.469**	**29.028**
Zorgen voor ondersteuning		***1.605***	***13.790***	***1.731***	***1.806***	***2.573***	***3.054***	***4.469***	***29.028***
Begeleiding en kortdurend verblijf		1.220	10.643	1.384	1.374	1.962	2.352	3.419	22.354
Apparaatskosten		385	3.147	347	432	611	702	1.050	6.674
6.71C	**Dagbesteding (WMO)**	**705**	**4.709**	**1.140**	**1.008**	**1.263**	**1.175**	**1.718**	**11.718**
Zorgen voor ondersteuning		***705***	***4.709***	***1.140***	***1.008***	***1.263***	***1.175***	***1.718***	***11.718***
Begeleiding en kortdurend verblijf		536	3.643	912	770	965	906	1.317	9.049
Apparaatskosten		169	1.066	228	238	298	269	401	2.669
6.81A	**Beschermd wonen (WMO)**	**0**	**1.143**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1.143**
Bedrijfsvoering		***0***	***1.143***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***1.143***
Apparaatskosten		0	1.143	0	0	0	0	0	1.143
Totaal generaal		16.091	160.401	9.709	16.678	24.296	24.729	47.936	299.840

In rekening te brengen de volgende bijdragen van de gemeenten over 2023:

Bijdragen gemeenten rekening naar Taakveld - Opgave - product bedragen x € 1.000		Alblasserdam	Dordrecht	Hardinxveld-Giessendam	H.I. Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht	Totaal
6.1	**Samenkracht en burgerparticipatie**	**117**	**809**	**96**	**152**	**162**	**142**	**249**	**1.727**
Bestaanszekerheid versterken		***117***	***809***	***96***	***152***	***162***	***142***	***249***	***1.727***
Leefgeld		23	131	17	5	5	20	11	213
Apparaatskosten		94	678	79	147	157	122	237	1.515
6.2	**Toegang en eerstelijnsvoorzieningen**	**23**	**416**	**9**	**60**	**71**	**46**	**112**	**736**
Bestaanszekerheid versterken		***23***	***416***	***9***	***60***	***71***	***46***	***112***	***736***
Kinderopvangtoeslagaffaire		23	416	9	60	71	46	112	736
6.3	**Inkomensregelingen**	**9.416**	**95.586**	**4.925**	**9.139**	**13.472**	**13.511**	**29.694**	**175.743**
Bestaanszekerheid versterken		***9.416***	***95.586***	***4.925***	***9.139***	***13.472***	***13.511***	***29.694***	***175.743***
Inkomensondersteuning		6.162	63.355	3.111	5.958	8.641	9.091	19.772	116.090
Budgetadvies en Schuldbemiddeling		1	12	1	1	1	2	3	20
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.		106	1.186	53	116	175	162	301	2.099
Minimabeleid		551	5.241	218	477	779	702	1.672	9.641
Energietoeslag		1.273	10.984	837	1.352	1.933	1.619	3.790	21.788
Apparaatskosten		1.323	14.808	705	1.235	1.942	1.935	4.157	26.106
6.4	**WSW en beschut werk**	**1.699**	**22.836**	**0**	**1.267**	**2.158**	**3.000**	**4.299**	**35.257**
Ontwikkelen naar werk		***1.699***	***22.836***	***0***	***1.267***	***2.158***	***3.000***	***4.299***	***35.257***
Drechtwerk		1.699	22.836	0	1.267	2.158	3.000	4.299	35.257
6.5	**Arbeidsparticipatie**	**971**	**11.880**	**429**	**943**	**1.432**	**1.305**	**3.113**	**20.074**
Bestaanszekerheid versterken		***971***	***11.880***	***429***	***943***	***1.432***	***1.305***	***3.113***	***20.074***
Minimabeleid		0	10	0	1	3	2	3	20
Statushouders		28	164	14	41	44	34	62	387
Participatie		307	3.762	137	293	449	411	990	6.349
Apparaatskosten		636	7.944	278	608	936	857	2.058	13.318
6.6	**Maatwerkvoorzieningen (WMO)**	**1.015**	**7.637**	**804**	**1.403**	**1.873**	**1.698**	**2.873**	**17.302**
Zorgen voor ondersteuning		***1.015***	***7.637***	***804***	***1.403***	***1.873***	***1.698***	***2.873***	***17.302***
Hulpmiddelen		463	2.692	320	447	557	462	927	5.868
Vervoer		468	4.331	412	826	1.155	1.089	1.662	9.942
Apparaatskosten		85	615	72	130	160	146	284	1.492
6.71A	**Hulp bij het huishouden (WMO)**	**1.634**	**11.688**	**1.370**	**2.420**	**3.160**	**2.430**	**4.754**	**27.455**
Zorgen voor ondersteuning		***1.634***	***11.688***	***1.370***	***2.420***	***3.160***	***2.430***	***4.754***	***27.455***
Huishoudelijke ondersteuning		1.596	11.411	1.339	2.369	3.087	2.371	4.643	26.816
Apparaatskosten		38	276	31	51	74	58	111	639
6.71B	**Begeleiding (WMO)**	**1.606**	**14.781**	**1.615**	**1.869**	**2.660**	**2.961**	**4.695**	**30.188**
Zorgen voor ondersteuning		***1.606***	***14.781***	***1.615***	***1.869***	***2.660***	***2.961***	***4.695***	***30.188***
Begeleiding en kortdurend verblijf		1.239	11.759	1.283	1.457	2.078	2.289	3.690	23.795
Apparaatskosten		367	3.022	332	412	583	673	1.005	6.393
6.71C	**Dagbesteding (WMO)**	**786**	**4.552**	**1.087**	**1.049**	**1.195**	**1.237**	**1.694**	**11.600**
Zorgen voor ondersteuning		***786***	***4.552***	***1.087***	***1.049***	***1.195***	***1.237***	***1.694***	***11.600***
Begeleiding en kortdurend verblijf		625	3.534	869	822	911	980	1.311	9.051
Apparaatskosten		161	1.017	218	227	285	257	383	2.549
6.81A	**Beschermd wonen (WMO)**	**0**	**1.346**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1.346**
Bedrijfsvoering		***0***	***1.346***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***1.346***
Apparaatskosten		0	1.346	0	0	0	0	0	1.346
Totaal generaal		17.268	171.530	10.335	18.302	26.184	26.329	51.482	321.429

Af te rekenen bijdragen van gemeenten over 2023 (verschil tussen de 2 voorgaande tabellen):

Bijdragen gemeenten eindafrekening naar Taakveld - Opgave - product bedragen x € 1.000		Alblasserdam	Dordrecht	Hardinxveld-Giessendam	H.I. Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht	Totaal
6.1	**Samenkracht en burgerparticipatie**	**-314**	**-2.711**	**-191**	**-372**	**-477**	**-438**	**-928**	**-5.431**
Bestaanszekerheid versterken		***-314***	***-2.711***	***-191***	***-372***	***-477***	***-438***	***-928***	***-5.431***
Leefgeld		-200	-2.084	-85	-197	-300	-294	-683	-3.843
Inburgering		-151	-899	-138	-234	-240	-193	-340	-2.195
Apparaatskosten		37	272	32	59	63	49	95	607
6.2	**Toegang en eerstelijnsvoorzieningen**	**-7**	**82**	**6**	**34**	**-4**	**-3**	**28**	**136**
Bestaanszekerheid versterken		***-7***	***82***	***6***	***34***	***-4***	***-3***	***28***	***136***
Kinderopvangtoeslagaffaire		-7	82	6	34	-4	-3	28	136
6.3	**Inkomensregelingen**	**1.230**	**11.825**	**878**	**1.441**	**2.001**	**1.796**	**4.218**	**23.389**
Bestaanszekerheid versterken		***1.230***	***11.825***	***878***	***1.441***	***2.001***	***1.796***	***4.218***	***23.389***
Inkomensondersteuning		11	2.158	135	273	230	337	666	3.810
Budgetadvies en Schuldbemiddeling		-4	-59	-3	-4	-7	-6	-16	-99
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.		-5	-27	1	-6	-12	-10	-13	-72
Minimabeleid		13	-587	-61	-117	-50	-60	-21	-883
Energietoeslag		1.273	10.984	837	1.352	1.933	1.619	3.790	21.788
Apparaatskosten		-58	-644	-31	-57	-93	-84	-188	-1.155
6.4	**WSW en beschut werk**	**40**	**794**	**0**	**104**	**106**	**190**	**128**	**1.362**
Ontwikkelen naar werk		***40***	***794***	***0***	***104***	***106***	***190***	***128***	***1.362***
Drechtwerk		40	794	0	104	106	190	128	1.362
6.5	**Arbeidsparticipatie**	**-84**	**-1.553**	**-37**	**-77**	**-117**	**-110**	**-264**	**-2.242**
Bestaanszekerheid versterken		***-84***	***-1.553***	***-37***	***-77***	***-117***	***-110***	***-264***	***-2.242***
Minimabeleid		-2	-11	0	0	0	-1	-2	-16
Statushouders		0	0	0	0	0	0	0	0
Participatie		-114	-1.903	-51	-109	-166	-152	-368	-2.863
Apparaatskosten		32	361	14	32	49	43	106	637
6.6	**Maatwerkvoorzieningen (WMO)**	**81**	**798**	**6**	**-36**	**86**	**62**	**-259**	**738**
Zorgen voor ondersteuning		***81***	***798***	***6***	***-36***	***86***	***62***	***-259***	***738***
Hulpmiddelen		83	428	-3	-83	-6	-55	-340	24
Vervoer		2	398	11	53	99	123	93	779
Apparaatskosten		-4	-28	-2	-6	-7	-6	-12	-65
6.71A	**Hulp bij het huishouden (WMO)**	**150**	**856**	**134**	**426**	**273**	**132**	**420**	**2.391**
Zorgen voor ondersteuning		***150***	***856***	***134***	***426***	***273***	***132***	***420***	***2.391***
Huishoudelijke ondersteuning		152	869	136	428	276	135	424	2.420
Apparaatskosten		-2	-13	-2	-2	-3	-3	-4	-29
6.71B	**Begeleiding (WMO)**	**1**	**991**	**-116**	**63**	**88**	**-92**	**226**	**1.161**
Zorgen voor ondersteuning		***1***	***991***	***-116***	***63***	***88***	***-92***	***226***	***1.161***
Begeleiding en kortdurend verblijf		19	1.116	-101	83	116	-63	271	1.441
Apparaatskosten		-18	-125	-15	-20	-28	-29	-45	-280
6.71C	**Dagbesteding (WMO)**	**81**	**-158**	**-53**	**41**	**-67**	**62**	**-24**	**-118**
Zorgen voor ondersteuning		***81***	***-158***	***-53***	***41***	***-67***	***62***	***-24***	***-118***
Begeleiding en kortdurend verblijf		89	-109	-43	52	-54	74	-6	3
Apparaatskosten		-8	-49	-10	-11	-13	-12	-18	-121
6.81A	**Beschermd wonen (WMO)**	**0**	**203**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**203**
Bedrijfsvoering		***0***	***203***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***203***
Apparaatskosten		0	203	0	0	0	0	0	203
Totaal generaal		1.178	11.127	627	1.624	1.889	1.599	3.545	21.589

Toelichting gemeente Alblasserdam

Inkomensondersteuning
Via de maandelijkse liquiditeitsbegroting hebben wij gedurende het jaar 2023 van u € 6.151.296 ontvangen. Dit bestaat uit:
- BUIG € 5.994.000
- Tekort (voorlopig) € 157.296

Het definitieve BUIG-budget bedraagt € 5.755.264. Het verschil in budget bedraagt € 238.736 en dient te worden betaald aan uw gemeente.
Het daadwerkelijke tekort bedraagt € 406.817. Het verschil in het tekort is € 249.521 en dient te worden betaald aan de GR Sociaal.

Het totale negatieve (jaar)resultaat van het programma Inkomensondersteuning bedraagt € 7.681.511.

De in rekening te brengen uitvoeringskosten Leefgeld over 2023, in totaal € 213.000, zijn via facturen in rekening gebracht en lopen niet via de overgedragen regelingen.
Het bedrag wat onder 'Af te rekenen bijdragen' is vermeld zijn de programmakosten en worden buiten de exploitatie gehouden. Deze worden, net als de uitvoeringskosten, via facturen in rekening gebracht.

Budgetadvies en Schuldbemiddeling
Af te rekenen bedragen met de gemeenten
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Budgetadvies en Schuldbemiddeling van € 4.195, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen aan uw gemeente.

Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.
Af te rekenen bedragen met de gemeenten
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G. van € 5.118, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen aan uw gemeente.

Minimabeleid
Af te rekenen bedragen met de gemeenten
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Minimabeleid.
Dit overschot bestaat uit:

Regulier minimabeleid	€	-88.000
Energietoeslag 2022	€	100.610
6.3 Inkomensregelingen	**€**	**12.610**
Kinderopvang	€	-1.377
6.5 Arbeidsparticipatie	**€**	**-1.377**

Energietoeslag
Af te rekenen bedragen met de gemeenten
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Energietoeslag van € 1.273.098, dit bedrag is reeds in december bij de gemeente in rekening gebracht. Derhalve is het verschuldigde bedrag nihil.

Inburgering
De lasten en baten 2023 SPUK Wet inburgering 2021 zijn op € 0 gezet. Een en ander conform besluitvorming jaarrekening 2022. Het betreft een gemandateerde taak in plaats van een gedelegeerde taak. Hierdoor lopen de lasten en baten via de DVO in plaats van de begroting GR Sociaal.

Impuls Statushouders
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van Impuls Statushouders conform de financieringssystematiek van voorgaande jaren. De meerkosten worden ten laste van het budget Participatie gebracht.

Toelichting eindafrekening
Door de gekozen financieringssystematiek worden meer- en minderkosten ten laste gebracht van het budget Participatie. Hierdoor vindt er geen afrekening met uw gemeente plaats.

Participatie
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van het Participatie is conform de financieringssystematiek op basis van solidariteit zijnde gewogen gemiddelde bijstandsontvangers van de afgelopen 3 jaar.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Participatie van € 114.180, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen aan uw gemeente.

Wmo huishoudelijke ondersteuning
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO hulp bij het huishouden is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo Hulp bij het huishouden van € 152.016, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

WMO hulpmiddelen
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO hulpmiddelen is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo Hulpmiddelen van € 82.603, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

WMO vervoer
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO vervoer is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo vervoer van € 1.645, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

WMO Begeleiding en Kortdurend verblijf
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO Begeleiding en Kortdurend verblijf is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo Begeleiding en Kortdurend verblijf van € 107.990, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

Toelichting gemeente Dordrecht

Inkomensondersteuning
Via de maandelijkse liquiditeitsbegroting hebben wij gedurende het jaar 2023 van u € 61.197.120 ontvangen. Dit bestaat uit:
- BUIG € 59.389.002
- Tekort (voorlopig) € 1.808.118

Het definitieve BUIG-budget bedraagt € 59.074.461. Het verschil in budget bedraagt € 314.541 en dient te worden betaald aan uw gemeente.
Het daadwerkelijke tekort bedraagt € 4.280.598. Het verschil in het tekort is € 2.472.480 en dient te worden betaald aan de GR Sociaal.

Het totale negatieve (jaar)resultaat van het programma Inkomensondersteuning bedraagt € 7.681.511.

De in rekening te brengen uitvoeringskosten Leefgeld over 2023, in totaal € 213.000, zijn via facturen in rekening gebracht en lopen niet via de overgedragen regelingen.
Het bedrag wat onder 'Af te rekenen bijdragen' is vermeld zijn de programmakosten en worden buiten de exploitatie gehouden. Deze worden, net als de uitvoeringskosten, via facturen in rekening gebracht.

Budgetadvies en Schuldbemiddeling
Af te rekenen bedragen met de gemeenten
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Budgetadvies en Schuldbemiddeling van € 59.709, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen aan uw gemeente.

Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.
Af te rekenen bedragen met de gemeenten
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G. van € 26.752, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen aan uw gemeente.

Minimabeleid
Af te rekenen bedragen met de gemeenten
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Minimabeleid.
Dit overschot bestaat uit:

Regulier minimabeleid	€ -352.312	
Energietoeslag 2022	€ -234.945	
6.3 Inkomensregelingen	**€ -587.257**	te betalen aan de GR Sociaal
Kinderopvang	€ -11.228	
6.5 Arbeidsparticipatie	**€ -11.228**	te ontvangen van de GR Sociaal

Energietoeslag
Af te rekenen bedragen met de gemeenten
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Energietoeslag van € 10.883.998, dit bedrag is reeds in december bij de gemeente in rekening gebracht. Derhalve is het verschuldigde bedrag nihil.

Inburgering
De lasten en baten 2023 SPUK Wet inburgering 2021 zijn op € 0 gezet. Een en ander conform besluitvorming jaarrekening 2022. Het betreft een gemandateerde taak in plaats van een gedelegeerde taak. Hierdoor lopen de lasten en baten via de DVO in plaats van de begroting GR Sociaal.

Impuls Statushouders
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van Impuls Statushouders conform de financieringssystematiek van voorgaande jaren. De meerkosten worden ten laste van het budget Participatie gebracht.

Toelichting eindafrekening
Door de gekozen financieringssystematiek worden meer- en minderkosten ten laste gebracht van het budget Participatie. Hierdoor vindt er geen afrekening met uw gemeente plaats.

Participatie
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van het Participatie is conform de financieringssystematiek op basis van solidariteit zijnde gewogen gemiddelde bijstandsontvangers van de afgelopen 3 jaar.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Participatie van € 1.902.940, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen aan uw gemeente.

Bijzonderheden
- Het overschot van € 403.224 Versterken Arbeidsmarktregio Drechtsteden is overgeheveld naar 2024.
- Subsidie 2023 Regiodeal van € 422.961 is gerealiseerd en is het 3-jarige project afgerond.

Wmo huishoudelijke ondersteuning
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO hulp bij het huishouden is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo Hulp bij het huishouden van € 869.402, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

WMO hulpmiddelen
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO hulpmiddelen is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo Hulpmiddelen van € 427.909, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

WMO vervoer
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO vervoer is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo vervoer van € 398.769, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

WMO Begeleiding en Kortdurend verblijf
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO Begeleiding en Kortdurend verblijf is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo Begeleiding en Kortdurend verblijf van € 1.007.378, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

Toelichting gemeente Hardinxveld-Giessendam

Inkomensondersteuning
Via de maandelijkse liquiditeitsbegroting hebben wij gedurende het jaar 2023 van u € 2.976.384 ontvangen. Dit bestaat uit:

- BUIG € 2.746.000
- Vangnetuitkering € 153.396
- Tekort (voorlopig) € 76.988

Het definitieve BUIG-budget bedraagt € 2.764.296. Het verschil in budget bedraagt € 18.296 en dient te worden betaald aan de GR Sociaal.
De definitieve Vangnetuitkering bedraagt € 155.114. Het verschil bedraagt € 1.718 en dient te worden betaald aan de GR Sociaal.
Het daadwerkelijke tekort bedraagt € 191.305. Het verschil in het tekort is € 114.317 en dient te worden betaald aan de GR Sociaal.

Het totale negatieve (jaar)resultaat van het programma Inkomensondersteuning bedraagt € 7.681.511.

De in rekening te brengen uitvoeringskosten Leefgeld over 2023, in totaal € 213.000, zijn via facturen in rekening gebracht en lopen niet via de overgedragen regelingen.
Het bedrag wat onder 'Af te rekenen bijdragen' is vermeld zijn de programmakosten en worden buiten de exploitatie gehouden. Deze worden, net als de uitvoeringskosten, via facturen in rekening gebracht.

Budgetadvies en Schuldbemiddeling
Af te rekenen bedragen met de gemeenten
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Budgetadvies en Schuldbemiddeling van € 3.262 hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen aan uw gemeente.

Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.
Af te rekenen bedragen met de gemeenten
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G. van € 620, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te ontvangen van uw gemeente.

Minimabeleid
Af te rekenen bedragen met de gemeenten
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Minimabeleid.
Dit overschot bestaat uit:

Regulier minimabeleid	€ -45.220	
Energietoeslag 2022	€ -16.056	
6.3 Inkomensregelingen	**€ -61.276**	te ontvangen van de GR Sociaal

Energietoeslag
Af te rekenen bedragen met de gemeenten
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Energietoeslag van € 837.326, dit bedrag is reeds in december bij de gemeente in rekening gebracht. Derhalve is het verschuldigde bedrag nihil.

Inburgering
De lasten en baten 2023 SPUK Wet inburgering 2021 zijn op € 0 gezet. Een en ander conform besluitvorming jaarrekening 2022. Het betreft een gemandateerde taak in plaats van een gedelegeerde taak. Hierdoor lopen de lasten en baten via de DVO in plaats van de begroting GR Sociaal.

Impuls Statushouders
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van Impuls Statushouders conform de financieringssystematiek van voorgaande jaren. De meerkosten worden ten laste van het budget Participatie gebracht.

Toelichting eindafrekening
Door de gekozen financieringssystematiek worden meer- en minderkosten ten laste gebracht van het budget Participatie. Hierdoor vindt er geen afrekening met uw gemeente plaats.

Participatie
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van het Participatie is conform de financieringssystematiek op basis van solidariteit zijnde gewogen gemiddelde bijstandsontvangers van de afgelopen 3 jaar.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Participatie van € 50.850, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen aan uw gemeente.

Wmo huishoudelijke ondersteuning
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO hulp bij het huishouden is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo Hulp bij het huishouden van € 135.865, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

WMO hulpmiddelen
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO hulpmiddelen is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Wmo Hulpmiddelen van € 2.931, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te ontvangen door uw gemeente.

WMO vervoer
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO vervoer is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo vervoer van € 10.885, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

WMO Begeleiding en Kortdurend verblijf
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO Begeleiding en Kortdurend verblijf is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Wmo Begeleiding en Kortdurend verblijf van € 143.601, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te ontvangen door uw gemeente.

Toelichting gemeente Hendrik-Ido-Ambacht

Inkomensondersteuning
Via de maandelijkse liquiditeitsbegroting hebben wij gedurende het jaar 2023 van u € 5.685.324 ontvangen. Dit bestaat uit:
- BUIG € 5.421.000
- Vangnetuitkering € 120.028
- Tekort (voorlopig) € 144.296

Het definitieve BUIG-budget bedraagt € 5.465.388. Het verschil in budget bedraagt € 44.388 en dient te worden betaald aan de GR Sociaal.
De definitieve Vangnetuitkering bedraagt € 123.040. Het verschil bedraagt € 3.012 en dient te worden betaald aan de GR Sociaal.
Het daadwerkelijke tekort bedraagt € 369.964. Het verschil in het tekort is € 225.668 en dient te worden betaald aan de GR Sociaal.

Het totale negatieve (jaar)resultaat van het programma Inkomensondersteuning bedraagt € 7.681.511.

De in rekening te brengen uitvoeringskosten Leefgeld over 2023, in totaal € 213.000, zijn via facturen in rekening gebracht en lopen niet via de overgedragen regelingen.
Het bedrag wat onder 'Af te rekenen bijdragen' is vermeld zijn de programmakosten en worden buiten de exploitatie gehouden. Deze worden, net als de uitvoeringskosten, via facturen in rekening gebracht.

Inburgering
De lasten en baten 2023 SPUK Wet inburgering 2021 zijn op € 0 gezet. Een en ander conform besluitvorming jaarrekening 2022. Het betreft een gemandateerde taak in plaats van een gedelegeerde taak. Hierdoor lopen de lasten en baten via de DVO in plaats van de begroting GR Sociaal.

Impuls Statushouders
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van Impuls Statushouders conform de financieringssystematiek van voorgaande jaren. De meerkosten worden ten laste van het budget Participatie gebracht.

Toelichting eindafrekening
Door de gekozen financieringssystematiek worden meer- en minderkosten ten laste gebracht van het budget Participatie. Hierdoor vindt er geen afrekening met uw gemeente plaats.

Participatie
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van het Participatie is conform de financieringssystematiek op basis van solidariteit zijnde gewogen gemiddelde bijstandsontvangers van de afgelopen 3 jaar.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Participatie van € 108.678, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen aan uw gemeente.

Wmo huishoudelijke ondersteuning
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO hulp bij het huishouden is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo Hulp bij het huishouden van € 427.646, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

WMO hulpmiddelen
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO hulpmiddelen is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Wmo Hulpmiddelen van € 82.772, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te ontvangen door uw gemeente.

WMO vervoer
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO vervoer is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo vervoer van € 52.835, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

WMO Begeleiding en Kortdurend verblijf
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO Begeleiding en Kortdurend verblijf is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo Begeleiding en Kortdurend verblijf van € 135.182, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

Toelichting gemeente Papendrecht

Inkomensondersteuning
Via de maandelijkse liquiditeitsbegroting hebben wij gedurende het jaar 2023 van u € 8.410.960 ontvangen. Dit bestaat uit:
- BUIG € 8.173.998
- Tekort (voorlopig) € 236.962

Het definitieve BUIG-budget bedraagt € 8.063.227. Het verschil in budget bedraagt € 110.771 en dient te worden betaald aan uw gemeente.
Het daadwerkelijke tekort bedraagt € 577.280. Het verschil in het tekort is € 340.318 en dient te worden betaald aan de GR Sociaal.

Het totale negatieve (jaar)resultaat van het programma Inkomensondersteuning bedraagt € 7.681.511.

De in rekening te brengen uitvoeringskosten Leefgeld over 2023, in totaal € 213.000, zijn via facturen in rekening gebracht en lopen niet via de overgedragen regelingen.
Het bedrag wat onder 'Af te rekenen bijdragen' is vermeld zijn de programmakosten en worden buiten de exploitatie gehouden. Deze worden, net als de uitvoeringskosten, via facturen in rekening gebracht.

Inburgering
De lasten en baten 2023 SPUK Wet inburgering 2021 zijn op € 0 gezet. Een en ander conform besluitvorming jaarrekening 2022. Het betreft een gemandateerde taak in plaats van een gedelegeerde taak. Hierdoor lopen de lasten en baten via de DVO in plaats van de begroting GR Sociaal.

Impuls Statushouders
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van Impuls Statushouders conform de financieringssystematiek van voorgaande jaren. De meerkosten worden ten laste van het budget Participatie gebracht.

Toelichting eindafrekening
Door de gekozen financieringssystematiek worden meer- en minderkosten ten laste gebracht van het budget Participatie. Hierdoor vindt er geen afrekening met uw gemeente plaats.

Participatie
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van het Participatie is conform de financieringssystematiek op basis van solidariteit zijnde gewogen gemiddelde bijstandsontvangers van de afgelopen 3 jaar.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Participatie van € 166.432, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen aan uw gemeente.

Wmo huishoudelijke ondersteuning
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO hulp bij het huishouden is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo Hulp bij het huishouden van € 275.688, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

WMO hulpmiddelen
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO hulpmiddelen is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Wmo Hulpmiddelen van € 6.019, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te ontvangen door uw gemeente.

WMO vervoer
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO vervoer is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo vervoer van € 99.774, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

WMO Begeleiding en Kortdurend verblijf
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO Begeleiding en Kortdurend verblijf is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo Begeleiding en Kortdurend verblijf van € 61.176, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

Toelichting gemeente Sliedrecht

Inkomensondersteuning
Via de maandelijkse liquiditeitsbegroting hebben wij gedurende het jaar 2023 van u € 8.754.140 ontvangen. Dit bestaat uit:
- BUIG € 8.428.000
- Vangnetuitkering € 97.364
- Tekort (voorlopig) € 228.776

Het definitieve BUIG-budget bedraagt € 8.411.472. Het verschil in budget bedraagt € 16.528 en dient te worden betaald aan uw gemeente.
De definitieve Vangnetuitkering bedraagt € 100.024. Het verschil bedraagt € 2.660 en dient te worden betaald aan de GR Sociaal.
Het daadwerkelijke tekort bedraagt € 579.666. Het verschil in het tekort is € 350.890 en dient te worden betaald aan de GR Sociaal.

Het totale negatieve (jaar)resultaat van het programma Inkomensondersteuning bedraagt € 7.681.511.

De in rekening te brengen uitvoeringskosten Leefgeld over 2023, in totaal € 213.000, zijn via facturen in rekening gebracht en lopen niet via de overgedragen regelingen.
Het bedrag wat onder 'Af te rekenen bijdragen' is vermeld zijn de programmakosten en worden buiten de exploitatie gehouden. Deze worden, net als de uitvoeringskosten, via facturen in rekening gebracht.

Inburgering
De lasten en baten 2023 SPUK Wet inburgering 2021 zijn op € 0 gezet. Een en ander conform besluitvorming jaarrekening 2022. Het betreft een gemandateerde taak in plaats van een gedelegeerde taak. Hierdoor lopen de lasten en baten via de DVO in plaats van de begroting GR Sociaal.

Impuls Statushouders
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van Impuls Statushouders conform de financieringssystematiek van voorgaande jaren. De meerkosten worden ten laste van het budget Participatie gebracht.

Toelichting eindafrekening
Door de gekozen financieringssystematiek worden meer- en minderkosten ten laste gebracht van het budget Participatie. Hierdoor vindt er geen afrekening met uw gemeente plaats.

Participatie
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van het Participatie is conform de financieringssystematiek op basis van solidariteit zijnde gewogen gemiddelde bijstandsontvangers van de afgelopen 3 jaar.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Participatie van € 152.171, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen aan uw gemeente.

Wmo huishoudelijke ondersteuning
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO hulp bij het huishouden is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo Hulp bij het huishouden van € 135.285, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

WMO hulpmiddelen
Financieringsafspraken

De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO hulpmiddelen is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Wmo Hulpmiddelen van € 54.558, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te ontvangen door uw gemeente.

WMO vervoer
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO vervoer is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo vervoer van € 123.407, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

WMO Begeleiding en Kortdurend verblijf
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO Begeleiding en Kortdurend verblijf is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo Begeleiding en Kortdurend verblijf van € 10.342, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

Toelichting gemeente Zwijndrecht

Inkomensondersteuning
Via de maandelijkse liquiditeitsbegroting hebben wij gedurende het jaar 2023 van u € 19.106.320 ontvangen. Dit bestaat uit:
- BUIG € 18.605.000
- Tekort (voorlopig) € 501.320

Het definitieve BUIG-budget bedraagt € 18.496.189. Het verschil in budget bedraagt € 108.811 en dient te worden betaald aan uw gemeente.
Het daadwerkelijke tekort bedraagt € 1.275.881. Het verschil in het tekort is € 774.561 en dient te worden betaald aan de GR Sociaal.

Het totale negatieve (jaar)resultaat van het programma Inkomensondersteuning bedraagt € 7.681.511.

De in rekening te brengen uitvoeringskosten Leefgeld over 2023, in totaal € 213.000, zijn via facturen in rekening gebracht en lopen niet via de overgedragen regelingen.
Het bedrag wat onder 'Af te rekenen bijdragen' is vermeld zijn de programmakosten en worden buiten de exploitatie gehouden. Deze worden, net als de uitvoeringskosten, via facturen in rekening gebracht.

Inburgering
De lasten en baten 2023 SPUK Wet inburgering 2021 zijn op € 0 gezet. Een en ander conform besluitvorming jaarrekening 2022. Het betreft een gemandateerde taak in plaats van een gedelegeerde taak. Hierdoor lopen de lasten en baten via de DVO in plaats van de begroting GR Sociaal.

Impuls Statushouders
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van Impuls Statushouders conform de financieringssystematiek van voorgaande jaren. De meerkosten worden ten laste van het budget Participatie gebracht.

Toelichting eindafrekening
Door de gekozen financieringssystematiek worden meer- en minderkosten ten laste gebracht van het budget Participatie. Hierdoor vindt er geen afrekening met uw gemeente plaats.

Participatie
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van het Participatie is conform de financieringssystematiek op basis van solidariteit zijnde gewogen gemiddelde bijstandsontvangers van de afgelopen 3 jaar.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Participatie van € 367.588, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen aan uw gemeente.

Wmo huishoudelijke ondersteuning
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO hulp bij het huishouden is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo Hulp bij het huishouden van € 424.028, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

WMO hulpmiddelen
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO hulpmiddelen is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een overschot op het programma Wmo Hulpmiddelen van € 339.975, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te ontvangen door uw gemeente.

WMO vervoer
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO vervoer is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo vervoer van € 92.540, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

WMO Begeleiding en Kortdurend verblijf
Financieringsafspraken
De financiële bijdrage gemeenten ten behoeve van de WMO Begeleiding en Kortdurend verblijf is conform de financieringssystematiek op nacalculatie basis.

Toelichting eindafrekening
Het jaar 2023 heeft geleid tot een tekort op het programma Wmo Begeleiding en Kortdurend verblijf van € 264.564, hetgeen in de rekening is opgenomen als zijnde nog te betalen door uw gemeente.

Bijlage 3 Verdeelsleutels 2023

Opgaven	Verdeelsleutel jaarrekening 2023
Bestaanszekerheid versterken	
Inkomensondersteuning	Verhouding inkomsten BUIG
Minimabeleid	Nacalculatie per gemeente
Maatwerkvoorz.Inkomenssteun CGZ	Nacalculatie per gemeente
Budgetadv. & schuldbem.	aantal clienten schuldverlening
Ontwikkelen naar werk	
Participatie	BUIG aantallen 3 jaars gemiddelde
WSW	Nacalculatie per gemeente
Drechtwerk	aantal SW indicatie en ter werk bij of via Drechtwerk
Zorg voor ondersteuning	
Huishoudelijke onderst.	Nacalculatie per gemeente
Hulpmiddelen	Nacalculatie per gemeente
Vervoer	Nacalculatie per gemeente
Begeleiding, kortd. verblijf en pers.verz.	Nacalculatie per gemeente
Bedrijfsvoering	
Apparaat/bedrijfsvoering	op basis van sleutels diensten

GRSociaal
Sociale Dienst Drechtsteden X Drechtwerk

Concept voorjaarsbrief 2024

Gemeenschappelijke Regeling Sociaal

Versie : 22 maart 2024

1 INLEIDING

Voor u ligt de Voorjaarsbrief 2024 van de GR Sociaal waarin we rapporteren over de voortgang en verantwoorden over de resultaten en we in belangrijke mate de primaire begroting 2024 actualiseren. Het moment van rapporteren en de werkwijze sluit aan op de gemeentelijke begrotingscyclus om zo de raden beter in staat te stellen om wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

De Voorjaarsbrief is financieel-technisch ingegeven en wordt vooral gebruikt om met de resultaten van het voorgaande jaar in ons achterhoofd én de punten uit de uitgangspuntennotitie 2025 tot een actualisatie van de begroting 2024 te komen. De gehanteerde aantallen en percentages sluiten derhalve aan bij de ontwikkelingen die zijn gepresenteerd in de Uitgangspuntennotitie in aanloop naar de begroting 2025.

Deze Voorjaarsbrief zoomt eerst in op Algemene trends en ontwikkelingen en gemaakte beleidskeuzes, die van invloed zijn op de resultaten van de GR-Sociaal. Vervolgens wordt per opgave stilgestaan bij ontwikkelingen welke noodzaken tot een actualisatie van de begroting over 2024 met een onderbouwing daarvan.

2 TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

In de Voorjaarsbrief wordt op basis van de realisatie een jaarprognose gegeven ten opzichte van de actuele begroting 2024. De actuele begroting bestaat uit de primaire begroting 2024 en de 1ste begrotingswijziging naar aanleiding van de zienswijzen van gemeenten op de primaire begroting. In de Uitgangspuntennotitie voor de begroting 2025 is een inschatting gemaakt van de autonome ontwikkelingen in 2024 en de jaren verder (zoals de ambtenaren cao en de werkelijke ontwikkeling van de prijsindexen bij de zorgpartijen). De feitelijke ontwikkeling wordt verwerkt, volgens de P&C-cyclus, in deze Voorjaarsbrief. Verschillen tussen de jaarprognose en de vastgestelde begroting worden toegelicht. Waar een grote mate van zekerheid is dat verschillen werkelijkheid worden, wordt een voorstel gedaan om de begroting te wijzigen.

De doorrekening laat een financieel beeld zien van verder oplopende kosten in de komende jaren. Deze is veelal het gevolg van grote prijsstijgingen. In alle sectoren worden cao's overeengekomen met forse salarisstijgingen om de hoge inflatie te compenseren. Naast de prijsontwikkeling neemt ook de vraag naar voorzieningen nog steeds toe.

In de Uitgangspuntennotitie voor de begroting 2025 is tegelijkertijd nadrukkelijk stilgestaan bij het ravijnjaar 2026 dat op gemeenten afkomt en het mogelijke tekort aan middelen bij gemeenten. Daar speelt tevens de onzekerheid wat er landelijk gaat gebeuren op dit punt mee. Daarnaast zien we ontwikkelingen die lang niet altijd beïnvloedbaar zijn. In aanvulling op de geformuleerde uitgangspunten is daarom nu al gezocht naar maatregelen binnen het vigerende beleidskader die de voorziene stijging van de lasten dempen, zoals dit ook in de uitgangspuntennotitie 2025 is opgenomen. Een aantal van deze maatregelen vinden hun weerslag al in het begrotingsjaar 2024 en zijn daarom verwerkt in deze Voorjaarsbrief. Voorbeelden hiervan zijn o.a. te vinden bij Zorgen voor Ondersteuning voor wat betreft de invoering van herstelgerichte ondersteuning (Powerful Ageing) en de afschaling van lichtere vormen van begeleiding naar het voorveld.

Ook binnen Ontwikkelen naar Werk / Bestaanszekerheid zijn maatregelen verwerkt, zoals beschut werk met behulp van een loonkostensubsidie (LKS), werk-fit maken van klanten die langer dan twee jaar in de bijstand zijn, een pilot LKS, uitstroom van de Impulsdoelgroep via Inburgering en meer klanten parttime laten werken.

Bij bedrijfsvoering zijn de CAO afspraken en prijsontwikkelingen verwerkt.

Los van de reeds meegenomen maatregelen loopt er een bestuurlijke opdracht "toekomstbestendig sociaal domein" waarin met elkaar wordt gekeken welke kansen, optimalisaties en keuzes er zijn om de toekomstbestendigheid (en de betaalbaarheid) van het sociaal domein te garanderen. Omdat deze opdracht nog loopt, zijn vanuit die kant nu geen verdere maatregelen meegenomen. Als de maatregelen concreter worden, kunnen deze altijd via een begrotingswijziging alsnog worden meegenomen / verwerkt.

Financieel beeld
In het onderstaande overzicht zijn de geprognosticeerde wijzigingen ten opzichte van de actuele begroting (primair) per opgave weergegeven. Een positief bedrag betekent een verwachte verhoging van de baten of de lasten en een negatief bedrag betekent een verlaging van de baten of de lasten.

Opgaven	Actuele begroting			Voorjaarsbrief			Afwijking		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bestaanszekerheid versterken	**128.181**	**128.181**	**0**	**135.935**	**135.935**	**0**	**7.755**	**7.755**	**0**
Inkomensondersteuning	116.957	116.957	0	124.382	124.382	0	7.425	7.425	0
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	2.281	2.281	0	2.147	2.147	0	-133	-133	0
Minimabeleid	8.943	8.943	0	9.406	9.406	0	463	463	0
Ontwikkelen naar werk	**56.004**	**59.434**	**3.430**	**56.925**	**58.031**	**1.106**	**921**	**-1.403**	**-2.324**
Statushouders	0	270	270	0	270	270	0	0	0
Participatie	7.031	10.191	3.160	8.838	9.674	836	1.807	-517	-2.324
Inburgering	2.421	2.421	0	0	0	0	-2.421	-2.421	0
Drechtwerk	46.552	46.552	0	48.087	48.087	0	1.535	1.535	0
Zorgen voor ondersteuning	**77.203**	**77.203**	**0**	**82.841**	**82.841**	**0**	**5.638**	**5.638**	**0**
Hulpmiddelen	6.030	6.030	0	5.960	5.960	0	-70	-70	0
Vervoer	10.813	10.813	0	11.074	11.074	0	261	261	0
Huishoudelijke ondersteuning	26.990	26.990	0	30.678	30.678	0	3.688	3.688	0
Begeleiding en kortdurend verblijf	33.370	33.370	0	35.129	35.129	0	1.759	1.759	0
Bedrijfsvoering	**61.201**	**57.771**	**-3.430**	**66.797**	**65.691**	**-1.106**	**5.596**	**7.920**	**2.324**
Apparaatskosten	58.926	55.496	-3.430	62.418	61.312	-1.106	3.492	5.816	2.324
Apparaatskosten DVO's	2.061	2.061	0	4.165	4.165	0	2.104	2.104	0
Treasury	215	215	0	215	215	0	0	0	0
Totaal	**322.589**	**322.589**	**0**	**342.499**	**342.499**	**0**	**19.910**	**19.910**	**0**

Bedragen x € 1.000

Per opgave zien we het volgende beeld:

Opgave Bestaanszekerheid versterken
Bij de opgave bestaanszekerheid versterken stijgen de lasten en baten met bijna € 7,8 mln. Hiervan komt € 7,4 mln. voor rekening van het product Inkomensondersteuning. De grootste wijzigingen in deze opgave betreffen:

Wijziging	Bedrag	Info uitgangspuntennotitie
Prijsontwikkeling uitkering	€ 6.415	Gemiddelde prijs uit BUIG beschikking 2024
Ontwikkeling klanten in de bijstand	€ 3.864	CPB macro economische verkenning
Wijziging ontwikkeling klantenbestand	- € 2.019	Afname ivm maatregelen

Aan de batenkant ontvangen gemeenten € 2,7 mln. meer van het Rijk aan BUIG-budget (en hogere terugvordering debiteuren en vangnetuitkering). Daarnaast zijn er verschuivingen op de lasten en baten van de IOAW/Z, BBZ en de loonkostensubsidie.

Voor het Minimabeleid wordt de groeiverwachting in de CPB Macro Economische Verkenning 2024 naast de regionale ontwikkelingen gevolgd. Uitgangspunt bij het opstellen van de begroting is reëel ramen op basis van de trendontwikkeling (kosten en klanten) en de opdracht om te komen tot een groter bereik. De verwachting is dat hierdoor de lasten in 2024 met € 0,5 mln. stijgen.

Bij het product Maatwerkvoorziening Chronisch Zieken en Gehandicapten is de groeiverwachting van de collectieve ziektekostenverzekering aan de hand van de realisatiecijfers over 2023 met € 0,1 mln. neerwaarts bijgesteld.

Opgave Ontwikkelen naar werk
In 2023 zijn Drechtwerk en de Sociale Dienst Drechtsteden samen gegaan in de GR Sociaal. Dat was vooral eerst een juridische fusie. Achtergrond van het samenbrengen van beide organisaties is om meer van betekenis te kunnen zijn voor mensen zonder werk met een bijstandsuitkering. Met het bundelen van de krachten en mogelijkheden van beide organisaties kunnen meer mensen naar werk worden begeleid. Om dat te bereiken zijn Drechtwerk en Werk (het werkdeel van voorheen Werk en & Inkomen) samengevoegd in de opgave Ontwikkelen naar Werk. Het is evident dat in het eerste jaar (2023) de vruchten van de samenvoeging en samenwerking nog niet volledig geplukt konden worden. Samenwerken, samenvoegen en wijzigen van de dienstverlening vraagt tijd. Vanaf 2024 zijn in de begroting doelen opgenomen over meer inwoners in trajecten naar werk en meer inwoners die uitstromen naar werk. In 2024 verwachten we door de samenvoeging van de SDD met Drechtwerk voor het eerst een positief effect op de uitkeringslasten (zie bestaanszekerheid versterken) én op de gemeentelijke bijdrage voor Drechtwerk door (gedeeltelijke) uitstroom te realiseren door de inzet van diverse maatregelen. Het gaat om de volgende maatregelen:

- Inzet beschut werk met behulp van een loonkostensubsidie (LKS): per 2024 gaan we de huidige inwoners met een indicatie beschut werk versneld laten uitstromen. Voor de uitstroom gaan we daarbij voor 2024 uit van een uitstroom van 15% naar gedetacheerd werk en reguliere werkgevers.
- Werk-fit maken van klanten die langer dan twee jaar in de bijstand zijn: in 2024 maken 100 inwoners gebruik van het nieuwe ontwikkelprogramma dat gezamenlijk is opgezet. He te bereiken uitstroompercentage is 40% regulier werk, 30% aan de slag op een participatieplek en 30% arbeidsmatige dagbesteding.
- Meer klanten laten werken (part-time): we intensiveren de begeleiding van de parttime werkenden en vergroten de groep parttime werkenden. Dit start in 2024.
- Activeren inburgering: in 2024 worden 260 inwoners geactiveerd, waarbij de uitstroom is gesteld op 40%.
- De eerste effecten van het samenvoegen van Drechtwerk met de Sociale Dienst, en daarmee de vertaling van de gezamenlijke ambitie, werkt door in de gemeentelijke bijdrage aan Drechtwerk. De gemeentelijke bijdrage voor het onderdeel Drechtwerk, t.o.v. de begroting laat in 2024 voor het eerst een neerwaartse bijstelling zien van ruim € 0,9 mln. De gemeentelijke bijdrage gaat hiermee van € 6,2 mln. naar € 5,3 mln.

<u>Overige ontwikkelingen Ontwikkelen naar Werk</u>

- Voor Drechtwerk t.o.v. van de vorig jaar afgegeven begroting 2024 geldt verder: een stijging van de lasten en baten in de begroting van circa € 1,5 mln. Zien. Dit is het gebruikelijk effect van loon en prijsindexeringen inclusief de bijstelling van de rijkssubsidie SW, detacheringen opbrengsten, salaris (SW en ambtelijk) en bedrijfsvoeringkosten (incl. Drechtwerk b.v.)
    - In de bedrijfsvoeringskosten Drechtwerk is ook de onttrekking van de bestemmingsreserve voor AFAS verwerkt. Zoals in de jaarrekening 2023 al opgenomen, heeft het AB van de GR Drechtwerk bij het vaststellen van de jaarstukken 2022 een bedrag van € 250.000 bestemd ter vervanging van het HRM pakket Een deel van de kosten van de afronding van de implementatie landt in 2024 én na de ingebruikname volgen nog enkele noodzakelijke verbeterslagen. Voor de dekking van deze kosten wordt bij de Voorjaarsbrief daarom gevraagd om het bedrag vanuit de reserve beschikbaar te stellen.
- De mutatie van € 2,4 mln. lagere lasten in verband met het uit de begroting halen van de Wet Inburgering (gemeenten betalen uiteraard deze kosten nog wel).
- De hogere lasten Participatie van € 1,8 mln. is voor € 1,3 mln. het gevolg van de toevoeging van de Uitvoeringsagenda Arbeidsmarktregio Drechtsteden aan de begroting. Tegenover deze hogere baten staan inkomsten van derden en daarmee is dit budgetneutraal in de begroting verwerkt.
- Aan de batenkant zijn apparaatskosten verplaatst naar de opgave Bedrijfsvoering.

Opgave Zorgen voor Ondersteuning
De lasten en baten binnen de opgave Zorgen voor Ondersteuning stijgen in 2024 met € 5,6 miljoen. De grootste wijzigingen in deze opgave betreffen:

Wijziging	Bedrag	Info uitgangspuntennotitie
Autonome groei huishoudelijke ondersteuning en indexering tarieven	€ 3.966	Wijziging tarieven agv CAO afspraken (11% stijging)
Autonome groei individuele begeleiding en indexering tarieven	€ 1.933	Wijziging tarieven agv CAO afspraken (6% stijging)
Invoering herstelgerichte ondersteuning (powerful ageing)	- € 294	
Beweging naar de voorkant (afschalen en inzet voorveld)	- € 174	

De prognose in de opgave Zorgen voor Ondersteuning is gebaseerd op de groei van het aantal maatwerkvoorzieningen en de tarieven van de zorgaanbieders. Op basis van de historische trend is samen met gemeenten een inschatting gemaakt van de verwachte groei en de klantenaantallen. In de Uitgangspuntennotitie voor de begroting 2025 is aangegeven, dat de verwachte stijging van de kosten vooral wordt veroorzaakt door een relatief snelle stijging van de tarieven. Deze stijging vloeit voort uit de forse stijging van de grondstofprijzen en recente CAO-ontwikkelingen, die ook binnen de zorgsector tot forse loonsverhogingen heeft geleid. Heel specifiek hadden we in 2023 te maken met het openbreken van de CAO voor huishoudelijke hulp, die nog niet was vertaald in de begroting 2024.

Om de stijgende kosten te dempen wordt per 1 april 2024 gestart met de voorziening Herstelgerichte Ondersteuning (gemeente Dordrecht neemt waarschijnlijk later deel, zie verder in de risicoparagraaf). Alvorens een beroep wordt gedaan op de maatwerkvoorzieningen huishoudelijke ondersteuning, traplift of scootmobiel wordt eerst onderzocht of de verstrekking van een dergelijke voorziening kan worden uitgesteld door klanten een specifiek trainingsprogramma aan te bieden waarmee de fysieke belastbaarheid van de inwoner wordt verhoogd. Daarnaast hebben we ook de verwachte klantenaantallen naar beneden bijgesteld door de zogenaamde 'beweging Wmo naar de voorkant' waarbij lichtere vormen van begeleiding en dagbesteding lokaal worden opgepakt. De verwachting is dat hiermee in 2024 ongeveer € 0,5 mln. op de maatwerkvoorzieningen wordt bespaard.

Opgave Bedrijfsvoering

Binnen de opgave Bedrijfsvoering stijgen de lasten met € 5,6 mln. en de baten met € 7,9 mln. Het verschil tussen de baten en lasten wordt verklaard door de tegenhanger van de mutatie van € 2,3 mln. bij de opgave Ontwikkelen naar Werk naar de opgave Bedrijfsvoering. Dit onderdeel betreft een budgetneutrale wijziging van de begroting. De resterende € 5,6 mln wordt voor € 1,9 mln. gedekt vanuit inkomsten derden (overige financieringsbronnen) en € 2,0 mln. op basis van overeengekomen DVO's met (individuele) gemeenten. De hogere gemeentelijke bijdrage voor de apparaatskosten komt daarmee op € 1,7 mln en bestaat in elk geval uit de volgende grotere wijzigingen:

Wijziging	Bedrag	Info uitgangspuntennotitie
Nacalculatie CAO 2024*	€ 1.611	Verwerking nieuwe cao-gemeenteambtenaren die loopt van 1 januari 2024 t/m 31 maart 2025.
Nacalculatie prijsindex 2024*	€ 118	In de primaire begroting 2024 hielden we rekening met een prijsindex van 2,5%, op basis van de CPB-kostenindexering bedraagt de werkelijke indexering 3,3%.

*Gemeenten ontvangen hier een vergoeding voor (loon en prijsstijgingen) binnen de algemene uitkering.

Voor de uitbreiding van de taken voor de Wet open overheid (Woo) die reeds in 2024 tot uitdrukking komt ontvangen gemeenten extra middelen van het Rijk. Deze worden voor de GR Sociaal middels deze wijziging opgehaald. Als gevolg van de besluitvorming over de Uitgangspuntennotitie zijn geen middelen opgenomen voor de lobby op het sociaal domein.

Het totale verwachte financieel effect van alle opgaven voor gemeenten bedraagt daarmee € 15.683 mln. nadelig:

Hogere lasten en baten t.o.v. actuele begroting	**€ 19.910**	
Hogere baten derden t.o.v. actuele begroting	€ 4.227	-
Hogere bijdrage gemeenten	**€ 15.683**	

**Bedragen x € 1.000*

Naast deze bijdrage loopt er los ook een financieringsstroom voor de aparte DVO's, zoals de programmakosten voor Wet Inburgering, Beschermd Wonen, Leefgeld Oekraïners en Kindertoeslagenaffaire. Dit staat los van bovenstaand bedrag, meer informatie hierover is terug te vinden in hoofdstuk 5, paragraaf 5.3.

In onderstaande tabel zijn alle verwachte afwijkingen op de lasten, de baten van derden en (als resultaat) de bijdrage van gemeenten in detail opgenomen (negatieve bedragen zijn lagere lasten c.q. baten):

Omschrijving	Lasten	Baten van derden	Bijdrage gemeenten
Opgave: Bestaanszekerheid versterken			
Uitbreiden formatie bewindvoering met 1 fte	0	110	-110
Ontwikkeling aantal klanten	-334	59	-394
IOAW, IOAZ en Bbz	432	0	432
Loonkostensubsidie	345	0	345
Autonome groei 2024	-14	0	-14
Autonome groei UPN 2025	-119	0	-119
Loonkostensubsidie	-282	0	-282
IOAW IOAZ BBZ	-995	0	-995
Prijsontwikkeling van een uitkering	6.415	34	6.381
Ontwikkeling van het aantal klanten in de bijstand	3.864	0	3.864
Ontwikkeling klanten als gevolg van (te nemen) maatregelen	-2.019	0	-2.019
Autonome groei en indexering 2024	-102	0	-102
Baten van de bewindvoering eigen beheer Bijzondere Bijstand	0	240	-240
Autonome groei UPN 2025	565	0	565
Opgave: Ontwikkelen naar werk			
Wet inburgering uit de begroting 2024	-2.421	0	-2.421
Verplaatsen apparaatskosten nav UP25	3	0	-2.321
Uitvoeringsagenda Arbeidsmarktregio Drechtsteden 2024	1.283	1.283	0
Loon- en prijsontwikkeling n.a.v. Uitgangspuntennotitie 2025	131	0	131
CPB raming n.a.v. Uitgangspuntennotitie 2025	-39	0	-39
Intensivering Beschut Werk n.a.v. Uitgangspuntennotitie 2025	429	0	429
Drechtwerk inzet reserve HR-pakket Voorjaarsbrief 2024	250	250	0
Drechtwerk mutaties Voorjaarsbrief 2024	1.285	653	632
Opgave: Zorgen voor ondersteuning			
Autonome groei Begeleiding en indexering tarieven	1.933	-596	2.529
Wmo naar de voorkant	-174	0	-174
Autonome groei Huishoudelijke ondersteuning en indexering tarieven	3.966	1.132	2.834
Invoering voorziening Herstelgerichte ondersteuning	-278	0	-278
Autonome groei Hulpmiddelen en indexering tarieven	-318	-207	-111
Autonome groei Vervoer en indexering tarieven	277	-615	892
Invoering voorziening Herstelgerichte ondersteuning	-16	0	-16
Aanpassing hulpmiddelen ten opzichte van stand uitgangspuntennotitie 2025	248	0	248
Opgave: Bedrijfsvoering			
Uitbreiden formatie bewindvoering met 1 fte	110	0	110
Hersteloperatie toeslagenaffaire 2024	710	0	710
Formatie Wet Inburgering DVO 2024	883	0	883
Leefgeld uitvoeringskosten	200	0	200
Formatie 0,5 fte woo contactfunctionaris	85	0	85
DVO Beschermd wonen actualisatie	198	0	198
Nacalculatie prijsindex 2024	118	0	118
Nacalculatie CAO 2024	1.611	0	1.611
Rente financiering (treasury)	0	200	-200
Diverse kosten gedekt uit directe baten	100	100	0
Projectkosten gedekt uit directe baten	1.584	1.584	0
Verplaatsen apparaatskosten nav UP25	-3	0	2.321
Totaal	**19.910**	**4.227**	**15.683**

Bedragen x € 1.000

Gemeentelijke bijdragen
In de navolgende tabel is het verloop aangegeven in gemeentelijke bijdragen van de primaire begroting 2024 plus de wijzigingen op de begroting = Actuele begroting. De actuele begroting is afgezet tegen de prognose van de gemeentelijke bijdragen bij deze Voorjaarsbrief. Ook hier geldt dat Inburgering terugvloeit in de gemeentelijke begrotingen. Voor gemeenten levert dit dus geen voordeel op, aangezien de kosten nog wel gemaakt worden en enkel niet meer in de P&C-stukken van de GR Sociaal zijn opgenomen.

	A	B	C = (A + B)	D	D - C
Opgaven	**Prim. begroting 2024**	**Wijzigingen tot de voorjaarsbrief 2024**	**Actuele begroting**	**Voorjaarsbrief**	**Afwijking**
Bestaanszekerheid versterken	**125.738**	**0**	**125.738**	**133.050**	**7.312**
Inkomensondersteuning	114.515	0	114.515	**121.847**	7.332
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	2.281	0	2.281	**2.147**	-133
Minimabeleid	8.943	0	8.943	**9.056**	113
Ontwikkelen naar werk	**46.941**	**0**	**46.941**	**43.352**	**-3.589**
WSW	0	0	0	**0**	0
Statushouders	270	0	270	**270**	0
Participatie	10.191	0	10.191	**8.391**	-1.800
Inburgering	2.421	0	2.421	**0**	-2.421
Drechtwerk	34.059	0	34.059	**34.691**	632
Zorgen voor ondersteuning	**74.317**	**-300**	**74.017**	**79.941**	**5.924**
Hulpmiddelen	6.123	-300	5.823	**5.960**	137
Vervoer	9.798	0	9.798	**10.674**	876
Huishoudelijke ondersteuning	25.622	0	25.622	**28.178**	2.556
Begeleiding en kortdurend verblijf	32.774	0	32.774	**35.129**	2.355
Bedrijfsvoering	**57.758**	**-328**	**57.430**	**63.467**	**6.036**
Apparaatskosten	55.508	-328	55.180	**59.302**	4.122
Apparaatskosten DVO's	2.051	0	2.051	**4.165**	2.114
Treasury	200	0	200	**0**	-200
Totaal bijdragen gemeenten	**304.755**	**-628**	**304.127**	**319.810**	**15.683**

Bedragen x € 1.000

3 NIEUWE EN GEWIJZIGDE RISICO'S

In de begroting 2024 is een risicoparagraaf opgenomen, en in deze Voorjaarsbrief wordt deze geactualiseerd. Gemeenten hebben de verplichting voor de opgenomen risico's middelen te reserveren, zodat -als een risico zich voordoet- deze middelen aangesproken kunnen worden ter dekking. De GR Sociaal heeft zelf geen weerstandscapaciteit. Alle risico's zijn geactualiseerd en opgenomen in de bijlage.

4 OPGAVEN

Alle inwoners van de Drechtsteden kunnen zelfstandig en volwaardig leven, werken, wonen en meedoen. Waar dat niet lukt, helpen we die mogelijkheden vergroten. Hierin willen we werken aan een mensgericht, doelmatig en effectief sociaal beleid. Waarmee we doen wat nodig is voor inwoners én de publieke waarde. Dit vraagt om een verandering in al onze dienstverlening en taken die we uitvoeren, waarbij de inwoners altijd en continu centraal staat:

Vanuit die gedachte werken we als GR Sociaal intensief aan 5 opgaven:
1. Dienstverlening;
2. Bestaanszekerheid versterken;
3. Ontwikkelen naar werk;
4. Zorgen voor ondersteuning;
5. Bedrijfsvoering.

Waarbij geldt dat 'Dienstverlening als opgave' feitelijk over de 3 inhoudelijke opgaven heen hangt en vanuit daar de integraliteit, samenwerking en verbeteringen continu vormgeeft en 'bedrijfsvoering als opgave' gezien moet worden als de opgave die de inhoud ondersteunt en optimaal faciliteert en de trekker is in de bestuurlijke processen.

4.1 DIENSTVERLENING

Wat zijn de kosten?

De lasten van deze opgave bestaan uit kosten van personeel en bedrijfsvoeringsmiddelen. Deze zijn onder de Opgave Bedrijfsvoering opgenomen.

4.2 BESTAANSZEKERHEID VERSTERKEN

Wat zijn de kosten?

Opgave	**Actuele begroting 2024**			**Voorjaarsbrief 2024**			**Afwijking**		
Bestaanszekerheid versterken	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Inkomensondersteuning	116.957	116.957	0	124.382	124.382	0	7.425	7.425	0
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	2.281	2.281	0	2.147	2.147	0	-133	-133	0
Minimabeleid	8.943	8.943	0	9.406	9.406	0	463	463	0
Totaal	**128.181**	**128.181**	**0**	**135.935**	**135.935**	**0**	**7.755**	**7.755**	**0**

Bedragen x € 1.000

Toelichting bij de afwijkingen
In onderstaande tabel zijn de verwachte afwijkingen op de lasten, de baten van derden en (als resultaat) de bijdrage van gemeenten opgenomen (negatieve bedragen zijn lagere lasten c.q. baten).

Omschrijving	Lasten	Baten van derden	Bijdragen gemeenten
Inkomensondersteuning	***7.425***	***93***	***7.332***
Loonkostensubsidie	-282	0	-282
Lagere lasten Loonkostensubsidie o.b.v. Uitgangspuntennotitie 2025. Dit is gebaseerd op de begrotingsstaat 2024 van het ministerie SZW.			
IOAW IOAZ BBZ	-995	0	-995
Lagere lasten IOAW, IOAZ en Bbz o.b.v. UPN 2025. IOAW en IOAZ zijn gebaseerd op de CPB-prognoses terwijl Bbz is gebaseerd op de Begrotingsstaat 2024 van het ministerie SZW.			
Prijsontwikkeling van een uitkering	6.415	34	6.381
De hogere prijs is het gevolg van indexering en het hanteren van de gemiddelde prijs uit de BUIG-beschikkingen van het Rijk.			
Ontwikkeling van het aantal klanten in de bijstand	3.864	0	3.864
Het aantal is gebaseerd op het gemiddelde aantal klanten bij de najaarsbrief 2023 waarbij rekening is gehouden met de procentuele ontwikkeling volgens de Macro Economische Verkenning van het CPB.			
Ontwikkeling klanten als gevolg van (te nemen) maatregelen	-2.019	0	-2.019
Afname van het aantal klanten als gevolg van extra maatregelen die worden genomen om de uitstroom te bevorderen.			
Loonkostensubsidie	345	0	345
De aanpassing van de lasten loonkostensubsidie is o.b.v. de realisatie van de lasten 2023.			
Ontwikkeling aantal klanten	-334	59	-394
De ontwikkeling van het aantal klanten is aangepast aan de werkelijke eindstand van 2023.			
IOAW, IOAZ en Bbz	432	0	432
De aanpassing van de lasten IOAW, IOAZ en Bbz is o.b.v. de realisatie van de lasten 2023.			
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	***-133***	***0***	***-133***
Autonome groei UPN 2025	-119	0	-119
De groei is gebaseerd op de groei CPB MEV 2024. De verwachte onderbenutting jaarrekening 2023 leidt tot een bijstelling van de begroting.			
Autonome groei 2024	-14	0	-14
De realisatie van de jaarrekening 2023 leidt tot het bijstellen van de begroting 2024.			

Omschrijving	Lasten	Baten van derden	Bijdragen gemeenten
Minimabeleid	***463***	***350***	***113***
Baten van de bewindvoering eigen beheer Bijzondere Bijstand GR Sociaal voert bewindvoering in eigen beheer uit. De baten van de bewindvoering in eigen beheer komen ten gunste van de begroting minimabeleid en heeft derhalve een verlaging van de bijdrage van de gemeente tot gevolg.	0	240	-240
Autonome groei en indexering 2024 De bijstelling is gebaseerd op reëel ramen met als uitgangspunt de realisatie van de jaarrekening 2023. Daarnaast is de indexatie van de bedragen PMB, Bewindvoering en Bijzondere bijstand verwerkt.	-102	0	-102
Uitbreiden formatie bewindvoering met 1 fte Structureel uitbreiden formatie Bewindvoering met 1 fte a.g.v. de groei van cliënten, waarbij de kosten worden gedekt uit de wettelijk verplichte bijdragen van de cliënten (verantwoord bij het product minimabeleid).	0	110	-110
Autonome groei UPN 2025 Voor minima wordt de groei CPB MEV 2024 naast de regionale ontwikkelingen gevolgd: centraal uitgangspunt bij het opstellen van de begroting is reëel ramen op basis van de trendontwikkeling (kosten en klanten) en de opdracht tot een groter bereik.	565	0	565
Totaal	**7.755**	**443**	**7.312**

Bedragen x € 1.000

4.3 ONTWIKKELEN NAAR WERK

Wat zijn de kosten?

Opgave	Actuele begroting 2024			Voorjaarsbrief 2024			Afwijking		
Ontwikkelen naar werk	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Statushouders	0	270	270	0	270	270	0	0	0
Participatie	7.031	10.191	3.160	8.838	9.674	836	1.807	-517	-2.324
Inburgering	2.421	2.421	0	0	0	0	-2.421	-2.421	0
Drechtwerk	46.552	46.552	0	48.087	47.837	-250	1.535	1.285	-250
Totaal	**56.004**	**59.434**	**3.430**	**56.925**	**57.781**	**856**	**921**	**-1.653**	**-2.574**

Bedragen x € 1.000

Toelichting bij de afwijkingen

Participatie

Naar aanleiding van de Uitgangspuntennotitie begroting 2025 zijn de lasten en baten Participatie 2024 geactualiseerd.

Uitgangspuntennotitie begroting 2025 x 1000	Prim begroting 2024	Voorjaarsbrief 2024
Participatie	2024	2024
Loon- en prijsontwikkeling Groei aantal klanten obv CPB MEV 2023	3,9% + 2,5% 2,8%	nacal +2,4% +0,8% 2,3% =(-0,5% nacal)
Participatie Budgetneutrale overheveling kosten formatie Intensivering beschut werk (meicirculaire 2024)	10.191	10.284 2.321- 429
Totaal	10.191	8.392

Vanaf 2023 worden de personele lasten onder de opgave bedrijfsvoering verantwoord (mede opgenomen in de najaarsbrief 2023 en jaarrekening 2023). Voor de begroting 2024 betekent dit dat er € 2,3 mln. wordt overgeplaatst naar apparaat. Het betreft een budgetneutrale wijziging van de begroting (van participatie naar bedrijfsvoering).

Regionale Uitvoeringsagenda Arbeidsmarktregio Drechtsteden 2024

De lasten en baten van de Uitvoeringsagenda zijn toegevoegd aan Participatie. In de cyclische producten wordt over de voortgang van de financiën gerapporteerd.

Dekking		2024	2025	2026	2027	2028
Budget Uitvoeringsprogramma	structureel	400.000	400.000	400.000	400.000	400.000
Onder uitputting uitvoeringsprogramma 2023	incidenteel	403.000				
Subsidie regionaal verbinder statushouders	3 jaar	90.000	90.000	90.000		
Dichterbij dan je denkt	incidenteel	140.000				
UWV bijdrage inrichting en huisvesting RWC	incidenteel	250.000				
		1.283.000	490.000	490.000	400.000	400.000

Inburgering

De lasten en baten Wet inburgering 2021 lopen niet via de begroting van de GR Sociaal. De financiële verantwoording wordt periodiek rechtstreeks aan de gemeenten toegestuurd.

Drechtwerk

De voorliggende voorjaarsbrief 2024 geeft ten opzichte van de vorig jaar afgegeven begroting 2024 een stijging van de lasten en baten in de begroting van circa € 1,5 mln. het gebruikelijke effect van loon- en prijsindexeringen op een begroting enig moment en daarmee een combinatie van verschillende lasten en baten, waaronder de bijstelling van:

- Rijkssubsidie SW
- Detacheringen opbrengsten
- Salaris (SW en ambtelijk) en overige personeels lasten
- Bedrijfsvoeringskosten (incl. Drechtwerk b.v.)

Het geheel van deze bijstelling op o.a. loon en prijsontwikkelingen en ook de eerste effecten van het samenvoegen van Drechtwerk met de Sociale Dienst, en daarmee de vertaling van de gezamenlijke ambitie, werkt door in de gemeentelijke bijdrage aan Drechtwerk. De gemeentelijke bijdrage voor het onderdeel Drechtwerk, t.o.v. de begroting, een neerwaartse bijstelling heeft van ruim € 0,9 mln.

De gemeentelijke bijdrage gaat hiermee van € 6,2 mln. naar € 5,3 mln.

Totaaloverzicht
In onderstaande tabel zijn de verwachte afwijkingen op de lasten, de baten van derden en (als resultaat) de bijdrage van gemeenten opgenomen (negatieve bedragen zijn lagere lasten c.q. baten).

Omschrijving	Lasten	Baten van derden	Bijdragen gemeenten
Participatie	***1.807***	***1.283***	***-1.800***
Loon- en prijsontwikkeling n.a.v. Uitgangspuntennotitie 2025	131	0	131
Loon- en prijscorrectie naar aanleiding van Uitgangspuntennotite 2025 zijnde 2,4% en 0,8%			
Verplaatsen apparaatskosten nav UP25	3	0	-2.321
Vanaf 2023 wordt de financiering van personeel ten laste van Participatie afgebouwd (reeds opgenomen in de najaarsbrief en jaarrekening. Voor de begroting 2024 betekent dit dat er € 2,3 mln. minder participatiemiddelen worden opgehaald en deze worden overgeplaatst naar apparaat. Het betreft een budgetneutrale wijziging van de begroting (van participatie naar bedrijfsvoering)			
Uitvoeringsagenda Arbeidsmarktregio Drechtsteden 2024	1.283	1.283	0
Verhogen van de lasten en baten conform Regionale Uitvoeringsagenda Arbeidsmarktregio Drechtsteden.			
Intensivering Beschut Werk n.a.v. Uitgangspuntennotitie 2025 Conform meicirculaire 2024 Integratie Uitkering Participatie; Intensiveren Beschut Werk naar aanleiding van de maatregelen uitgangspuntennotitie 2025.	429	0	429
CPB raming n.a.v. Uitgangspuntennotitie 2025	-39	0	-39
Ontwikkeling klanten op basis van CPB Macro Economische Verkenning 2024 (publicatie september 2023) -0.5%.			
Inburgering	***-2.421***	***0***	***-2.421***
Wet inburgering uit de begroting 2024	-2.421	0	-2.421
De lasten en baten van de Wet inburgering 2021 zijn uit de begroting gehaald en op nihil gezet. Het betreft een gemandateerde taak in plaats van een gedelegeerde taak. Hierdoor lopen de lasten en baten buiten de begroting van de GR Sociaal.			
Drechtwerk	***1.535***	***903***	***632***
Drechtwerk inzet reserve HR-pakket Voorjaarsbrief 2024	250	250	0
Inzet van de reserve ten behoeve van de implementatie van het HR-pakket voor Drechtwerk.			
Drechtwerk mutaties Voorjaarsbrief 2024	1.285	653	632
Verhogen lasten en baten 2024 ten opzichte van de primaire begroting 2024			
Totaal	**921**	**2.186**	**-3.589**

Bedragen x € 1.000

4.4 ZORGEN VOOR ONDERSTEUNING

Wat zijn de kosten?

Opgave	Actuele begroting 2024			Voorjaarsbrief 2024			Afwijking		
Zorgen voor ondersteuning	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Hulpmiddelen	6.030	6.030	0	5.960	5.960	0	-70	-70	0
Vervoer	10.813	10.813	0	11.074	11.074	0	261	261	0
Huishoudelijke ondersteuning	26.990	26.990	0	30.678	30.678	0	3.688	3.688	0
Begeleiding en kortdurend verblijf	33.370	33.370	0	35.129	35.129	0	1.759	1.759	0
Totaal	**77.203**	**77.203**	**0**	**82.841**	**82.841**	**0**	**5.638**	**5.638**	**0**

Bedragen x € 1.000

Toelichting bij de afwijkingen

Voor zorgen voor ondersteuning wordt de prognose gebaseerd op de verwachte aantallen voorzieningen (gebaseerd op de historische trend per gemeente). De hoogte van de gemeentelijke bijdrage voor de Wmo voorzieningen wordt bepaald door de verwachte ontwikkeling van het klanten aantallen/voorzieningen en de hoogte van de tarieven minus de opbrengst eigen bijdrage CAK.

Zoals bij de Uitgangspuntennotitie voor de Begroting 2025 is vermeld, wordt de verwachte stijging van de lasten vooral veroorzaakt door de stijgingen van tarieven van de aanbieders. De stijging in 2023 was nog niet vertaald in de begroting 2023 (en volgende jaren) en heeft effect op 2024. Daarnaast is samen met de gemeenten gekeken naar de verwachte ontwikkeling van de klantenaantallen.

Bij deze Voorjaarsbrief is ook een aanpassing van het Iv3-Informatievoorschrift doorgevoerd waarin staat dat eigen bijdragen die vallen onder het Abonnementstarief voortaan worden geboekt onder taakveld 6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo) ook wanneer deze betrekking hebben op voorzieningen en diensten die worden geboekt op andere taakvelden. Als gevolg hiervan zien we in de gepresenteerde cijfers een (neutrale) verschuiving van baten van Hulpmiddelen (woonvoorzieningen), Individueel vervoer en Begeleiding naar Huishoudelijke ondersteuning.

In onderstaande tabel zijn de verwachte afwijkingen op de lasten, de baten van derden en (als resultaat) de bijdrage van gemeenten opgenomen (negatieve bedragen zijn lagere lasten c.q. baten).

Omschrijving	Lasten	Baten van derden	Bijdragen gemeenten
Hulpmiddelen	***-70***	***-207***	***137***
Aanpassing hulpmiddelen ten opzichte van stand uitgangspuntennotitie 2025 In 2023 is voor de hulpmiddelen een nieuw facturatie- en controlesysteem ingevoerd. Dit heeft geleid tot enige vertraging in de factuurafhandeling. Op basis van de toen aanwezige facturen is in de uitgangspuntennotitie 2025 een inschatting gemaakt van de te verwachten kosten. Uit de laatste realisatiecijfers 2023 blijkt dat deze prognose iets te positief is geweest en dat de kosten hoger uitvallen dan waarmee rekening is gehouden. De hogere kosten hebben effect op de begroting 2024 (en verder) en wordt daarom hierop aangepast.	248	0	248
Autonome groei Hulpmiddelen en indexering tarieven Bij de hulpmiddelen (woonvoorzieningen en rolstoelen) is per gemeente gekeken naar de verwachte ontwikkeling van de aantallen voorzieningen. De tarieven 2024 zijn ongewijzigd gebleven.	-318	-207	-111

Omschrijving	Lasten	Baten van derden	Bijdragen gemeenten
Vervoer	***261***	***-615***	***876***
Autonome groei Vervoer en indexering tarieven	277	-615	892
Net als bij de hulpmiddelen is voor individueel vervoer (scootmobielen, aangepaste fietsen, etc.) de begroting 2024 gebaseerd op de ontwikkeling van de verwachte aantallen. Ook voor het individuele vervoer blijven de tarieven in 2024 gelijk. Ten aanzien van het collectieve vervoer met de Drechthopper volgen wij de begroting van Stroomlijn.			
Invoering voorziening Herstelgerichte ondersteuning	-16	0	-16
Bij de individuele vervoersvoorzieningen houden we rekening met de mogelijke besparing door de invoering van Herstelgerichte ondersteuning. Vanaf 2024 verwachten wij 1% lagere groei van het aantal klanten dat een beroep doet op deze voorzieningen.			
Huishoudelijke ondersteuning	***3.688***	***1.132***	***2.556***
Autonome groei Huishoudelijke ondersteuning en indexering tarieven	3.966	1.132	2.834
De begroting voor de huishoudelijke ondersteuning is gebaseerd op de verwachte aantallen voorzieningen. Bij het bepalen van het aantal klanten is per gemeente gekeken naar de autonome groei over de periode 2021 en 2023. De jaren daarvoor zijn buiten beschouwing gelaten in verband met fluctuaties als gevolg van de invoering van het abonnementstarief en Corona. De hogere kosten worden vooral veroorzaakt door de aanhoudende stijging van de tarieven. Door (het openbreken van) cao-afspraken stijgen de tarieven in 2024 stapsgewijs met ongeveer 11%.			
Invoering voorziening Herstelgerichte ondersteuning	-278	0	-278
Bij de voorziening huishoudelijke ondersteuning is de verwachte besparing door de pilot Herstelgerichte ondersteuning in mindering gebracht op de bijdrage van de gemeente.			
Begeleiding en kortdurend verblijf	***1.759***	***-596***	***2.355***
Autonome groei Begeleiding en indexering tarieven	1.933	-596	2.529
Bij het opstellen van de begroting Begeleiding (individuele begeleiding en dagbesteding) is gekeken naar de ontwikkeling van de verwachte aantallen per gemeente en de contractuele afgesproken jaarlijkse indexering. In 2024 stijgen de tarieven Begeleiding met 6%.			
Wmo naar de voorkant	-174	0	-174
De 'beweging Wmo naar de voorkant' biedt vooral kansen bij de lichtere vormen van individuele begeleiding en dagbesteding. Vanaf 2024 verwachten wij 1% lagere groei van het aantal klanten dat een beroep doet op deze voorzieningen.			
Totaal	**5.638**	**-286**	**5.924**

Bedragen x € 1.000

4.5 BEDRIJFSVOERING

Wat zijn de kosten?

Opgave	Actuele begroting 2024			Voorjaarsbrief 2024			Afwijking		
Bedrijfsvoering	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Apparaatskosten	58.926	55.496	-3.430	62.418	61.312	-1.106	3.492	5.816	2.324
Apparaatskosten DVO's	2.061	2.061	0	4.165	4.165	0	2.104	2.104	0
Treasury	215	215	0	215	215	0	0	0	0
Totaal	**61.201**	**57.771**	**-3.430**	**66.797**	**65.691**	**-1.106**	**5.596**	**7.920**	**2.324**

Bedragen x € 1.000

Toelichting bij de afwijkingen

In onderstaande tabel zijn de verwachte afwijkingen op de lasten, de baten van derden en (als resultaat) de bijdrage van gemeenten opgenomen (negatieve bedragen zijn lagere lasten c.q. baten).

Omschrijving	Lasten	Baten van derden	Bijdragen gemeenten
DVO Beschermd wonen actualisatie	198	0	198
Jaarlijks maken de gemeente Dordrecht en de GR Sociaal met een dienstverleningsovereenkomst (DVO) afspraken over de personele inzet vanuit de GR Sociaal gericht op Beschermd wonen en Opvang. Voor de inzet vanaf 2023 zijn aanvullende afspraken gemaakt, waarbij de formatie voor deze taak groeit naar 11,18 fte.			
Diverse kosten gedekt uit directe baten	100	100	0
Voor specifieke werkzaamheden binnen projecten (zoals communicatie) zijn met diverse partijen afspraken gemaakt voor onze inzet waarbij deze wordt bekostigd door de betreffende partijen. Per saldo is dit neutraal voor de begroting.			
Leefgeld uitvoeringskosten	200	0	200
Hogere uitvoeringskosten t.b.v. de verwerking van het Leefgeld Oekraïners.			
Projectkosten gedekt uit directe baten	1.584	1.584	0
Met diverse partijen zijn afspraken gemaakt voor projecten waarbij de inzet wordt bekostigd door de betreffende partijen. Per saldo is ook dit neutraal voor de begroting.			
Verplaatsen apparaatskosten nav UP25	-3	0	2.321
Vanaf 2023 wordt de financiering van personeel ten laste van Participatie afgebouwd (reeds opgenomen in de najaarsbrief en jaarrekening. Voor de begroting 2024 betekent dit dat er € 2,3 mln. minder participatiemiddelen worden opgehaald en deze worden overgeplaatst naar apparaat. Het betreft een budgetneutrale wijziging van de begroting (van participatie naar bedrijfsvoering)			

Omschrijving	Lasten	Baten van derden	Bijdragen gemeenten
Formatie 0,5 fte woo contactfunctionaris	85	0	85
De invoering van de Wet Open Overheid (landelijke wetswijziging) leidt tot een uitbreiding van de reeds bestaande taak die de GR Sociaal al kent. Nieuw is dat we onder andere worden verplicht een Woo-contactfunctionaris aan te stellen. Er worden meer eisen gesteld aan de openbaarmaking van allerlei zaken, de informatiehuishouding dient hiertoe structureel beter op orde te zijn en er volgen de komende jaren vanuit deze wet structureel nog meer opdrachten en taken (de landelijke implementatie van de Woo duurt meerdere jaren). Gemeenten hebben voor deze taak extra middelen van het Rijk ontvangen, een deel hiervan wordt nu opgehaald.			
Nacalculatie CAO 2024	1.611	0	1.611
De stijging komt voort uit de CAO van 2024. Per 1 januari 2024 zijn de loonkosten gestegen met 4,75% en per 1 oktober 2024 1,25%.			
Nacalculatie prijsindex 2024	118	0	118
Voor de prijsindexering wordt een nacalculatie toegepast op de primaire begroting 2024. In de primaire begroting 2024 is rekening gehouden met een stijging van 2,5%. Op basis van de uitgangspuntennotitie 2025 is de stijging voor 2024 3,3%. Dat betekent een aanvullende stijging van 0,8%.			
Uitbreiden formatie bewindvoering met 1 fte	110	0	110
Structureel uitbreiden formatie Bewindvoering met 1 fte a.g.v. de groei van cliënten, waarbij de kosten worden gedekt uit de wettelijk verplichte bijdragen van de cliënten (verantwoord bij het product minimabeleid).			
Hersteloperatie toeslagenaffaire 2024	710	0	710
Bij de primaire begroting 2024 waren er geen uitvoeringskosten opgenomen. De brede ondersteuning van de gedupeerden van de Kinderopvangtoeslagaffaire Drechtsteden blijft een extra taak van de GR Sociaal, naar verwachting tot en met 2026. De kosten van de toeslagenaffaire worden afgerekend met de gemeenten via een DVO.			
Formatie Wet Inburgering DVO 2024	883	0	883
Met de gemeenten zijn afspraken gemaakt om de taken op het gebied van de Wet Inburgering uit te breiden. In de DVO is afgesproken is om de formatie met 8,5 fte vanaf 1-1-2024 te verhogen.			
Rente financiering (treasury)	0	200	-200
Voor de financiering van de vaste activa, verstrekte leningen aan verbonden partijen en tijdelijk tekort aan liquide middelen worden kasgeldleningen aangetrokken. Vanaf de primaire begroting 2024 wordt voor de kosten een bijdrage van de gemeente opgehaald. Dit kwam hoofdzakelijk doordat de Drechtsteden gemeenten niet tijdig de maandelijke liquiditeitsbijdrage betaalden aan de GR Sociaal. In 2024 zijn hierover met de gemeenten afspraken gemaakt. Dat betekent dat de rentekosten als gevolg van het "rood staan" van de GR Sociaal zijn afgenomen. De extra gemeenlijke bijdrage voor de rentekosten is nu niet meer nodig. Dit geeft een verlaging van € 200.000 voor gemeenten.			
Totaal	**5.596**	**1.884**	**6.036**

Bedragen x € 1.000

5 BIJLAGEN

5.1 VERWACHTE BIJDRAGEN PER GEMEENTE (o.b.v. voorjaarsbrief)

Bijdragen gemeenten naar Taakveld - Opgave - product bedragen x € 1.000		Alblasserdam	Dordrecht	Hardinxveld-Giessendam	H.I. Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht	Totaal
0.4	**Overhead**	**0**	**143**	**46**	**0**	**55**	**39**	**0**	**283**
Bedrijfsvoering		***0***	***143***	***46***	***0***	***55***	***39***	***0***	***283***
Apparaatskosten		0	143	46	0	55	39	0	283
6.1	**Samenkracht en burgerparticipatie**	**127**	**945**	**103**	**192**	**208**	**166**	**327**	**2.068**
Bedrijfsvoering		***127***	***945***	***103***	***192***	***208***	***166***	***327***	***2.068***
Apparaatskosten DVO's		127	945	103	192	208	166	327	2.068
6.2	**Toegang en eerstelijnsvoorzieningen**	**31**	**405**	**5**	**40**	**83**	**55**	**91**	**710**
Bedrijfsvoering		***31***	***405***	***5***	***40***	***83***	***55***	***91***	***710***
Apparaatskosten DVO's		31	405	5	40	83	55	91	710
6.3	**Inkomensregelingen**	**8.772**	**89.262**	**4.439**	**8.326**	**12.221**	**12.729**	**27.097**	**162.845**
Bestaanszekerheid versterken		***8.772***	***89.262***	***4.439***	***8.326***	***12.221***	***12.729***	***27.097***	***162.845***
Inkomensondersteuning		6.750	65.986	3.380	6.281	9.101	9.496	20.852	121.847
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.		108	1.214	54	119	179	166	308	2.147
Minimabeleid		454	5.176	216	427	700	710	1.352	9.035
Apparaatskosten		1.459	16.886	789	1.500	2.240	2.357	4.585	29.816
6.4	**WSW en beschut werk**	**1.693**	**22.562**	**0**	**1.284**	**2.143**	**2.933**	**4.076**	**34.691**
Ontwikkelen naar werk		***1.693***	***22.562***	***0***	***1.284***	***2.143***	***2.933***	***4.076***	***34.691***
Drechtwerk		1.693	22.562	0	1.284	2.143	2.933	4.076	34.691
6.5	**Arbeidsparticipatie**	**1.241**	**14.699**	**569**	**1.210**	**1.834**	**1.685**	**4.039**	**25.276**
Bestaanszekerheid versterken		***1.241***	***14.699***	***569***	***1.210***	***1.834***	***1.685***	***4.039***	***25.276***
Minimabeleid		1	10	0	1	4	3	4	22
Statushouders		20	113	10	29	31	24	43	270
Participatie		429	4.655	213	424	638	594	1.438	8.391
Apparaatskosten		791	9.921	346	756	1.161	1.064	2.554	16.593
6.6	**Maatwerkvoorzieningen (WMO)**	**1.092**	**8.132**	**838**	**1.458**	**1.962**	**1.801**	**3.048**	**18.331**
Zorgen voor ondersteuning		***1.092***	***8.132***	***838***	***1.458***	***1.962***	***1.801***	***3.048***	***18.331***
Hulpmiddelen		498	2.732	339	445	548	462	936	5.960
Vervoer		497	4.700	417	866	1.232	1.173	1.789	10.674
Apparaatskosten		97	700	82	147	182	166	323	1.697
6.71A	**Hulp bij het huishouden (WMO)**	**1.729**	**12.336**	**1.457**	**2.425**	**3.343**	**2.570**	**5.046**	**28.905**
Zorgen voor ondersteuning		***1.729***	***12.336***	***1.457***	***2.425***	***3.343***	***2.570***	***5.046***	***28.905***
Huishoudelijke ondersteuning		1.686	12.021	1.421	2.367	3.259	2.504	4.920	28.178
Apparaatskosten		43	315	36	58	84	66	126	727
6.71B	**Begeleiding (WMO)**	**1.834**	**15.968**	**1.652**	**2.061**	**2.871**	**3.204**	**5.092**	**32.682**
Zorgen voor ondersteuning		***1.834***	***15.968***	***1.652***	***2.061***	***2.871***	***3.204***	***5.092***	***32.682***
Begeleiding en kortdurend verblijf		1.414	12.538	1.274	1.590	2.205	2.438	3.948	25.407
Apparaatskosten		420	3.430	378	471	666	766	1.144	7.275
6.71C	**Dagbesteding (WMO)**	**861**	**4.988**	**1.147**	**1.171**	**1.316**	**1.348**	**1.801**	**12.632**
Zorgen voor ondersteuning		***861***	***4.988***	***1.147***	***1.171***	***1.316***	***1.348***	***1.801***	***12.632***
Begeleiding en kortdurend verblijf		677	3.827	898	911	991	1.054	1.364	9.722
Apparaatskosten		184	1.161	249	260	325	294	437	2.910
6.81A	**Beschermd wonen (WMO)**	**0**	**1.387**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1.387**
Bedrijfsvoering		***0***	***1.387***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***1.387***
Apparaatskosten DVO's		0	1.387	0	0	0	0	0	1.387
Totaal generaal		**17.380**	**170.826**	**10.256**	**18.168**	**26.035**	**26.530**	**50.617**	**319.810**

Bijdragen gemeenten naar Opgave - product - Taakveld bedragen x € 1.000		Alblasserdam	Dordrecht	Hardinxveld-Giessendam	H.I. Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht	Totaal
Bestaanszekerheid versterken		**7.314**	**72.386**	**3.650**	**6.827**	**9.984**	**10.374**	**22.515**	**133.050**
Inkomensondersteuning		***6.750***	***65.986***	***3.380***	***6.281***	***9.101***	***9.496***	***20.852***	***121.847***
6.3	Inkomensregelingen	6.750	65.986	3.380	6.281	9.101	9.496	20.852	121.847
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.		***108***	***1.214***	***54***	***119***	***179***	***166***	***308***	***2.147***
6.3	Inkomensregelingen	108	1.214	54	119	179	166	308	2.147
Minimabeleid		***455***	***5.186***	***216***	***428***	***704***	***712***	***1.355***	***9.056***
6.3	Inkomensregelingen	454	5.176	216	427	700	710	1.352	9.035
6.5	Arbeidsparticipatie	1	10	0	1	4	3	4	22
Ontwikkelen naar werk		**2.142**	**27.330**	**223**	**1.737**	**2.812**	**3.551**	**5.557**	**43.352**
Statushouders		***20***	***113***	***10***	***29***	***31***	***24***	***43***	***270***
6.5	Arbeidsparticipatie	20	113	10	29	31	24	43	270
Participatie		***429***	***4.655***	***213***	***424***	***638***	***594***	***1.438***	***8.391***
6.5	Arbeidsparticipatie	429	4.655	213	424	638	594	1.438	8.391
Drechtwerk		***1.693***	***22.562***	***0***	***1.284***	***2.143***	***2.933***	***4.076***	***34.691***
6.4	WSW en beschut werk	1.693	22.562	0	1.284	2.143	2.933	4.076	34.691
Zorgen voor ondersteuning		**4.772**	**35.818**	**4.349**	**6.179**	**8.235**	**7.631**	**12.957**	**79.941**
Hulpmiddelen		***498***	***2.732***	***339***	***445***	***548***	***462***	***936***	***5.960***
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	498	2.732	339	445	548	462	936	5.960
Vervoer		***497***	***4.700***	***417***	***866***	***1.232***	***1.173***	***1.789***	***10.674***
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	497	4.700	417	866	1.232	1.173	1.789	10.674
Huishoudelijke ondersteuning		***1.686***	***12.021***	***1.421***	***2.367***	***3.259***	***2.504***	***4.920***	***28.178***
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	1.686	12.021	1.421	2.367	3.259	2.504	4.920	28.178
Begeleiding en kortdurend verblijf		***2.091***	***16.365***	***2.172***	***2.501***	***3.196***	***3.492***	***5.312***	***35.129***
6.71B	Begeleiding (WMO)	1.414	12.538	1.274	1.590	2.205	2.438	3.948	25.407
6.71C	Dagbesteding (WMO)	677	3.827	898	911	991	1.054	1.364	9.722
Bedrijfsvoering		**3.152**	**35.291**	**2.034**	**3.425**	**5.004**	**4.973**	**9.588**	**63.467**
Apparaatskosten		***2.993***	***32.555***	***1.926***	***3.193***	***4.713***	***4.752***	***9.170***	***59.302***
0.4	Overhead	0	143	46	0	55	39	0	283
6.3	Inkomensregelingen	1.459	16.886	789	1.500	2.240	2.357	4.585	29.816
6.5	Arbeidsparticipatie	791	9.921	346	756	1.161	1.064	2.554	16.593
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	97	700	82	147	182	166	323	1.697
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	43	315	36	58	84	66	126	727
6.71B	Begeleiding (WMO)	420	3.430	378	471	666	766	1.144	7.275
6.71C	Dagbesteding (WMO)	184	1.161	249	260	325	294	437	2.910
Apparaatskosten DVO's		***158***	***2.736***	***108***	***232***	***291***	***221***	***418***	***4.165***
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	127	945	103	192	208	166	327	2.068
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	31	405	5	40	83	55	91	710
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	0	1.387	0	0	0	0	0	1.387
Totaal generaal		**17.380**	**170.826**	**10.256**	**18.168**	**26.035**	**26.530**	**50.617**	**319.810**

5.2 RISICO'S

In deze bijlage zijn alle geactualiseerde risico's en kansen opgenomen die een materiële invloed op de financiële positie kunnen hebben, maar onvoldoende zeker zijn om in de begroting of de financiële prognose op te nemen.

Omschrijving	Kans	Totale omvang (€)	Impact (€)	Toelichting
Bestandsontwikkeling inkomensondersteuning	Gemiddeld (50%)	1.750.000	875.000	De prognose is dat eind 2024 het aantal bijstandsgerechtigden maximaal 6.180 zal zijn. Dit wijkt af van de prognose van het CPB (6.400) door het nemen van maatregelen om de uitstroom te bevorderen. Blijkt dat door een tegenvallende (plaatselijke) conjunctuur op het eind van het jaar er 100 bijstandsgerechtigden meer te zijn is er een risico van € 1.750.000.
Uitstel invoering Wmo voorziening herstelgerichte ondersteuning	Groot (75%)	115.000	86.250	De gemeente Dordrecht neemt het laatste kwartaal 2024 een besluit over de invoering van de Wmo voorziening herstelgerichte dienstverlening. Door deze vertraging wordt de beoogde besparing niet (volledig) gerealiseerd.
Geen compensatie van het Rijk inzake hogere loonkosten	Matig (25%)	356.000	89.000	Bij het opstellen van de meerjarenbegroting wordt gewerkt met bekende (verwachte & exacte) ontwikkelingen op gebieden als aanpassingen van WML, loonprijsontwikkelingen, bekende Cao afspraken waar van toepassing. Vaststaande gegevens over landelijke ontwikkelingen, gepubliceerd in de meest recente mei- en septembercirculaires van het Rijk zijn hierin verwerkt. Elke wijziging of aanpassing heeft dus direct effect op de hier gepresenteerde (meerjaren-) begroting. Een afwijking van 1% op de lonen voor SW heeft een effect van € 286.000 en op overig personeel een effect van € 70.000.
Gevolgen afwijking van blijfkans berekening Wsw	p.m.			Bij de invoering van de Participatiewet is de door het Rijk begrote bezuiniging op de rijksbijdrage als uitgangspunt genomen. Voor de verdeling van de subsidiegelden wordt rekening gehouden met een zogenaamde blijf kansberekening. De werkelijke uitstroom van Drechtwerk versus de uitstroom vanuit het actuarieel model waar vanuit het Rijk werkt, kan (grote) afwijkingen hebben hetgeen kan leiden tot (aanzienlijke) tekorten op de subsidie inkomsten ten opzichte van de salarisbetalingen zoals inmiddels gepresenteerd.
Gevolgen wijziging omvang Sw-subsidie van het Rijk	p.m.			Rijkssubsidie SW (vanaf 1-1-2008 gemeentelijke subsidie SW):de subsidie SW is de belangrijkste inkomstenbron van het onderdeel Drechtwerk. Wijziging in de bekostigingssystematiek kan gevolgen hebben voor de omvang van de subsidie SW, d.w.z. dat het ministerie de hoogte van de subsidie per SE bepaalt. Elke euro verandering in de subsidie veroorzaakt een gelijke mutatie in het tekort zowel positief als negatief. (in deze begroting zijn de meest recente budgetten verwerkt, septembercirculaire 2023 als wel een verwachte LPO Rijkscompensatie).
DW Kamerlingh Onnesweg 1	p.m.			Het in eigendom zijnde pand van Drechtwerk aan de Kamerlingh Onnesweg 1: onvoorziene benodigde maatregelen om te voldoen aan wet- en regelgeving kunnen impact hebben op het exploitatieresultaat.
Uitstaande geldlening aan Assembly Partner B.V.	Matig (25%)	1.132.000	283.000	Uitstaande geldlening aan Assembly Partner B.V. op 1 januari 2024 groot € 1.132.000. Bij faillissement is het risico tot het niet volledig innen van de uitstaande lening reëel, afgegeven borgstelling zal dit risico beperken.

Omschrijving	Kans	Totale omvang (€)	Impact (€)	Toelichting
Arbeidsontwikkeling	p.m.			Door krapte op de arbeidsmarkt is het lastig om (goed opgeleid en ervaren) personeel te werven. Ook bij de SDD staan vacatures lang open. De schaarste op de arbeidsmarkt zal op korte termijnniet direct een knelpunt zijn bij de kwaliteit van dienstverlening aan de klanten van de SDD. Op langere termijn kan dat echter wel het geval zijn. De SDD doet allerlei inspanningen om goed personeel te werven en te behouden.
Huisvesting	Matig (25%)	300.000	75.000	Het pand 'De Hellingen' is gehuurd tot en met het eerste kwartaal 2025. Door de vertragingen in de realisatie van het Dordthuis is de inschatting dat de huur van dit pand verlengd gaat worden voor het hele jaar 2025. Investeringen zijn nodig om de functionaliteit van de panden op orde te houden, maar worden beperkt tot het strikt noodzakelijke. Ook de jaarlijkse onderhoudskosten kunnen oplopen, door de ouderdom van het pand. Er wordt steeds kritisch gekeken naar de noodzaak van investeringen en onderhoudsverplichtingen. Risico is dat de extra kosten niet binnen de bestaande budgetten in 2024 kunnen worden opgevangen.
Vangnetregeling	Matig (25%)	200.000	50.000	Op basis van de nu bekende informatie wordt voor het jaar 2023 een aanvraag gedaan voor een vangnetuitkering van € 0,2 miljoen. Deze is in de prognose 2024 meegenomen. Of het zal leiden tot een werkelijke uitkering is op zijn vroegst in het vierde kwartaal van 2024 bekend.
Totaal			**1.458.250**	

Onderstaande risico's zijn afgevoerd.

Omschrijving	**Kans**	**Totale omvang (€)**	**Impact (€)**	**Toelichting**
cao verhoging Huishoudelijke ondersteuning per 1 oktober 2023	Zeer groot (90%)	400.000	360.000	Op 22 juni hebben de werkgeversorganisaties en vakbonden een akkoord bereikt over het openbreken van de CAO 2023 om prijsstijgingen door de inflatie op te vangen. Overeenstemming is bereikt om per 1 oktober 2023 de lonen met 5% te verhogen. Daarnaast vindt per 1 maart 2024 en per 1 oktober 2024 een loonsverhoging plaats van 2,5%. Het onderhandelaarsakkoord moet nog worden voorgelegd aan de leden van de vakbonden en werkgeversorganisaties.--> Risico afgevoerd. Nieuwe CAO huishoudelijke hulpen is verwerkt in de Voorjaarsbrief 2024
Herijking minimabeleid	p.m.			In 2022 vond er een herijking minimabeleid plaats. De herijking minimabeleid zal o.b.v. van de gemeentelijke beleidswensen leiden tot aanpassingen in beleid en zal tevens eenfinancieel effect hebben op de begroting 2023. Onderdeel van de herijking minimabeleid is o.a. ook de aanpassing van de website van GR Sociaal. De financiële vertaling van de herijking minimabeleid zal in de 1e bestuursrapportage 2023 worden verwerkt.
Ontwikkeling kosten Wmo	Zeer groot (90%)	2.100.000	1.890.000	Bij de vaststelling van de primaire begroting 2023 is besloten om een pas op de plaats te maken en de begroting vooralsnog gelijk te houden aan het niveau van 2022. Daarbij is rekening gehouden met ruimte in de begroting omdat niet alle indicaties verzilverd kunnen worden als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt. Op sommige voorzieningen verwachtten we een plus en andere een min, per saldo leken de verschillen in financiële zin elkaar uit te middelen. Wat we op dat moment niet voorzagen was dat de prijzen voor de lonen, materialen en grondstoffen enorm hard zouden stijgen. Deze ontwikkeling zien we terug in de prijsindexaties 2023 voor de Wmo voorzieningen, die uitzonderlijk hoog zijn ten opzichte van voorgaande jaren.

Omschrijving	Kans	Totale omvang (€)	Impact (€)	Toelichting
Energielasten huisvesting	Zeer klein (5%)	200.000	10.000	De energieprijzen zijn vanaf 2022 gestegen. GR Sociaal had een contract voor gas met energieleverancier Gazprom. Vanwege de economische sancties tegen Rusland is dit contract tussentijds beëindigd en zijn we overgestapt naar een andere leverancier. Dit heeft geleid tot hogere energielasten. De begroting voor huisvesting is aangepast op de hogere lasten. Daarnaast bleek dat het niet nodig was om het contract bij Gazprom op te zeggen, doordat de energieleverancier een Nederlandse dochter was van de Duitse Gazprom. Via de gemeente Dordrecht wordt nu compensatie aangevraagd.
Energietoeslag	Gemiddeld (50%)	870.000	435.000	Voor de Energietoeslag is er landelijk € 1,4 miljard beschikbaar gesteld. Voor de Drechtsteden is er in totaal circa € 21,3 budget beschikbaar gesteld. Aangezien de Drechtsteden bij de toekenning van de energietoeslag voor een ruimere doelgroep hebben gekozen dan waarvoor het Rijk middelen beschikbaar heeft gesteld en het bereik hoger ligt dan verwacht, zullen de uitgaven energietoeslag naar verwachting € 24,5 miljoen bedragen. Deze uitgaven zijn gebaseerd op een prognose waarbij een inschatting is gemaakt van de nog te ontvangen en af te handelen aanvragen. De overschrijding ten opzichte van het beschikbaar gestelde budget bedraagt € 3,1 miljoen. Bij de verwachte aantal aanvragen is niet uitgegaan van 100% bereik. Het verschil tussen de begrote uitgaven en de uitgaven bij een bereik van 100% is het vermelde risico. Het tekort t.o.v. de Rijksbudgetten bij de jaarrekening 2022 bedraagt € 4,0 mln.
Ontwikkeling macrobudget n.a.v. aflopen Bbz-light	Gemiddeld (50%)	-400.000	-200.000	De uitgaven Bbz zijn in het eerste kwartaal fors hoger door de ondersteunende maatregel Bbz-light (i.v.m wegvallen Tozo). Deze maatregel is per 1 april komen te vervallen. In hoeverre dit nog na-ijlt is lastig aan te geven. Daarnaast is het moeilijk te voorspellen wat voor een effect de te verwachten faillissementen hebben op eventuele aanvragen Bbz. Zijn er verder geen nakomende kosten Bbz-light en blijken de faillissementen mee te vallen is er een kans van € 400.000. Dit positieve risico/ deze kans heeft zich niet voortgedaan.
Energietoeslag	p.m.			Gepaard aan de eenmalige energietoeslag treedt nog een risico op: in de wetswijziging die de eenmalige energietoeslag mogelijk maakt, is tevens de wettelijke ruimte geschapen voor tegemoetkomingen voor energiekosten op basis van de individuele bijzondere bijstand. De kans is zeer reëel dat voor een (aanzienlijk) deel van de doelgroep de eenmalige energietoeslag niet toereikend zal zijn. Dit zal vooral inwoners treffen wier energiecontract recentelijk is, of binnenkort wordt, gewijzigd. Zonder aanvullende landelijke maatregelen zullen zij mogelijk een beroep doen op de individuele bijzondere bijstand. Een fors beroep impliceert niet alleen hoge apparaatskosten (want de afhandeling vergt individuele toetsing van recht en noodzaak, gebaseerd op werkelijke uitgaven), maar ook hoge programmakosten. Bij de septembercirculaire is € 35 miljoen aan incidentele middelen beschikbaar gesteld om zowel via vroegsignalering als via de bijzondere bijstand gerichte hulp aan te bieden aan burgers. Voor Drechtsteden betekent dit een totaalbedrag van € 0,5 miljoen. Het is op voorhand niet duidelijk of deze compensatie afdoende is. Vooralsnog is dit risico van als p.m. opgenomen.

Omschrijving	Kans	Totale omvang (€)	Impact (€)	Toelichting
Bedrijfsvoering	Gemiddeld (50%)	200.000	100.000	De bedrijfsvoering moet aan steeds meer regels voldoen. Bijvoorbeeld de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en informatiebeveiliging, maar ook de steeds meer opkomende landelijke standaardisering. Daarnaast moet de informatisering aan steeds grotere eisen voldoen. We zien dat we als overheid minder snel van deze ontwikkelingen gebruik maken. De mogelijkheden die door de markt worden aangeboden en dat wat door onze inwoners wordt gebruikt, wijkt in toenemende mate van elkaar af. Systemen en hun onderlinge relatie/uitwisseling worden complexer en dat vraagt om heroverweging. Ook de sterke afhankelijkheid van de IT-systemen en daarmee onze kwetsbaarheid blijft een risico. De grote(re) incidenten die we hebben afgelopen jaar hebben ervaren onderstrepen dit.
Huisvesting	Groot (75%)	300.000	225.000	De plannen van de gemeente Dordrecht voor de ontwikkeling van de Spuiboulevard hebben tot gevolg dat de Sociale Dienst Drechtsteden het huidige pand moet verlaten. De kosten van de nieuwe huisvesting zullen in ieder geval hoger zijn dan het huidige huurcontract, dat loopt tot en met het eerste kwartaal 2025. Er is in de kosten niet voorzien. Met de projectorganisatie van gemeente Dordrecht vindt overleg plaats over welke extra kosten er gemaakt moeten worden m.b.t. de voorbereiding op de huisvesting na het eerste kwartaal 2025 en waar deze kosten zullen landen. In 2022 zal er naar verwachting extra inzet moeten worden gepleegd in en aan het project van het Huis van stad en regio. Risico is afgevoerd: deze extra inzet kost in 2022 circa € 340.000, vanaf 2023 tot en met 2025 is de verwachting dat dit jaarlijks € 250.000 gaat kosten. In 2022 kan dit bedrag opgevangen worden binnen de begroting. Voor de jaren daarna is dit onzeker.
Integratie Drechtwerk	Matig (25%)	200.000	50.000	Voor de integratie tussen GR Drechtwerk en GR Sociaal is eerder een bedrag van € 400.000 genoemd voor mogelijke kosten. Ingeschat wordt dat er nog maximaal € 50.000 nodig is. Het kan zijn dat door onvoorziene omstandigheden toch een hoger bedrag nodig is. Dit risico heeft zich niet voortgedaan.
Bandbreedte in begroting voor onzekerheid	Matig (25%)	8.200.000	2.050.000	De begroting en meerjarenraming van de sociale dienst kent een bandbreedte, gezien de grote onzekerheden. De onderkant van de bandbreedte is in de begroting toegepast voor de budgetten en gemeentelijke bijdragen. Er is daarmee een risico dat budgetten en gemeentelijke bijdragen hoger worden. Ten opzichte van de bovenkant van de bandbreedte is het maximale risico € 8,2 miljoen. Hiervan is 25% in de risicoparagraaf opgenomen.
Buig vergoeding loopt niet mee met actuele CPB raming	Gemiddeld (50%)	800.000	400.000	In de begroting 2022 is ervan uitgegaan dat BUIG vergoeding o.b.v. de CPB Centraal Economisch plan (CEP maart 2021) gelijk mee daalt met lager stijging van de bijstand zoals voorstelt door het CPB. De rijksvergoeding BUIG van het Rijk wordt echter niet o.b.v. actuele ramingen maar o.b.v. realisaties T-2 betaald (2020). Dit zou leiden tot een vergoeding die harder zou dalen dan de daling van de uitgaven raming als gevolg van de gunstigere raming. Dit risico wordt geschat op 0,8 mln. Er lopen gesprekken met het Rijk om de vergoeding aan te passen op de actuele ramingen van het CPB (en bestaande systematiek i.h.k.v. de coronacrisis los te laten). Budgetten zijn nu gebaseerd op de meest actuele gegevens van het CPB (CEP maart 2022).

Omschrijving	Kans	Totale omvang (€)	Impact (€)	Toelichting
Wmo huishoudelijke ondersteuning	Groot (75%)	1.000.000	750.000	Bij de Wmo huishoudelijke ondersteuning spelen een aantal zaken waarvan we verwachten dat hierdoor de uitgaven voor gemeenten zullen toenemen. Een van die dingen is de invoering van het abonnementstarief voor eigen bijdragen. Het kabinet heeft met ingang van 2019 een uniform tarief van € 17,50 per vier weken (vanaf 2020 € 19,00 per maand) voor de eigen bijdrage aan Wmo-voorzieningen in te voeren. In 2019 is mede als gevolg van de aanzuigende werking het klantenbestand met circa 22% gestegen. Door een combinatie van de vergrijzing, de beweging naar langer zelfstandig thuis wonen en de invoering van het abonnementstarief voor de eigen bijdrage zal het beroep op de huishoudelijke ondersteuning komende jaren verder toenemen. Daarnaast wordt in 2022 de Wmo huishoudelijke ondersteuning opnieuw aanbesteed. De SDD is dan gehouden om bij de vaststelling van de tarieven uit te gaan van de nieuwe HV-loonschalen en overeengekomen CAO-afspraken. De verwachting is dat de tarieven als gevolg hiervan verder zullen oplopen. In de meerjarenbegroting 2023-2025 is rekening gehouden met constante prijzen, ten opzichte van 2022, van zorg die klanten afnemen. Ook heeft de CRvB in 2019 een uitspraak gedaan inzake resultaatfinanciering bij huishoudelijke ondersteuning. De rechter oordeelde dat gemeenten in feitelijke uren moeten indiceren en niet in het te behalen resultaat. Momenteel wordt nog onderzocht wat de gevolgen zijn voor het huidige model resultaatfinanciering en de onderliggende contracten met de zorgaanbieders. Als laatste zullen ook de apparaatskosten mee stijging met de stijging van het aantal voorzieningen huishoudelijke ondersteuning.--> Risico afgevoerd. Blijven binnen de begroting Wmo huishoudelijke ondersteuning.
Wmo begeleiding	p.m.	500.000		In 2018 is een aantal maatregelen genomen om de groei van de uitgaven voor Wmo Begeleiding en kortdurend verblijf te beperken. Op dit moment lijkt het dat deze maatregelen toereikend zijn om op dit programmaonderdeel binnen het beschikbare budget te blijven. Onduidelijk is nog of op langere termijn deze maatregelen stand zullen houden. Door de vergrijzing van de bevolking is de verwachting dat in de toekomst het beroep op de Wmo alleen maar verder zal toenemen.--> Risico afgevoerd voor 2022. Op basis van de laatste prognoses is de verwachting dat de begroting Wmo Begeleiding niet wordt overschreden. Onduidelijk is of de genomen maatregelen vanaf de jaren 2023 en verder stand zullen houden.
Wetsvoorstel resultaatgericht indiceren				
Wmo huishoudelijke ondersteuning				
Apparaatskosten	Groot (75%)	1.000.000	750.000	Er is alleen maar rekening gehouden met prijsstijging bij het apparaat, terwijl bij diverse onderdelen dienstverlening met meer dan 5- 10% groeit. De aanname is dat er geen groei van het apparaat nodig is, als meer activiteiten beter geautomatiseerd worden ondersteund. De afgelopen jaren is veel ict innovatie echter vertraagd of nog niet uitgevoerd.

Omschrijving	Kans	Totale omvang (€)	Impact (€)	Toelichting
Ontwikkeling macrobudget	Gemiddeld (50%)	-1.500.000	-750.000	De rijksbudgetten kunnen nog wijzigen op grond van gewijzigde inzichten ten aanzien van voorspellingen en te verwachten effecten van de landelijke bestandsontwikkeling. Gezien de vele (tegengestelde) ontwikkelingen – economische ontwikkelingen, stijging bijstandsklanten, de instroom statushouders – is het nu nog niet mogelijk een inschatting te maken met betrekking tot de ontwikkeling van de macrobudgetten.Vanaf 2022 vindt de vergoeding van LKS op basis van realisaties plaats. Wat hiervan het positieve financiële effect zal zijn is moeilijk te voorspellen.
Arbeidsontwikkeling				
Gewijzigde rijksvergoeding loonkostensubsidie (Lks)	Gemiddeld (50%)	-1.500.000	-750.000	De LKs wordt op dit moment uit de Buig betaald (macrobudget.) Het rijk is bezig om hier een aparte financiering te maken. Op dit moment is de verwachting dat dit in 2022 kan worden ingevoerd. De exacte financiële impact is nog niet helder omdat niet duidelijk is of het rijk de volledige werkelijke betaalde Lks gaat vergoeden of gedeeltelijk en of deze vergoeding ten koste zal gaan van het macrobudget (Buig)
Maatwerkvoorziening chronisch zieken en gehandicapten	Groot (75%)	66.667	50.000	In de begroting 2021 is uitgegaan groei van 8% werkelijke groei is 10%.
Ontwikkeling kosten bewindvoering	Groot (75%)	266.667	200.000	In de begroting 2021 is uitgegaan van een stijging van de kosten Bewindvoering van 6 % t.o.v 2020. De reële groei is echter 12,5%. Als deze groei aanhoudt heeft dit een negatief effect van € 0,2 miljoen.
Baanbrekend detacheren				
Inzet participatiebudget				
Lager bereik SMS kinderfonds				
Intensivering P-wet	Gemiddeld (50%)	800.000	400.000	Voor 2021 is de doelstelling een uitstroom van 60 mensen. Een financieel effect van rond de € 0.8 miljoen aan lagere bijstandslasten op jaarbasis. Mocht de doelgroep meer tijd nodig hebben om werkfit te worden en dus later uit te stromen, heeft dit een gevolg voor het financieel effect.
Wmo constante prijzen voor dienstverlening	Zeer groot (90%)	1.600.000	1.440.000	In de meerjarenbegroting 2021-2023 is rekening gehouden met constante prijzen, ten opzichte van 2020, van zorg die klanten afnemen. Er is een aanzienlijke kans dat de werkelijke prijzen meerjarig hoger zijn. Reden is dat complexere zorg wordt gevraagd als gevolg van vergrijzing en mensen die met zorg langer thuis wonen. Deze prijsstijging is nu niet in de begroting verwerkt. Maximale omvang loopt op van € 1.6 miljoen in 2021 naar € 5.5 miljoen in 2024.
Samenwerking met gemeenten obv regionale visie sociaal domein	Zeer groot (90%)	300.000	270.000	In 2022 wordt de GRD/SSD omgevormd tot GR sociaal als onderdeel van de implementatie van de regionale visie sociaal domein. Bij deze implementatie kunnen frictiekosten ontstaan.
Totaal			**7.680.001**	

5.3 DVO's

De GR Sociaal voert onderstaande DVO's uit. De programmagelden zijn geen onderdeel van de begroting en verantwoording van de GR Sociaal omdat deze in mandaat worden uitgevoerd voor gemeenten. De apparaatskosten zijn wél onderdeel van de begroting en verantwoording van de GR Sociaal, en de vergoeding van gemeenten is onderdeel van het liquiditeitsoverzicht.

DVO	**Leefgelden**	
Doel	Uitkeren van leefgelden aan ontheemden uit de Oekraïne, zowel in Gemeentelijke opvang (GOO) als Particuliere opvang (POO)	
In opdracht van de gemeenten	Alblasserdam, Dordrecht, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht	
Duur	De DVO is afgesloten voor de duur van 1 jaar	
Programmageld	Op basis van het verstrekte Leefgeld in Q4 2023 is de verwachting dat er € 2.000.000 aan Leefgeld verstrekt wordt in 2024.	
Programmageld per gemeente	Alblasserdam Dordrecht Hardinxveld-Giessendam Hendrik-Ido-Ambacht Papendrecht Sliedrecht Zwijndrecht	€ 216.000 € 1.232.000 € 161.000 € 47.000 € 51.000 € 189.000 € 104.000
Inzet van middelen	Voor de uitvoering van deze DVO is 2 fte eigen en ingehuurd personeel ingezet	
Vergoeding apparaatskosten	In 2024 zijn de apparaatskosten begroot op € 200.000 (verantwoord onder Apparaatskosten DVO's)	
Overig	Het verstrekte Leefgeld wordt achteraf (per kwartaal) in rekening gebracht bij de gemeenten.	

DVO	**Inburgering**	
Doel	Uitvoering geven aan de Wet Inburgering 2021 Inburgering van asielstatushouders en gezins- en overige migranten	
In opdracht van de gemeenten	Alblasserdam, Dordrecht, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht	
Duur	De DVO is afgesloten voor de duur van 4 jaar	
Programmageld	In 2024 is € 2.421.444 begroot voor SPUK Wet inburgering	
Programmageld per gemeente	Alblasserdam Dordrecht Hardinxveld-Giessendam Hendrik-Ido-Ambacht Papendrecht Sliedrecht Zwijndrecht	€ 167.001 € 991.537 € 152.576 € 257.987 € 264.860 € 212.725 € 374.758
Inzet van middelen	Voor de uitvoering van deze DVO is 16,9 fte eigen en ingehuurd personeel ingezet. De DVO 2024 moet nog worden vastgesteld en mogelijk wordt deze nog opgehoogd o.b.v. de taakstelling 2024.	
Vergoeding apparaatskosten	In 2024 worden de apparaatskosten door de gemeenten vergoed (begroot € 1.865.203).	
Overig	Overheveling budget € 2.656.416 jaarrekening 2023	

DVO	Kinderopvangtoeslagaffaire
Doel	Voor de Drechtsteden is binnen de GR Sociaal het Hulpteam Toeslagen opgezet om de door de Belastingdienst gedupeerde inwoners direct concrete hulp te bieden. Naar verwachting zal deze taak tot en met 2026 door de GR Sociaal worden uitgevoerd.
In opdracht van de gemeenten	Alblasserdam, Dordrecht, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht
Duur	De DVO is afgesloten voor onbepaalde tijd.
Programmageld	In 2024 is er geen programmageld begroot.
Inzet van middelen	Voor de uitvoering van deze DVO is 5,67 fte eigen en ingehuurd personeel ingezet
Vergoeding apparaatskosten	In 2024 zijn de begrote apparaatskosten € 710.000
Overig	

DVO	Beschermd Wonen en Opvang	
Doel	Jaarlijks maken de gemeente Dordrecht en de SDD via een dienstverleningsovereenkomst afspraken over de inzet van de Toegang Wmo. Naast het indiceren van Beschermd Wonen en Opvang is de toegang ook verantwoordelijk voor het wachtlijstbeheer BW.	
In opdracht van de gemeenten	Centrumgemeente Dordrecht	
Duur	De DVO is afgesloten voor de duur van 1 jaar en wordt jaarlijks geactualiseerd.	
Programmageld	In 2024 is € 20.550.000 voor Beschermd Wonen en € 8.500.000 voor Opvang.	
Programmageld per gemeente	Centrumgemeente Dordrecht	€ 29.050.000
Inzet van middelen	Voor de uitvoering van deze DVO is 11,18 fte eigen en ingehuurd personeel ingezet.	
Vergoeding apparaatskosten	In 2023 zijn de apparaatskosten door de gemeenten vergoed (begroot € 1.301.775).	
Overig	De DVO Beschermd Wonen en Opvang wordt momenteel geactualiseerd. De definitieve bedragen 2024 zijn momenteel nog niet bekend.	

5.4 BEGROTINGSSUBSIDIES

In deze bijlage zijn de subsidies opgenomen, die worden verstrekt op basis van de begroting. Dit is één van de juridische grondslagen voor het verstrekken van een subsidie. Er is opgenomen welke organisatie het betreft en welk (maximaal) subsidiebedrag erbij hoort.

De GR Sociaal heeft op dit moment twee begrotingssubsidies. Die worden hieronder benoemd.

- De Stichting Cliëntenraad regio Drechtsteden en de Regionale Adviesraad Wmo Drechtsteden zijn per 1 januari 2024 samengegaan onder de naam Stichting Regionale Adviesraad Sociaal Drechtsteden. Het begrote subsidiebedrag is € 65.000.

- Stichting Urgente Noden (exclusief sociaal leenfonds). Het begrote subsidiebedrag van € 66.000 is ongewijzigd.

GRSociaal
Sociale Dienst Drechtsteden X Drechtwerk

Primaire begroting 2025-2028

Gemeenschappelijke Regeling Sociaal

CONCEPT

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding 3

1.1 Voorwoord 3

1.1 Landelijke en regionale ontwikkelingen 3

1.3 Budgettaire kaders en uitgangspunten 5

1.4 Samenvatting financiële resultaten 7

2 Programmabegroting 12

2.1 Dienstverlening 12

2.2 Bestaanszekerheid versterken 15

2.3 Ontwikkelen naar werk 19

2.4 Zorgen voor ondersteuning 25

2.5 Bedrijfsvoering 30

2.6 Algemene dekkingsmiddelen 36

2.7 Vennootschapsbelasting 36

3 Paragrafen 37

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 37

3.2 Onderhoud kapitaalgoederen 40

3.3 Financiering 40

3.4 Bedrijfsvoering 43

3.5 Rechtmatigheid 45

3.6 Openbaarheidsparagraaf 46

3.7 Verbonden Partijen 47

4 Financiële begroting 53

4.1 Overzicht van baten en lasten 53

4.2 Toelichting baten en lasten 54

4.3 DVO's 55

4.4 Financiële positie 57

4.5 Verdeelsleutels 58

4.6 Investeringsplan 58

4.7 Overzicht per taakveld 59

5 Vaststelling 61

Bijlagen 62

Bijlage A Bijdragen per gemeente per Opgave 62

Bijlage B Bijdragen per gemeente per taakveld 63

Bijlage C Meerjarenbijdrage per gemeente 64

Bijlage D Ramingsuitgangspunten per Opgave 67

Bijlage E Verplichte BBV-beleidsindicatoren 67

Bijlage F Begrotingssubsidies 68

1 Inleiding

1.1 Voorwoord

- Onze dienstverlening continu verbeteren, innoveren en aansluiten bij daar waar inwoners het beste geholpen zijn;
- Bestaanszekerheid versterken, ook landelijk een groot vraagstuk, door echte focus op dit onderwerp, intensiever contact en het doen van een bestaanszekerheidscheck;
- Ontwikkelen naar Werk via het Regionaal Werkcentrum en de samenvoeging Drechtwerk en Sociale Dienst Drechtsteden tot volle wasdom laten komen (ook landelijk komen hier extra middelen voor vrij);
- Met Zorgen voor Ondersteuning kritisch kijken naar innovaties die de vergrijzing en continue groei beter kunnen opvangen (denk aan Powerful ageing of nieuwe zorgconcepten en de bestuurlijke opdracht).

Allemaal inhoudelijke onderwerpen die voor 2025 een belangrijke basis voor deze begroting vormen. En dat tegen de achtergrond waarbij de bedrijfsvoering de nodige uitdagingen kent (personeel wordt schaarser, ICT Beweegt dat in 2024 tot een daadwerkelijke overstap moet leiden en financiën die bij onze eigenaren een steeds grotere uitdaging worden). Deze ontwikkelingen vormen de basis van deze begroting en zijn via de uitgangspuntennotitie 2025 al qua consequenties voorbereid in samenwerking met de gemeenten.

Ook in de context van de Drechtsteden zien we dat het werken aan en zichtbaar maken van publieke waarde in het sociaal domein steeds belangrijker worden. Daarnaast weten we nog niet wat de gevolgen zijn van de kabinetsformatie op het sociaal domein. Door het grootste deel van de organisatie gemeentegericht in te delen, zijn we in staat om meer in te spelen op de lokale omstandigheden. Cruciaal, omdat de druk op ons werk vanuit onze gemeenten alleen maar zal toenemen. De vaardigheden om in te kunnen springen op gemeentelijke behoeften, aan te sluiten bij het lokale netwerk en vooral goed zichtbaar zijn, worden steeds belangrijker.

Al deze aspecten vragen om een GR Sociaal die vooruit kijkt, die anticipeert op ontwikkelingen en wendbaar is. Waarin de kennis die we hebben van de opgaven, de inwoners en de landelijke ontwikkelingen meer gedeeld wordt, of dat nu via regionale of lokale gesprekken, landelijke tafels of digitaal via rapportages en dashboards. Kennis is onontbeerlijk in de omgeving van het sociaal domein. Uitdaging is ook om met gemeenten (al dan niet volledig gezamenlijk of 1-op-1) ontwikkelingen, ideeën en kansen consequent om te zetten naar acties die bijdragen aan de publieke waarde.

1.1 Landelijke en regionale ontwikkelingen

Hernieuwde doelstellingen: focus op onze publieke waarde
In het afgelopen jaar is het denken en werken met hernieuwde doelstellingen verder geconcretiseerd. In de aangescherpte doelen in deze begroting hebben we steeds per opgave beschreven wat ons maatschappelijk gezien voor ogen staat, hoe we die doelen gaan bereiken en welke acties we daarvoor ondernemen. Ook de onderlinge samenhang tussen de doelen per opgave, het opgave-overstijgende aspect, is van cruciaal belang. Als publieke organisatie opereren we steeds in een politieke context die snel kan veranderen en kan er spanning ontstaan tussen de zaken die wij ons voorgenomen hebben te gaan doen en de politieke opinie die wij te verwerken krijgen. Ook hiervoor geldt dus dat het verstandig is om steeds in verbinding te blijven met de politieke en maatschappelijke context waarin we ons bevinden en te blijven onderzoeken waar veranderingen kunnen optreden en hoe we die moeten incorporeren. Net als onze inwoners willen wij natuurlijk ook een stabiel en voorspelbaar bestaan: de manier om daar geen stress van te krijgen is de beweeglijkheid in onze organisatie hoog te houden en desondanks op koers te blijven. Voor de doelen in deze begroting betekent dit dus: blijf onderzoeken of de gekozen doelstellingen en vertaling daarvan naar acties nog steeds passend zijn in de actuele context en veer mee / stel bij waar dit nodig is.

Financieel perspectief
Dit gaat over het jaar 2026, waarin er op landelijk niveau nog veel onduidelijkheid is over de financiering van het sociaal domein. Gemeenten staan voor een grote opgave hoe hun begroting sluitend te krijgen. Hoewel er dus ook nog altijd een mogelijkheid is dat het uiteindelijke ravijn gaat meevallen, is besloten om te onderzoeken welke mogelijkheden er liggen bij gemeenten zelf en bij hun verbonden partijen om te bezuinigen op de uitgaven. Het zal hierbij niet alleen gaan om besparingen op ons beleidsgeld, maar mogelijk ook onze bedrijfsvoering raken. We denken daarbij vooral vanuit het langere termijn perspectief: waar kunnen we door innovatie, anders en slimmer organiseren en intensievere samenwerking (zoals gemeenten (lokaal), maatschappelijke partners of andere samenwerkingsverbanden) in onze dienstverlening efficiënter én effectiever worden. Eind augustus 2024 moet dit leiden tot een rapportage met keuzemogelijkheden, die voorgelegd kunnen worden aan de raden, met daarin concrete uitwerkingen. Omdat met het opstellen van deze begroting de keuzes nog niet gemaakt zijn, hebben we voor nu in de begroting 2025 al wel nadrukkelijk rekening gehouden met ontwikkelingen die concreet genoeg zijn en een positieve invloed kunnen hebben op dit vraagstuk. Denk aan de invoering van Powerful Ageing, werk-fit maken van klanten die langer dan twee jaar in de bijstand zijn en een pilot LKS zijn hier goede voorbeelden van. Ook het bewust afstappen van de afspraak dat apparaat in 2025 niet meegroeit met de taak (klantenaantallen) is een voorbeeld waar al rekening mee is gehouden. Mochten later dit jaar (2024) raden keuzes maken die van invloed zijn op de begroting 2025, dan zullen deze ofwel via een aparte begrotingswijziging ofwel via de voorjaarsbrief 2025 alsnog een plek krijgen in de begroting voor 2025.

De belangrijkste zaken voor 2025:

- **De ontwikkelingen rondom het Regionaal Werkcentrum:** het RWC is een regionaal samenwerkingsverband van UWV en SDD, waarbij we in overleg met het bestuur van de arbeidsmarktregio een gezamenlijke dienstverlening zullen opzetten. De bedoeling is om samen een loket te vormen waarbij werkenden, werkzoekenden en werkgevers op een plek terecht kunnen. Behalve een sterke uitvoeringsdimensie, biedt dit RWC ook meer strategische kansen om arbeidsmarktbeleid, de inzet van scholing en het inspelen op tekortsectoren meer in samenhang met Economie / de centrumgemeente uit te voeren. Cruciaal voor onze opgave 'Ontwikkelen naar werk', maar ook voor onze processen rondom intake, de poort, triage, samenwerking lokaal / regionaal. Het ligt in de planning om het RWC in de tweede helft van 2024 operationeel te krijgen. Het implementatieplan moet nog worden opgesteld. Hierin moeten strategische keuzes gemaakt over wat wel en niet onder deze ontwikkeling past.
- Daarnaast staan ook **robuuste veranderingen in de zorg** op het programma. De financiële en personele tekorten dwingen de overheid tot het maken van nieuwe keuzes. Het is nog onduidelijk welke richting deze ontwikkeling op gaat. We volgen deze ontwikkeling uiteraard nauwlettend en praten waar mogelijk mee via onze vertegenwoordigende organen en zetten in op lobby op dit thema.
- **Bestaanszekerheid** is bovendien landelijk volop in het nieuws: er wordt meer en meer terechte aandacht aan dit onderwerp, de complexiteit van onze regelingen, de uitvoering en de menselijke maat besteed. **Vereenvoudiging, maatwerk** en samenwerking zijn daarbij van cruciaal belang.
- **Focus op uitvoeringsprocessen en gebruik ICT:** het werken in nieuwe afdelingen als onderdeel van een maatschappelijke opgave betekent ook dat het nu echt nodig wordt om grondig te kijken naar onze uitvoeringsprocessen. We benutten de mogelijkheden die onze systemen bieden niet optimaal. Nu we een visie hebben op hoe we vanuit de opgaven – inclusief de opgave dienstverlening – ons naar de inwoner willen verhouden, is het een logisch moment om te onderzoeken hoe we tot een integraal herontwerp van onze belangrijkste dienstverleningsprocessen kunnen komen. Met het efficiënter maken van onze processen, waarbij we ook naar de rolverdeling tussen functies onderling kijken en de mogelijkheden van onze systemen optimaler gaan benutten, kunnen we het werken eenvoudiger en leuker maken en zorgen dat er meer tijd beschikbaar komt voor zaken die nu blijven liggen. Ook kunnen we de besturing dan vereenvoudigen. Er ligt dan ook een logische koppeling met de ICT inrichting.
- **Professionele ontwikkeling:** in 2024 en 2025 gaan we gerichter inspelen op de wensen die er bij onderdelen (afdelingen, bepaalde groepen medewerkers) van onze organisatie bestaan. Rondom stress-sensitief handelen is al een keuze gemaakt: deze training biedt een verdieping voor een grote groep medewerkers. We zullen hierbij ook eigen trainers opgeleid, zodat we naar de toekomst toe het vakmanschap in onze organisatie hiervoor kunnen borgen. Daarin gaan we ook de verbinding leggen met onze maatschappelijke partners.

1.3 Budgettaire kaders en uitgangspunten

Om de verbinding te versterken, stellen de gemeenten en de GR Sociaal gezamenlijk jaarlijks een uitgangspuntennotitie op. De uitgangspunten uit deze notitie dienen als basis voor het opstellen van de primaire begroting 2025 en voor de meerjarenraming 2026 tot en met 2028. Op deze manier zijn gemeenten tijdig betrokken in het proces om te komen tot de primaire begroting 2025 GR Sociaal. De uitgangspunten worden in deze paragraaf nader toegelicht.

Bandbreedte meerjarenramingen
In een primaire begroting is tevens een meerjarenraming opgenomen voor de drie volgende jaren.Gezien de grote onzekerheden en de vele ontwikkelingen is het lastig om deze op te stellen. Het uitgangspunt voor de primaire begroting is reëel ramen en rekening te houden met de onzekerheden. Net als in vorige begrotingen (conform besluit Algemeen Bestuur begin 2024) wordt in de primaire begroting 2025 voor de meerjarenraming een bandbreedte op de onzekerheid gehanteerd. Deze zal oplopen van +2/-2% voor 2026 tot +6/-6% voor 2028. De onderkant van de bandbreedte zal in de meerjarenraming worden opgenomen. In de risicoparagraaf wordt de bandbreedte als risico opgenomen.

Inhoudelijk compleet
De primaire begroting 2025 moet zoveel mogelijk inhoudelijk compleet zijn en een zo integraal mogelijk beeld geven van de financiële consequenties. De primaire begroting 2025 kan daarom naast het bestaand beleid ook voorstellen bevatten voor nieuw en/of gewijzigd beleid.

Begrotingswijzigingen
Indien blijkt dat de begroting 2025 in 2024 moet worden bijgesteld op basis van het regeerakkoord, coalitieakkoorden, aangepaste CPB-ramingen of andere materiële wijzigingen, dan gebeurt dat via afzonderlijke begrotingswijzigingen die ter besluitvorming worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur en zoveel mogelijk via de geëigende momenten van de P&C cyclus.

Financiële bijdragen gemeenten
De grondslag voor de financiële bijdrage van de gemeenten aan de GR Sociaal ligt vast in de Bijdrageverordening 2023. Hierin zijn drie soorten bijdragen benoemd:
1. een bijdrage aan de uitvoeringsorganisatie Sociale Dienst Drechtsteden voor de taken en bevoegdheden uit artikel 5 van de regeling;
2. een bijdrage aan de uitvoeringsorganisatie Drechtwerk voor de taken en bevoegdheden uit artikel 6;
3. een op basis van een dienstverleningsovereenkomst (DVO) voor de taken, die buiten de taken opgenomen in artikel 5 en 6 van de regeling zijn opgenomen.

Verdeelsleutels
Het ophalen van de eerste twee bijdragen gaat aan de hand van een aantal verdeelprincipes de daarbij horende verdeelsleutels. In 2021 zijn de verdeelsleutels van de Sociale Dienst Drechtsteden samen met de gemeenten geactualiseerd aan de hand van zeven criteria: uitlegbaar, transparant, eenvoudig, toekomstbestendig, maatwerk en integraliteit faciliteren en stabiliteit. Dit heeft geresulteerd in nieuwe verdeelsleutels, die per 2021 zijn vastgesteld en die vanaf het begrotingsjaar 2023 volledig ingevoerd zijn.
De verdeelsleutels zijn opgenomen in paragraaf 4.4. In 2024 wordt de verdeelsleutel voor Drechtwerk geactualiseerd. Ten tijde van het opstellen van deze begroting was de uitkomst hiervan nog niet bekend. De huidige verdeelsleutel is daarom benoemd.

Financieel kader
De Uitgangspuntennotitie 2025-2028 is 25 januari j.l. vastgesteld door het Algemeen Bestuur en tot stand gekomen in co-creatie met de gemeenten vanaf het najaar 2023. De notitie is de basis voor de primaire begroting en is in dit document vertaald in een financiële begroting.

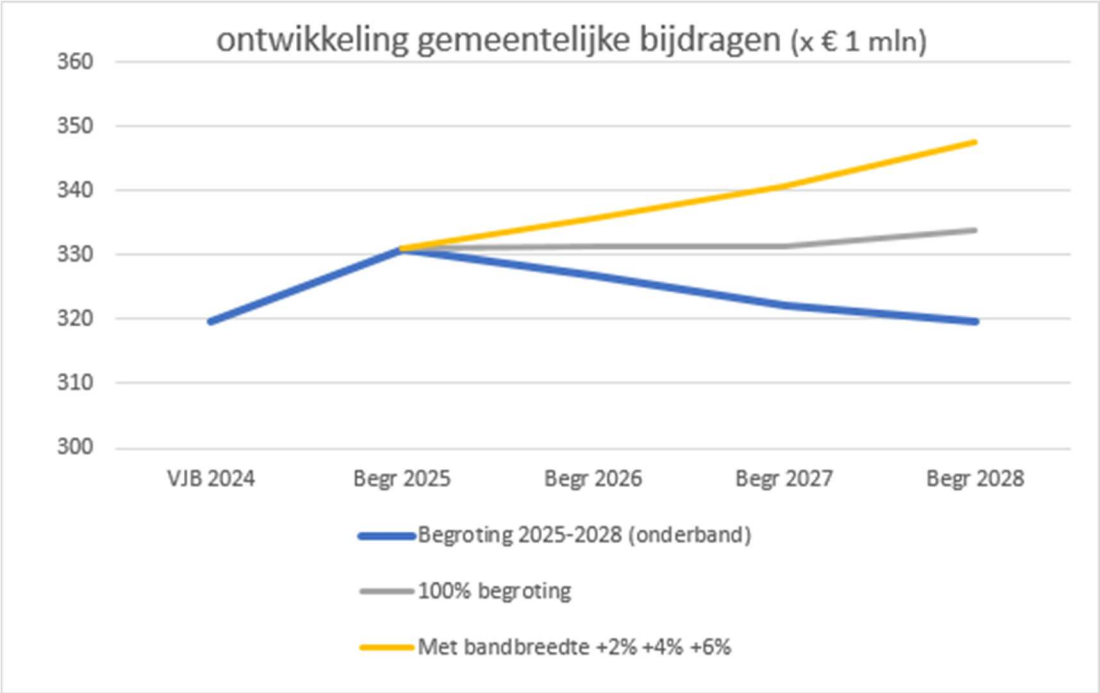
Er is reëel geraamd aan de hand van de ontwikkeling van de trends. Dit reëel ramen betekent:
- Ontwikkeling <trend> van de kosten (baten en lasten) per product in de afgelopen jaren;
- Ontwikkeling <trend> van de aantallen klanten per product in de afgelopen jaren.
- De omvang en het niveau van de formatie op organisatieniveau wordt bepaald aan de hand van de opdracht(en) vanuit de gemeente en de op te leveren resultaten.

Hierbij wordt ook permanent gekeken naar procesoptimalisatie en de mogelijkheden van automatisering om zo efficiënt mogelijk te werken.

We zien we in absolute getallen een grote stijging. Dat gegeven de context waarin gemeenten financieel verkeren en onduidelijkheid van de (groei van) rijksfinanciering en de bestuursopdracht "Verkenning bijdrage van de GR Sociaal aan verminderen financiële problematiek gemeenten" (AB 7 december 2023). Vanuit dat kader is onderzocht welke mogelijkheden er zijn om de stijgende financiële druk enigszins te mitigeren binnen het huidige beleid. Soms door scherper aan de wind te varen met een hoger risicoprofiel, vanuit door te voeren pilots en een verwachting in het effect hiervan te vertalen naar de uitgangspunten en vervolgens financieel vertaald.

In onderstaande grafiek is de ontwikkeling te zien van de bijdrage van de gemeenten. Die staat gelijk aan de netto kosten. Het jaar 2024 geeft de verwachte bijdrage weer die we op basis van de nu bekende cijfers en aantallen voorzien en zijn opgenomen in de Voorjaarsbrief 2024.

Te zien is:
1. De autonome ontwikkeling onder aftrek van maatregelen **(Grijze lijn)**
2. De bandbreedte waarbinnen de bijdrage zich statistisch kan bewegen vanaf 2026 van min 2% oplopend tot 6% in 2028 (Blauwe lijn)
3. De bandbreedte waarbinnen de bijdrage zich statistisch kan bewegen vanaf 2026 van plus 2% oplopend tot 6% in 2028 **(Gele lijn)**

De ramingen in de voorliggende begroting zijn opgenomen op basis van de blauwe lijn dus de onderkant van de bandbreedte. Dit onverlet dat gemeenten voor zichzelf een lokale inschatting kunnen maken in het bereik tussen de gele en blauwe lijn op basis van lokale ontwikkelingen.

1.4 Samenvatting financiële resultaten

De begroting 2025 GR Sociaal leidt tot een wijziging (verhoging) van de bijdragen voor gemeenten van per saldo € 24.956 ten opzichte van de Primaire Begroting 2024 jaarschijf 2025. Daarbij wordt opgemerkt dat het grootste deel van deze stijging reeds heeft plaatsgevonden in 2024 en daarmee doorwerkt in de conceptbegroting 2025. Per opgave zullen we dit nader toelichten.

Ten opzichte van de cijfers in de Uitgangspuntennotitie 2025 is de conceptbegroting 2025 € 3,984 mln hoger. Dit komt doordat in de Uitgangspuntennotitie een inschatting is gemaakt van de realisatiecijfers 2023 (met stand per september 2023) en de definitieve ontwikkeling van de klantenaantallen en verwachte indexaties die als vertrekpunt dienen voor de begroting 2025. Nu de definitieve cijfers bekend zijn (jaarrekening 2023) is de doorrekening hierop aangepast. Daarnaast was in de Uitgangspuntennotitie de actualisatie van de begroting van Drechtwerk en de Uitvoeringsagenda Arbeidsmarktregio Drechtsteden nog niet opgenomen.

Er loopt los ook een financieringsstroom voor de aparte DVO's, zoals de programmakosten voor Wet Inburgering, Beschermd Wonen, Leefgeld Oekraïners en Kindertoeslagenaffaire. Dit staat los van bovenstaand bedrag, meer informatie hierover is terug te vinden in hoofdstuk 4, paragraaf 4.3 van de conceptbegroting.

Meerjarenbegroting 2025-2028	Begroting 2024 js 2025	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten					
Bestaanszekerheid versterken	129.975	138.787	136.233	133.459	131.615
Ontwikkelen naar werk	56.118	56.421	55.585	54.526	53.975
Zorgen voor ondersteuning	79.572	87.786	87.799	87.930	88.036
Bedrijfsvoering	60.467	68.094	67.293	66.484	66.419
Totaal lasten	**326.132**	**351.088**	**346.909**	**342.400**	**340.045**
Baten					
Bestaanszekerheid versterken	129.975	138.787	136.233	133.459	131.615
Ontwikkelen naar werk	59.014	56.978	56.000	54.865	54.314
Zorgen voor ondersteuning	79.572	87.786	87.799	87.930	88.036
Bedrijfsvoering	57.571	67.537	66.878	66.145	66.080
Totaal baten	**326.132**	**351.088**	**346.909**	**342.400**	**340.045**
Saldo van lasten en baten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Bedragen x € 1.000

Toelichting
Primaire begroting 2025 t.o.v. de Uitgangspuntennotitie 2025 en jaarschijf 2025 uit de begroting 2024

Voorafgaand aan de begroting 2025 is de Uitgangspuntennotitie 2025 opgesteld en in januari 2024 door het AB vastgesteld. Hierin zijn behalve de uitgangspunten ook de mogelijke financiële effecten opgenomen, zowel per Opgave als per gemeente. De Uitgangspuntennotitie is daarbij afgezet ten opzichte van de jaarschijf 2025 van de begroting 2024. In de bijlagen is op hoofdlijnen een overzicht van de uitgangspunten opgenomen.

In het volgende overzicht is de begroting 2025 per Opgave en product afgezet tegenover de Uitgangspuntennotitie 2025 en de jaarschijf 2025 uit de actuele meerjarenbegroting 2024.

Opgave / product	Begroting 2025		Uitgangspunten-notitie 2025		Begroting 2024 (jaarschijf 2025)	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bestaanszekerheid versterken	**138.787**	**138.787**	**138.238**	**138.238**	**129.975**	**129.975**
Inkomensondersteuning	126.846	126.846	126.154	126.154	118.420	118.420
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	2.177	2.177	2.192	2.192	2.349	2.349
Minimabeleid	9.763	9.763	9.892	9.892	9.205	9.205
Ontwikkelen naar werk	**56.421**	**56.978**	**54.462**	**55.019**	**56.118**	**59.014**
Statushouders		66		66		66
Participatie	8.532	9.023	8.042	8.533	7.277	10.107
Inburgering					2.421	2.421
Drechtwerk	47.889	47.889	46.420	46.420	46.420	46.420
Zorgen voor ondersteuning	**87.786**	**87.786**	**87.508**	**87.508**	**79.572**	**79.572**
Hulpmiddelen	6.131	6.131	5.853	5.853	6.214	6.214
Vervoer	11.535	11.535	11.535	11.535	11.294	11.294
Huishoudelijke ondersteuning	33.623	33.623	33.623	33.623	27.773	27.773
Begeleiding en kortdurend verblijf	36.497	36.497	36.497	36.497	34.291	34.291
Bedrijfsvoering	**68.094**	**67.537**	**66.896**	**66.339**	**60.467**	**57.571**
Apparaatskosten	63.509	62.952	62.506	61.948	59.228	55.301
Apparaatskosten DVO's	4.370	4.370	4.176	4.176	1.024	2.055
Treasury	215	215	215	215	215	215
Totaal generaal	**351.088**	**351.088**	**347.104**	**347.104**	**326.132**	**326.132**

Toelichting per opgave

Opgave Bestaanszekerheid versterken

Bij de opgave Bestaanszekerheid versterken stijgen de lasten en baten € 8,8 mln. Hiervan komt € 8,4 mln. voor rekening van het product Inkomensondersteuning. De stijging wordt grotendeels veroorzaakt door:

Begrotingspost	Bedrag	Info uitgangspuntennotitie
Prijsontwikkeling uitkering én ontwikkeling aantal klanten	€ 10.165	Gemiddelde prijs uit BUIG beschikking 2024 en CPB macro economische verkenning
Wijziging ontwikkeling klantenbestand	- € 1.584	Afname ivm maatregelen
Minimabeleid	€ 600	

In de voorjaarsbrief 2024 is de prijsontwikkeling en ontwikkeling aantal klanten al opgenomen. Deze werken logischerwijs door naar 2025. Aan de batenkant ontvangen gemeenten € 4,4 mln. meer van het Rijk aan BUIG-budget (en hogere terugvordering debiteuren en vangnetuitkering).

Voor het Minimabeleid wordt de groeiverwachting in de CPB Macro Economische Verkenning 2024 naast de regionale ontwikkelingen gevolgd. Uitgangspunt bij het opstellen van de begroting is reëel ramen op basis van de trendontwikkeling (kosten en klanten) en de opdracht om te komen tot een groter bereik. De verwachting is dat hierdoor de lasten in 2025 met € 0,6 mln. stijgen.

Opgave Ontwikkelen naar werk
In 2023 zijn Drechtwerk en de Sociale Dienst Drechtsteden samen gegaan in de GR Sociaal. Dat was vooral eerst een juridische fusie. Achtergrond van het samenbrengen van beide organisaties is om meer van betekenis te kunnen zijn voor mensen zonder werk met een bijstandsuitkering. Met het bundelen van de krachten en mogelijkheden van beide organisaties kunnen meer mensen naar werk worden begeleid. In 2024 verwachten we door de samenvoeging van de SDD met Drechtwerk voor het eerst een positief effect op de uitkeringslasten, deze werkt door naar 2025. Het gaat om de volgende maatregelen:

- Inzet beschut werk met behulp van een loonkostensubsidie (LKS): vanaf gaan we de huidige inwoners met een indicatie beschut werk versneld laten uitstromen. Voor de uitstroom gaan we daarbij uit van een uitstroom van 15% naar gedetacheerd werk en reguliere werkgevers.
- Werk-fit maken van klanten die langer dan twee jaar in de bijstand zijn: in 2025 maken 400 inwoners gebruik van het nieuwe ontwikkelprogramma dat gezamenlijk is opgezet. He te bereiken uitstroompercentage is 40% regulier werk, 30% aan de slag op een participatieplek en 30% arbeidsmatige dagbesteding.
- Meer klanten laten werken (parttime): we intensiveren de begeleiding van de parttime werkenden en vergroten de groep parttime werkenden. Dit start in 2024. Voor 2025 gaan we uit van een verhoging van het aantal parttime werkenden met 10%.
- De effecten van het samenvoegen van Drechtwerk met de Sociale Dienst, en daarmee de vertaling van de gezamenlijke ambitie, werkt door in de gemeentelijke bijdrage aan Drechtwerk. De gemeentelijke bijdrage voor het onderdeel Drechtwerk, t.o.v. de begroting laat in 2025 een neerwaartse bijstelling zien van ruim € 700k, in 2026 € 970k, in 2027 € 1.090k en in 2028 € 1.032k t.o.v. de vorig jaar afgegeven raming.

De maatregelen dempen de stijgende lasten grofweg met € 1,6 mln.

<u>Overige ontwikkelingen Ontwikkelen naar Werk</u>
Binnen de opgave Ontwikkelen naar werk stijgen de lasten met € 0,3 mln. In deze stijging is, net zoals in 2024, al rekening gehouden met:

- de mutatie van € 2,4 mln. lagere lasten in verband met het uit de begroting halen van de Wet Inburgering.
- De toevoeging van de Uitvoeringsagenda Arbeidsmarktregio Drechtsteden aan de begroting. Tegenover deze hogere baten staan inkomsten van derden en daarmee budgetneutrale verwerking.
- Verhoging van € 0,3 als gevolg van loon- en prijsindexaties en de ontwikkeling van klanten op basis van de CPB Macro Economische Verkenning 2024.
- Aan de batenkant zijn apparaatskosten verplaatst naar de opgave Bedrijfsvoering.

Opgave Zorgen voor Ondersteuning
De lasten en baten binnen de opgave Zorgen voor Ondersteuning stijgen in 2025 met € 8,2 miljoen ten opzichte van de actuele begroting 2025. De prognose is gebaseerd op de groei van het aantal maatwerkvoorzieningen en de tarieven van de zorgaanbieders. Op basis van de historische trend is samen met gemeenten een inschatting gemaakt van de verwachte klantenaantallen. In de

Uitgangspuntennotitie voor de begroting 2025 is aangegeven, dat de verwachte stijging van de kosten vooral wordt veroorzaakt door de stijging van de tarieven. Bovendien hadden we in 2023 te maken met het openbreken van de CAO voor huishoudelijke hulpen die nog niet was vertaald in de begroting 2024 en de meerjarenbegroting. De kosten stijgen in 2024 en 2025 als gevolg hiervan. De belangrijkste posten betreffen:

Begrotingspost	**Bedrag**	**Info uitgangspuntennotitie**
Autonome groei huishoudelijke ondersteuning en indexering tarieven	€ 6.561	Wijziging tarieven agv CAO afspraken (11% stijging)
Autonome groei individuele begeleiding en indexering tarieven	€ 2.750	Wijziging tarieven agv CAO afspraken (6% stijging)
Invoering herstelgerichte ondersteuning (powerful ageing)	- € 760	
Beweging naar de voorkant (afschalen en inzet voorveld)	- € 544	

In de voorjaarsbrief 2024 is de groei en indexering tarieven al opgenomen. Deze werken logischerwijs door naar 2025.

Om de stijgende kosten te verminderen wordt in 2024 gestart met de voorziening Herstelgerichte ondersteuning. Alvorens een beroep wordt gedaan op de maatwerkvoorziening Huishoudelijke ondersteuning wordt eerst onderzocht een programma gericht langer zelfstandig en zelfstandig actief deel te nemen aan de maatschappij. Daarnaast hebben we ook de verwachte klantenaantallen naar beneden bijgesteld door de zogenaamde 'beweging Wmo naar de voorkant' waarbij lichtere vormen van begeleiding en dagbesteding lokaal worden opgepakt. De verwachting is dat hiermee in 2025 ongeveer € 1,3 mln. op de maatwerkvoorzieningen wordt bespaard.

Opgave Bedrijfsvoering
Binnen de opgave Bedrijfsvoering stijgen de lasten met € 7,6 mln. en de baten met € 9,9 mln. Het verschil tussen de baten en lasten bedraagt € 2,3 mln. en wordt verklaard door de tegenhanger van de mutatie bij de opgave Ontwikkelen naar Werk naar de opgave Bedrijfsvoering. Dit onderdeel betreft een budgetneutrale wijziging van de begroting. De resterende hogere baten van € 7,6 mln. worden voor € 0,4 mln. gedekt vanuit inkomsten derden (overige financieringsbronnen) en € 2,0 mln. op basis van overeengekomen DVO's met (individuele) gemeenten. De hogere gemeentelijke bijdrage voor de apparaatskosten komt daarmee op € 5,2 mln. en bestaat in elk geval uit de volgende grotere posten:

Begrotingspost	Bedrag	Info uitgangspuntennotitie
Nacalculatie CAO 2024*	€ 2.116	Verwerking nieuwe cao-gemeenteambtenaren, stijging is al aan de orde in 2024 voor 1.611 maar werkt door in 2025
Nacalculatie prijsindex 2024*	€ 118	In de primaire begroting 2024 hielden we rekening met een prijsindex van 2,5%, op basis van de CPB-kostenindexering bedraagt de werkelijke indexering 3,3%. Stijging is al aan de orde in 2024 maar werkt door in 2025
Loonindex 2025*	€ 2.607	Conform uitgangspuntennotitie 5,4% aangehouden
Prijsindex 2025*	€ 419	CPB raming stijging 2,8% materiële budgetten, Stijging is al aan de orde in 2024 maar werkt door in 2025
Teruggave treasury	- € 200	

*Gemeenten ontvangen hier een vergoeding voor (loon en prijsstijgingen) binnen de algemene uitkering.

Voor de uitbreiding van de taken voor de Wet open overheid (Woo) die reeds in 2024 tot uitdrukking komt ontvangen gemeenten extra middelen van het Rijk. Deze worden voor de GR Sociaal middels deze wijziging opgehaald. Als gevolg van de besluitvorming over de Uitgangspuntennotitie zijn geen middelen opgenomen voor de lobby op het sociaal domein én stijgt het apparaat dit jaar niet met de taak mee. Daar is bewust van afgeweken.

Bijdragen gemeenten
De baten bestaan uit bijdragen van gemeenten voor de dienstverlening en overige baten zoals subsidies van derden, bijdragen van inwoners, detacheringsinkomsten en terugontvangen bijstand, In onderstaand overzicht zijn de bijdragen van de gemeenten opgenomen, zowel de standaard overeengekomen dienstverlening als de DVO's.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat in de kolom begroting 2024 de Voorjaarsbrief 2024 nog niet is verwerkt. De voorjaarsbrief 2024 wordt gelijk met deze voorliggende begroting ter besluitvorming aangeboden. De stijging van de kosten wordt namelijk voornamelijk veroorzaakt door de prijsstijgingen in 2024.

Bijdragen gemeenten	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bestaanszekerheid versterken	125.738	135.872	133.318	130.545	128.672
Inkomensondersteuning	114.515	124.281	121.892	119.244	117.352
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	2.281	2.177	2.134	2.131	2.197
Minimabeleid	8.943	9.413	9.293	9.170	9.122
Ontwikkelen naar werk	46.941	43.212	42.197	41.265	40.774
Statushouders	270	66	18	0	0
Participatie	10.191	8.533	8.363	8.226	8.217
Inburgering	2.421	0	0	0	0
Drechtwerk	34.059	34.613	33.816	33.039	32.557
Zorgen voor ondersteuning	74.017	84.736	84.624	84.630	84.611
Hulpmiddelen	5.823	6.131	6.080	6.081	6.077
Vervoer	9.798	11.085	11.025	10.974	10.920
Huishoudelijke ondersteuning	25.622	31.023	31.204	31.375	31.534
Begeleiding en kortdurend verblijf	32.774	36.497	36.315	36.200	36.080
Bedrijfsvoering	57.430	67.122	66.563	65.830	65.765
Apparaatskosten	55.180	62.752	62.392	62.370	62.305
Apparaatskosten DVO's	2.051	4.370	4.170	3.460	3.460
Treasury	200	0	0	0	0
Totaal baten	**304.127**	**330.942**	**326.702**	**322.270**	**319.822**

(x € 1.000)

2 Programmabegroting

In deze programmabegroting wordt per opgave ingezoomd op de vragen:

1. Wat willen we voor onze inwoners bereiken?
2. Welke doelen streven we na?
3. Wat gaan we daarvoor doen?
4. Wat gaat het kosten?

2.1 Dienstverlening

Werken aan toegankelijke, proactieve en kwalitatief hoogwaardige dienstverlening is de uitdaging waar we als dienstverlener met een publieke taak voor staan. Hierbij is bijzondere aandacht voor mensen die (tijdelijk) minder zelfredzaam zijn en een samenloop van problematiek kennen, waarbij meerdere organisaties betrokken zijn. Of waarbij we gezamenlijk mensen aan de voorkant preventief kunnen ondersteunen en de weg wijzen, nog voordat ze zelf een beroep moeten doen op de overheid. Stap voor stap wordt onze overheidsdienstverlening inclusiever, toegankelijker en proactief en bouwen we aan het terugkrijgen van het vertrouwen, aan transparantie en eenvoud. Vanuit daar kijken we welke bijdrage dienstverlening levert aan ons gezamenlijke doel om inwoners in de Drechtsteden een zelfstandig volwaardig bestaan te bieden.

Wat willen we voor onze inwoners bereiken en waarom?

Ik ervaar goede dienstverlening omdat ik op een makkelijke en passende manier in contact kan komen met de SDD. Ik voel mij welkom en word op een begrijpelijke en vriendelijke manier te woord gestaan. Mijn contactpersoon is deskundig en werkt vanuit vertrouwen waardoor ik mij gelijkwaardig behandeld voel. Ik heb 1 contactpersoon en als dat gezien mijn hulpvraag niet kan, hoef ik mijn verhaal niet nogmaals te vertellen. Ik krijg altijd duidelijke informatie en/of advies dat past bij mijn situatie, waardoor ik de hulp krijg die ik nodig heb. Wanneer de SDD mij niet kan helpen wordt uitgelegd waarom en welke andere mogelijkheden er voor mij zijn. Ik krijg uitleg over hoe ik hier gebruik van kan maken en zo nodig word ik hierbij geholpen. Een onverhoopte klacht of bezwaar kan ik makkelijk melden en wordt tijdig en correct opgelost.
Bij dienstverlening die niet op mij gericht is voel ik mij niet gehoord of serieus genomen en wordt ook het vertrouwen in het correct afhandelen van mijn vragen verkleind.

Om invulling te geven aan de ambitie die hierboven wordt geschetst stelt dienstverlening zich drie doelen die de kapstok vormen voor te ondernemen initiatieven in de komende jaren. Hierbij onderscheiden we initiatieven die worden gekenmerkt door een faciliterend karakter aan inwoners, ketenpartners en de interne organisatie, initiatieven die zich richten op de inhoudelijke uitvoering van te leveren dienstverlening aan inwoners en initiatieven gericht op het vergroten van ons lerend vermogen en innovatie.

Welke doelen streven we na?

Nummer	Doelstelling
1.1	Faciliteren van inwoners, ketenpartners en collega's bij het gemakkelijk, laagdrempelig en efficiënt zaken doen met de Sociale Dienst
1.2	Stress sensitief en in een keer goed afhandelen van inhoudelijke vragen aan de opgave dienstverlening
1.3	Onze dienstverlening is eenduidig door de gehele organisatie heen en wordt continu geïnnoveerd en aangepast.

Opgave-indicatoren

Indicator	Doel
% gegronde bezwaren t.o.v. van het totaal	Daling 10%
% vragen dat in Eén keer is beantwoord door de kanalen	80%
Score tevredenheid over mensgerichte dienstverlening in de kanalen	8
% afhandeltijd besluitvorming aanvragen binnen de wettelijke termijn	100%
% aantal lokale (gemeenten) meldingen t.o.v. het totaal aantal meldingen	-
Passende dienstverlening (doelgroep bekend en proces ingericht) voor de meest kwetsbare inwoners met meervoudig en complexe vragen.	-
Score op stress reductie (nu 3,7)	4

We zetten in op het in één keer goed handelen van onze medewerkers. Er zijn verschillende mogelijkheden om hier inzicht in te krijgen, als een van de graadmeters kiezen we hier voor het reduceren van het aantal gegronde bezwaarschriften. Dit geeft een goede indicatie van waar er zaken de eerste keer niet goed zijn gegaan in onze dienstverlening en waar daarmee herstelwerkzaamheden zijn/moeten worden verricht. In aanvulling op het monitoren van het percentage gegronde bezwaarschriften, kiezen we er ook voor om binnen de kanalen telefonie, email, chat en de informatie en adviesdienstverlening op het werkplein te monitoren. We kijken hierbij of we vragen van inwoners in één keer goed afhandelen zonder herhaalverkeer over dezelfde vraagstelling. De kanalen die we monitoren betreffen de telefonische dienstverlening, de digitale dienstverlening (email en chat) en de informatie en adviesdienstverlening op het werkplein. We vinden het verder belangrijk dat klanten snel antwoord van ons krijgen. In de praktijk zien we helaas ook nog wel voorbeelden dat we de wettelijke termijn niet halen bij aanvragen die bij ons binnenkomen om diverse redenen (denk aan enorme stijging aanvragen, allerlei tijdelijke taken die er 'plots' bij komen (bv energietoeslag), maar ook het invullen van vacatures vormt een uitdaging). We streven ernaar om 100% van alle aanvragen binnen de wettelijke termijn af te handelen en het liefst nog voor het verstrijken daarvan. Inzet van slimme digitale oplossingen en innoveren van onze processen kan zeker bijdragen.

Dienstverlening dicht bij huis is een belangrijke wens van onze partners én inwoners, daar waar het, het beste past voor de inwoner. Hier ontwikkelen we op door, door de lokale aanwezigheid van onze dienstverlening in deelnemende gemeenten steeds verder te verbreden. Het gaat hier ook om de deelname vanuit de GR aan intensieve, meerjarige programma's zoals Dordt West en Veerkrachtige buurten (Zwijndrecht), omdat ook wij overtuigd zijn dat de gezamenlijke aanpak tot daadwerkelijk effect kan gaan leiden. Door heel het land wordt er tevens ingezet op de meest kwetsbare inwoners met multiproblematiek. Met de rol van integraal consulenten willen we passende dienstverlening organiseren voor deze doelgroep die daadwerkelijk betekenisvolle doorbraken realiseert in de door hen ervaren problematiek. Tot slot weten we dat wanneer inwoners onder stress staan zij minder goed in staat zijn om beslissingen te nemen die voor de langere termijn perspectief bieden om hun problematiek het hoofd te bieden. Onze brede stress sensitieve aanpak moet ertoe leiden dat inwoners minder stress gaan ervaren waardoor er betere beslissingen kunnen worden genomen die de kans op succesvolle interventies vergroten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vanuit de 3 geformuleerde doelstellingen die eerder zijn benoemd, werken we per doelstelling aan de volgende speerpunten:

Doelstelling 1.1	***Faciliteren van inwoners, ketenpartners en collega's bij het gemakkelijk, laagdrempelig en efficiënt zaken doen met de Sociale Dienst***
Speerpunt 1.1.1	Afhandelen eerstelijnsvragen en besluitvorming om tweede lijn te ontlasten en klanten en ketenpartners zoveel mogelijk direct te voorzien van antwoorden en oplossingen
Toelichting	Vanuit het perspectief van inwoner en ketenpartner is snelheid en duidelijkheid belangrijk. Met de nieuwe inrichting van organisatie is er meer mogelijk om zaken slimmer te organiseren. Ook biedt de komst van nieuwe technologieën en de groeiende behoefte aan gemak van inwoners een belangrijke reden om hiermee aan de slag te gaan. Het gevolg van zaken slimmer organiseren is dat er meer klanten in een keer worden geholpen en er minder klanten naar de tweede lijn hoeven te worden verwezen. Daardoor wordt er meer ruimte gecreëerd om het goede gesprek met klanten die dat nodig hebben te voeren.
Speerpunt 1.1.2	Inzet van technologische oplossingen om klantgericht en efficiënt gebruik te maken van beschikbare middelen (dienstverlening richt zich op oplossing voor de eigen opgave en organisatie brede oplossingen)
Toelichting	Niet alleen het ontlasten van de eerste lijn is belangrijk, maar ook door meer gebruik te maken van mogelijkheden tot automatisering (a.i./ robotisering) leidt tot verbetering van de dienstverlening aan onze inwoners, het kan leiden tot meer eenduidigheid en maakt de dienstverlening voorspelbaarder. Ook hierdoor kunnen medewerkers meer aandacht hebben voor het waarde toevoegen tijdens de gesprekken met inwoners.
Speerpunt 1.1.3	Blijvend aandacht voor een veilige en stress-sensitieve (werk) omgeving, zowel voor inwoners als medewerkers.
Toelichting	Veel gaat goed, maar in de gevallen waar de interacties met inwoners niet naar verwachting lopen, is er een veiligheidsbeleid dat voorziet in de te ondernemen acties, voorzorgsmaatregelen, tips en adviezen. Dit beleid vraagt om een update om onze stress sensitieve aanpak die we in onze dagelijkse interacties toepassen ook hierin een plek te geven. Zodat er 1 lijn in aanpak en dienstverlening ontstaat, ook in het kader van veiligheid.

Doelstelling 1.2	*Stress sensitief en in een keer goed afhandelen van inhoudelijke vragen aan de opgave dienstverlening*
Speerpunt 1.2.1	Vormgeven en uitvoeren van laagdrempelig toegang, triage en het toeleidingproces naar de tweede lijn
Toelichting	Op dit moment maken we niet optimaal gebruik van alle informatie die beschikbaar is op verschillende plekken in de organisatie. Inzet hierop maakt dat we eerder kunnen bepalen wat er voor de inwoner nodig is om hem of haar goed te helpen en hoe we dit op de meest passende manier aan hen kunnen aanbieden. Dit gaat ook helpen bij een eventuele doorverwijzing naar de (nog meer) gespecialiseerde collega in de tweede lijn. Dat is zowel voor de inwoner als de medewerker prettig en duidelijk.
Speerpunt 1.2.2	Vormgeven en uitvoeren van regievoering bij klanten met multiproblematiek
Toelichting	De inrichting van deze nieuwe opgave dienstverlening geeft ons de mogelijkheid om juist voor de groep inwoners met multi-problematiek een aanpak te organiseren waarbij er breed gekeken kan worden naar wat er nodig en mogelijk is, dit om het risico op tunnelvisie door specialisatie te voorkomen. Voor de inwoner betekent dit 1 contactpersoon, mogelijkheden om zelf ook overzicht te houden en daarmee meer zelf regie te kunnen (blijven) houden.
Speerpunt 1.2.3	We zetten in op voorkoming van problemen en daar waar nodig passen we mediation toe.
Toelichting	De aandacht voor het gezamenlijk oplossen van problemen groeit, ook vanuit bijvoorbeeld de rechtbank. Met het doorontwikkelen van mediation en eerder inzetten hiervan, willen we voorkomen dat mensen tegenover elkaar komen te staan. De leidt tot stress reductie bij de inwoners en je komt tot een gedragen oplossing.

Doelstelling 1.3	*Onze dienstverlening is eenduidig door de gehele organisatie heen en wordt continu geïnnoveerd en aangepast.*
Speerpunt 1.3.1	Kwaliteit van dienstverlening wordt breed en continu gemeten en verbeterd
Toelichting	Dit speerpunt is gericht op al onze inwoners en partners. Dienstverlening meet continu hun ervaringen en of we het goede goed doen. Om vervolgens innovatief en wendbaar te kunnen blijven en te voldoen aan de verwachtingen van onze inwoners is het van belang om op een slimme manier continu te meten hoe de dienstverlening wordt ervaren. Niet alleen om procesmatig efficiënter te kunnen werken, maar ook om bij te kunnen sturen als het gaat om het blijven toevoegen van publieke waarde
Speerpunt 1.3.2	Inzet op breed systemische aanpak van het verbeteren van dienstverlening
Toelichting	Signalen van inwoners blijven niet beperkt tot klachten, maar komen ook tot ons door bijvoorbeeld klantmetingen, bezwaren, tijdens gesprekken etc. Deze signalen komen veelal nu nog los van elkaar binnen en worden los van elkaar opgepakt. Het samenbrengen van alle signalen (de systemische aanpak) en het analyseren ervan, brengt waardevolle informatie en geeft de mogelijkheid om integraler de dienstverlening te kunnen aanpassen.
Speerpunt 1.3.3	Coördineren van de aanpak en uitrol van stress sensitief werken binnen de organisatie
Toelichting	Stress sensitief werken zorgt voor stress reductie inwoners en daarom is het van belang dat elke medewerker van de SDD handelt op een manier die daar aan bijdraagt. Een vermindering van stress in het algemeen draagt bij aan de zelfredzaamheid van inwoners en daarmee de mogelijkheid zoveel mogelijk zelf de regie in het leven te houden.

Wat gaat het kosten?

De lasten van deze opgave bestaan uit kosten van personeel en bedrijfsvoeringsmiddelen. Deze zijn onder de Opgave Bedrijfsvoering opgenomen.

2.2 Bestaanszekerheid versterken

De prioriteiten, activiteiten en uitgaven binnen de opgave "Versterken Bestaanszekerheid" zijn in hoge mate conjunctuur-volgend. Voor een ander deel komen zij voort uit wijzigingen in wet- en regelgeving en de doorgaande optimalisering van onze dienstverlening in het kader van de Regionale visie sociaal domein Drechtsteden. In wet- en regelgeving staan een aantal ontwikkelingen op stapel die onze dienstverlening in 2025 (en verder) gaan beïnvloeden. Als eerste de landelijke herziening van de nieuwe Participatiewet, en mogelijk ook het - op het moment van schrijven nog - wetsvoorstel handhaving sociale zekerheid, dat in het teken staat van een versoepeling van het handhavingsbeleid. Ook het wetsvoorstel Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) kan - met de nog onzekere maar beoogde invoering - impact hebben. Deze biedt gemeenten na invoering een wettelijk kader om beter regie te voeren op een gecoördineerde aanpak in gevallen van meervoudige sociale problematiek.

De doorgaande optimalisering van onze dienstverlening is gericht op het vergroten van publieke waarde. Binnen de opgave Bestaanszekerheid richt de SDD zich vooral op de financiële zelfredzaamheid van inwoners. Naast al onze activiteiten en producten hebben we een signalerende en verbindende rol met partners op thema's waar zij een oplossing voor bieden. Publieke waarde bij bestaanszekerheid gaat immers niet alleen om een zeker inkomen, maar ook om zaken als gezondheid, veiligheid en wonen. In onderstaande brede definitie is de publieke waarde waar wij aan bijdragen (vanuit de inwoner geredeneerd) als volgt verwoord.

Wat willen we voor onze inwoners bereiken en waarom?

Bestaanszekerheid is mijn basis. Ik heb een dak boven mijn hoofd nodig en voldoende eten en drinken. Ik wil mijn vaste lasten kunnen betalen en toegang hebben tot goede gezondheidszorg. Ik wil bestand zijn tegen financiële tegenslagen en mijn kinderen een goede start kunnen bieden. Ik wil me veilig kunnen voelen. Wanneer ik bestaanszekerheid heb en mijn basis op orde is, kan ik stappen zetten in mijn ontwikkeling.
Wanneer ik geen bestaanszekerheid heb krijg ik zorgen en stress, voel ik mij onveilig en onzeker. Ik kan niet goed nadenken, geen keuzes maken en niet meedoen aan de samenleving. Ik heb dan hulp nodig. Als dat niet op eigen kracht of met hulp van mijn omgeving lukt, dan vertrouw ik erop dat ik terecht kan bij de overheid. Zodat we samen mijn bestaanszekerheid weer kunnen versterken en mijn basis weer op orde komt. Tijdelijk, zodat ik weer overzicht krijg en houd en uiteindelijk weer mee kan doen of kan werken. En zodat ik beter kan aangeven wanneer ik zorg of ondersteuning nodig heb.

Vanuit onze rol zetten we in op het voorkomen en doorbreken van inkomensonzekerheid, armoede en schulden. Daarin zijn de volgende doelen geformuleerd.

Welke doelen streven we na?

Nummer	Doelstelling
2.1	Wij zetten ons samen met lokale partners in om financiële problematiek bij de inwoners van de Drechtsteden te voorkomen
2.2	Wij bieden hulp bij bestaanszekerheid vraagstukken
2.3	We werken aan duurzame financiële stabiliteit en perspectief voor inwoners die dat nodig hebben.

Opgave-indicatoren[1]

Indicator	Doel
Het aantal toekenningen PMB en bijzondere bijstand voor inwoners met P-wetuitkering	10% stijging
Het aantal toekenningen PMB en bijzondere bijstand voor inwoners zonder P- wet uitkering	5% stijging
Het aantal nieuw gestarte schuldhulpverleningstrajecten	10% stijging
% aandeel geslaagde schuldhulpverleningstrajecten	Minimaal 90%
aantal herinstroom schuldhulpverlening binnen 3 jaar	Max 10%
gemiddelde schuldenlast bij melding schuldhulpverlening	10% lager dan landelijk
Score klantbeleving, mensgerichtheid	≥4,4

[1] *De actualisatie van het beleidsplan Schuldhulpverlening, zou nog van invloed kunnen zijn op bovenstaande indicatoren.*

De bovenstaande indicatoren zijn geen doel op zich, maar zouden een logische resultante moeten zijn van de activiteiten die we met elkaar organiseren om niet gebruik tegen te gaan, bereik te vergroten en de dienstverlening verder te optimaliseren. We verwachten dat door onze pro actieve aanpak van het tegenaan van niet-gebruik van inkomensondersteunende regelingen het gebruik van PMB en bijzondere bijstand zal stijgen en tegelijk de publieke waarde zal vergroten. Niet gebruik van regelingen kan de samenleving op korte termijn wellicht geld besparen, maar op langere termijn geld kosten, als het niet gebruik leidt tot bijvoorbeeld hogere ziektekosten, schuldenproblematiek en/of slechtere omstandigheden waarin kinderen opgroeien. Tevens verwachten we door onze aanpak van het vergroten van onze zichtbaarheid en bereik voor inwoners dat het aantal aanmeldingen voor schuldhulpverleningstrajecten zal stijgen. Een steeds succesvoller systeem van vroegsignalering, de halvering van de termijn van de wettelijke schuldregeling (en daarmee samenhangend de minnelijke schuldregeling) en focus op duurzame stabiliteit helpen om inwoners die in de schulden raken eerder, effectiever en sneller een nieuw perspectief te bieden. De logische resultante van deze activiteiten zouden voor een stijging van het aantal schuldhulpverleningstrajecten moeten zorgen, de gemiddelde schuldenlast lager dan gemiddeld moeten brengen en her instroom beperken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Doelstelling 2.1	***Wij zetten ons samen met lokale partners in om financiële problematiek bij de inwoners van de Drechtsteden te voorkomen***
Speerpunt 2.1.1	Bevorderen gebruik beschikbare regelingen
Toelichting	Het sociale minimum in Nederland is gebaseerd op het uitgangspunt dat inwoners gebruik maken van alle voorzieningen, of het nu gaat om het aanvragen van een belastingtoeslag, het vragen van kwijtschelding van bepaalde lasten of het beroep doen op voorzieningen vanuit het lokale minimabeleid. Voor bestaanszekerheid van de inwoner is dit dus van wezenlijk belang, maar mensen weten soms niet van het bestaan af van bepaalde regelingen. Een andere groep inwoners is wel op de hoogte van het bestaan van een regeling maar haakt af door complexe, uitgebreide en vaak uitsluitend nog digitaal toegankelijke aanvraagprocedures. In dit speerpunt gaan we het rechtmatig gebruik van beschikbare regelingen bevorderen.
Speerpunt 2.1.2	Vergroten zichtbaarheid en bereik van SDD voor inwoners
Toelichting	Geldzorgen zijn omringd met schaamte en uit onderzoek blijkt dat mensen te lang wachten met hulp zoeken. Hoe later de hulp hoe groter de financiële problemen en hoe hoger bijvoorbeeld de schuld. Daarnaast is er veel onbekendheid over bepaalde regelingen of worden deze als complex ervaren. In dit speerpunt willen we de drempel om geldzorgen te bespreken verlagen en de dienstverlening van de opgave Bestaanszekerheid zichtbaarder en dichter bij de inwoner aanbieden.
Speerpunt 2.1.3	Proactief handelen bij veranderingen met impact op financiën
Toelichting	Bepaalde life-events hebben grote gevolgen voor de financiële situatie, denk aan: kind 18+, scheiding, partner overlijdt of vanuit de uitkering naar (parttime) werk. Dit kan naast stress ook financiële zorgen en mogelijk problemen veroorzaken. Met dit speerpunt gaan we pro actief inwoners met uitkering benaderen om financiële problemen te voorkomen.

Doelstelling 2.2	***Wij bieden hulp bij bestaanszekerheid vraagstukken***
Speerpunt 2.2.1	We leveren maatwerk aan onze inwoners mbt voorzieningen van de SDD
Toelichting	We gaan nog meer focus aanbrengen op het leveren van maatwerk, omdat inwoners ondanks de beste intenties soms toch nog vastlopen in het overheids-systeem en daarmee de duurzame bestaanszekerheid niet gediend wordt.
Speerpunt 2.2.2	SDD als onderdeel Bestaanszekerheid-Netwerk binnen gemeenten
Toelichting	Oplossingen voor inwoners met bestaanszekerheidsvraagstukken komen niet alleen van de (maatwerk) voorzieningen van de SDD, juist in de gemeenten zijn veel voorzieningen beschikbaar die ook een positieve impact hebben op de bestaanszekerheid van inwoners. In dit speerpunt gaan we de verbinding met het lokale voorveld versterken.
Speerpunt 2.2.3	We zorgen voor snelle en efficiënte ondersteuning van inwoners met bestaanszekerheidsvraagstukken
Toelichting	Als uitvoeringsorganisatie hebben wij de verantwoordelijkheid om de maatschappelijke middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten. De ruimte die ontstaat door deze efficiency slag geeft de professionals tijd om meer waarde toe te voegen en de inwoner meer persoonlijke aandacht te geven. Door inwoners snel van een antwoord te voorzien op hun vragen dragen we bij aan het beeld van een betrouwbare overheid.

Doelstelling 2.3	*We werken aan duurzame financiële stabiliteit en perspectief voor inwoners die dat nodig hebben.*
Speerpunt 2.3.1	We zetten in op het ontwikkelen van vaardigheden en weerbaarheid van inwoners om zelf in staat te zijn regie te behouden
Toelichting	We zien verschil in de mate van zelfredzaamheid en doenvermogen bij inwoners, waarbij er een groep is die weliswaar zelf in staat is om regie te behouden, maar nog onvoldoende vaardigheden heeft om dit duurzaam in te zetten. Het belang hiervan is groot om terugval in schulden te voorkomen
Speerpunt 2.3.2	We versterken het sociale en professionele netwerk rond de klant mbt financiële stabiliteit
Toelichting	Inwoners met een lagere mate van zelfredzaamheid en doenvermogen, hebben ondersteuning van een netwerk nodig. Zonder ondersteuning is het risico groot dat deze inwoner terugvalt in de schulden.
Speerpunt 2.3.3	Voor inwoners met een groot risico profiel of die langdurig financiële ondersteuning nodig hebben is structurele dienstverlening beschikbaar
Toelichting	We onderkennen dat een deel van de inwoners financieel kwetsbaar is als gevolg van een lage mate van zelfredzaamheid en doenvermogen. Deze inwoners hebben structureel ondersteuning nodig, waarbij de kosten hiervan niet opwegen tegen de maatschappelijke kosten van herhaaldelijke terugval.

Wat gaat het kosten?

Bestaanszekerheid versterken	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten						
Inkomensondersteuning	117.875	116.957	126.846	124.457	121.808	119.945
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	2.099	2.281	2.177	2.134	2.131	2.197
Minimabeleid	10.202	8.943	9.763	9.643	9.520	9.472
Energietoeslag	21.788	0	0	0	0	0
Totaal lasten	**151.965**	**128.181**	**138.787**	**136.233**	**133.459**	**131.615**
Baten						
Inkomensondersteuning	117.875	116.957	126.846	124.457	121.808	119.945
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	2.099	2.281	2.177	2.134	2.131	2.197
Minimabeleid	10.202	8.943	9.763	9.643	9.520	9.472
Energietoeslag	21.788	0	0	0	0	0
Totaal baten	**151.965**	**128.181**	**138.787**	**136.233**	**133.459**	**131.615**
Saldo van lasten en baten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Bedragen x € 1.000

De begroting 2025 is tot stand gekomen op basis van de Begroting 2024-jaarschijf 2025 en de Uitgangspuntennotitie 2025, te weten:

Opgave / product	Begroting 2025		Uitgangspunten-notitie 2025		Begroting 2024 (jaarschijf 2025)	
Bestaanszekerheid versterken	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
Inkomensondersteuning	126.846	126.846	126.154	126.154	118.420	118.420
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	2.177	2.177	2.192	2.192	2.349	2.349
Minimabeleid	9.763	9.763	9.892	9.892	9.205	9.205
Totaal	**138.787**	**138.787**	**138.238**	**138.238**	**129.975**	**129.975**

De begrotingscijfers 2025 (de lasten, baten en bijdragen van gemeenten) zijn in de Uitgangspuntennotitie 2025 aangegeven. Deze cijfers zijn als volgt tot stand gekomen:

Omschrijving	Lasten	Baten van derden	Bijdragen gemeenten
Begroting 2024 jaarschijf 2025	**129.975**	**2.468**	**127.506**
Mutaties Uitgangspuntennotitie 2025			
Inkomensondersteuning	***7.734***	***37***	***7.697***
Ontwikkeling aantal klanten en gemiddelde prijs Door een hoger klant aantal en een hogere gemiddelde prijs van een uitkering (dan bij de primaire begroting 2024 geprognosticeerd) stijgen de lasten.	10.165	37	10.128
Loonkostensubsidie Ten opzichte van de primaire begroting 2024 is er een stijging te zien van de loonkostensubsidie.	22	0	22
Ontwikkeling aantal klanten a.g.v maatregelen Daling van het aantal klanten a.g.v. maatregelen laten een daling van de bijstandslasten zien.	-1.584	0	-1.584
IOAW, IOAZ en Bbz De lasten IOAW en Bbz laten een daling zien terwijl de lasten IOAZ een kleine stijging laten zien.	-869	0	-869
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	***-157***	***0***	***-157***
Autonome groei UPN 2025 De groei is gebaseerd op de groei CPB MEV 2024. De verwachte onderbenutting jaarrekening 2023 leidt tot een bijstelling van de begroting.	-157	0	-157
Minimabeleid	***687***	***240***	***447***
Baten van de bewindvoering eigen beheer Bijzondere Bijstand GR Sociaal voert bewindvoering in eigen beheer uit. De baten van de bewindvoering in eigen beheer komen ten gunste van de begroting minimabeleid en heeft derhalve een verlaging van de bijdrage van de gemeente tot gevolg.	0	240	-240
Autonome groei UPN 2025 Voor minima wordt de groei CPB MEV 2024 naast de regionale ontwikkelingen gevolgd: centraal uitgangspunt bij het opstellen van de begroting is reëel ramen op basis van de trendontwikkeling (kosten en klanten) en de opdracht tot een groter bereik.	684	0	684
Autonome groei UPN 2025 De mutatie betreft een mutatie op de bandbreedte.	2	0	2
Totaal Mutaties Uitgangspuntennotitie 2025	**8.263**	**277**	**7.987**
Begroot t/m Uitgangspuntennotitie	**138.238**	**2.745**	**135.493**

Bedragen x € 1.000

In deze begroting zijn de volgende aanpassingen gedaan op de cijfers uit de Uitgangspuntennotitie 2025:

Omschrijving	Lasten	Baten van derden	Bijdragen gemeenten
Begroot t/m Uitgangspuntennotitie	**138.238**	**2.745**	**135.493**
Mutaties Begroting 2025			
Inkomensondersteuning	***692***	***60***	***633***
Onwikkeling aantal klanten De ontwikkeling van het aantal klanten is aangepast aan de werkelijke eindstand 2023.	-138	60	-198
IOAW, IOAZ en Bbz De aanpassing van de lasten IOAW, IOAZ en Bbz is o.b.v. de realisatie van de lasten 2023.	437	0	437
Loonkostensubsidie De aanpassing van de lasten loonkostensubsidie is o.b.v. de realisatie van de lasten 2023.	394	0	394
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	***-15***	***0***	***-15***
Autonome groei De realisatie van de jaarrekening 2023 leidt tot het bijstellen van de begroting.	-15	0	-15
Minimabeleid	***-129***	***110***	***-239***
Autonome groei De realisatie van de jaarrekening 2023 leidt tot een bijstelling van de begroting.	-129	0	-129
Uitbreiden formatie bewindvoering met 1 fte per 1 januari 2024 Structureel uitbreiden formatie Bewindvoering met 1 fte a.g.v. de groei van cliënten, waarbij de kosten worden gedekt uit de wettelijk verplichte bijdragen van de cliënten (verantwoord bij het product minimabeleid).	0	110	-110
Totaal Mutaties Begroting 2025	**549**	**170**	**379**
Totaal Begroting 2025	**138.787**	**2.915**	**135.872**

Bedragen x € 1.000

2.3 Ontwikkelen naar werk

De prioriteiten, activiteiten en uitgaven van de Opgave Ontwikkelen naar Werk worden grotendeels bepaald door de ontwikkelingen in het bestand, de economie en de arbeidsmarkt. De afgelopen jaren heeft uitstroom naar betaald werk centraal gestaan in ons werk. Dat maakte dat automatisch alle aandacht uitging naar de inwoners die het kortst in de bijstand zaten, want bij hen is de kans op succes het grootst. En dat is altijd succesvol gedaan. Vele inwoners verwisselden zo hun uitkering voor een baan. In ruim 90% van de situaties wisten zij ook hun baan te behouden. Maar de situatie is nu anders. Zowel de instroom als de uitstroom van klanten is historisch laag. Bovendien zien we dat we met de aanpak van de afgelopen jaren ook een belangrijke groep inwoners niet bereiken, hoewel dat wel wezenljik is om te voorkomen dat voor hen de problemen nog groter worden. We zien het volgende waardoor de bakens verzet moeten worden.

De samenstelling van het bestand vergrijst (30% is inmiddels tussen 55 en 65 jaar) en de gemiddelde uitkeringsduur neemt toe (50% van de klanten zit langer dan 5 jaar in de uitkering). Tot slot zien we een hoge instroom van (inburgeringsplichtige) statushouders, die voor meerdere jaren aan ons gebonden zijn. Snel en makkelijk uitstromen naar regulier werk is er dan ook niet meer bij.

Gelukkig zijn er veel kansen om het anders, beter te doen. In de eerste plaats is de vraag naar arbeidskrachten nog altijd 'booming'. Bedrijven en werkgevers zijn bereid meer te doen voor mensen die niet direct aan de slag kunnen. Bedrijven maken een beweging naar meer inclusiviteit.

De opgave zet dan ook vol in op verandering. Verandering is nodig, want doen wij dat niet, dan blijven te veel mensen langs de kant staan en doen niet (meer) mee. Maar samen met onze werkgevers, met Drechtwerk en met de lokale en regionale mogelijkheden kunnen wij laten zien dat wij het vertrouwen van onze inwoners bij ontwikkelen naar werk verdienen en dat werk enorm bijdraagt aan de maatschappij, aan de inwoner en publieke waarden.

Wat willen we voor onze inwoners bereiken en waarom?

Als ik werk heb, draagt dat bij aan mijn (financiele) zelfstandigheid en welbevinden. Als ik weet wat ik aankan, wat mijn talenten zijn en in wat voor soort banen ik die kan gebruiken, geeft mij dat zelfvertrouwen. Ik voel me verbonden met de organisatie waar ik werk en word gewaardeerd wat ik, naar mijn vermogen, toevoeg. Ik kan omgaan met veranderingen in mijn omgeving en in het werk, omdat ik dat geleerd heb. Ik weet waar ik terecht kan in het kader van mijn ontwikkeling of als ik hulp nodig heb. dat geeft mij rust en een stevig toekomstperspectief.
Als ik mijn talenten niet ken, niet (h)erken wat ik aankan en niet weet wat voor soort banen bij mij passen, word ik onzeker. Ik word dan afgewezen door bedrijven die mij geen baan aanbieden of waar ik niet mag blijven. Ik heb dan het gevoel dat ik geen bijdrage kan leveren. Ik verlies de regie, ook over mijn toekomst, als ik geen bestaanszekerheid heb. Het lukt me dan niet zelf werk te zoeken, te vinden of vast te houden en ik heb dan hulp nodig.

Cruciaal voor inwoners is inzicht, inzicht in wat de mogelijkheden en kansen zijn, welke banen daarbij passen en vanuit daar werken aan de ontwikkelingen. We denken daarom - samen met het UWV - na over bedrijven waar we mee willen samenwerken en een relatie mee kunnen opbouwen om dit ultieme doel te bereiken. Onderdeel van die samenwerking is uiteraard het starten van het Regionaal Werkcentrum, maar ook het gezamenlijk en gecoördineerd bedienen van de markt als het gaat om vragen van werkgevers en baankansen voor inwoners met een uitkering. In de tweede plaats gaan we de samenhang in het bestaande aanbod versterken. Er is er al heel veel mogelijk in de regio en bij de gemeenten. Er zijn vrijwilligersplaatsen, participatieplaatsen en werkervaringsplaatsen. Er zijn ook lokale en regionale ontwikkelbedrijven, zoals Zwijndrecht Werkt, FrisFacilitair, Smile, de kinderboerderijen in de Drechtsteden, Opnieuw & Co, maar ook Kickstart en straks het Regionaal Werk Centrum.

Wat betreft de samenwerking met regionale ontwikkelbedrijven / lokale werkgelegenheidsinitiatieven is dat cruciaal voor onze inwoners. Een jarenlange studie van het Sociaal en Cultureel Planbureau toonde recent aan dat de kansenongelijkheid wordt verminderd door onder meer werk, ontwikkeling en het hebben van een netwerk. Dat netwerk is van belang dichtbij de inwoner. Dat maakt de kans groter dat het bestendig is en groeit naar een betrouwbaar netwerk.

Het bijzondere is alleen dat we elkaar nog vele malen meer kan versterken. Dit kan door verbinding aan te brengen en schakels die elkaar kunnen opvolgen. De inwoner wordt als het ware een 'ontwikkelpad' geboden. Daarvoor gaan we ook in feite ons werk van begeleiding opnieuw uitvinden en herdefinieren. De groep inwoners die we nu nog niet konden bereiken en helpen, hebben een complexe en wisselende begeleidingsbehoefte. Het is van belang te bezien of we met de huidige vormen van vakmanschap hen goed genoeg op weg helpen naar meer zelfredzaamheid en werk.
In de derde plaats is de samenvoeging met Drechtwerk een enorme kans. Drechtwerk wordt het regionale interventiecentrum, waarbij nieuwe werksoorten en shop in shop constructen worden ontwikkeld om die ontwikkelprogramma's inhoud te geven en de ontwikkeling van inwoners te ondersteunen. En tot slot investeren we in onze professionals. Opgavegericht werken moet bijdragen aan anders werken, waarbij verschillende expertises worden ingezet om focus te geven aan de ontwikkeling van inwoners die afhankelijk zijn van onze ondersteuning. Methodisch werken en stres sensitieve dienstverlening zijn daarbij leidende uitgangspunten in onze werkwijze.

Vanuit al deze ontwikkelingen staan in deze opgave daarom de volgende doelen centraal:

Welke doelen streven we na?

Nummer	Doelstelling
3.1	Wij helpen klanten zich te ontwikkelen naar werk door te doen
3.2	Wij bieden klanten een (on)betaalde plaats die bij hen past
3.3	Wij houden klanten die betaald aan het werk zijn, aan het werk

Opgave-indicatoren

Indicator	Doel
Verhouding % inwoners met een uitkering een ontwikkeltraject of een opleiding volgen ten opzichte van totaal aantal inwoners met een uitkering	60%
De gemiddelde score van het aantal respondenten dat aangeeft dat de dienstverlening helder is.	4.4
Gemiddelde uitkeringslast per uitkeringsgerechtigde met een uitkering per jaar. (formule = uitkeringslast : aantal klanten).	10% daling
Aantal inwoners met een uitkering dat (partieel) uitstroomt naar regulier betaald werk	10% meer dan nu
% inwoners met een uitkering en/of wsw / beschut dienstverband, die na plaatsing op betaald werk langer dan 6 maanden aan het werk blijft.	90%
% inwoners met een uitkering en/of wsw / beschut dienstverband, die na plaatsing op betaald werk langer dan 1 jaar aan het werk blijft.	80%

De bovenstaande indicatoren markeren een noodzakelijke verbreding van onze kernindicatoren. Niet alleen uitstroom naar regulier werk, maar de ontwikkeling naar werk staat daarin centraal. Dit gaat vaak in stapjes, waarbij de inwoner met een uitkering steeds een stapje meer doet. Dit komt o.a. tot uitdrukking in de indicator "%inwoners met een ontwikkeltraject" en "gemiddelde uitkeringslast". Verder willen we dat mensen duurzaam worden geplaatst. Dit brengen we tot uitdrukking in de laatste 2 indicatoren. Omdat er veel arbeidscontracten worden afgesloten voor 6 maanden, waarbij werkgevers worden gestimuleerd dit 'vol te houden' is daarnaast ook eenzelfde indicator toegevoegd voor een periode van 1 jaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

Doelstelling 3.1	***Wij helpen klanten zich te ontwikkelen naar werk door te doen***
Speerpunt 3.1.1	Wij richten ons op het (door)ontwikkelen van een passend ontwikkelaanbod voor onze inwoner, die (tijdelijk) afhankelijk zijn van onze ondersteuning.
Toelichting	Globaal zien we binnen het klantenbestand drie ontwikkelingen: een geleidelijke toename van het bestand van inwoners die langere tijd een uitkering ontvangen; een opvallende (relatief) hoge instroom van jongeren; en een toenemende instroom van (inburgeringsplichtige) statushouders. Met deze ontwikkelingen komen een aantal significante doelgroepen naar voren: inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, jongeren en statushouders. Dat vraagt een herziening van ons huidige ontwikkelaanbod.
Speerpunt 3.1.2	Het vergroten van de vakbekwaamheid van (leidinggevenden en) professionals met klantcontact bij het helpen ontwikkelen van mensen.
Toelichting	De huidige samenstelling van de groep inwoners die instroomt in de opgave vraagt iets anders van onze professionals. Voor het inschatten van de passende ontwikkelmogelijkheden, binnen de (werk)mogelijkheden van de inwoners vereist een eenduidige en methodische aanpak.
Speerpunt 3.1.3	Wij intensiveren de samenwerking tussen Drechtwerk en SDD onderling en met partners, waaronder lokale werkgelegenheidsinitiatieven.
Toelichting	Verdieping van de samenwerking tussen Drechtwerk en SDD onderling is noodzakelijk, omdat het bijdraagt aan een beter aanbod en dienstverlening aan inwoners die (tijdelijk) afhankelijk zijn van onze ondersteuning. Er is één organisatie waar zowel het ontwikkelen van mensen als het bieden van 'beschut- werk-gedeelte' onderdeel van is.

Doelstelling 3.2	***Wij bieden klanten een (on)betaalde plaats die bij hen past***
Speerpunt 3.2.1	Wij komen tot een heroriëntatie van werkgevers waarmee wij een relatie opbouwen. Dat doen we in samenwerking met UWV met een gezamenlijke en gecoördineerde marktbewerking.
Toelichting	De vraag naar arbeid is groot. Bedrijven zijn bereid meer te doen voor mensen die niet direct aan de slag kunnen. Bedrijven maken een beweging naar inclusie en diversiteit op de werkvloer en willen best iets met onze doelgroep doen, maar hebben ook zorgen dat het misschien mis gaat. Investeren en actief met elkaar in contact te staan en kijken wat wij voor elkaar kunnen betekenen is belangrijk. Bedrijven die werken met het label 'Ondernemen met impact' en samen werken met gemeentes, zijn daarin cruciaal.

Speerpunt 3.2.2	Wij gaan actief met beleid(smakers) aan de slag om regelgeving en beleid ondersteunend te laten zijn op het aan het werk gaan van mensen.
Toelichting	Is het makkelijk genoeg zelfstandig inkomen voor een bewoner op te bouwen? Of helpt het werkgevers bij het bieden van kansen aan inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt? Werkgevers lopen nu soms vast in de complexe regels en administratieve last, hetgeen niet motiverend is. Ook de administratieve last voor een inwoner met bijstand om een paar uur extra te gaan werken is groot. Meer werken leidt lang niet altijd tot meer inkomen. Een belangrijke reden om beleid aan te laten sluiten op parttime werken, ook omdat de verwachting is dat parttime steeds meer de norm wordt
Speerpunt 3.2.3	Wij breiden, in samenwerking met werkgevers, het aantal werksoorten bij Drechtwerk uit.
Toelichting	Drechtwerk biedt diverse werksoorten aan inwoners, zoals Groen, Logistiek, assemblage. Het grootste deel van de werkzaamheden bestaat echter uit 'in- en ompakwerk. Dat willen we uitbreiden. Hoe meer verscheidenheid in het aanbod, hoe meer inwoners een geschikt aanbod kan worden gedaan. Ook kunnen we hiermee hybride ontwikkellijnen vorm geven, waarbij Drechtwerk een veilige/ groepsplek is met begeleiding nabij en er wordt geschakeld naar plekken meer buiten, met minder begeleiding, scholing en -indien nodig- weer terug.

Doelstelling 3.3	***Wij houden klanten die betaald aan het werk zijn, aan het werk***
Speerpunt 3.3.1	Wij streven samen met regionale partners naar een betere benutting en duurzame inzetbaarheid van de beroepsbevolking, door een 'ontschotte' dienstverlening aan werkgevers en werkzoekenden
Toelichting	In 2022 heeft het bestuur van de arbeidsmarktregio opdracht gegeven om het regionale mobiliteitsteam -Kickstart- te ontwikkelen tot een dienstverleningscentrum, waar een 'ontschotte' dienstverlening aan werkgevers en werkzoekenden wordt vormgegeven. Het dienstverleningscentrum richt zich op het matchen van vraag en aanbod, ongeacht de situatie waar iemand zich in bevindt. Niet de doelgroep, maar de hulpvraag staat centraal. Hiermee willen wij dat de beroepsbevolking in de regio beter wordt benut en duurzaam inzetbaar blijft.
Speerpunt 3.3.2	Wij komen tot een heroriëntatie op begeleiding.
Toelichting	De samenstelling van de groep die instroomt in de bijstand veranderd. Dit vraagt een differentiatie en innovatie in/van vormen van begeleiding. Enerzijds kunnen nieuwe vormen worden geprobeerd, zoals beeldbellen, uitleg door VR en appen. Anderzijds gaat het over het toevoegen van nieuwe vormen -zoals lifecoaching- en differentiatie in de bestaande vormen van begeleiding. Ook kunnen we onderzoeken hoe wij werkgevers kunnen coachen in het begeleiden van inwoners uit het bestand van de sociale dienst. Bijvoorbeeld met 'Harrie helpt' trainingen, ervaringsdeskundigheid en aanwezigheid op de werkvloer.
Speerpunt 3.3.3	Wij zijn zichtbaar voor onze netwerkpartners, zoeken samen naar verbetering en werken met hen samen.
Toelichting	Alleen ga je sneller, maar samen kom je verder. Zonder werkgevers die bereid zijn onze inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt een kans te geven of zonder de samenwerking met het beroepsonderwijs, zorgaanbieders en hulpverleners lukt het niet om inwoners te ontwikkelen naar werk. Samen doen, samen werken en samen nieuwe wegen proberen moet daarom in ons dna zitten. Daarvoor nemen wij het initiatief en zijn wij niet afwachtend, want die tijd hebben onze inwoners niet.

Wat gaat het kosten?

Impuls Statushouders

Er zijn geen wijzigingen ten opzichte van de primaire begroting 2024 (jaarschijf 2025).

Regionale Uitvoeringsagenda Arbeidsmarktregio Drechtsteden

De lasten en baten van de Uitvoeringsagenda zijn toegevoegd aan Participatie. In de cyclische producten wordt over de voortgang van de financiën gerapporteerd.

Dekking		2024	2025	2026	2027	2028
Budget Uitvoeringsprogramma	structureel	400.000	400.000	400.000	400.000	400.000
Onder uitputting uitvoeringsprogramma 2023	incidenteel	403.000				
Subsidie regionaal verbinder statushouders	3 jaar	90.000	90.000	90.000		
Dichterbij dan je denkt	incidenteel	140.000				
UWV bijdrage inrichting en huisvesting RWC	incidenteel	250.000				
		1.283.000	**490.000**	**490.000**	**400.000**	**400.000**

Drechtwerk
De voorliggende begroting 2025 samen met de meerjarenraming 2026, 2027, 2028 geeft t.o.v. de vorig jaar afgegeven meerjaren raming een neerwaartse bijstelling in de gemeentelijke bijdragen voor het onderdeel Drechtwerk in de opgave ontwikkelen naar Werk:

- Voor het jaar 2025 is een verlaging van de gemeentelijke bijdrage geprognotiseerd van ruim € 700.000,- t.o.v. de vorig jaar afgegeven ramingen. Dit is mede het effect van het samenvoegen van Drechtwerk met de Sociale Dienst en een vertaling van de gezamenlijke ambitie. Dit effect vertaald zich ook verder door in de raming van de jaren 2026, 2027 en 2028 en ook daar is de geprognotiseerde gemeentelijke bijdrage respectievelijk voor de jaren een verlaging van € 970K, € 1.090K, € 1.032K t.o.v. de vorig jaar afgegeven raming.
- De indirecte effecten, het herhuisvesten van collega's van de SDD in het pand van Drechtwerk, de verlaging van de uitkeringslast die door de samenwerking/voeging ontstaat zijn ook substantieel. Deze financiële voordelen landen elders binnen het totaal van de SDD en zijn mede door de samensmelting een direct gevolg.

Ontwikkelen naar werk	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten						
Statushouders		0	0	0	0	0
Participatie	4.768	7.031	8.532	8.456	8.287	8.278
Inburgering		2.421	0	0	0	0
Drechtwerk	48.478	46.552	47.889	47.129	46.239	45.697
Totaal lasten	**53.247**	**56.004**	**56.421**	**55.585**	**54.526**	**53.975**
Baten						
Statushouders	387	270	66	18	0	0
Participatie	6.620	10.191	9.023	8.853	8.626	8.617
Inburgering	0	2.421	0	0	0	0
Drechtwerk	48.478	46.552	47.889	47.129	46.239	45.697
Totaal baten	**55.486**	**59.434**	**56.978**	**56.000**	**54.865**	**54.314**
Saldo van lasten en baten	**2.239**	**3.430**	**557**	**415**	**339**	**339**

Bedragen x € 1.000

De begroting 2025 is tot stand gekomen op basis van de Begroting 2024-jaarschijf 2025 en de Uitgangspuntennotitie 2025, te weten:

Opgave / product	Begroting 2025		Uitgangspunten-notitie 2025		Begroting 2024 (jaarschijf 2025)	
Ontwikkelen naar werk	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
Statushouders		66		66		66
Participatie	8.532	9.023	8.042	8.533	7.277	10.107
Inburgering					2.421	2.421
Drechtwerk	47.889	47.889	46.420	46.420	46.420	46.420
Totaal	**56.421**	**56.978**	**54.462**	**55.019**	**56.118**	**59.014**

De begrotingscijfers 2025 (de lasten, baten en bijdragen van gemeenten) zijn in de Uitgangspuntennotitie 2025 aangegeven. Deze cijfers zijn als volgt tot stand gekomen:

Omschrijving	Lasten	Baten van derden	Bijdragen gemeenten
Begroting 2024 jaarschijf 2025	**56.118**	**12.551**	**46.463**
Mutaties Uitgangspuntennotitie 2025			
Participatie	***765***	***0***	***-1.574***
Primaire begroting 2025 n.a.v. Uitgangspuntennotitie 2025; groei klantenaantallen Conform de uitgangspuntennotitie 2025 zijn de lasten en baten verhoogd met 1,4% groei aantal klanten op basis van CPB Macro Economische Verkenning 2023.	288	0	288
Primaire begroting 2025 Integratie Uitkering Participatie Beschut Werk Conform meicirculaire 2024 Integratie Uitkering Participatie; intensiveren Beschut Werk naar aanleiding van maatregelen Uitgangspuntennotitie 2025.	459	0	459
Financiering participatiebudget 2025 t/m 2028 Vanaf 2023 wordt de financiering van personeel ten laste van Participatie afgebouwd (reeds opgenomen in de najaarsbrief en jaarrekening). Voor de begroting 2025 betekent dit dat er € 2,3 mln. minder participatiemiddelen worden opgehaald en deze worden overgeplaatst naar apparaat. Het betreft een budgetneutrale wijziging van de begroting (van participatie naar bedrijfsvoering).	18	0	-2.321
Inburgering	***-2.421***	***0***	***-2.421***
Wet Inburgering buiten de begroting De lasten en baten van de Wet inburgering 2021 zijn op nihil gezet. Het betreft een gemandateerde taak in plaats van een gedelegeerde taak. Hierdoor lopen de lasten en baten buiten de begroting van de GR Sociaal.	-2.421	0	-2.421
Totaal Mutaties Uitgangspuntennotitie 2025	**-1.656**		**-3.995**
Begroot t/m Uitgangspuntennotitie	**54.462**	**12.551**	**42.468**

Bedragen x € 1.000

In deze begroting zijn de volgende aanpassingen gedaan op de cijfers uit de Uitgangspuntennotitie 2025:

Omschrijving	Lasten	Baten van derden	Bijdragen gemeenten
Begroot t/m Uitgangspuntennotitie	**54.462**	**12.551**	**42.468**
Mutaties Begroting 2025			
Participatie	***490***	***490***	
Uitvoeringsagenda Arbeidsmarktregio Drechtsteden Verhogen van de lasten en baten conform Regionale uitvoeringsagenda Arbeidsmarktregio Drechtsteden.	490	490	
Drechtwerk	***1.469***	***725***	***744***
Primaire begroting 2025 Drechtwerk Primaire begroting 2025 Drechtwerk mutaties lasten en baten 2025 t/m 2028.	1.469	725	744
Totaal Mutaties Begroting 2025	**1.959**	**1.215**	**744**
Totaal Begroting 2025	**56.421**	**13.766**	**43.212**

Bedragen x € 1.000

2.4 Zorgen voor ondersteuning

De opgave Zorgen voor Ondersteuning richt zich op het vergroten van de zelfredzaamheid en participatie van de inwoners in de Drechtsteden. We bieden ondersteuning vanuit het uitgangspunt "zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig". Waar mogelijk wordt gekeken naar mogelijkheden van eigen regie, het netwerk of voorliggende vormen van ondersteuning. Dit doen we samen met veel partners in het veld, zoals de lokale Wijkteams, zorgaanbieders, corporaties en de andere opgaven binnen het sociaal domein. Naast de gezondheidsvoordelen die dit biedt voor inwoners helpt het bovendien om de schaarse ondersteuning beschikbaar te houden voor de inwoners die het echt nodig hebben om een zelfstandig en volwaardig bestaan te leiden.

Wat willen we voor onze inwoners bereiken en waarom?

Als ik op de juiste onderdelen van mijn leven passende ondersteuning heb vanuit mijn sociale netwerk, mantelzorg en of professionals, dan woon ik zolang mogelijk zelfstandig en doe ik mee naar vermogen. Dan heb ik regie over mijn leven en kan ik omgaan met mijn fysieke, psychische, emotionele en sociale uitdagingen in het leven. Ik voel me dan een volwaardig inwoner van de Drechtsteden.
Als ik geen passende ondersteuning heb dan heeft dat negatieve gevolgen voor mijn dagelijks functioneren, mentaal welbevinden, meedoen in de maatschappij en kwaliteit van leven. Dit betekent dat ik me eenzaam kan voelen, dat mijn mantelzorger overbelast kan raken of dat er gevaar kan ontstaan voor mijzelf of mijn omgeving.

Vanuit bovenstaande gedachte wordt geïnvesteerd in de ontwikkeling van "Wmo naar de voorkant". Dat wil zeggen de aansluiting met de lokale wijkteams en initiatieven voor lichte vormen van begeleiding en dagbesteding. Daarnaast wordt de samenwerking met participatieplekken en Drechtwerk verder onderzocht voor de groep inwoners die gebruik maakt van arbeidsmatige en ontwikkelgerichte dagbesteding. Voor de groep ouderen die beperkingen ervaren bij de zelfredzaamheid in het dagelijks leven wordt ingezet op herstelgerichte ondersteuning, waardoor de zelfredzaamheid (gedeeltelijk) hersteld wordt en een beroep op ondersteuning kan worden uitgesteld.

Dit doen we in de maatschappelijke context van schaarste en de landelijke en wettelijke ontwikkelingen voor de Wmo. We zien een schaarste aan middelen en mensen op de hele arbeidsmarkt en in de zorg in het bijzonder. Door te zoeken naar andere en lichtere vormen van ondersteuning helpen we inwoners bij hun zelfstandigheid en participatie en voegen we publieke waarde toe aan de samenleving. Daarnaast hebben we te maken met landelijke ontwikkelingen zoals de invoering van de nieuwe (inkomensafhankelijke) eigen bijdrage systematiek vanaf 2026. Deze ontwikkeling moet bijdragen aan het verminderen van het beroep op maatwerkondersteuning. Of dit in grote mate zal gebeuren, hangt af van het definitieve wetsvoorstel. Dat is op dit moment nog niet bekend.

Vanuit al deze ontwikkelingen, landelijk en regionaal, werken we daarom vanuit deze opgave aan de volgende 3 doelstellingen:

Welke doelen streven we na?

Nummer	Doelstelling
4.1	Wij indiceren en voeren we regie op de beoogde effecten van de ingezette maatwerkondersteuning
4.2	Wij zorgen voor de ondersteuning die nodig is om mee te doen naar vermogen en richten ons op ontwikkeling waar mogelijk.
4.3	Wij zorgen voor ondersteuning voor klanten die nodig is om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen wonen.

Opgave-indicatoren

Indicator	Doel
Gemiddelde kosten per inwoner voor IB, gecorrigeerd voor indexatiecijfers	5% onder de referentielijn 2018
Gemiddelde kosten per inwoner voor DB, gecorrigeerd voor indexatiecijfers	blijven onder de referentielijn 2023
Score klantbeleving	≥ 7,5
Score kwaliteitsmeting HO	≥ 7,5
% inwoners met DB ontwikkelingsgericht dat binnen twee jaar uitstroomt naar een hogere stap op de participatieladder (Of ander instrument).	≥ 50%
% inwoners met DB arbeidsmatig dat uitstroomt naar een hogere stap op de participatieladder (Of ander instrument).	≥ 5%
% inwoners met IB dat afschaalt naar lagere maatwerkvoorziening of andere (algemene) voorziening.	≥ 15%
% meldingen IB/DB dat wordt opgelost via een andere oplossing dan een maatwerkvoorziening.	≥ 5%
% klanten met een ondersteuningsduur langer dan vier jaar	≤ 25%
% aantal voorzieningen (scootmobiel, HO, trapliften) ten opzichte van het aantal 65-plussers (daalt met 2%)	≥ 2%

Binnen de opgave Zorgen voor Ondersteuning richten we ons op de ontwikkeling naar zelfredzaamheid en participatie waar mogelijk. Dit doen we vanuit de gedachte dat het vergroten van zelfredzaamheid en meedoen naar vermogen leidt tot een grotere mate van gezondheid. Daarnaast zien we ook binnen de opgave Zorgen voor Ondersteuning nadrukkelijk het vraagstuk van de financiële beheersbaarheid. Bovenstaande indicatoren moeten inzicht geven in de effecten van zowel de ontwikkeling als van de financiële sturing op de maatwerkvoorzieningen.

Zo is een tweetal doelstellingen opgenomen met betrekking tot de gemiddelde kosten per inwoner voor de voorzieningen dagbesteding en individuele begeleiding. Door een continue focus op de mogelijkheden tot afschaling en uitstroom willen we deze gemiddelde kosten verlagen.

Uiteindelijk is het de klant die het beste kan beoordelen of we slagen in onze opgave en ook de score op klantbeleving komt terug in de opgave-indicatoren.Voor de voorziening huishoudelijke ondersteuning voegen we hier een indicator aan toe vanuit de onafhankelijke kwaliteitsmetingen die we uitvoeren naar de kwaliteit van deze ondersteuning.

Een belangrijk doel van de Wmo is om mensen, waar mogelijk, te ontwikkelen en minder afhankelijk te maken van ondersteuning bij het kunnen deelnemen aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig wonen. Dit doel hebben we vertaald in verschillende indicatoren waarbij we, voor wat betreft de voorziening dagbesteding, de verbinding maken met de participatieladder. Voor de voorziening Individuele begeleiding hebben we ditzelfde doel vertaald in een percentage inwoners waarvoor de ondersteuning kan worden afgeschaald. We kijken hierbij extra kritisch naar de groep die al langer dan 4 jaar ondersteuning vanuit de Wmo ontvangt.

De afschaling willen we ook tot uiting brengen in het percentage meldingen waarvoor we een oplossing weten te vinden binnen het aanbod aan lokale algemene voorzieningen en waardoor een indicatie voor de maatwerkvoorzieningen dagbesteding en individuele begeleiding achterwege kan blijven. Als effect van de inzet op herstelgerichte ondersteuning streven we tot slot naar een vermindering van het aantal indicaties voor scootmobielen, huishoudelijke ondersteuning en trapliften.

Wat gaan we daarvoor doen?

Doelstelling 4.1	***Wij indiceren en voeren we regie op de beoogde effecten van de ingezette maatwerkondersteuning***
Speerpunt 4.1.1	We zetten in op de verdere professionalisering van de Opgave Zorgen voor Ondersteuning.
Toelichting	Noodzakelijk in groeiend aantal aanvragen om efficiënter te werken, dichter bij de inwoner en om de kennis van de Wmo en het brede veld op gelijk niveau te brengen.
Speerpunt 4.1.2	We hebben inzicht in en grip op de effecten van maatwerkondersteuning door monitoring en sturing op klantbeleving en resultaten bij de verschillende zorgverleners.
Toelichting	Omdat we de beweging naar meer zelfstandigheid willen inzetten is sturing op de effecten van de ingezette ondersteuning noodzakelijk. De ingezette ondersteuning biedt een effectieve oplossing voor de ondersteuningsvraag zowel in feitelijke effecten als in de gemeten klantbeleving. Een neveneffect van dit speerpunt is een verhoogd kostenbewustzijn van consulenten en inwoners, en een positief effect op de houdbaarheid van de Wmo in de regio.
Speerpunt 4.1.3	We zorgen voor scherpe contracten, met oog voor innovatie, met als doel de kwaliteit, betaalbaarheid en continuïteit van de ondersteuning te waarborgen.
Toelichting	Om op management niveau van de zorgaanbieder dezelfde sturing in te kunnen richten als op individueel niveau is scherpe contractering aan de voorkant noodzakelijk

Doelstelling 4.2	***Wij zorgen voor de ondersteuning die nodig is om mee te doen naar vermogen en richten ons op ontwikkeling waar mogelijk.***
Speerpunt 4.2.1	We brengen het ontwikkelpotentieel van inwoners eerder en scherper in beeld.
Toelichting	Vanuit positieve gezondheid blijkt dat naast het hebben van de juiste ondersteuning ook het stimuleren van eigen kracht en eigen regie een belangrijke bijdrage levert aan de ervaren gezondheid en welbevinden.
Speerpunt 4.2.2	We werken samen met maatschappelijke partners en maken afspraken over integraal (samen)werken, doen waar je het beste in bent en gebruik maken van elkaars expertise.
Toelichting	Ten behoeve van de snelheid en duidelijkheid van de dienstverlening aan de inwoner is het noodzakelijk om met partners samen te werken in de vraagverheldering en bieden samenhangende en passende ondersteuning
Speerpunt 4.2.3	We hebben een proactieve houding t.o.v. begeleiding van klanten in de koppeling met bestaanszekerheid.
Toelichting	In sommige gevallen heeft de ondersteuningsvraag vooral een financiële aanleiding. In die gevallen is ondersteuning op het gebied van zorg niet voldoende en vraagt dit actieve samenwerking met de medewerker van bestaanszekerheid versterken.

Doelstelling 4.3	***Wij zorgen voor ondersteuning voor klanten die nodig is om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen wonen.***
Speerpunt 4.3.1	We zoeken naar de eigen kracht en mogelijkheden van mensen om te zorgen voor de omstandigheden, vaardigheden en een passende woonomgeving
Toelichting	Ook hier is positieve gezondheid een belangrijke manier van werken om inwoners op een andere manier in te laten zien wat er nog wel mogelijk is aan waardevolle activiteiten.
Speerpunt 4.3.2	We werken samen met de regionale partners op het gebied van Wonen.
Toelichting	Een intensivering en verbreding van de samenwerking met gemeenten is nodig om vraag en aanbod van (toe- en doorgankelijke) woningen beter op elkaar aan te laten sluiten. Het aantal grote woningaanpassingen wordt hierdoor verminderd.
Speerpunt 4.3.3	Samen met gemeenten en zorgaanbieders verkennen we de mogelijkheden van preventie en innovaties bij zelfstandig wonen.
Toelichting	Innovatie kan en zou moeten bijdragen aan de houdbaarheid van de WMO in het licht van de schaarser wordende middelen en arbeidskrachten.

Wat gaat het kosten?

Zorgen voor ondersteuning	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten						
Hulpmiddelen	6.069	6.030	6.131	6.080	6.081	6.077
Vervoer	10.679	10.813	11.535	11.500	11.474	11.445
Huishoudelijke ondersteuning	28.108	26.990	33.623	33.904	34.175	34.434
Begeleiding en kortdurend verblijf	33.490	33.370	36.497	36.315	36.200	36.080
Totaal lasten	**78.346**	**77.203**	**87.786**	**87.799**	**87.930**	**88.036**
Baten						
Hulpmiddelen	6.069	6.030	6.131	6.080	6.081	6.077
Vervoer	10.679	10.813	11.535	11.500	11.474	11.445
Huishoudelijke ondersteuning	25.688	26.990	33.623	33.904	34.175	34.434
Begeleiding en kortdurend verblijf	31.822	33.370	36.497	36.315	36.200	36.080
Totaal baten	**74.258**	**77.203**	**87.786**	**87.799**	**87.930**	**88.036**
Saldo van lasten en baten	**-4.088**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Bedragen x € 1.000

De begroting 2025 is tot stand gekomen op basis van de Begroting 2024-jaarschijf 2025 en de Uitgangspuntennotitie 2025, te weten:

Opgave / product	Begroting 2025		Uitgangspunten-notitie 2025		Begroting 2024 (jaarschijf 2025)	
Zorgen voor ondersteuning	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
Hulpmiddelen	6.131	6.131	5.853	5.853	6.214	6.214
Vervoer	11.535	11.535	11.535	11.535	11.294	11.294
Huishoudelijke ondersteuning	33.623	33.623	33.623	33.623	27.773	27.773
Begeleiding en kortdurend verblijf	36.497	36.497	36.497	36.497	34.291	34.291
Totaal	**87.786**	**87.786**	**87.508**	**87.508**	**79.572**	**79.572**

De begrotingscijfers 2025 (de lasten, baten en bijdragen van gemeenten) zijn in de Uitgangspuntennotitie 2025 aangegeven. Deze cijfers zijn als volgt tot stand gekomen:

Omschrijving	Lasten	Baten van derden	Bijdragen gemeenten
Begroting 2024 jaarschijf 2025	**79.572**	**3.298**	**76.274**
Mutaties Uitgangspuntennotitie 2025			
Hulpmiddelen	***-361***	***-212***	***-149***
Autonome groei Hulpmiddelen en indexering tarieven Bij de hulpmiddelen (woonvoorzieningen en rolstoelen) is per gemeente gekeken naar de verwachte ontwikkeling van de aantallen voorzieningen. De tarieven 2024 zijn ongewijzigd gebleven. De tarieven 2025 zijn geïndexeerd conform CPB prijs bruto binnenlands product 2,8%. Vanaf 2026 en verder zijn de tarieven constant gehouden.	-361	-212	-149
Vervoer	***241***	***-614***	***855***
Autonome groei Vervoer en indexering tarieven Net als bij de hulpmiddelen is voor het individueel vervoer (scootmobielen, aangepaste fietsen, etc.) de begroting 2025 gebaseerd op de ontwikkeling van de aantallen voorzieningen. Ook voor het individuele vervoer blijven de tarieven in 2024 gelijk. In 2025 zijn de tarieven geïndexeerd conform CPB prijs bruto binnenlands product 2,8%. Vanaf 2026 en verder zijn de tarieven constant gehouden. Ten aanzien van het collectieve vervoer met de Drechthopper volgen wij de begroting van Stroomlijn.	290	-614	904
Invoering voorziening Herstelgerichte ondersteuning Bij de individuele vervoersvoorzieningen houden we rekening met de mogelijke besparing door de invoering van Herstelgerichte ondersteuning. In 2024 en verder verwachten wij hierdoor 1% lagere groei van het aantal klanten dat een beroep doet op deze voorzieningen.	-49	0	-49
Huishoudelijke ondersteuning	***5.850***	***1.192***	***4.658***
Autonome groei Huishoudelijke ondersteuning en indexering tarieven De begroting voor de huishoudelijke ondersteuning is gebaseerd op de verwachte aantallen voorzieningen. Bij het bepalen van het aantal klanten is per gemeente gekeken naar de autonome groei over de periode 2021 en 2023. De jaren daarvoor zijn buiten beschouwing gelaten in verband met fluctuaties als gevolg van de invoering van het abonnementstarief en Corona. De hogere kosten worden vooral veroorzaakt door de aanhoudende stijging van de tarieven. Door (het openbreken van) cao-afspraken stijgen de tarieven in 2024 stapsgewijs met ongeveer 11%. De tarieven 2025 zijn geïndexeerd conform CPB prijs bruto binnenlands product 2,8%. Vanaf 2026 en verder zijn de tarieven constant gehouden.	6.561	1.192	5.369
Invoering voorziening Herstelgerichte ondersteuning Bij de voorziening huishoudelijke ondersteuning is de verwachte besparing door de pilot Herstelgerichte ondersteuning in mindering gebracht op de bijdrage van de gemeente.	-711	0	-711
Begeleiding en kortdurend verblijf	***2.206***	***-614***	***2.820***
Autonome groei Begeleiding en indexering tarieven Bij het opstellen van de begroting Begeleiding (individuele begeleiding en dagbesteding) is gekeken naar de ontwikkeling van de verwachte aantallen per gemeente en de contractueel afgesproken jaarlijkse indexering. In 2024 stijgen de tarieven Begeleiding met 6%. De tarieven 2025 zijn geïndexeerd conform CPB prijs bruto binnenlands product 2,8%. Vanaf 2026 en verder zijn de tarieven constant gehouden.	2.750	-614	3.364
Wmo naar de voorkant De 'beweging Wmo naar de voorkant' biedt vooral kansen bij de lichtere vormen van individuele begeleiding en dagbesteding. Vanaf 2024 en verder verwachten wij jaarlijks 1% lagere groei van het aantal klanten dat een beroep doet op deze voorzieningen.	-544	0	-544
Totaal Mutaties Uitgangspuntennotitie 2025	**7.936**	**-248**	**8.184**
Begroot t/m Uitgangspuntennotitie	**87.508**	**3.050**	**84.458**

Bedragen x € 1.000

In deze begroting zijn de volgende aanpassingen gedaan op de cijfers uit de Uitgangspuntennotitie 2025:

Omschrijving	Lasten	Baten van derden	Bijdragen gemeenten
Begroot t/m Uitgangspuntennotitie	**87.508**	**3.050**	**84.458**
Mutaties Begroting 2025			
Hulpmiddelen	***278***	***0***	***278***
Aanpassing Hulpmiddelen ten opzichte van stand uitgangspuntennotitie 2025 In 2023 is voor de hulpmiddelen een nieuw facturatie- en controlesysteem ingevoerd. Dit heeft geleid tot enige vertraging in de factuurafhandeling. Op basis van de toen aanwezige facturen is in de uitgangspuntennotitie 2025 een inschatting gemaakt van de te verwachten kosten. Uit de laatste realisatiecijfers 2023 blijkt dat deze prognose iets te positief is geweest en dat de kosten hoger uitvallen dan waarmee rekening is gehouden. De hogere kosten hebben effect op de begroting 2024 (en verder) en wordt daarom hierop aangepast.	278	0	278
Totaal Mutaties Begroting 2025	**278**		**278**
Totaal Begroting 2025	**87.786**	**3.050**	**84.736**

Bedragen x € 1.000

2.5 Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering kan ook wel worden gezien als de ruggengraat van de organisatie. Als bedrijfsvoering optimaal de inhoudelijke opgaven kan ondersteunen en ontlasten, kunnen zij zich optimaal richten op de dienstverlening aan de inwoners op de verschillende terreinen. Wat we willen bereiken vanuit bedrijfsvoering is daarmee gericht op de publieke waarden, geredeneerd vanuit de medewerkers die dagelijks bezig zijn vanuit hun expertise om bedrijfsvoering in brede zin en hun eigen vakgebied/expertise continu te monitoren en te verbeteren.

Wat willen we voor onze inwoners bereiken en waarom?

Bedrijfsvoering is er om de opgaven te laten floreren en levert opgave overstijgend een bijdrage aan het bedrijfsresultaat. Wij werken zowel op bestuurlijk als organisatorisch niveau en altijd in samenwerking met onze partners.
Vanuit de opgave bedrijfsvoering voeg ik, vanuit mijn expertise, proactief waarde toe aan (het totaal van) de opgave(n). Ik stel kaders, controleer en adviseer of in de opgaven en opgave overstijgend de goede dingen goed gedaan worden. Ik ontzorg de opgaven waar nodig. Ik werk altijd met het oog op de publieke waarde die de opgaven aan onze inwoners bieden.

Belangrijk is dat bedrijfsvoering enerzijds een expertise is (denk aan financiën. communicatie, contractmanagement, ICT, beleid etc.) en dat medewerkers juist vanuit die expertise breed en integraal de opgaven kunnen adviseren. Altijd met het oog op de publieke waarde, de organisatie als geheel en de behoeften van de inwoners. Om dit te bereiken streven we een drietal doelen na.

Welke doelen streven we na?

Nummer	Doelstelling
5.1	We zijn als organisatie in control en transparant over hoe we onze middelen inzetten en welke effecten (driehoek; doelen, middelen en legitimiteit) we daarmee in het kader van publieke waarde bereiken.
5.2	Het is voor ons vanzelfsprekend dat wij pro actief samenwerken in ons netwerk om het goede voor de klant te realiseren
5.3	Onze interne bedrijfsvoering is op orde en logisch ingedeeld.

Opgave-indicatoren

Indicator	Doel
Geen overschrijding van de begroting. Met zo min mogelijk financiële middelen het werk doen. Bij onderschrijding >5% de begroting aanpassen	5%
Financiële fouten blijven binnen de norm (van rechtmatigheidsverantwoording) van 1% van het begrotingstotaal excl. reservemutaties	1%
Financiële onzekerheden blijven binnen de norm (van rechtmatigheidsverantwoording) 1% van het begrotingstotaal excl. reservemutaties	1%
Procedurele fouten / juridische fouten blijven binnen de norm van 3%	3%
Voor alle gemeenten individuele rapportages beschikbaar en 2 gesprekken per jaar per gemeente	7
Ontsluiting van 1ste financiële basiscijfers per gemeente en inzichtelijk op dashboards	7

De indicatoren binnen bedrijfsvoering gaan enerzijds over de wat hardere kant van bedrijfsvoering, namelijk de indicatoren die verplicht zijn vanuit de rechtmatigheidsverantwoording. Het binnen de norm blijven van financiële fouten, onzekerheden en procedurele fouten zegt enerzijds iets over het in control zijn als organisatie en anderzijds iets over de geleverde kwaliteit. Door deze indicatoren structureel op te nemen en hierop te rapporteren krijgt de verantwoording bovendien een structurele en logischere plek in het geheel. De 1e indicator inzake de begroting is toegevoegd om te duiden in hoeverre we als GR Sociaal steeds beter in staat zijn om realistisch te begroten, zodat gemeenten hierop in hun eigen begroting goed kunnen voortbouwen.

Tot slot wordt data steeds belangrijker voor ons, voor gemeenten en de Drechtsteden. Op dit moment is het niet mogelijk om de financiële data te ontsluiten op dashboards (dit vanwege de freeze vanuit ICT Beweegt, waardoor het niet mogelijk is om nieuwe koppelingen te maken tussen systemen en het dataplatform). Een nadrukkelijke wens is echter wel om de financiële basiscijfers zo snel als mogelijk gekoppeld te krijgen, daarom is deze indicator opgenomen voor 2025.

Wat gaan we daarvoor doen?

Doelstelling 5.1	***We zijn als organisatie in control en transparant over hoe we onze middelen inzetten en welke effecten (driehoek; doelen, middelen en legitimiteit) we daarmee in het kader van publieke waarde bereiken.***
Speerpunt 5.1.1	We realiseren de randvoorwaarden voor de organisatie om te zorgen dat de primaire processen goed verlopen.
Toelichting	Gezien toekomstige opgaven en de complexiteit waar rekening mee moet worden gehouden in het werk, is het nodig dat medewerkers goed ondersteund worden zodat zij kunnen focussen op de inwoner/klant en we tegelijkertijd de juiste informatie boven tafel krijgen en voldoen aan alle aanpalende wet- en regelgeving (zoals archiefwet, avg).
Speerpunt 5.1.2	We zorgen er voor dat de organisatie op de juiste momenten de juiste mensen tot haar beschikking heeft.
Toelichting	Een arbeidsmarkt die continu in ontwikkeling is, waar een enorme krapte is vraagt om een passende HR strategie op de punten van instroom-doorstroom-uitstroom.
Speerpunt 5.1.3	Alle doelen van de organisatie, activiteiten en KPI's zijn verwerkt in systemen, meetbaar en beschikbaar.
Toelichting	Data en informatie zijn voor ons onmisbaar om de juiste keuzes te kunnen maken in zowel de richting als de inrichting van onze organisatie. Door data te kunnen combineren wordt meer inzichtelijk welke effecten we al dan niet bereiken.

Doelstelling 5.2	***Het is voor ons vanzelfsprekend dat wij pro actief samenwerken in ons netwerk om het goede voor de klant te realiseren***
Speerpunt 5.2.1	We richten bedrijfsvoeringsteams in per opgave die vanuit dit team de opgave optimaal ondersteunen en integraal adviseren
Toelichting	De opgaven zijn verantwoordelijk en leidend in wat er moet gebeuren, ook binnen hun eigen bedrijfsvoering. Tegelijkertijd hebben zij daar goede ondersteuning, advisering en scherpte voor nodig vanuit bedrijfsvoering. Door dit integraal neer te zetten, ontstaat er 1 team per opgave die klaarstaat voor de opgave.

Speerpunt 5.2.2	Wij brengen landelijke en regionale ontwikkelingen samen met onze eigen organisatie en opgaven.
Toelichting	Er speelt veel in het sociaal domein landelijk en regionaal. Juiste keuzes kunnen maken in de opgaven kan alleen als deze ontwikkelingen mee afgewogen worden, een plek krijgen, leiden tot (her)nieuw(d) beleid en geïmplementeerd worden. De rol vanuit bedrijfsvoering is daarin cruciaal, zij zitten aan tafel in veel verschillende netwerken en verzamelen hiertoe alle informatie. Ze brengen ook de eventuele consequenties en relevantie in beeld, zodat de juiste keuzes gemaakt kunnen worden.
Speerpunt 5.2.3	We zorgen ervoor dat iedere medewerker klantcontact heeft
Toelichting	Goed kunnen adviseren richting de opgave kan alleen als je snapt voor wie we ons werk dagelijks doen en snapt hoe de opgave werkt en waarmee ze dagelijks te maken hebben (of welke issues er zijn).

Doelstelling 5.3	***Onze interne bedrijfsvoering is op orde en logisch ingedeeld.***
Speerpunt 5.3.1	Informatie en kaders zijn vindbaar, uitlegbaar en toepasbaar voor de gehele organisatie
Toelichting	Om onze klanten/ inwoners in een keer goed te kunnen helpen is het ook van belang dat de collega's, die het dichtst bij de klanten staan, snel gemakkelijk informatie beschikbaar hebben die nodig is voor het dagelijkse werk.
Speerpunt 5.3.2	De opgave bedrijfsvoering is op orde qua formatie en bezetting
Toelichting	Door interne verschuivingen en een krappe arbeidsmarkt is er vernieuwing nodig op het gebied van het functiegebouw en doorontwikkeling programma's
Speerpunt 5.3.3	We zetten in op vernieuwing/ innovatie tbv bedrijfsvoering
Toelichting	Het op een andere en efficiëntere manier samenbrengen van data tot waardevolle informatie wordt steeds belangrijker om goed te kunnen anticiperen op het soms snel veranderende (politieke) landschap. Daarnaast is ook een stevig fundament op het gebied proces- en informatiemanagement noodzakelijk voor het goed kunnen positioneren van proceseigenaren in de organisatie.

Wat gaat het kosten?

De bedrijfsvoeringskosten omvatten uitsluitend de SDD en niet de bedrijfsvoeringskosten van Drechtwerk.Deze zijn onderdeel van het product Drechtwerk binnen de Opgave Ontwikkelen naar werk. Belangrijk om hierbij te vermelden is dat we in 2025 afwijken van de afspraak dat het apparaat meegroeit met de ontwikkelingen op het klantenaantal. We kiezen bewust voor het hanteren van een nullijn, omdat we er vanuit gaan dat we met het slimmer inrichten van onze processen, het beter samenwerken onderling (inclusief partners en gemeenten), een verdergaande digitalisering en het doorvoeren van diverse innovaties we efficiënter kunnen werken. Daarmee stijgt het apparaat dus niet als gevolg van de klantenontwikkeling.

Bedrijfsvoering	**Rekening 2023**	**Begroting 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**
Lasten						
Apparaatskosten	54.754	58.926	63.509	62.907	62.809	62.744
Apparaatskosten DVO's	2.617	2.061	4.370	4.170	3.460	3.460
Treasury	275	215	215	215	215	215
Totaal lasten	**57.647**	**61.201**	**68.094**	**67.293**	**66.484**	**66.419**
Baten						
Apparaatskosten	51.115	55.496	62.952	62.492	62.470	62.405
Apparaatskosten DVO's	3.819	2.061	4.370	4.170	3.460	3.460
Treasury	528	215	215	215	215	215
Totaal baten	**55.463**	**57.771**	**67.537**	**66.878**	**66.145**	**66.080**
Saldo van lasten en baten	**-2.184**	**-3.430**	**-557**	**-415**	**-339**	**-339**

Bedragen x € 1.000

Programmareserves	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten						
Storting in reserves	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Baten						
Onttrekking aan reserves	145	0	0	0	0	0
Totaal baten	**145**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo van lasten en baten	**145**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Bedragen x € 1.000

De begroting 2025 is tot stand gekomen op basis van de Begroting 2024-jaarschijf 2025 en de Uitgangspuntennotitie 2025, te weten:

Opgave / product	Begroting 2025		Uitgangspunten-notitie 2025		Begroting 2024 (jaarschijf 2025)	
Bedrijfsvoering	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
Apparaatskosten	63.509	62.952	62.506	61.948	59.228	55.301
Apparaatskosten DVO's	4.370	4.370	4.176	4.176	1.024	2.055
Treasury	215	215	215	215	215	215
Totaal	**68.094**	**67.537**	**66.896**	**66.339**	**60.467**	**57.571**

De begrotingscijfers 2025 (de lasten, baten en bijdragen van gemeenten) zijn in de Uitgangspuntennotitie 2025 aangegeven. Er zijn 3 verschillen in deze begroting ten opzichte van de Uitgangspuntennotitie:

- De lasten van een lobbyist zijn niet in de begroting opgenomen (€ 135.000) n.a.v. de behandeling in het Algemeen Bestuur
- De verschuiving van de bijdragen vanaf het product Participatie naar Bedrijfsvoering was niet opgenomen (€ 2.321.000); dit is nu alsnog verwerkt
- De lasten en baten samenhangend met de DVO Inburgering waren te hoog opgenomen (€ 873.000) in de uitgangspuntennotitie. Dit is gecorrigeerd.

De begrotingscijfers zijn als volgt tot stand gekomen:

Omschrijving	Lasten	Baten van derden	Bijdragen gemeenten
Begroting 2024 jaarschijf 2025	**60.467**	**15**	**57.556**
Mutaties Uitgangspuntennotitie 2025			
Leefgeld uitvoeringskosten Door langer de zorg te hebben voor de opvang van Oekraïners dan voorzien zijn er uitvoeringskosten om dit bekostigen.	200	0	200
Formatie 0,5 fte woo contactfunctionaris De invoering van de Wet Open Overheid (landelijke wetswijziging) leidt tot een uitbreiding van de reeds bestaande taak die de GR Sociaal al kent. Nieuw is dat we onder andere worden verplicht een Woo-contactfunctionaris aan te stellen. Er worden meer eisen gesteld aan de openbaarmaking van allerlei zaken, de informatiehuishouding dient hiertoe structureel beter op orde te zijn en er volgen de komende jaren vanuit deze wet structureel nog meer opdrachten en taken (de landelijke implementatie van de Woo duurt meerdere jaren). Gemeenten hebben voor deze taak extra middelen van het Rijk ontvangen, een deel hiervan wordt nu opgehaald.	85	0	85
Nacalculatie prijsindex 2024 Voor de prijsindexering wordt een nacalculatie toegepast op de primaire begroting 2024. In de primaire begroting 2024 is rekening gehouden met een stijging van 2,5%. Op basis van de uitgangspuntennotitie 2025 is de stijging voor 2024 3,3%. Dat betekent een aanvullende stijging van 0,8%.	118	0	118
Prijsindex 2025 De indexering van de budgetten voor de ontwikkeling van de prijs is in de primaire begroting verwerkt conform de uitgangspuntennotitie 2025. Op basis van de indexering van de CPB-ramingen stijgen de materiële budgetten met 2,8%.	416	0	416
Nacalculatie CAO 2024 De stijging komt voort uit de CAO van 2024. Per 1 januari 2024 zijn de loonkosten gestegen met 4,75% en per 1 oktober 2024 1,25%.	2.116	0	2.116
Loonindex 2025 De indexering van de budgetten voor de ontwikkeling van loonkosten is in de primaire begroting verwerkt conform de uitgangspuntennotitie 2025. Op basis van de indexering van de CPB-ramingen stijgen de loonkosten met 5,4%.	1.920	0	1.920
Hersteloperatie toeslagenaffaire 2025 en 2026 Bij de primaire begroting 2024 waren er geen uitvoeringskosten opgenomen. De brede ondersteuning van de gedupeerden van de Kinderopvangtoeslagaffaire Drechtsteden blijft een extra taak van de GR Sociaal, naar verwachting tot en met 2026. De kosten van de toeslagenaffaire worden afgerekend met de gemeenten via een DVO.	710	0	710
Formatie Wet Inburgering DVO 2024 Met de gemeenten zijn afspraken gemaakt om de taken op het gebied van de Wet Inburgering uit te breiden. In de DVO is afgesproken is om de formatie met 8,5 fte vanaf 1-1-2024 te verhogen.	883	0	883
Financiering participatiebudget 2025 t/m 2028 Vanaf 2023 wordt de financiering van personeel ten laste van Participatie afgebouwd (reeds opgenomen in de najaarsbrief en jaarrekening). Voor de begroting 2025 betekent dit dat er € 2,3 mln. minder participatiemiddelen worden opgehaald en deze worden overgeplaatst naar apparaat. Het betreft een budgetneutrale wijziging van de begroting (van participatie naar bedrijfsvoering).	-18	0	2.321
Technische wijziging apparaatskosten DVO	0	0	
Totaal Mutaties Uitgangspuntennotitie 2025	**6.429**	**0**	**8.768**
Begroot t/m Uitgangspuntennotitie	**66.896**	**15**	**66.324**

Bedragen x € 1.000

In deze begroting zijn de volgende aanpassingen gedaan op de cijfers uit de Uitgangspuntennotitie 2025:

Omschrijving	Lasten	Baten van derden	Bijdragen gemeenten
Begroot t/m Uitgangspuntennotitie	**66.896**	**15**	**66.324**
Mutaties Begroting 2025			
DVO Beschermd wonen actualisatie Jaarlijks maken de gemeente Dordrecht en de GR Sociaal met een dienstverleningsovereenkomst (DVO) afspraken over de personele inzet vanuit de GR Sociaal gericht op Beschermd wonen en Opvang. Voor de inzet vanaf 2023 zijn aanvullende afspraken gemaakt, waarbij de formatie voor deze taak groeit naar 11,18 fte.	198	0	198
Diverse kosten gedekt uit directe baten Voor specifieke werkzaamheden binnen projecten (zoals communicatie) zijn met diverse partijen afspraken gemaakt voor onze inzet waarbij deze wordt bekostigd door de betreffende partijen. Per saldo is dit neutraal voor de begroting.	100	100	
Projectkosten gedekt uit directe baten Met diverse partijen zijn afspraken gemaakt voor projecten waarbij de inzet wordt bekostigd door de betreffende partijen. Per saldo is ook dit neutraal voor de begroting.	100	100	
Uitbreiden formatie bewindvoering met 1 fte per 1 januari 2024 Structureel uitbreiden formatie Bewindvoering met 1 fte a.g.v. de groei van cliënten, waarbij de kosten worden gedekt uit de wettelijk verplichte bijdragen van de cliënten (verantwoord bij het product minimabeleid).	110	0	110
Prijsindex 2025 De indexering van de budgetten voor de ontwikkeling van de prijs is in de primaire begroting verwerkt conform de uitgangspuntennotitie 2025. Op basis van de indexering van de CPB-ramingen stijgen de materiële budgetten met 2,8%.	3	0	3
Rente financiering (treasury) Voor de financiering van de vaste activa, verstrekte leningen aan verbonden partijen en tijdelijk tekort aan liquide middelen worden kasgeldleningen aangetrokken. Vanaf de primaire begroting 2024 wordt voor de kosten een bijdrage van de gemeente opgehaald. Dit kwam hoofdzakelijk doordat de Drechtsteden gemeenten niet tijdig de maandelijkse liquiditeitsbijdrage betaalden aan de GR Sociaal. In 2024 zijn hierover met de gemeenten afspraken gemaakt. Dat betekent dat de rentekosten als gevolg van het "rood staan" van de GR Sociaal zijn afgenomen. De extra gemeenlijke bijdrage voor de rentekosten is nu niet meer nodig. Dit geeft een verlaging van € 200.000 voor gemeenten.	0	200	-200
Loonindex 2025 De indexering van de budgetten voor de ontwikkeling van loonkosten is in de primaire begroting verwerkt conform de uitgangspuntennotitie 2025. Op basis van de indexering van de CPB-ramingen stijgen de loonkosten met 5,4%.	687	0	687
Totaal Mutaties Begroting 2025	**1.198**	**400**	**798**
Totaal Begroting 2025	**68.094**	**415**	**67.122**

Bedragen x € 1.000

Conform de uitgangspuntennotitie 2025 groeit het apparaat in 2025 niet mee, zie verder in de risicoparagraaf.

Overhead

De bedrijfsvoeringskosten bevatten lasten van overhead zoals bedoeld in het BBV. Dit zijn kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces.
De totale kosten voor overhead bedragen circa € 38 mln.
In de Opgave Bedrijfsvoering bedraagt de overhead circa € 32 mln. De overhead wordt omgeslagen over alle taakvelden waar de apparaatskosten aan worden toegerekend en via die taakvelden in rekening gebracht bij de gemeenten.

De overhead van Drechtwerk is onderdeel van het product Drechtwerk binnen de Opgave Ontwikkelen naar werk en bedraagt circa € 6 mln.

In de bijlage "Overzicht van lasten en baten naar Taakvelden" is dit zichtbaar als Taakveld 0.4.

2.6 Algemene dekkingsmiddelen

Treasury is onderdeel van de Algemene dekkingsmiddelen en is opgenomen onder Drechtwerk (Opgave Ontwikkelen naar werk) en de Opgave Bedrijfsvoering.

In de begroting is het gebruikelijk om een bedrag voor Onvoorzien op te nemen. Dit bedrag is bestemd voor lasten, die nog niet in de begroting van de opgaven zijn opgenomen. De wens van de deelnemende gemeenten is dat de GR Sociaal terughoudend is in het vormen van reserves, zowel in de balans als binnen de exploitatie. Dat betekent dat geen bedrag voor onvoorzien is opgenomen.

2.7 Vennootschapsbelasting

De GR Sociaal neemt voor de meeste gevallen met haar activiteiten niet deel aan het economisch verkeer, waarbij sprake is van winst(streven). De activiteiten betreffen veelal overheidstaken of worden maximaal kostendekkend uitgevoerd. Voor de jaren 2025-2028 verwachten wij voor de activiteiten die wel onder de Vennootschapsbelasting vallen geen afdracht te moeten doen. Om die reden is een bedrag van nihil begroot.

3 Paragrafen

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen wordt gedefinieerd als het vermogen om financiële risico's op te vangen en omvat de weerstandscapaciteit minus de risico's. Weerstandscapaciteit bestaat uit het aanwezige eigen vermogen in de vorm van algemene reserve, het vrije besteedbare deel van bestemmingsreserves en het bedrag voor onvoorzien.

In de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen is opgenomen dat binnen de GR Sociaal in principe geen reserves worden gevormd en aangehouden. Het vormen van weerstandsvermogen vindt dan ook volledig plaats bij de gemeenten zelf. Dat betekent dat de weerstandscapaciteit van de GR Sociaal (nagenoeg) nihil is.

Algemene reserve
De stand van de algemene reserve is nihil.

Risicobeheersing
Risicomanagement verschaft de mogelijkheid om optimaal om te gaan met onzekerheden. Met het weerstandsvermogen wordt de relatie weergegeven tussen middelen (weerstandscapaciteit) en risico's. Tot de risico's behoren alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen (zoals verzekering) en die van materiële betekenis zijn in relatie tot de financiële positie. In de volgende tabel zijn deze opgenomen.

Openstaande risico's

Omschrijving	Kans	Totale omvang (€)	Impact (€)	Toelichting
Huisvesting	Matig (25%)	300.000	75.000	Het pand 'De Hellingen' is gehuurd tot en met het eerste kwartaal 2025. Door de vertragingen in de realisatie van het Dordthuis is de inschatting dat de huur van dit pand verlengd gaat worden voor het hele jaar 2025. Investeringen zijn nodig om de functionaliteit van de panden op orde te houden, maar worden beperkt tot het strikt noodzakelijke. Ook de jaarlijkse onderhoudskosten kunnen oplopen, door de ouderdom van het pand. Er wordt steeds kritisch gekeken naar de noodzaak van investeringen en onderhoudsverplichtingen. Risico is dat de extra kosten niet binnen de bestaande budgetten kunnen worden opgevangen. De verwachting is overigens dat in 2025 geen grote investeringen of extra onderhoudskosten voor het pand aan de Hellingen worden gemaakt.
Ontwikkeling kosten Wmo	Zeer groot (90%)	2.100.000	1.890.000	Bij de vaststelling van de primaire begroting 2023 is besloten om een pas op de plaats te maken en de begroting vooralsnog gelijk te houden aan het niveau van 2022. Daarbij is rekening gehouden met ruimte in de begroting omdat niet alle indicaties verzilverd kunnen worden als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt. Op sommige voorzieningen verwachtten we een plus en andere een min, per saldo leken de verschillen in financiële zin elkaar uit te middelen. Wat we op dat moment niet voorzagen was dat de prijzen voor de lonen, materialen en grondstoffen enorm hard zouden stijgen. Deze ontwikkeling zien we terug in de prijsindexaties 2023 voor de Wmo voorzieningen, die uitzonderlijk hoog zijn ten opzichte van voorgaande jaren. --> Risico afgevoerd. Bij de Voorjaarsbrief is de begroting aangepast op het beschreven risico.
Ziekteverzuimpercentage binnen tarief Wmo HO	Zeer groot (90%)	375.000	337.500	In de kostprijsberekening tarieven Wmo HO wordt rekening gehouden met een ziekteverzuimpercentage van 5,63%. Afgelopen jaren lag het werkelijke ziekteverzuimpercentage als gevolg van Corona en de hoge werkdruk in de Zorg beduidend hoger. De verwachting is dat dit komende jaren zo ook nog zal zijn. Vanuit de aanbieders is het verzoek gekomen om het ziekteverzuimpercentage binnen de kostprijsberekening aan te passen naar een reëel percentage. --> Risico is afgevoerd, omdat het zich daadwerkelijk heeft voorgedaan. Het ziekteverzuimpercentage is verhoogd van 5,63% naar 7%. Dit is meegenomen naar in de indexering van de tarieven per 1 maart 2023 met 4%.

Omschrijving	Kans	Totale omvang (€)	Impact (€)	Toelichting
cao verhoging Huishoudelijke ondersteuning per 1 oktober 2023	Zeer groot (90%)	400.000	360.000	Op 22 juni hebben de werkgeversorganisaties en vakbonden een akkoord bereikt over het openbreken van de cao 2023 om prijsstijgingen door de inflatie op te vangen. Overeenstemming is bereikt om per 1 oktober 2023 de lonen met 5% te verhogen. Daarnaast vindt per 1 maart 2024 en per 1 oktober 2024 een loonsverhoging plaats van 2,5%. Het onderhandelaarsakkoord moet nog worden voorgelegd aan de leden van de vakbonden en werkgeversorganisaties.
Arbeidsontwikkeling	p.m.		p.m.	Door krapte op de arbeidsmarkt is het lastig om (goed opgeleid en ervaren) personeel te werven. Ook bij de GR Sociaal staan vacatures lang open. De schaarste op de arbeidsmarkt zal op korte termijnniet direct een knelpunt zijn bij de kwaliteit van dienstverlening aan de klanten van de GR Sociaal. Op langere termijn kan dat echter wel het geval zijn. GR Sociaal doet allerlei inspanningen om goed personeel te werven en te behouden.
Huisvesting	Groot (75%)	300.000	225.000	De plannen van de gemeente Dordrecht voor de ontwikkeling van de Spuiboulevard hebben tot gevolg dat de Sociale Dienst Drechtsteden het huidige pand moet verlaten. De kosten van nieuwe huisvesting zullen in ieder geval hoger zijn dan het huidige huurcontract, dat loopt tot en met het eerste kwartaal 2025. Er is in die kosten niet voorzien. Met de projectorganisatie van gemeente Dordrecht vindt overleg plaats welke extra kosten er gemaakt moeten worden m.b.t. de voorbereiding op de huisvesting na het eerste kwartaal 2025 en waar deze kosten zullen landen. In 2023 zal er naar verwachting extra inzet moeten worden gepleegd in en aan het project van het Huis van stad en regio. Actualisatie/update: in 2023 is en wordt extra inzet gepleegd om goed aangesloten te blijven op de ontwikkeling van het Dordthuis (voorheen Huis van stad en regio).
Uitstel invoering Wmo voorziening herstelgerichte ondersteuning	Gemiddeld (50%)	150.000	75.000	De gemeente Dordrecht neemt het laatste kwartaal 2024 een besluit over de invoering van de Wmo voorziening herstelgerichte dienstverlening. Door deze vertraging wordt de beoogde besparing niet (volledig) gerealiseerd.
DW Kamerlingh Onnesweg 1	p.m.		p.m.	Het in eigendom zijnde pand van Drechtwerk aan de Kamerlingh Onnesweg 1: onvoorziene benodigde maatregelen om te voldoen aan wet- en regelgeving kunnen impact hebben op het exploitatieresultaat.
Uitstaande geldlening aan Assembly Partner B.V.	Matig (25%)	1.132.000	283.000	Uitstaande geldlening aan Assembly Partner B.V. op 1 januari 2024 groot € 1.132.000. Bij faillissement is het risico tot het niet volledig innen van de uitstaande lening reëel, afgegeven borgstelling zal dit risico beperken.
Bestandsontwikkeling inkomensondersteuning	Gemiddeld (50%)	1.750.000	875.000	De prognose is dat eind 2025 het aantal bijstandsgerechtigden maximaal 6.200 zal zijn. Dit is conform de procentuele ontwikkeling van de macro aantallen i.r.t. onze eindstand 2024 en de genomen maatregelen om de uitstroom te bevorderen. Blijkt dat door een meevallende (plaatselijke) conjunctuur op het eind van het jaar er 100 bijstandsgerechtigden minder te zijn is er een risico van € 1.750.000.
Bedrijfsvoering	Gemiddeld (50%)	200.000	100.000	De bedrijfsvoering moet aan steeds meer regels voldoen. Bijvoorbeeld de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en informatiebeveiliging, maar ook de steeds meer opkomende landelijke standaardisering. Daarnaast moet de informatisering aan steeds grotere eisen voldoen. We zien dat we als overheid minder snel van deze ontwikkelingen gebruik maken. De mogelijkheden die door de markt worden aangeboden en dat wat door onze inwoners wordt gebruikt, wijkt in toenemende mate van elkaar af. Systemen en hun onderlinge relatie/uitwisseling worden complexer en dat vraagt om heroverweging. Ook de sterke afhankelijkheid van de IT-systemen en daarmee onze kwetsbaarheid blijft een risico. De grote(re) incidenten die we hebben afgelopen jaar hebben ervaren onderstrepen dit.
Gevolgen wijziging omvang Sw-subsidie van het Rijk	p.m.		p.m.	Rijkssubsidie SW (vanaf 1-1-2008 gemeentelijke subsidie SW):de subsidie SW is de belangrijkste inkomstenbron van het onderdeel Drechtwerk. Wijziging in de bekostigingssystematiek kan gevolgen hebben voor de omvang van de subsidie SW, d.w.z. dat het ministerie de hoogte van de subsidie per SE bepaalt. Elke euro verandering in de subsidie veroorzaakt een gelijke mutatie in het tekort zowel positief als negatief. (in deze begroting zijn de meest recente budgetten verwerkt, septembercirculaire 2023 als wel een verwachte LPO Rijkscompensatie).

Omschrijving	Kans	Totale omvang (€)	Impact (€)	Toelichting
Geen compensatie van het Rijk inzake hogere loonkosten	Matig (25%)	361.000	90.250	Bij het opstellen van de meerjarenbegroting wordt gewerkt met bekende (verwachte & exacte) ontwikkelingen op gebieden als aanpassingen van WML, loonprijsontwikkelingen, bekende Cao afspraken waar van toepassing. Vaststaande gegevens over landelijke ontwikkelingen, gepubliceerd in de meest recente mei- en septembercirculaires van het Rijk zijn hierin verwerkt. Elke wijziging of aanpassing heeft dus direct effect op de hier gepresenteerde (meerjaren-) begroting. Een afwijking van 1% op de lonen voor SW heeft een effect van € 289.000 en op overig personeel een effect van € 72.000
Gevolgen afwijking van blijfkans berekening Wsw	p.m.		p.m.	Bij de invoering van de Participatiewet is de door het Rijk begrote bezuiniging op de rijksbijdrage als uitgangspunt genomen. Voor de verdeling van de subsidiegelden wordt rekening gehouden met een zogenaamde blijf kansberekening. De werkelijke uitstroom van Drechtwerk versus de uitstroom vanuit het actuarieel model waar vanuit het Rijk werkt, kan (grote) afwijkingen hebben hetgeen kan leiden tot (aanzienlijke) tekorten op de subsidie inkomsten ten opzichte van de salarisbetalingen zoals inmiddels gepresenteerd.
Bandbreedte in begroting voor onzekerheid	Matig (25%)	8.200.000	2.050.000	De begroting en meerjarenraming van de sociale dienst kent een bandbreedte, gezien de grote onzekerheden. De onderkant van de bandbreedte is in de begroting toegepast voor de budgetten en gemeentelijke bijdragen. Er is daarmee een risico dat budgetten en gemeentelijke bijdragen hoger worden. Ten opzichte van de bovenkant van de bandbreedte is het maximale risico € 8,2 mln. Hiervan is 25% in de risicoparagraaf opgenomen.
Totaal			**6.360.750**	

Financiële kengetallen

	2025	2026	2027	2028	2029
Netto schuldquote	6%	5%	5%	5%	5%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	5%	4%	4%	4%	4%
Solvabiliteitsratio	0%	0%	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%	0%

Netto schuldquote
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de omvang van de lasten en baten.

Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate aan waarmee het bezit gefinancierd is met eigen vermogen. Het eigen vermogen van GR Sociaal is nihil, conform het beleidskader risicomanagement en weerstandsvermogen en daarom is deze ratio 0%.

Structurele exploitatieruimte
De structurele exploitatieruimte is een maatstaf voor het verschil tussen structurele baten en lasten met in achtneming van beperkingen en verruimingen van de exploitatie door dotatie en onttrekking aan reserves. GR Sociaal heeft geen structurele exploitatieruimte.
De geprognosticeerde balans en de raming van het EMU-saldo zijn opgenomen in de financiële begroting.

3.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Door het samengaan met Drechtwerk is er voor de GR Sociaal een nieuwe Nota Activabeleid opgesteld en op 26 januari 2023 vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

De GR Sociaal heeft een aantal kapitaalgoederen. Onder kapitaalgoederen wordt verstaan: de in eigendom verkregen terreinen, gebouwen en installaties en onderhoud e.d. voor gehuurde/gepachte objecten.

Hieronder vallen de volgende locaties:

- Het gehuurde onderkomen Bakestein in Zwijndrecht.
- Het onderkomen de Lockhorst in Sliedrecht.
- De hoofdlocatie van Drechtwerk aan de Kamerlingh Onnesweg 1 te Dordrecht.
- Het gehuurde pand aan de Hellingen in Dordrecht.

De locaties zijn in goede conditie, worden regelmatig geïnspecteerd door externe organisaties (brand- en bedrijfsschadeverzekeraar) en/of door ingehuurde installatiebedrijven. Wel speelt de situatie dat de huisvesting in de toekomst gaat wijzigen vanwege de herinrichting van de Spuiboulevard, waardoor het gehuurde pand aan de Hellingen voor de GR Sociaal komt te vervallen. Momenteel vindt er nog onderzoek plaats naar de nieuwe huisvesting, waarin gekeken wordt hoe deze onder te verdelen naar de hoofdlocatie van Drechtwerk, het toekomstige Dordthuis en een derde pand. De ontwikkelingen op dit punt lopen nog volop en zijn daarmee mee nog niet concreet te vertalen in de begroting.

Voor het groot onderhoud aan de locatie van Drechtwerk aan de K. Onnesweg is sinds 2016 een meerjaren onderhoudsvoorziening gevormd. De meerjaren onderhoudsbegroting wordt jaarlijks geactualiseerd in de meerjarenplanning. Er vindt een jaarlijkse dotatie plaats aan deze voorziening, deze is opgenomen als jaarlijkse last in de exploitatie van het lopend jaar.

De GR Sociaal heeft in een meerjarig beheerplan voor haar gebouwen en deze wordt jaarlijks bijgesteld waar nodig.

De hoofdlocatie van Drechtwerk is gebouwd op in erfpacht uitgegeven gronden. De erfpachtovereenkomst loopt in 2039 af. De looptijd van het beheersplan raakt op sommige onderdelen de einddatum van het erfpachtcontract. Om te voorkomen dat Drechtwerk investeringen in haar opstallen doet die een langere afschrijftermijn hebben dan de looptijd van het erfpachtcontract, zal het bestuur lopende het jaar 2023 een standpunt worden gevraagd over het al dan niet wenselijk zijn van het verlengen van de erfpachtafspraken.

3.3 Financiering

Financieringsstatuut

Op 23 januari 2023 is een nieuw Financieringsstatuut door het Algemeen bestuur vastgesteld, geldend vanaf 2023. In het statuut zijn alle aspecten van de financiering van de GR Sociaal opgenomen. Het heeft als doel om de beleidskaders aan te geven voor de uitvoering van de treasuryfunctie. De uitvoering is opgedragen aan de gemeente Dordrecht. De GR Sociaal is en blijft daarbij autonoom in het vaststellen van het treasurybeleid.

Het treasurybeleid dient, als onderdeel van het financieel beleid, de uitvoering van de taken van de GR Sociaal te ondersteunen en waarborgen te bieden voor de financiële continuïteit van de organisatie op korte en lange termijn.

Om invulling te geven aan de financiële functie zijn in het statuut de volgende doelstellingen benoemd:

- Het opereren binnen de kaders zoals die gesteld zijn in de Wet Fido en door het Algemeen Bestuur.
- Het zorgdragen voor een effectief en efficiënt kas- en saldobeheer.
- Het zorgdragen voor een goed relatiebeheer.
- Het minimaliseren van financieringskosten.
- Het voeren van een prudent beleid rond uitzettingen en derivaten.
- Het realiseren van gedegen informatiestromen.

Risico's

Financiële risico's

Renterisico's hebben betrekking op de vlottende schuld en de vaste schuld. De Wet Fido stelt een norm voor het maximumbedrag waarvoor kortlopende financieringsmiddelen, met een looptijd korter dan één jaar, kunnen worden aangetrokken. Deze *kasgeldlimiet* bedraagt 8,2% van het begrotingstotaal aan lasten vóór bestemming. Voor 2025 bedraagt dit € 29 miljoen, zijnde 8,2% van circa € 351 miljoen.

De *renterisiconorm* heeft tot doel om binnen de portefeuille aan langlopende leningen een overmatige afhankelijkheid van de rente in een zeker jaar te voorkomen. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal aan lasten. Het begrotingstotaal van de GR Sociaal bedraagt voor 2025 circa € 351 miljoen waardoor de norm voor de GR Sociaal gelijk is aan € 70 miljoen. Op dit moment heeft de GR Sociaal drie langlopende leningen via de uitvoeringsorganisatie Drechtwerk. Verwacht wordt dat in 2025 geen nieuwe langlopende leningen worden afgesloten.

De leningenportefeuille 2025 laat het volgende beeld zien:

Geldgever	Oorspronkelijk bedrag	jaar	Laatste aflossing in jaar	vorm lening	Rente-percentage	vervaldata rente en aflossing	Boekwaarde per 1-1-2025	Aflossing	Boekwaarde per 31-12-2025
BNG 40.097704	€ 3.000.000	2003	2028	lineair	4,33%	6-jun	420.000	120.000	300.000
BNG 40.109859	€ 23.600.000	2015	2039	annuiteit	1,64%	24-jun	15.809.030	938.187	14.870.843
BNG 40.109860	€ 3.000.000	2015	2039	fixed	1,96%	24-jun	3.000.000	0	3.000.000
							19.229.030	**1.058.187**	**18.170.843**

Kredietrisico's

Een kredietrisico is het risico van een niet-terugbetaling. Deze doen voor bij uitzettingen (verstrekte geldleningen, beleggingen) of bij borgstellingen. Deze risico's worden door de Wet Fido ingeperkt door middel van te stellen voorwaarden aan marktpartijen en financiële producten. Het is de verwachting dat de GR Sociaal in 2025 geen overtollige liquide middelen waarbij kredietrisico's worden gelopen zal uitzetten en/of leningen zal verstrekken.

Kas- en saldobeheer

De treasuryfunctie zorgt voor de inrichting van het betalingsverkeer en regelt de kredietlijnen. Op basis van een korte liquiditeitsplanning worden de liquiditeiten beheerd, waarbij met kasgeld en deposito's het saldo naar nul wordt gestuurd.

Relatiebeheer

Het relatiebeheer heeft betrekking op het onderhouden van marktrelaties met banken en financiële instellingen, en is van belang om ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt te monitoren.

Financieringskosten

Er wordt gezorgd voor een optimale financiering van de GR Sociaal. De activiteiten zijn er op gericht om de kosten voor aangetrokken financieringsmiddelen (zowel kort als lang) zoveel mogelijk te beperken. Beheersing van de liquiditeitenstromen vanuit gemeenten (in 2025 € 331 miljoen) is het belangrijkste speerpunt.

Beleid rond uitzettingen en derivaten

Ten aanzien van het uitzetten van (tijdelijk) overtollige geldmiddelen geldt dat deze in principe in 's Rijks Schatkist worden aangehouden. Als hiervan wordt afgeweken wordt de Wet Fido, strikt gevolgd.

Financiering
De financieringspositie luidt als volgt:

Financiering (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Te financieren				
Vaste activa	20.199	19.330	18.323	17.250
Financieringsmiddelen				
Reserves	0	0	0	0
Voorzieningen	2.750	2.765	2.750	2.765
Langlopende leningen	18.171	17.097	16.008	14.963
	20.921	**19.862**	**18.758**	**17.728**
	722	**532**	**435**	**478**

In de vaste activa is nog geen bedrag opgenomen voor de mogelijke investeringen m.b.t. de toekomstige huisvesting.

Rentelasten en toegerekende rente
Begin 2023 is de (nieuwe) nota Activabeleid 2023 vastgesteld. In de nota is het beleid vastgesteld voor investeringen vanaf 2023. Eerder gedane investeringen kunnen afwijken van dit beleid. In 2025 wordt 1,5% gehanteerd als renteomslagpercentage. Over eigen financieringsmiddelen mag maximaal het gemiddeld rentepercentage op aangetrokken geldleningen (kort- en lang vreemd vermogen) worden berekend. Bij de GRS wordt 0% aangehouden.

Renteschema	2025	2026	2027	2028
Rentelasten langlopende leningen	336	316	295	274
Rentelasten kortlopende leningen	215	215	215	215
Rentebaten versterkte leningen	-215	-215	-215	-215
Rente eigen financieringsmiddelen	0	0	0	0
	336	**316**	**295**	**274**
Toegerekende rente	336	316	295	274
	336	**316**	**295**	**274**
Resultaat op Treasury	**0**	**0**	**0**	**0**

De rentebaten van verstrekte leningen zijn opgenomen bij Treasury (voor de SDD) en Drechtwerk. De rentelasten van de langlopende leningen zijn verantwoord bij Drechtwerk.

3.4 Bedrijfsvoering

Procesherontwerp en innoveren dienstverlening
In 2023 is de organisatiestructuur heringericht op 5 opgaven, de 3 inhoudelijke opgaven en de overkoepelende opgaven "Dienstverlening" en "Bedrijfsvoering". Voor 2024 en 2025 betekent dit dat we kunnen gaan doorbouwen en verbeteren, nu de werkzaamheden logisch bij elkaar gevoegd zijn. Belangrijke punten daarbij zijn:

- Continue zoektocht naar nieuwe manieren (fysiek en digitaal) om de dienstverlening te innoveren en te verbinden. Er moet dan gedacht worden aan de mogelijkheden van vernieuwende digitale toepassingen, aanvraagprocedures sterk te vereenvoudigen (al dan niet met behulp van digitale toepassingen en nieuwe systemen), het toewerken naar 1 integrale intake, zodat vanuit daar sneller, integraler en in 1x de dienstverlening aangeboden kan worden.
- De samenwerking met de wijkteams krijgt een steeds sterkere positie
- Het verder vormgeven aan een regionaal werkcentrum
- Het optimaliseren van de samenwerking tussen Drechtwerk en de SDD, zodat meer inwoners kunnen ontwikkelen naar werk, waar dit kan bij voorkeur lokaal.
- Maatwerk en eenvoud in wat we leveren staan centraal. Omdat dit veel vraagt van professionals zetten we ook in 2025 in op het ontwikkelen, op peil houden en uitwisselen van de nodige kennis en vaardigheden via ons centrale opleidingsprogramma "Samen Wijzer".
- Processen en klantreizen tegen het licht houden en herontwerpen. Dubbelingen, voor zover deze er zijn, gaan eruit en de processen worden meer integraal ingericht. Met softwareleveranciers zijn we in gesprek hoe onze inrichting verder te vereenvoudigen en te versimpelen, door middel van standaardisatie.

Informatisering & automatisering
In 2023 is de overgang naar het Rekencentrum bij KPN en de overgang naar de Digitale WerkRuimte voor alle medewerkers van het organisatieonderdeel Sociale Dienst Drechtsteden voorzien, maar niet gehaald. Verwachting is nu dat dit in 2024 alsnog gaat plaatsvinden.Of deze vertraging extra kosten oplevert voor gemeenten en GR'en is op dit moment nog niet duidelijk.
Opnieuw een mogelijke uitloop kan echter ook nog aan de orde zijn, waardoor zaken zullen moeten gaan schuiven.

Het regionale programma ICT beweegt vraagt in elk geval de nodige inspanningen van de GR Sociaal, omdat het alle medewerkers raakt, het een complex landschap betreft en in sommige gevallen verouderde systemen worden gebruikt.

Verbeteringen en verdere aanpassingen aan ons ICT landschap kunnen pas na deze overgang. Naar verwachting zullen in 2025 de grote (maatwerk)applicaties voor Schuldhulpverlening en onze archief en documentmanagementsysteem vernieuwd gaan worden. De eerste vanuit de wens dat een heringericht systeem het werk eenvoudiger en daarmee sneller kan maken, de tweede vanuit de noodzaak om te voldoen aan de archiefwet. E.e.a. hangt mede af van de voortgang van het regionale project en de daadwerkelijke overgang naar een nieuw rekencentrum.

Ook de voorbereidingen starten voor de overgang naar de SaaS-applicatie van het kernsysteem Suite (van Centric). Dit alles vraagt de nodige inzet van bedrijfsvoering en de ICT collega's.

Informatievoorziening
Er is en blijft behoefte aan de doorontwikkeling van de informatievoorziening, via o.a. dashboards richting gemeenten. De GR Sociaal zet er op in om alle informatiebronnen in 2025 en verder te ontsluiten via het dataplatform.Zodat vanuit daar, op 1 centrale plek, informatie logisch getoond en integraal zichtbaar kan worden gemaakt. Nadrukkelijke wens voor 2025 is om zowel de financiële basiscijfers als alle informatie uit AFAS te ontsluiten. E.e.a. hangt mede af van de afronding van ICT Beweegt en de overgang naar een nieuw rekencentrum.

Uitvoering Wet open overheid (Woo)
De invoering van de Wet Open Overheid (landelijke wetswijziging) leidt tot een uitbreiding van de reeds bestaande taak die de GR Sociaal al kent. Nieuw is dat we onder andere worden verplicht een Woo-contactfunctionaris aan te stellen, er worden meer eisen gesteld aan de openbaarmaking van allerlei zaken, de informatiehuishouding dient hiertoe structureel beter op orde te zijn en er volgen de komende jaren vanuit deze wet structureel nog meer opdrachten en taken (de landelijke implementatie van de Woo duurt meerdere jaren). Overigens zijn er landelijk middelen beschikbaar gesteld via de

Algemene Uitkering voor deze ontwikkeling. In de voorjaarsbrief worden deze middelen bij gemeenten opgehaald vanaf 2024 en daarom is dit ook in deze begroting verwerkt.

Toekomstige huisvesting GR Sociaal
In 2020 is een samenwerkingsovereenkomst getekend waarbij de eerste stap naar het Huis van de Stad en Regio - inmiddels Dordthuis is gezet. Een gemeenschappelijke plek waar diverse gebruikers, namelijk de gemeente Dordrecht, Dordrecht Marketing & Partners en de Bibliotheek Aan Zet met de GR Sociaal, zowel de dienstverlening als de organisatieactiviteiten laten plaatsvinden. De afgelopen jaren zijn we als organisaties individueel en als partners een intensief traject aangegaan om te komen tot een ontwerp voor het huis, de werkomgeving en publieke dienstverlening waarin alle primaire processen samen komen. Naar verwachting zal begin 2026 het Dorthuis worden opgeleverd en zal de publieke dienstverlening, samen met de genoemde partners, vanuit het Dordthuis gaan plaatsvinden. Daarnaast wordt in 2024 onderzocht welke alternatieve locaties beschikbaar zijn voor de overige onderdelen van de GR Sociaal. Daartoe worden businesscases opgesteld die in 2024 tot bestuurlijke besluitvorming gaan leiden. De reden om een gedeelte van de GR Sociaal elders te huisvesten is gelegen in het feit dat bij mogelijke verhuurconstructies is gebleken dat de gemeente Dordrecht de BTW niet kan verrekenen in de huurprijs en daarmee kostenverhogend een kostenverhogend werkt. Het gaat hierbij om miljoenen. Op basis van de Samenwerkingsovereenkomst heeft het college van Dordrecht gevraagd om te kijken naar alternatieve huisvesting zodat de BTW problematiek wordt gemitigeerd. In de voorgestane beweging wordt ook de locatie van Drechtwerk meegenomen. Qua aanpak worden de uitgangspunten zoals die zijn ontwikkeld voor het Dordthuis als vertrekpunt voor de andere locaties genomen. Qua werkzaamheden die bij de GR Sociaal liggen bestaan op hoofdlijn uit:

- Het doorzetten van de betrokkenheid in het project Dordthuis waarbij de publieke dienstverlening van GR Sociaal in het Dordthuis wordt gehuisvest. Dit vereist een betrokkenheid in diverse werkgroepen op gebied van huisvesting, facilitare zaken maar ook een transitie traject op gebied van dienstverlening.
- Het onderzoeken van een alternatieve locatie voor de overige onderdelen van de GRS. Dit omvat de diverse locatieonderzoeken en haalbaarheidsstudies. Tevens dient de GRS hierbij (opnieuw) een huisvestingsproject op te starten waarbij het programma van eisen, en een ontwerp moeten maken en uitvoeren/ realiseren.
- Het verkennen van de mogelijkheden en ambitie voor Drechtwerk.
  Met het niet huisvesten van onderdelen van de GRS in het Dordthuis (excl. dienstverlening) zal waarschijnlijk een organisatiedeel verhuizen naar de locatie drechtwerk dit vereist ook de nodige aanpassingen aan deze locatie om dit mogelijk te maken.
- tot slot ontstaat er voor SDD een organisatieopgave waarbij de organisatie over meerdere locaties is gehuisvest en daarmee organisatorische afspraken verder moet vormgeven.

Op het moment van het maken van deze begroting zijn nog niet alle zaken bekend zodat ook nog geen duidelijke financiele vertaling is te geven. Wel zal mede naar aanleiding van de genoemde BTW problematiek de benodigde investeringen zoveel als mogelijk via de GR Sociaal gaan lopen. Het totaal overzicht van kosten en dergelijke zal medio 2024 bestuurlijk worden aangeboden.

Evaluatie SGD en financieringsmodel
Bij de SGD vindt momenteel een evaluatie plaats. Onderdeel daarvan is ook een herijking van de ProductDienstenCatalogus (PDC) en het kosten(verdeel)model. De uitkomst ervan kan leiden tot een andere financiering die gevolgen kan hebben voor de kosten die de GR Sociaal op dit moment betaald. Het is echter nog onvoldoende duidelijk welke consequenties dit heeft. Wel is het zo dat ook de CAO afspraken door de Servicegemeente doorberekend moeten en zullen worden. De serviceorganisatie hanteert hiervoor dezelfde uitgangspunten als de GRS en dus hanteren we voor de Begroting 2025 dezelfde indexering als wat we op onze eigen personele lasten toepassen als mutatie op de kosten voor de overeenkomst met de serviceorganisatie Dordrecht.

3.5 Rechtmatigheid

Het algemeen bestuur stelt het controleprotocol vastgesteld. Op basis van het controleprotocol worden gedurende het begrotingsjaar interne controles uitgevoerd. Er worden controles uitgevoerd op getrouwheid en rechtmatigheid. De accountant stelt de getrouwheid van de jaarrekening vast. Dit is inclusief de afgegeven rechtmatigheidsverantwoording. De accountant toetst in hoeverre de rechtmatigheidsverantwoording een getrouwe weergave is van de werkelijkheid.

De controle op rechtmatigheid is gericht op de naleving van externe en interne regelgeving die direct van invloed zijn op uitkomsten van de balans en/of begroting.
De SiSa bijlage is tevens een onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording. Dit komt dan naast de controle van de accountant van de SiSa-verantwoording op rechtmatigheid.

Rapporteringsgrens
Het dagelijks bestuur is verplicht om onrechtmatigheden toe te lichten in de paragraaf Bedrijfsvoering als blijkt dat de geconstateerde onrechtmatigheden boven de verantwoordingsgrens komen. De rapporteringsgrens is vastgesteld op € 125.000. Deze is gelijk aan de tolerantiegrens die ook de accountant hanteert.

Paragraaf Bedrijfsvoering
Het dagelijks bestuur en algemeen bestuur bepalen samen welke informatie aanvullend wordt opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering. Daar het dagelijks bestuur graag een actieve informatieverstrekking invult, worden in de paragraaf Bedrijfsvoering relevante bevindingen omtrent de financiële rechtmatigheid (boven de rapportagegrens) gedeeld.

Rechtmatigheidsverantwoording		
verantwoordingsgrens		**rapporteringsgrens**
Fouten	Onduidelijkheden	paragraaf Bedrijfsvoering
1%	1%	€ 125.000

Begrotingsrechtmatigheid
Begrotingsrechtmatigheid houdt in dat financiële beheershandelingen passen binnen de begroting en balansmutaties. Voor de begrotingsrechtmatigheid is de wetgever uitgegaan van het programmaniveau als de norm. Bij de GRSociaal stelt het algemeen bestuur de autorisatie op een aantal programma's vast. Het normenkader bij het begrotingscriterium is als volgt:

a) Bij de staat van baten en lasten.
   Van begrotingsonrechtmatigheid is sprake indien het totaal van de baten of de lasten per programma met minimaal € 125.000 is overschreden c.q. onderschreden. In de rapportage worden de verschillen boven deze drempel verantwoord;
b) Bij investeringen.
   Van begrotingsonrechtmatigheid is sprake indien het toegestane investeringsvolume per programma met minimaal € 125.000 of 10% is overschreden. In het rapport van bevindingen worden de verschillen boven deze drempel verantwoord.

Bij de jaarrekening vindt een analyse plaats van de verschillen ten opzichte van de begroting, conform artikel 28 van de BBV. Bij de analyse zal in ieder geval aan de volgende elementen aandacht worden besteed:

- de oorzaak van de afwijking;
- de relatie met de prestaties;
- de passendheid in het beleid;
- de dekking vanuit andere programma's (alternatieve dekking);
- mogelijke eerdere informatievoorziening over de afwijking aan het Algemeen Bestuur;
- eventueel de mate van verwijtbaarheid.

Bij overschrijdingen dient aangegeven te worden welke van de volgende twaalf soorten van begrotingsonrechtmatigheid aan de orde is:

I. Onjuist programma, product, budget;
II. Onjuist begrotingsjaar;
III. Extra kosten gedekt door baten c.q. minder baten gecompenseerd door minder kosten;
IV. Extra kosten of minder baten, tijdig gesignaleerd;
V. Extra kosten of minder baten, achteraf onrechtmatig (zoals mutaties algemene uitkering);
VI. Extra uitgaven door een hogere doorbelasting vanuit de kostenplaatsen;
VII. Fout in de begroting;

VIII. Extra kosten of minder baten, niet tijdig gesignaleerd;
IX. Extra kosten of minder baten, opzettelijk stil gehouden;
X. Extra investeringen, kosten komen later (afschrijvings- en financieringslast);
XI. Extra kosten door niet passende activiteiten;
XII. Minder kosten, maar te lage passende activiteiten.

De oorzaken onder I tot en met VII genoemd zijn niet van invloed op de rechtmatigheidsverantwoording. De oorzaken onder VIII tot en met XII genoemd zijn dat in principe wel en kunnen bij het vaststellen van de jaarrekening alsnog worden goedgekeurd.

Begrotingsonderschrijdingen zijn in principe niet onrechtmatig tenzij deze in strijd zijn met het beleid dat het algemeen bestuur heeft vastgesteld.

3.6 Openbaarheidsparagraaf

In de Wet Open overheid (Woo) wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Deze begroting en jaarlijkse verantwoording vloeien voort uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). In de memorie van toelichting bij de Woo staat onder andere dat met dit artikel beoogd wordt een impuls te geven aan de actieve openbaarheid door voor te schrijven dat bestuursorganen in hun begroting en verantwoordingsverslag aan moeten geven hoe zij rekening houden met de bepalingen uit de Woo. De openbaarheidsparagraaf Woo moet in de begroting en jaarstukken worden opgenomen via een afzonderlijke paragraaf, zoals de in artikelen 9 en 26 van het BBV genoemde paragrafen.

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden. Het doel van de wet is overheden transparanter te maken. Veel meer dan de Wet openbaarheid van bestuur – de voorganger van de Woo – legt de Woo de nadruk op actieve openbaarmaking. De actieve openbaarmakingsplicht vergde een aanpassing van de interne informatiehuishouding en de administratieve processen binnen de organisatie. In 2023 is de invulling van de rol als contactpersoon geëvalueerd op basis van de ervaringen die zijn opgedaan. De mogelijk extra werkdruk die dit met zich meebrengt zal in kaart worden gebracht en indien noodzakelijk volgt een apart voorstel richting bestuur hoe hiermee om te gaan. Inmiddels wordt hiertoe in de voorjaarsbrief en begroting 2025 apart aandacht aan besteed.

Het aantal omvangrijke Woo-verzoeken neemt toe, ook bij de GR Sociaal. Dit levert voor de GR Sociaal een hoge werkdruk op en legt druk op de ambtenaren die hiermee bezig zijn. Steeds vaker worden duizenden documenten opgevraagd, wat een onevenredige verzwaring van de werkdruk met zich meebrengt. Als deze situaties zich voordoen wordt gekeken hoe dit op te lossen (in overleg met het bestuur).

Qua actieve openbaarmaking openbaart de GR Sociaal verder al sinds langere tijd alle stukken van het Algemeen Bestuur, alle beleidsstukken (in concept en besluitvorming) en is gewerkt om ook informatie over klachten actief openbaar te maken via de website, 1 van de eisen van de Woo. Tot slot is de informatie over de Woo op de website geactualiseerd en verduidelijkt voor inwoners.

3.7 Verbonden Partijen

De GR Sociaal participeert in andere partijen om haar doelen te realiseren of processen tot uitvoer te brengen. Bij een deel van die organisaties is de GR Sociaal zowel bestuurlijk als financieel betrokken. In dat geval is sprake van een 'verbonden partij'. Het Algemeen Bestuur kan besluiten tot oprichting van en deelneming in andere partijen indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. De werkzaamheden van de verbonden partijen moeten een publiek belang dienen.

Het BBV specificeert de begrippen bestuurlijk en financieel belang als volgt:

- bestuurlijk belang: zeggenschap door vertegenwoordiging in het bestuur (directie, Algemeen, Dagelijks Bestuur of Algemene Vergadering van Aandeelhouders) of uit hoofde van stemrecht;
- financieel belang: wanneer een ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is wanneer de partij failliet gaat, of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat en de verbonden partij vervolgens niet aan haar verplichtingen kan voldoen. Veelal gaat dit om gestort aandelenkapitaal, (fonds)bijdragen, verstrekte leningen of verleende garanties.

De GR Sociaal heeft naar verwachting in 2025 de volgende verbonden partijen waarmee de organisatie een bestuurlijke relatie heeft én waarin zij een financieel belang heeft. Dit zijn:

- Stroomlijn BV
- Baanbrekend Detacheren BV
- Drechtwerk BV
- WerXaam BV.

Soort verbonden partij:	**Vennootschappen en coöperaties**
Naam verbonden partij	**Stroomlijn BV**
Vestigingsplaats	Dordrecht
Openbaar belang	Het op elkaar afstemmen van het doelgroepenvervoer en kleinschalige mobiliteitsoplossingen, en het op efficiënte wijze uitvoering geven daaraan.
Omvang van financieel belang	Het belang van de GR Sociaal bedraagt 100% van de aandelen (gestort en opgevraagd kapitaal Stroomlijn BV bedraagt € 1).In 2020 is er een overeenkomst van geldlening getekend voor een lening u/g aan Stroomlijn BV van maximaal € 500.000 (DR 14 januari 2020). Hiervan is € 255.000 in 2020 uitbetaald. In 2022 is de lening aan Stroomlijn BV met € 245.000 verhoogd tot een bedrag van € 500.000.Ter verbetering van de vermogenspositie van Stroomlijn BV heeft per 21 januari 2020 een agiostorting plaatsgevonden ter grootte van € 450.000. Ten slot financiert de SDD deels de regiekosten en draagt daarmee mede bij aan de exploitatiekosten van Stroomlijn BV.
Bestuurlijk belang	In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt de GR Sociaal vertegenwoordigd door twee bestuurders die namens het Algemeen Bestuur de rol van eigenaar van Stroomlijn vervullen. Er is een nadrukkelijk onderscheid gemaakt tussen de rol van het Algemeen Bestuur als eigenaar en die van de opdrachtgevers (o.a. SDD).
Deelnemende partijen	De GR Sociaal is volledig aandeelhouder van Stroomlijn BV. Stroomlijn kent naast de Sociale Dienst Drechtsteden ook andere opdrachtgevers. Zo is in 2023 aansturing gegeven aan het Jeugdwet vervoer (SOJ), het vervoer van Baanbrekend Drechtsteden, het leerlingenvervoer, gymvervoer, vervoer vanuit de wet langdurige zorg, beschermd wonen en regisseur OV in DMG concessie voor de ketenmobiliteit.

Beleidsinformatie

Verbonden doelstelling	De GR Sociaal is namens de de gemeenten in de Drechtsteden verantwoordelijk voor het organiseren en (doen) uitvoeren van het doelgroepenververvoer zoals bedoeld in de WMO 2015. Daarnaast is individueel vervoer nodig voor medewerkers in de participatiewet bij Drechtwerk Stroomlijn regisseert en coördineert dit doelgroepenvervoer. Door het doelgroepenvervoer publiek aan te sturen kunnen gebruikers van het vervoer optimaal worden gecompenseerd in hun mobiliteitsbeperking. De eigen kracht wordt benut en maatwerk wordt mogelijk.
Actuele opgaven van verbonden partij	Stroomlijn is het mobiliteitsplatform voor de Drechtsteden. Het regelt passend vervoer voor de inwoners via het doelgroepenvervoer. Door het ontwikkelbedrijf worden mensen opgeleiden tot een kwalitatief goede chauffeur. Stroomlijn richt zich daarnaast in opdracht van de aandeelhouders op de betaalbaarheid van de systemen, de opgave 'De Bereikbare Stad en Regio' en het verduurzamen van het vervoer via het zero emissie convenant doelgroepenvervoer.
Ontwikkelingen	

Financieel belang

Aandelenkapitaal GR Sociaal	Het belang van de GR Sociaal bedraagt 100% van de aandelen (gestort en opgevraagd kapitaal Stroomlijn BV bedraagt € 1).		
Eigen vermogen aan het begin van het begrotingsjaar	€ 450.001	Eigen vermogen aan het einde van het begrotingsjaar	€ 450.001
Vreemd vermogen aan het begin van het begrotingsjaar	€ 2.026.855	Vreemd vermogen aan het einde van het begrotingsjaar	n.n.b.
Jaarlijkse bijdrage			
Toelichting financieel belang	Aandelenkapitaal (vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders).		
Vaststelling begroting en jaarrekening	De jaarrekening 2021 is op 31 maart 2022 vastgesteld door de algemene vergadering van aandeelhouders.		
Financieel resultaat	Stroomlijn BV heeft in 2021 een resultaat van € 0 behaald.		
Risico's	Het risico dat bij faillissement van de VP het ingebrachte kapitaal en de verstrekte lening niet wordt terugbetaald.		

Naam verbonden partij	**Baanbrekend Detacheren BV**
Vestigingsplaats	Dordrecht
Openbaar belang	De vennootschap heeft ten doel het detacheren van inwoners, van de Drechtstedengemeenten, met afstand tot de arbeidsmarkt als bedoeld in de Participatiewet.

Omvang van financieel belang	Medio oktober 2018 is Baanbrekend Detacheren BV ontstaan, uit de Statutenwijziging van Drechtwerk Diversiteit B.V. Daarbij heeft de GRD 50% van de aandelen verworven van Openbaar Lichaam Sociale Werkvoorziening Drechtwerk, tot dan toe enig aandeelhouder van deze vennootschap. Vanaf 1 januari 2019 worden de exploitatielasten van de vennootschap, bestaande uit personeelskosten van gedetacheerden en apparaatslasten, gefinancierd uit de volgende inkomstenstromen: (a) Inkomsten uit detacheringen, (b) ontvangsten uit Loonkostensubsidie en (c) inkomsten uit de dienstverleningsovereenkomst met de GR Sociaal. De GR Sociaal bezit 50 aandelen B, elk nominaal groot € 1. De overige aandelen zijn in handen van Drechtwerk. Eind 2022 heeft de GR Sociaal het belang van Drechtwerk tegen nominale waarde overgenomen, waardoor zij nu enig aandeelhouder is. In 2019 is er een lening verstrekt ter grootte van € 500.000, met een looptijd van 5 jaar. In 2022 is hierop € 200.000 afgelost, waardoor de restschuld per eind 2022 € 300.000 bedraagt.
Bestuurlijk belang	De Drechtraad heeft op 6 februari 2018 besloten om deel te nemen aan een BV die ten doel heeft het detacheren van inwoners met grote afstand tot de arbeidsmarkt (doelgroep van de Participatiewet en Wet Sociale Werkvoorzieningen) en waarvan het Openbaar Lichaam Drechtsteden en GR Sociale Werkvoorziening Drechtsteden 'Drechtwerk' enige aandeelhouders waren. Eind 2022 heeft de GR Sociaal het belang van Drechtwerk tegen nominale waarde overgenomen, waardoor zij nu enig aandeelhouder is.
Deelnemende partijen	Aandeelhouders: GR Sociaal is sinds 2022 enig aandeelhouder. Gedetacheerden: inwoners uit de Drechtsteden met een afstand tot de arbeidsmarkt vanuit de P-wet. Klanten: het klantenbestand bestaat met name uit organisaties die al gebruik maakten van de detacheringsconstructie van de GR Sociaal.
Beleidsinformatie	
Verbonden doelstelling	Een toekomstbestendige, professionele uitvoeringsorganisatie voor het detacheren van inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt met het oog op stabiliteit en participatie van deze doelgroep en het stimuleren van duurzame uitstroom uit de uitkering.
Actuele opgaven van verbonden partij	• Rechtmatige en doelmatige organisatie van detachering van de doelgroep P-wet en Wajong;• Begeleiding en ontwikkeling van de medewerker;• Stimuleren van duurzame uitstroom naar regulier werk bij een reguliere werkgever.
Ontwikkelingen	In 2023 heeft de gewenste aanpassing van de governance structuur plaatsgevonden. Het oude bestuur (wethouder Heijkoop en wethouder Flach) is teruggetreden en de directeur Drechtwerk & Werk (Dhr. Drost) heeft hun plaats ingenomen. Voortaan vertegenwoordigt wethouder Benschop de GR Sociaal in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Dit jaar heeft met name in het teken gestaan van intensivering van de samenwerking met Drechtwerk en de toekomst van detacheren binnen de GR Sociaal. Samen met Drechtwerk zijn de verschillende detacheringsactiviteiten geïnventariseerd en is een eerste schets gemaakt voor toekomstige inrichting van detacheren binnen de GR Sociaal. Komend jaar worden deze scenario’s op een aantal gebieden nader onderzocht en wordt er toegewerkt naar een uitgewerkt voorstel, dat ter besluitvorming kan worden voorgelegd.

	Vooruitlopend op definitieve samenvoeging is Baanbrekend Detacheren halverwege oktober verhuisd naar de locatie van Drechtwerk en zijn de voorbereidingen getroffen om de teams Trajectbegeleiding en Backoffice per 1 januari 2024 onder operationele aansturing van Drechtwerk te brengen. Halverwege december is er een akkoord gekomen over de verlenging van de Cao Aan de Slag voor een periode van 1 jaar. Hoewel de structurele dekking vanuit het Rijk ontbreekt, hebben Cao-partijen toch overeenstemming weten te bereiken over verbeterde arbeidsvoorwaarden. De compensatie die de medewerkers over het afgelopen jaar ontvangen is in december uitbetaald en wordt middels een extra opslag per 1 januari 2024 doorberekend in de inleentarieven.

Financieel belang

Aandelenkapitaal GR Sociaal	100% van het aandelenkapitaal, nominale waarde € 50.		
Eigen vermogen aan het begin van het begrotingsjaar	€ 209.928	Eigen vermogen aan het einde van het begrotingsjaar	n.n.b.
Vreemd vermogen aan het begin van het begrotingsjaar	€ 924.679	Vreemd vermogen aan het einde van het begrotingsjaar	n.n.b.

Jaarlijkse bijdrage	€ 0,8 mln.
Toelichting financieel belang	Het voorlopige resultaat, na afschrijvingen voor belastingen over 2023 bedraagt ruim € 35.900 negatief. In dit resultaat is onder meer de eenmalige financiële compensatie 2023 aan de medewerkers vanuit Cao Aan de Slag meegenomen. Beleidsmatige resultaten: Gedurende 2023 had BBDeta gemiddeld 80 medewerkers in dienst. De totale instroom bedroeg 22 nieuwe medewerkers. Daar stond een uitstroom tegenover van 34 medewerkers, waarvan 3 medewerkers uitstroomden vanwege ziekte of andere redenen. Van de overgebleven 31 medewerkers gingen er 21 in dienst bij de inlener of een andere reguliere werkgever (67%). Los van de directe besparingen die een dienstverband bij BBDeta oplevert (de medewerker is immers uit de uitkering), is de doelstelling van het instrument detacheren het stimuleren van duurzame uitstroom. In totaal zijn sinds de start inmiddels 279 medewerkers uitgestroomd, waarvan 113 medewerkers naar een vaste baan bij een reguliere werkgever. Daarmee is ruim 40% van onze uitstroom te betitelen als duurzaam. Voor de uitvoering van de detacheringsactiviteiten ontvangt Baanbrekend Detacheren BV een vergoeding van de SDD.
Vaststelling begroting en jaarrekening	De jaarrekening 2022 is opgemaakt. De accountant heeft de jaarrekening gecontroleerd en op 8 december 2023 een goedkeurende controleverklaring afgegeven. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders zal plaatsvinden op 12 februari 2024. Naast vaststelling van deze jaarrekening staat dan ook de formele vaststelling van de begroting 2024 op de agenda. Deze begroting werd op 17 januari 2024 vastgesteld door het bestuur.
Financieel resultaat	Het voorlopige resultaat, na afschrijvingen voor belastingen over 2023 bedraagt € 35.900 negatief
Risico's	Het risico dat bij faillissement van de Verbonden Partij het ingebrachte kapitaal en de verstrekte lening(en) niet worden terugbetaald. De financiële situatie bij een van de grootste klanten van Baanbrekend Detacheren, Confed in Dordrecht, is kwetsbaar en wordt actief gemonitord.

Naam verbonden partij	WerXaam B.V. (DW-Groen, DW-Actief)
Vestigingsplaats	Dordrecht
Openbaar belang	WerXaam is personeel BV van de GR Sociaal onderdeel Drechtwerk voor de benodigde marktconformiteit van arbeidsvoorwaarden en flexibiliteit van arbeid van niet-SW-personeel.
Omvang van financieel belang	De GR Sociaal is 100% aandeelhouder van aandelen. De waarde is € 18.000.
Bestuurlijk belang	De GR Sociaal is de enige aandeelhouder van deze BV. Drechtwerk bekleedt in overheidsland een bijzondere positie. Enerzijds is Drechtwerk (onder de GR-Sociaal) een publieke rechtspersoon in de vorm van een gemeenschappelijke regeling, die de Wet Sociale Werkvoorziening uitvoert in opdracht van gemeenten. Anderzijds opereert Drechtwerk - als aanbieder van diensten en producten - te midden van private markten en ondernemingen. Op deze markten wordt flexibiliteit gevraagd, ook op het gebied van aanstelling en ontslag. Deze flexibiliteit kan echter niet altijd gegeven worden als het ambtelijk personeel betreft.
Deelnemende partijen	De GR Sociaal is sinds de samenvoeging met GR Drechtwerk 100% aandeelhouder.
Beleidsinformatie	
Verbonden doelstelling	Dit is een ‘personeels-BV’, waar verschillende groepen medewerkers van Drechtwerk in dienst zijn die geen Wsw-indicatie hebben.
Actuele opgaven van verbonden partij	
Ontwikkelingen	
Financieel belang	
Aandelenkapitaal GR Sociaal	Het belang van de GR Sociaal bedraagt 100% van de aandelen.
Eigen vermogen aan het begin van het begrotingsjaar	nnb
Eigen vermogen aan het einde van het begrotingsjaar	nnb
Vreemd vermogen aan het begin van het begrotingsjaar	nnb
Vreemd vermogen aan het einde van het begrotingsjaar	nnb
Jaarlijkse bijdrage	
Toelichting financieel belang	
Vaststelling begroting en jaarrekening	
Financieel resultaat	Het (exploitatie)resultaat wordt afgerekend met de aandeelhouder
Risico's	Om te voorkomen dat een derde rechtspositievorm in de Drechtwerkorganisatie tot arbeidsvoorwaardelijke verschillen leidt, wordt in de arbeidsvoorwaardenregeling van de personeels-bv zoveel mogelijk aangesloten bij de bestaande ambtelijke rechtpositie.

Naam verbonden partij	Drechtwerk BV
Vestigingsplaats	Dordrecht
Openbaar belang	Het bieden van (aangepaste) arbeid voor mensen met een WSW-indicatie
Omvang van financieel belang	De GR Sociaal is 100% aandeelhouder van aandelen. De waarde is € 100,00
Bestuurlijk belang	De GR Sociaal is de enige aandeelhouder van deze BV.
Deelnemende partijen	De GR Sociaal is sinds de samenvoeging met GR Drechtwerk 100% aandeelhouder.
Beleidsinformatie	
Verbonden doelstelling	Het uitoefenen van een hoveniersbedrijf, het aanbieden van arbeidsontwikkeling en passend werk aan medewerkers in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening, het aanbieden van re-integratie- en andere vergelijkbare trajecten als erkend leer-, werk- en ontwikkelbedrijf
Actuele opgaven van verbonden partij	
Ontwikkelingen	De activiteiten, die BV verricht, zijn op hoofdlijn: - Arbeidsgehandicapten, die zijn geïndiceerd voor de WSW, aangepaste arbeid bieden die aansluit bij de capaciteiten en mogelijkheden van de betreffende medewerkers met een WSW-indicatie. - Zorg dragen voor de arbeidsontwikkeling van de medewerkers met een WSW-indicatie door het bieden van een adequate diversiteit aan werksoorten. - Het bewerkstelligen van doorstroom van medewerkers binnen de diversiteit van werksoorten en zo mogelijk uitstroom naar een reguliere werkgever. - Het verlenen van diensten aan gemeenten en , incidenteel, aan derden op het gebied van andere gesubsidieerde arbeidsvoorzieningen dan hiervoor bedoeld. - Het bedrijfsmatig bieden van werk aan andere doelgroepen op het gebied van al dan niet gesubsidieerde arbeid en/of het bemiddelen van andere doelgroepen naar werk (inclusief detachering). Alsmede het bieden van andersoortige activiteiten voor dagbesteding en participatieplekken waarin doelgroepen vooral activiteiten worden geboden gericht op sociale participatie. - Het uitoefen van een hoveniersbedrijf in de breedste zin van het woord.
Financieel belang	
Aandelenkapitaal GR Sociaal	Het belang van de GR Sociaal bedraagt 100% van de aandelen.
Eigen vermogen aan het begin van het begrotingsjaar	nnb
Eigen vermogen aan het einde van het begrotingsjaar	nnb
Vreemd vermogen aan het begin van het begrotingsjaar	nnb
Vreemd vermogen aan het einde van het begrotingsjaar	nnb
Jaarlijkse bijdrage	
Toelichting financieel belang	Aandelenkapitaal
Vaststelling begroting en jaarrekening	
Financieel resultaat	Het (exploitatie)resultaat wordt afgerekend met de aandeelhouder
Risico's	GR-Sociaal staat garant voor de verliezen van Drechtwerk BV.

4 Financiële begroting

4.1 Overzicht van baten en lasten

Meerjarenbegroting 2025-2028	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten						
Bestaanszekerheid versterken	151.965	128.181	138.787	136.233	133.459	131.615
Inkomensondersteuning	117.875	116.957	126.846	124.457	121.808	119.945
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	2.099	2.281	2.177	2.134	2.131	2.197
Minimabeleid	10.202	8.943	9.763	9.643	9.520	9.472
Energietoeslag	21.788	0	0	0	0	0
Ontwikkelen naar werk	45.872	49.559	49.843	48.891	47.712	47.161
Statushouders	0	0	0	0	0	0
Participatie	4.768	7.031	8.532	8.456	8.287	8.278
Inburgering	0	2.421	0	0	0	0
Drechtwerk	41.103	40.107	41.311	40.435	39.425	38.883
Zorgen voor ondersteuning	78.346	77.203	87.786	87.799	87.930	88.036
Hulpmiddelen	6.069	6.030	6.131	6.080	6.081	6.077
Vervoer	10.679	10.813	11.535	11.500	11.474	11.445
Huishoudelijke ondersteuning	28.108	26.990	33.623	33.904	34.175	34.434
Begeleiding en kortdurend verblijf	33.490	33.370	36.497	36.315	36.200	36.080
Bedrijfsvoering	29.707	31.341	35.848	35.446	34.688	34.656
Apparaatskosten	27.803	30.188	32.580	32.378	32.329	32.297
Apparaatskosten DVO's	1.904	1.153	3.269	3.069	2.359	2.359
Totaal lasten	**305.889**	**286.284**	**312.264**	**308.369**	**303.789**	**301.467**
Baten						
			0			
	0	0	0	0	0	0
Bestaanszekerheid versterken	151.965	128.181	138.787	136.233	133.459	131.615
Inkomensondersteuning	117.875	116.957	126.846	124.457	121.808	119.945
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	2.099	2.281	2.177	2.134	2.131	2.197
Minimabeleid	10.202	8.943	9.763	9.643	9.520	9.472
Energietoeslag	21.788	0	0	0	0	0
Ontwikkelen naar werk	55.432	58.595	56.119	55.123	53.969	53.418
Statushouders	387	270	66	18	0	0
Participatie	6.620	10.191	9.023	8.853	8.626	8.617
Inburgering	0	2.421	0	0	0	0
Drechtwerk	48.425	45.713	47.030	46.252	45.343	44.801
Zorgen voor ondersteuning	74.258	77.203	87.786	87.799	87.930	88.036
Hulpmiddelen	6.069	6.030	6.131	6.080	6.081	6.077
Vervoer	10.679	10.813	11.535	11.500	11.474	11.445
Huishoudelijke ondersteuning	25.688	26.990	33.623	33.904	34.175	34.434
Begeleiding en kortdurend verblijf	31.822	33.370	36.497	36.315	36.200	36.080
Bedrijfsvoering	54.572	57.265	66.955	66.395	65.663	65.598
Apparaatskosten	50.754	55.204	62.585	62.225	62.203	62.138
Apparaatskosten DVO's	3.818	2.061	4.370	4.170	3.460	3.460
Totaal baten	**336.227**	**321.244**	**349.647**	**345.550**	**341.021**	**338.666**
Saldo van lasten en baten	**30.338**	**34.959**	**37.383**	**37.181**	**37.232**	**37.199**

Vennootschapsbelasting						
Totaal Vennootschapsbelasting						

Overhead						
Lasten						
Apparaatskosten	-26.951	-28.737	-30.929	-30.529	-30.480	-30.447
Apparaatskosten DVO's	-714	-908	-1.102	-1.102	-1.102	-1.102
Drechtwerk	-7.009	-6.097	-6.250	-6.387	-6.528	-6.528
Baten						
Apparaatskosten	362	292	367	267	267	267
Apparaatskosten DVO's	1	0	0	0	0	0
Drechtwerk	16	805	825	843	862	862
Totaal Overhead	**-34.295**	**-34.645**	**-37.089**	**-36.908**	**-36.980**	**-36.947**

Algemene dekkingsmiddelen						
Lasten						
Treasury	-275	-215	-215	-215	-215	-215
Drechtwerk	-367	-348	-328	-307	-286	-286
Baten						
Treasury	528	215	215	215	215	215
Drechtwerk	37	34	34	34	34	34
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	**-76**	**-314**	**-294**	**-273**	**-252**	**-252**

Mutaties reserves						
Onttrekkingen aan reserves						
Programmareserves	145	0	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves	**145**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Begrotingsresultaat	**-3.888**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Bedragen x € 1.000

4.2 Toelichting baten en lasten

In de paragraaf Samenvatting financiële resultaten is een toelichting en analyse van de begrotingscijfers opgenomen.

Incidentele lasten en baten

De begroting en de meerjarenraming behoren structureel in evenwicht te zijn. Aan incidentele baten en lasten zit een begin en einde en beperken zich tot maximaal drie jaar. Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves worden in het algemeen als incidenteel beschouwd. In de financiële verordening is opgenomen dat het grensbedrag voor het opnemen van incidentele baten en lasten € 100.000 bedraagt. Er zijn geen structurele of incidentele mutaties in de reserves begroot.

4.3 DVO's

De GR Sociaal voert onderstaande DVO's uit. De programmagelden zijn geen onderdeel van de begroting en verantwoording van de GR Sociaal omdat deze in mandaat worden uitgevoerd voor gemeenten. De apparaatskosten zijn wél onderdeel van de begroting en verantwoording van de GR Sociaal, de vergoeding van gemeenten is onderdeel van het liquiditeitsoverzicht.

DVO	**Leefgelden**	
Doel	Uitkeren van leefgelden aan ontheemden uit de Oekraïne, zowel in Gemeentelijke opvang (GOO) als Particuliere opvang (POO)	
In opdracht van de gemeenten	Alblasserdam, Dordrecht, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht	
Duur	De DVO is afgesloten voor de duur van 1 jaar	
Programmageld	Gezien het ongewisse verloop van de ontwikkelingen m.b.t. Leefgeld Oekraïners is nu geen bedrag aan verstrekt Leefgeld te prognosticeren.	
Programmageld per gemeente	Alblasserdam Dordrecht Hardinxveld-Giessendam Hendrik-Ido-Ambacht Papendrecht Sliedrecht Zwijndrecht	€ - € - € - € - € - € - € -
Inzet van middelen	Voor de uitvoering van deze DVO is 2 fte eigen en ingehuurd personeel ingezet	
Vergoeding apparaatskosten	In 2025 zijn de apparaatskosten begroot op € 200.000 (verantwoord onder Apparaatskosten DVO's)	
Overig	Het verstrekte Leefgeld wordt achteraf (per kwartaal) in rekening gebracht bij de gemeenten.	

DVO	**Inburgering**	
Doel	Uitvoering geven aan de Wet Inburgering 2021 Inburgering van asielstatushouders en gezins- en overige migranten.	
In opdracht van de gemeenten	Alblasserdam, Dordrecht, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht	
Duur	De DVO is afgesloten voor de duur van 4 jaar	
Programmageld	2025 totaal € 2.421.444	
Programmageld per gemeente	Alblasserdam Dordrecht Hardinxveld-Giessendam Hendrik-Ido-Ambacht Papendrecht Sliedrecht Zwijndrecht	€ 167.001 € 991.537 € 152.576 € 257.987 € 264.860 € 212.725 € 374.758
Inzet van middelen	Voor de uitvoering van deze DVO wordt 16,9 fte eigen en ingehuurd personeel ingezet (niveau 2023). Dit wijzigt nog n.a.v. taakstelling 2025.	
Vergoeding apparaatskosten	In 2025 zijn de apparaatskosten begroot op € 1.865.203 zijnde niveau 2023 (verantwoord onder Apparaatskosten DVO's). De DVO's worden opnieuw vastgesteld o.b.v. de taakstelling 2025	
Overig		

DVO	Kinderopvangtoeslagaffaire
Doel	Voor de Drechtsteden is binnen de GR Sociaal het Hulpteam Toeslagen opgezet om de door de Belastingdienst gedupeerde inwoners direct concrete hulp te bieden. Naar verwachting zal deze taak tot en met 2026 door de GR Sociaal worden uitgevoerd.
In opdracht van de gemeenten	Alblasserdam, Dordrecht, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht
Duur	De DVO is afgesloten voor onbepaalde tijd.
Programmageld	In 2025 is er geen programmageld begroot.
Inzet van middelen	Voor de uitvoering van deze DVO is 5,67 fte eigen en ingehuurd personeel ingezet
Vergoeding apparaatskosten	In 2025 zijn de begrote apparaatskosten € 710.000.
Overig	

DVO	Beschermd Wonen en Opvang	
Doel	Jaarlijks maken de gemeente Dordrecht en de SDD via een dienstverleningsovereenkomst afspraken over de inzet van de Toegang Wmo. Naast het indiceren van Beschermd Wonen en Opvang is de toegang ook verantwoordelijk voor het wachtlijstbeheer BW.	
In opdracht van de gemeenten	Centrumgemeente Dordrecht	
Duur	De DVO is afgesloten voor de duur van 1 jaar en wordt jaarlijks geactualiseerd.	
Programmageld	In 2024 (en 2025) is € 20.550.000 voor Beschermd Wonen en € 8.500.000 voor Opvang.	
Programmageld per gemeente	Centrumgemeente Dordrecht	€ 29.050.000
Inzet van middelen	Voor de uitvoering van deze DVO is 11,18 fte eigen en ingehuurd personeel ingezet.	
Vergoeding apparaatskosten	In 2023 zijn de apparaatskosten door de gemeenten vergoed (begroot € 1.301.775).	
Overig	De DVO Beschermd Wonen en Opvang wordt momenteel geactualiseerd. De definitieve bedragen 2024 (en 2025) zijn momenteel nog niet bekend.	

4.4 Financiële positie

Geprognosticeerde balans
In de volgende tabel zijn de geprognosticeerde balanscijfers opgenomen.

Balans (x € 1.000) GRS	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028
Activa				
Vaste activa	20.199	19.330	18.323	17.250
Vlottende activa	14.707	14.517	14.200	14.000
	34.906	**33.847**	**32.523**	**31.250**
Passiva				
Eigen Vermogen	0	0	0	0
Voorzieningen	2.750	2.765	2.750	2.765
Vaste schulden	18.171	17.097	16.008	14.963
Vlottende passiva	13.985	13.985	13.765	13.522
	34.906	**33.847**	**32.523**	**31.250**
	0	**0**	**0**	**0**

In de vaste activa is nog geen bedrag opgenomen voor de mogelijke investeringen m.b.t. de toekomstige huisvesting.

Activa
De materiële vaste activa bestaat hoofdzakelijk uit het pand Kamerlingh Onnesweg 1. De aanpassingen van het pand Hellingen en inrichting hiervan hebben aan eind 2024 geen boekwaarde meer. Investeringen voor de toekomstige huisvesting van de GR Sociaal zijn nog niet meegenomen. De financiële vaste activa bestaat uit aandelen van en leningen aan de verbonden partijen (zie paragraaf 3.7).

Passiva
Voor spaarverlof en meerjarig onderhoud aan het pand Kamerlingh Onnesweg 1 zijn voorzieningen gecreëerd. Onder de vaste schulden vallen de drie langlopende leningen (zie paragraaf 3.3).

EMU saldo
In het bestuurlijk akkoord 'Beheersen EMU-saldo lokale overheid' is onder andere afgesproken dat in de begrotingen van gemeenschappelijke regelingen, gemeenten en provincies het EMU-saldo wordt opgenomen. Hiermee wordt een goede informatievoorziening beoogd die essentieel is voor het op macroniveau monitoren en beheersen van het EMU-saldo en voor het onderhoud van het gemeente- en provinciefonds.

De ontwikkeling van het EMU-saldo is in overeenstemming met het verplichte model opgenomen.

	EMU-saldo	2024	2025	2026	2027	2028
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	-1.051	-869	-869	-883	-897
3.	Mutatie voorzieningen	48	33	15	-15	15
4.	Mutatie voorraden	0	0	0	0	0
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	-1.004	-836	-854	-898	-882

Bedragen x € 1.000

4.5 Verdeelsleutels

Het ophalen van de eerste twee soorten bijdragen gaat aan de hand van een aantal verdeelprincipes en de daaraan gekoppelde verdeelsleutels. In 2021 zijn de verdeelprincipes en -sleutels van de Sociale Dienst Drechtsteden samen met de gemeenten geactualiseerd aan de hand van zeven criteria: uitlegbaar, transparant, eenvoudig, toekomstbestendig, maatwerk en integraliteit faciliteren en stabiel. Dit heeft geresulteerd in nieuwe verdeelsleutels.

In het Algemeen Bestuur van 1 december 2022 is afgesproken dat vanaf 2023 in de begroting de nieuwe verdeelsleutels volledig zullen worden gehanteerd. Dit is in tegenstelling tot de eerder gekozen lijn van een groeiperiode van drie jaar (2023: 75%-25%, 2024: 50%-50% en 2025: 25%-75%). De ingroeibijdrage als gevolg van het herverdeeleffect is in 2023 in één keer afgerekend tussen de gemeenten.

Bovenstaande betekent dat in de primaire begroting 2025 de nieuwe verdeelsleutels onverkort worden gehanteerd.

Overeenkomstig de Uitgangspuntennotitie 2025 zijn de verdeelsleutels als volgt.

Opgave	Sleutels 2025-2028
Bestaanszekerheid versterken	
Inkomensondersteuning	Verhouding inkomsten BUIG
Minimabeleid	Voorcalculatie per gemeente
Maatwerkvoorziening inkomenssteun CGZ	Voorcalculatie per gemeente
Budgetadvies en schuldbemiddeling	aantal clienten schuldhulpverlening
Ontwikkelen naar werk	
Participatie	BUIG aantallen 3 jaars gemiddelde
Statushouders/wet inburgering	aantal inburgeringsplichtingen
WSW	Voorcalculatie per gemeente
Drechtwerk	aantal SW indicatie en ter werk bij of via Drechtwerk
Zorg voor ondersteuning	
Huishoudelijke ondersteuning	Voorcalculatie per gemeente
Hulpmiddelen, Vervoer	Voorcalculatie per gemeente
Begeleiding, kortdurend verblijf en persoonlijke verzorging	Voorcalculatie per gemeente
Bedfijfsvoering/apparaat	
Apparaat/bedrijfsvoering	Op basis van sleutels diensten

4.6 Investeringsplan

Er zijn geen nieuwe kredieten in deze begroting opgenomen.

4.7 Overzicht per taakveld

Taakveld		Product	Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027		Begroting 2028	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0.4	**Overhead**		**38.281**	**1.192**	**38.018**	**1.110**	**38.109**	**1.129**	**38.077**	**1.129**
0.4	Overhead	Drechtwerk	6.250	825	6.387	843	6.528	862	6.528	862
0.4	Overhead	Apparaatskosten	30.929	367	30.529	267	30.480	267	30.447	267
0.4	Overhead	Apparaatskosten DVO's	1.102		1.102		1.102		1.102	
0.5	**Treasury**		**543**	**249**	**522**	**249**	**501**	**249**	**501**	**249**
0.5	Treasury	Drechtwerk	328	34	307	34	286	34	286	34
0.5	Treasury	Treasury	215	215	215	215	215	215	215	215
6.1	**Samenkracht en burgerparticipatie**		**1.083**	**2.185**	**883**	**1.985**	**883**	**1.985**	**883**	**1.985**
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Apparaatskosten DVO's	1.083	2.185	883	1.985	883	1.985	883	1.985
6.2	**Toegang en eerstelijnsvoorzieningen**		**710**	**710**	**710**	**710**				
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Apparaatskosten DVO's	710	710	710	710				
6.3	**Inkomensregelingen**		**154.946**	**170.081**	**152.293**	**167.326**	**149.495**	**164.504**	**147.634**	**162.627**
6.3	Inkomensregelingen	Inkomensondersteuning	126.846	126.846	124.457	124.457	121.808	121.808	119.945	119.945
6.3	Inkomensregelingen	Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	2.177	2.177	2.134	2.134	2.131	2.131	2.197	2.197
6.3	Inkomensregelingen	Minimabeleid	9.741	9.741	9.621	9.621	9.498	9.498	9.451	9.451
6.3	Inkomensregelingen	Apparaatskosten	16.181	31.316	16.081	31.114	16.057	31.066	16.041	31.034
6.4	**WSW en beschut werk**		**41.311**	**47.030**	**40.435**	**46.252**	**39.425**	**45.343**	**38.883**	**44.801**
6.4	WSW en beschut werk	Drechtwerk	41.311	47.030	40.435	46.252	39.425	45.343	38.883	44.801
6.5	**Arbeidsparticipatie**		**18.131**	**27.132**	**17.995**	**26.842**	**17.812**	**26.644**	**17.793**	**26.616**
6.5	Arbeidsparticipatie	Minimabeleid	22	22	21	21	22	22	22	22
6.5	Arbeidsparticipatie	Statushouders		66		18				
6.5	Arbeidsparticipatie	Participatie	8.532	9.023	8.456	8.853	8.287	8.626	8.278	8.617
6.5	Arbeidsparticipatie	Apparaatskosten	9.577	18.022	9.517	17.949	9.503	17.996	9.494	17.977
6.6	**Maatwerkvoorzieningen (WMO)**		**18.584**	**19.449**	**18.493**	**19.352**	**18.466**	**19.324**	**18.432**	**19.289**
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Hulpmiddelen	6.131	6.131	6.080	6.080	6.081	6.081	6.077	6.077

6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Vervoer	11.535	11.535	11.500	11.500	11.474	11.474	11.445	11.445
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Apparaatskosten	918	1.783	913	1.772	911	1.769	910	1.767
6.71	**Maatwerkdienstverlening 18+**		**2.392**		**2.392**		**2.392**		**2.392**	
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Huishoudelijke ondersteuning	2.392		2.392		2.392		2.392	
6.71A	**Hulp bij het huishouden (WMO)**		**31.625**	**34.387**	**31.903**	**34.663**	**32.174**	**34.933**	**32.432**	**35.191**
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	Huishoudelijke ondersteuning	31.231	33.623	31.512	33.904	31.783	34.175	32.042	34.434
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	Apparaatskosten	394	764	391	759	391	758	390	757
6.71B	**Begeleiding (WMO)**		**30.497**	**34.203**	**30.490**	**34.172**	**30.519**	**34.195**	**30.547**	**34.218**
6.71B	Begeleiding (WMO)	Begeleiding en kortdurend verblijf	26.561	26.561	26.579	26.579	26.614	26.614	26.645	26.645
6.71B	Begeleiding (WMO)	Apparaatskosten	3.936	7.642	3.911	7.593	3.905	7.581	3.902	7.573
6.71C	**Dagbesteding (WMO)**		**11.510**	**12.993**	**11.301**	**12.773**	**11.148**	**12.618**	**10.996**	**12.464**
6.71C	Dagbesteding (WMO)	Begeleiding en kortdurend verblijf	9.936	9.936	9.736	9.736	9.586	9.586	9.435	9.435
6.71C	Dagbesteding (WMO)	Apparaatskosten	1.574	3.057	1.565	3.037	1.562	3.032	1.561	3.029
6.81A	**Beschermd wonen (WMO)**		**1.475**	**1.475**	**1.475**	**1.475**	**1.475**	**1.475**	**1.475**	**1.475**
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	Apparaatskosten DVO's	1.475	1.475	1.475	1.475	1.475	1.475	1.475	1.475
Totaal alle Taakvelden			**351.088**	**351.088**	**346.909**	**346.909**	**342.400**	**342.400**	**340.045**	**340.045**

(bedragen x € 1.000)

5 Vaststelling

Controleverklaring
[Tekst]

Vaststelling
Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur heeft ingestemd met de begroting 2025 op 27 juni 2024.

Het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal:

De secretaris,	De voorzitter,
drs. D.J. van Maanen	drs. P.J. Heijkoop

Algemeen Bestuur

Vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal op 11 juli 2024.

De secretaris,	De voorzitter,
drs. D.J. van Maanen	drs. P.J. Heijkoop

Bijlagen

Bijlage A Bijdragen per gemeente per Opgave

bedragen x € 1.000	Alblasserdam	Dordrecht	Hardinxveld-Giessendam	H.I. Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht	Totaal
Bestaanszekerheid versterken	**7.345**	**74.036**	**3.721**	**6.984**	**10.137**	**10.653**	**22.994**	**135.872**
Inkomensondersteuning	6.761	67.428	3.440	6.420	9.228	9.732	21.272	124.281
Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	110	1.231	55	120	182	168	312	2.177
Minimabeleid	475	5.377	226	444	727	753	1.411	9.413
Ontwikkelen naar werk	**2.151**	**27.772**	**186**	**1.719**	**2.704**	**3.442**	**5.238**	**43.212**
Statushouders	5	27	2	7	8	6	11	66
Participatie	401	5.185	184	382	583	530	1.268	8.533
Drechtwerk	1.745	22.560		1.330	2.113	2.906	3.959	34.613
Zorgen voor ondersteuning	**5.053**	**38.006**	**4.681**	**6.557**	**8.702**	**8.006**	**13.731**	**84.736**
Hulpmiddelen	520	2.817	372	456	526	454	986	6.131
Vervoer	516	4.868	422	906	1.285	1.232	1.856	11.085
Huishoudelijke ondersteuning	1.855	13.154	1.565	2.637	3.591	2.745	5.476	31.023
Begeleiding en kortdurend verblijf	2.162	17.167	2.322	2.558	3.300	3.575	5.413	36.497
Bedrijfsvoering	**3.331**	**37.355**	**2.146**	**3.617**	**5.285**	**5.250**	**10.139**	**67.122**
Apparaatskosten	3.166	34.477	2.032	3.373	4.982	5.019	9.702	62.752
Apparaatskosten DVO's	166	2.877	114	243	303	231	437	4.370
Totaal	**17.880**	**177.169**	**10.734**	**18.877**	**26.829**	**27.351**	**52.102**	**330.942**

Bijlage B Bijdragen per gemeente per taakveld

Dit overzicht wijzigen conform jaarstukken, taakveld en daarbinnen opgave en product

bedragen x € 1.000		Alblasserdam	Dordrecht	Hardinxveld-Giessendam	H.I. Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht	Totaal
0.4	Overhead		152	49		59	42		302
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	135	997	109	203	220	176	346	2.185
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	31	405	5	40	83	55	91	710
6.3	Inkomensregelingen	8.873	91.724	4.548	8.555	12.482	13.121	27.796	167.100
6.4	WSW en beschut werk	1.745	22.560		1.330	2.113	2.906	3.959	34.613
6.5	Arbeidsparticipatie	1.264	15.973	562	1.210	1.852	1.692	4.051	26.603
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.137	8.419	880	1.516	2.002	1.860	3.180	18.995
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	1.900	13.484	1.602	2.698	3.679	2.815	5.608	31.786
6.71B	Begeleiding (WMO)	1.883	16.876	1.800	2.117	2.998	3.279	5.233	34.187
6.71C	Dagbesteding (WMO)	912	5.103	1.179	1.207	1.341	1.406	1.838	12.986
6.81A	Beschermd wonen (WMO)		1.475						1.475
Totaal		**17.880**	**177.169**	**10.734**	**18.877**	**26.829**	**27.351**	**52.102**	**330.942**

Bijlage C Meerjarenbijdrage per gemeente

Bijdragen gemeenten		Alblasserdam				Dordrecht				Hardinxveld-Giessendam				H.I. Ambacht			
Taakveld - Product (Bedragen x 1.000)		2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
0.4	Overhead					152	152	152	152	49	49	49	49				
Prod.	Apparaatskosten					152	152	152	152	49	49	49	49				
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	135	124	124	124	997	888	888	888	109	103	103	103	203	193	193	193
Prod.	Apparaatskosten DVO's	135	124	124	124	997	888	888	888	109	103	103	103	203	193	193	193
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	31	31			405	405			5	5			40	40		
Prod.	Apparaatskosten DVO's	31	31			405	405			5	5			40	40		
6.3	Inkomensregelingen	8.873	8.723	8.568	8.464	91.724	90.209	88.664	87.626	4.548	4.485	4.418	4.374	8.555	8.416	8.273	8.175
Prod.	Inkomensondersteuning	6.761	6.628	6.483	6.379	67.428	66.121	64.674	63.645	3.440	3.387	3.325	3.280	6.420	6.300	6.166	6.068
Prod.	Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	110	108	108	111	1.231	1.206	1.205	1.242	55	54	53	55	120	118	118	121
Prod.	Minimabeleid	474	468	461	459	5.367	5.299	5.229	5.202	226	223	220	219	443	436	430	427
Prod.	Apparaatskosten	1.529	1.519	1.517	1.515	17.698	17.583	17.556	17.538	827	821	820	819	1.572	1.562	1.560	1.558
6.4	WSW en beschut werk	1.745	1.794	1.735	1.724	22.560	22.007	21.677	21.210					1.330	1.322	1.305	1.323
Prod.	Drechtwerk	1.745	1.794	1.735	1.724	22.560	22.007	21.677	21.210					1.330	1.322	1.305	1.323
6.5	Arbeidsparticipatie	1.264	1.247	1.243	1.241	15.973	15.817	15.755	15.738	562	556	554	554	1.210	1.192	1.186	1.186
Prod.	Minimabeleid	1	1	1	1	10	10	10	10					1	1	1	1
Prod.	Statushouders	5	1			27	7			2	1			7	2		
Prod.	Participatie	401	392	386	385	5.185	5.092	5.009	5.004	184	181	179	179	382	373	367	367
Prod.	Apparaatskosten	857	853	856	855	10.751	10.708	10.736	10.724	376	374	375	375	820	816	818	818
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.137	1.143	1.154	1.162	8.419	8.348	8.290	8.228	880	881	893	904	1.516	1.517	1.523	1.530
Prod.	Hulpmiddelen	520	527	540	552	2.817	2.786	2.765	2.742	372	387	403	420	456	447	442	436
Prod.	Vervoer	516	515	513	510	4.868	4.833	4.797	4.759	422	408	404	398	906	917	928	941
Prod.	Apparaatskosten	101	101	101	100	734	729	728	727	86	86	86	86	154	153	153	153
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	1.900	1.917	1.935	1.951	13.484	13.461	13.434	13.401	1.602	1.614	1.625	1.636	2.698	2.748	2.798	2.849

Prod.	Huishoudelijke ondersteuning	1.855	1.872	1.890	1.906	13.154	13.133	13.107	13.074	1.565	1.577	1.588	1.599	2.637	2.688	2.738	2.789
Prod.	Apparaatskosten	45	45	45	45	330	328	327	327	37	37	37	37	61	60	60	60
6.71B	Begeleiding (WMO)	1.883	1.864	1.847	1.829	16.876	16.926	16.988	17.047	1.800	1.889	1.983	2.084	2.117	2.087	2.060	2.033
Prod.	Begeleiding en kortdurend verblijf	1.443	1.427	1.410	1.393	13.281	13.354	13.422	13.484	1.404	1.495	1.590	1.691	1.623	1.596	1.570	1.543
Prod.	Apparaatskosten	440	437	437	436	3.595	3.572	3.566	3.563	396	394	393	393	494	491	490	490
6.71C	Dagbesteding (WMO)	912	924	937	949	5.103	4.995	4.916	4.837	1.179	1.159	1.140	1.121	1.207	1.181	1.163	1.144
Prod.	Begeleiding en kortdurend verblijf	719	732	745	758	3.886	3.785	3.708	3.631	918	900	881	863	935	911	893	874
Prod.	Apparaatskosten	193	192	192	191	1.217	1.210	1.208	1.206	261	259	259	258	272	270	270	270
6.81A	Beschermd wonen (WMO)					1.475	1.475	1.475	1.475								
Prod.	Apparaatskosten DVO's					1.475	1.475	1.475	1.475								
Totaal		**17.880**	**17.766**	**17.541**	**17.444**	**177.169**	**174.683**	**172.240**	**170.604**	**10.734**	**10.742**	**10.765**	**10.825**	**18.877**	**18.698**	**18.502**	**18.432**

Bijdragen gemeenten		**Papendrecht**				**Sliedrecht**				**Zwijndrecht**				**Totaal**			
Taakveld - Product (Bedragen x 1.000)		**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
0.4	Overhead	59	59	59	59	42	42	42	42					302	302	302	302
Prod.	Apparaatskosten	59	59	59	59	42	42	42	42					302	302	302	302
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	220	205	205	205	176	160	160	160	346	311	311	311	2.185	1.985	1.985	1.985
Prod.	Apparaatskosten DVO's	220	205	205	205	176	160	160	160	346	311	311	311	2.185	1.985	1.985	1.985
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	83	83			55	55			91	91			710	710		
Prod.	Apparaatskosten DVO's	83	83			55	55			91	91			710	710		
6.3	Inkomensregelingen	12.482	12.277	12.068	11.930	13.121	12.924	12.721	12.587	27.796	27.310	26.809	26.462	167.100	164.345	161.522	159.617
Prod.	Inkomensondersteuning	9.228	9.052	8.857	8.720	9.732	9.561	9.370	9.236	21.272	20.842	20.368	20.024	124.281	121.892	119.244	117.352
Prod.	Maatwerkvoorziening Inkomenssteun C.Z.G.	182	178	178	183	168	165	165	169	312	306	305	315	2.177	2.134	2.131	2.197
Prod.	Minimabeleid	724	714	704	700	751	743	736	733	1.407	1.388	1.368	1.361	9.391	9.271	9.148	9.101
Prod.	Apparaatskosten	2.348	2.333	2.329	2.327	2.471	2.455	2.451	2.448	4.806	4.775	4.767	4.762	31.250	31.048	30.999	30.967
6.4	WSW en beschut werk	2.113	1.973	1.842	1.790	2.906	2.835	2.790	2.788	3.959	3.885	3.690	3.722	34.613	33.816	33.039	32.557
Prod.	Drechtwerk	2.113	1.973	1.842	1.790	2.906	2.835	2.790	2.788	3.959	3.885	3.690	3.722	34.613	33.816	33.039	32.557

6.5	Arbeidsparticipatie	1.852	1.829	1.821	1.819	1.692	1.671	1.663	1.662	4.051	3.999	3.983	3.977	26.603	26.312	26.204	26.176
Prod.	Minimabeleid	4	3	4	4	3	2	3	3	4	3	4	4	22	21	22	22
Prod.	Statushouders	8	2			6	2			11	3			66	18		
Prod.	Participatie	583	571	561	561	530	518	509	509	1.268	1.236	1.215	1.212	8.533	8.363	8.226	8.217
Prod.	Apparaatskosten	1.258	1.253	1.256	1.255	1.153	1.148	1.151	1.150	2.768	2.757	2.764	2.761	17.982	17.910	17.957	17.937
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.002	1.978	1.969	1.960	1.860	1.839	1.829	1.819	3.180	3.167	3.163	3.157	18.995	18.873	18.820	18.760
Prod.	Hulpmiddelen	526	499	489	478	454	436	427	418	986	998	1.015	1.031	6.131	6.080	6.081	6.077
Prod.	Vervoer	1.285	1.289	1.291	1.293	1.232	1.230	1.229	1.228	1.856	1.833	1.812	1.791	11.085	11.025	10.974	10.920
Prod.	Apparaatskosten	191	190	189	189	174	173	173	173	338	336	336	335	1.779	1.768	1.765	1.763
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	3.679	3.709	3.739	3.767	2.815	2.816	2.817	2.817	5.608	5.696	5.783	5.869	31.786	31.962	32.131	32.290
Prod.	Huishoudelijke ondersteuning	3.591	3.622	3.652	3.680	2.745	2.747	2.748	2.748	5.476	5.565	5.652	5.738	31.023	31.204	31.375	31.534
Prod.	Apparaatskosten	88	87	87	87	70	69	69	69	132	131	131	131	763	758	756	756
6.71B	Begeleiding (WMO)	2.998	2.990	2.985	2.979	3.279	3.205	3.155	3.105	5.233	5.195	5.161	5.126	34.187	34.156	34.179	34.202
Prod.	Begeleiding en kortdurend verblijf	2.300	2.296	2.292	2.287	2.477	2.408	2.359	2.310	4.033	4.003	3.971	3.937	26.561	26.579	26.614	26.645
Prod.	Apparaatskosten	698	694	693	692	802	797	796	795	1.200	1.192	1.190	1.189	7.626	7.577	7.565	7.557
6.71C	Dagbesteding (WMO)	1.341	1.308	1.289	1.269	1.406	1.403	1.400	1.397	1.838	1.796	1.768	1.740	12.986	12.767	12.612	12.458
Prod.	Begeleiding en kortdurend verblijf	1.000	970	951	931	1.098	1.097	1.095	1.092	1.380	1.341	1.313	1.286	9.936	9.736	9.586	9.435
Prod.	Apparaatskosten	341	338	338	338	308	306	305	305	458	455	455	454	3.050	3.031	3.026	3.023
6.81A	Beschermd wonen (WMO)													1.475	1.475	1.475	1.475
Prod.	Apparaatskosten DVO's													1.475	1.475	1.475	1.475
Totaal		**26.829**	**26.411**	**25.977**	**25.778**	**27.351**	**26.950**	**26.577**	**26.376**	**52.102**	**51.451**	**50.667**	**50.364**	**330.942**	**326.702**	**322.270**	**319.822**

Bijlage D Ramingsuitgangspunten per Opgave

Hoofdlijnen van de uitgangspunten opgenomen in de Uitgangspuntennotitie 2025

De inhoud van de begroting vindt zijn basis in de voor de gemeenschappelijke regeling beschreven taken, door de gemeenteraden vastgestelde verordeningen en de inhoudelijke verbinding van de Drechtsteden via de regionale visie Sociaal domein "Iedereen een zelfstandig en volwaardig bestaan". Deze visie is vertaald naar maatschappelijke opgaven die als structuur voor de begroting dienen.

In de uitgangspuntennotitie zijn de algemene uitgangspunten geformuleerd zoals deze ook in voorgaande jaren zijn toegepast. In de uitwerking van deze uitgangspunten wordt ook getoetst aan de werkelijke en trendmatige ontwikkeling per opgave en per gemeente. Hierdoor wordt een zo reëel mogelijk inschatting gemaakt van de ontwikkeling in de komende jaren.
In de uitgangspuntennotitie zelf zijn de uitgangspunten per opgave opgenomen. In het tabellenboek is de verdere vertaling naar omvang en financiën verder uitgewerkt per gemeente.
In hoofdlijn zijn de algemene uitgangspunten de volgende:

- Alleen autonome ontwikkeling, geen beleidswijzigingen in de begroting
- Voor loon- en prijsontwikkeling op de programmakosten is in het meerjarenperspectief de nullijn gehanteerd dus op het niveau van constanten. Dit komt overeen met de methode die gemeenten hanteren in hun meerjarenbegroting
- Voor de apparaatskosten 2025 is als basis CPB indexering gehanteerd zoals deze is opgenomen in de september circulaire 2023. Voor het jaar 2024 is de nieuwe CAO verwerkt die loopt van 1 januari 2024 t/m 31 maart 2025
- Voor de klantaantallen in de bijstand is als basis de CPB Macro Economische Verkenning 2024 gehanteerd
- Voor het minimabeleid zijn het CPB en de gemeentelijke ontwikkelingen gevolgd
- Voor de zorg is de prognose gebaseerd op de verwachte aantallen voorzieningen
- De omvang en het niveau van de formatie op organisatie niveau is berekend aan de hand van de omvang van de taak en exclusief overhead.
- Drechtwerk is gebaseerd op de begroting 2024/jaarschijf 2025 en is apart zichtbaar in verband met de verrekening van de kosten
- DVO's zijn doorberekend op basis van een kostendekkend tarief en in de begroting zal een overzicht van de DVO's worden opgenomen in de bijlagen
- Ongewijzigde kostenverdeelsleutels zoals opgenomen in de Bijdrageverordening 2023
- Vanwege de statistische ramingsonzekerheid wordt een bandbreedte van min en plus 2% gehanteerd in 2026, 4% in 2027 en 6% in 2028. Voor de bijdragen van gemeenten hanteren we de onderkant van de bandbreedte.

Uitgangspunten per gemeente

In de Uitgangspuntennotitie 2025 met tabellenboek die in het Algemeen bestuur is vastgesteld zijn de uitgangspunten per gemeente en per opgave opgenomen. Deze zijn te vinden op www.socialedienstdrechtsteden.nl/bestuur

Bijlage E Verplichte BBV-beleidsindicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft verplicht voor om een standaard set van (beleids)indicatoren in de begroting en het jaarverslag op te nemen. Doel hiervan is de begrotingen en jaarstukken inzichtelijker te maken voor bestuurders en een betere onderlinge vergelijkbaarheid mogelijk te maken. De gegevens komen van Waar Staat Je Gemeente (WSJG), peildatum maart 2024: https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording.
In deze begroting zijn de beleidsindicatoren van het sociaal domein opgenomen.

Indicator	Jaar	Alblasserdam	Dordrecht	Hardinxveld-Giessendam	H.I. Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht
Banen	2022	808,7	798,3	761,0	471,7	748,8	944,8	739,5
Netto arbeidsparticipatie	2023	75,6%	72,0%	77,2%	77,8%	73,9%	75,0%	72,0%
Werkloze jongeren	2022	1 %	2 %	1 %	1 %	1 %	1 %	2 %
Personen met een bijstandsuitkering	2023	278,1	473,0	167,3	205,2	260,6	301,1	391,7
Lopende re-integratievoorzieningen	2023	152,3	241,0	95,2	99,7	130,9	173,1	200,4
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	2022	670	860	660	580	750	970	840

Toelichting op de indicatoren

Banen
Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Netto arbeidsparticipatie
Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

Werkloze jongeren
Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. De cijfers zijn afkomstig van het CBS.

Personen met een bijstandsuitkering
Een uitkering op grond van de Participatie wet. De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.

Lopende re-integratievoorzieningen
Een re-integratievoorziening is een voorziening die door een gemeente wordt ingezet, nadat de gemeente heeft vastgesteld dat een cliënt een belemmering heeft die directe arbeidsinschakeling bemoeilijkt. De voorziening is erop gericht de afstand tot de arbeidsmarkt van een cliënt te verkleinen, waarbij het doel op de lange termijn altijd arbeidsinschakeling is. Het is niet relevant of een voorziening door de gemeente zelf wordt uitgevoerd of dat deze door de gemeente wordt ingekocht.

Cliënten met een maatwerkarrangement WMO
Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

Bijlage F Begrotingssubsidies

In deze bijlage zijn de subsidies opgenomen, die worden verstrekt op basis van de begroting. Dit is één van de juridische grondslagen voor het verstrekken van een subsidie. Er is opgenomen welke organisatie het betreft en welk (maximaal) subsidiebedrag erbij hoort.

De GR Sociaal heeft op dit moment twee begrotingssubsidies. Die worden hieronder benoemd.

- De Stichting Cliëntenraad regio Drechtsteden en de Regionale Adviesraad Wmo Drechtsteden zijn per 1 januari 2024 samengegaan onder de naam Stichting Regionale Adviesraad Sociaal Drechtsteden. Het begrote subsidiebedrag is € 65.000.
- Stichting Urgente Noden (exclusief sociaal leenfonds). Het begrote subsidiebedrag 2025 is € 96.920.

MEMO

Voor : J.C. Paas

Datum : 23 mei 2024

Betreft : MEMO GR Sociaal - Jaarrekening 2023 - Voorjaarsbrief 2024 - Begroting 2025

Inleiding
Op dinsdag 8 april 2024 heeft de GR Sociaal de jaarstukken 2023, voorjaarsbrief 2024 en de begroting 2025 aan gemeenten toegezonden voor zienswijzen. Bijgaande memo betreft een samenvatting van zowel de financiële als inhoudelijke ontwikkelingen op de aangeleverde P&C documenten.

Opvallend daarbij is dat er een wijziging in de opbouw van de rapportage heeft plaatsgevonden ten opzichte van voorgaande jaren. Om deze reden kan vanuit de P&C documenten zoals gepresenteerd niet altijd de aansluiting met voorgaande jaren worden gemaakt. Om deze reden is voor alle documenten in deze memo een aansluiting gemaakt op taakveld om toch het vergelijk te kunnen maken. Verder ontbreekt het in de documenten aan gemeente specifieke cijfers, data en doelstellingen. Waar mogelijk zijn deze onttrokken uit andere bronnen en toegevoegd.

In de documenten wordt ook verwezen naar de uitgangspuntennotitie 2025. Deze is niet als bijlage toegezonden. Dit betreft echter een openbaar document dat door het AB van de GR Sociaal is vastgesteld in haar vergadering van 25 januari 2024. Bijgaand de link naar de betreffende vergadering en de bijbehorende documenten:

https://bestuur.grsociaal.nl/Vergaderingen/GRS-Algemeen-Bestuur-1/2024/25-januari/09:30.

1. Jaarrekening 2023
Het jaar 2023 was het eerste jaar waarin de GR Sociaal niet bezig was met de ontvlechting van de GR Drechtsteden of wijziging van de GR Sociaal vanwege de samenvoeging met de GR Drechtwerk. Daardoor was er meer ruimte en aandacht voor de inhoudelijke ontwikkeling. Gelijktijdig had ook de GR Sociaal te maken met de landelijke trends en ontwikkelingen zoals de krapte op de arbeidsmarkt, de verkiezingen en de gevolgen daarvan op de in gang gezette wetswijzigingen en andere beleidsmatige ontwikkelingen.

De jaarrekening is net als de najaarsbrief opgesteld aan de hand van de door de GR Sociaal geformuleerde opgaven. Het gevolg is dat de opzet van de primaire begroting niet overeenkomt met de jaarrekening waardoor deze niet 1 op 1 is te vergelijken. Verder valt op dat de resultaten per gemeente slechts op onderdelen gepresenteerd worden en niet afgezet zijn tegen de eerder vastgestelde doelstellingen. Dit maakt dat niet helder is of de eerder vastgestelde doelstellingen behaald zijn en hoe deze zich verhouden tot de individuele Drechtstedengemeenten.

De conceptjaarrekening van de GR Sociaal laat voor Sliedrecht op het totaal een positief resultaat zien van € 9.000 ten opzichte van de najaarsbrief 2023. Hierin valt op dat de kosten voor de WSW en beschut werk € 163.000 hoger uitvallen, een voordeel gepresenteerd wordt op arbeidsparticipatie van € 61.000 en de kosten voor Wmo € 154.000 lager uitvallen.

Liquiditeit	Primitieve begroting 2023	Voorjaarsbrief 2023	Najaarsbrief 2023	Concept jaarrekening 2023
Oekraine				20
Samenkracht en burgerparticipatie	86	73	89	122
Inkomensregelingen	10.416	11.715	11.902	11.892
WSW en beschut werk	2.111	2.810	2.947	3.000
WSW en beschut werk			-110	
Arbeidsparticipatie	1.363	1.413	1.366	1.305
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.378	1.636	1.770	1.698
Hulp bij het huishouden (WMO)	2.463	2.297	2.393	2.294
Begeleiding (WMO)	2.622	3.054	2.890	3.025
Dagbesteding (WMO)	869	1.175	1.278	1.163
Maatwerkdienstverlening 18+				
	21.308	**24.173**	**24.525**	**24.519**

Het meest opvallende is de stijging van de primaire begroting naar de voorjaarsbrief. Dit is grotendeels het resultaat van loon-prijsstijgingen als gevolg van de macro economische ontwikkeling aangejaagd door de geopolitieke bewegingen. Dit zien we terug in de stijging van de kosten op de inkomensvoorzieningen vanwege de verhoging van de uitkeringen met 10,2%, de integratie van de begroting Drechtwerk, het uitkeren van leefgeld aan de Oekraïense vluchtelingen, autonome groei op de Wmo maar ook de algemene effecten van de loon en prijsontwikkelingen op diensten.

1.1 Dienstverlening

Ingezet is op het aangaan van lokale en regionale samenwerkingsverbanden. Regionaal heeft dit geleid tot samenwerkingen en aanwezigheid van dienstverleners als de belastingdienst, Dienst Toeslagen en het regionaal Bureau zelfstandigen. Inzet is om dit verder uit te breiden om zo invulling te geven aan het principe van "overheidsbrede" loketten. Op lokaal niveau heeft uitbreiding plaatsgevonden van de lokale aanwezigheid in de gemeenten. In Sliedrecht stond deze samenwerking al. Wel zijn eerste verkennende gesprekken gevoerd waarbij ze willen komen tot een standaardaanbod voor alle gemeenten met de inzet van integrale consulenten. Daarbij is het de vraag of en hoe deze tegemoetkomen in de lokale behoefte.

1.2 Bestaanszekerheid

Onder de opgave bestaanszekerheid vallen de uitkeringen, de energietoeslag, leefgeldregeling Oekraïense oorlogsvluchtelingen en de minimavoorzieningen. Deze hangen in grote mate samen met de macro economische en geopolitieke ontwikkelingen en de effecten daarvan in de loonprijsontwikkelingen voor inwoners en zo ook de instroom van asielzoekers en Oekraïense oorlogsvluchtelingen. In 2023 zagen we dat het minimumloon per 1 januari 2023 is opgehoogd met 10,15% en per 1 juli met 3,13%. Dit had als direct gevolg dat de kosten voor de uitkeringen en de daaraan samenhangende minimavoorzieningen stegen.

In 2023 zagen we voor Sliedrecht, op basis van de jaarrekening, een groei van het bijstandsbestand met 4,8%. Per 1 januari 2023 bedroeg het bijstandsbestand 459 huishoudens en 31 december 2023 481. Wanneer we de data uit het dashboard aanhouden dan zien we onderstaand beeld. Op basis hiervan zou de ontwikkeling van het bestand uitkomen op + 3%.

De groei van het bestand werd voornamelijk veroorzaak door de huisvesting van statushouders, verhuizingen binnen de Drechtsteden en einde werk/beëindiging WW uitkering. In de primaire begroting 2023 werd gerekend met een 0-lijn met daarbij de kanttekening dat er nog geen CPB raming beschikbaar was. De CPB raming 2023 ging uit van een daling met 2,6%[1]. Daarmee wijkt de lijn van Sliedrecht aanzienlijk af. Dit ondanks aanvullende lokale inzet vanuit het Bonkelaarhuis en de pilot waarin inwoners worden toegeleid naar werken in de energietransitie. Daarbij moet wel opgemerkt worden dat de voornaamste instroom bestaat uit statushouders. Dit is een relatief kansrijke groep om gedurende het inburgeringstraject uit te stromen naar werk.

Vanwege de loon-prijsontwikkelingen en het actief onder de aandacht brengen van de minimaregelingen zagen we in 2023 een stijging van het gebruik op het gebied van bewindvoering (2022: 191 – 2023: 214), bijzondere bijstand (2022: 110 – 2023: 131), Persoonlijk minimabudget (2022: 398 – 2023: 417). Daarbij speelt ook mee dat met de herijking van het minimabeleid is besloten dat bijzondere bijstand ook aangevraagd kan worden ter vergoeding van medische kosten.

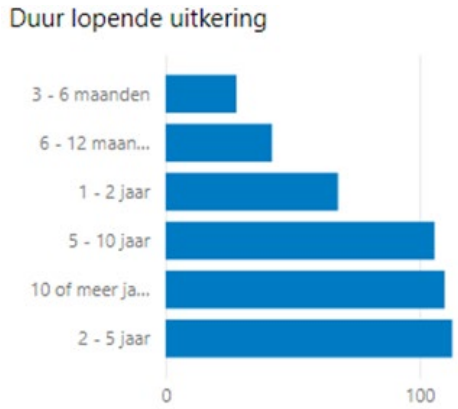
In de jaarrekening is opgenomen dat in 2023 in totaal 910 huishoudens een energietoeslag toegekend hebben gekregen. De regeling liep door tot 1 april 2024, de energietoeslag moet uiterlijk voor 31 augustus 2024 uitgekeerd zijn. Aangegeven wordt dat de eindafrekening bij de jaarrekening 2024 plaats zal vinden. De verwachting is dat we over zullen houden op de Rijksbijdrage.

1.3 Ontwikkelen naar werk

In 2023 is gefocust op het vormgeven van de samenwerking en integratie van Drechtwerk binnen de GR Sociaal en daarmee de samenwerking met de Sociale Dienst Drechtsteden. Aangegeven wordt dat een verzwaring van de problematiek wordt gezien binnen het bijstandsbestand. Een groot deel is niet direct ontwikkelbaar naar werk en vraagt om extra begeleiding en ontwikkeling. Een groot deel van de instroom bestaat uit statushouders. Deze beschikken gemiddeld gezien over meer potentieel maar hebben ook een inburgeringsverplichting waardoor zij niet altijd direct de (mentale) ruimte hebben om uit te stromen naar werk. Het perspectief is wel dat de uitstroom op deze doelgroep in verloop van tijd ho(o)g(er) zal zijn.

Aangegeven wordt dat de verzwaring van de problematiek van het bestand maakt dat een verdere aanpassing van de dienstverlening (o.a. de methodieken en het huidige instrumentarium) op het vlak van ontwikkelen naar werk noodzakelijk is. Daarbij geven ze aan de overtuiging te hebben dat iedereen kan werken. Dit hoeft niet altijd te betekenen dat het gaat over een vorm van betaald werk.

[1] https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-Publicatie-Raming-van-het-bijstandsvolume-in-de-MEV-2023.pdf

In bovenstaande tabel is de verdeling van het zittende Sliedrechtse bestand en de uitkeringsduur daarvan opgenomen. Deze tabel is afkomstig uit een eerste gemeentegerichte ambtelijke rapportage. 44% van de Sliedrechtse huishoudens in het bijstandsbestand is al meer dan 5 jaar afhankelijk van een uitkering (waarvan 23% 10 jaar of langer). Voor 68% van de inwoners in het Sliedrechtse bijstandsbestand geldt dat zij meer dan 2 jaar afhankelijk zijn van een uitkering. In de Drechtsteden is 49% meer dan 5 jaar en 71% meer dan 2 jaar afhankelijk van een uitkering.

Aangegeven wordt dat binnen de opgave ontwikkelen naar werk regionaal € 1,5 miljoen is overgebleven op de participatiemiddelen, daarvan was € 800.000 al gemeld bij de najaarsbrief. Gezien de beschreven problematiek en samenstelling van het bestand is dit een bijzondere ontwikkeling.

Verder wordt gemeld dat er sprake is van een afname van de omvang Wsw deelnemers. In onderstaande tabel de regionale totalen zoals opgenomen in de jaarrekening. Waarbij onder GR Drechtwerk nog inzichtelijk werd gemaakt wat het gemeentelijk aandeel is hebben we dit nu niet meer in beeld. Dit is ook niet opgenomen in het dashboard of de ambtelijke gemeente gerichte rapportage.

	Deelnemers 2021	Deelnemers 2022	Deelnemers 2023
Wsw	960	901	851
Begeleid werken	90	86	78
Beschut werken	73	89	114

1.4 Zorgen voor ondersteuning

Onder de opgave zorgen voor ondersteuning vallen de Wmo diensten. In 2023 is de verordening Maatschappelijke ondersteuning vastgesteld. Onderdeel van de herziene verordening is de beweging die gemaakt wordt van maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen (Wmo naar de voorkant). Doel is het gebruik van algemene voorzieningen te stimuleren waardoor duurdere vormen van geïndiceerde zorg minder nodig zijn waardoor demping van de vraag en kostenontwikkeling plaatsvindt.

De kosten vallen ten opzichte van de najaarsbrief € 154.000 lager uit dan begroot in de najaarsbrief. Binnen de Wmo hebben ze in 2023 sterk te maken gehad met een kostenontwikkeling die volgde uit de stijging van de Cao lonen. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van het aantal voorzieningen ten opzichte van 2022 opgenomen. Opvallend is dat een verdere groei van voorzieningen is uitgebleven en de aantallen op sommige onderdelen zelfs zijn afgenomen. Uitzondering is de stijging van 13,3% op de aantallen dagbesteding. Dit kan deels verklaard worden door toetreding van een nieuwe onderaannemer in het Sociaal Domein. Hierdoor heeft er doorstroom plaatsgevonden vanuit het directe netwerk van de aanbieder (vrijwilligers en participatieplaatsen) richting dagbesteding.

Ontwikkelingen Wmo voorzieningen Sliedrecht			
Ondersteuningsvorm	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Groeipercentage 2023
Huishoudelijke ondersteuning	788	787	-0,1%
Individuele begeleiding	247	244	-1,2%
Dagbesteding	113	128	+13,3%
Rolstoelen	240	243	+1,3%
Scootmobielen	262	256	-2,3%
Drechthopper	1449	1435	-1,0%
Woonvoorzieningen	247	247	~

Om de Wmo op (middel)lange termijn uitvoerbaar en betaalbaar te houden, zal de groei en de gemiddelde kosten per dienst gedempt moeten worden. De verwachting is dat dit bereikt kan worden door de inzet van lokale algemene voorzieningen, waarbij preventie, positieve gezondheid en het -opnieuw- ontwikkelen van eigen kracht en regie centraal staan.

1.5 Bedrijfsvoering
De ontwikkeling van het gemeentedashboard is stil komen te staan vanwege de beweging op "ICT beweegt". Hierdoor kunnen er in het dashboard geen nieuwe koppelingen worden gemaakt. Dit in combinatie met de nieuwe gemeentegerichte werkwijze maakt dat in 2023 is gestart met op ambtelijk niveau gemeentegericht te rapporteren. In de rapportages worden de ontwikkelingen per opgave in beeld gebracht en toegelicht. Voor Sliedrecht zijn ze daarmee gestart begin Q2 2024.

Verder valt op dat vanwege de integratie van de GR Drechtwerk in de GR Sociaal niet langer specifiek wordt gerapporteerd op Drechtwerk. Daarmee hebben we niet langer scherp hoe de ontwikkeling van het Sliedrechtse Sw bestand er uitziet maar vindt er ook geen specifiek rapportage meer plaats op de ontwikkeling op de achtergestelde lening vanuit Drechtwerk aan Assembly partners. Uit de jaarstukken blijkt dat in 2023 wederom geen aflossing heeft plaatsgevonden. Zowel in de voorjaarsbrief 2024 als in de begroting 2025 is in de risicoparagraaf een passage opgenomen waarin het risico op de lening als matig wordt ingeschat als gevolg van een afgegeven borgstelling.

2. Voorjaarsbrief 2024

De Voorjaarsbrief is financieel-technisch ingestoken en betreft een actualisatie van de begroting op basis van de resultaten 2023, de uitgangspuntennotitie 2025 en overige algemene trends en ontwikkelingen. Voor Sliedrecht leidt dit tot een netto verzwaring van de lasten met € 1.074.000. De stijging van de lasten is in grote mate toe te schrijven aan loon-prijsontwikkelingen en een groeiende vraag naar voorzieningen.

In de begroting voor 2025 zijn ontwikkelingen opgenomen met als doel de kostengroei te dempen. Sommige van deze maatregelen zijn doorgevoerd in het begrotingsjaar 2024. Het gaat hierbij om het realiseren van een verhoogde uitstroom van bijstandsgerechtigden richting werk en het dempen van de zorgvraag door te verwijzen naar algemene voorzieningen en afschalen naar lichtere vormen van ondersteuning. Los van deze maatregelen loopt er een bestuurlijke opdracht "toekomstbestendig sociaal domein" waarin met elkaar wordt gekeken welke kansen, optimalisaties en keuzes er zijn voor het realiseren van ombuiging.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de gevraagde bijdrage voor Sliedrecht opgenomen. We zien hierin dat de netto kosten voor inkomensregelingen stijgen met € 310.000, de kosten voor de Wmo toenemen met € 318.000 maar ook de intensieve begeleiding van het bijstandsbestand en de doelgroep nieuw beschut leidt tot een verzwaring van de lasten op de onderdelen beschut werk en arbeidsparticipatie.

Liquiditeit	Begroting 2024 Key	Begroting 2024	Verschil
Overhead	17	39	**22**
Treasury			**-**
Samenkracht en burgerparticipatie		150	**150**
Oekraine uitvoeringskosten	16	16	**-**
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen		55	**55**
Inkomensregelingen	11.845	12.729	**884**
WSW en beschut werk	2.826	2.933	**107**
Arbeidsparticipatie	1.573	1.685	**112**
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.736	1.801	**65**
Hulp bij het huishouden (WMO)	2.413	2.570	**157**
Begeleiding (WMO)	3.223	3.204	**-19**
Dagbesteding (WMO)	1.233	1.348	**115**
Maatwerkdienstverlening 18+			**-**
	24.882	**26.530**	**1.648**
BUIG inkomsten (incl WML correctie)	8.521	9.095	574
Totaal verklaard			**574**
Restant			**1.074**

2.1 Bestaanszekerheid

De stijging van de kosten binnen bestaanszekerheid worden voornamelijk veroorzaakt door de prijsontwikkeling van de uitkeringen en de ontwikkeling van het klantenbestand. Het volume van het klantenbestand is gebaseerd op het startcijfer 2024 + ontwikkeling uit de macro economische verkenning (-0,5%) – afname volume door in te zetten maatregelen. Voor Sliedrecht nemen de kosten toe met € 884.000 maar daar staat ook een verhoogde Rijksbijdrage met een groei van € 574.000 tegenover.

Wat en hoe de ontwikkeling van het bijstandsbestand van/voor Sliedrecht en de Drechtstedengemeenten is ten opzichte van de begroting wordt niet duidelijk. In de risicoparagraaf is enkel een verwacht eindcijfer van 6.180 op Drechtstedenniveau ten opzichte van 6.400 op basis van de CPB ramingen opgenomen.

2.2 Ontwikkelen naar werk
Binnen de opgave ontwikkelen naar werk zijn een aantal projecten opgenomen die moet leiden tot een verhoogde uitstroom uit het bijstandsbestand en activering van inwoners met een bijstandsuitkering. Het gaat hierbij om de volgende maatregelen:

- Uitstroom beschut werk door middel van loonkostensubsidie;
- Werk-fit maken van inwoners die langer dan 2 jaar in de bijstand zitten; resultaat 40% werk, 30% participatieplaatsen en 30% arbeidsmatige dagbesteding;
- Inzetten op Parttime werk voor bijstandsgerechtigden;
- Activering van statushouders, in 2024 worden 260 inwoner geactiveerd waarvan 40% uitstroom naar werk.

De uitstroom naar participatieplaatsen vraagt lokaal om verruiming van de voorzieningen om dit mogelijk te maken. Dit is niet opgenomen binnen de begroting van de GR Sociaal. Aanvullend betekent uitstroom richting dagbesteding weer een verhoging van de kosten op de Wmo. Zowel uit de begroting als de uitgangspuntennotitie wordt niet duidelijk of hier mee is rekening gehouden binnen de kosten voor Wmo dagbesteding.

2.3 Zorgen voor ondersteuning
Binnen de opgave zorgen voor ondersteuning wordt de groei van de kosten voornamelijk veroorzaakt door de indexering van de tarieven van Cao ontwikkelingen. Voor huishoudelijke ondersteuning zijn de kosten met +11% gestegen en individuele begeleiding met 6%. Een andere ontwikkeling die is verwerkt is de verwachte demping van de groei door invoering van projecten als powerfull ageing en het actief afschalen van zorgzwaarte naar lichtere vormen van begeleiding wanneer mogelijk.

3. Begroting 2025

De begroting van de GR Sociaal is inhoudelijk opgebouwd uit de opgaven Versterken bestaanszekerheid, Ontwikkelen naar Werk, Zorgen voor ondersteuning en Dienstverlening. De begroting gaat uit van het principe realistisch ramen en is gebaseerd op landelijke inzichten voortkomend uit onder andere de Macro Economische Verkenning van het CPB en op lokaal-regionale historische trends en ontwikkelingen. Net als in voorgaande begrotingen is in de begroting 2025 voor de meerjarenraming een financiële bandbreedte gehanteerd. Deze loopt op van +2/-2% voor 2026 tot +6/-6% voor 2028. De 100%-lijn is in de kadernota verwerkt het risico dat hierdoor ontstaat is opgenomen in de risicoparagraaf.

De begroting 2025 laat voor Sliedrecht een lastenverzwarend effect zien van + € 2.167.000. De stijging van de lasten is voor het grootste deel toe te schrijven aan de ontwikkeling op de inkomensregelingen + € 1.159.000 en de Wmo voorzieningen + € 539.000. Gelijktijdig zien we ook een ontwikkeling op de inkomstenkant. De prognose op de BUIG inkomsten (Rijksbijdrage voor de uitkeringen) stijgen met € 610.000 in 2025.

- Op alle onderdelen van de begroting geldt dat een deel van de lastenstijging zich laat verklaren door loon-prijsontwikkelingen en de autonome groei van de vraag naar ondersteuning. Dit zien we zowel in de kosten voor de uitkeringen terug, de kosten voor het minimabeleid en bijzondere bijstand maar ook de stijgende kostprijs per dienstverlening binnen de Wmo.
- De kosten voortvloeiend uit de dienstverleningsovereenkomsten (inburgering, leefgeld Oekraïners en ondersteuning gedupeerden toeslagenaffaire) zijn niet langer onderdeel van de begroting van de GR Sociaal. Deze kosten zullen elders in de lokale begroting opgevoerd moeten worden.

3.1 Dienstverlening

De doorgaande optimalisering van de dienstverlening is gericht op het vergroten van de publieke waarde. De dienstverlening is gericht op drie centrale thema's die terugkomen in de doelstellingen op haar dienstverlening. Het gaat hierbij over het aansluiten op de inwoner door stress-sensitief te werken, de nabijheid van dienstverlening voor inwoners door lokale aanwezigheid in de gemeenten en tegelijkertijd handelen vanuit professionaliteit door het leveren van juiste informatie, aanvragen inhoudelijk juist te beoordelen en gepaste snelheid van handelen. Dit heeft zich vertaald in onderstaande doelstellingen.

1. Faciliteren van inwoners, ketenpartners en collega's bij het gemakkelijk, laagdrempelig en efficiënt zaken doen met de Sociale Dienst
2. Stress sensitief en in een keer goed afhandelen van inhoudelijke vragen aan de opgave dienstverlening
3. Onze dienstverlening is eenduidig door de gehele organisatie heen en wordt continu geïnnoveerd en aangepast.

"Dienstverlening dicht bij huis is een belangrijke wens van onze partners én inwoners, daar waar het, het beste past voor de inwoner. Hier ontwikkelen we op door, door de lokale aanwezigheid van onze dienstverlening in deelnemende gemeenten steeds verder te verbreden." P.13

Om aan te sluiten op de doelgroep en bij te dragen aan de brede hulpvraag worden integrale consulenten ingezet. Hiermee willen ze bijdragen aan oplossingen voor inwoners bekeken vanuit een breder perspectief dan enkel een specialisme. Waar nodig/gevraagd zullen ze ook regie voeren bij klanten met multiproblematiek. Zo geven ze aan tunnelvisie door specialisatie te willen voorkomen.

Echter valt hierbij ook een kanttekening te plaatsen. Wanneer het multiproblematiek betreft zijn de onderwerpen waarvoor de Sociale Dienst Drechtsteden verantwoordelijk is slechts een onderdeel in het geheel. Sociaal maatschappelijke dienstverlening wordt op lokaal niveau georganiseerd en aangeboden. Hierbij moet het dus niet zijn dat door de Sociale Dienst een andere rol wordt aangenomen waardoor ze treden in de taken van het Bonkelaarhuis en zaken dubbel georganiseerd en gefinancierd worden. Dit vraagt om continue afstemming in de uitvoering.

3.2 Bestaanszekerheid versterken

De opgave Bestaanszekerheid richt zich op het versterken van de financiële zelfredzaamheid van inwoners. Dit doet zij door uitvoering en invulling te geven aan inkomensondersteuning (uitkeringen), het minimabeleid en vroegsignalering en schuldhulpverlening. Momenteel zijn er ontwikkelingen gaande die van invloed kunnen gaan zijn voor 2025, deze zijn nog niet opgenomen in de begroting. Het gaat hierbij om de landelijke herziening van de Participatiewet, het wetsvoorstel handhaving sociale zekerheid ter versoepeling van het handhavingsbeleid en het wetsvoorstel Wet aanpak meervoudige problematiek. De laatste moet een wettelijk kader gaan bieden voor gemeenten om beter regie te kunnen voeren op meervoudige problematiek binnen het sociaal domein.

Binnen de opgave hebben ze drie centrale doelstellingen geformuleerd. Deze zijn gericht op het bieden van preventie, een stabiele financiële basis en hulp en ondersteuning. Onderstaand de geformuleerde doelstellingen.

1. Wij zetten ons samen met lokale partners in om financiële problematiek bij de inwoners van de Drechtsteden te voorkomen.
2. Wij bieden hulp bij bestaanszekerheid vraagstukken.
3. We werken aan duurzame financiële stabiliteit en perspectief voor inwoners die dat nodig hebben.

Hiervoor zet de Sociale Dienst in op een aantal zaken zoals het voorkomen van niet-gebruik van regelingen. Het vergroten van haar zichtbaarheid en nabijheid om (meer) inwoners eerder te bereiken voor schuldhulpverlening. Hier speelt ook mee dat de wettelijke termijn voor schuldregelingen is gehalveerd van 36 maanden naar 18 maanden, hierdoor ontstaat er voor inwoners sneller een perspectief op een nieuwe situatie.

"Niet gebruik van regelingen kan de samenleving op korte termijn wellicht geld besparen, maar op langere termijn geld kosten, als het niet gebruik leidt tot bijvoorbeeld hogere ziektekosten, schuldenproblematiek en/of slechtere omstandigheden waarin kinderen opgroeien."

Daarbij is er ook oog voor de achtergrond, de context en de complexiteit van problemen van inwoners. Ze bieden hulp en ondersteuning om het doenvermogen en de financiële zelfredzaamheid duurzaam te vergroten. Ook wordt aangegeven dat dit kan betekenen dat ze in sommige gevallen structurele ondersteuning bieden omdat de maatschappelijke kosten bij herhaaldelijke terugval hoger uitvallen. Daar waar nodig en gepast wordt ook de samenwerking met de lokale hulpverlening aangegaan om een positieve impact op de bestaanszekerheid van inwoners te realiseren.

De totale kosten voor bestaanszekerheid nemen voor Sliedrecht in 2025 toe met 1.119.000 ten opzichte van 2024. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door;

1. Hogere kosten op de uitkeringen als gevolg van de stijging van het wettelijk minimumloon per 1 januari 2023 (+3,75%) en de geprognosticeerde groei van het bijstandsvolume met 0,8% tov 2024.
2. Stijging van de kosten voor minimabeleid als gevolg van het voorkomen van niet-gebruik van voorzieningen en indexering van het minimumloon + € 111.000.

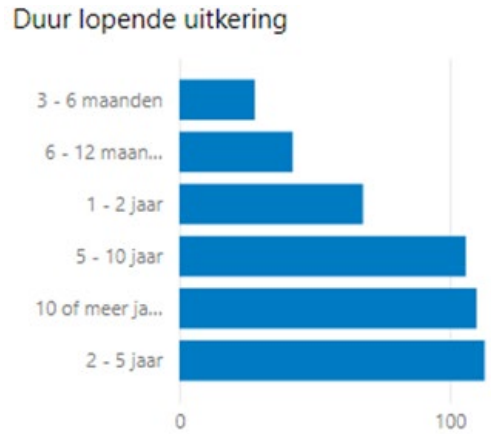
3.3 Ontwikkelen naar werk

Binnen de opgave ontwikkelen naar werk staat de ontwikkeling en toeleiding van het bijstandsbestand richting een vorm van (betaald) werk centraal en de inzet en begeleiding op de wsw doelgroep en de inzet van Drechtwerk als leer-ontwikkelbedrijf en sociale werkvoorziening. Dit kan bijvoorbeeld zijn door deel te nemen aan een ontwikkeltraject, een opleiding, vrijwilligerswerk, participatieplaats of een betaalde baan. De prioriteiten en de activiteiten binnen de opgave worden daardoor grotendeels bepaald door de ontwikkeling en samenstelling van het bestand, de economische conjunctuur en de vraag van de arbeidsmarkt. Vanuit de opgave Ontwikkelen naar werk zijn onderstaande doelstellingen geformuleerd.

1. We helpen klanten zich te ontwikkelen naar werk door te doen.

2. Wij bieden klanten een (on)betaalde plaats die bij hen past.
3. Wij houden klanten die betaald aan het werk zijn, aan het werk.

Aangegeven wordt dat zowel de instroom als de uitstroom uit de bijstand historisch laag is. Daarbij geven ze aan dat met de aanpak van de afgelopen jaren de focus primair was gericht op toeleiding naar werk. Ontwikkeling stond daardoor minder centraal terwijl dit wel nodig is wanneer de afstand tot de arbeidsmarkt groot is. In Sliedrecht ziet de uitkeringsduur van het zittende bijstandsbestand er als volgt uit;

* stand per 2 april 2024, totaal 488 huishoudens

44% van de huishoudens in het bijstandsbestand is al meer dan 5 jaar afhankelijk van een uitkering (waarvan 23% 10 jaar of langer). Voor 68% van de inwoners in het Sliedrechtse bijstandsbestand geldt dat zij meer dan 2 jaar afhankelijk zijn van een uitkering. In de Drechtsteden is 49% meer dan 5 jaar en 71% meer dan 2 jaar afhankelijk van een uitkering.

Instroom wordt in 2024 voornamelijk veroorzaakt door de huisvesting van statushouders, einde tijdelijk werk en verhuizingen uit andere Drechtstedengemeenten. Uitstroom wordt gerealiseerd door werkaanvaarding en verhuizing naar andere Drechtstedengemeenten. Eindstand bijstandsuitkeringen 2023 bedroeg voor Sliedrecht 500 huishoudens. Op basis van de uitgangspuntennotitie zou het bestand eind 2024 oplopen tot 502 en eind 2025 506 huishoudens. Hierin wordt geen rekening gehouden met aanvullende lokale inzet.

"De opgave zet dan ook vol in op verandering. Verandering is nodig, want doen wij dat niet, dan blijven te veel mensen langs de kant staan en doen niet (meer) mee."

- In 2025 gaat de Sociale Dienst inzetten op de inrichting van het regionaal werkcentrum in samenwerking met partijen als het UWV. Zij hebben de wettelijk taak gekregen om samen te werken om 1 loket voor inwoners en bedrijven te vormen voor alle vraagstukken die raken aan het zoeken naar werk.
- Ingezet wordt op het bieden van een integraal ontwikkelpad aan inwoners waarbij alle schakels aan elkaar verbonden worden. Dit sluit aan op de gewenste beweging van 'Simpel Switchen' waarin niet de voorziening maar de ontwikkeling van de inwoner centraal wordt gesteld.
- Als derde wordt de sociale werkvoorziening verder geïntegreerd in de dienstverlening en daarvoor omgevormd van traditionele sociale werkvoorziening naar een leer-ontwikkelbedrijf voor onze inwoners. Hiervoor zullen ook meer en andere werkvormen aangeboden gaan worden om aan te sluiten op de ontwikkelbehoefte en potentie van de doelgroep.

Verder valt uit de samenvatting van de financiële resultaten nog een aantal zaken op te maken die aansluiten op de inzet voor 2025. Duidelijk wordt dat meer ingezet wordt op middelen als Loonkostensubsidie, deeltijdwerken te ondersteunen en het inzetten op het werk-fit maken van inwoners. Dit sluit aan op de behoefte die er is vanwege de afstand die voor veel inwoners is ontstaan vanwege onder andere de uitkeringsduur. Daarbij is de inzet dat op het totale uitkeringsbestand 400 inwoners begeleid en ontwikkeld worden en stellen ze als doel om 40% uit

te laten stromen richting regulier werk, 30% naar arbeidsmatige dagbesteding en 30% naar een participatieplek.

Hierbij is het knelpunt dat gemeenten verantwoordelijk zijn gemaakt voor de participatieplaatsen, 30% uitstroom hier naartoe vraagt om een ophoging van het aantal plaatsen en dus lokaal te maken kosten à € 3.000 per plek. Uitstroom naar arbeidsmatige dagbesteding is eveneens een verzwaring van de lasten doordat deze landen binnen de WMO. Hiermee "kost" een inwoner zijn uitkering à € 15.000 + begeleidingsvergoeding dagbesteding à +/- € 15.000. Deze ontwikkeling leidt er toe dat op het gebied van dagbesteding de Wmo kosten zullen toenemen en een impliciete vraag aan gemeenten gesteld wordt om het aantal participatieplaatsen te verhogen waardoor de kosten stijgen.

Binnen de opgave Ontwikkelen naar werk stijgen de lasten met € 60.000. Het volgende valt hierin op:

- Opvallend is dat de kosten voor participatie dalen van € 651.000 in 2024 naar € 530.000 in 2025 terwijl sterk ingezet wordt op ontwikkeling van de doelgroep.
- De mutatie van € 213.000 lagere lasten in verband met het uit de begroting halen van de Wet Inburgering is in het resultaat verwerkt. De werkelijke stijging van de kosten valt daarmee € 213.000 hoger uit.

3.4 Zorgen voor ondersteuning

Binnen de opgave zorgen voor ondersteuning wordt invulling gegeven aan de Wet maatschappelijke ondersteuning. Hiervoor richten ze zich in taak en dienstverlening op het vergroten van de zelfredzaamheid en de participatie van inwoners. Hierbij hanteren ze het uitgangspunt "zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig" en gaan ze uit van het principe positieve gezondheid. Dit doen ze ook door te kijken naar de mogelijkheden van de inwoner zelf en het netwerk te kijken. Ook wordt de aansluiting gemaakt op voorliggende voorzieningen zoals lokale voorzieningen en zorgaanbieders.

Het vooruitzicht is dat per 2026 een inkomensafhankelijk eigen bijdrage ingevoerd zal worden. Verder hebben de uitvoeringspartijen te maken met personele krapte. Het gevolg is dat er op onderdelen sprake is van wachtlijsten en daarmee uitgestelde zorg. Welk effect deze ontwikkelingen hebben op de demping van de vraag en kosten is onduidelijk en niet in deze begroting ingeprijsd. Onderstaand de doelstellingen zoals geformuleerd voor de opgave Zorgen voor ondersteuning.

1. Wij indiceren en voeren regie op de beoogde effecten van de ingezette maatwerkondersteuning.
2. Wij zorgen voor de ondersteuning die nodig is om mee te doen naar vermogen en richten ons op ontwikkeling waar mogelijk.
3. Wij zorgen voor ondersteuning voor klanten die nodig is om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen wonen.

Vanuit de Sociale Dienst wordt ingezet op het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners. Dit doet zij vanuit de gedachte dat dit bijdraagt aan een grotere mate van gezondheid. Daarbij komt dat door inwoners te ondersteunen in hun ontwikkeling het hulp en ondersteuningsaanbod ook weer afgeschaald kan worden. Hiervoor zal ook extra ingezet worden op monitoring en sturing en het inzichtelijk maken van de effecten van de ingezette hulp en ondersteuningsvorm. Dit samen met het realiseren van uitstroom draagt bij aan het beheersen en dempen van de kostenontwikkeling op de Wmo voorzieningen.

De kostenontwikkeling voor de opgave zorgen voor ondersteuning is gebaseerd op loon-prijsontwikkelingen en de groei van het aantal maatwerkvoorzieningen. De groei van het aantal voorzieningen is gebaseerd op de historische trend. De vraag is in welke mate de historische trend als maatstaf kan worden genomen als voorspellende waarde. Een alternatief zou kunnen zijn om de kostenontwikkeling mede te baseren op bijvoorbeeld demografische ontwikkelingen.

"Alvorens een beroep wordt gedaan op de maatwerkvoorziening Huishoudelijke ondersteuning wordt eerst onderzocht een programma gericht langer zelfstandig en zelfstandig actief deel te nemen aan de maatschappij. Daarnaast hebben we ook de verwachte

klantenaantallen naar beneden bijgesteld door de zogenaamde 'beweging Wmo naar de voorkant' waarbij lichtere vormen van begeleiding en dagbesteding lokaal worden opgepakt." P.10

Voor Sliedrecht zien we de kosten voor de Wmo stijgen met € 539.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende effecten:

- Autonome groei van het aantal indicaties huishoudelijke ondersteuning en stijging van de tarieven als gevolg van Cao ontwikkelingen (+11%)
- Autonome groei individuele begeleiding en stijging van de tarieven als gevolg van Cao ontwikkelingen (+6%)
- Invoering herstelgerichte ondersteuning (powerfull ageing) regionaal voordeel van € 760.000.
- Beweging naar de voorkant, inzet van de algemene voorzieningen. Regionaal voordeel van 540.000.

3.5 Bedrijfsvoering

De kosten voor bedrijfsvoering stijgen voor Sliedrecht met € 692.000. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door een verschuiving van de apparaatslasten van de opgave ontwikkelen naar werk naar bedrijfsvoering en het opvoeren van de uitvoeringskosten van de DVO's. De overige kosten stijgende effecten zijn te verklaren door;

1. Nacalculatie Cao 2024
2. Nacalculatie CPI 2024 van 2,5% naar 3,3%
3. Loonindex 2025 is gesteld op 5,4%
4. Prijsindex is gesteld op 2,8%

Gemeente Sliedrecht

GR Sociaal
Tav AB GR Sociaal
Postbus 619
3300 AP Dordrecht

Gemeente Sliedrecht
Industrieweg 11
3361 HJ Sliedrecht
Postbus 16
3360 AA Sliedrecht

T (0184) 14 0184
F (0184) 41 2769
gemeente@sliedrecht.nl
www.sliedrecht.nl

Datum
22 april 2024

Betreft
Zienswijze jaarrekening 2023, voorjaarsbrief 2024 & begroting 2025

Uw kenmerk
2024-0033717

Ons kenmerk
…

Afdeling
Samenleving

Telefoon direct
0184-495913

Behandeld door
Jeroen Loeve

Geachte leden van het Algemeen Bestuur van de GR Sociaal,

Op 8 april 2024 heeft het Dagelijks Bestuur van de GR Sociaal de gemeenteraad van Gemeente Sliedrecht verzocht een zienswijze uit te brengen ten aanzien van de voorjaarsnota 2024, de begroting 2025 en kennis te nemen van de conceptjaarrekening 2023. Bijgaand treft u onze zienswijze aan.

Vooraf
Net als vorig jaar wensen wij op te merken dat de wijze waarop de verschillende documenten zijn opgebouwd maken dat het lastig is een bestuurlijk oordeel te vellen. Dit wordt deels veroorzaakt doordat de structuur van de documenten is gewijzigd en omgezet naar de inhoudelijke opgaven. Daarnaast vraagt het ook om aanvullende informatie en duiding op de voortgang en realisatie van de doelstellingen.

Algemeen
Wij willen onze dank en waardering uitspreken voor de medewerkers van de GR Sociaal. Dagelijks staan uw medewerkers klaar om onze inwoners bij te staan met hulp en ondersteuning op het gebied van bestaanszekerheid, maatschappelijke ondersteuning en de begeleiding naar werk. Daarnaast verdient de wijze en snelheid waarmee invulling en uitvoering is gegeven aan de Energietoeslag 2023 een compliment.

Helaas moeten wij ook constateren dat onze zorgen over de ontwikkeling van ons bijstandsbestand niet af- maar juist toegenomen zijn. Dit terwijl op lokaal niveau (succesvol) een bijdrage is en wordt geleverd vanuit twee verschillende projecten om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt actief richting werk te ontwikkelen. Dat betekent dat het werkelijke resultaat van uw geleverde inspanningen lager uitvalt, daar waar wij juist hogere verwachtingen koesteren.

Jaarrekening 2023
De conceptjaarrekening van de GR Sociaal loopt in zijn totaliteit nagenoeg gelijk op met de najaarsbrief 2023. Opvallend is dat de kosten voor de WSW en beschut werk hoger uitvallen en een financieel voordeel gepresenteerd wordt op arbeidsparticipatie en de Wmo. Gezien de samenstelling van ons bijstandsbestand hadden wij verwacht een tegengestelde beweging te zien om ontwikkeling en uitstroom te realiseren. Ten aanzien van de Wmo hebben we kunnen constateren dat over de gehele linie (exclusief dagbesteding) een krimp heeft plaatsgevonden in het aantal voorzieningen. Wij hebben zorgen over het effect van de wachttijden en de gevolgen daarvan voor onze inwoners. Wij verzoeken u dan ook meer inzicht te verlenen in de onderliggende ontwikkelingen die ten grondslag liggen aan de krimp om zo beeld te krijgen van de kansen en bedreigingen.

Voorjaarsbrief 2024
De Voorjaarsbrief is financieel-technisch van aard en betreft een actualisatie van de begroting op basis van de resultaten 2023, de uitgangspuntennotitie 2025 en overige algemene trends en ontwikkelingen. Voor Sliedrecht leidt dit tot een netto verzwaring van de lasten met € 1.074.000. Een zeer forse opgave. Het doet ons goed om te zien dat in het lopende begrotingsjaar al enkele maatregelen zijn getroffen om de kostengroei te dempen.

Het gaat hierbij om het realiseren van een verhoogde uitstroom van bijstandsgerechtigden richting werk en het dempen van de zorgvraag door te verwijzen naar algemene voorzieningen en afschalen naar lichtere vormen van ondersteuning. Met deze beweging wordt ook de impliciete vraag aan gemeenten gesteld om te investeren in de lokale structuur. Aanvullende inzet op het bijstandsbestand met als doel uitstroom richting werk, dagbesteding en participatieplaatsen vraagt om verruiming van de lokale voorzieningen. Door de directe samenhang in regionale en lokale diensten verzoeken wij u om nog nauwer de samenwerking aan te gaan met onze organisatie om tot samenhangende voorstellen te komen zodat een integrale afweging kan worden gemaakt door onze raad.

Begroting 2025
De begroting 2025 laat voor Sliedrecht een zeer forse structurele verzwaring van de lasten zien. In 2025 stijgen onze netto lasten voor de activiteiten en verantwoordelijkheden van de GR Sociaal met maar liefst € 1.095.000. Dit is voor het grootste deel toe te schrijven aan de ontwikkeling op de inkomensregelingen en de Wmo voorzieningen. Zoals u aangeeft wordt dit veroorzaakt door de groeiende vraag naar voorzieningen en de opgelopen loon-prijsontwikkeling. De houdbaarheid van het sociaal domein en de voorzieningen voor onze inwoners komen daardoor steeds verder onder druk te staan. In de begroting 2025 zijn aanvullende maatregelen opgenomen om de kostengroei te dempen. Echter hebben wij wel onze zorgen of dit afdoende is om de gepresenteerde lijn in het meerjarenperspectief te realiseren. Wij dringen er dan ook op aan om de gepresenteerde lijn te volgen en vragen u om nader te onderbouwen hoe u deze zal realiseren.

Het doet ons goed om te lezen dat er meer aandacht is voor de wijze waarop inwoners ondersteund worden. De hulpvraag van de inwoner vormt het vertrekpunt voor de door u te leveren hulp en ondersteuning. Hiervoor zoekt u de verbinding met het lokale veld. Een ontwikkeling die voor Sliedrecht niet nieuw is. Wel nieuw is de introductie van de integraal consulent als antwoord hierop. Zoals u weet zijn wij voorstander van een integrale benadering. Daarin stellen wij wel het Bonkelaarhuis en haar

werkwijze als centrale toegang centraal. Wij gaan er van uit dat u aansluit op de door ons lokaal georganiseerde context.

Met de integratie van Drechtwerk in de GR Sociaal is meer aandacht ontstaan voor de kansen die dit kan bieden. Het positioneren van Drechtwerk als leer-, werk- en ontwikkelbedrijf naast haar functie van sociale werkvoorziening sluit hier op aan. Wij zien net als u kansen om de kennis, expertise en infrastructuur breder toe te passen en zo bij te dragen aan de ontwikkeling van onze inwoners met een bijstandsuitkering. Daarbij onderschrijven wij het principe "iedereen kan werken", of dit nu een betaalde baan is of niet. Het kunnen op en afschalen tussen voorzieningen door inwoners (simpel switchen) blijven wij als randvoorwaardelijk zien. Het doet ons dan ook goed om dit uitgangspunt terug te lezen in uw plannen. Wij gaan er dan ook van uit dat u vast zult houden aan de ingezette koers, ook bij personele wisselingen binnen uw organisatie. Binnen het geheel van deze ontwikkeling roepen wij u op om vanuit uw hart, oog en aandacht te houden voor de huidige medewerkers. Zij kunnen op onze blijvende steun rekenen.

U zet in op het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners vanuit de gedachte om bij te dragen aan de gezondheid en zo de vraag naar maatwerkvoorzieningen en de bijbehorende kostengroei te dempen. De inzet op concepten als 'Powerfull Ageing' is mooi en levert haar bijdrage evenals het kunnen afschalen van dagbestedingsvormen. Dit laatste zouden wij graag in zijn totaliteit van de Participatiewet, de Wmo, WLZ en algemene voorzieningen willen bezien. Daarbij de vraag in het achterhoofd houdende hoe we komen tot passende ondersteuning die aansluit op de hulpvraag en ontwikkelmogelijkheden van de inwoner.

Ravijnjaar 2026

Als gemeente zien wij ons geconfronteerd met grote financiële uitdagingen. Het ravijnjaar 2026 is ook voor Sliedrecht een jaar waarin wij, bij ongewijzigd beleid, structureel te maken zullen krijgen met grote tekorten in het meerjarenperspectief. Dit maakt dat we genoodzaakt zijn om in de breedte van onze verantwoordelijkheden te kijken naar ombuigingen. Dit is noodzakelijk om onze inwoners van kwalitatieve dienstverlening te kunnen blijven voorzien. Hiervoor vragen wij ook van u om uw medewerking en bijdrage te leveren. De opbrengsten zullen worden betrokken bij de besluitvorming voor de kadernota 2026.

De uitwerking van de bestuursopdracht sluit aan op deze uitdaging. Wij zien met vertrouwen de uitkomsten van dit traject tegemoet.

Tot slot
Wij verwachten dat u conform de Wet op de gemeenschappelijke regelingen een reactie uit zult brengen op de door ons ingebrachte punten en dat de door ons ingebrachte punten hun weg zullen vinden in de uitvoering.

Hoogachtend,

Namens de gemeenteraad,

De griffier,	De burgemeester,
mr. R.P.A. van Aalst	Mr. Drs. J.M. de Vries

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

2023

Dit deden wij voor uw gemeente

Jaarverslag
Gemeente Sliedrecht

Wat deed OZHZ?

Voor uw inwoners en ondernemers

Bekijk de online jaarverslagomgeving van uw gemeente. U leest daar het hele jaar door over de laatste vergunningsprocedures en toezichtsacties. We nemen u ook mee in onze verhalen over de meest actuele onderwerpen. Van de rugstreeppad die de bouw stillegt tot aan de uitspraak van de Raad van State over windmolens. Van hoe de woonwijk van de toekomst eruit ziet tot aan toezicht op de jacht. U leest interviews met experts en ziet wat adviezen in de praktijk betekenen. Het is de online omgeving waar iedereen kan zien wat OZHZ betekent voor de leefomgeving. U, maar ook iedere inwoner, ondernemer, raadslid, ambtenaar of samenwerkingspartner.

Scan de bijgaande QR-code met uw mobiele telefoon of kijk op www.ozhz.nl/regio/sliedrecht-2023

Voorwoord

Een duurzame, gezonde én veilige leefomgeving. Samen met uw gemeente zetten we ons hard in om dit mogelijk te maken. In 2023 troffen we voorbereidingen op de komst van de Omgevingswet. Zo werkten we aan een regionaal bodembeleid zodat overal dezelfde regels gelden voor PFAS en risicovolle bouwstoffen. Totdat het nieuwe beleid ingevoerd is werken we met voorbeschermingsregels, om deze periode te overbruggen. We voerden we taken uit op het gebied van duurzaamheid en organiseerden we een kennissessie over ondermijning. Ik ben blij met onze samenwerking. Die is essentieel.
“Sliedrecht, een dorp waar inwoners op de eerste plek staan”. De gemeente zet zich hier de komende periode voor in. Met de bouw van 2500 extra aantrekkelijke, duurzame woningen. Goede bereikbaarheid, veilig en met minder overlast. En samen werken aan duurzaamheid en de energietransitie. OZHZ mocht u daar ook in 2023 bij ondersteunen en in goed overleg zetten we de samenwerking graag voort.

In dit jaarverslag vindt u weer de cijfers en bijzonderheden. We hebben met elkaar opnieuw mooie resultaten bereikt. Ons werk heeft naast inhoudelijke resultaten, ook financiële consequenties. We zijn niet boven de 100% uitgekomen.

Wellicht las u al over de resultaten van 2023 in onze online jaarverslagomgeving. Daar vindt u verhalen, nieuwsberichten en dossiers. Van onze uitvoeringsafspraken over de Omgevingswet, complexe dossiers tot aan nieuwe vergunningen. Dit houden we het hele jaar door actueel.
Ik wens u veel leesplezier!

Ronald Visser
Directeur

Vragen over dit jaarverslag?

U kunt altijd terecht bij de relatiebeheerder. Voor uw gemeente is Harrie Nuijten. Harrie is te bereiken via 06 – 30375881 of via **hjm.nuijten@ozhz.nl**

De belangrijkste cijfers

Om ons werk goed uit te voeren in uw gemeente, sprak OZHZ een budget met u af van € 540.889,- .
Dit is inclusief het restant van 2022 en de werkzaamheden ten behoeve van de E-agenda, waarvoor het jaar 2023 een separate opdracht is verleend.
Uiteindelijk hebben wij € 513.472,- besteed, dat is 94,9% van het beschikbare bedrag. Dit betekent dat we minder besteedden dan verwacht.

Waarom zijn de bestedingen lager dan verwacht?
Thematisch toezicht gebruiksfase milieu: door de start van een grote groep nieuwe inspecteurs (zij-instromers) is het programma enigszins aangepast om inspecteurs passend werk te laten uitvoeren. Alle projecten zijn inmiddels gestart, maar vaak in een andere omvang dan in het jaarprogramma is opgenomen Hier wordt in het nieuwe programma generiek toezicht 2024 ook aandacht aangegeven. Om de nieuwe collega's ervaring te laten opdoen wordt bijvoorbeeld het project horeca uitgebreid en wordt het project plastic korrels beperkter voortgezet.

Coördinatie grondstromen blijft ook achter. Nadat in de eerste 2 maanden niet of nauwelijks inzet gevraagd is aan OZHZ, is een regiobrede flyer opgesteld en gepresenteerd aan de gemeenten. Doel van deze flyer was om onze rol als grondstromen coördinator bij gemeenten weer meer onder de aandacht te brengen. Het laatste half jaar is de realisatie gestegen. De werkelijke besteding blijft sterk afhankelijk van de vraag uit de markt.

Bij Bezwaar en beroep, Toezicht asbestverwijdering bij sloop, Ondermijning, Omgevingsveiligheidtaken, Zonebeheer, Basisregistratie ondergrond, Duurzaamheid en Ecologie is de besteding lager dan verwacht, maar deze posten zijn vraag gestuurd.
Ook blijft de besteding van sanering van de asbestaken achter vanwege problematiek op de arbeidsmarkt.

Waar wordt meer tijd aan besteed dan verwacht?
Bij Klachten / meldingen milieu loopt de besteding ruim voor op de begroting.
De overbesteding bij klachten en meldingen wordt mede veroorzaakt door een meer dan gemiddeld aantal nieuwe locaties waarover klachten zijn ingediend.
Daarnaast zijn er nog de diverse algemene bekende redenen:

- Vasthoudendheid klagers;
- Kritischere blik ondernemers;
- Hogere eisen aan rapportageplicht na uitvoering geluidsmetingen;
- Meer overtredingen t.o.v. minder meldingen;
- Algemene registratieplicht wordt steeds uitgebreider;

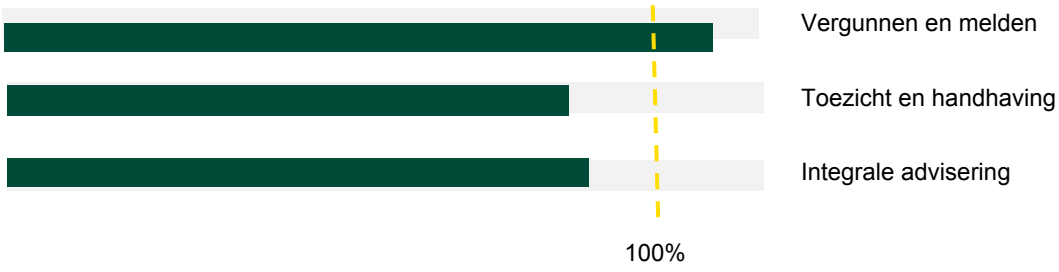
De overbesteding bij Lucht wordt voornamelijk veroorzaakt door het beantwoorden van veel vragen over stikstof. Het gaat om meer dan 10 adviezen waaronder Baanhoek West, Rivierdijk 2 en Stationsweg 1. Daarnaast is afgesproken om de NSL (CIMLK)-monitoring ook op het jaarprogramma te boeken.

De overbesteding op Ontwikkelfase Register Externe Veiligheidsrisico's (REV) wordt gecompenseerd door de onderbesteding op Omgevingsveiligheidtaken. Het vullen van het register met alle milieu belaste activiteiten kost meer tijd dan verwacht.

We besteedden meer tijd dan verwacht aan Planning en coördinatie expertise. Onder deze werksoort boeken we werkzaamheden die samenhangen met de programmering van werkzaamheden, opstellen van rapportages en het beantwoorden van vragen over de voortgang. Deze werksoort is ingevoerd om inzicht te geven in de omvang van dit type werkzaamheden. In de praktijk merken we dat deze werkzaamheden met name bij de adviestaken tijdrovend zijn. Dat hangt samen met het grote aantal adviestaken dat we uitvoeren (geluid, ecologie, lucht, duurzaamheid, bodem etc.). Vragen moeten meestal voor elk van deze taakvelden worden beantwoord. OZHZ onderzoekt hoe de inzet kan worden beperkt. Naar verwachting zal het sneller ontsluiten van informatie door de ontwikkeling van dashboards een positief effect hebben.

Hieronder is de financiële realisatie van het jaarprogramma (in %) weergeven, onderverdeeld naar vakgebied.

Financiële realisatie in vogelvlucht

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Financieel overzicht

Omschrijving		Beschikbaar	Realisatie	Voortgang
	Algemeen	**81.981**	**86.744**	**106%**
DB01	Thema's Ontwikkeling en Beheer	23.538	22.284	95%
DB02	Regionale Generieke taken	43.358	51.236	118%
JA01	Lokale (extra) projecten	-	1.599	0%
JA02	WOB verzoeken	960	993	103%
JA03	Advisering wettelijk taken VTH (milieu)	9.300	5.934	64%
JA04	Advisering wettelijke taken VTH (bouw)	-	533	0%
JA06	Bezwaar en beroep overig	4.825	2.422	50%
JA07	Advisering wettelijke taken APV	-	1.744	0%
	Vergunnen en melden	**74.035**	**82.342**	**111%**
DB12	Planning en coördinatie vergunningen	5.538	6.016	109%
JV01T	Omgevingsvergunning (milieu)	56.290	59.441	106%
JV03T	Toestemmingen en meldingen (milieu)	12.207	16.160	132%
JV05T	APV	-	727	0%
	Toezicht en handhaving	**171.061**	**152.980**	**89%**
DB04	Thematisch Toezicht Gebruiksfase Milieu	49.327	45.089	91%
JT01	Periodiek Toezicht Gebruiksfase	74.915	61.790	82%
JT03	Toezicht asbestverwijdering bij sloopfase	16.778	10.860	65%
JT08	Klachten en Meldingen (milieu)	26.119	33.884	130%
JT13	Ondermijning	3.922	1.356	35%
	Expertise en advies	**213.813**	**191.407**	**90%**
A001	Advies derden/onderzoekskosten/Materieel budget	1.585	1.463	92%
DB06	Geluidsbelastingkaarten	3.029	3.029	100%
DB07	RVMK	12.035	12.035	100%
JE10T	Zonebeheer/Geluid/Productieplafond IL (GPPIL) Totaal	15.330	8.259	54%
JE11	Basisregistratie Ondergrond (BRO)	10.220	4.699	46%
DB10	Coördinatie grondstromen	3.908	3.108	80%
DB14	Planning en coördinatie expertise	2.538	5.445	215%
DB15	E-agenda 2023	58.783	58.942	100%
DB17	Sanering asbestdaken	3.398	1.869	55%
JE01	Coördinatie onderzoek-/saneringsfase	4.398	2.034	46%
JE02T	Bodemtaken	37.525	34.320	91%
JE03	Geluidtaken	11.713	13.394	114%
JE04	Luchttaken	3.942	8.550	217%
JE05	Omgevingsveiligheidtaken	6.732	4.699	70%
DB18	Ontwikkelfase REV/Beleidsontw. MOV Totaal	3.031	4.034	133%
JE06	Integrale advisering t.b.v. RO	22.392	16.518	74%
JE07	Duurzaamheid	9.689	7.508	77%
JE08	Ecologietaken	3.565	1.502	42%
TOTAAL		**540.889**	**513.472**	**95%**

JA01: werkzaamheden t.b.v. het omgevingsplan

JA04: klachten bouw die bij OZHZ zijn binnen komen en overgedragen aan de gemeente

JA07: stikstof beoordelingen t.b.v. het Baggerfestival

JV05T: opstellen lijst met inrichtingen zonder vetafscheider

Cijfers per werkveld

Hieronder leest u de belangrijkste werkzaamheden en/of aantallen per werkveld.

Vergunnen en melden

In 2023 behandelden de vergunningverleners van OZHZ in Sliedrecht weer de vergunningsaanvragen en meldingen op het gebied van milieu en bodem. In het onderstaande overzicht is de realisatie en het geraamde aantal weergegeven.

Vergunnen & melden	Raming	Realisatie
Omgevingsvergunning (milieu) – incl. vooroverleg	2	8
Toestemmingen en meldingen (milieu)	24	15
Besluit Bodemkwaliteit (BBK-melding)	30	40

Er is een forse afwijking bij vergunningen ten opzichte van de prognose te zien. OZHZ heeft vaak, gezien gesprekken met initiatiefnemers een goed beeld van grote ontwikkelingen waar een vergunning voor nodig is. In de kolom realisatie zijn alleen de afgeronde procedures vermeld. In 2023 zijn veel lopende procedures uit 2022 afgerond.
De prognose voor de wat kleinere melding plichtige ontwikkelingen wordt gemaakt op basis van de in de afgelopen jaren gerealiseerde aantallen. In de kolom realisatie zijn alleen de afgeronde procedures vermeld.

Het aantal BBK-meldingen is vraag gestuurd.

Bezwaar en beroep

OZHZ behandelt bezwaar- en beroepsschriften, bijvoorbeeld tegen het verlenen van vergunningen of naar aanleiding van handhavingsbeschikkingen. In de kolom realisatie zijn alleen de afgeronde procedures vermeld.

Bezwaar en beroep	Raming	Realisatie
Bezwaar en beroep	1	0

Toezicht en handhaving

In 2023 controleerden de toezichthouders van OZHZ weer verschillende bedrijven of locaties in uw gemeente. Het ging om:

- Milieuklachten en meldingen (inclusief handhavingsverzoeken).
- Inspecties in de gebruiksfase (periodiek toezicht en generiek toezicht).
- Inspecties asbestverwijdering tijdens de sloopfase.

Onderstaande tabel laat de realisatie van het aantal producten in 2023 zien ten opzichte van het jaarprogramma.

Producten	Raming	Realisatie
Klachten en meldingen Milieu	70	43
Periodiek Toezicht Gebruiksfase	21	17
Toezicht asbestverwijdering sloopfase	52	34
Toezicht E-agenda	35	28

Periodiek Toezicht Gebruiksfase

In onze tweede voortgangsrapportage informeerden wij de gemeente over de voortgang bij periodieke controles vanwege de krapte op de arbeidsmarkt en de prognose voor eind 2023. Het is niet gelukt om het controleprogramma geheel uitgevoerd te krijgen in 2023. Drie scheepwerven (Baars & Zn, Drinkwaard, Van de Herik Beheer) en het zwembad zijn in 2023 niet gecontroleerd en staan op de planning voor 2024.

Toezicht asbestverwijdering sloopfase

Elk jaar inspecteren wij asbestwerkzaamheden. Toezichthouders controleren of het asbest op een veilige manier wordt verwijderd en afgevoerd. In 2023 was minder toezicht nodig dat vooraf geraamd. Deze werkzaamheden zijn vraag gestuurd.

Toezicht energiebesparing

Op pagina 11 leest u uitgebreid over de uitvoering van regionale E-agenda. In Sliedrecht voerden we dit jaar 28 energiecontroles uit als onderdeel van het meerjarenprogramma.

Toezicht energielabel C kantoren (op offerte)

In 2023 voerden we 24 (administratieve) controles Label C uit in uw gemeente. De kantoorpanden die niet voldoen zijn aangeschreven. Energielabel C is een verplichting op grond van de bouwregelgeving. Deze werkzaamheden kosten ons minder tijd dan verwacht.

Thematisch toezicht gebruiksfase milieu

In de online jaarverslagomgeving leest u de resultaten van dit regiobrede programma in het Jaarverslag Generiek Toezicht 2023. Ook vindt u online resultaten per project, zoals Controles op Zeer Zorgwekkende Stoffen bij drukkerijen en Gevaarlijke stoffen bij bouwmarkten en tuincentra.

Handhavingsbeschikkingen Milieu

Op deze kaart op onze website ziet u aan welke bedrijven een last onder dwangsom of bestuursdwang is opgelegd vanwege een overtreding op milieugebied. Klik op het bedrijf om te zien wat de overtreding is. Zodra het handhavingstraject is afgerond, gaat het bedrijf weer van de kaart. Het gaat om overtredingen vanaf begin 2019.

PFAS

Per- en polyfluoralkylstoffen (PFAS) zijn chemische stoffen die door de mens zijn gemaakt. Zij komen van nature niet in het milieu voor. Voorbeelden van PFAS zijn GenX, PFOA (perfluoroctaanzuur) en PFOS(perfluoroctaansulfonaten). PFAS kunnen een negatief effect hebben op milieu en gezondheid.

OZHZ initieert en begeleid onderzoeken naar de regionale aanwezigheid van PFAS in het milieu en naar de effecten hiervan voor gezondheid en milieu. Dit doet OZHZ namens de gemeenten van Zuid-Holland Zuid. OZHZ doet dit samen met GGD, RIVM en externe adviseurs. De onderzoeken worden veelal uitgevoerd met subsidie van het Rijk ("SPUK").

De uitkomsten van deze onderzoeken krijgen landelijke aandacht. In 2023 is uit deze samenwerking een rapport gepubliceerd over PFAS in grond en water van volkstuincomplexen (Arcadis, januari 2023). Dit was een vervolg op het rapport van RIVM naar PFAS in volkstuingewassen (sept 2022), dat ook door OZHZ is geïnitieerd en begeleid. Op basis van deze onderzoeken is geadviseerd om geen groenten uit eigen tuin te eten (enkele tuinen), danwel om groenten uit eigen tuin af te wisselen met groenten uit de supermarkt (veel tuinen).

Eind 2023 hebben de voorlopige resultaten van een onderzoek naar PFAS in eieren[1] de landelijke media gehaald. Op basis van de voorlopige resultaten van dit onderzoek werd geadviseerd om tot er meer duidelijkheid is geen eieren van hobby-kippen te eten. Dit onderzoek zal in 2024 worden afgerond.

OZHZ heeft in 2023 op verzoek van de gemeenten van Zuid-Holland Zuid ook regionaal beleid opgesteld voor hergebruik van PFAS houdende grond. Dit zal naar verwachting in 2024 worden vastgesteld.

Naast het bovenstaande neemt OZHZ namens de gemeenten van Zuid-Holland Zuid deel aan regionale en bovenregionale overleggen over PFAS in het milieu. Ook geeft de OZHZ op verzoek presentaties over PFAS aan gemeenteraden, gemeentelijke medewerkers en inwoners. Veelal gebeurt dit samen met GGD en waterschappen.

[1] Zie het artikel 'Teveel PFAS in eieren van hobbykippen' op ozhz.nl.

Regionale aanpak E-Agenda

Voor de uitvoering van de gehele, regiobrede E-Agenda was in 2023 een budget van € 979.374 beschikbaar. Uiteindelijk hebben wij het hele budget besteed. Gemeente Sliedrecht stelde € 58.783 van dit budget beschikbaar.

Regionale tijdsbesteding per onderdeel:

- Toezicht: 107%. Er is meer tijd aan toezicht besteed dan geraamd. Door inwerken van nieuw personeel en het vertrek van ervaren collega's hebben we regiobreed helaas niet het totale toezichtsprogramma kunnen doorlopen: 83% van de afgesproken fysieke energiecontroles zijn daadwerkelijk uitgevoerd. Daartegenover hebben we onze pijlen gericht op het opsporen van bedrijven die geen informatieplicht hadden ingediend maar dit wel hadden moeten doen: we hebben zo'n 300 administratieve controles meer uitgevoerd dan geraamd.
- Advisering en stimulering: 95%. De uitvoering van dit onderdeel verliep het hele jaar vrijwel op schema.

E-Agenda 2023 in vogelvlucht – op regioniveau

Toezicht

Op 1 juli 2023 is de nieuwe ronde informatieplicht gestart waarin ook type C inrichtingen verplicht worden hun energieverbruik te melden. Bovendien geldt vanaf diezelfde datum voor bedrijven met een jaarverbruik van 10 miljoen kWh en/of 170.000 m³ een onderzoeksplicht. Vanwege problemen met het indieningsportal van RVO is de landelijke deadline voor indiening verzet naar begin 2024. Omdat alle provinciale bedrijven type C zijn, willen we deze, net als "normale" informatieplichtige bedrijven, pas bezoeken als ze voldoen aan de informatieplicht. Hierdoor zijn in 2023 geen energiecontroles bij provinciale bedrijven uitgevoerd, maar hebben we ze wel allemaal op de hoogte gesteld van de nieuwe regelgeving. Dit betekent concreet dat OZHZ vanaf 2024 energiecontroles gaat uitvoeren bij alle relevante provinciale inrichtingen. Deze extra controles worden tot en met 2026 gefinancierd door de Rijkssubsidie Specifieke Uitkering Toezicht en Handhaving.

Advies en stimulering

In 2023 hebben we de eerste stappen gezet om het stimulerend spoor van De E-agenda aan te passen aan de laatste ontwikkelingen. Nog meer dan voorheen willen wij gemeenten en de provincie via de E-agenda ondersteunen bij actuele thema's, zoals bijvoorbeeld energieopwekking in relatie tot netcongestie.

Speerpunten in 2023 waren dataverzameling, innovatie en branche-aanpak:

- *Dataverzameling:*

Door het gebruik van een digitale checklijst tijdens energiecontroles zijn we in staat om veel nauwkeuriger data te verzamelen. Het gaat niet alleen over data van verplichte maatregelen die nog uitgevoerd moeten worden, maar ook om informatie over duurzame plannen en ambities van ondernemers. Dit laatste is van groot belang om inzicht te krijgen in toekomstige netcongestie problemen. Heeft een logistiek bedrijf plannen om de mobiliteit te elektrificeren kan dit direct gevolgen hebben voor de lokale ruimte op het elektriciteitsnet.

In opdracht van een aantal gemeenten voert OZHZ inventarisaties uit voor bedrijventerreinen.
Per bedrijventerrein verzamelen we - via vooraf vastgestelde indicatoren - data uit eigen en openbare bronnen. Dit resulteert in factsheets per bedrijventerrein die een vergelijking mogelijk maken tussen de terreinen. De inventarisatie en de factsheets zijn de basis voor het verder verduurzamen van bedrijven.

- *Innovatie*

We zijn betrokken bij een aantal nieuwe innovatieve ontwikkelingen. Zo is in de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht een energiecorporatie opgericht om energie-uitwisseling tussen bedrijven onderling mogelijk te maken. In Zwijndrecht zijn er soortgelijke ontwikkelingen en ook in andere gemeenten zijn er plannen van ondernemers voor de opzet van innovatieve energiesystemen.

Binnen de Drechtsteden werken we mee aan een innovatieve tool die inzicht geeft in de consequenties voor het net van elektrificatie, opwek, opslag e.d. OZHZ denkt mee in de ontwikkeling van de tool en levert input en data.

- *Zorgconvenant*

De zorg levert een forse bijdrage aan de CO2 uitstoot in Nederland. Op initiatief van de provincie zijn we in 2022 gestart met de opzet van de zorgconvenant in onze regio. In 2023 hebben we de aanpak verder ontwikkeld met de gemeenten en hebben we alle grote zorginstellingen benaderd. Tijdens de informatiebijeenkomst in mei hebben we ook de provincie uitgenodigd om de instellingen te informeren over de ondersteunings-programma maatschappelijk vastgoed.

Op 16 november werd het zorgconvenant afgesloten tussen diverse zorginstellingen en gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid, de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid en de Provincie Zuid-Holland. Dit convenant zorgt ervoor dat duurzame acties versnellen en biedt zorginstellingen extra tijd, informatie en handvaten om verduurzaming te vergemakkelijken. In 2024 gaan we aan de slag met de zorginstellingen. Hierbij betrekken we gemeenten, maar ook de provincie.

Expertise en advies

OZHZ heeft ook in uw gemeente weer haar expertise ingezet voor uiteenlopende projecten en adviezen. Het gaat om expertise en advies op het vlak van:

- Bodem
- Geluid
- Lucht
- Externe veiligheid
- Ecologie
- Duurzaamheid
- Integrale milieuadvisering

OZHZ stelde samen met Omgevingsdienst Midden- en West- Brabant de **handreiking 'Milieu en het omgevingsplan'** op. Een document vol aandachtspunten en praktische handvatten voor beleidsmedewerkers, milieuspecialisten, gemeenteraadsleden en wethouders. Op onze website leest u het artikel 'Weet jij wat je allemaal kan met het omgevingsplan?'. Daar kunt u de handreiking downloaden.

We hebben in 2023 overall 90% van de uren voor expertise- en adviestaken binnen het jaarprogramma besteed aan diverse (integrale) vragen en opdrachten op het gebied van geluid, lucht, externe veiligheid, duurzaamheid en ecologie.

Energy Hub Sliedrecht

Er zijn forse stappen gezet aan de innovatietafel waterstof om de Energy Hub Sliedrecht te realiseren. Vanuit de innovatietafel is een kernteam ingericht die in gesprek is gegaan met mogelijke deelnemers. Om handen en voeten te geven aan de projectorganisatie is een bouwteam opgericht om concrete scenario's op haalbaarheid te onderzoeken. De volgende stap is het Front End Engineering Design (FEED) waarmee de definitieve businesscase wordt gedefinieerd. Er zijn nog voldoende uitdagingen, maar er zit veel energie bij alle betrokkenen van de innovatietafel om de Energy Hub tot stand te brengen.

Driehoek

OZHZ is vroeg betrokken bij de ontwikkeling van de Driehoek. Het gebied ligt in een logistiek druk deel, ingeklemd tussen de A15 en de Betuwe spoorlijn. Dit is een bijzondere ontwikkeling waarin een waterstof-elektrolyser (productie van waterstof), geothermie warmtewinning (warmtenet) en een zonnepark worden gecombineerd met een elektriciteit-verdeelstation (netcongestie). Daarnaast heeft OZHZ geadviseerd bij een aantal ruimtelijke ontwikkelingen zoals Sliedrecht-Buiten en Stationspark 3.

Geluid

OZHZ beheert de geluidzones van gezoneerde industrieterreinen (zonebeheer). Gezoneerde industrieterreinen zijn terreinen die op grond van de Wet geluidhinder een zone hebben waarbinnen (met name bij planontwikkeling) aandacht voor geluid noodzakelijk is. Onder de Omgevingswet moeten voor alle gezoneerde industrieterreinen de huidige geluidzones worden omgezet naar zogenoemde Geluid Productie Plafonds (GPP's). Dit betekent dat er referentiepunten rondom het industrieterrein worden vastgesteld met een bepaalde geluidplafondwaarde. Deze geluidplafondwaarde is representatief voor het maximale geluid dat op dat punt mag heersen vanwege het industrieterrein. De GPP's Industrielawaai (GPPIL's) moeten uiterlijk eind 2031 zijn vastgesteld. Dit was eerst 2029 en deze datum kan nog steeds veranderen in de besluitvorming die nog moet plaatsvinden. Gezien het groot aantal industrieterreinen in onze regio worden de terreinen volgens een meerjarenplanning omgezet. Deze planning (met de doorlopen stappen) is in 2022 gedeeld met de gemeenten. Uitgangspunt is dat alle terreinen ruim voor de wettelijk geldende datum (voorlopig is dat dus eind 2031) worden vastgesteld. Bij de planning is de volgende werkwijze toegepast:

Terreinen waarvan wij weten dat er een bepaalde urgentie is (bijvoorbeeld de combinatie van ruimtelijke ontwikkelingen en een zonemodel dat niet meer actueel is), krijgen prioriteit.
Gelet op beschikbare capaciteit en vanwege complexiteit hebben worden de grote(re) industrieterreinen niet gelijktijdig behandeld.
Voor zover mogelijk proberen wij steeds alle terreinen in een gemeente in dezelfde periode af te handelen.

Voor Sliedrecht gaat het om de industrieterreinen Molendijk/Industrieweg, Oosteind, Rivierdijk Oost en Rivierdijk West. Deze staan gepland voor 2024 en 2025. In 2023 zijn/worden hier dus geen werkzaamheden voor verricht.

Centrale voorziening geluid gegevens

OZHZ levert namens gemeenten Europese geluidsbelastingskaarten aan via de Centrale Voorziening Geluid Gegevens (CVGG). De CVGG is het landelijke digitale systeem waarin de geluidgegevens verzameld worden in het kader van de Omgevingswet en de Richtlijn omgevingslawaai. Het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen moeten geluidgegevens leveren aan de CVGG. Iedereen kan deze digitale informatie inzien of downloaden. Het RIVM is verantwoordelijk voor de digitale omgeving. De geluidbronnen waar het om gaat zijn: wegverkeer, spoorverkeer, industrie, luchtvaart, windturbines en schiet- en springterreinen.

De CVGG is al in 2023 opengesteld om Europese geluidbelastingkaarten aan te leveren. Dit was al verplicht maar is in 2023 voor het eerst via het CVGG gebeurd. OZHZ heeft namens de gemeenten die deze kaarten moeten opstellen (Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht).

Daarnaast heeft OZHZ in een proefomgeving geoefend met het aanleveren van de verplichte informatie over de BGE (BasisGeluidEmissie) lokale wegen en de GPP's (GeluidProductiePlafonds) industrielawaai. Het RIVM vond de input en feedback van OZHZ over vooral de GPP's erg waardevol. OZHZ is genoemd en bedankt in één van de nieuwsbrieven van het RIVM over de CVGG.

Lichthinder

Kunstmatig licht kan invloed hebben op het welzijn van de mens. Ook heeft kunstlicht invloed op het gedrag van veel diersoorten. Het kan bijvoorbeeld de biologische klok verstoren en de oriëntatie beïnvloeden. Natuurkwaliteit en biodiversiteit kunnen onder druk komen te staan door de lichthinder.

Onder de Omgevingswet is lichthinder een thema dat gemeenten moeten afwegen. Het Besluit kwaliteit leefomgeving (BKL) bevat daarom geen rijksinstructieregels voor lichthinder. Een gemeente bepaalt zelf of zij regels in het omgevingsplan opneemt om lichthinder en verstoring van de natuur door licht te beperken of voorkomen. Om de gemeenten over de mogelijkheden van de aanpak van lichthinder te informeren, heeft OZHZ in 2023 een verdiepingsdocument over lichthinder opgesteld. Dit document is onderdeel van de handreiking "Veranderingen in Milieuthema's door de Omgevingswet" (zie ook: https://arcg.is/1Xy9iH). Deze handreiking wordt in 2024 verder aangevuld en geactualiseerd.

Regionale Verkeers- en Milieukaart

Een Regionale Verkeers- en Milieukaart (RVMK) is een model voor verkeer en milieu. Het verkeersmodel laat de verkeersstromen zien. Het milieumodel bevat data die nodig is voor het uitvoeren van berekeningen voor luchtkwaliteit en geluid vanwege het verkeer.
In 2022 startten we met de bouw van een nieuw verkeersmodel voor de regio Drechtsteden / Alblasserwaard. In 2023 gingen we verder met de bouw van dit model.
In november 2023 leverde adviesbureau Goudappel versie één van het model op. Dit nieuwe model geeft inzicht in de verkeersstromen van auto- en vrachtverkeer en daarnaast ook inzicht in fiets en openbaar vervoer.

Het nieuwe model is een grote verbetering vergeleken met de oude modellen die alleen naar het autoverkeer keken. Het nieuwe, multimodale model is heel belangrijk om goede keuzes te kunnen maken bij de geplande woningbouw in onze regio. In 2024 levert Goudappel versie twee van het model op. In versie twee wordt een nog nauwkeurigere modelleringstechniek toegepast op basis van gedrag per persoon in plaats van op basis van gemiddeld gedrag. Hierbij wordt rekening gehouden met de persoonlijke kenmerken van de inwoners en bezoekers, de samenstelling van hun specifieke huishouden en eerder gemaakte ritten op de dag.

Ontwikkelfase Register Externe Veiligheidsrisico's

Het Register Externe Veiligheidsrisico's (REV) is de nieuwe database waarin alle relevante informatie over externe veiligheid wordt verzameld. Dit register vormt de basis om advies te geven over externe veiligheid. Ten opzichte van de voorloper van het REV, het Register risicosituaties gevaarlijke stoffen (RRGS), verplicht het Besluit kwaliteit leefomgeving het bevoegd gezag om meer typen milieubelastende activiteiten (MBA's) op te nemen in het REV. Bovendien moet meer informatie over MBA's worden opgenomen dan voorheen.

Hieronder een overzicht van wat OZHZ in 2023 deed om het REV te vullen.

Landelijke REV trajecten en de meldingsmodule

Landelijk loopt een aantal trajecten om omgevingsdiensten te ondersteunen bij het verzamelen van ontbrekende data, bijvoorbeeld m.b.t. windturbines, propaantanks en gasdruk meet- en regelstations.

Zo maken we op korte termijn de resultaten bekend van het landelijke project om locaties van propaantanks op te sporen met luchtfoto's. Aanvullend is OZHZ in gesprek met een externe partij om een meldingsmodule te ontwikkelen. Dit systeem wordt uiteindelijk ingezet om propaantankhouders (aanvullende) informatie in te laten voeren, die OZHZ nodig heeft voor in het REV.

REV-module

Het REV moet op termijn rechtstreeks vanuit de VTH-systemen gevoed worden via een automatische verbinding. Zo voorkomen we fouten en besparen we tijd. Daarom is onder meer op verzoek van OZHZ een zogenaamde REV-module gebouwd door de leverancier van het zaaksysteem waarmee OZHZ werkt.

Module (zeer/beperkt) kwetsbare gebouwen en locaties

Binnen het REV is een module ontwikkeld waarin de gemeente aan moeten geven of gebouwen zeer kwetsbaar, kwetsbaar of beperkt kwetsbaar zijn. Er bestaat nog onduidelijkheid over wat de taak voor de gemeenten precies gaat inhouden. Ook moeten nog afspraken gemaakt worden over eventuele ondersteuning door OZHZ. OZHZ volgt de ontwikkelingen en gaat met u in gesprek over de behoefte van en mogelijkheden tot ondersteuning.

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

2023

Dit deden wij voor uw gemeente

Jaarverslag
Gemeente Sliedrecht

Wat deed OZHZ?

Voor uw inwoners en ondernemers

Bekijk de online jaarverslagomgeving van uw gemeente. U leest daar het hele jaar door over de laatste vergunningsprocedures en toezichtsacties. We nemen u ook mee in onze verhalen over de meest actuele onderwerpen. Van de rugstreeppad die de bouw stillegt tot aan de uitspraak van de Raad van State over windmolens. Van hoe de woonwijk van de toekomst eruit ziet tot aan toezicht op de jacht. U leest interviews met experts en ziet wat adviezen in de praktijk betekenen. Het is de online omgeving waar iedereen kan zien wat OZHZ betekent voor de leefomgeving. U, maar ook iedere inwoner, ondernemer, raadslid, ambtenaar of samenwerkingspartner.

Scan de bijgaande QR-code met uw mobiele telefoon of kijk op www.ozhz.nl/regio/sliedrecht-2023

Voorwoord

Een duurzame, gezonde én veilige leefomgeving. Samen met uw gemeente zetten we ons hard in om dit mogelijk te maken. In 2023 troffen we voorbereidingen op de komst van de Omgevingswet. Zo werkten we aan een regionaal bodembeleid zodat overal dezelfde regels gelden voor PFAS en risicovolle bouwstoffen. Totdat het nieuwe beleid ingevoerd is werken we met voorbeschermingsregels, om deze periode te overbruggen. We voerden we taken uit op het gebied van duurzaamheid en organiseerden we een kennissessie over ondermijning. Ik ben blij met onze samenwerking. Die is essentieel.
“Sliedrecht, een dorp waar inwoners op de eerste plek staan”. De gemeente zet zich hier de komende periode voor in. Met de bouw van 2500 extra aantrekkelijke, duurzame woningen. Goede bereikbaarheid, veilig en met minder overlast. En samen werken aan duurzaamheid en de energietransitie. OZHZ mocht u daar ook in 2023 bij ondersteunen en in goed overleg zetten we de samenwerking graag voort.

In dit jaarverslag vindt u weer de cijfers en bijzonderheden. We hebben met elkaar opnieuw mooie resultaten bereikt. Ons werk heeft naast inhoudelijke resultaten, ook financiële consequenties. We zijn niet boven de 100% uitgekomen.

Wellicht las u al over de resultaten van 2023 in onze online jaarverslagomgeving. Daar vindt u verhalen, nieuwsberichten en dossiers. Van onze uitvoeringsafspraken over de Omgevingswet, complexe dossiers tot aan nieuwe vergunningen. Dit houden we het hele jaar door actueel.
Ik wens u veel leesplezier!

Ronald Visser
Directeur

Vragen over dit jaarverslag?

U kunt altijd terecht bij de relatiebeheerder. Voor uw gemeente is Harrie Nuijten. Harrie is te bereiken via 06 – 30375881 of via **hjm.nuijten@ozhz.nl**

De belangrijkste cijfers

Om ons werk goed uit te voeren in uw gemeente, sprak OZHZ een budget met u af van € 540.889,- .
Dit is inclusief het restant van 2022 en de werkzaamheden ten behoeve van de E-agenda, waarvoor het jaar 2023 een separate opdracht is verleend.
Uiteindelijk hebben wij € 513.472,- besteed, dat is 94,9% van het beschikbare bedrag. Dit betekent dat we minder besteedden dan verwacht.

Waarom zijn de bestedingen lager dan verwacht?
Thematisch toezicht gebruiksfase milieu: door de start van een grote groep nieuwe inspecteurs (zij-instromers) is het programma enigszins aangepast om inspecteurs passend werk te laten uitvoeren. Alle projecten zijn inmiddels gestart, maar vaak in een andere omvang dan in het jaarprogramma is opgenomen Hier wordt in het nieuwe programma generiek toezicht 2024 ook aandacht aangegeven. Om de nieuwe collega's ervaring te laten opdoen wordt bijvoorbeeld het project horeca uitgebreid en wordt het project plastic korrels beperkter voortgezet.

Coördinatie grondstromen blijft ook achter. Nadat in de eerste 2 maanden niet of nauwelijks inzet gevraagd is aan OZHZ, is een regiobrede flyer opgesteld en gepresenteerd aan de gemeenten. Doel van deze flyer was om onze rol als grondstromen coördinator bij gemeenten weer meer onder de aandacht te brengen. Het laatste half jaar is de realisatie gestegen. De werkelijke besteding blijft sterk afhankelijk van de vraag uit de markt.

Bij Bezwaar en beroep, Toezicht asbestverwijdering bij sloop, Ondermijning, Omgevingsveiligheidtaken, Zonebeheer, Basisregistratie ondergrond, Duurzaamheid en Ecologie is de besteding lager dan verwacht, maar deze posten zijn vraag gestuurd.
Ook blijft de besteding van sanering van de asbestaken achter vanwege problematiek op de arbeidsmarkt.

Waar wordt meer tijd aan besteed dan verwacht?
Bij Klachten / meldingen milieu loopt de besteding ruim voor op de begroting.
De overbesteding bij klachten en meldingen wordt mede veroorzaakt door een meer dan gemiddeld aantal nieuwe locaties waarover klachten zijn ingediend.
Daarnaast zijn er nog de diverse algemene bekende redenen:

- Vasthoudendheid klagers;
- Kritischere blik ondernemers;
- Hogere eisen aan rapportageplicht na uitvoering geluidsmetingen;
- Meer overtredingen t.o.v. minder meldingen;
- Algemene registratieplicht wordt steeds uitgebreider;

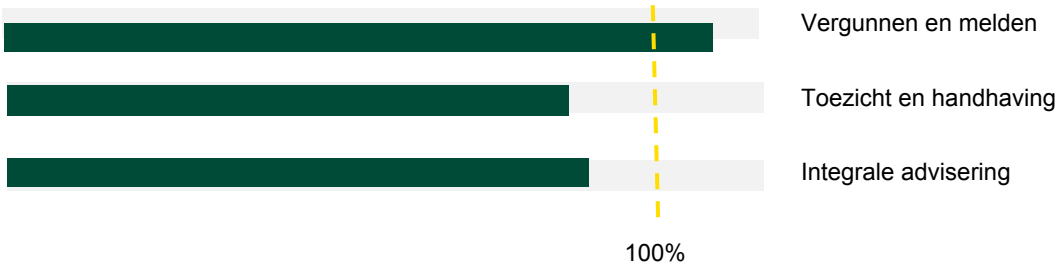
De overbesteding bij Lucht wordt voornamelijk veroorzaakt door het beantwoorden van veel vragen over stikstof. Het gaat om meer dan 10 adviezen waaronder Baanhoek West, Rivierdijk 2 en Stationsweg 1. Daarnaast is afgesproken om de NSL (CIMLK)-monitoring ook op het jaarprogramma te boeken.

De overbesteding op Ontwikkelfase Register Externe Veiligheidsrisico's (REV) wordt gecompenseerd door de onderbesteding op Omgevingsveiligheidtaken. Het vullen van het register met alle milieu belaste activiteiten kost meer tijd dan verwacht.

We besteedden meer tijd dan verwacht aan Planning en coördinatie expertise. Onder deze werksoort boeken we werkzaamheden die samenhangen met de programmering van werkzaamheden, opstellen van rapportages en het beantwoorden van vragen over de voortgang. Deze werksoort is ingevoerd om inzicht te geven in de omvang van dit type werkzaamheden. In de praktijk merken we dat deze werkzaamheden met name bij de adviestaken tijdrovend zijn. Dat hangt samen met het grote aantal adviestaken dat we uitvoeren (geluid, ecologie, lucht, duurzaamheid, bodem etc.). Vragen moeten meestal voor elk van deze taakvelden worden beantwoord. OZHZ onderzoekt hoe de inzet kan worden beperkt. Naar verwachting zal het sneller ontsluiten van informatie door de ontwikkeling van dashboards een positief effect hebben.

Hieronder is de financiële realisatie van het jaarprogramma (in %) weergeven, onderverdeeld naar vakgebied.

Financiële realisatie in vogelvlucht

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Financieel overzicht

Omschrijving		Beschikbaar	Realisatie	Voortgang
	Algemeen	**81.981**	**86.744**	**106%**
DB01	Thema's Ontwikkeling en Beheer	23.538	22.284	95%
DB02	Regionale Generieke taken	43.358	51.236	118%
JA01	Lokale (extra) projecten	-	1.599	0%
JA02	WOB verzoeken	960	993	103%
JA03	Advisering wettelijk taken VTH (milieu)	9.300	5.934	64%
JA04	Advisering wettelijke taken VTH (bouw)	-	533	0%
JA06	Bezwaar en beroep overig	4.825	2.422	50%
JA07	Advisering wettelijke taken APV	-	1.744	0%
	Vergunnen en melden	**74.035**	**82.342**	**111%**
DB12	Planning en coördinatie vergunningen	5.538	6.016	109%
JV01T	Omgevingsvergunning (milieu)	56.290	59.441	106%
JV03T	Toestemmingen en meldingen (milieu)	12.207	16.160	132%
JV05T	APV	-	727	0%
	Toezicht en handhaving	**171.061**	**152.980**	**89%**
DB04	Thematisch Toezicht Gebruiksfase Milieu	49.327	45.089	91%
JT01	Periodiek Toezicht Gebruiksfase	74.915	61.790	82%
JT03	Toezicht asbestverwijdering bij sloopfase	16.778	10.860	65%
JT08	Klachten en Meldingen (milieu)	26.119	33.884	130%
JT13	Ondermijning	3.922	1.356	35%
	Expertise en advies	**213.813**	**191.407**	**90%**
A001	Advies derden/onderzoekskosten/Materieel budget	1.585	1.463	92%
DB06	Geluidsbelastingkaarten	3.029	3.029	100%
DB07	RVMK	12.035	12.035	100%
JE10T	Zonebeheer/Geluid/Productieplafond IL (GPPIL) Totaal	15.330	8.259	54%
JE11	Basisregistratie Ondergrond (BRO)	10.220	4.699	46%
DB10	Coördinatie grondstromen	3.908	3.108	80%
DB14	Planning en coördinatie expertise	2.538	5.445	215%
DB15	E-agenda 2023	58.783	58.942	100%
DB17	Sanering asbestdaken	3.398	1.869	55%
JE01	Coördinatie onderzoek-/saneringsfase	4.398	2.034	46%
JE02T	Bodemtaken	37.525	34.320	91%
JE03	Geluidtaken	11.713	13.394	114%
JE04	Luchttaken	3.942	8.550	217%
JE05	Omgevingsveiligheidtaken	6.732	4.699	70%
DB18	Ontwikkelfase REV/Beleidsontw. MOV Totaal	3.031	4.034	133%
JE06	Integrale advisering t.b.v. RO	22.392	16.518	74%
JE07	Duurzaamheid	9.689	7.508	77%
JE08	Ecologietaken	3.565	1.502	42%
TOTAAL		**540.889**	**513.472**	**95%**

JA01: werkzaamheden t.b.v. het omgevingsplan

JA04: klachten bouw die bij OZHZ zijn binnen komen en overgedragen aan de gemeente

JA07: stikstof beoordelingen t.b.v. het Baggerfestival

JV05T: opstellen lijst met inrichtingen zonder vetafscheider

Cijfers per werkveld

Hieronder leest u de belangrijkste werkzaamheden en/of aantallen per werkveld.

Vergunnen en melden

In 2023 behandelden de vergunningverleners van OZHZ in Sliedrecht weer de vergunningsaanvragen en meldingen op het gebied van milieu en bodem. In het onderstaande overzicht is de realisatie en het geraamde aantal weergegeven.

Vergunnen & melden	Raming	Realisatie
Omgevingsvergunning (milieu) – incl. vooroverleg	2	8
Toestemmingen en meldingen (milieu)	24	15
Besluit Bodemkwaliteit (BBK-melding)	30	40

Er is een forse afwijking bij vergunningen ten opzichte van de prognose te zien. OZHZ heeft vaak, gezien gesprekken met initiatiefnemers een goed beeld van grote ontwikkelingen waar een vergunning voor nodig is. In de kolom realisatie zijn alleen de afgeronde procedures vermeld. In 2023 zijn veel lopende procedures uit 2022 afgerond.
De prognose voor de wat kleinere melding plichtige ontwikkelingen wordt gemaakt op basis van de in de afgelopen jaren gerealiseerde aantallen. In de kolom realisatie zijn alleen de afgeronde procedures vermeld.

Het aantal BBK-meldingen is vraag gestuurd.

Bezwaar en beroep

OZHZ behandelt bezwaar- en beroepsschriften, bijvoorbeeld tegen het verlenen van vergunningen of naar aanleiding van handhavingsbeschikkingen. In de kolom realisatie zijn alleen de afgeronde procedures vermeld.

Bezwaar en beroep	Raming	Realisatie
Bezwaar en beroep	1	0

Toezicht en handhaving

In 2023 controleerden de toezichthouders van OZHZ weer verschillende bedrijven of locaties in uw gemeente. Het ging om:

- Milieuklachten en meldingen (inclusief handhavingsverzoeken).
- Inspecties in de gebruiksfase (periodiek toezicht en generiek toezicht).
- Inspecties asbestverwijdering tijdens de sloopfase.

Onderstaande tabel laat de realisatie van het aantal producten in 2023 zien ten opzichte van het jaarprogramma.

Producten	Raming	Realisatie
Klachten en meldingen Milieu	70	43
Periodiek Toezicht Gebruiksfase	21	17
Toezicht asbestverwijdering sloopfase	52	34
Toezicht E-agenda	35	28

Periodiek Toezicht Gebruiksfase

In onze tweede voortgangsrapportage informeerden wij de gemeente over de voortgang bij periodieke controles vanwege de krapte op de arbeidsmarkt en de prognose voor eind 2023. Het is niet gelukt om het controleprogramma geheel uitgevoerd te krijgen in 2023. Drie scheepwerven (Baars & Zn, Drinkwaard, Van de Herik Beheer) en het zwembad zijn in 2023 niet gecontroleerd en staan op de planning voor 2024.

Toezicht asbestverwijdering sloopfase

Elk jaar inspecteren wij asbestwerkzaamheden. Toezichthouders controleren of het asbest op een veilige manier wordt verwijderd en afgevoerd. In 2023 was minder toezicht nodig dat vooraf geraamd. Deze werkzaamheden zijn vraag gestuurd.

Toezicht energiebesparing

Op pagina 11 leest u uitgebreid over de uitvoering van regionale E-agenda. In Sliedrecht voerden we dit jaar 28 energiecontroles uit als onderdeel van het meerjarenprogramma.

Toezicht energielabel C kantoren (op offerte)

In 2023 voerden we 24 (administratieve) controles Label C uit in uw gemeente. De kantoorpanden die niet voldoen zijn aangeschreven. Energielabel C is een verplichting op grond van de bouwregelgeving. Deze werkzaamheden kosten ons minder tijd dan verwacht.

Thematisch toezicht gebruiksfase milieu

In de online jaarverslagomgeving leest u de resultaten van dit regiobrede programma in het Jaarverslag Generiek Toezicht 2023. Ook vindt u online resultaten per project, zoals Controles op Zeer Zorgwekkende Stoffen bij drukkerijen en Gevaarlijke stoffen bij bouwmarkten en tuincentra.

Handhavingsbeschikkingen Milieu

Op deze kaart op onze website ziet u aan welke bedrijven een last onder dwangsom of bestuursdwang is opgelegd vanwege een overtreding op milieugebied. Klik op het bedrijf om te zien wat de overtreding is. Zodra het handhavingstraject is afgerond, gaat het bedrijf weer van de kaart. Het gaat om overtredingen vanaf begin 2019.

PFAS

Per- en polyfluoralkylstoffen (PFAS) zijn chemische stoffen die door de mens zijn gemaakt. Zij komen van nature niet in het milieu voor. Voorbeelden van PFAS zijn GenX, PFOA (perfluoroctaanzuur) en PFOS(perfluoroctaansulfonaten). PFAS kunnen een negatief effect hebben op milieu en gezondheid.

OZHZ initieert en begeleid onderzoeken naar de regionale aanwezigheid van PFAS in het milieu en naar de effecten hiervan voor gezondheid en milieu. Dit doet OZHZ namens de gemeenten van Zuid-Holland Zuid. OZHZ doet dit samen met GGD, RIVM en externe adviseurs. De onderzoeken worden veelal uitgevoerd met subsidie van het Rijk ("SPUK").

De uitkomsten van deze onderzoeken krijgen landelijke aandacht. In 2023 is uit deze samenwerking een rapport gepubliceerd over PFAS in grond en water van volkstuincomplexen (Arcadis, januari 2023). Dit was een vervolg op het rapport van RIVM naar PFAS in volkstuingewassen (sept 2022), dat ook door OZHZ is geïnitieerd en begeleid. Op basis van deze onderzoeken is geadviseerd om geen groenten uit eigen tuin te eten (enkele tuinen), danwel om groenten uit eigen tuin af te wisselen met groenten uit de supermarkt (veel tuinen).

Eind 2023 hebben de voorlopige resultaten van een onderzoek naar PFAS in eieren[1] de landelijke media gehaald. Op basis van de voorlopige resultaten van dit onderzoek werd geadviseerd om tot er meer duidelijkheid is geen eieren van hobby-kippen te eten. Dit onderzoek zal in 2024 worden afgerond.

OZHZ heeft in 2023 op verzoek van de gemeenten van Zuid-Holland Zuid ook regionaal beleid opgesteld voor hergebruik van PFAS houdende grond. Dit zal naar verwachting in 2024 worden vastgesteld.

Naast het bovenstaande neemt OZHZ namens de gemeenten van Zuid-Holland Zuid deel aan regionale en bovenregionale overleggen over PFAS in het milieu. Ook geeft de OZHZ op verzoek presentaties over PFAS aan gemeenteraden, gemeentelijke medewerkers en inwoners. Veelal gebeurt dit samen met GGD en waterschappen.

[1] Zie het artikel 'Teveel PFAS in eieren van hobbykippen' op ozhz.nl.

Regionale aanpak E-Agenda

Voor de uitvoering van de gehele, regiobrede E-Agenda was in 2023 een budget van € 979.374 beschikbaar. Uiteindelijk hebben wij het hele budget besteed. Gemeente Sliedrecht stelde € 58.783 van dit budget beschikbaar.

Regionale tijdsbesteding per onderdeel:

- Toezicht: 107%. Er is meer tijd aan toezicht besteed dan geraamd. Door inwerken van nieuw personeel en het vertrek van ervaren collega's hebben we regiobreed helaas niet het totale toezichtsprogramma kunnen doorlopen: 83% van de afgesproken fysieke energiecontroles zijn daadwerkelijk uitgevoerd. Daartegenover hebben we onze pijlen gericht op het opsporen van bedrijven die geen informatieplicht hadden ingediend maar dit wel hadden moeten doen: we hebben zo'n 300 administratieve controles meer uitgevoerd dan geraamd.
- Advisering en stimulering: 95%. De uitvoering van dit onderdeel verliep het hele jaar vrijwel op schema.

E-Agenda 2023 in vogelvlucht – op regioniveau

Toezicht

Op 1 juli 2023 is de nieuwe ronde informatieplicht gestart waarin ook type C inrichtingen verplicht worden hun energieverbruik te melden. Bovendien geldt vanaf diezelfde datum voor bedrijven met een jaarverbruik van 10 miljoen kWh en/of 170.000 m³ een onderzoeksplicht. Vanwege problemen met het indieningsportal van RVO is de landelijke deadline voor indiening verzet naar begin 2024. Omdat alle provinciale bedrijven type C zijn, willen we deze, net als "normale" informatieplichtige bedrijven, pas bezoeken als ze voldoen aan de informatieplicht. Hierdoor zijn in 2023 geen energiecontroles bij provinciale bedrijven uitgevoerd, maar hebben we ze wel allemaal op de hoogte gesteld van de nieuwe regelgeving. Dit betekent concreet dat OZHZ vanaf 2024 energiecontroles gaat uitvoeren bij alle relevante provinciale inrichtingen. Deze extra controles worden tot en met 2026 gefinancierd door de Rijkssubsidie Specifieke Uitkering Toezicht en Handhaving.

Advies en stimulering

In 2023 hebben we de eerste stappen gezet om het stimulerend spoor van De E-agenda aan te passen aan de laatste ontwikkelingen. Nog meer dan voorheen willen wij gemeenten en de provincie via de E-agenda ondersteunen bij actuele thema's, zoals bijvoorbeeld energieopwekking in relatie tot netcongestie.

Speerpunten in 2023 waren dataverzameling, innovatie en branche-aanpak:

- *Dataverzameling:*

Door het gebruik van een digitale checklijst tijdens energiecontroles zijn we in staat om veel nauwkeuriger data te verzamelen. Het gaat niet alleen over data van verplichte maatregelen die nog uitgevoerd moeten worden, maar ook om informatie over duurzame plannen en ambities van ondernemers. Dit laatste is van groot belang om inzicht te krijgen in toekomstige netcongestie problemen. Heeft een logistiek bedrijf plannen om de mobiliteit te elektrificeren kan dit direct gevolgen hebben voor de lokale ruimte op het elektriciteitsnet.

In opdracht van een aantal gemeenten voert OZHZ inventarisaties uit voor bedrijventerreinen.
Per bedrijventerrein verzamelen we - via vooraf vastgestelde indicatoren - data uit eigen en openbare bronnen. Dit resulteert in factsheets per bedrijventerrein die een vergelijking mogelijk maken tussen de terreinen. De inventarisatie en de factsheets zijn de basis voor het verder verduurzamen van bedrijven.

- *Innovatie*

We zijn betrokken bij een aantal nieuwe innovatieve ontwikkelingen. Zo is in de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht een energiecorporatie opgericht om energie-uitwisseling tussen bedrijven onderling mogelijk te maken. In Zwijndrecht zijn er soortgelijke ontwikkelingen en ook in andere gemeenten zijn er plannen van ondernemers voor de opzet van innovatieve energiesystemen.

Binnen de Drechtsteden werken we mee aan een innovatieve tool die inzicht geeft in de consequenties voor het net van elektrificatie, opwek, opslag e.d. OZHZ denkt mee in de ontwikkeling van de tool en levert input en data.

- *Zorgconvenant*

De zorg levert een forse bijdrage aan de CO2 uitstoot in Nederland. Op initiatief van de provincie zijn we in 2022 gestart met de opzet van de zorgconvenant in onze regio. In 2023 hebben we de aanpak verder ontwikkeld met de gemeenten en hebben we alle grote zorginstellingen benaderd. Tijdens de informatiebijeenkomst in mei hebben we ook de provincie uitgenodigd om de instellingen te informeren over de ondersteunings-programma maatschappelijk vastgoed.

Op 16 november werd het zorgconvenant afgesloten tussen diverse zorginstellingen en gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid, de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid en de Provincie Zuid-Holland. Dit convenant zorgt ervoor dat duurzame acties versnellen en biedt zorginstellingen extra tijd, informatie en handvaten om verduurzaming te vergemakkelijken. In 2024 gaan we aan de slag met de zorginstellingen. Hierbij betrekken we gemeenten, maar ook de provincie.

Expertise en advies

OZHZ heeft ook in uw gemeente weer haar expertise ingezet voor uiteenlopende projecten en adviezen. Het gaat om expertise en advies op het vlak van:

- Bodem
- Geluid
- Lucht
- Externe veiligheid
- Ecologie
- Duurzaamheid
- Integrale milieuadvisering

OZHZ stelde samen met Omgevingsdienst Midden- en West- Brabant de **handreiking 'Milieu en het omgevingsplan'** op. Een document vol aandachtspunten en praktische handvatten voor beleidsmedewerkers, milieuspecialisten, gemeenteraadsleden en wethouders. Op onze website leest u het artikel 'Weet jij wat je allemaal kan met het omgevingsplan?'. Daar kunt u de handreiking downloaden.

We hebben in 2023 overall 90% van de uren voor expertise- en adviestaken binnen het jaarprogramma besteed aan diverse (integrale) vragen en opdrachten op het gebied van geluid, lucht, externe veiligheid, duurzaamheid en ecologie.

Energy Hub Sliedrecht

Er zijn forse stappen gezet aan de innovatietafel waterstof om de Energy Hub Sliedrecht te realiseren. Vanuit de innovatietafel is een kernteam ingericht die in gesprek is gegaan met mogelijke deelnemers. Om handen en voeten te geven aan de projectorganisatie is een bouwteam opgericht om concrete scenario's op haalbaarheid te onderzoeken. De volgende stap is het Front End Engineering Design (FEED) waarmee de definitieve businesscase wordt gedefinieerd. Er zijn nog voldoende uitdagingen, maar er zit veel energie bij alle betrokkenen van de innovatietafel om de Energy Hub tot stand te brengen.

Driehoek

OZHZ is vroeg betrokken bij de ontwikkeling van de Driehoek. Het gebied ligt in een logistiek druk deel, ingeklemd tussen de A15 en de Betuwe spoorlijn. Dit is een bijzondere ontwikkeling waarin een waterstof-elektrolyser (productie van waterstof), geothermie warmtewinning (warmtenet) en een zonnepark worden gecombineerd met een elektriciteit-verdeelstation (netcongestie). Daarnaast heeft OZHZ geadviseerd bij een aantal ruimtelijke ontwikkelingen zoals Sliedrecht-Buiten en Stationspark 3.

Geluid

OZHZ beheert de geluidzones van gezoneerde industrieterreinen (zonebeheer). Gezoneerde industrieterreinen zijn terreinen die op grond van de Wet geluidhinder een zone hebben waarbinnen (met name bij planontwikkeling) aandacht voor geluid noodzakelijk is. Onder de Omgevingswet moeten voor alle gezoneerde industrieterreinen de huidige geluidzones worden omgezet naar zogenoemde Geluid Productie Plafonds (GPP's). Dit betekent dat er referentiepunten rondom het industrieterrein worden vastgesteld met een bepaalde geluidplafondwaarde. Deze geluidplafondwaarde is representatief voor het maximale geluid dat op dat punt mag heersen vanwege het industrieterrein. De GPP's Industrielawaai (GPPIL's) moeten uiterlijk eind 2031 zijn vastgesteld. Dit was eerst 2029 en deze datum kan nog steeds veranderen in de besluitvorming die nog moet plaatsvinden. Gezien het groot aantal industrieterreinen in onze regio worden de terreinen volgens een meerjarenplanning omgezet. Deze planning (met de doorlopen stappen) is in 2022 gedeeld met de gemeenten. Uitgangspunt is dat alle terreinen ruim voor de wettelijk geldende datum (voorlopig is dat dus eind 2031) worden vastgesteld. Bij de planning is de volgende werkwijze toegepast:

Terreinen waarvan wij weten dat er een bepaalde urgentie is (bijvoorbeeld de combinatie van ruimtelijke ontwikkelingen en een zonemodel dat niet meer actueel is), krijgen prioriteit.
Gelet op beschikbare capaciteit en vanwege complexiteit hebben worden de grote(re) industrieterreinen niet gelijktijdig behandeld.
Voor zover mogelijk proberen wij steeds alle terreinen in een gemeente in dezelfde periode af te handelen.

Voor Sliedrecht gaat het om de industrieterreinen Molendijk/Industrieweg, Oosteind, Rivierdijk Oost en Rivierdijk West. Deze staan gepland voor 2024 en 2025. In 2023 zijn/worden hier dus geen werkzaamheden voor verricht.

Centrale voorziening geluid gegevens

OZHZ levert namens gemeenten Europese geluidsbelastingskaarten aan via de Centrale Voorziening Geluid Gegevens (CVGG). De CVGG is het landelijke digitale systeem waarin de geluidgegevens verzameld worden in het kader van de Omgevingswet en de Richtlijn omgevingslawaai. Het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen moeten geluidgegevens leveren aan de CVGG. Iedereen kan deze digitale informatie inzien of downloaden. Het RIVM is verantwoordelijk voor de digitale omgeving. De geluidbronnen waar het om gaat zijn: wegverkeer, spoorverkeer, industrie, luchtvaart, windturbines en schiet- en springterreinen.

De CVGG is al in 2023 opengesteld om Europese geluidbelastingkaarten aan te leveren. Dit was al verplicht maar is in 2023 voor het eerst via het CVGG gebeurd. OZHZ heeft namens de gemeenten die deze kaarten moeten opstellen (Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht).

Daarnaast heeft OZHZ in een proefomgeving geoefend met het aanleveren van de verplichte informatie over de BGE (BasisGeluidEmissie) lokale wegen en de GPP's (GeluidProductiePlafonds) industrielawaai. Het RIVM vond de input en feedback van OZHZ over vooral de GPP's erg waardevol. OZHZ is genoemd en bedankt in één van de nieuwsbrieven van het RIVM over de CVGG.

Lichthinder

Kunstmatig licht kan invloed hebben op het welzijn van de mens. Ook heeft kunstlicht invloed op het gedrag van veel diersoorten. Het kan bijvoorbeeld de biologische klok verstoren en de oriëntatie beïnvloeden. Natuurkwaliteit en biodiversiteit kunnen onder druk komen te staan door de lichthinder.

Onder de Omgevingswet is lichthinder een thema dat gemeenten moeten afwegen. Het Besluit kwaliteit leefomgeving (BKL) bevat daarom geen rijksinstructieregels voor lichthinder. Een gemeente bepaalt zelf of zij regels in het omgevingsplan opneemt om lichthinder en verstoring van de natuur door licht te beperken of voorkomen. Om de gemeenten over de mogelijkheden van de aanpak van lichthinder te informeren, heeft OZHZ in 2023 een verdiepingsdocument over lichthinder opgesteld. Dit document is onderdeel van de handreiking "Veranderingen in Milieuthema's door de Omgevingswet" (zie ook: https://arcg.is/1Xy9iH). Deze handreiking wordt in 2024 verder aangevuld en geactualiseerd.

Regionale Verkeers- en Milieukaart

Een Regionale Verkeers- en Milieukaart (RVMK) is een model voor verkeer en milieu. Het verkeersmodel laat de verkeersstromen zien. Het milieumodel bevat data die nodig is voor het uitvoeren van berekeningen voor luchtkwaliteit en geluid vanwege het verkeer.
In 2022 startten we met de bouw van een nieuw verkeersmodel voor de regio Drechtsteden / Alblasserwaard. In 2023 gingen we verder met de bouw van dit model.
In november 2023 leverde adviesbureau Goudappel versie één van het model op. Dit nieuwe model geeft inzicht in de verkeersstromen van auto- en vrachtverkeer en daarnaast ook inzicht in fiets en openbaar vervoer.

Het nieuwe model is een grote verbetering vergeleken met de oude modellen die alleen naar het autoverkeer keken. Het nieuwe, multimodale model is heel belangrijk om goede keuzes te kunnen maken bij de geplande woningbouw in onze regio. In 2024 levert Goudappel versie twee van het model op. In versie twee wordt een nog nauwkeurigere modelleringstechniek toegepast op basis van gedrag per persoon in plaats van op basis van gemiddeld gedrag. Hierbij wordt rekening gehouden met de persoonlijke kenmerken van de inwoners en bezoekers, de samenstelling van hun specifieke huishouden en eerder gemaakte ritten op de dag.

Ontwikkelfase Register Externe Veiligheidsrisico's

Het Register Externe Veiligheidsrisico's (REV) is de nieuwe database waarin alle relevante informatie over externe veiligheid wordt verzameld. Dit register vormt de basis om advies te geven over externe veiligheid. Ten opzichte van de voorloper van het REV, het Register risicosituaties gevaarlijke stoffen (RRGS), verplicht het Besluit kwaliteit leefomgeving het bevoegd gezag om meer typen milieubelastende activiteiten (MBA's) op te nemen in het REV. Bovendien moet meer informatie over MBA's worden opgenomen dan voorheen.

Hieronder een overzicht van wat OZHZ in 2023 deed om het REV te vullen.

Landelijke REV trajecten en de meldingsmodule

Landelijk loopt een aantal trajecten om omgevingsdiensten te ondersteunen bij het verzamelen van ontbrekende data, bijvoorbeeld m.b.t. windturbines, propaantanks en gasdruk meet- en regelstations.

Zo maken we op korte termijn de resultaten bekend van het landelijke project om locaties van propaantanks op te sporen met luchtfoto's. Aanvullend is OZHZ in gesprek met een externe partij om een meldingsmodule te ontwikkelen. Dit systeem wordt uiteindelijk ingezet om propaantankhouders (aanvullende) informatie in te laten voeren, die OZHZ nodig heeft voor in het REV.

REV-module

Het REV moet op termijn rechtstreeks vanuit de VTH-systemen gevoed worden via een automatische verbinding. Zo voorkomen we fouten en besparen we tijd. Daarom is onder meer op verzoek van OZHZ een zogenaamde REV-module gebouwd door de leverancier van het zaaksysteem waarmee OZHZ werkt.

Module (zeer/beperkt) kwetsbare gebouwen en locaties

Binnen het REV is een module ontwikkeld waarin de gemeente aan moeten geven of gebouwen zeer kwetsbaar, kwetsbaar of beperkt kwetsbaar zijn. Er bestaat nog onduidelijkheid over wat de taak voor de gemeenten precies gaat inhouden. Ook moeten nog afspraken gemaakt worden over eventuele ondersteuning door OZHZ. OZHZ volgt de ontwikkelingen en gaat met u in gesprek over de behoefte van en mogelijkheden tot ondersteuning.

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Wonen en werken. In een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving.

Ontwerpbegroting 2025

Vastgesteld door het DB op 11 april 2024

Inhoud

I Algemene doelstellingen en ontwikkelingen 2

1. Inleiding 2
2. Missie, visie en kernwaarden 2
3. Bestuur 3
4. Planvorming 4
5. Ontwikkelingen 5
6. Financiële uitgangspunten van de begroting 2025 12

II Kritische prestatie-indicatoren 13

1. Algemene kentallen 13
2. Vergunningen en meldingen 14
3. Toezicht en handhaving 15
4. Beoordeling en beschikkingen bodem 15

III Financiën 16

1. Algemeen 16

IV Paragrafen 21

1. Inleiding 21
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 22
3. Onderhoud kapitaalgoederen 26
4. Financiering 29
5. Bedrijfsvoering 31

V BIJLAGEN 39

Bijlage 1 Omzet 2024 en 2025 39
Bijlage 2 Informatie voor verbonden partijen 41
Bijlage 3 Balans meerjarig 42
Bijlage 4 Begroting 2025 Structureel en incidenteel 44

I Algemene doelstellingen en ontwikkelingen

1. Inleiding

De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) bestaat sinds 2011. De gemeenten in Zuid-Holland Zuid en de provincie Zuid-Holland bundelen sindsdien hun krachten bij de uitvoering van omgevingstaken: vergunningen, toezicht en handhaving en de inhoudelijke expertise die nodig is om deze taken goed uit te kunnen voeren en gemeenten en provincie te kunnen adviseren bij hun ambities en plannen in de leefomgeving.

OZHZ werkt continu het verder verbeteren van de kwaliteit van zijn dienstverlening. Extra aandacht is er voor de relatie met de bestuurlijke en ambtelijke opdrachtgevers en de professionaliteit van de bedrijfsvoering. Een landelijk en een provinciaal traject geven bovendien impulsen voor verdere verbetering en optimalisering.

2. Missie, visie en kernwaarden

"De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid draagt bij aan een veilige, gezonde, duurzame en leefbare omgeving."

"OZHZ voert omgevingstaken uit voor de provincie Zuid-Holland en de gemeenten in Zuid-Holland Zuid. OZHZ verleent vergunningen, houdt toezicht, handhaaft waar nodig en handelt klachten af. Specialisten op het gebied van lucht, geluid, bodem en externe veiligheid ondersteunen bij het opstellen van ruimtelijke plannen. Ook houdt OZHZ toezicht op natuurgebieden in de provincie. OZHZ voert deze taken efficiënt en met kennis van het gebied uit en draagt daarmee bij aan een veilige, gezonde, duurzame en leefbare omgeving."

"OZHZ creëert samen met de gemeenten en de provincie een veilige, gezonde, duurzame en economische vitale leefomgeving voor inwoners en bedrijven. De medewerkers van OZHZ doen dat op een transparante, oplossingsgerichte, efficiënte wijze, met kennis van het gebied. De focus ligt daarbij op het leveren van een concrete bijdrage aan maatschappelijk gewenste ontwikkelingen. OZHZ biedt daarvoor een professionele werkomgeving, geeft ruimte aan de eigen ontwikkeling en stimuleert integraal denken en handelen."

<u>Ontwikkelingen en ambities</u>
Mede naar aanleiding van de landelijke (IBP; Interbestuurlijk programma Versterking VTH-stelsel) en overige (resultaten van de externe visitatie in 2023) ontwikkelingen (zie hoofdstuk 5) is de vraag gesteld naar de toekomst van de dienst. Waar zit OZHZ zichzelf over 5 jaar staan en hoe ziet de dienstverlening er dan uit.

In het plan van aanpak naar aanleiding van de toetsing aan de robuustheidscriteria (AB van 28 maart 2024) zijn de ambities van OZHZ voor de toekomst verwoord. Samengevat luiden deze als volgt:

- **Uitvoering van brede omgevingstaken voor zoveel mogelijk gemeenten in Zuid-Holland Zuid.**

  OZHZ voert voor zijn opdrachtgevers al een breed pakket aan omgevingstaken uit. Niet alleen op het gebied van milieu, maar voor enkele opdrachtgevers ook op het gebied van bouwen, brandveiligheid, APV en enkele bijzondere wetten. Dat maakt het mogelijk om vraagstukken integraal te benaderen en de opdrachtgevers goed te adviseren. Ambitie is om deze brede taakuitvoering uit te voeren voor zoveel mogelijk gemeenten in Zuid-Holland Zuid. Zowel voor de kwaliteit van de leefomgeving als

kostentechnisch geeft dit de gemeenten belangrijke schaalvoordelen. Zeker met het oog op de financiële ombuigingen vanaf 2026 lijkt een verkenning in deze meer dan de moeite waard.

- **Intensivering van de samenwerking van de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten.**

  In Zuid-Holland gaan de vijf omgevingsdiensten verder met intensivering van de samenwerking. Dit met als doel dat zij ook in de toekomst voldoende robuust zijn voor de uitdagingen en opgaven die dan spelen. Dit heeft de afgelopen jaren al geleid tot goede resultaten, bijvoorbeeld op het gebied van arbeidsmarkt ('De Betere Wereldbaan') en kennisdeling. Samenwerking vanuit de inhoud zal leiden tot verbetering van de uitvoering en tot mogelijk andere schaalgrootte op taakniveau. Naar de toekomst toe zou dat organisatorische veranderingen kunnen opleveren, maar die vraag is nu nog niet aan de orde. Onder andere gaan de vijf omgevingsdiensten de samenwerking op schaarse expertises en bij de aanpak van innovatie (zoals de maatschappelijke transitieopgaven) verder versterken, in navolging van de acties die zij al hebben ingezet bij de strafrechtelijke handhaving en bij het datagestuurd werken ten behoeve van prioriteitstelling, programmering en uitvoering van de VTH-taken. De gezamenlijke besturen van de omgevingsdiensten hebben de omgevingsdiensten hiertoe een bestuurlijke vervolgopdracht gegeven.

Voor de organisatie van OZHZ betekenen deze ontwikkelingen dat verder geïnvesteerd moet worden in:

- Het optimaliseren van de datahuishouding en het inzicht waar data het verschil kan maken.
- Het op orde brengen en houden van noodzakelijke expertises en competenties overeenkomstig de strategische personeelsplanning.
- Het implementeren van nieuwe sturingsafspraken binnen de dienst, waarbij zelforganisatie van de teams in de plaats komt van de zelfsturing van de medewerkers en met oog voor de genoemde kernwaarden van de organisatie.

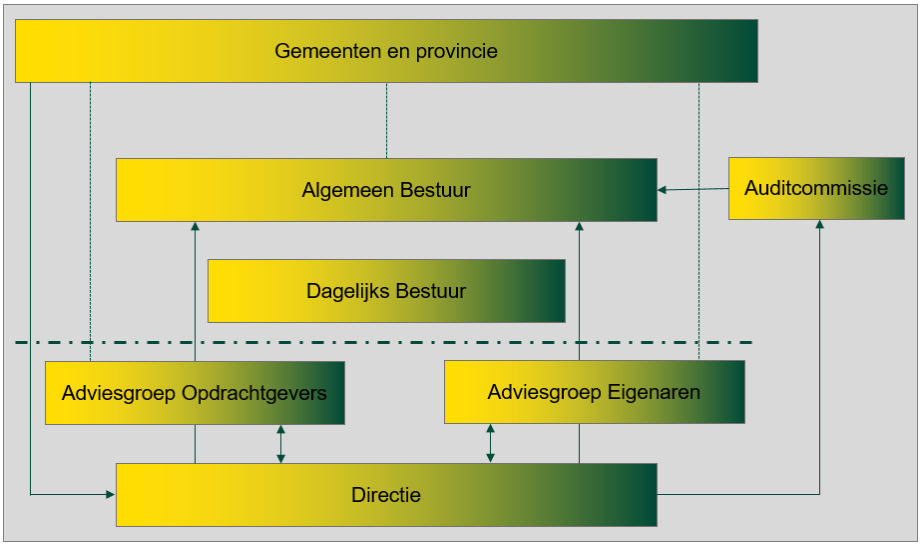
3. Bestuur

OZHZ is een gemeenschappelijke regeling. De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het beheer van de dienst en de algemene kwaliteit van werken ligt bij het dagelijks bestuur (DB). De gemeenten en de provincie zijn individueel opdrachtgever van OZHZ en zijn ook elk voor zich bestuurlijk verantwoordelijk voor het uitvoeringsbeleid van de taken die OZHZ voor hen uitvoert. Het opdrachtgeverschap voor regionale taken en programma's en de zorg voor een uniform uitvoeringsbeleid ligt bij het algemeen bestuur (AB).

Naast het DB en AB heeft OZHZ een auditcommissie. Deze bestaat uit 3 leden van het AB, die geen DB-leden zijn. Deze commissie adviseert het AB over financiële zaken en bedrijfsvoeringaspecten, in het bijzonder over de gang van zaken rond beleid en de financiële zaken die ermee samenhangen (planning en controlcyclus). De auditcommissie richt zich op alle activiteiten die van belang zijn voor een adequate beheersing van OZHZ op het gebied van rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid ten aanzien van de kaderstellende en controlerende verantwoordelijkheid van het AB.

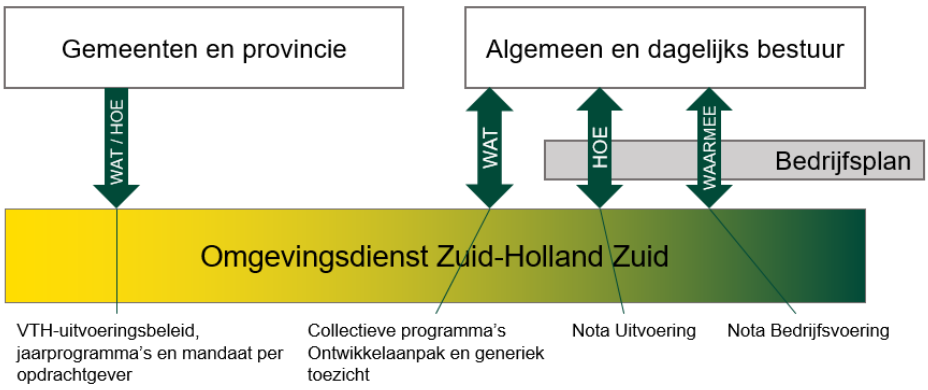
De directeur van OZHZ legt over het functioneren van de dienst verantwoording af aan het DB. Bij de voorbereiding van de vergaderingen van DB en AB adviseren twee adviesgroepen de directie:

- Vanuit de collectieve opdrachtgeversrol: de Adviesgroep Opdrachtgevers (AGO).
- Vanuit de eigenaarsrol: de Adviesgroep Eigenaren (AGE).

4. Planvorming

Het AB is zowel collectief eigenaar als collectief opdrachtgever. OZHZ werkt met vier vormen van plannen.

1. Individuele jaarprogramma's gemeenten en provincie

De opdrachten voor OZHZ (wat) staan in de individuele jaarprogramma's per gemeente en provincie.

2. Ontwikkelaanpak 2022 - 2025

OZHZ en zijn opdrachtgevers zien daarnaast in de maatschappelijke opgaven van de gemeenten en provincie in de komende periode belangrijke kansen en uitdagingen. Deze opgaven zijn van dermate omvang en belang dat gekozen is voor een programmatische, doelgerichte aanpak. Voor 2022 tot en met 2025 heeft OZHZ meerdere programmalijnen, die aansluiten op wat de regio het hardst nodig heeft, wat op rijksniveau speelt en die passen in de huidige collegeprogramma's. Deze aanpak (de 'innovatieagenda' van OZHZ) bestaat 4 programma's:

- Werken met de Omgevingswet.
- Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling.
- Samen meer grip op milieuschade.
- Beter benutten van data.

De ontwikkelaanpak werkt met jaarschijven. Dit maakt een meerjarige aanpak mogelijk. We behouden daarmee ook flexibiliteit (en dus ook budgetruimte) om in te spelen op actuele opgaven.

3. Nota Uitvoering

De wijze waarop de dienst inhoudelijk de taken uitvoert (hoe) is primair vastgelegd in het uitvoeringsbeleid van de gemeenten en provincie. In 2024 wordt aan elke gemeente gevraagd de herziene 'Nota Vergunningen, Toezicht & Handhaving (VTH) voor de gemeentelijke taken door OZHZ 2025 – 2028' vast te stellen. Voor provinciale taken werkt OZHZ aan de hand van het provinciale uitvoeringsbeleid. Alle gemeenten en de provincie passen bovendien de *Landelijke Handhavingstrategie Omgevingsrecht* toe voor de taken die OZHZ voor hen uitvoert.

Genoemde beleidsdocumenten zijn in 2023 geactualiseerd met het oog op inwerkingtreding van de Omgevingswet. Vanwege de overgang van bodemtaken van provincie naar gemeenten is ook een regionaal uitvoeringsniveau voor deze taken opgesteld (het RUN Bodem).

Het bestuur van OZHZ is zelf niet bevoegd om uitvoeringsbeleid vast te stellen voor de uitvoering van de VTH-taken. De Nota Uitvoering vat alleen samen met welke beleidskaders van gemeenten en provincie OZHZ de opgedragen VTH-taken uitvoert en welke ontwikkelingen te verwachten zijn de komende jaren. OZHZ actualiseert de Nota Uitvoering in 2024.

4. Nota Bedrijfsvoering

De Nota Bedrijfsvoering geeft de meerjarige kaders voor de bedrijfsvoering. Op grond van deze kaders kan OZHZ de organisatie verder inrichten. Daarmee wordt een effectieve en efficiënte uitvoering van de taken structureel geborgd. Anderzijds maken de kaders het mogelijk om adequaat in te spelen op de uitdagingen van de toekomst. Tot slot biedt de nota duidelijkheid over de afspraken die OZHZ individueel kan maken met de opdrachtgevers.

De nota is in 2021 geactualiseerd en bestuurlijk vastgesteld voor de periode 2022-2026. Landelijke ontwikkelingen in het kader van het Interbestuurlijk Programma ter versterking van het VTH-stelsel en ontwikkelingen in de interne bedrijfsvoering maken dat het financieringsmodel van OZHZ, en daarmee ook de Nota Bedrijfsvoering, dient te worden geactualiseerd. Dit wordt naar verwachting in 2025 gedaan.

5. Ontwikkelingen

Maatschappelijke en economische ontwikkelingen hebben een groot effect op de fysieke leefomgeving. Zij zijn een belangrijk ingrediënt voor de keuzes en afwegingen bij gemeenten en provincie. Denk aan opgaven en ambities over woningbouw, klimaat, stikstof, energie en veiligheid. Deze zorgen voor een grote druk op de fysieke leefomgeving.

OZHZ faciliteert bij uw afwegingen in de fysieke leefomgeving

Maatschappelijke en economische ontwikkelingen hebben een groot effect op de fysieke leefomgeving. Met expertise op het gebied van lucht, geluid, bodem, externe veiligheid en duurzaamheid is OZHZ de aangewezen partij om uw afwegingen te faciliteren. Actuele vraagstukken over woningbouw, klimaat, energie en veiligheid benadrukken het belang van een robuuste en bestuurlijk goed verankerde omgevingsdienst.

Nieuwe rolverdeling tussen overheid, inwoners en ondernemers

Nieuwe wet- en regelgeving leidt tot een andere rolverdeling tussen overheid, inwoners en ondernemers. Belangrijk voorbeeld is de Omgevingswet. OZHZ bereidde zich samen met zijn deelnemers voor op de

inwerkingtreding per 2024. Tegelijkertijd verschoof het bevoegd gezag voor een groot deel van de bodemtaken van provincie naar gemeenten. Met de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) ging de markt een deel van het bouwtoezicht uitvoeren maar blijft de overheid verantwoordelijk voor het totale systeem van toezicht. Het toezicht op de energiebesparing kreeg een belangrijke impuls door een sterkere wettelijke verankering. Tot slot regelt de Wet open overheid, op termijn, het actief openbaar maken van onder meer vergunningen en handhavingsbeschikkingen.

Veilig, gezond en duurzaam wonen, werken en recreëren

Onze inwoners willen veilig, gezond én duurzaam wonen, werken en recreëren. OZHZ voert, in opdracht, de VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) uit voor uw bestuur. Ook ondersteunen wij uw bestuur met expertise op het gebied van ruimtelijke ordening en milieu.
Hierna beschrijven we de belangrijkste opgaven waar wij als omgevingsdienst, samen met de deelnemers, voor staan. Soms is dit vanuit hun rol als eigenaar, dan weer vanuit de rol als opdrachtgever of bevoegd gezag. De opgaven voorzien we zoveel mogelijk van een financiële vertaling. OZHZ gaat over de specifieke invulling daarvan met de deelnemers in gesprek in aanloop naar hun eigen begroting 2025. Het gaat om de volgende onderwerpen:

1. Algemene financiële context.
2. Kwaliteitsimpuls vergunningverlening, toezicht en handhaving.
3. Inwerkingtreding van de Omgevingswet.
4. Overdracht van bodemtaken.
5. Zeer Zorgwekkende Stoffen.
6. Stikstof en soortenbescherming.
7. Energieagenda, energielabel C en personenmobiliteit.
8. De bouwopgave.
9. Circulaire economie
10. Uitdagingen in de bedrijfsvoering.

De onderstaande tekst bevat een samenvatting van de belangrijkste onderwerpen zoals benoemd in onze begrotingsrichtlijnen 2025 (AB 30 november 2023). In de bestuursrapportages doet OZHZ verslag over de voortgang en overige ontwikkelingen op deze onderwerpen.

Ad 1) Algemene financiële context

De inflatie, toekomstige begrotingsruimte en krappe arbeidsmarkt leiden al enige tijd tot grote (financiële) onzekerheid bij gemeenten, provincie en OZHZ. OZHZ dekte het effect van de inflatie in 2023 incidenteel uit de eigen begroting. Dit leidde tot een afname van het weerstandsvermogen. Er zijn afspraken gemaakt om het weerstandsvermogen weer op niveau te brengen.

Constatering eind 2023 was ook dat het noodzakelijk was de begroting 2024 aan te passen door een extra verhoging van de tarieven met 2% toe te passen. OZHZ had in de tarieven van 2024 namelijk rekening gehouden met een fors lagere loonontwikkeling ten opzichte van de loonontwikkeling uit de Septembercirculaire 2023. Ook de inflatie voor de prijsontwikkeling was hoger dan gemiddeld. De inwonerbijdrage diende te worden verhoogd met de genoemde 2%. Het AB stelde op 28 maart 2024 daarom de eerste wijziging van de begroting 2024 vast.

Vanaf 2026 dalen de inkomsten uit het Gemeentefonds (ravijnjaar). Op 28 maart 2024 stelde het AB daarom de volgende bestuursopdracht vast:

> "Het nader uitwerken van bezuinigingsmogelijkheden en/of inhoudelijke keuzes die bijdragen aan het beheersbaar houden van de financiële positie van de gemeenten en provincie. Uitgangspunt is een collectieve aanpak langs de volgende lijnen:
> - Externe budgetten OZHZ.
> - Efficiëntie in processen.
> - Inhoudelijke keuzes van de deelnemers (individueel of regionaal).
> - Kostenbesparingen bij de deelnemers door taken regionaal uit te laten voeren.

De uitwerking krijgt gestalte in nauwe samenwerking met de ambtelijke vertegenwoordigers van gemeenten en provincie. Bestuurlijke agendering van de resultaten vindt plaats bij de Begrotingsrichtlijnen 2026".

Ad 2) Kwaliteitsimpuls vergunningverlening, toezicht en handhaving

OZHZ is nauw betrokken bij het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (het IBP), een rijksbreed traject ter versterking van de VTH-taken van omgevingsdiensten. Landelijk lopen initiatieven om te zorgen voor een duurzaam vervolg na afloop van dit programma (halverwege 2024).

Het IBP leidt tot eisen waaraan alle omgevingsdiensten voor 1 april 2026 duurzaam moeten voldoen. De robuustheidscriteria stellen onder andere eisen aan de financiering van de VTH-taken en de mogelijkheden tot innovatie en opleidingen. Ook de kwaliteit, het gebruik en het uitwisselen van data is een eis die vanuit robuustheid wordt gesteld. OZHZ berichtte het ministerie van IenW eind 2023 aan welke eisen nog niet helemaal wordt voldaan, i.c. de hoogte van het opleidingenbudget en business-intelligence.

OZHZ richt de versterking vooral op de informatiepositie, samenwerking in de keten en het opbouwen en behouden van expertise in de krappe arbeidsmarkt. Een en ander staat in de plannen van aanpak die het AB op 28 maart 2024 vaststelde naar aanleiding van de zelftoetsing aan de landelijke robuustheidscriteria en van de externe visitatie van OZHZ. OZHZ werkt hierin samen met de andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland op basis van een bestuursopdracht van de gezamenlijke DB's. Dekking is voorzien in de begroting 2025 en verder. OZHZ rapporteert vanaf 2024 via de reguliere BURAPs over de stand van zaken.

Bij het aanbieden van hun plannen van aanpak over de robuustheidscriteria (voor 1 april 2024) wijzen de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten de staatssecretaris van IenW bovendien op zijn stelselverantwoordelijkheid zoals ook al eerder door IPO en VNG geformuleerd. Over de reikwijdte hiervan is namelijk regelmatig discussie. OZHZ sluit zich aan bij de definitie dat stelselverantwoordelijkheid inhoudt het “scheppen van de juiste randvoorwaarden om het VTH-stelsel goed te kunnen laten functioneren”, ook na afloop van het IBP VTH en binnen de verantwoordelijkheidsverdeling van het stelsel. Dit betekent het structureel organiseren van:

- Het schrijven van goede, heldere en actuele regelgeving, op basis van ervaringen in de uitvoeringspraktijk, zodat uitvoerders tijdig de instrumenten hebben om in de praktijk adequaat te handelen.
- Het borgen van een goed functionerende landelijke kennisinfrastructuur met landelijke regie en betrokkenheid van alle partijen die bijdragen aan een goede uitvoering van VTH-taken.
- Het organiseren en borgen van een landelijke uniforme informatie-uitwisseling en informatievoorziening.

- Het beschikbaar stellen van structurele passende financiering voor het doorvoeren van de door het IBP voorgestelde verbeteringen in de VTH-taken in de praktijk en het bestendigen van deze verbeterslag in de toekomst.
- Het maken van afspraken over ieders rol binnen een goed functionerend VTH-stelsel, en elkaar daar ook op durven aan te spreken.

In 2024 werkt OZHZ verder uit wat nodig is om te voldoen aan de landelijke robuustheidscriteria en andere bedrijfsmatige componenten vanuit het IBP. Een en ander wordt dan opgenomen in de geactualiseerde Nota Bedrijfsvoering.

Ad 3) Inwerkingtreding van de Omgevingswet

OZHZ heeft inhoudelijke en financiële basisafspraken gemaakt met gemeenten over de consequenties van de Omgevingswet. Deze gelden met ingang van 1 januari 2024. OZHZ neemt het initiatief om met de opdrachtgevers in gesprek te blijven over de goede werking van deze afspraken.

OZHZ monitort actief de uitvoering van de Omgevingswet. Belangrijke signalering nu al is dat gemeenten geen uniforme definities opnemen in hun omgevingsplannen. Dat komt de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid niet ten goede en in de uitvoering kan het ook kostenverhogend werken. Daarnaast zijn goede afspraken nodig met de bevoegde gezagen over het integraal beoordelen van ingekomen vergunningaanvragen. Door het vervallen van het onlosmakelijkheidscriterium (de situatie waarin bijvoorbeeld alleen een vergunning voor het bouwen wordt aangevraagd terwijl ook een (aparte) vergunning voor milieu of natuur nodig is) bestaat het risico op klachten en handhaving achteraf en op vertraging bij de initiatiefnemer.

2024 staat in het teken van het opdoen van ervaringen en het maken van aanvullende specifieke afspraken over een aantal taken (bodemsanering, natuurwetgeving, lucht en geluid). Uitgebreidere uitwerking vindt plaats in de individuele jaarprogramma's 2025. Inbedding van deze afspraken kan vragen om maatwerk per opdrachtgever. Indien het niet in de jaarprogramma’s past dan worden extra financiële afspraken gemaakt.

Ad 4) Overgang van bodemtaken

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet ging het bevoegd gezag over de bodemtaken grotendeels over van de provincie naar de gemeenten. De omvang van de rijksmiddelen blijft echter nog onzeker. Er komen geen specifieke extra middelen in het gemeentefonds voor de apparaatskosten. Het nieuwe Regionaal Uitvoeringsniveau (RUN) bodem biedt een basis voor de begroting van de VTH-taken voor bodem. 2024 is het eerste jaar waarin risicogericht bodemtoezicht plaatsvindt op basis van het RUN-bodem. Daarbij brengt OZHZ de financiële consequenties in kaart ten behoeve van de jaarprogrammering 2025. OZHZ adviseerde de gemeenten in de voorjaarsbrief om, naast het structurele budget, ook het incidentele budget opnieuw te reserveren.

Ad 5) Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)

ZZS zijn voor mens en milieu gevaarlijke stoffen. Negatieve effecten kunnen zich zowel op korte als op lange termijn voordoen. De actuele ontwikkelingen rondom de PFOA-emissies van Chemours krijgen inmiddels op regionaal, provinciaal en landelijk niveau veel bestuurlijke en maatschappelijke aandacht. Vanuit het budget 2025 voor de Ontwikkelaanpak (innovatieagenda) vindt verder onderzoek plaats naar de organisatie van taken op het gebied van ZZS. Het is nog veel pionieren, onderzoeken en daarna organiseren. Continue aandacht voor dit thema blijft nodig, onder andere voor het ontwikkelen van een data- en risicogerichte werkwijze voor (nieuwe) ZZS-en en het ontwikkelen van VTH-werkwijzen voor meldingsplichtige MBA's onder de Omgevingswet.

De provincie Zuid-Holland vraagt om het onderwerp ZZS vanaf 2026 goed te integreren in de vaste afspraken in de jaarprogramma's van de Omgevingsdiensten. OZHZ werkt uit of en hoe dit voor gemeenten kan worden opgepakt.

Ad 6) Stikstof en soortenbescherming

De stikstofproblematiek en de uitspraak van de Raad van State leiden tot uitdagingen op het gebied van vergunningverlening. In de Wet stikstofreductie en natuurverbetering is opgenomen dat in 2035 tenminste 74% van de ‘kritische depositiewaarden’ (KDW) niet meer wordt overschreden. Het thema stikstof raakt de grotere opgaven van gemeenten, zoals woningbouw en economische ontwikkelingen. OZHZ adviseert de gemeenten bij vragen en door middel van nieuwsberichten over de actualiteiten op het gebied van stikstof en bij vragen.

Op het gebied van soortenbescherming is belangrijk dat de woningeigenaar bij isolatiewerkzaamheden rekening moet houden met de eventuele aanwezigheid van vleermuizen in spouwmuren. Dit is een extra stimulans voor gemeenten om soortenmanagement-plannen (SMP's en pre-SMP's) op te stellen. OZHZ kan de gemeente adviseren ten aanzien van SMP's.

OZHZ controleert namens de provincie Zuid-Holland op de voorschriften die in deze SMP's zijn opgenomen en natuurlijk op andere ontheffingen en vergunningen die door de Omgevingsdienst Haaglanden worden afgegeven ten aanzien van beschermde soorten.

Ad 7) Energieagenda, energielabel C en personenmobiliteit

Energieagenda
De E-agenda is een programma van OZHZ om de energietransitie in de regio te versnellen. Het programma draagt bij aan de besparingsdoelen van de Regionale Energiestrategieën (RES). De toezichttaken binnen de E-agenda behoren tot de basistaak van OZHZ. Het stimulerend spoor (de inzet van preventieve instrumenten om bovenwettelijke duurzame maatregelen te stimuleren) is noodzakelijk, omdat met alleen wettelijk verplichte maatregelen de RES-doelstellingen niet worden gerealiseerd.

Doorzetten van de E-agenda is noodzakelijk. Energietoezicht is een basistaak en het stimulerend spoor draagt verder bij aan het realiseren van de RES-doelstellingen. De invulling is afhankelijk van de behoeften van onze opdrachtgevers en van landelijke en lokale ontwikkelingen. Om de energiebesparingsdoelstelling kracht bij te zetten stelt het rijk extra middelen in een SPUK-subsidie beschikbaar voor additioneel toezicht op energiebesparing. Voor OZHZ gaat het om circa € 250.000 per jaar tot en met 2026.

Energielabel C
Sinds 1 januari 2023 moeten alle kantoren groter dan 100 m2 voorzien zijn van energielabel C of hoger. OZHZ voert het toezicht uit indien de gemeenten dat verzoeken en structureel financieren omdat het een doorlopende taak is en het de verwachting is dat de verplichting periodiek wordt aangescherpt.

Personenmobiliteit
Vanaf maart 2025 controleren de omgevingsdiensten de rapportageplicht personenmobiliteit. Bedrijven met meer dan 100 fte moeten vanaf 1 juni 2024 de personenmobiliteit registreren. OZHZ brengt de financiële consequenties van deze nieuwe taak in kaart ten behoeve van de jaarprogrammering 2025. Gemeenten ontvangen hiervoor middelen via het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, als onderdeel van de bredere regeling voor uitvoeringslasten klimaatbeleid.

Ad 8) Bouwopgave

Onderzoekers verwachten een dip in de woningbouwproductie de komende twee jaar vanwege de prijsstijgingen en stikstofproblematiek. Tegelijkertijd is er sprake van een forse bouwopgave. Verwachting is dat de dip meer dan gecompenseerd wordt in de jaren daarna. De uitdaging is daarom om de capaciteit bij gemeenten en OZHZ beschikbaar te houden. OZHZ en gemeenten maken hierover waar mogelijk en gewenst nadere afspraken. OZHZ voert op dit moment de bouwtaken uit voor de gemeenten Alblasserdam en Dordrecht. Ambitie is om dit voor meer gemeenten te gaan doen. Deze ambitie is ook onderdeel van de uitwerkingsopgave van de bestuursopdracht als bedoeld in ad 1).

De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) heeft gevolgen voor alle gemeenten. Per saldo leidt het nieuwe stelsel tot meerwerk voor de gemeenten. Daarnaast heeft de Wkb effect op de legesinkomsten. Na de start van de Wkb is toezicht nodig op de lopende trajecten (oude regime), terwijl de leges al in het jaar of de jaren voorafgaand aan de Wkb ontvangen zijn. OZHZ monitort de gevolgen van de Wkb en adviseert de gemeenten een deel van de legesinkomsten te reserveren voor 2025, als ook verbouw onder de Wkb valt.

Ad 9) Circulaire economie

Het Rijksbrede programma 'Nederland circulair in 2050' streeft naar een afvalvrije economie met als doel in 2030 50% minder primaire grondstoffen in Nederland te gebruiken. Wetgeving wordt aangepast om een circulaire economie te stimuleren, maar ook omdat de huidige wetgeving soms een belemmering is bij het streven naar een circulaire economie. OZHZ bereid zich voor op deze veranderingen omdat deze directe gevolgen heeft voor de VTH-taken. Waar het Landelijke Afvalbeheerplan het toetsingskader bij vergunningverlening was wordt dit het Circulair Materialenplan. Deze voorbereidingen financiert OZHZ uit de Ontwikkelaanpak en uit provinciaal budget.

Gezien de kennis die OZHZ opdeed vanuit de primaire taakuitvoering is met gemeenten het gesprek gevoerd over wat OZHZ kan betekenen. Hier is onder meer uit voortgekomen dat OZHZ een voorzitter levert voor het overleg van de circulaire regio waar alle gemeenten uit de regio Zuid-Holland Zuid aan deelnemen. Doel van het overleg is het delen en ontwikkelen van kennis. Gezien de kennis die OZHZ heeft over de bedrijven in de regio kunnen bijvoorbeeld ook analyses gemaakt worden van het regionale circulariteitspotentieel van bedrijventerreinen. Ook kan OZHZ inzicht geven in regionale en/of provinciale grondstofstromen.

OZHZ heeft de gemeenten in de voorjaarsbrief al voorgesteld om vanaf 2025 budget te reserveren voor de uitvoering van collectieve taken. In het AB van 11 juli 2024 komt OZHZ met een concreet voorstel. De financiële vertaling volgt daarna in de jaarprogrammering 2025.

Ad 10) Uitdagingen in de bedrijfsvoering

Bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen vragen verandering van taakinvulling, rol, cultuur en processen binnen de organisatie. De Omgevingswet gaat bijvoorbeeld uit van een meer integrale benadering van vraagstukken en van meer maatwerkoplossingen. De energiebesparingsplicht vraagt om een goed evenwicht tussen het adviseren en het uitoefenen van toezicht. Ook bij de woonopgave in de regio komen vergunningverlening, ruimtelijke ordening, natuurwetgeving en stikstof steeds nadrukkelijker samen. Het rijksbrede traject ter verbetering van het VTH-stelsel vraagt om een intensivering op het gebied van expertiseopbouw en informatiehuishouding.

Krappe arbeidsmarkt

De maatschappelijke opgaven gaan gepaard met een grote krapte op de arbeidsmarkt. We zien landelijk een tekort aan ervaren personeel. Dit speelt inmiddels op alle fronten; van bouwkundig personeel (vergunningverleners, constructeurs, toezichthouders), milieuspecialisten (bijvoorbeeld voor externe veiligheid, lucht en geluid) tot ICT-adviseurs. De huidige arbeidsmarkt leidt direct tot krapte op de inhuurmarkt en hoge tarieven. De normale 'inhuurbuffer' bij vacatures komt daarbij onder druk te staan. OZHZ is zeer actief in het werven van nieuwe medewerkers en werkt daarbij samen met de andere omgevingsdiensten in het land. In maart 2024 is een landelijke campagne van start gegaan om het werken bij omgevingsdiensten te promoten en de naamsbekendheid te vergroten: www.werkenbijdeomgevingsdiensten.nl. Met actieve werving en opleidingen doet OZHZ er alles aan om al het werk op het afgesproken kwaliteitsniveau uit te voeren, binnen de wettelijke termijnen. Ondanks dat zijn sommige functies kwetsbaar bij uitval of vertrek van medewerkers of bij pieken in het werkaanbod. Meer fundamentele oplossingen zijn nodig om medewerkers verder te boeien en binden aan de organisatie; bijvoorbeeld verruiming van de mogelijkheden tot ontplooiing en groei.

Data en informatie

Maatschappelijke ontwikkelingen en wetgeving zoals de Wet open overheid vragen om steeds meer publieke informatie en inzicht in de besluitvorming van de overheid. Ook de Omgevingswet vereist dat applicaties, processen en documenten duurzaam toegankelijk zijn. OZHZ schoont momenteel de archieven op. In het verlengde werken we uit hoe we willen omgaan met de informatie uit de archieven (geheel of gedeeltelijk digitaliseren), maar ook hoe we de data in de toekomst het beste kunnen gaan opslaan. Belangrijk is dat we de data-toegankelijkheid en de kwaliteit van de data optimaliseren. Het is zoals gezegd een van de eisen uit de landelijke robuustheidscriteria (business intelligence).

Door de vorming van de unit Data en ICT verankeren we de strategische en tactische sturing op data en ICT. En gaat data concreet waarde toevoegen aan de producten van OZHZ. Uitgangspunten van de werkwijze zijn: risicogericht, datagestuurd en een ketenaanpak. Ook bij de Omgevingswet en de wettelijke energiebesparingsplicht neemt het belang van data toe.

Aanpassingen in de bedrijfsvoering

OZHZ blijft de bedrijfsvoering herzien om effectief in te spelen op al deze ontwikkelingen. Naast de vorming van de unit Data en ICT kijkt OZHZ kritisch naar de mogelijkheden in het financieringsmodel om innovatie, de noodzakelijke opbouw en het behoud van expertise, het inwerken van nieuwe medewerkers en het inregelen van nieuwe taken te faciliteren. Ook het verminderen van de administratieve lastendruk heeft hoge prioriteit. Dit heeft effect op de indicatoren van de Nota Bedrijfsvoering. Voorbeelden zijn de productiviteit, overhead, flexibele capaciteit en de tariefstructuur.

6. Financiële uitgangspunten van de begroting 2025

De gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in de regio Zuid-Holland Zuid werken met eenduidige kaders voor de begroting. Daarnaast stelt de provincie Zuid-Holland (PZH) jaarlijks de provinciale (financiële) uitgangspunten op en aandachtspunten voor de meerjarenbegroting. Op grond van de regionale en provinciale kaders beslist het AB elk jaar in november over de kaders of richtlijnen voor de begroting van het jaar t+2 van OZHZ.

Het AB stelde op 30 november 2023 de kaders (richtlijnen) voor de begroting 2025 vast. Deze zijn de basis voor de voorliggende begroting. Het besluit van het AB was als volgt.

1. Het AB stelde de inhoudelijke onderwerpen voor de begrotingsrichtlijnen 2025 vast. Deze zijn verwerkt in de voorjaarsbrief die OZHZ in maart 2024 stuurde naar de gemeenten en provincie. De daarin opgenomen onderwerpen zijn hiervoor al samengevat.

2. Inzake de indexering besloot het AB als volgt:

    a) Het uurtarief 2024 aanvullend te indexeren met 2%. Het uurtarief 2024 komt daarmee uit op € 107,87.
    b) De budgetten wettelijke taken (jaarprogramma's) en inwoner-bijdrage 2024 aanvullend te indexeren met 2%.
    c) De budgetten wettelijke taken (jaarprogramma's), inwoner-bijdrage en tarieven 2025 te indexeren met 4,3%.
    d) Het uurtarief 2025 vast te stellen op € 112,46.
    e) Indien opdrachtgevers hun jaarprogramma niet of met een lager percentage indexeren, dit te beschouwen als een volumetaak-stelling waarop de frictiebepaling van de bijdrageverordening OZHZ van toepassing is.

Daarbij besloot het AB tevens om:

- De voorgenomen wijziging van de begroting 2024 vanwege de aanvullende indexering 2024 snel na de besluitvorming op 30 november 2023 voor zienswijze voor te leggen aan de raden en Provinciale Staten. De ingekomen zienswijzen hebben niet geleid tot aanpassing van het voorgenomen besluit. Het AB stelde daarom op 28 maart 2024 de begrotingswijziging 2024 ongewijzigd vast. Met gemeenten die hun volume willen aanpassen worden maatwerkafspraken gemaakt. Voor zover tijdig beschikbaar zijn die afspraken in de voorliggende begroting verwerkt.

- Aan onderdeel e van besluit 2 een pragmatische uitwerking te geven, waarbij ruimte is voor maatwerk in de volumes. OZHZ is hierover in gesprek gegaan met de deelnemers die in hun zienswijzen aangaven behoefte te hebben aan genoemd maatwerk in de volumes. Het maatwerk is in de voorliggende begroting verwerkt.

- Samen met de andere gemeenschappelijke regelingen en omgevingsdiensten de verdere efficiency- en samenwerkingsmogelijkheden te onderzoeken. Het AB stelde hiertoe op 28 maart 2024 de eerdergenoemde bestuursopdracht vast.

II Kritische prestatie-indicatoren

1. Algemene kentallen

Het AB heeft in de bijdrageverordening de kaders voor financiën en kwaliteit opgenomen. In de algemene prestatie indicatoren is de naleving van deze verordening opgenomen. Naast het rapporteren van (financiële) gegevens als zodanig, is ook het tijdig bespreken en tussentijds informeren en communiceren met de opdrachtgevers een belangrijke algemene prestatie indicator.

Met de deelnemers zijn prestatieafspraken gemaakt. OZHZ moet deze afspraken binnen een bandbreedte van 90% - 110% realiseren. Essentieel voor het behalen van de omzetdoelstelling is de productiviteit van de medewerkers. Voor een sluitende exploitatie van OZHZ is het noodzakelijk dat de productieve medewerkers voor gemiddeld 1.388 uur per FTE productief zijn. De gemiddelde productiviteit is gedaald van 1.410 naar 1.388 uur per FTE. Oorzaak hiervan is de harmonisatie van het bovenwettelijk verlof per 1 januari 2023 (1 extra vrije dag vanaf 2023) en het Principeakkoord cao's voor de gemeentelijke sector (1 extra vrije dag in 2023 en 1 extra vrije dag vanaf 2024).

De omzet van OZHZ is per taakveld in verschillende mate variabel. Voor de wettelijke (VTH) taken geldt dat budgetten binnen zekere marges mogen fluctueren. Voor de adviestaken geldt dat er tot dusver geen sprake is van enige verplichting voor gemeenten om opdrachten bij OZHZ neer te leggen. Tegen deze achtergrond hanteert OZHZ de doelstelling van een gemiddelde flexibele schil van 10%. Het aandeel overhead (ondersteuning en management) wordt begrensd op 27,3% van de totale formatie, inclusief de capaciteit van de flexibele schil met overheadtaken. Zie hierover de Nota Bedrijfsvoering van OZHZ.

In de begrotingsrichtlijnen 2025 is opgemerkt dat OZHZ een fundamentele herziening start op de bedrijfsvoering. Landelijk zullen in 2024 vanuit het IBP voorstellen aan alle omgevingsdiensten worden gedaan voor herziening van het financieringsmodel. Dit heeft mogelijk effect op de belangrijkste uitgangspunten van de Nota Bedrijfsvoering en de hieruit volgende indicatoren. Voorbeelden zijn de productiviteit, overhead, flexibele capaciteit en de tariefstructuur. OZHZ legt zo mogelijk in de loop van 2024 voorstellen tot bijstelling aan het bestuur voor. Dat kan ertoe leiden dat onderstaande kpi's nog wijzigen.

Vanuit het Interbestuurlijk Programma voor de versterking van het VTH-stelsel wordt sinds 2024 gerapporteerd over een tweetal aanvullende prestatie-indicatoren:

- De landelijke robuustheidscriteria, waartoe onder andere ook behoren de VTH-kwaliteitseisen waarover OZHZ al enkele jaren rapporteert.
- De uitvoering van het plan van aanpak vanwege de externe visitatie.

Speerpunt	Prestatie indicator
Taakuitvoering vindt plaats binnen de door het AB gestelde kaders voor financiën en kwaliteit (bijdrageverordening), de landelijke robuustheidscriteria en het plan van aanpak vanwege de externe visitatie	Taakuitvoering van OZHZ voldoet aan de landelijke robuustheidscriteria. Producten en prestaties worden gerealiseerd binnen een bandbreedte van 90-110% van het jaarprogramma. Volumeafspraken voor de uitvoering van de wettelijke en additionele wettelijke taken voldoen aan de afgesproken bandbreedten.

	Projecten uit het plan van aanpak vanwege de externe visitatie worden volgens planning uitgevoerd.
Opdrachtgevers worden actief geïnformeerd.	2 maal per jaar voortgangs- en 1 maal per jaar jaarrapportages volgens planning in jaarprogramma.
Periodiek overleg met de opdrachtgever	1 maal per maand vindt gesprek met de gedeputeerde plaats. 2 maal per jaar met wethouders. 1 maal per 4 maanden ambtelijk MARAP-overleg.
Klanttevredenheid	Het gemiddelde van het klanttevredenheidsonderzoek is minimaal een 7.
Productiviteit	Het aantal productieve uren per FTE bedraagt 1.388 uur.
Flexibele schil	Het aandeel uren inhuur ten opzichte van het totaal aantal uren is gemiddeld 10%.
Aandeel overhead	Het aandeel uren overhead ten opzichte van het totaal aantal uren is genormeerd op 27,3%.
Ziekteverzuim	OZHZ hanteert een norm van 5% voor ziekteverzuim.

OZHZ levert expertise op het gebied van geluid, lucht, bodem en externe veiligheid aan de gemeenten en provincie voor het ontwikkelen, inrichten en beheren van een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. Om de kwaliteit van de producten, waarvoor geen wettelijke termijn bestaat en ook een toets bij de rechter niet van toepassing is, te beoordelen is een klanttevredenheidsonderzoek (KTO) de beste aanpak. OZHZ voert regulier klanttevredenheidsonderzoek uit met behulp van projectevaluaties voor de adviestaken.

2. Vergunningen en meldingen

Vergunningaanvragen moeten binnen wettelijke termijnen worden afgehandeld en meldingen moeten beoordeeld worden op juistheid en volledigheid. De door de inwoners en bedrijven ingediende documenten worden getoetst en leiden bij volledigheid en juistheid tot een bevestigingsbrief of een beschikking.

Speerpunt	**Prestatie indicator**
Tijdige vergunningverlening	Reguliere procedure: 99% van de reguliere vergunningen wordt binnen de wettelijke termijn verleend. Uitgebreide procedure: 95% van de uitgebreide vergunningen wordt binnen de wettelijke termijn verleend. Bodembeschikkingen: Minimaal 90% van de producten wordt afgerond binnen de termijn.
Juridische kwaliteit	99% van de in mandaat genomen besluiten blijft in stand in bezwaar, beroep of hoger beroep.

3. Toezicht en handhaving

OZHZ voert in opdracht van gemeenten en provincie toezichts- en handhavingstaken uit. Hierbij hanteert OZHZ de landelijke handhavingsstrategie die alle gemeenten en de provincie als onderdeel van hun uitvoeringsbeleid hebben vastgesteld. Kritische prestatie-indicatoren in deze zijn de toezichtdichtheid (TD) en naleving (NA). Deze zijn als volgt omschreven:

- TD is het percentage uitgevoerde planmatige controles in een verslagperiode ten opzichte van het aantal geplande controles in het jaarprogramma.

- NA is het aantal uitgevoerde initiële controles zonder overtredingen ten opzichte van het aantal uitgevoerde initiële controles aan het einde van een verslagperiode.

Speerpunt	**Prestatie indicator**
Toezichtdichtheid en naleving provincie	Provincie Grijs: TD grijs = 100% NA grijs >= pm Provincie Groen: TD groen = 100% NA groen >= pm
Toezichtdichtheid en naleving gemeenten	Gemeenten: TD = 100% NA Risico Midden >= 30% NA overig >= 70%
Juridische kwaliteit	80% van de in mandaat genomen besluiten blijft in stand in bezwaar, beroep of hoger beroep.

4. Beoordeling en beschikkingen bodem

OZHZ levert expertise op het gebied van geluid, lucht, bodem en externe veiligheid aan de gemeenten en provincie voor het ontwikkelen, inrichten en beheren van een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. Om de kwaliteit van de producten, waarvoor geen wettelijke termijn bestaat en ook een toets bij de rechter niet van toepassing is, te beoordelen is een klanttevredenheidsonderzoek (KTO) de beste aanpak. OZHZ voert regulier klanttevredenheidsonderzoek uit met behulp van projectevaluaties voor de adviestaken.

Voor de beoordelingen en beschikkingen bodem voert OZHZ periodiek een klanttevredenheidsonderzoek uit, omdat bij deze taak sprake is van een relatief kleine klantenkring. OZHZ rapporteert hierover alleen in de jaarstukken en niet in de tussentijdse rapportages.

Beoordeling en beschikking bodem	
Tijdigheid	Minimaal 90% van de producten wordt afgerond binnen de termijn.
Risicobeheersing	99% van de in mandaat genomen besluiten blijft in stand in bezwaar, beroep of hoger beroep.
Dienstbaarheid	Klanttevredenheid: Het gemiddelde van het KTO is minimaal een 7.

III Financiën

1. Algemeen

De ontwerpbegroting 2025 is gebaseerd op de door het AB vastgestelde begrotingsrichtlijnen 2025 (zie I, paragraaf 6). Onderstaande tabel geeft het meerjarige begrotingsbeeld.

Begroting 2024-2028 Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Aangepaste begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten							
Inwonerbijdrage	2.253	2.463	2.508	2.615	2.615	2.615	2.615
Wettelijke taken	25.609	25.481	29.384	28.321	28.321	28.321	28.321
Offerte- en subsidietaken	2.684	2.444	3.463	2.481	2.481	2.251	2.251
Overige baten	263	21	111	52	25	-	-
Overige bijzondere posten	-	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	**30.809**	**30.408**	**35.467**	**33.469**	**33.442**	**33.187**	**33.187**
Lasten							
Personeelskosten	26.995	24.763	28.972	26.784	26.677	26.613	26.623
Kapitaallasten	429	539	484	513	502	546	543
Ondersteuning SCD	1.749	1.862	2.028	2.127	2.127	2.127	2.127
Huisvesting	706	690	805	818	818	818	818
Overige bedrijfskosten	1.632	1.410	1.874	1.888	1.888	1.888	1.888
Additionele productkosten	886	968	1.242	1.020	1.020	1.020	1.020
Onvoorzien	73	176	177	166	165	165	165
Overige bijzondere posten	-	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten	**32.470**	**30.408**	**35.582**	**33.315**	**33.197**	**33.176**	**33.184**
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	**-1.662**	**0**	**-115**	**154**	**245**	**11**	**3**
Onttrekkingen aan reserves	1.150	-	271	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	117	-	-	-	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	**-629**	**0**	**155**	**154**	**245**	**11**	**3**
Waarvan algemeen dekkingsmiddel	*2.253*	*2.463*	*2.508*	*2.615*	*2.615*	*2.615*	*2.615*

Bedragen * € 1.000

De begroting is meerjarig in evenwicht. Opvallend is de hoge incidentele omzet in 2024 ten opzichte van het meerjarige beeld. Daarbij gaat het met name om conjunctuurgevoelige bouwbudgetten en externe tijdelijke SPUK-subsidies. OZHZ is met diverse opdrachtgevers in gesprek over het structureel financieel borgen van nieuwe wettelijke taken.

Het positieve bedrijfsresultaat in 2024, 2025 en 2026 wordt aangewend voor het aanvullen van het weerstandsvermogen. Daarmee komt het weerstandsvermogen ultimo 2026 weer op het vereiste niveau.

2. Baten

Inwonerbijdrage (€ 2,6 mln.)
De inwonerbijdrage is een lumpsumbudget, te zien als een algemeen dekkingsmiddel. De inwonerbijdrage heeft een omvang van € 2,6 mln. Vanuit de inwonerbijdrage worden gedekt:

- Kosten voor instandhouding van het bestuur en bedrijfsvoering van de dienst
- De taken en werkzaamheden van inspecteurs, vergunningverleners en adviseurs, die indirect ten goede komen aan alle opdrachtgevers en producten, zoals relatiebeheer, kwaliteitszorg, externe communicatie en rapportages, etc.
- De regionale uitvoering van de wachtdienst.

Wettelijke taken (€ 28,3 mln.)
De wettelijke taken Milieu omvatten producten en prestaties die per kwartaal op voorschotbasis bij de opdrachtgevers (gemeenten en provincie) in rekening worden gebracht. Het regionaal uitvoeringsniveau (RUN) vormt daarbij het bestuurlijke vastgestelde kader. Jaarlijks vindt nacalculatie plaats aan de hand van de geleverde prestaties.
De wettelijke taken Bouw- en Woningtoezicht worden eveneens op voorschotbasis bij de opdrachtgevers in rekening gebracht. Het betreft de PZH en de gemeenten Alblasserdam, Dordrecht en Molenlanden[1].

De omzetraming is gebaseerd op de meerjarige doorwerking van de jaarprogramma's. Bijlage 1 bevat het overzicht van de jaarprogramma's per opdrachtgever.

In 2024 is sprake van een hoge incidentele omzet (€ 3,4 mln.). Deze heeft voornamelijk betrekking op bouwtaken, bodemtaken en de e-agenda. Onzeker is nog het effect van de overgang van de taken van de bodemtaken van provincie naar gemeenten. 2024 is het eerste jaar waarin risicogericht bodemtoezicht plaatsvindt op basis van het RUN-bodem. Daarbij brengt OZHZ de financiële consequenties in kaart ten behoeve van het jaarprogramma 2025. Vooralsnog gaat de begroting uit van de huidige omvang van de bodembudgetten.

Voor nadere informatie wordt verwezen naar deel I, paragraaf 5. Ontwikkelingen.

Offerte en subsidietaken (€ 2,5 mln.)
Opdrachtgevers verstrekken op basis van een offerte of programma een opdracht voor een specifiek advies of onderzoek. Afrekening vindt plaats op basis van gerealiseerde kosten of een vaste opdrachtsom.
Daarnaast ontvangt OZHZ subsidiebijdragen of kan er sprake zijn van detachering van personeel. In de raming is ook rekening gehouden met BRIKS[2]-taken die worden uitgevoerd voor de provincie Zuid-Holland en de DCMR. Uitgangspunt van de structurele raming in 2024 is de realisatie van afgelopen jaren. In 2024 is sprake van een hoge incidentele omzet. Belangrijkste reden zijn SPUK subsidies voor energiebesparing en de kwaliteits verbetering VTH, bodemsaneringen (Spoed en Nazorg) en detacheringen.

Overige baten (€ 52.000)
Dit betreft renteopbrengsten.

[1] Het betreft enkel de uitvoering van toezicht bouw.

[2] Vergunningverlening en toezicht met betrekking tot bouwen, reclame, inrit, kappen en slopen.

3. Lasten

Personeelskosten (€ 26,8 mln.)
De personeelskosten zijn gebaseerd op de vaste formatie (€ 24,0 mln.) en de flexibele capaciteit (€ 2,8 mln.) van OZHZ. De salarislasten zijn berekend op basis van de werkelijke loonkosten. Daarbij is rekening gehouden met schaalfrictie, individuele rechten, pensionering en de cao-wijziging in 2024.

De personeelskosten in 2025 zijn aanzienlijk lager (-/- € 2,2 mln.) dan in 2024. Dit houdt verband met de incidentele omzet in 2024 (extra inhuur), de instroom en opleiding van nieuwe medewerkers en een hoger aandeel eigen personeel in 2025. De paragraaf bedrijfsvoering gaat nader in op het capaciteitsbeleid (deel IV). Een gezonde verhouding tussen het structurele en incidentele budget brengt OZHZ beter in staat om een robuuste organisatie op te bouwen rondom de kerntaken. Met de huidige omzetverhouding moet een groot deel van de capaciteit worden ingehuurd. Naast hogere uitvoeringskosten door hoge inhuurtarieven en meer overdrachtsmomenten, belemmert dit de opbouw van lokale kennis.

Kapitaallasten (€ 513.000)
In het kader van het nieuwe werk concept (hybride werken) OZHZ heeft de afgelopen jaren investeringen gepleegd in ICT-voorzieningen en het huidige kantoorpand. Ook is in 2022 een vaartuig vervangen.
In 2024 vindt vervanging plaats van de Pandion. De geraamde totale investering bedraagt circa € 2,4 mln.
Bij de overdracht van het materieel van PZH naar OZHZ in 2011, zijn afspraken gemaakt over de financiële dekking van de vervanging van de vloot. De extra kapitaallasten worden gedekt door een extra bijdrage uit het jaarprogramma PZH. De exploitatielasten worden gedekt uit het materieel budget PZH. Per saldo heeft de vervanging van de vloot een neutraal effect op de exploitatie OZHZ.

OZHZ verwacht tot slot in 2024 en 2025 forse investeringen op ICT gebied. Naast de reguliere vervanging van apparatuur (€ 185.000) gaat het om de inrichting van een nieuw DMS (€ 140.000), de ontwikkeling van dashboards (€ 155.000) en de uitbreiding van het datawarehouse (€ 60.000).

Vanwege de extra investeringen in de vloot en ICT nemen de kapitaallasten toe tot en met 2027. Daarna is sprake van een daling omdat dan de initiële investering in het inbouwpakket van het pand is afgeschreven.

Ondersteuning SGD (€ 2,1 mln.)
Met ingang van 1 januari 2022 voert de Servicegemeente Dordrecht de taken uit die tot dan door het SCD werden uitgevoerd. Voor OZHZ gaat het om taken op het gebied van ICT, personeels- en salarisadministratie, juridische diensten en aanbestedingen. De overeenkomst betreft de ICT (€ 1,7 mln.) en overige dienstverlening, zoals inkoop, juridisch kenniscentrum en verzekeringen (€ 458.000). De paragraaf "Bedrijfsvoering" (deel IV) bevat meer achtergrondinformatie.

Huisvesting (€ 818.000)
OZHZ is gevestigd in het pand Post120 in Dordrecht. De huurkosten worden doorbelast door de verhuurder op basis van de getekende huurovereenkomst. De huisvestingskosten zijn opgebouwd uit de kale huurprijs en servicekosten en worden jaarlijks geïndexeerd. De kosten zijn fors gestegen vanaf 2023. Oorzaak is de hoge inflatie, gebaseerd op de Consumenten Prijs Index, en de hoge energielasten.

Overige bedrijfskosten (€ 1,9 mln.)
De overige bedrijfslasten betreffen onder meer, print- en drukkosten, bedrijfsgezondheidszorg, kwaliteitszorg, externe advieskosten en telefoonkosten. De grootste onderdelen binnen deze begrotingspost zijn de

softwarelicenties (€ 900.000), facilitaire kosten (€ 157.000), externe expertise en accountant (€ 175.000), leaseauto's (€ 83.000), verzekeringspremies (€ 82.000), telefonie (€ 61.000) en voorlichting en communicatie (€ 61.000).

In de raming is rekening gehouden met € 150.000 aan extra kosten voor versterking van de functies van privacy en gegevensbescherming en informatiebeveiliging. Uitgangspunt is dit te doen in samenwerking met de omgevingsdiensten Zuid-Holland.

Additionele productkosten (€ 1,0 mln.)
Binnen deze begrotingspost zijn de additionele productkosten verantwoord voor de taakuitvoering van OZHZ. Daarbij gaat het om kosten die worden gemaakt door OZHZ en vervolgens een op een worden doorbelast aan de opdrachtgevers. Tegenover de additionele productiekosten staat dus een overeenkomstige omzet.
Ook het materiële budget van de provincie Zuid-Holland voor het uitvoeren van de provinciale taken is binnen deze begrotingspost verantwoord.

Onvoorzien (€ 166.000)
De post onvoorzien is onderdeel van het weerstandsvermogen en bedraagt 0,5% van de totale lasten voor reservering. Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen (deel IV).

4. Reserves

4.1 Mutaties reserves

Onderstaand de meerjarige mutaties van de reserves:

Reserves	Beginsaldo	2024	2025	Saldo
Algemene reserve	798	-629	0	169
Materieel budget PZH	155	0	0	155
Ontwikkelaanpak	26	0	0	26
Frictiekosten	271	-271	0	0
Werkconcept	34	0	0	34
Onverdeeld resultaat	-629	629	0	0
Totaal	**655**	**-271**	**0**	**384**

*Bedragen * € 1.000*

Algemene reserve
De algemene reserve is onderdeel van het weerstandsvermogen. Voor de beleidsuitgangspunten, omvang, en samenstelling van het weerstandsvermogen en de bijbehorende risico's wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen. De afname in 2023 betreft het negatieve resultaat 2023.

Materieel budget PZH
De reserve is bedoeld voor eventuele complexe dossiers van PZH.

Ontwikkelaanpak
OZHZ en zijn opdrachtgevers zien in de maatschappelijke opgaven van de gemeenten en provincie in de komende periode belangrijke kansen en uitdagingen. De ontwikkelaanpak (voorheen regieplan) biedt een programmatische, doelgerichte, aanpak.

Frictiekosten
De reserve is bedoeld voor improductiviteit ten gevolge van het inwerken van nieuwe medewerkers en het bevorderen van uitstroom of doorstroom naar andere functies. Beiden zijn nodig om de formatie kwalitatief en kwantitatief op orde te brengen.

Onverdeeld resultaat
Het financieel resultaat 2023 bedraagt -/- € 629.000. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de algemene reserve ter versterking van het weerstandsvermogen.

De geraamde exploitatieresultaten 2024-2028 zijn nog niet verwerkt in het overzicht. Conform de regionale afspraken worden deze toegevoegd aan het weerstandsvermogen. In totaal gaat het om € 567.000.

IV Paragrafen

1. Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording staat dat in de Programmabegroting in elk geval de navolgende paragrafen opgenomen moeten zijn:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid

De paragrafen Lokale heffingen, Verbonden partijen en Grondbeleid zijn niet op OZHZ van toepassing, omdat OZHZ niet wordt gefinancierd door heffingen, niet participeert in verbonden partijen en geen gronden in bezit heeft. Bijlage 2 bevat informatie voor de paragraaf verbonden partijen van de deelnemers. De overige paragrafen zijn hieronder toegelicht.

2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de meerjarenbegroting is en geeft inzicht in de financiële draagkracht van OZHZ indien zich onvoorziene gebeurtenissen voordoen. Een exact sluitende meerjarenbegroting zonder toereikende buffer betekent dat elke onvoorziene financiële tegenvaller direct dwingt tot bezuinigen om alsnog een structureel sluitende begroting te houden. In dat geval staat het beleid van OZHZ ook direct onder druk. Daarom heeft OZHZ op elk moment voldoende weerstandscapaciteit nodig.

2.1 Begripsomschrijving

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de risico's, waarvoor geen specifieke maatregelen zijn getroffen enerzijds, en de capaciteit van middelen en mogelijkheden (weerstandscapaciteit) die de organisatie heeft om niet begrote kosten op te vangen anderzijds. Hoe groot die weerstandscapaciteit moet zijn, is afhankelijk van de risico's die OZHZ op dat moment loopt. Hiertoe worden strategische risico's onderscheiden van de reguliere.

Reguliere risico's doen zich regelmatig voor en zijn over het algemeen goed meet- en beheersbaar. Voorbeelden van beheersmaatregelen zijn het afsluiten van verzekeringen, het vormen van voorzieningen, het creëren van bestemmingsreserves en het inrichten van de administratieve organisatie en interne controle.

Kenmerkend aan strategische risico's is dat er sprake is van niet of nauwelijks beïnvloedbare (externe) risico's. Meestal is de kans dat het risico zich voordoet klein, terwijl de financiële gevolgen groot kunnen zijn. Beide zijn moeilijk in te schatten. Dergelijke risico's kunnen samenhangen met bezuinigingen bij opdrachtgevers, onvoorziene kostenstijgingen, productiviteitsverlies en veranderingen in de vraag.

De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit geeft het weerstandsvermogen aan.

2.2 Beleid OZHZ inzake risico's en weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit van OZHZ bestaat uit de algemene reserve, het budget onvoorzien en de (structureel) aanwezige begrotingsruimte. Voorzieningen behoren niet tot de weerstandscapaciteit. Uitgangspunt is dat de structurele begroting van OZHZ sluitend is. Echter, als OZHZ geconfronteerd wordt met incidentele uitgaven die leiden tot een nadelig exploitatieresultaat, dan wordt dit nadelige resultaat ten laste gebracht van de deelnemers in de GR OZHZ. De wijze waarop dit gebeurt is vastgelegd in de financiële verordening OZHZ.
Het weerstandsvermogen/de algemene reserve van OZHZ wordt gevoed uit de positieve exploitatieresultaten, totdat de vereiste weerstandscapaciteit is bereikt.

In paragraaf 2.3 vindt een verdere uitwerking plaats van het risicoprofiel.
De totale benodigde weerstandscapaciteit wordt vervolgens gerelateerd aan de aanwezige weerstandscapaciteit.

2.3 Risicoprofiel Omgevingsdienst

	Categorie	Omschrijving risico	Effect	Impact	Kans	Beheersmaatregel	Financieel restrisico	Benodigde weerstand-capaciteit
1	Wettelijke taken	Bezuiniging	Schaalnadeel	Medium	Medium	Frictiekostenregeling Regionaal Uitvoeringsniveau Flexibele schil Tarifiëring	347	174
2	Overige omzet (offerte en subsidie)	Bezuiniging	Schaalnadeel	Groot	Hoog	Flexibele schil	603	453
3	Ziekteverzuim	Hoger dan norm (5%)	Exploitatieverlies	Groot	Laag	Verzuimbeleid	495	124
4	Omgevingswet	Omzetdaling	Schaalnadeel	Groot	pm	Frictieregeling Separaat wetgevingstraject	pm	pm
	Totaal benodigd weerstandsvermogen						**1.446**	**750**

Stand jaarrekening 2023

Waarschijnlijkheid

Zeer hoog	*Kans > 75%*
Hoog	*Kans > 50% en < 75%*
Medium	*Kans > 25% en < 50%*
Laag	*Kans < 25%*

Impact

Groot	*financieel risico > € 400.000*
Medium	*financieel risico > € 150.000 en < € 400.000*
Klein	*financieel risico < € 150.000*

Algemeen

In de jaarrekening 2023 is een nadelig exploitatieresultaat gepresenteerd van ruim € 0,6 mln. Dit resultaat wordt ten laste gebracht van het weerstandsvermogen van OZHZ. Het AB heeft besloten om in vier jaar (2023-2026) het weerstandsvermogen weer op het gewenste niveau te brengen, door in elk geval de (eventuele) positieve rekeningresultaten uit die jaren, toe te voegen aan de algemene reserve (en dus niet terug te geven aan de deelnemers).

Ook voor 2024 werd een tekort voorzien vanwege een hogere stijging van CAO-lonen en inhuurtarieven dan geraamd in de begroting 2024. Het AB heeft op 29 maart 2024 een begrotingswijziging vastgesteld om de tarieven met 2% te indexeren; om die reden zijn loon- en prijsontwikkeling en de ontwikkeling van inhuurtarieven niet meegenomen in bovenstaand risicoprofiel.

1. Bezuiniging wettelijke taken en inwonerbijdrage

Met de uitvoering van wettelijke taken en inwonerbijdrage is een budget van circa € 28,9 mln. Gemoeid (stand jaarrekening 2023). Gegeven de financiële positie van gemeenten is de kans op bezuinigingen medium (50%). Met

inbegrip van onderstaande beheersmaatregelen is de financiële impact medium (€ 347.000). Daarbij is ervan uitgegaan dat het effect gedurende een periode van 2 jaar kan worden gedekt uit het weerstandsvermogen.

Beheersmaatregelen

- De gemeenten hebben een minimaal regionaal uitvoeringsniveau (RUN) vastgesteld voor de uitvoering van milieutaken. Daarmee is een zekere mate van continuïteit gewaarborgd.
- PZH heeft in dit kader de nota Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) vastgesteld.
- Daarnaast zijn in de bijdrageverordening bepalingen opgenomen ten aanzien van de meerjarige budgetten. Opdrachtgevers die individueel meer willen bezuinigen dan de norm van 2% per jaar, dienen een frictievergoeding te betalen.
- Het capaciteitsbeleid van OZHZ. Voor de wettelijke taken geldt dat budgetten binnen zekere marges mogen fluctueren. Doelstelling is om 90% van de benodigde capaciteit in te vullen met eigen formatie.
- Voor het restant wordt de zogenaamde “flexibele schil” ingezet.
- Structurele effecten worden opgevangen in het tarief.

Benodigde weerstandscapaciteit
Vanwege bovengenoemde beheersmaatregelen beperkt de benodigde weerstandscapaciteit zich grotendeels tot de schaalnadelen, in geval van bezuinigingen. Inschatting is een bedrag van circa € 174.000.

2. Overige omzet

De overige taken betreffen onder meer de offertetaken en subsidies. Met de uitvoering is een budget van circa € 2 mln. per jaar gemoeid. De kans op bezuinigingen is hoog (75%). Gerekend over een periode van 1 jaar en met inbegrip van onderstaande beheersmaatregelen wordt de financiële impact ingeschat op hoog (€ 603.000).

Beheersmaatregelen
Voor de adviestaken geldt dat er tot nu toe geen sprake is van enige verplichting naar gemeenten om werk bij OZHZ neer te leggen. Doelstelling is om 90% van de benodigde capaciteit in te vullen met eigen formatie. Voor het restant wordt de zogenaamde “flexibele schil” ingezet. Daarmee kan flexibel worden ingespeeld op omzetfluctuaties.

Benodigde weerstandscapaciteit
Vanwege bovengenoemde beheersmaatregelen beperkt de benodigde weerstandscapaciteit zich tot de schaalnadelen, in geval van bezuinigingen. Op basis van de jaarrekening is de inschatting circa € 453.000.

3. Ziekteverzuim

In de begroting wordt uitgegaan van een norm voor ziekteverzuim van 5%. In geval van een hoger ziekteverzuim, is er sprake van productiviteitsverlies. Een laag risico is reëel gezien de ervaringscijfers over 2023 (uitkomst ziekteverzuim over 2023 is 4,6%); de financiële impact met inbegrip van onderstaande beheersmaatregelen is groot (€ 495.000), gerekend over een periode van een jaar. De kans wordt ingeschat op laag (25%).

Beheersmaatregelen:

- Het verzuimbeleid van OZHZ.
- Monitoren ziekteverzuim gedurende het jaar.
- De norm van 5% is financieel vertaald in de begroting.

Benodigde weerstandscapaciteit
Door bovengenoemde beheersmaatregel is een weerstandscapaciteit benodigd van circa € 124.000.

4. Herziening omgevingsrecht

De Omgevingswet heeft betrekking op bouwen, ruimtelijke ordening, milieu, water, natuur, infrastructuur en ontgrondingen en raakt daarmee rechtstreeks het werkdomein van OZHZ. Thans lopende separate wetstrajecten als de eerdergenoemde Wkb en de VTH-kwaliteitseisen zullen op termijn (deels of geheel) onderdeel worden van de Omgevingswet. Gekozen is voor een Omgevingswet als raamwerk, waarbij uitwerking van diverse vraagstukken en onderwerpen die voor de uitvoeringspraktijk cruciaal zijn, in onderliggende regelgeving plaatsvindt. Op dit moment is er nog veel onzekerheid over de impact voor OZHZ en zijn opdrachtgevers.

Beheersmaatregelen

Het capaciteitsbeleid van OZHZ. Voor de wettelijke taken geldt dat budgetten binnen zekere marges mogen fluctueren. Doelstelling is om 90% van de benodigde capaciteit in te vullen met eigen formatie. Voor het restant wordt de zogenaamde “flexibele schil” ingezet.

Benodigde weerstandscapaciteit Gegeven de onzekerheden kan de financiële impact nog niet worden bepaald.

2.4 Weerstandscapaciteit versus benodigde weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van OZHZ bestaat uit de algemene reserve en de post onvoorzien. De omvang van het weerstandsvermogen per ultimo 2023 bedroeg € 974.000. Na verrekening met het negatieve resultaat 2023 (-/- € 629.000 resteert een weerstandsvermogen van € 345.000. Gegeven het risicoprofiel is een weerstandsvermogen van € 750.000 benodigd. Door toevoeging van de positieve resultaten 2024 tot en met 2026 komt het weerstandsvermogen ultimo 2026 uit op het vereiste niveau.

3. Onderhoud kapitaalgoederen

De omvang van de kapitaalgoederen is relatief beperkt, aangezien OZHZ de kapitaalgoederen grotendeels huurt of leaset. Het gaat daarbij om:

- Het huurcontract inzake de locatie Post 120.
- De uitbesteding van de ICT-dienstverlening bij de SGD (en derhalve geen eigen investering in een netwerk, rekencentrum en generieke hardware).
- Leasecontracten voor het wagenpark.

Onderstaand een overzicht van de materiële vaste activa per categorie.

	Omschrijving	Boekwaarde 2022	Boekwaarde 2023
a	Huisvesting	901.691	756.442
b	ICT en audiovisuele investeringen	265.708	221.690
c	Meubilair	248.768	202.836
d	Software	23.796	13.554
e	Bedrijfsmiddelen	14.623	5.759
f	Vaartuigen	864.187	1.482.602
		2.318.773	**2.682.883**

Bedragen x €

Onderstaand zijn de meerjarig geplande investeringen aangegeven:

Groep	2024	2025	2026	2027	2028
meubilair	32.091	30.000	30.000	30.000	20.000
huisvesting	15.000	15.000			
ICT	185.000	185.000	185.000	185.000	185.000
vaartuigen	1.196.860				
software	107.500	182.000	25.000	25.000	25.000
bedrijfsmiddelen	30.000	40.000			
TOTAAL	**1.566.451**	**452.000**	**240.000**	**240.000**	**230.000**

De kapitaalgoederen van OZHZ betreffen voornamelijk gedane investeringen in de sfeer van huisvesting: OZHZ heeft in 2021 en 2022 fors geïnvesteerd om het kantoor geschikt te maken voor het hybride werken. Daarbij hoorden niet alleen de investeringen in het gebouw, maar ook de aanschaf van laptops voor alle medewerkers, docking stations voor alle werkplekken op kantoor, verbeterde audio-visuele apparatuur in de vergader- en projectruimtes, etc. Deze apparatuur schrijft snel af, dus dat betekent dat er jaarlijks geinvesteerd moet worden in vernieuwing van dit soort hardware, mobiele telefoons, tablets, etc.

Voor wat betreft meubilair worden jaarlijks diverse nieuwe bureaustoelen en bureaus aangeschaft voor de arbo-verantwoorde thuiswerkplek en op het kantoor van OZHZ. Daarnaast leert de ervaring dat er gemiddeld 3 tot 5 aangepaste bureaustoelen moeten worden aangeschaft voor medewerkers met bijzondere beperkingen. Ook is voorzien dat de komende drie jaar de sloten van alle locker-kastjes moeten worden vervangen.

Op het gebied van huisvesting zullen er aanpassingen moeten worden gedaan in de pantries, nu de wegwerp-bekers zijn vervangen door aardewerken bekers en er meer afwas-capaciteit nodig is. Ook zullen in nauw overleg met de duurzaamheidsadviseurs van OZHZ nog andere energiebesparende maatregelen worden genomen.

Bij de vorming van OZHZ zijn de vaar- en voertuigen en specifieke apparatuur “om niet“ overgenomen van de provincie. De onderhoud- en gebruikskosten van deze activa worden gedekt uit de provinciale bijdrage. Binnen de materiële budgetten die vanuit de provincie zijn opgenomen bij OZHZ zijn middelen vrijgemaakt om de kapitaallasten te kunnen opvangen van de noodzakelijke vervangingen van de kapitaalgoederen.
Bij de start van OZHZ is met de provincie overeengekomen dat de provincie de eerstkomende vervanging van het vaartuig De Pandion voor zijn rekening neemt. Inmiddels is de bouw van de vervangende Pandion in volle gang, en is de verwachting dat deze in het voorjaar van 2024 te water zal worden gelaten. De totale investering in de Pandion bedraagt € 2,4 mln; het laatste deel van deze investering zal worden gedaan in 2024 na oplevering.

De meeste softewarekosten zijn licentiekosten, die gedekt worden binnen de exploitatie van OZHZ (zie in het overzicht van baten en lasten). Een enkele keer is echter sprake van ontwikkelkosten die gemaakt moeten worden om een specifiek softewareproduct “werkend” te krijgen. Zo wordt voorzien dat in 2024 geïnvesteerd moet worden in het bouwen van diverse dashboards op de cijfers in Afas Profit: hierdoor krijgt OZHZ gemakkelijk en acurater (“real time”) inzicht in de financiële stand van zaken, en kunnen gemakkelijker rapportages gemaakt worden voor interne sturing en voor externe verantwoording aan deelnemers en subsidieverstrekkers.
In 2024 zal een nieuw DMS worden aangekocht als opvolger van Decos Join: de licentiekosten daarvan vallen in de reguliere exploitatie, maar voordat dit pakket concreet in gebruik kan worden genomen, zullen er veel man-uren (door de leverancier) moeten worden gemaakt om het pakket zodanig in te richten dat het gemakkelijk bruikbaar is door álle medewerkers van OZHZ, de juiste koppelingen zijn gemaakt met andere gebruikte applicaties, etc. Deze ontwikkelkosten worden beschouwd als investering en worden gemaakt in 2024 en 2025.

Onder Overige bedrijfsmiddelen zijn investeringen opgenomen in nieuw meetmiddelen waardoor OZHZ medewerkers zelf tot op zeker hoogte watermonsters kunnen nemen , en de vervangen van meetmiddelen, portofoons en andere apparatuur die in het verleden is aangeschaft en conform verwachting aan het einde van hun levensduur zijn.

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de van derden ontvangen investeringsbijdragen en afschrijvingen. De verkrijgingsprijs bestaat uit de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van het product of dienst en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegekend. Afschrijving vindt lineair plaats op basis van de geschatte economische levensduur.

Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. De bijdrage van PZH aan de vaartuigen is geen investeringsbijdrage maar een bijdrage in de kapitaallasten en wordt derhalve niet op de investering in mindering gebracht.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn bepaald op basis van artikel 10, zesde lid, van de Financiële verordening:

- 20 jaar voor motorvaartuigen.
- 15 jaar voor technische installaties in bedrijfsgebouwen.
- 10 jaar voor kantoorinstallaties en kantoormeubilair.
- 5 jaar voor informatieregister en digitaal archief.
- 5 jaar voor transportmiddelen en aanhangwagens.
- 3 jaar voor automatiserings- en onderzoeksapparatuur.
- 3 jaar voor software[3].
- 5 jaar voor overige materiële vaste activa[4].

[3] Software is niet opgenomen als categorie in de financiële verordening. Dit wordt opgenomen bij de eerstvolgende aanpassing.

[4] De overige materiële vaste activa is niet opgenomen als categorie in de financiële verordening. Dit wordt opgenomen bij de eerstvolgende aanpassing.

4. Financiering

De financieringsparagraaf in de begroting is een belangrijk instrument voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie. In het Treasurystatuut Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid (vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 30 november 2016) zijn het begrippenkader en de doelstellingen van de treasury functie geformuleerd en geconcretiseerd naar de verschillende deelgebieden van treasury, risicobeheer, financiën en kasbeheer. Ook zijn de organisatorische randvoorwaarden weergegeven. Tot slot zijn in het statuut de uitgangspunten vastgelegd voor de informatie die noodzakelijk is om het gehele proces beheersbaar en meetbaar te houden.

4.1 Algemene ontwikkelingen

De treasury functie is gebaseerd op de Wet Fido. Een belangrijk element is het meer zicht krijgen op de ontwikkeling van de financieringspositie, zowel op de korte als lange termijn. Dit betreft met name het in beeld brengen van de behoefte aan financieringsmiddelen, gerelateerd aan de investeringsplanning en de inzet van vrijvallende dan wel beschikbaar komende financieringsmiddelen.
Per 16 december 2013 is het Schatkistbankieren ingegaan. Decentrale overheden zijn verplicht om dagelijks overtollige kasgelden over te boeken naar het Rijk.

4.2 Risicobeheer

Algemene uitgangspunten met betrekking tot het risicobeheer zijn:
- Leningen en garanties uit hoofde van de "publieke taak" worden uitsluitend verstrekt aan door het Algemeen Bestuur goedgekeurde derde partijen;
- Uit hoofde van de treasury functie kunnen middelen worden uitgezet indien deze uitzettingen een prudent karakter hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico;
- Het gebruik van derivaten is niet toegestaan.

4.3 Renterisicobeheer

Algemene uitgangspunten met betrekking tot het renterisicobeheer zijn:
- Geen overschrijding van de renterisico norm conform de Wet Fido;
- Nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning;
- De rente typische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie;
- Streven naar spreiding in de rent typische looptijden en uitzettingen.

4.4 Kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de wet Fido een norm gesteld voor het maximumbedrag waarop de organisatie haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal aan lasten voor bestemming, dus met uitzondering van de stortingen in de reserves.
Voor 2025 bedraagt deze limiet 8,5% van € 33,3 miljoen = € 2,8 miljoen.

4.5 Renterisico norm

Het renterisico op de lange financiering wordt wettelijk begrensd door de renterisico norm. Als lange financiering wordt volgens de wet Fido aangemerkt: alle financieringsvormen met een rente typische looptijd groter dan 1 jaar.

Het renterisico wordt gedefinieerd als het minimum van de netto nieuw aangetrokken schuld en de betaalde aflossingen, vermeerderd met het saldo van de contractuele renteherzieningen op de opgenomen en uitgezette geldleningen. Het renterisico op de lange termijn wordt beperkt tot de in de wet genoemde 20% van de restant hoofdsom van de rente typische langlopende leningen. Achterliggende reden voor het gebruik van de renterisico norm is de spreiding van het renterisico over de jaren. OZHZ heeft geen financieringsvormen met een rente-typische looptijd van langer dan een jaar en verwacht deze ook niet aan te gaan in 2025. De renterisico norm bedraagt voor 2025: € 6,7 miljoen.

4.6 Relatiebeheer

Het betalingsverkeer is geconcentreerd bij de NV Bank voor Nederlandse Gemeenten.
In 2013 heeft OZHZ een (verplichte) overeenkomst afgesloten met het ministerie van Financiën inzake het schatkistbankieren.

4.7 Leningenportefeuille

Voor het begrotingsjaar 2025 heeft OZHZ geen langlopende leningen in de portefeuille. De liquiditeitspositie is momenteel ruim voldoende.
Tot slot kan, op grond van onderstaande financiële indicatoren, worden geconcludeerd dat de vermogenspositie van OZHZ op orde is.

Indicatoren financiering	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Netto schuldquote	17,0%	6,0%	7,8%	6,2%	5,3%	4,2%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	17,0%	6,0%	7,8%	6,2%	5,3%	4,2%
Solvabiliteitsratio	8,0%	28,8%	8,4%	11,1%	11,2%	11,2%
Grondexploitatie	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Belastingcapaciteit	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Structurele exploitatieruimte	0,2%	0,6%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%

Een lage netto schuldquote houdt in dat OZHZ een flexibele begroting heeft. Concreet zitten middelen maar voor een beperkt deel vast in onderdelen als kapitaallasten en is bijsturing van de begroting dus voor een deel mogelijk.
De solvabiliteitsratio is de verhouding tussen eigen vermogen en de totale passiva. Bij een tekort aan eigen vermogen staan de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling garant voor het aanvullen van het eigen vermogen.

De structurele exploitatieruimte is de post onvoorzien, die onderdeel is van het weerstandsvermogen.

4.8 Schatkistbankieren

Conform het Schatkistbankieren zijn decentrale overheden verplicht om dagelijks overtollige kasgelden over te boeken naar het Rijk. OZHZ mag gemiddeld € 1 mln. aan middelen aanhouden buiten de schatkist (het zogenaamde drempelbedrag). Om te voorkomen dat OZHZ het drempelbedrag overschrijdt zijn de afspraken met de BNG inzake de afroming en overboeking aangescherpt. BNG roomt het banksaldo dagelijks automatisch af vanaf 200.000 euro en boekt het overschot over naar de schatkistrekening bij het Rijk.

5. Bedrijfsvoering

De Nota Bedrijfsvoering 2022 - 2026 van OZHZ geeft de kaders weer voor de bedrijfsvoering. Verdere uitwerking vindt plaats in de paragrafen bedrijfsvoering, financiering, weerstandsvermogen en onderhoud kapitaalgoederen van deze begroting.

5.1 Personeel & Organisatie

HR-agenda 2024-2025

De HR-agenda zal zich in 2024-2025 wederom vooral richten op het realiseren van voldoende capaciteit door actieve werving en het behouden van medewerkers. Net als in voorgaande jaren verwacht OZHZ in 2024 in te moeten zetten op het op orde brengen en behouden van de capaciteit. De toename van het werkaanbod in aantal, omvang en complexiteit gaat gepaard met een grote krapte op de arbeidsmarkt. Dit is niet alleen het geval bij complexe technische functies zoals adviseur lucht en adviseur externe veiligheid, maar ook bij adviseurs op gebied van bedrijfsvoering. De huidige arbeidsmarkt leidt ook tot krapte op de inhuurmarkt en hoge tarieven. De normale inhuur buffer bij vacatures komt daarbij onder druk te staan.

OZHZ speelt hierop in door middel van diverse wervingscampagnes, optimalisatie van de samenwerking met SGD en het inzetten van recruitmentbureaus. Daarnaast zet OZHZ in op samenwerking met de andere omgevingsdiensten binnen de provincie en door deel te nemen aan de landelijke *employerbranding* campagne (vergroten van de naamsbekendheid van omgevingsdiensten). Voor het behoud van medewerkers maakt OZHZ gebruik van diverse methodes, onder andere via begeleiding door een mentor bij jonge startende medewerkers die daar behoefte aan hebben, een opleidingsprogramma voor jonge startende medewerkers en een aanschouwelijk onboardingsprogramma waarin nieuwe medewerkers de organisatie en collega's leren kennen. Daarnaast biedt OZHZ voldoende opleidings- en ontwikkelmogelijkheden binnen de organisatie. Ook wordt er komende jaren gekeken nar het functiewaarderings- en beloningssysteem, deze is aan herziening toe. Dit is geen uitputtende opsomming, uit exitgesprekken met vertrekkende medewerkers haalt OZHZ nieuwe signalen op die vertrekpunt zijn voor nieuwe (doelgroep) acties om medewerkers te behouden.

De medewerkers moeten ook zijn toegerust om hun taken met de vereiste kwaliteit te kunnen uitvoeren. Opleiding en training zijn belangrijk om te kunnen blijven voldoen aan de verplichte VTH-kwaliteitseisen die gemeenten en provincie in hun verordeningen hebben opgenomen. Naast het capaciteitsvraagstuk richt de HR-agenda zich dus ook op gemotiveerde en vitale medewerkers. Dit ziet op de aanpak van het ziekteverzuim, de doorgroeimogelijkheden en vitaliteitsbeleid.

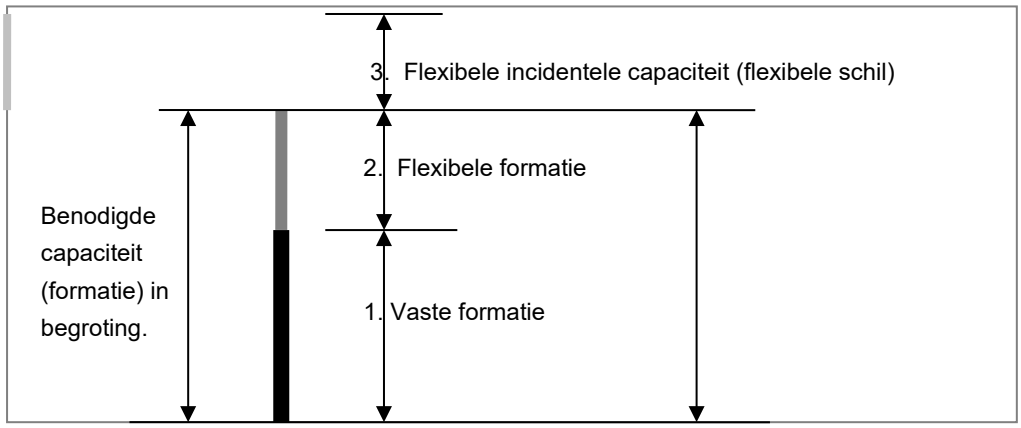
Aanpak van het ziekteverzuim
Vanwege een relatief hoog ziekteverzuimpercentage in 2022 (6,6%) is met de arbodienst Bezig de strategie uitgezet om de medewerkers zo snel mogelijk weer op de been te krijgen. Intensivering van het case-management en een breder aanbod aan ondersteuning voor de medewerkers (ook als het gaat om problematiek in de persoonlijke of privésfeer) werpt zijn vruchten af. In 2023 is het ziekteverzuimpercentage gedaald naar 4,6%. Hiermee valt het percentage onder de norm van 5%. In 2024 is het de uitdaging om het middellang verzuim (6 weken tot 1 jaar) te voorkomen en terug te brengen.

In 2023 is een onderzoek naar Psychsociale Arbeidsbelasting uitgevoerd. Hieruit bleek dat vooral werkdruk een belangrijk issue is voor de medewerkers van OZHZ. Daar staat tegenover dat de sfeer en ervaren steun binnen de organisatie zeer groot is. Directie en management zullen samen met de medewerkers maatregelen nemen om de werkdruk te verlichten. Naar aanleiding van de resultaten uit het PSA onderzoek is er een plan van aanpak

opgesteld dat in 2024 en 2025 in uitvoering wordt gebracht en samen opgaat met de acties die reeds in 2023 zijn opgestart.

Capaciteitsbeleid
De omzet van OZHZ is per taakveld in verschillende mate variabel. Voor de wettelijke taken geldt dat budgetten binnen zekere marges mogen fluctueren. Voor de adviestaken geldt dat er tot dusver geen sprake is van enige verplichting voor gemeenten en provincie om opdrachten bij OZHZ neer te leggen. Ook subsidieontvangsten hebben een variabel karakter.

Tegen deze achtergrond streeft OZHZ flexibilisering na ten aanzien van de eigen interne capaciteit. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in de verschillende taakvelden; onderdelen met een meer variabele omzet (bijvoorbeeld bouw en expertise en advies) hebben een hogere flexibele schil, dan de onderdelen die de wettelijke milieutaken uitvoeren.
Onderstaande figuur geeft het capaciteitsbeleid samengevat weer:

Doelstelling is een totale flexibele capaciteit (flexibele formatieve en flexibele incidentele capaciteit) van gemiddeld 10%.

De inhuur van extern personeel vindt plaats volgens het principe van een dynamisch aankoop systeem. Dit geldt voor alle vormen van inhuur voor de operationele taken. Daarnaast worden afspraken gemaakt met de andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland om over en weer personeel te kunnen detacheren in die gevallen waarin vraag en aanbod op elkaar kunnen worden afgestemd.

De relatief forse investering in het inwerken van nieuwe medewerkers, de hogere omzet, en de incidentele projecten spelen naar verwachting in 2025 een rol als het gaat om de verhouding vaste/flexibele formatie. Tegelijk betekent dat ook een risico omdat inhuurtarieven fors blijven stijgen én omdat het steeds lastiger wordt om goede inhuurkwaliteit te vinden. Daarom acht OZHZ het noodzakelijk om opnieuw naar de onderliggende parameters te kijken die van belang zijn voor de formatieberekening in de begroting (norm ziekteverzuim, improductieve uren i.v.m. inwerken, extra verlof t.g.v. de CAO, etc.).

5.2 Data en ICT

Informatiegestuurd werken
OZHZ heeft de ambitie om in 2025 professioneel met data te werken en professionele dataproducten te hebben. Stapsgewijs gaat de organisatie van spreadsheets naar volwaardige dataproducten, goede datakwaliteit (samen met andere organisaties), data-analyses en overzichten (dashboards). Hier blijft OZHZ ook in 2024 aan werken.

Ter ondersteuning van deze ambitie werkt OZHZ met ingang van 2023 met een aparte programmalijn binnen de Ontwikkelaanpak, het Programma Beter benutten van data. Per 1 januari 2024 is een nieuwe Unit Data en ICT in het leven geroepen, waarin de geschetste stappen van extra focus en expertise voorzien worden. De capaciteit voor de data-ambitie is met 3 fte uitgebreid.

Belangrijke aandachtsgebieden voor de nieuwe unit zijn:

- Heldere en stevige regie op Data en ICT.
- Duidelijkheid waar data het verschil moet maken voor OZHZ.
- Meer inzicht en overzicht in data en ICT (denk aan datakwaliteit en ICT architectuur).

Aanbestedingstrajecten
De aanbesteding voor de vervanging van het DMS van OZHZ is in 2023 gepubliceerd. Daartoe heeft een marktverkenning plaatsgevonden gevolgd door een niet-openbare procedure. Daarnaast is een voorbereidende verkenning in gang gezet gericht op de migratie van de documenten in Join en de mogelijkheid om afscheid te gaan nemen van legacy applicaties. Gunning en verdere invulling van de migratie vindt plaats vanaf 2024.

De nieuwe Unit Data en ICT werkt nauw samen met inkoop om tijdig aanbestedingstrajecten uit te voeren en idealiter te combineren met noodzakelijke functionele verbeteringen voor OZHZ. Op dit moment zijn in dat kader in ieder geval OpenWave en Afas Profit de eerste applicaties waar aandacht aan geschonken wordt.

Dienstverlening SGD
De DVO eindigt van rechtswege op 31 december 2025. OZHZ heeft de SGD bericht de looptijd van de DVO te willen verlengen tot en met 31 december 2027. Parallel hieraan vindt de verdere uitwerking plaats naar aanleiding van de evaluatie van de bedrijfsvoering van SGD die eind 2023 is uitgevoerd en waarover in 2024 bestuurlijke besluitvorming plaatsvindt.

Vanuit het perspectief van OZHZ is met name van belang de strategische oriëntatie op de samenwerkingsverhouding tussen SGD, gemeenten en de regionale samenwerkingsverbanden, als onderdeel van de benoemde strategische vraagstukken. Deze bepaalt sterk of de positie van OZHZ binnen de samenwerking in de Drechtsteden / Zuid-Holland Zuid wezenlijk anders gaat zijn en of OZHZ zich op enig moment zal moeten heroriënteren op de huidige dienstverleningsrelatie (geheel of ten dele) met SGD. Gelijktijdig met de verdere uitwerking van het dienstverlenings- en financieringsmodel van SGD, waarover in de zomer van 2024 meer bekend is, bezint OZHZ zich op de organisatie van de processen en diensten die nu bij SGD zijn belegd, mede in het licht van de initiatieven om de samenwerking met de andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland verder te versterken. Dit laatste is onderdeel van de bestuursopdracht van de gezamenlijke besturen van de omgevingsdiensten. Daarbij is uiteraard ook relevant hoe de Ontwikkelagenda van de SGD eruit komt te zien en in welke mate deze Ontwikkelagenda past bij de ambitie en strategische doelstellingen die OZHZ voor zich ziet voor de komende jaren.

ICT Beweegt
In 2023 zijn de voorbereidingen voor de migratie van de (digitale) werkplek die wordt afgenomen bij SGD gestart. Als ook migratie van het rekencentrum van het SGD waarin enkele belangrijke applicaties van OZHZ gehost worden. De migratie zelf zal in 2024 plaatsvinden.

Mede naar aanleiding van ICT Beweegt zal de ICT-dienstverlening van SGD aan OZHZ gaan wijzigen. Ook dat zal in 2024 verder zijn uitwerking krijgen.

Informatiebeveiliging en privacy
Het beleid over privacy en informatiebeveiliging is vastgelegd in een aantal beleidsdocumenten die het DB in 2020 en 2021 vaststelde. Het privacybeleid heeft zowel betrekking op de AVG als op de Wet politiegegevens. De rapportage en aanbevelingen van de Functionaris Gegevensbescherming (FG) en eigen bevindingen van OZHZ zorgen voor continue borging en verbetering van de naleving van de AVG. Veranderingen in de regionale samenwerking en de juridische kwalificatie van omgevingsdiensten als 'verwerker' maken dat het privacybeleid in 2024 wordt herzien. Bij de partijen in de Drechtsteden, en dus ook bij OZHZ, is het kunnen voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging (BIO) een belangrijk aandachtspunt waaraan gewerkt wordt. De CISO rapporteert daarover elk kwartaal aan het hoogste management van de gemeenten en OZHZ. Op grond van een Europese richtlijn wordt het voldoen aan de BIO straks ook verplicht. OZHZ bereidt zich hierop voor in 2024.

Opschoning van het archief
Het toezicht op de informatiehuishouding van OZHZ is ingevolge de archiefverordening van OZHZ belegd bij de gemeentearchivaris van Dordrecht. Deze brengt jaarlijks verslag uit aan het DB over de kwaliteit van de archieffunctie. De archivaris concludeerde in 2023 dat het informatie- en archiefbeheer van OZHZ grotendeels goed op orde is. Deze conclusie is onder meer gebaseerd op het feit dat OZHZ in de afgelopen jaren de door de Archiefwet- en regelgeving vereiste ordeningsstructuur en het metadataschema vastgesteld heeft. Ook beschikt OZHZ over JOIN Zaak & Document voor de duurzame archivering van digitale archiefbescheiden. Verder oordeelde de archivaris dat er een goed calamiteitenplan aanwezig is om de risico's op schade aan de archieven als gevolg van een eventuele calamiteit te kunnen minimaliseren.

De archivaris sprak wel zorg uit over het stilvallen van de kwaliteitscontroles en de opgave ten aanzien van de selectie en vernietiging van dossiers, zowel papier als digitaal. In de afgelopen jaren is een forse inhaalslag gemaakt ten aanzien van het archief in eigen huis; in 2024 zal een projectplan opgesteld worden om het papieren archief dat op externe locatie (Oasis te Almere) staat te bewerken. Daarnaast worden de kwaliteitscontroles opnieuw opgestart en wordt selectie en vernietiging van de digitale dossiers opgezet, in samenwerking met het project Implementatie DMS, dat volgt op de aanbesteding die in 2023 heeft plaatsgevonden.

Openbaarheid conform de Wet open overheid (Woo)
In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet open overheid (Woo) wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Deze begroting en jaarlijkse verantwoording vloeien voort uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). In de memorie van toelichting bij de Woo staat onder andere dat met dit artikel beoogd wordt een impuls te geven aan de actieve openbaarheid door voor te schrijven dat bestuursorganen in hun begroting en verantwoordingsverslag aan moeten geven hoe zij rekening houden met de bepalingen uit de Woo. De openbaarheidsparagraaf Woo moet in de begroting en jaarstukken worden opgenomen via een afzonderlijke paragraaf, zoals de in artikelen 9 en 26 van het BBV genoemde paragrafen. Deze verplichting geldt sinds de jaarstukken 2022.

OZHZ handelt de meeste ingekomen verzoeken op basis van de Woo af op basis van het verleende mandaat van de gemeenten en provincie Zuid-Holland. In de jaarstukken wordt daarvan verslag gedaan. Daarnaast kan op basis van de Woo een verzoek worden ingediend bij de bestuursorganen van de gemeenschappelijke regeling. Dat komt echter zelden voor.

De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden. Het doel van de wet is overheden transparanter te maken. De Woo-contactpersoon is een nieuwe rol per 1 mei 2022. De Woo-contactpersoon beantwoordt op laagdrempelige

wijze vragen over de bij de gemeente beschikbare informatie. Bij OZHZ is de manager van de unit Bedrijfsondersteuning aangewezen als Woo-contactpersoon. Medewerkers van OZHZ zijn getraind in de toepassing van de Woo en hanteren actuele werkprocessen en -instructies.

Veel meer dan de Wob legt de Woo de nadruk op actieve openbaarmaking. Actieve openbaarmaking betreft het uit eigen beweging (digitaal) publiceren van overheidsinformatie. De Woo bevat een verplichting om 17 gespecificeerde informatiecategorieën openbaar te maken. Deze verplichting zal echter niet voor alle categorieën tegelijk gaan gelden. Een en ander wordt gefaseerd ingevoerd. De precieze fasering (na de eerste fase) is op dit moment nog steeds niet volledig bekend. Veel documenten uit die eerste fase worden overigens ook nu al actief bekendgemaakt, zoals gegevens over de organisatie, stukken van het algemeen bestuur, enzovoort. In de gemeenschappelijke regeling van OZHZ, zoals die naar verwachting halverwege 2024 gaat gelden, zijn, naar aanleiding van de ingekomen zienswijzen, de openbaarmakingsbepalingen aangevuld voor wat betreft de stukken van het DB en AB. In de context waarin OZHZ werkt is het overigens veelal aan de gemeenten en provincie om aan te geven hoe zij willen omgaan met de actieve openbaarmaking van verzoeken en openbaargemaakte informatie met betrekking tot de VTH- en andere opgedragen taken. Met Dordrecht zijn daarover bijvoorbeeld in 2022 al afspraken gemaakt over de publicatie op hun website. Daarnaast vindt actieve openbaarmaking van onder andere sanctiebesluiten al enkele jaren plaats op basis van een door alle colleges vastgesteld openbaarmakingsbeleid. In het kader van het landelijke traject IBP Versterking VTH-stelsel wordt in 2024 de actieve openbaarmaking van sanctiebesluiten verder ontwikkeld en uitgerold. Op basis daarvan zal OZHZ een voorstel doen over aanpassing van het in Zuid-Holland Zuid door de gemeenten vastgestelde beleid.

Actieve openbaarmaking van beschikkingen wordt op enig moment ook verplicht volgens de Woo, maar dat zal naar verwachting nog enkele jaren duren. OZHZ nam dat aspect al mee in het programma van eisen voor de aanbesteding van een nieuw DMS, waaronder de mogelijkheid om te kunnen aansluiten op een nog te ontwikkelen landelijk platform. Een van de aspecten die dan speelt is de verplichting om documenten te anonimiseren. OZHZ test daartoe een anonimiseringstool. Deze is overigens met name noodzakelijk vanwege de vele verzoeken om informatie die OZHZ elk jaar ontvangt, met name over bodemrapporten. Een geautomatiseerde tool, mits van goede kwaliteit en goed ingeregeld, maakt het handmatig anonimiseren zoveel mogelijk overbodig, wat fouten en risico's voorkomt.

5.3 Communicatie

In 2024 zet OZHZ communicatie weer in als strategisch middel. Voor expertise en advies, maar ook voor een aantal projecten binnen toezicht. Een paar voorbeelden:

- Het voorkomen van overtredingen door ondernemers vooraf goed te informeren.
- Het in beweging krijgen van ondernemers om stookinstallaties (op tijd) te laten keuren.
- Het bewustmaken van risico’s van ZZS en het belang van minimalisatie.
- Het in beweging krijgen van ondernemers om méér energie te besparen dan verplicht.

OZHZ continueert het werken met gedragsinzichten. Er is veel wetenschappelijk onderzoek beschikbaar over hoe je bepaalde doelgroepen in beweging krijgt. Zulke inzichten passen we vaker toe in ons werk. Dit kan vaak al direct en heel concreet, bijvoorbeeld in brieven over periodiek onderzoek naar de constructieve veiligheid van publieksgebouwen aan eigenaren. Dat wordt namelijk wettelijk verplicht. Bij meer complexe vraagstukken is vaak aanvullend gedragsonderzoek nodig. Daarover zijn we in contact met het gedragslab van DCMR. Daarnaast geven we dit vorm in samenwerking met andere omgevingsdiensten, gemeenten en provincie.

OZHZ optimaliseert de corporate communicatiemiddelen (website, LinkedIn en Instagram). Ook zetten we sterk in op arbeidsmarktcommunicatie. Dat doen we samen met de omgevingsdiensten in Zuid-Holland in de vorm van de Betere Wereldbaan. In 2024 vergroten we de transparantie op het gebied van vergunningen, zetten we nog meer in op communicatie met de omgeving en zorgen we opnieuw voor een betere schrijfvaardigheid van onze medewerkers. Voor projecten ontwikkelt OZHZ op maat gemaakte communicatiestrategieën met passende middelen. Het aantal persvragen neemt toe, de zwaarte ervan ook. Dat heeft hoge prioriteit.

Interne communicatie
We blijven inzetten op interne communicatie. Het hybride werken is inmiddels goed geland binnen de organisatie. Ook met communicatie zorgen we voor het behouden van deze prettige werkomgeving. Dit kan op verschillende manieren: van interne bijeenkomsten tot aan het promoten van intranetgebruik. Van duidelijkheid over de werkafspraken tot aan het stimuleren van verbindende initiatieven.

We zijn extra alert op de behoefte van medewerkers, zeker nu het door de grote krapte op de arbeidsmarkt extra belangrijk is om medewerkers te binden en te boeien. Het is belangrijk dat mensen zich verbonden (blijven) voelen met de organisatie. Interne communicatie draagt bij aan het versterken van de verbinding tussen medewerkers en de organisatie. Interne communicatie en externe communicatie is altijd verbonden met elkaar.

5.4 Huisvesting

In 2024 is de overstap gemaakt naar herbruikbare bekers en het volledig stoppen met wegwerpbekers. Er is een kleine investering gedaan in twee extra vaatwassers en bekers. Hiermee dragen we bij aan het verminderen van de afvalberg en plastic in het milieu.

OZHZ heeft een rol in het toezicht op energiebesparende maatregelen van bedrijven. Om een beter beeld te krijgen wat je als huurder kan doen in een verzamelpand, werkt team Duurzaamheid en unit Bedrijfsondersteuning aan advies om energiebesparende maatregelen te nemen in ons eigen kantoor. In een eerste schouw is duidelijk geworden dat er kansen liggen voor het verlagen van ons eigen energieverbruik.

De huur en servicekosten zijn door de uitzonderlijke inflatie de afgelopen twee jaar navenant gestegen. De verwachting is dat de prijsstijging blijvend zijn.

Het hybride werkconcept is omarmd door onze medewerkers. De aanpassingen aan ons kantoor worden continue bijgesteld aan de behoefte waar dat kan. Zo is extra ruimte gemaakt voor aanlandplekken waar je kortdurend met je laptop rustig kan zitten om te werken.

5.5 Interne beheersing

Rechtmatigheidsverantwoording
Decentrale overheidsorganen zouden met ingang van boekjaar 2023 een rechtmatigheidsverantwoording moeten afgeven bij de jaarrekening. Op dit moment is nog steeds sprake van een niet afgerond wetgevingstraject betreffende de rechtmatigheidsverantwoording. Zowel het BBV als het BADO zijn hierop nog niet aangepast. De Algemene Rekenkamer heeft een discussie met het ministerie van BZK die eerst beslecht zal moeten worden en mogelijk ook tot aanpassingen van deze beide Besluiten zal moeten leiden. Momenteel is het nog niet duidelijk of de wetgeving met terugwerkend kracht ingaat per 1-1-2023 of dat de rechtmatigheidsverantwoording pas op 1-1-2024 in gaat.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor de inrichting en uitvoering van processen, controleert de rechtmatigheid en rapporteert hierover. De accountant toetst de rechtmatigheidsverantwoording op getrouwheid en neemt dit mee in de accountantsverklaring. OZHZ heeft zich ingezet om over 2023 zelf verantwoording af te leggen over de rechtmatigheid en is dan ook in afwachting van de afronding van het wetgevingstraject.

OZHZ ziet de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording als een kans om de controlerende rol van het algemeen bestuur te versterken en te investeren in een verdere ontwikkeling van de bedrijfsvoering.
In de herstructurering van de organisatie is nadrukkelijk voorgesorteerd op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Er is een helder onderscheid gemaakt in de control en financiële functie. Ook de combi functie van concerncontroller en unitmanager hield op te bestaan. De concerncontroller en het control team zijn meer onafhankelijk gepositioneerd onder de directie.

Er is een intern controleplan opgesteld, dat in 2023 is uitgevoerd. Uitgangspunt daarbij is de minimale variant waarbij de beheersing is gericht op het kunnen afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording, zoals in 2021 door het AB is vastgesteld. Ondanks dat OZHZ heeft gekozen voor de minimale variant komt er veel af op de organisatie. In 2024 wil OZHZ in het gesprek met de accountant over hoe de interne controle voldoende kwaliteit heeft om de rechtmatigheidsverantwoording te onderbouwen maar wat ook past bij de omvang van de organisatie.

Kwaliteitszorg
Externe ontwikkelingen en ambities van de organisatie vragen om heroriëntatie op het huidige kwaliteitsmanagementsysteem van OZHZ. OZHZ wil deze meer gaan richten op de organisatiedoelen, breder inbedden in de organisatie en laten aansluiten bij landelijke ontwikkelingen die spelen. Deze heroriëntatie is niet goed uitvoerbaar naast de verplichtingen die kleven aan het huidige kwaliteitsmanagementsysteem en de opgaven waarvoor OZHZ op dit moment staat. Plan was om in 2023 een project te starten om het kwaliteitsmanagementsysteem aan te passen. Startpunt daarbij is een evaluatie van het huidige kwaliteitssysteem. Consequentie daarvan is wel dat het kwaliteitscertificaat komt te vervallen. Als een geschikt nieuw kwaliteitsmodel is gekozen en ingevoerd, dan kan OZHZ desgewenst in fases toewerken naar hernieuwde certificering.

Als toelichting op het bovenstaande geldt het volgende.

OZHZ heeft te maken met aanzienlijke uitdagingen. Voorbeelden zijn de implementatie van nieuwe taken, de landelijke kwaliteitsverbetering van het VTH-stelsel, de hoge inflatie en de krapte op de arbeidsmarkt. Een goed functionerend kwaliteitsmanagementsysteem kan een belangrijke bijdrage leveren. In de huidige opzet is dat niet het geval.

Alhoewel OZHZ het kwaliteitsmanagementsysteem ziet als een zeer waardevol instrument is er tegelijkertijd het gevoel dat het meer kan worden gericht op de belangrijkste organisatieprioriteiten. Ook komt de inspanning nu vooral van het kwaliteitsteam en minder vanuit de brede organisatie. Wens van de directie is om het KMS te veranderen tot een systeem dat meer leeft op de werkvloer en dat gericht is op het behalen van de belangrijkste organisatiedoelen.

In het kader van de landelijke verbetering van het VTH-stelsel (het Interbestuurlijk Programma, IBP) is inmiddels een systeem van onafhankelijke visitaties van omgevingsdiensten ontwikkeld, aanhakend bij de landelijke VTH-kwaliteitseisen en inzichten uit recente onderzoeksrapporten zoals het advies van de Commissie Van Aartsen en de Algemene Rekenkamer. OZHZ is eind oktober / begin november 2023 gevisiteerd. Vervolgens is een plan van aanpak opgesteld waarvan de voortgang ook als kpi in deze begroting is opgenomen. Bezien moet worden of en welke rol een intern kwaliteitsmanagementsysteem kan hebben in deze context.

OZHZ heeft meerdere instrumenten voor de interne planning en control, zoals de jaarplannen en voortgangsrapportages per opdrachtgever, dashboards en in- en externe audits. Deze instrumenten zeggen iets over het presteren van de organisatie, maar zijn als zodanig geen onderdeel van het kwaliteitsmanagementsysteem. Integratie van deze instrumenten in het kwaliteitsmanagementsysteem is wenselijk, met tevens de wens om een goed evenwicht aan te brengen tussen zelf doen (leren) en uitbesteden (efficiency).

V BIJLAGEN

Bijlage 1 Omzet 2024 en 2025

Inwonerbijdrage

	2024	2025
Omschrijving	**Structureel**	**Structureel**
Gemeente Alblasserdam	78.731	82.085
Gemeente Dordrecht	465.479	485.308
Gemeente Gorinchem	143.902	150.032
Gemeente Hardinxveld-Giessendam	70.815	73.831
Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	121.479	126.655
Gemeente Hoeksche Waard	339.951	354.433
Gemeente Molenlanden	172.054	179.384
Gemeente Papendrecht	126.673	132.070
Gemeente Sliedrecht	98.176	102.359
Gemeente Zwijndrecht	175.119	182.579
Provincie Zuid-Holland	715.551	746.033
	2.507.930	**2.614.768**

Jaarprogramma (* € 1.000)

	2024		2025	
Omschrijving	**Structureel**	**Incidenteel**	**Structureel**	**Incident**
Gemeente Alblasserdam	1.864.290	25.132	1.943.709	0
Gemeente Dordrecht	9.348.899	778.531	9.747.162	0
Gemeente Gorinchem	690.202	34.439	719.605	0
Gemeente Hardinxveld-Giessendam	526.900	17.468	549.346	0
Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	608.757	37.063	634.690	0
Gemeente Hoeksche Waard	1.975.492	68.743	2.059.648	0
Gemeente Molenlanden	1.981.514	100.797	2.065.927	0
Gemeente Papendrecht	642.036	248.166	669.387	0
Gemeente Sliedrecht	640.224	19.133	667.497	0
Gemeente Zwijndrecht	1.081.213	1.426	1.127.273	0
Provincie Zuid-Holland	7.804.217	889.439	8.136.676	0
	27.163.74	**2.220.338**	**28.320.921**	**0**

De overheveling van de bodemtaken van PZH naar de gemeenten is verwerkt in de jaarprogramma budgetten 2024. Het gaat om de volgende bedragen.

Jaarprogramma's (* € 1.000)	2024		
Overheveling Bodemtaken	**Structureel**	**Incidenteel**	**Totaal**
Gemeente Alblasserdam	€ 38	€ 23	€ 61
Gemeente Dordrecht	€ -	€ -	€ -
Gemeente Gorinchem	€ 39	€ 24	€ 63
Gemeente Hardinxveld-Giessendam	€ 41	€ 24	€ 65
Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	€ 31	€ 19	€ 50
Gemeente Hoeksche Waard	€ 113	€ 68	€ 180
Gemeente Molenlanden	€ 157	€ 94	€ 251
Gemeente Papendrecht	€ 21	€ 13	€ 33
Gemeente Sliedrecht	€ 31	€ 19	€ 50
Gemeente Zwijndrecht	€ 29	€ 17	€ 46
Provincie Zuid-Holland	€ -500	€ -300	€ -800
	€ -	€ -	€ -

Bijlage 2 Informatie voor verbonden partijen

a) de naam en de vestigingsplaats;	Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, gevestigd te Dordrecht.
b) het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt;	De omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid ondersteunt de 10 gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid en de provincie Zuid-Holland bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht en andere opgedragen taken.
c) het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft in 2023;	De omzet betreft de realisatie 2023. Alblasserdam € 1.680.599,41 Dordrecht € 10.605.727,60 Gorinchem € 805.515,03 Hardinxveld-Giessendam € 478.755,95 Hendrik-Ido-Ambacht € 635.254,05 Hoeksche Waard € 1.952.958,35 Molenlanden € 1.947.539,05 Papendrecht € 851.206,62 Sliedrecht € 735.780,81 Zwijndrecht € 1.056.623,19 Provincie € 8.727.398,65 **TOTAAL** **€ 29.477.358,71**
d) de omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;	*Eigen vermogen* verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar: *31-12-2022 € 2.316.568* *31-12-2023 € 654.962* *Vreemd vermogen* verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar: *31/12/2022 € 5.973.099* *31/12/2023 € 7.507.119*
e) de omvang van het financiële resultaat van OZHZ in het begrotingsjaar.	Het resultaat voor het jaar 2023 bedraagt € -628.544.

Bijlage 3 Balans meerjarig

Balans per 31 december (bedragen in €)																		
ACTIVA	2023		2024	2024		2025	2025		2026	2026		2027	2027		2028	2028		
VASTE ACTIVA			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
Immateriële vaste activa		-	€ -		-	€ -		-	€ -		-	€ -		-	€ -			-
Kosten verbonden aan het sluiten van geldlening en			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
het saldo van agio en disagio	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
een bepaald actief	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
Materiële vaste activa		2.682.883	€ -		3.765.560	€ -		3.704.929	€ -		3.417.580	€ -		3.086.958	€ -			2.748.691
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
Investeringen:			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
met een economisch nut	2.682.883		€ 1.082.677	3.765.560		€ -60.631	3.704.929		€ -287.349	3.417.580		€ -330.622	3.086.958		€ -338.267	2.748.691		
met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
de kosten een heffing kan worden geheven	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
In erfpacht gegeven gronden	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
Financiële vaste activa		-	€ -		-	€ -		-	€ -		-	€ -		-	€ -			-
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
Kapitaalverstrekking aan:			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
deelnemingen	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
gemeenschappelijke regelingen	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
overige verbonden partijen	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
Leningen aan:			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
woningbouwcorporaties	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
deelnemingen	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
overige verbonden partijen	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
overige langlopende leningen	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
Uitzettingen:			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
in 's Rijks schatkist met een looptijd ≥ 1 jaar	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
in de vorm van Nederlands schuldpapier			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
met een looptijd ≥ 1 jaar	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
overige met een looptijd ≥ 1 jaar	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
TOTAAL VASTE ACTIVA		2.682.883	€ -		3.765.560	€ -		3.704.929	€ -		3.417.580	€ -		3.086.958	€ -			2.748.691
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
VLOTTENDE ACTIVA			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
Voorraden		-357.436	€ -		-357.436	€ -		-357.436	€ -		-357.436	€ -		-357.436	€ -			-357.436
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
Grond- en hulpstoffen			€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
Onderhanden werk, inclusief bouwgronden in exploitatie	-357.436		€	-357.436		€	-357.436		€	-357.436		€	-357.436			-357.436		
Gereed product en handelsgoederen	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
Vooruitbetalingen	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
Uitzettingen		3.607.996	€ -		2.410.020	€ -		2.624.759	€ -		3.157.178	€ -		3.498.767	€ -			3.839.963
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
Deze hebben een rentetypische looptijd korter dan één jaar			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
Vorderingen op openbare lichamen	1.031.640			1.031.640			1.031.640			1.031.640			1.031.640			1.031.640		
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
(Art. 1a Wet Fido)	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
Overige verstrekte kasgeldleningen	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
Rekening courant verhouding met het Rijk	2.578.356		€ -1.197.976	1.378.380		€ 214.739	1.593.119		€ 532.419	2.125.538		€ 341.588	2.467.127		€ 341.197	2.808.323		
Rekening courant verhouding overige niet-financiële			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
instellingen	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
Overige vorderingen	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
looptijd korter dan één 1 jaar	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
looptijd korter dan één 1 jaar	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
Overige uitzettingen met een looptijd korter dan één 1 jaar	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
Liquide middelen		199.463	€ -		199.463	€ -		199.463	€ -		199.463	€ -		199.463	€ -			199.463
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
Kas	397			397			397			397			397			397		
Bank, inclusief kruisposten	199.066			199.066			199.066			199.066			199.066			199.066		
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
Overlopende activa		2.060.675	€ -		2.060.675	€ -		2.060.675	€ -		2.060.675	€ -		2.060.675	€ -			2.060.675
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
Nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
door voorfinanciering op uitkeringen met een			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
specifiek bestedingsdoel van:			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
Europese overheidslichamen	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
het Rijk	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		
overige Nederlandse overheidslichamen	1.670.592			1.670.592			1.670.592			1.670.592			1.670.592			1.670.592		
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
Overige nog te ontvangen c.q. vooruitbetaalde bedragen			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
die ten laste van volgende begrotings jaren komen	390.083			390.083			390.083			390.083			390.083			390.083		
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		5.510.698	€ -		4.312.722	€ -		4.527.461	€ -		5.059.880	€ -		5.401.469	€ -			5.742.665
TOTAAL ACTIVA		8.193.581			8.078.282			8.232.390			8.477.460			8.488.427				8.491.356

Balans per 31 december																			
(bedragen in €)																			
PASSIVA	**2023**			**2024**			**2025**			**2026**			**2027**			**2028**			
VASTE PASSIVA			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
Eigen vermogen		**654.962**	€ -		**539.663**	€ -		**693.771**	€ -		**938.841**	€ -		**949.808**	€ -		**952.737**	€ -
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
Algemene reserve	797.744		€ -473.174	324.570		€ 154.108	478.878		€ 245.070	723.748		€ 10.966	734.715		€ 2.930	737.644		€ -
Bestemmingsreserves	485.762		€ -270.669	215.093		€ -	215.093		€ -	215.093		€ -	215.093		€ -	215.093		€ -
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
Saldo van de rekening	-628.544		€ 628.544	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
Voorzieningen		**31.500**	€ -		**31.500**	€ -		**31.500**	€ -		**31.500**	€ -		**31.500**	€ -		**31.500**	€ -
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
Voorzieningen	31.500		€ -	31.500		€ -	31.500		€ -	31.500		€ -	31.500		€ -	31.500		€ -
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
Vaste schulden		**-**	€ -		**-**	€ -		**-**	€ -		**-**	€ -		**-**	€ -		**-**	€ -
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
Deze hebben een rentetypische looptijd langer dan één jaar			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
Obligatieleningen	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -
Onderhandse leningen van:			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -
binnenlandse banken en			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
overige financiële instellingen	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -
binnenlandse bedrijven	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -
openbare lichamen (Art. 1a Wet Fido)	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -
overige binnenlandse sectoren	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -
buitenlandse instellingen	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -
Door derden belegde gelden	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -
Waarborgsommen	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -
Overige leningen en vooruitontvangen bedragen	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
TOTAAL VASTE PASSIVA		**686.462**	€ -		**571.163**	€ -		**725.271**	€ -		**970.341**	€ -		**981.308**	€ -		**984.237**	€ -
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
VLOTTENDE PASSIVA			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
Vlottende schulden		**1.669.190**	€ -		**1.669.190**	€ -		**1.669.190**	€ -		**1.669.190**	€ -		**1.669.190**	€ -		**1.669.190**	€ -
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
Deze hebben een rentetypische looptijd korter dan één jaar			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
Kasgeldleningen aangegaan bij:			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
openbare lichamen (Art. 1a Wet Fido)	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -
overige partijen	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -
Banksaldi	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -
Overig	1.669.190			1.669.190			1.669.190			1.669.190			1.669.190			1.669.190		
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
Overlopende passiva		**5.837.929**	€ -		**5.837.929**	€ -		**5.837.929**	€ -		**5.837.929**	€ -		**5.837.929**	€ -		**5.837.929**	€ -
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen,			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	3.037.319			3.037.319			3.037.319			3.037.319			3.037.319			3.037.319		
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
Ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
lasten van volgende begrotingsjaren van:			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
Europese overheidslichamen	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -
het Rijk	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -
overige Nederlandse overheidslichamen	2.800.610			2.800.610			2.800.610			2.800.610			2.800.610			2.800.610		
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
volgende begrotingsjaren komen	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -	-		€ -
			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**7.507.119**	€ -		**7.507.119**	€ -		**7.507.119**	€ -		**7.507.119**	€ -		**7.507.119**			**7.507.119**	
TOTAAL PASSIVA		**8.193.581**			**8.078.282**			**8.232.390**			**8.477.460**			**8.488.427**			**8.491.356**	

Bijlage 4 Begroting 2025 Structureel en incidenteel

Begroting 2025	Structureel	Incidenteel
Baten		
Inwonerbijdrage	2.615	
Wettelijke taken	28.321	
Offerte- en subsidietaken	2.251	230
Overige baten		52
Overige bijzondere posten		
Totaal baten	**33.187**	**282**
Lasten		
Personeelskosten	26.623	161
Kapitaallasten	543	-31
Ondersteuning SCD	2.127	-
Huisvesting	818	-
Overige bedrijfskosten	1.888	-
Additionele productkosten	1.020	-
Onvoorzien	165	1
Overige bijzondere posten	-	-
Totaal lasten	**33.184**	**131**
Gerealiseerd totaalsaldo van baten	**3**	**151**
Onttrekkingen aan reserves	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-
Gerealiseerd resultaat	**3**	**151**
Waarvan algemeen dekkingsmia	*2.615*	-

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
T.a.v. het algemeen bestuur
Postbus 550
3300 AN Dordrecht

Gemeente Sliedrecht

Industrieweg 11

3361 HJ Sliedrecht

Postbus 16

3360 AA Sliedrecht

Telefoon **14 0184**

gemeente@sliedrecht.nl

www.sliedrecht.nl

Datum
xxxxxxxx

Betreft
Zienswijze ontwerp begroting 2024 GR OZHZ en reactie bestemming rekeningresultaat 2022

Bijlagen
-

Uw kenmerk
D-23-2319687

Ons kenmerk
-

Uw brief van
12 april 2023

Afdeling
RO&E

Telefoon direct
0184 49 5961

Behandeld door
MHJ.Bouman

Geacht bestuur,

Op 11 april 2024 hebben het college en de raad de ontwerpbegroting 2025 en de in het DB vastgestelde jaarrekening 2023 van de GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) ontvangen.

Graag willen wij een zienswijze op de ontwerpbegroting 2025 uitbrengen.

Zienswijze op de ontwerpbegroting 2025
In de ontwerpbegroting geeft u aan dat in 2024 op een tweetal aspecten sprake is van nieuwe taken/ontwikkelingen. Het betreft hier de inwerkingtreding van de omgevingswet waardoor er mogelijk aanvullende specifieke afspraken nodig zijn op verschillende milieuthema's. Tevens zijn er diverse taken bijgekomen als gevolg van het feit dat een deel van de bevoegd gezag taken op het gebied van bodem van de provincie zijn overgegaan naar de gemeenten.

De exacte uitwerking en gevolgen van deze ontwikkelingen op de uitvoering van de werkzaamheden van de OZHZ zijn op dit moment nog onvoldoende duidelijk. Tevens wordt in dit kader voorgesteld om naast het structurele budget voor 2025 wederom het incidentele budget te reserveren.

Voor de gemeente als opdrachtgever is het van belang om tijdig beter inzicht te krijgen in de gevolgen/consequenties van deze ontwikkelingen voor de aard en omvang van de werkzaamheden die de OZHZ voor de gemeente Sliedrecht uitvoert.

Wij verzoeken u dan ook om de gemeente Sliedrecht medio augustus 2025 een eerste evaluatie te geven ten aanzien van de uitvoering en de (mogelijke) financiële impact van de voorgenoemde ontwikkelingen / nieuwe taken en werkzaamheden.

Hoogachtend,

Namens de gemeenteraad,

De griffier, De burgemeester,

mr. R.P.A. van Aalst mr. drs. J.M. de Vries

Veiligheidsregio ZHZ
Postbus 350
3300 AJ Dordrecht

Romboutslaan 105
3312 KP Dordrecht

T 088 6365000
E mail@vrzhz.nl
I www.zhzveilig.nl

Aan de Colleges van B&W
van de 10 deelnemende gemeenten
van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

Datum
25 april 2024

Uw kenmerk
-

Ons kenmerk
2024/95968

Onderwerp
Jaarstukken 2023

Bijlage(n)

Behandeld door
D. Vermeulen

Geacht college,

In deze brief bieden wij u de jaarstukken 2023 van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZHZ) aan. Wij verzoeken u deze stukken ter behandeling aan te bieden aan uw gemeenteraad. Voor de ondersteuning is in bijlage 1 een toelichting gegeven.

Samenhang met de zienswijze op de bestemming ontwerpbegroting 2025
Volgens de regionale afspraken "Grip op verbonden partijen" houden we een zienswijzeprocedure op de bestemmnig van het jaarresultaat. Daarnaast loopt de zienswijze op de ontwerpbegroting 2025, die u per mail dd. 5 april heeft ontvangen. Normaal gesproken integreren we dat in één aanbiedingsbrief. Dat is dit jaar niet haalbaar vanwege de vereiste termijnen met betrekking tot de zienswijze op de ontwerpbegroting. Daarom is de zienswijze ontwerpbegroting direct na de behandeling in het dagelijks bestuur van de VRZHZ verzonden. De bestemming van het jaarresultaat is behandeld in de vergadering van het algemeen bestuur van 18 april, daarom ontvangt u nu de brief hierover.

Reacties
Een zienswijze van de gemeenteraad kan via uw college tot uiterlijk 12 juni 2024 schriftelijk worden ingediend bij het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling VRZHZ (postbus 350, 3300 AJ Dordrecht). Het kan ook via e-mail naar vrzhz.bestuurszaken@vrzhz.nl

Bestuurlijke behandeling
In het algemeen bestuursvergadering van 27 juni 2024 staat de behandeling van de jaarstukken na zienswijze geagendeerd. Het algemeen bestuur zal uw zienswijze betrekken bij de vaststelling.

Raadsinformatieavond
Op woensdagavond 15 mei 2024 wordt een raadsinformatiebijeenkomst georganiseerd waarbij de jaarstukken 2023 aan bod komen.

Vragen of opmerkingen
Voor eventuele vragen of opmerkingen kan contact worden opgenomen met bestuurszaken via e-mail vrzhz.bestuurszaken@vrzhz.nl

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Het dagelijks bestuur van de
Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid,

De secretaris,

C.P. Frentz

De voorzitter,

Mr. A.W. Kolff

Bijlage 1: Toelichting voor gemeenteraden bestemming jaarresulaat 2023.

Het saldo van het te bestemmen jaarresultaat 2023 van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZHZ) komt uit op een saldo van € 2.395.000.[1]

Over de bestemming is gesproken in het dagelijks bestuur van 28 maart 2024 en het algemeen bestuur van 18 april 2024. Tussentijds is een bijeenkomst met de wethouders financiën geweest op 4 april. De reflecties van de wethouders zijn betrokken bij de besluitvorming in het AB van 18 april.

Bestemmingsreserves
Er is grote onzekerheid over de financiële situatie van gemeenten in de komende jaren. Er is daarom kritisch gekeken naar de gewenste bestemmingsreserves voor de VRZHZ. Dit heeft geresulteerd in de volgende bestemmingsreserves.

Reserve duurzaamheid € 400.000
Duurzaamheid is een speerpunt in het beleidsplan van de VRZHZ. Verduurzamen uit zich in veel aspecten. In ons materieel maar ook bij ons personeel. De afgelopen periode is gewerkt aan een Co2 footprint om te bepalen waar onze grootste uitdagingen maar ook mogelijkheden op het gebied van duurzaamheid liggen. Met maatregelen willen we bijdragen aan biodiversiteit (bv het vergroenen van daken en terreinen), het tegengaan van hittestress door bestrating te vervangen door waterdoorlaatbare bestrating, maar ook ons energieverbruik beperken door het aanbrengen van LED verlichting, zonnepanelen en warmtepompen. Daarnaast kunnen we incidenteel investeren in maatregelen die passen bij elektrificeren van ons wagenpark op langere termijn, zoals het aanbrengen van laadpalen. We stellen een reserve van € 400.000 voor, in de wetenschap dat dit onvoldoende is om invulling aan alle plannen te geven, maar wel om een stimulans te geven om een verdere doorontwikkeling mogelijk te maken.

Reserve transitie organisatie € 220.000
"De veranderingen in onze omgeving en de ontwikkelingen die op ons af komen, vragen om een wendbare, lerende en flexibele organisatie. We moeten daarvoor op een andere manier kijken naar organiseren en ontwikkelen", zo luidt de quote van de portefeuillehouder bedrijfsvoering in het beleidsplan 2022-2025. Een intensief proces waar de organisatie middenin zit. Aandacht voor diversiteit en inclusie verbreden dit vraagstuk. Met deze middelen investeren we in de ontwikkeling van leidinggevenden,

[1] In de tabel paragraaf 7.1 jaarrekening staat een resultaat van € 4.231.000. Vanwege de daar genoemde reserve spoorzone € 1.760.000 die een financieel neutrale omzetting is vanwege opmerkingen accountant, en de reserve crisisbeheersing van € 76.000 (geoormerkt geld) bedraagt het werkelijk te bestemmen resultaat € 2.395.000.

waarbij we transformeren van een op kaders en regels gerichte sturing naar het nemen van eigenaarschap en sturen vanuit visie. Dergelijke processen vragen om eerlijke keuzes of mensen nog op hun goede plek zitten, en indien niet ingezet wordt op omscholing of trajecten naar een andere loopbaan en indien noodzakelijk regelingen voor afvloeiing. Om dit de komende jaren uit te voeren is een budget van € 220.000 nodig.

Reserve aanbestedingstrajecten € 200.000
Bij Burap-II 2023 is besloten een reserve aanbestedingen van € 200.000 te vormen. Eén van de redenen was de aanbesteding van ons nieuwe personeelssysteem. Dit wordt geïntegreerd met ons financieel systeem. Inmiddels is er meer zicht op de daarmee samenhangende (implementatie)kosten en hebben we de ervaringen bij een andere veiligheidsregio's opgehaald. We volgen een gefaseerde implementatie waarbij we kritisch kijken wat in eigen beheer kan en welke expertise van buiten nodig is. Dan nog resteert een bedrag van € 200.000 waarvoor geen dekking binnen de VRZHZ aanwezig is. We stellen voor de reserve aanbestedingen daarom te verhogen met deze € 200.000, onder de voorwaarde dat we ons inspannen deze kosten zoveel als mogelijk te minimaliseren en het restant terugvloeit naar de gemeenten. Hierover rapporteren we in de bestuursrapportages.

Ophogen algemeen weerstandsvermogen
In samenhang met de wens tot minder bestemmingsreserves is in het algemeen bestuur gesproken over de hoogte van het weerstandsvermogen. Deze hoogte is bepaald in 2016 en sinds die tijd niet meer geïndexeerd. In dit gesprek is een risico-analyse betrokken. De voorkeur gaat uit naar een hogere algemene reserve in plaats van verschillende potten als het gaat om afdekken van risico's. Dit geeft enerzijds de VRZHZ ruimte om risico's te beheersen en voorkomt anderzijds dat voor iedere onverwachte ontwikkeling de VRZHZ bij de gemeenten aan moet kloppen. Daarom heeft het algemeen bestuur ingestemd het weerstandsvermogen te verhogen van € 510.000 naar € 1.100.000. Deze verhoging is gekoppeld aan de opdracht om in het financieel onderzoek (zie hieronder) de risico-analyse verder aan te scherpen als basis voor de bepaling van het gewenste weerstandsvermogen.

Financieel onderzoek
Binnen de VRZHZ loopt een bestuurlijke opdracht voor het onderzoeken van toekomstgerichte brandweerzorg in samenhang met de betekenis voor de (kosten van) huisvesting. Over dit onderzoek spreekt het algemeen bestuur in oktober 2024.

In het algemeen bestuursvergadering van 18 april is de opdracht gegeven een bredere verkenning te doen van de financiële positie van de VRZHZ, overeenkomstig de opdrachten voor de overige gemeenschappelijke regelingen. Over de voortgang en uitkomsten van deze opdracht wordt gerapporteerd in de bestuursrapportages.

Resultaatsbestemming samengevat
In onderstaande tabel is uitkomst van het algemeen bestuur samengevat:

Te bestemmen resultaat 2023 *(x1.000)*	**2.395**
Reserve duurzaamheid	-400
Reserve transitie organisatie	-220
Ophogen reserve aanbestedingstrajecten	-200
Ophogen weerstandsvermogen	-590
Netto resultaat	**985**

Het netto resultaat vloeit terug naar de gemeenten.

Relatie met eerdere besluit begrotingswijziging Burap-I 2023
Bij de bestuursrapportage-I van 2023 is een voorstel gedaan voor het wijzigen van de begroting 2023 in relatie tot ten eerste de CAO stijging (bijgesteld € 2.266.875) en ten tweede de boeterente als gevolg van het oversluiten van de leningen (€ 210.000). Hierover heeft een zienswijzeprocedure plaatsgevonden waarna in december 2023 definitief met deze wijziging is ingestemd.

Samenvattend resultaat per gemeente over heel 2023
Met het jaaresultaat van € 984.908 ziet het beeld per gemeente ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2023 er als volgt uit:

Gemeente	Verdeling mutaties in %	Verhoging boeterente *	Verhoging CAO effecten *	Incidenteel overschot 2023	Totale verhoging 2023
Alblasserdam	3,9%	8.190	88.408	-38.411	58.187
Dordrecht	29,0%	60.900	657.394	-285.623	432.670
Hendrik-Ido-Ambacht	5,4%	11.340	122.411	-53.185	80.566
Papendrecht	6,5%	13.650	147.347	-64.019	96.978
Sliedrecht	5,3%	11.130	120.144	-52.200	79.074
Zwijndrecht	9,9%	20.790	224.421	-97.506	147.705
Molenlanden	10,4%	21.840	235.755	-102.430	155.165
Gorinchem	8,0%	16.800	181.350	-78.793	119.357
Hardinxveld-Giessendam	3,3%	6.930	74.807	-32.502	49.235
Hoeksche Waard	18,3%	38.430	414.838	-180.238	273.030
Totaal	**100,00%**	**210.000**	**2.266.875**	**-984.908**	**1.491.967**

Ontwerpbegroting 2025 VRZHZ

Versie 4 april 2024

Documentnummer: 95991

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3

2. Veiligheid voorop 5
2.1 Wat we willen bereiken 5
2.2 Wat we daarvoor doen 5
2.3 Versterking BDuR gelden 6
2.4 Wat mag het kosten? 6

3. Uitwerking van de sporen 9
3.1 Passend acteren op ons risicobeeld 9
3.2 Deskundig adviseren in risicobeheersing en verbindend regisseren in crisisbeheersing 10
3.3 Krachtige brandweerzorg op maat door beroeps en vrijwilligers 13
3.4 Informatie gestuurd werken 14
3.5 Omgevingsgericht werken aan zelfredzaamheid 15
3.6 Wendbaar en duurzaam organiseren 16

4. Paragrafen 17
4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 17
4.2 Onderhoud kapitaalgoederen 19
4.3 Financiering 20
4.4 Bedrijfsvoering 23
4.5 Verbonden partijen 24
4.6 Meerjarig investeringsplan 27

5. Financiën 28
5.1 Algemeen 28
5.2 Overzicht van baten en lasten 28
5.3 Overzicht van de gemeentelijke bijdragen 28
5.4 Incidentele baten en lasten 28
5.5 Meerjarenraming 2025-2028 29
5.6 Uiteenzetting financiële positie 29
5.7 Verloop van reserves 30
5.8 Verloop van voorzieningen 31

6. Vaststelling 32

7. Bijlagen 33
7.1 Overzicht van baten en lasten naar kostensoorten 33
7.2 Programmaplan met overzicht van baten en lasten 34
7.3 Overzicht van baten en lasten naar taakveldindeling 34
7.4 Verplichte beleidsindicatoren 34
7.5 Geprognotiseerde balans 35
7.6 Risico's 36

1. Inleiding

Ontwikkelingen
Er spelen diverse ontwikkelingen waarvan we verwachting dat die ook een doorwerking naar 2025 hebben.

Toekomstbestendige brandweerzorg:
Ook is de opdracht gegeven om een beeld te gaan schetsen van een toekomstbestendige repressieve brandweerzorg voor Zuid-Holland Zuid. Hier gaan we graag mee aan de slag en dit wordt besproken in het algemeen bestuur oktober 2024. De uitwerking van besluiten zal effect hebben op 2025.

Multi Intelligence Centre > Veiligheids- Informatie Knooppunt
Het project loopt volgens de 5-jaren planning. Eind 2023 is besloten om de landelijke ontwikkelingen in dit domein te verwerken in een actualisatie van het projectplan. Het MIC gaat voortaan door als Veiligheids- Informatie Knooppunt (VIK) van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond en Veilgheidsregio Zuid-Holland Zuid.

Efficiencytaakstelling BDuR
Vanaf 2025 hebben we te maken met een efficiencytaakstelling van de BDuR gelden. Dit bedrag is als taakstelling opgenomen in de ontwerpbegroting 2025.

Riskfactory
Er is een voorgenomen besluit genomen over het realiseren van een Risk Factory in Zuid-Holland Zuid. In de Risk Factory werken we gezamenlijk met partnerorganisaties aan het vergroten van de zelfredzaamheid en de veerkracht van de samenleving, in het bijzonder kinderen. Dit afgestemd op de risico’s die onze regio kenmerken.

Nieuwbouw Kazerne Sliedrecht
Bij het opstellen van deze begroting was er nog geen definitief besluit over de nieuwbouw in Sliedrecht, zodat deze investering en kapitaallasten nog niet in deze begroting zijn verwerkt.

Structurele nadelen in relatie tot jaarrekening 2023
Bij de aanbieding van deze ontwerpbegroting wordt in de oplegbrief gesproken over de structurele gevolgen voor 2024 en 2025 die voortvloeien uit de jaarrekening 2023. Hierin worden ook besluiten betrokken die in 2023 zijn genomen maar nog niet voor zienswijze aan de gemeenten zijn voorgelegd. Het gaat om de bijdrage omzetting afschrijving, bijdrage MJOP huisvesting, energie en vakbekwaamheid. Die zijn nu nog niet in de voorliggende begroting verwerkt maar worden na zienswijze behandeld in het algemeen bestuur van juni 2024 en na besluitvorming verwerkt in de begroting.

MeerjarenInvesteringsPlan
In paragraaf 4.6 staat het geactualiseerde meerjaren investeringsplan. De grootste verandering is de verschuiving van het krediet huisvesting van circa 10 miljoen van de jaarschijf 2024 naar 2026. De jaarschijf 2025 is iets hoger geworden door prijsstijgingen en verduurzaming die de normale indexatie te boven gaan, zoals ook toegelicht en besproken in Burap-II van 2023. Dekking van de bijbehorende

kapitaallasten vindt plaats via de reserve egalisatie kapitaallasten die we in 2023 met €333.000 hebben aangevuld.

Beroepsziekten
Begin 2024 is de noodzaak voor aandacht voor posttraumatische stressstoornis (PTSS) bij brandweerpersoneel nadrukkelijk naar voren gekomen. Een onderwerp dat we niet op zichzelf zien, want ook de vraagstukken rond bijvoorbeeld PFAS geven vraagstukken over de gevolgen voor betrokken medewerkers. De Veiligheidsregio's werken landelijk samen op het gebied van deze vraagstukken, waarbij het belangrijk is de vraag te beantwoorden: *Hoe kan goed werkgeverschap ingevuld worden voor het personeel van de veiligheidsregio's, dat als gevolg van hun werkzaamheden bij de veiligheidsregio, geconfronteerd worden of zijn met mentale klachten en/of PTSS. Daarbij is van belang na te denken over hoe we mentale klachten nog beter kunnen voorkomen*

Hoe is de begroting opgebouwd?
In hoofdstuk 2 schetsen we een samenvatting van het programma dat de VRZHZ voert. Hoofdstuk 3 gaat in op de verschillende (beleids-)doelstellingen, opgebouwd langs de lijn van de zes sporen uit het concept beleidsplan. De verplichte paragrafen van de begroting komen aan bod in hoofdstuk 4, waarna vervolgens hoofdstuk 5 de financiële begroting toont.

2. Veiligheid voorop

De begroting van de Veiligheidsregio beslaat in essentie het taakveld 'risico-, crisisbeheersing en brandweer' en vormt zo onderdeel van het programma Veiligheid. De begroting (en jaarrekening) van de Veiligheidsregio is opgezet als een 'plug-in' voor de gemeentelijke programmabegroting. Het volgt de opzet van het BBV, als ware het een (deel)programma.

2.1 Wat we willen bereiken

Het **beoogd effect** van dit programma is weergegeven in de visie van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid:

Wij vergroten de veiligheid van iedereen die in Zuid-Holland Zuid woont, werkt of recreëert. We stimuleren en bevorderen veiligheid en veilig gedrag. We doen dit met voor hun taak uitgeruste medewerkers en in nauwe verbinding met onze gemeenten en samenwerkingspartners. Informatie wordt door ons steeds beter gebruikt om veiligheid te verbeteren. Wij werken risicogericht en tonen flexibiliteit bij het oppakken van strategische opgaven. Bij incidenten reageren we adequaat om een onveilige situatie te voorkomen, te beperken of te bestrijden.

2.2 Wat we daarvoor doen

Om dit effect te realiseren, voeren wij voor onze 10 gemeenten in de regio taken uit op het gebied van risicobeheersing, crisisbeheersing, rampenbestrijding, brandweerzorg en geneeskundige hulpverlening, ondersteund door taken op het gebied van bedrijfsvoering. In het beleidsplan 2022-2025 zijn voor de komende periode de volgende 6 sporen benoemd:

1. Passend acteren op ons risicobeeld
2. Deskundig adviseren in risicobeheersing en verbindend regisseren in crisisbeheersing
3. Het leveren van krachtige brandweerzorg op maat door beroeps en vrijwilligers
4. Informatie gestuurd werken
5. Omgevingsgericht werken aan zelfredzaamheid
6. Wendbaar en duurzaam organiseren

De uitvoering van onze taken hangt sterk samen met ons risicoprofiel. Een opvallende factor in ons risicobeeld is de vele infrastructuur, met dagelijks het vervoer van grote hoeveelheden verschillende gevaarlijke stoffen. Rivieren die bijdragen aan het overstromingsrisico. Indringende vraagstukken als we die verbinden met de grote woningbouwopgave in onze regio, die voor een groot deel plaats vindt op locaties met veel infrastructuur of die onder water lopen bij een overstroming. Daarnaast is er steeds meer aandacht voor wat we "nieuwe typen crises" noemen zoals een pandemie of digitale verstoring. Crises die de maatschappij kunnen ontwrichten.

Dat doen we niet alleen als VRZHZ. We werken nauw samen met gemeenten en partners als de OZHZ, de DG&J, andere hulpdiensten, maar ook waterschappen en nutsbedrijven. En we werken steeds intensiever

op landelijk niveau als veiligheidsregio's samen. De rol van het Veiligheidsberaad in de aanpak van de Corona pandemie is hier een voorbeeld van. En zo kijken we landelijk ook naar vraagstukken als de taakdifferentiatie van de brandweer, de arbeidsvoorwaarden en de ontwikkeling van informatie gestuurd werken.

2.3 Versterking BDuR gelden

In augustus 2022 zijn bestuurlijke afspraken over doorstroom migratie tot stand gekomen. Deze afspraken hielden verband met de inzet van de veiligheidsregio's in de vluchtelingencrisis. Eén van deze afspraken betreft een structurele toevoeging van in de brede doeluitkering rampenbestrijding (BDUR) ten behoeve van de veiligheidsregio's. Deze toevoeging loopt gefaseerd op van €46 miljoen in 2023 tot €83 miljoen structureel vanaf 2026.

Deze extra BDuR gelden zijn bestemd voor de verdere versterking van de (toekomstige) crisisbeheersing, informatie gestuurd werken de informatiepositie en risico- en crisiscommunicatie. Een deel van het budget in landelijk ingezet voor de vorming van KCR2. Met de eerste tranche uit 2023 is binnen de VRZHZ personeel aangetrokken om de inhoudelijke stap vooruit te gaan maken. De Gezamenlijke Landelijke Agenda Crisisbeheersing - opgesteld door het Rijk, veiligheidsregio's en andere partners – geeft richting aan deze stap vooruit.

Binnen deze kaders richt de VRZHZ zich op het verder professionaliseren van crisisbeheersing door te werken aan: preparatie op sluimerende, domein overstijgende en langdurige crises; interregionale en rijk-regio samenwerking en risico- en crisiscommunicatie. Verder versterken we onze informatiepositie door binnen ons netwerk de informatiedeling te bevorderen tot waardevolle informatie (dashboards) en kennis. In dit kader wordt Risico-monitoring en –duiding een belangrijk speerpunt in 2025. Hiermee kunnen sneller en meer adequaat schakelen in aanloop naar en tijdens crises.

Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat gemeentelijke bijdragen aan de veiligheidsregio's – als effect van de ophoging van de BDUR – worden verlaagd. Ook is het niet de bedoeling met de extra financiële middelen gaten te vullen op het gebied van andere taakgebieden van de veiligheidsregio's.

2.4 Wat mag het kosten?

De geïndexeerde begroting

Onderstaand zijn de baten en lasten weergegeven van de geïndexeerde begroting 2025 ten opzichte van de begroting 2024.

Concernniveau 2025	Begroting 2025		
Bedragen x € 1.000	Lasten	Baten	Saldo
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	57.259	56.949	310
Mutaties reserves	0	310	-310
	57.259	**57.259**	**0**

Het verloop van de gemeentelijke bijdrage is daarin als volgt:

Verloopstaat gemeentelijke bijdrage 2025 *(bedragen x1.000)*	Gemeentelijke bijdrage 2025
Begroting 2024	44.597
Mutaties	
Loonindex 2025 5,4%	1.583
Prijsindex 2025 1,6%	287
Gemeentelijke bijdrage 2025	**46.468**

Bovenstaande is exclusief de kosten FLO. Voor de kosten inclusief FLO zie paragraaf 5.3.

Meer dan indexeringen
De begeleidende brief voor zienswijze aan de gemeenteraden geeft aan dat voor 2025 sprake is van meer dan alleen een indexering. Concreet gaat het om de volgende zaken die in de brief worden toegelicht.

- Extra kosten ivm leningenportefeuille: € 290.000
- Extra kosten ivm Meerjarig onderhoudsplan (MJOP): € 388.000
- Extra Energiekosten: € 186.000
- Extra Kosten vakbekwaamheid: € 407.000
- Voordeel saldo mee en tegenvallers: € 90.000

Deze zijn nog niet in de voorliggende begroting verwerkt. Indien deze wel geaccordeerd worden wijzigt de tabel van de gemeentelijke bijdrage:

Verloopstaat gemeentelijke bijdrage 2025 *(bedragen x1.000)*	Gemeentelijke bijdrage 2025
Begroting 2024	44.597
Mutaties	
Omzetting annuitair-lineair	290
MJOP huisvesting	388
Structureel tekort vakbekwaam jaarrekening 2023	407
Structureel tekort energie jaarrekening 2023	186
Structurele mee- en tegenvallers jaarrekening 2023	-90
Loonindex 2025 5,4%	1.583
Prijsindex 2025 1,6%	287
Gemeentelijke bijdrage 2025	**47.649**

Kosten voor de vluchtelingenopvang voor zowel Oekraïne als COA zijn niet opgenomen in de begroting. Ten eerste, omdat nog onbekend is welke inzet in 2025 nodig is en ten tweede, omdat het uitgangspunt is dat alle kosten door het Rijk worden vergoed.

Dordrecht
BRANDWEER
MAN
21-BVX-5

3. Uitwerking van de sporen

In de volgende 6 paragrafen volgen we de sporen uit het beleidsplan.

3.1 Passend acteren op ons risicobeeld

Kerntaken

- Het adviseren op basis van het regionaal risicoprofiel.
- Het opstellen van specifieke planvorming voor onderscheiden risico's en crises.
- Het aanwijzen van bedrijfsbrandweren.
- Het prepareren op zwaartepunten uit het regionaal risicoprofiel zoals bijvoorbeeld incidentbestrijding te water.

Specifiek in 2025

Wat we doen	Wanneer zijn we tevreden?
Aandachtsgebied natuurlijke omgeving: Klimaatverandering en klimaatadaptatie – de manier waarop men zich op het veranderende klimaat voorbereid en aanpast - raakt de gehele veiligheidsketen. Het dienstjaar 2025 staat in het teken van het verder uitwerken en implementeren van de klimaatvisie van de VRZHZ. 1. Wij definiëren een ambitie op basis van de klimaatvisie en ontwikkelen een plan van aanpak met een koppeling aan onze wettelijke en niet-wettelijke taken zoals onder andere: het voorkomen, beperken, bestrijden van brand en ongevallen met gevaarlijke stoffen, hulpverlening, het inventariseren van risico's, rampen en crises, en het adviseren op omgevingsplannen. Hierbij werken wij met vakspecialisten die alle taken vertegenwoordigen. 2. Wij creëren bewustwording voor de effecten van klimaatverandering op de veiligheidsketen. Onze ambitie is om collega's te enthousiasmeren om uit de te verwachten problemen juist kansen te creëren (om denkend vermogen).	1. Wij hebben een overzicht op ontwikkelingen met betrekking tot klimaatadaptatie en verduurzaming die impact hebben op wettelijke en niet-wettelijke taken en zijn in staat om deze in de uitvoering van de taken mee te nemen. 2. Klimaatverandering en klimaatadaptatie zijn onderdeel van lange-termijn besluitvormingen zoals grote aanbestedingen & programma's.
Aandachtsgebied gebouwde omgeving: (Brand)veiligheid in de gebouwde omgeving is niet vanzelfsprekend. Nieuwe initiatieven, innovatie in bouwmethodes, duurzaamheid en energievoorzieningen resulteren in nieuwe risico's en inzichten. De grote opgaven binnen onze gemeenten voor intensivering van de woningbouw en het creëren van werkgelegenheid onderstrepen het belang van aandacht voor veiligheid in de gebouwde omgeving. Blijvend investeren wij daarom in brandonderzoek, risico-inventarisatie, advisering, toezicht en de vertaling naar planvorming en operationele voorbereiding. Dit heeft een sterke relatie met risicogericht adviseren.	Wij adviseren (on-)gevraagd in relatie tot projecten waarbij verdichting van de bebouwde omgeving (als gevolg van de woningbouwopgave) aan de orde is. Wij focussen ons op woongebouwen. Wij monitoren ontwikkelende risico's en zetten zo nodig actieprogramma's op. Wij willen in samenwerking met gemeenten de noodzakelijke voorschriften op het gebied van bluswatervoorziening en bereikbaarheid borgen (bruidsschat).
Aandachtsgebied technologische omgeving: De energietransitie heeft een steeds grotere impact en is volop in beweging. De verwachtingen werken we uit tot reële scenario's. De opbrengsten vertalen we in 2025 tot risico's en een plan om deze te minimaliseren.	De impactanalyse van de energietransitie op transportveiligheid is in 2024 uitgevoerd. Met bruikbare opbrengsten gaan we in 2025 de bijkomende risico's vaststellen

Zo is de verwachting dat een toename van het gebruik van waterstof, leidt tot een grotere transportstroom ammoniak (als energiedrager van waterstof). Van welke volumes gaan we uit? Via welke transportmodaliteit? Welke risico's brengt dit met zich mee? Hoe komen we tot een geaccepteerd risiconiveau?	en stellen we een plan op om deze te minimaliseren.
Schuimbluscapaciteit We werken aan de versterking van schuimbluscapaciteit binnen onze regio. Daarnaast wordt de samenwerking met Prorail op dit gebied voortgezet. Deze samenwerking bestaat uit dat de gezamenlijk aanbesteedde specialistische schuimblusvoertuigen voor de spoorzone en de samenwerkingsafspraken geïmplementeerd worden. De overstap wordt gemaakt naar fluorvrije schuim, omdat fluor een negatief effect heeft op milieu en gezondheid. Dit betekent dat uitvoering gegeven moet worden aan een transitieproces voor schuimvormend middel.	Het vakbekwaamheidsprogramma (het laatste onderdeel van de schuimblustransitie) ten aanzien van de schuimtransitie is afgerond.
Actualisatie Regionaal (RCP)Crisisplan VRZHZ: Volgens artikel 16 van de Wvr stelt het bestuur van de veiligheidsregio ten minste eenmaal in de vier jaar een crisisplan vast. Hierin zijn in ieder geval de organisatie, de verantwoordelijkheden, de taken en bevoegdheden in het kader van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing beschreven. Mede aan de hand van landelijke ontwikkelingen wordt het Regionaal Crisisplan in 2025 voor de periode 2026 – 2029 geactualiseerd. Hierin zal met name aandacht zijn voor de doorontwikkeling crisisbeheersing en de sluimerende, domein overstijgende crises'. Insteek is om samen met Rotterdam-Rijnmond één crisisplan op te stellen.	Er een actueel en toekomstbestendig RCP dat is vastgesteld en door middel van samenwerking met onze partners tot stand is gekomen.

3.2 Deskundig adviseren in risicobeheersing en verbindend regisseren in crisisbeheersing

Kerntaken

- Het adviseren en toezicht houden op het gebied van brandveiligheid en omgevingsveiligheid.
- Het multidisciplinair adviseren over evenementen en samenwerking in evenementenveiligheid.
- Het opstellen van mono- en multidisciplinaire planvorming voor crisisbeheersing en rampenbestrijding.
- Het onderhouden van een parate en geoefende crisisorganisatie.
- Het uitvoeren van de taken voor de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR).
- Het uitvoeren van taken op het gebied van Bevolkingszorg.

Specifiek in 2025

Wat we doen	Wanneer zijn we tevreden?
Deskundig adviseren op risico's: Industriële Veiligheid: *Seveso-inspecties en risicorelevante bedrijven* In 2023 zijn we begonnen met het implementeren van een Seveso-inspectiepool samen met inspecteurs van de Veiligheidsregio's Zeeland en Rotterdam-Rijnmond. Onze inspecteurs werken in 2025 gedeeltelijk in de andere regio's en vice versa. Door deze samenwerking wordt de kennis, kunde en ervaring van onze inspecteurs vergroot. Met elkaar inspecteren we alle Seveso inrichtingen in onze regio. Daarnaast houden we toezicht op de geoefendheid van de aangewezen bedrijfsbrandweren. Waar nodig handhaven we, in samenwerking onze partners. In 2023 heeft er een onderzoek plaatsgevonden, waaruit bleek dat bedrijven onder de Seveso-drempelwaarden op het gebied van (brand)veiligheid een aandachtspunt zijn de komende jaren. In 2025 gaan	100% van de aantallen Seveso inrichtingen en bedrijfsbrandweer plichtige inrichtingen zijn controleert We adviseren op alle relevante aanvragen waarbij tenminste 90% van de adviezen integraal overgenomen zijn door het bevoegd gezag. Het met de OZHZ en gemeente afgestemde toezichtprogramma is volledig uitgevoerd.

we, in samenwerking met OZHZ en het Waterschap door met het inspecteren bij deze bedrijven **Bebouwde omgeving** In 2025 adviseren we bij de realisatie van risico relevante gebouwen, zijn we betrokken bij het toezicht tijdens de realisatie en gaan we tijdens de gebruiksfase langs om toe te zien of de relevante voorschriften nageleefd worden. Waar mogelijk doen we dit in samenwerking met andere partners zoals de OZHZ. **Ruimtelijke ordening** We adviseren over ruimtelijke vraagstukken, met specifiek aandacht voor externe veiligheid, bluswater, bereikbaarheid, klimaatverandering en verdichting. We voeren omgevingsscans en risicoanalyses uit. Het bevoegd gezag kan op basis van onze adviezen een bewuste risicoafweging maken bij hun besluiten.	
Omgevingswet Infrastructurele (a)- en ruimtelijke (b) ontwikkelingen zijn van invloed op de omgeving en hulpdiensten. In 2025 implementeren wij een strategie (opgesteld en geaccordeerd in 2024). Deze helpt ons bij grote infrastructurele werken en ruimtelijke ontwikkelingen op de juiste positie in de juiste fase invloed uit te oefenen op ontwerp en planning, zodat de veiligheidsregio de veiligheid in de regio en de paraatheid van de hulpdiensten kan blijven garanderen. • VRZHZ is een betrouwbare en capabele gesprekspartner vooraan in het planproces van grootschalige ruimtelijke/infrastructurele ontwikkelingen; • VRZHZ borgt haar belangen op gebied van fysieke veiligheid, transportveiligheid en paraatheid van hulpdiensten; • De anders in te zetten – of aanvullend benodigde capaciteiten (kwalitatief & kwantitatief) is in beeld en kan worden afgezet tegen de aantoonbare voordelen die deze inspanningen oplevert	a. In 2025 gebruiken wij de ontwikkelde “blauwdruk” om bij Grote Infrastructurele werken als partner aan de juiste tafels te komen, zowel op gemeentelijk, regionaal als provinciaal niveau. Hier hebben wij de juiste informatiepositie en borgt de Veiligheidsregio de thema’s fysieke veiligheid, transportveiligheid en paraatheid. Onze visie op fysieke veiligheid bij grote Infrastructurele werken is verankerd in elke omgevingsvisie. VRZHZ vervult de trekkersrol voor de aanpalende Veiligheidsregio’s op dit thema. b. VRZHZ zit vroegtijdig als partner aan tafel om informatie op te halen én te brengen bij toekomstige trajecten die de regio direct of indirect raken. Dit doen wij door: i. Investeren in het juiste netwerk ii. Actief handelen iii. Kijken naar de kansen niet de belemmeringen iv. Betrouwbare partner zijn: intern goed georganiseerd om extern op te kunnen treden
Wet kwaliteitsborging voor het bouwen: Op 1 januari 2024 is de Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb) in werking getreden voor nieuwbouw in gevolgklasse 1. Op z’n vroegst zal op 1 januari 2025 dit ook gelden voor verbouw objecten in gevolgklasse 1. Deze objecten kennen een dusdanig laag risicoprofiel dat de Veiligheidsregio niet of zeer beperkt betrokken is bij de vergunningverlening voor deze objecten. Omdat de werkwijze van de Wkb in gevolgklasse 2 en 3 deels hetzelfde is monitoren wij de implementatie van de Wkb en analyseren wat dit betekent voor onze werkwijze indien gevolgklasse 2 en 3 in werking treedt. Gevolgklasse 2 en 3 treedt pas in werking na de evaluatie van de Wkb die uiterlijk op 1 januari 2027 plaats heeft gevonden.	Wij monitoren actief de gevolgen van de implementatie van de Wkb voor gevolgklasse 1. Wij participeren actief in proeftrajecten voor gevolgklasse 2. Wij bereiden onze werkwijze voor zodat deze aansluiten bij de gevolgen van de Wkb voor gevolgklasse 2 en 3.
Risicogericht werken: Met een risicogerichte benadering worden onderbouwde keuzes gemaakt over hoe om te gaan met veiligheidsrisico’s. Waar regelgeving van toepassing is, wordt deze toegepast, maar soms zijn andere beïnvloedingsmogelijkheden effectiever om het veilig te maken. Door bewustzijn te creëren kan men betere keuzes maken in de inrichting van een gebied of object of men kan ervoor kiezen een risico weloverwogen te accepteren. Om dit gesprek goed te voeren, is het noodzakelijk om in een	Het landelijke beleidskader risicogericht werken is geborgd in de werkprocessen van de afdeling Risico- en Crisisbeheersing.

zo vroeg mogelijk stadium met de initiatiefnemer en betrokken partners aan tafel te zitten en het goede gesprek aan te gaan.	
Crisisgericht werken: In 2024 wordt de Gezamenlijke Landelijke Agenda Crisisbeheersing vastgesteld. Deze beslaat een periode van 6 jaar (2024 – 2029) en wordt na 3 jaar herijkt. Hierin opgenomen 3 ambities met onderliggende (thema) activiteiten; 1. Versterken voorbereiding en paraatheid 2. Versterken van een weerbare samenleving 3. Bevorderen van kwaliteit en professionaliteit	Wij onderschrijven de ambities en thema's vanuit de Gezamenlijke Landelijke agenda. Deze implementeren wij Regionaal op basis van een plan van aanpak dat we in 2024 opstellen.
Investeren in netwerken: Het in 2024 opgestelde plan van aanpak Account- en netwerkmanagement crisisbeheersing VRZHZ zetten we uit door het verder verbinden, verdiepen en borgen van onze interne en externe relaties met onze keten, kennis en netwerkpartners.	In ons samenwerkingsverband maken we aan de voorkant heldere afspraken, zowel intern als extern, zodat voor alle betrokken partijen duidelijk is wat de doelstelling en het beoogde eindresultaat is. Dit borgen we en komen we gezamenlijk na.
Cyclisch leren en evalueren: Vanuit de contourennota en de Gezamenlijke Landelijke Agenda Crisisbeheersing verder vormgeven aan het cyclische proces van crisisbeheersing. Dit door het proces van vakbekwaam worden en blijven (Opleiden, Trainen en Oefenen) aan te vullen met Testen, Evalueren, en Leren. Daarmee geven we inhoudelijk verder vorm aan de borging van de PDCA-cyclus van multidisciplinaire vakbekwaamheid.	De gehele PDCA-cyclus van Testen, Leren en Evalueren is ingericht en geborgd.
Bovenregionaal en landelijke samenwerking: Nieuwe crisestypen houden zich niet aan regionale grenzen. Bovenregionale samenwerking wordt daarmee steeds belangrijker. Hiervoor werken we op landelijk, interregionaal en regionaal niveau samen met onze netwerkpartners.	In 2025 geven we invulling aan de samenwerking met Rotterdam-Rijnmond op het gebied van Crisisbeheersing. Conform het plan dat in 2024 gezamenlijk is opgesteld. Op het gebied van Hoogwater en overstroming organiseren we een bovenregionale oefening met de regio's om ons heen.
GHOR: Een sterke zorgketen: Op landelijk niveau werkt de GHOR samen op zeven thema's: strategie & governance, ketencontinuïteit van de zorg, omgevingsveiligheid, evenementenadvisering, informatiemanagement, onderzoek en crisisbeheersing.	De uitwerking van de landelijke thema's ten behoeve van een sterke zorgketen worden uitgewerkt in (boven)regionale afspraken en werkzaamheden.
Continuiteit en (door)ontwikkeling Bevolkingszorg In 2025 worden de in 2024 ingezette brede doorontwikkeling van Bevolkingszorg verder vormgegeven. Onderdeel hiervan is de regionale coördinatie op Bevolkingszorg aan de hand van; - landelijke en regionale kwaliteitscriteria - een meerjarenbeleidsplan vakbekwaamheid Bevolkingszorg, - accountmanagement	Een volledig operationele gemeentelijke crisisorganisatie die bestaat uit goed opgeleide medewerkers. Deze crisisorganisatie is in staat om met alle relevante (crisis)partners samen te werken voor, tijdens en na een ramp of crisis.

3.3 Krachtige brandweerzorg op maat door beroeps en vrijwilligers

Kerntaken

- Het leveren van parate brandweerzorg.
- Het verwerven, beheren en onderhouden van materiaal en materieel.
- Het verzorgen van de vakbekwaamheid (vakbekwaam worden en blijven) van het operationeel personeel.
- Het opstellen van procedures en regelingen voor het brandweeroptreden.
- Het zorgdragen voor het goed verlopen van de alarmering en melding van de brandweer en de juiste en tijdige operationele informatie voor het operationeel optreden.
- Het beheren, door ontwikkelen en toekomstbestendig maken van het brandweeractiecentrum.

Specifiek in 2025

Wat we doen	Wanneer zijn we tevreden?
Deeltijdrichtlijn: Uitwerking en implementatie van de deeltijdrichtlijn.	Er is daar waar bekend en binnen de mogelijkheden die we hebben geanticipeerd op de gevolgen van de deeltijdrichtlijn.
Toekomstbestendige repressieve brandweerzorg: Uitvoering geven aan de bestuurlijke opdracht rondom de toekomstbestendige repressieve brandweerzorg	De door het bestuur gekozen richting met betrekking tot het toekomstbestendig maken van de repressieve brandweerzorg is uitgewerkt en vertaald naar vastgoed via een meerjareninvesterings- en onderhoudsplan
Kwaliteitsverbetering en borging vakbekwaamheid: We werken aan kwaliteitsverbetering en borging door het beter aantoonbaar maken van de vakbekwaamheid van het operationeel	De wijze waarop vormgegeven wordt aan de borging van de vakbekwaamheid van het repressieve

personeel en de ondersteunende rollen binnen vakbekwaamheid (instructeurs en oefenleiders).	brandweerpersoneel is beschreven in een visie.
Behalen KAB voor vakbekwaamheid: Voor vakbekwaam worden behouden we onze certificering conform het waarderingskader Kwaliteit Aanbieders Brandweeropleidingen (KAB)	De audit Kwaliteit Aanbieders Brandweeropleiding is met een positief resultaat afgerond.
Innovatieve toepassingen vakbekwaamheid: We investeren in het toepassen van virtual en augmented reality, zoals het simuleren van incidenten in ons verzorgingsgebied tijdens opleidingen en oefenen**.**	Een visie is vastgesteld waarin beschreven staat op welke wijze we op een innovatieve manier vakbekwaamheid toekomstgericht vorm gaan geven.
Vakbekwaamheid Organiseren van leergangen en trainingen die noodzakelijk zijn voor het vakbekwaam worden en blijven van het repressief personeel. Deze activiteit is kostenverhogend door onder andere indexatie, nieuwe aanbestedingen en sneller verloop van brandweerpersoneel. Hierop moeten we inspelen**.**	Er is voldoende personele en financiële capaciteit om de noodzakelijke programma's vakbekwaam worden en blijven aan te kunnen bieden aan het repressief brandweerpersoneel
Werkplaatsen: De huisvesting van de werkplaatsen wordt aangepast om efficiënter te werken en dat we nieuwe technologische ontwikkelingen verwerken in de werkwijze.	Er is een nieuwe locatie van de werkplaatsen op de begane grond van het Leerpark gerealiseerd met vernieuwde testapparatuur en die voldoet aan de wet- en regelgeving en dat er ergonomisch gewerkt kan worden.
Vervanging randapparatuur C2000 De kwetsbaarheid van het C2000 netwerk oplossen.	De randapparatuur van het C2000 netwerk is vervangen.

3.4 Informatie gestuurd werken

Kerntaken

- Het onderhouden van een Veiligheids Informatie Knoopunt (VIK);
- Het verzorgen van actuele en gestructureerde informatie over onder andere objecten, voorzieningen, controles en incidenten;
- Het signaleren van trends en ontwikkelingen en data vertalen naar producten die bijdragen om risico's eerder te onderkennen of effectiever te bestrijden.

Specifiek in 2025

Wat we doen	Wanneer zijn we tevreden?
Informatie gestuurd werken (IGW) Informatie gestuurd werken is de basis voor moderne crisesbeheersing. In 2024 start de VRZHZ met het organisatie brede programma IGW. Het programma richt zich op de organisatiebrede verbinding van informatie, data en projecten die hier nauw aan verbonden zijn. Doel is om te ontwikkelen naar een informatieknooppunt voor veiligheidsinformatie in ZHZ, dat permanent beschikbaar en actueel is. Geen woorden maar data.	We zijn tevreden als op basis van organisatie breed informatiebeleid inzicht wordt verschaft in (crisisbeheersing) vraagstukken en keuzes kunnen worden gemaakt. Het programma wordt uitgevoerd conform planning met specifieke aandacht voor:

Informatie wordt een productiemiddel om onze kerntaken uit te voeren. Maar ook om onze partners te ondersteunen met onze data. We gebruiken de informatie van onze partners en delen onze gegevens met partners als het wettelijk kan en mag. Zo signaleren we makkelijker trends en ontwikkelingen en kunnen we risico's en veiligheidsvraagstukken beter duiden	- Digitale fitheid van de medewerkers - Risicomonitoring en risicoduiding
Veiligheid Informatie Knooppunt (VIK) We richten een 24/7 Veiligheids Informatie Knooppunt (VIK) in voor de Veiligheidsregio. Dit doen we samen met de Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond. De inrichting sluit aan bij de landelijke ontwikkeling (KCR2 en programma Versterking Landelijke Informatievoorziening) en kent ruimte voor aanvullende regionale behoeften. Het VIK voorziet ten minste in een actueel veiligheidsbeeld, risico-monitoring en duiding, en kent een component early warning. Het voormalige Multi Intelligence Centrum (MIC) heeft als vliegwiel gediend om deze vervolgstap te zetten.	Als VRZHZ en VR-RR kennen we een operationeel VIK, dat een formele borging kent, en voorziet in middelen, mensen (o.a. Calamiteiten Coördinator) en processen ten behoeve van de informatiepositie van de veiligheidsregio.
Op weg naar volwassen Business Intelligence (BI) Verdere ontwikkeling van Business Intelligence, zodat we een volwassen niveau van BI bereiken.	De visie op BI is aangescherpt naar de laatste standaarden en we hebben onze organisatie ingericht om aan deze standaarden te voldoen.

3.5 Omgevingsgericht werken aan zelfredzaamheid

Kerntaken

- Het geven van voorlichting op het gebied van (brand)veiligheid.
- Het verzorgen van risicocommunicatie.
- Het verzorgen van crisiscommunicatie.
- **Specifiek in 2025**

Wat we doen	Wanneer zijn we tevreden?
Risico & Crisiscommunicatie: In 2025 voeren we de in 2023 in gang gezette doorontwikkeling uit. Zowel procedureel in de praktijk als organisatorisch met de samenwerkingspartners. In de uitvoering dragen we daarmee ook bij aan de zelfredzaamheid van de samenleving.	We werken meer evidence-based,hebben een goede en doelgroepgerichte benadering van risico- en crisiscommunicatie. De doelgroepen zijn in kaart gebracht en op basis daarvan worden de boodschappen en communicatiemiddelen op maat gemaakt zodat ze aansluiten bij de belevingswereld en (taal)niveau. We bouwen ons communicatienetwerk, gemeenten en andere partnerorganisaties (Waterschappen, RWS, e.d.) afhankelijk van het thema, uit en verstevigen deze door middel van samenwerking.
Doelgroepgerichte aanpak (brand)veilig leven: Veiligheid creëer je niet alleen en niet alleen met fysieke veiligheidsvoorzieningen. Het handelen van mensen is van grote invloed op de mate van veiligheid. Wij enthousiasmeren, inspireren en motiveren doelgroepen om (brand)risico's aan te pakken. Wij volgen de	Het plan van aanpak "De Zorg Brandveilig" is gereed

maatschappelijke ontwikkelingen, inventariseren de risico's rondom deze thema's en vertalen dit in een aanpak afgestemd op de situatie en de doelgroep. We focussen ons met name op: ***Senioren*** We investeren in de samenwerking met zorginstellingen, zowel intra- als extramurale zorg, met als doel een veiligere leef- en woonomgeving voor de steeds groter wordende groep senioren. ***Bewoners in woongebouwen*** We signaleren, analyseren en duiden risico's in woongebouwen en adviseren over brandveiligheid. De doelgroep jeugd wordt in 2025 voornamelijk bediend vanuit de Risk Factory	Integrale advisering brandveiligheid in woongebouwen is geborgd
Risk Factory: De Risk Factory is de plek waar verschillende doelgroepen reëel potentiële gevaarlijke situaties uit de dagelijkse praktijk kunnen beleven. Van een bus die een kind niet ziet vanwege de dode hoek of de vlam in de pan. En ook herkenbaar, groepsdruk bij jongeren of een telefoon die opgeladen wordt in bed of bij het bad.	Indien in 2024 wordt besloten een Risk Factory op te richten is het doel om deze in 205 ingericht en werkend te hebben.

3.6 Wendbaar en duurzaam organiseren

Kerntaken

- Het uitvoeren van de ondersteunende PIJOFACH taken.

Specifiek in 2025

Wat we doen	Wanneer zijn we tevreden?
Vergroening wagenpark We weten hoe we planmatig toegroeien naar een wagenpark dat voornamelijk alternatief aangedreven is.	Een meerjarig plan inclusief financiering rondom de overgang naar een wagenpark dat beschikt over voornamelijk alternatief aangedreven dienstvoertuigen is vastgesteld.
(Ver)binden Binden alleen is niet meer genoeg. Verbinding is onze uitdaging op de arbeidsmarkt voor 2025 en verder. Zowel in- als extern: als huidige werkgever, als potentiële nieuwe werkgever, als netwerkpartner.	Als de continuïteit in onze organisatie geborgd is, we ons onderscheidend profileren op de arbeidsmarkt en aantrekkingskracht hebben op bestaande en nieuwe medewerkers.

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Beschikbare weerstandscapaciteit (in €)	Ultimo 2025
Algemene reserve per 31 december	500.000
Onvoorzien	10.000
	510.000

De algemene reserve is bestemd voor de egalisatie van incidentele, niet voorziene tegenvallers. Conform Besluit 2018 664A, houdt VRZHZ een eenvoudige, bescheiden buffer aan van 1% van het totaal van de lasten van het begrotingsjaar met een minimum van € 500.000.

Risico's

Een risico is een kans op het optreden van een positieve dan wel negatieve gebeurtenis van materieel belang die niet is voorzien in de begroting. In de onderstaande tabel wordt een geactualiseerd overzicht van de huidige risico's gepresenteerd. Indien risico's zijn afgedekt middels maatregelen, zoals het afsluiten van verzekeringen, het vormen van voorzieningen, het creëren van (bestemmings-)reserves en het inrichten van de administratieve organisatie en interne controle, zijn ze niet opgenomen in deze paragraaf. Voor de volledige beschrijving van de risico's wordt verwezen naar bijlage "Risico's".

Nr.	Risico	Financiële gevolgen *(in €)*	Kans (%)	Risicoprofiel	I/S*	Benodigde capaciteit *(in €)*
1.	Langdurige calamiteit	500.000	40%	Hoog (20%)	I	40.000
2.	Garantstelling en risico's leningen oefenterrein	400.000	10%	Midden (10%)	I	4.000
3.	Uitval middelen en ICT	200.000	40%	Hoog (20%)	I	16.000
4.	Deeltijdrichtlijn	3.500.000	50%	Hoog (20%)	S	1.400.000
5.	Uitval telefooncentrale	50.000	50%	Hoog (20%)	I	5.000
6.	Kortstondig dienstverband van vrijwilligers	200.000	50%	Hoog (20%)	S	80.000
7.	Eigen risicodrager WW	520.000	10%	Midden (10%)	S	20.800
8.	C2000 randapparatuur vervangen	1.000.000	50%	Hoog (20%)	I	100.000
						1.665.800

** Bij een structureel risico gaan wij conform ons beleid uit van 4 jaar.*

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€\ 510.000}{€\ 1.665.800} = 0{,}31$$

Aan deze ratio is de volgende waardering toegekend:

Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

In geval de weerstandsratio een onvoldoende waardering kent, wordt de algemene reserve van VRZHZ niet aangevuld ter dekking van haar risico's. Het niet gedekte deel van het risico wordt verlegd naar de deelnemende gemeenten. Het is aan de deelnemende gemeenten dit ongedekte deel van de risico's middels hun eigen risicomanagement af te dekken. Hieronder treft u de weerstandsratio van VRZHZ op basis van de weerstandscapaciteit en geactualiseerde risicoparagraaf.

Kengetallen

In onderstaande tabel is een aantal kengetallen opgenomen die inzichtelijk moeten maken over hoeveel (financiële) ruimte VRZHZ beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen.

Kengetal	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Netto schuldquote	88,5%	186,2%	144,2%	155,5%	146,5%	136,8%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	86,3%	177,2%	134,1%	145,9%	137,2%	128,0%
Solvabiliteitsratio	7,2%	1,5%	8,3%	7,5%	7,6%	7,9%
Structurele exploitatieruimte	4,6%	0,1%	-0,4%	-0,4%	-0,4%	-0,5%

Onderstaande signaleringswaarden zijn afgesproken:

Kengetal	Gezond	Neutraal	Risicovol
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%

Netto schuldquote

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de totale baten (excl. mutaties reserves). Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De Provincie adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. Hoe hoger de schuld hoe hoger de netto schuldquote.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt de schuldquote zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter.

Als gevolg van investeringen neemt de financieringsbehoefte toe. Hiervoor worden zowel lang- als kortlopende geldleningen afgesloten.

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin VRZHZ in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe groter de weerbaarheid.

De solvabiliteit, als de verhouding tussen het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, is verbeterd ten opzichte van voorgaand jaar. Dit komt door de toename van het eigen vermogen (reserves) en de afname van het vreemd vermogen (geldleningen)

Toelichting overschrijding signaleringswaarden bovenstaande kengetallen:
De materiële vaste activa worden gefinancierd met kort- en langlopende geldleningen. Financiering vindt plaats op basis van de liquiditeitsbehoefte in het begrotingsjaar en prognose voor de middellange termijn. Hierbji wordt tevens rekening gehouden met de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De toename van het vreemde vermogen is geen financieel probleem zolang de jaarlijkse lasten gedekt worden uit de reguliere exploitatie.

Structurele exploitatieruimte
Dit cijfer helpt mee om te beoordelen hoe groot de structurele exploitatieruimte is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. Een positief cijfer betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente van de langlopende leningen) te dekken.
Een lage structurele exploitatieruimte betekent dat eventuele financiële tegenvallers nagenoeg niet zelfstandig opgevangen kunnen worden.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Materieel & Logistiek
Onderhoud en reparatie aan voertuigen, persoonlijke bescherming en uitrusting voert de afdeling Materieel & Logistiek van VRZHZ zelfstandig, dan wel onder regie extern uit. Hiervoor heeft zij in Dordrecht werkplaatsen ingericht. Onderhoud wordt uitgevoerd op basis van onderhoudsbladen en een onderhoudssysteem. Onze mensen zijn gecertificeerd om deze werkzaamheden uit te voeren.

Wij werken vanuit een meerjarig investeringsplan. Het meerjarig investeringsplan (MJIP) blijft ongewijzigd werken vanuit de methode “technische afschrijving” dat inzicht geeft in de te vervangen middelen (o.a. vaar- en voertuigen, persoonlijke beschermingsmiddelen). Wijzigingen worden vooraf, maar ook tussentijds bij onverwachte problemen, ter besluitvorming voorgelegd aan het directieteam en via de bestuursrapportages doorgeleid aan het algemeen bestuur.
Het MJIP geeft duidelijke richtinggevende kaders aan met betrekking tot de beschikbare budgetten voor de uitvoering van de desbetreffende jaarschijf. Een punt van aandacht blijft echter de prioritering, de geldende regelgeving, de beschikbare menskracht ten behoeve van de uitvoering alsmede de planning van de leveringsketen. Het doorschuiven van een investering is uiteraard niet wenselijk, maar in sommige gevallen onvermijdbaar.
Voor sommige kosten van onderhoud zijn er ook voorzieningen getroffen (schuimblus voertuigen, groot onderhoud blusboot en groot onderhoud materieel).

Vastgoedbeheer
Het beheer en onderhoud is planmatig georganiseerd en gericht op het behoud van het gewenste kwaliteitsniveau waarin de beoogde functie van gebruik ongestoord mogelijk wordt gemaakt. Het

onderhoud is uitgewerkt in een 4-jaarlijks te actualiseren Meerjaren Onderhoudsplan voor het groot onderhoud.

Sinds 1 januari 2016 heeft VRZHZ panden in eigendom, voor het onderhoud van deze panden is een voorziening ingesteld. In deze voorziening wordt jaarlijks een bedrag gestort. Gedurende het jaar worden de uitgaven gemonitord en gevolgd. In 2023 is op verzoek van het Algemeen Bestuur berekend wat er aan financiële middelen nodig is als het meerjarenonderhoud uitgevoerd wordt op 100% van de norm in plaats van op 80%. Deze meerkosten zijn toegekend en onderhoud zal vanaf 2024 volledig uitgevoerd worden op basis van 100%.

Voor de kosten van onderhoud van kapitaalgoederen zijn voorzieningen getroffen op basis van actuele meerjarige onderhoudsplannen. (zie paragraaf 5.8.)

4.3 Financiering

Rentevisie

Ten tijde van het opstellen van de begroting bedraagt de 3-maands Euribor 3,912 %. De ontwikkelingen op de kapitaalmarkt worden in de gaten gehouden, zodat op basis van de financieringsbehoefte zo optimaal mogelijk gebruikgemaakt wordt van de renteontwikkeling. Op basis van het investeringsplan zal bekeken worden in hoeverre deze met langlopende middelen worden gefinancierd, zodat tegenover de vaste activa in beginsel langlopende schulden staan.

Renterisiconorm

Onder renterisiconorm wordt verstaan: "een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de vaste schuld bij aanvang van het jaar". Op grond van artikel 2, lid 2 van de uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden (Wet Fido) is de renterisiconorm voor de gemeenschappelijke regelingen vastgesteld op 20% met een minimum van € 2,5 miljoen[1]. Dit houdt in dat in een jaar niet meer dan 20% van het begrotingstotaal aan herfinanciering of renteherziening toegestaan is. Het Rijk heeft het maximumpercentage ingesteld om ervoor te zorgen dat de rentelast over de jaren min of meer stabiel blijft.

Renterisiconorm (RNN) ***Bedragen x € 1.000***	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
1) Renteherzieningen				
2) Aflossingen	4.845	5.305	5.638	5.638
3) Renterisico (1 + 2)	4.845	5.305	5.638	5.638
4) Renterisiconorm komend jaar	11.452			
5a) Ruimte onder renterisiconorm (= 4>3)	6.607			
5b) Overschrijding renterisiconorm (= 3>4)				
Berekening renterisiconorm				
Begrotingstotaal komend jaar	57.259			
Percentage	20%			
Regeling (4)	11.452			

[1] Bron: Overheid.nl 21-12-2015

EMU saldo

Het EMU-saldo geldt binnen de Europese Unie als een indicator om de gezondheid van de overheidsfinanciën te kunnen bepalen. Dit cijfer geeft aan of een overheid een overschot of een tekort heeft. Dit cijfer moet opgenomen worden omdat het Rijk een verplichting heeft naar Europa.
In onderstaande tabel is het EMU saldo voor de jaren 2024 tot en met 2028 opgenomen.

				2024	2025	2026	2027	2028
EMU-SALDO *(bedragen x € 1.000)*				-5.748	-4.563	-9.346	2.845	3.446
				-5.748	-4.563	-9.346	2.845	3.446
Mutaties (1 januari tot 31 december	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	-220	-220	-100	-100	-100
			Uitzettingen	0	0	0	0	0
		Vlottende activa	Uitzettingen	-1.612	0	0	0	0
			Liquide middelen	-9	0	0	0	0
			Overlopende activa	-2.612	0	0	0	0
	Passiva	Vaste passiva	Vaste schuld	3.240	5.155	4.695	-5.638	-5.638
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	-4.158	-812	4.551	2.693	2.092
			Overlopende passiva	2.213	0	0	0	0

Kasgeldlimiet

Onder kasgeldlimiet wordt verstaan 'een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar'. Op grond van artikel 2, lid 1 van de uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden is de kasgeldlimiet voor de gemeenschappelijke regelingen vastgesteld op 8,2%[2].

De kasgeldlimiet is een instrument om het renterisico op de netto vlottende schuld te beperken. Hiermee wordt voorkomen dat fluctuaties in de korte rente (maximaal 1 jaar) een relatief grote impact op de rentelasten hebben. De kasgeldlimiet is bepaald op een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van de jaarbegroting, zoals deze bij aanvang van het jaar is vastgesteld, met een ministeriële regeling vastgesteld minimumbedrag.

[2] Bron: Overheid.nl

Saldo ultimo maand	mnd	x €1.000	mnd	x €1.000	mnd	x €1.000	mnd	x €1.000
1 Vlottende korte schuld	1	10.000	4		7	10.000	10	
	2		5		8	10.000	11	
	3		6		9		12	
2 Vlottende middelen	1	11.644	4	6.696	7	9.210	10	7.587
	2	7.798	5	11.346	8	15.704	11	15.256
	3	15.480	6	6.462	9	13.629	12	8.454
3 Netto vlottende schuld (+) danwel netto vlottende middelen (-)	1	-1.644	4	-6.696	7	790	10	-7.587
	2	-7.798	5	-11.346	8	-5.704	11	-15.256
	3	-15.480	6	-6.462	9	-13.629	12	-8.454
4 Gemiddelde netto vlottende schuld (+) danwel gemiddelde overschot vlottende middelen (-)		-8.307		-8.168		-6.181		-10.432
5 Kasgeldlimiet		4.033		4.033		4.033		4.033
6a Ruimte onder kasgeldlimiet (5-4)		12.340		12.201		10.214		14.465
6b Overschrijding van de kasgeldlimiet (4-5)								
7 Begrotingstotaal		49.184		49.184		49.184		49.184
8 Percentage regeling		8,2%		8,2%		8,2%		8,2%
9 Kasgeldlimiet		4.033		4.033		4.033		4.033

Schatkistbankieren (SKB)

Bij het saldobeheer dienen de voorschriften rond Schatkistbankieren in acht te worden genomen. Onder deze regeling worden tijdelijk overtollige geldmiddelen, rekening houdend met een drempelbedrag, bij het Ministerie van Financiën gestald. Wanneer VRZHZ het drempelbedrag overschrijdt, dient het meerdere afgestort te worden in ’s Rijks Schatkist.

Het drempelbedrag voor is gelijk aan 2,00% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan €500 miljoen. De drempel is nooit lager dan €1.000.000.

Het drempelbedrag voor 2025 bedraagt € 1.145.000.

Berekening drempelbedrag SKB 2025	Bedragen x € 1.000
Begrotingstotaal	57.259
Relevant percentage	2,0%
Drempelbedrag (afgerond)	1.145

Kredietrisico’s

Bij het verstrekken van leningen en het verlenen van garanties loopt VRZHZ het risico dat de betrokken partijen niet aan hun financiële verplichtingen richting VRZHZ kunnen voldoen. Daarom neemt VRZHZ risico-beperkende maatregelen en voert een actief risicobeheer. VRZHZ berekent de risico’s op wanbetaling van de betreffende geldnemers. Dit wordt het kredietrisico genoemd.

Kredietrisico (ultimo 2023)	Gegarandeerd/ Verstrekt	Kredietrisico
Garanties t.b.v. rechtspersonen	420.800	4.208
Verstrekte leningen	1.740.000	17.400
Totaal	**2.160.800**	**21.608**

Rentetoerekening

Het toerekenen van rente aan de taakvelden vindt plaats via het taakveld Treasury. Hiertoe worden alle rentelasten en rentebaten in eerste instantie op het taakveld Treasury geboekt. In onderstaand schema is weergegeven hoe de rentetoerekening voor de begroting 2025 heeft plaatsgevonden.

Rentetoerekening	***x € 1.000***
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	515
Externe rentebaten over de korte en lange financiering	
Saldo rentelasten en rentebaten	515
Rentelast projectfinanciering aan taakveld doorberekenen	
Saldo door te rekenen externe rente aan taakvelden	515
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	-405
Verwacht renteresultaat op taakveld Treasury	110

Financiering

In onderstaande tabellen is het (meerjarige) verloop van de langlopende geldleningen zichtbaar.

2025

Leningnr.	Instelling	Datum overeenkomst	Oorspronkelijk bedrag	Rente %	Rente/ aflossing	Saldo 1-jan	Opgenomen	Aflossingen	Rente-lasten	Saldo 31 december
						1-1-2025		2025	2025	31-12-2025
40115116	BNG	1-10-2021	5.000.000	0,48%	12x pj	4.472.222		166.667	21.033	4.305.555
40115115	BNG	2-1-2025	7.500.000	0,62%	12x pj		7.500.000	458.333	45.079	7.041.667
40115114	BNG	2-1-2024	7.500.000	0,51%	12x pj	7.041.667		500.000	34.531	6.541.667
40115113	BNG	2-1-2023	7.500.000	0,40%	12x pj	6.541.667		500.000	25.083	6.041.667
40115112	BNG	3-1-2022	7.500.000	0,25%	12x pj	6.041.667		500.000	15.677	5.541.667
40115111	BNG	1-10-2021	15.000.000	0,22%	12x pj	11.833.333		1.000.000	24.277	10.833.333
40115216	BNG	18-11-2021	45.283.443	0,61%	12x pj	40.629.311		1.509.448	243.235	39.119.863
40114220	BNG	1-10-2020	1.900.000	0,39%	4x pj	1.659.319		60.759	6.365	1.598.560
Giessenlanden		25-11-2015	1.418.000	2,40%	4x pj	1.166.988		31.343	27.929	1.135.646
Hendrik-Ido-Ambacht		25-11-2015	1.460.000	2,40%	4x pj	1.179.787		34.989	28.227	1.144.798
Lening nieuwbouw Strijen		1-7-2025	2.500.000	3,50%		-	2.500.000	83.333	43.750	2.416.667
Lening nieuwbouw Dordrecht		1-7-2026	10.000.000	3,50%		-		-	-	-
			112.561.443			**80.565.962**	**10.000.000**	**4.844.872**	**515.188**	**85.721.090**

2026-2028

Jaar	Oorspronkelijk bedrag	Saldo 1 januari	Opgenomen	Aflossingen	Rentelasten	Saldo 31 december
2026	112.561.443	85.721.090	10.000.000	5.305.035	706.880	90.416.055
2027	112.561.443	90.416.055	-	5.638.369	852.754	84.777.686
2028	112.561.443	84.777.686		5.638.369	800.661	79.139.318

4.4 Bedrijfsvoering

VRZHZ hanteert in haar programmabegroting en programmaverantwoording 6 sporen. Eén hiervan betreft 'Wendbaar en duurzaam organiseren', welke gewijd is aan de bedrijfsvoering van VRZHZ. Omwille van de leesbaarheid en om dubbelingen te voorkomen, verwijzen wij u voor de inhoudelijke verantwoording over de bedrijfsvoering naar hoofdstuk 3.6.

Als aanvulling op spoor 6 'Wendbaar en duurzaam organiseren' worden ten aanzien van de bedrijfsvoering en de kosten hiervan, de volgende kengetallen genoemd:

Kengetal		2025
Personeelsleden in dienst	Medewerkers	336
	Vrijwilligers	732
Personeel van derden	Kosten	€ 266.284
Automatisering	Kosten	€ 2.131.372

4.5 Verbonden partijen

In onderstaande tabel is opgenomen wat achtereenvolgens het belang van VRZHZ in de verbonden partijen, het eigen vermogen, het vreemd vermogen en het resultaat van het boekjaar is.

Kengetal	Belang		Eigen vermogen *x € 1.000*		Vreemd vermogen *x € 1.000*		Resultaat boekjaar
	1-jan	31-dec	1-jan	31-dec	1-jan	31-dec	
Spinel Veiligheidscentrum B.V. te Dordrecht	100%	100%	2.705	3.233	1.969	1.471	528
NIPV te Arnhem	0%	0%	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt

** De cijfers zijn ontleend aan de jaarrekening 2022 aangezien de jaarrekening van 2023 nog niet beschikbaar is.*

In de volgende tabellen is opgenomen in hoeverre de verbonden partijen bijgedragen aan het behalen van de doelstellingen van VRZHZ.

Verbonden partij	Spinel Veiligheidscentrum B.V. te Dordrecht
Aard activiteiten en financiering	De vennootschap is eigenaar en exploitant van het opleidings- en oefenterrein voor brandweer en hulpdiensten, gelegen aan Spinel 100 te Dordrecht. De vennootschap heeft een eigen begroting, jaarrekening en financiële administratie cf. Titel 9 BW2. Huisbankier is BNG Bank. De VRZHZ staat, als enig aandeelhouder, garant voor de financiering bij de BNG Bank. De VRZHZ betaalt bijdrage voor het opleiden, trainen en oefenen van repressief personeel (inkomsten van de vennootschap). De VRZHZ verkoopt zelf 'trainings-arrangementen' en trainingen aan publieke en private partijen, teneinde inkomsten van derden te genereren.
Openbaar belang dat wordt behartigd	Opleiding, training en oefening van repressief personeel (voornamelijk brandweer) in de regio ZHZ. Een eigen oefenterrein in de regio is van belang om vrijwilliger en beroepskrachten in dichte nabijheid van woonplaats/kazerne te kunnen trainen en oefenen.
Bestuurlijke betrokkenheid	1. VRZHZ is 100% aandeelhouder 2. Leden van het Algemeen Bestuur hebben zitting in aandeelhoudersvergadering namens de aandeelhouder (VRZHZ) 3. Drie leden van Dagelijks Bestuur vormen de toezichthouder van de vennootschap (Raad van Commissarissen) 4. Algemeen directeur VRZHZ is directeur-bestuurder van de vennootschap
Relevante ontwikkelingen/ risico's	1. De VRZHZ staat (sinds 2005) garant voor de totale lening bij de BNG Bank. De vennootschap heeft in overleg met de RvC en de VRZHZ herstelmaatregelen genomen. De liquiditeit zal op langere termijn aantrekken. Met de onderliggende businesscase is er geen direct risico op een claim van de BNG Bank op de borg. 2. Per 31/12/2015 is de samenwerkingsovereenkomst (PPS) verlopen t.b.v. de exploitatie over de periode 2005-2015. Een andere B.V. van de VRZHZ was hierin commandite. Voor de beëindiging van de samenwerking is een overeenkomst gesloten. Dit heeft geleid tot de betaling van een transitievergoeding van €1,2 mln. Voor betaling van deze vergoeding heeft de B.V. vreemd vermogen aangetrokken bij de VRZHZ. Deze verplichting is overgenomen in de businesscase van Spinel Veiligheids-centrum B.V. Als gevolg van een nieuw aangetrokken lening voor Proces Plant Industrie (PIP) waarvoor de VRZHZ ook garant staat, is het financiële risico gestegen naar €0,5 mln. 3. In september 2019 is in afstemming met de belastinginspecteur een verzoek voor een fiscale eenheid BTW tussen de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid en Spinel Veiligheidscentrum B.V. ingediend. Op 11 maart 2022 is hier een beslissing op ontvangen. Vanaf 1 april merkt de belastingdienst de Veiligheidsregio Zuid Holland Zuid en Spinel Veiligheidscentrum B.V. aan als fiscale eenheid voor de btw. Deze beslissing is gebaseerd op artikel 7, lid 4 van de Wet op de omzetbelasting 1968. 4. Met ingang van begroting 2023 is de garantieomzet met de VRZHZ komen te vervallen

Verbonden partij	Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (voorheen Instituut Fysieke Veiligheid)
Aard activiteiten en financiering	1. Het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) is het publiek kennisinstituut dat veiligheidsregio's, Rijksoverheid en crisispartners onderling verbindt en versterkt met onderzoek, onderwijs, ondersteuning en informatie. Het NIPV fungeert als een centre of expertise als het gaat om 2. De activiteiten van het NIPV worden voornamelijk gefinancierd uit Rijksbijdragen en bijdragen van Veiligheidsregio's en uit de Bijdrage Doeluitkering Rampenbestrijding
Openbaar belang dat wordt behartigd	Het NIPV draagt bij aan de maatschappelijke doelstelling om Nederland samen veiliger en veerkrachtiger te maken.
Bestuurlijke betrokkenheid	1. Het NIPV is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo). Het NIPV is in de Wet veiligheidsregio's vastgelegd onder de naam Instituut Fysieke Veiligheid. 2. Het bestuur van het NIPV is verantwoordelijk voor alle taken en werkzaamheden die het NIPV uitvoert in het kader van de Wet veiligheidsregio's. 3. De voorzitters van de 25 Veiligheidsregio's vormen samen het algemeen bestuur van het NIPV
Relevante ontwikkelingen/ risico's	Begin 2022 heeft het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) een nieuwe naam gekregen, te weten Nederlands Instituut Publieke Veiligheid

4.6 Meerjarig investeringsplan

Het Meerjarig investeringsplan (hierna: MJIP) is, conform de begrotingsrichtlijnen 2019 (AB2017/2229), op basis van nieuw vastgesteld beleid volledig geactualiseerd. Ook is het MJIP vanaf 2021 geïndexeerd en is de nota 'Waarderen en afschrijven' geactualiseerd (AB2021/64).

Hieronder zijn de jaarschijven 2025-2028 van het MJIP weergegeven. De jaarschijf 2025 wordt middels deze begroting vastgesteld. De jaarschijven 2026 - 2028 zijn ter kennisname.

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Aanhangwagens				79.121
C2000 apparatuur			1.009.377	75.956
Dienstauto's	195.000	116.045	170.902	140.308
Dienstbussen	334.121		52.748	680.443
Duikapparatuur			47.473	
Haakarmvoertuigen/bakken	400.881		263.738	163.517
Huisvesting	2.269.962	10.367.616		
ICT	571.442	508.579	31.181	158.243
Kleding		89.671	144.528	
Meubilair	229.450	115.350	58.300	47.400
Overige		102.594		387.167
Tankautospuit incl bepakking	3.911.983	3.110.220		
Werkplaatsapparatuur	163.201			
Vrachtwagens				105.495
Voorfinanciering 5 TS'en	555.088			
Persoonlijke beschermingsmiddelen	221.856	302.032	521.857	208.669
Eindtotaal	**8.852.984**	**14.712.107**	**2.300.103**	**2.046.320**

5. Financiën

5.1 Algemeen

De begroting 2025 is gebaseerd op de uitgangspunten van de door het dagelijks bestuur vastgestelde begrotingsrichtlijnen 2025 (2023-95195).

- Uniformering kaderstelling GR-en op ZHZ niveau; de lasten van de begroting 2025 te indexeren met de loon- (5,4%) en de prijsindex (1,6%). Genoemde percentages worden toegepast op de meest recent vastgestelde (primaire) begroting.
- Kostenverdeelsystematiek; de ingroei en uitgangspunten zoals vastgesteld in het algemeen bestuur van 22 februari 2018 (2018/060 en 2018/062).
- Beleidsplan; het beleidsplan 2022-2025 zoals vastgesteld in het algemeen bestuur van 9 december 2021 (2021/869a).

5.2 Overzicht van baten en lasten

De programmabegroting 2025 bestaat uit het programma Veiligheid.

Concerniveau 2025	Realisatie 2023			Begroting na wijziging 2024			Begroting 2025		
Bedragen x € 1.000	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	72.975	79.901	6.926	51.992	51.714	-278	57.259	56.949	-310
Mutaties reserves	3.795	1.101	-2.695	52	330	278	0	310	310
	76.770	**81.001**	**4.231**	**52.044**	**52.044**	**0**	**57.259**	**57.259**	**0**

5.3 Overzicht van de gemeentelijke bijdragen

In onderstaande tabel is de gemeentelijke bijdrage opgenomen.

Gemeente	Gemeentelijke bijdrage 2024	Mutaties FLO	Mutaties indexatie 2025	Totale gemeentelijke bijdrage 2025	Waarvan FLO	Excl. FLO	Verdeling mutaties in%
Alblasserdam	1.740.701	-	72.936	1.813.637	-	1.813.637	3,9%
Dordrecht	14.352.023	61.602	531.121	14.944.746	1.252.403	13.692.343	28,4%
Hendrik-Ido-Ambacht	2.325.486	-	112.209	2.437.694	-	2.437.694	6,0%
Papendrecht	2.909.805	-	125.300	3.035.105	-	3.035.105	6,7%
Sliedrecht	2.384.069	-	99.118	2.483.186	-	2.483.186	5,3%
Zwijndrecht	4.454.426	-	187.014	4.641.440	-	4.641.440	10,0%
Molenlanden	4.585.957	-	181.404	4.767.361	-	4.767.361	9,7%
Gorinchem	3.472.053	-	155.222	3.627.275	-	3.627.275	8,3%
Hardinxveld-Giessendam	1.432.894	-	61.715	1.494.609	-	1.494.609	3,3%
Hoeksche Waard	8.130.764	-	344.106	8.474.870	-	8.474.870	18,4%
Totaal	**45.788.178**	**61.602**	**1.870.144**	**47.719.924**	**1.252.403**	**46.467.521**	**100,0%**

*) De percentages ten behoeve van de verdeling van de mutaties 2024-2025 zijn op basis van de septembercirculaire 2023 gemeentefonds, cluster OOV–subcluster brandweer. E.e.a. conform de vastgestelde Kostenverdeelsystematiek (AB2018/060).

NB in bovenstaande tabel zijn de voorstellen voor verhoging naast de indexering zoals in de aanbiedingsbrief aan gemeenten opgenomen nog niet verwerkt. Verwerking hiervan is pas na de zienswijzeprocedure en de besluitvorming daarover.

5.4 Incidentele baten en lasten

In onderstaande tabel zijn de incidentele baten en lasten weergegeven.

Presentatie van het structureel saldo *x € 1.000*	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Primaire begroting 2025
Lasten	72.975	51.992	57.259
Baten	79.901	51.714	56.949
Saldo baten en lasten	6.926	-278	-310
Stortingen in reserves	3.795	52	0
Onttrekkingen aan reserves	1.101	330	310
Saldo mutaties reserves	-2.695	278	310
Resultaat	**4.231**	**0**	**0**
Incidentele lasten	3.572	52	0
Incidentele baten	962	0	0
Saldo incidentele baten en lasten	2.610	52	0
Structureel resultaat	**2.610**	**52**	**0**

De incidentele baten zijn de onttrekkingen uit de incidentele reserves. De egalisatiereserve kapitaallasten en dekking kapitaallasten zijn structurele reserves. Zie 5.7 Verloop van reserves.

5.5 Meerjarenraming 2025-2028

In onderstaande tabel is de meerjarenraming voor het programma Veiligheid opgenomen (in 2026-2028 is gerekend voor loonindex met resp. 4,5%; 3,9% en 3,9% en prijzen met resp. 1,6%; 1,6% en 1,6%).

Concerniveau 2025	Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028		
Bedragen x € 1.000	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	57.259	56.949	-310	59.040	58.730	-310	60.688	60.378	-310	62.393	62.083	-310
Mutaties reserves	0	310	310	0	310	310	0	310	310	0	310	310
Resultaat	**57.259**	**57.259**	**0**	**59.040**	**59.040**	**0**	**60.688**	**60.688**	**0**	**62.393**	**62.393**	**0**

5.6 Uiteenzetting financiële positie

In onderstaande tabel is op hoofdlijnen de financiering van VRZHZ weergegeven. Voor meer gedetailleerde informatie wordt verwezen naar 4.3 Financiering.

Omschrijving *Bedragen x € 1.000*	Saldo 1-1-2025	Opnames 2025	Aflossingen 2025	Saldo 31-12-2025	Aflossings-verplichtingen 2026	Rentelasten 2025
Onderhandse leningen van:						
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	78.219	7.500	4.695	81.024	4.737	415
Gemeenten	2.347	2.500	150	4.697	568	100
Resultaat	**80.566**	**10.000**	**4.845**	**85.721**	**5.305**	**515**

5.7 Verloop van reserves

Hierna is een overzicht opgenomen van de reserves die aanwezig zijn bij VRZHZ, inclusief een toelichting. Vervolgens is hiervan het verwachte verloop in 2026-2028 gegeven.

2025

Omschrijving	1-1-2025	Rente	Toevoegingen	Onttrekkingen	31-12-2025
Algemene reserves					
Algemene reserve VRZHZ	500.000				500.000
Totaal algemene reserves	500.000	-	-	-	500.000
Bestemmingsreserves					
Reserve egalisatie kapitaallasten	2.044.532			-250.000	1.794.532
Reserve dekking kapitaal lasten	822.715			-60.157	762.558
Totaal structurele reserves	2.867.246	-	-	-310.157	2.557.089
Reserve Generatiepact	71.380				71.380
Reserve informatie gestuurd werken	82.333				82.333
Reserve transitie organisatie	71.744				71.744
Reserve schuimtransitie	648.913				648.913
Reserve huur Romboutslaan	168.306				168.306
Reserve crisisbeheersing en informatievoorziening	769.000				769.000
Totaal incidentele reserves	1.811.676	-	-	0	1.811.676
Totaal bestemmingsreserves	4.678.922	-	-	-310.157	4.368.765
Totaal generaal	**5.178.922**	**-**	**-**	**-310.157**	**4.868.765**

2026-2028

Jaar	Saldo 1 januari	Rente	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12
2026	4.868.765			-310.157	4.558.608
2027	4.558.608			-310.157	4.248.451
2028	4.248.451			-310.157	3.938.294

Algemene reserve

Deze algemene reserve is bestemd voor de egalisatie van incidentele, niet voorziene, tegenvallers binnen de VRZHZ en voor het opvangen van risico's.

Bestemmingsreserves

Reserve egalisatie kapitaallasten

Uit deze reserve wordt het verschil tussen de werkelijke kapitaallasten en de begrote kapitaallasten gedekt. De begrote kapitaallasten zijn berekend op basis van de systematiek van de gemiddelde kapitaallasten.

Reserve dekking kapitaallasten

Op grond van de het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is deze reserve in 2004 in het leven geroepen. Investeringen die geheel of gedeeltelijk worden gefinancierd met reserves worden bruto geactiveerd. Het bedrag dat wordt gefinancierd uit een algemene reserve of een subsidie wordt in deze specifieke bestemmingsreserve geboekt. Jaarlijks wordt een bedrag aan afschrijving en rentelasten aan deze reserve onttrokken. Als het ware wordt de reserve over de gehele afschrijvingsduur van de investering verdeeld.

5.8 Verloop van voorzieningen

Hierna is een overzicht opgenomen van de voorzieningen die aanwezig zijn bij VRZHZ. Vervolgens is hiervan het verwachte verloop in 2026-2028 gegeven.

2025

Omschrijving	1-1-2025	Toevoegingen	Vrijval	Aanwending	31-12-2025
Onderhoud SB/Voertuigen	139.997				139.997
Groot onderhoud blusboot	70.869	38.080		-106.624	2.325
Onderhoud gebouwen	751.651	665.000		-919.443	497.208
Voorziening groot onderhoud materieel	199.617	205.600		-156.687	248.530
Voorziening Spaarverlof	173.259				173.259
Voorziening RVU	310.000				310.000
Totaal	**1.645.392**	**908.680**	**-**	**-1.182.754**	**1.371.318**

2026-2028

Jaar	Saldo 1 januari	Toevoegingen	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12
2026	1.371.318	870.600		-1.037.106	1.204.812
2027	1.204.812	870.600		-1.241.971	833.441
2028	833.441				833.441

De mutaties in de onderhoudsvoorzieningen zijn op basis van een Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP). Periodiek wordt bekeken of actualisatie nodig is.

6. Vaststelling

Dagelijks Bestuur

Als begroting 2025 vastgesteld en aangeboden aan het Dagelijks Bestuur op 28 maart 2023.

Het Dagelijks Bestuur van de VRZHZ,

de secretaris,	de voorzitter,
C.P. Frentz	Mr. A.W. Kolff

Algemeen Bestuur

Begroting 2025, vastgesteld door het Algemeen Bestuur van VRZHZ in de openbare vergadering van 27 juni 2024.

de secretaris,	de voorzitter,
C.P. Frentz	Mr. A.W. Kolff

7. Bijlagen

7.1 Overzicht van baten en lasten naar kostensoorten

Concernniveau 2025 *Bedragen x € 1.000*	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Primaire begroting 2025
LASTEN			
1.1 - Salarissen en sociale lasten	30.016	30.785	36.266
2.1 - Belastingen	259	269	265
3.2 - Duurzame goederen			
3.5.1 - Ingeleend personeel	1.106	292	266
3.8 - Overige goederen en diensten	34.743	13.875	14.716
5.1 - Rente	425	445	515
6.1 - Financiële transacties	207	210	210
7.2 - Mutaties voorzieningen	1.167	711	909
7.3 - Afschrijvingen	4.634	4.928	5.053
7.4 - Toegerekende reële en bespaarde rente			
7.5 - Overige verrekeningen	418	479	-941
Subtotaal lasten	**72.975**	**51.992**	**57.259**
BATEN			
3.5.2 - Uitgeleend personeel	1.193	656	693
3.8 - Overige goederen en diensten	9.402	843	926
4.3.1 - Bijdragen Rijk	23.399	7.102	7.611
4.3.2 - Bijdragen gemeenten	45.543	43.112	47.720
5.1 - Rente	364		
7.4 - Toegerekende reële en bespaarde rente			
7.5 - Overige verrekeningen			
Subtotaal baten	**79.901**	**51.714**	**56.949**
Gerealiseerde saldo van baten en lasten	**6.926**	**-278**	**-310**
7.1 - Toevoegingen aan reserves	3.795	52	0
7.1 - Onttrekkingen aan reserves	1.101	330	310
Mutaties reserves	**-2.695**	**278**	**310**
Resultaat	**4.231**	**0**	**0**

7.2 Programmaplan met overzicht van baten en lasten

Concern	Baten	Lasten	Saldo
Programma veiligheid	56.796	43.408	13.389
Algemene dekkingsmiddelen		110	-110
Kosten overhead	153	13.714	-13.562
Vennootschapsbelasting		27	-27
Onvoorzien			
Saldo van baten en lasten	56.949	57.259	-310
Mutaties reserves	310		310
Subtotaal lasten	**57.259**	**57.259**	**0**

7.3 Overzicht van baten en lasten naar taakveldindeling

Concern	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning			
0.4 - Overhead	153	13.714	-13.562
0.5 - Treasury	0	110	-110
0.8 - Overige baten en lasten	54.138	4.758	49.380
0.9 - Vennootschapsbelasting	0	27	-27
0.10 - Mutaties reserves	310	0	310
0.11 - Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0
1. Veiligheid			
1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	2.658	38.650	-35.991
Subtotaal lasten	**57.259**	**57.259**	**0**

7.4 Verplichte beleidsindicatoren

De door het BBV voorgeschreven beleidsindicatoren die relevant zijn voor VRZHZ treft u hieronder en behoren allen tot taakveld 0. ‘Bestuur en ondersteuning’.

0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	0,66 fte
0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	0,67 fte
0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	€121,95
0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	0,73%
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	23,95%

*exclusief vrijwilligers.

7.5 Geprognotiseerde balans

In onderstaande tabel is conform artikel 20 lid 1 sub b een geprognotiseerde begin- en eindbalans opgenomen van het begrotingsjaar die tenminste de posten bevat om het EMU-saldo te kunnen berekenen.

Begrotingsjaar T	2025					
	T-2	T-1	T	T+1	T+2	T+3
Activa	**31-12-2023**	**31-12-2024**	**31-12-2025**	**31-12-2026**	**31-12-2027**	**31-12-2028**
(im) Materiële vaste activa	80.939	84.711	88.123	97.226	93.928	90.482
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	18	18	18	18	18	18
Financiële vaste activa: Leningen	1.740	1.520	1.300	1.200	1.100	1.000
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	-	-	-	-	-	- +
Totaal Vaste Activa	**82.697**	**86.249**	**89.441**	**98.444**	**95.046**	**91.500**
Voorraden: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen						
Voorraden: Gereed product en handelsgoederen & vooruitbetalingen	381	40	40	40	40	40
Uitzettingen <1 jaar	9.112	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
Liquide middelen	309	300	300	300	300	300
Overlopende activa	4.612	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000 +
Totaal Vlottende Activa	**14.414**	**9.840**	**9.840**	**9.840**	**9.840**	**9.840**
Totaal Activa	**97.111**	**96.089**	**99.281**	**108.284**	**104.886**	**101.340**
Passiva						
Eigen vermogen	10.356	8.409	7.532	7.456	7.374	7.374
Voorzieningen	2.016	1.645	1.371	1.205	833	833
Vaste schuld	77.326	80.566	85.721	90.416	84.778	79.139 +
Totaal Vaste Passiva	**89.698**	**90.621**	**94.624**	**99.076**	**92.985**	**87.346**
Vlottende schuld	5.126	968	157	4.708	7.401	9.493
Overlopende passiva	2.287	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500 +
Totaal Vlottende Passiva	**7.413**	**5.468**	**4.657**	**9.208**	**11.901**	**13.993**
Totaal Passiva	**97.111**	**96.089**	**99.281**	**108.284**	**104.886**	**101.340**

De overlopende passiva worden o.a. veroorzaakt door de afrekeningen van Oekraïne en COA.

7.6 Risico's

1. Langdurige calamiteit				
Omschrijving	Een langdurige calamiteit vergt langdurige inzet van de crisisorganisatie. Inzet van medewerkers van partners in de crisisorganisatie VRZHZ wordt vergoed. Daarnaast vergt een dergelijke calamiteit gelet op de maatschappelijke impact en de noodzaak tot zorgvuldige evaluatie, waaronder het begeleiden van onderzoeksactiviteiten door en de Onderzoeksraad, externe ondersteuning en inzet van mensen en middelen. De ervaring met o.a. het incident Chemie-Pack is aanleiding voor dit risico en is structureel onderdeel van de Risicoparagraaf.			
Beheersingsmaatregel	Geen beheersingsmaatregel mogelijk. Dekking vindt plaats uit algemene reserve.			
Inschatting financiële gevolgen	**Kans (%)**	**Risicoprofiel**	**Structureel/ Incidenteel**	**Benodigd weerstandsvermogen**
€ 500.000	40%	Hoog (20%)	Incidenteel	€ 40.000

2. Garantstelling en risico's leningen oefenterrein				
Omschrijving	VRZHZ staat garant voor de lening die de ZHZ Investerings B.V. (per 8 januari 2016 Spinel Veiligheidscentrum B.V.) in 2006 heeft afgesloten bij de BNG. De lening (met een totaalwaarde van € 6,9 mln. en een stand per 31 december 2022 van € 0,4 miljoen) is aangetrokken voor de bouw van een multidisciplinair opleidings- en oefenterrein op het industrieterrein Dordtse Kil III in Dordrecht. Daarnaast hebben VRZHZ en Spinel enkele leningen afgesloten o.a. ter financiering en verbetering van de liquiditeitspositie met een totale stand per 31 december 2022 van € 0.2 miljoen. De totale risicowaarde (werkkapitaal) bedraagt per 31 december 2021: € 0,4 miljoen. Door de positieve exploitatieresultaten over de afgelopen jaren, de verbeterde liquiditeitspositie en de punctualiteit van betaling door Spinel is het risico naar beneden bijgesteld.			
Beheersingsmaatregel	VRZHZ heeft de volgende beheersmaatregelen getroffen: Dienstverleningsovereenkomst gesloten tussen Spinel Veiligheidscentrum B.V. en VRZHZ voor uitvoering van de bedrijfsvoeringstaken, waaronder financieel advies en treasurybeheer; Regulier management- en directieoverleg is gepland, met een vaste agenda met daarop minimaal de operationele en financiële prestaties en forecast, ter voorbereiding op de vergaderingen van de Raad van Commissarissen.			
Inschatting financiële gevolgen	**Kans (%)**	**Risicoprofiel**	**Structureel/ Incidenteel**	**Benodigd weerstandsvermogen**
€ 400.000	10%	Midden 10%)	Incidenteel	€ 4.000

3. Uitval ICT				
Omschrijving	De uitval van middelen en in het bijzonder verbindingen en ICT tijdens een crisis. In de regionale risicoplannen staat uitval van verbindingen als een risico genoemd. VRZHZ kan op dat moment zowel getroffene als crisisbestrijder zijn. Dat kan bijvoorbeeld als het VRZHZ gebouw in het gebied van een crisis staat of als onze eigen verbindingen falen. Op dat moment valt VRZHZ terug op haar partners en eventueel op uitwijkmogelijkheden.			
Beheersingsmaatregel	Afspraken maken en beheren met partners en leveranciers op het vlak van uitwijkmogelijkheden.			
Inschatting financiële gevolgen	**Kans (%)**	**Risicoprofiel**	**Structureel/ Incidenteel**	**Benodigd weerstandsvermogen**
€ 200.000	40%	Hoog (20%)	Incidenteel	€ 16.000

4. Deeltijdrichtlijn				
Omschrijving	De Europese deeltijdrichtlijn gaat uit van het principe dat gelijk werk in voltijd en in deeltijd gelijk beloond moet worden. Dit conflicteert met de wijze waarop het huidig brandweerbestel is vormgegeven. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Veiligheidsberaad hebben vastgesteld dat er veel waarde wordt gehecht aan het huidige hybride stelsel van beroeps- en vrijwillig brandweerpersoneel in Nederland, en te willen zoeken naar een oplossing die dicht bij het huidige bestel blijft. Hiertoe is een landelijke denktank opgericht met als opdracht 'Onderzoek hoe de brandweervrijwilligers nadrukkelijk en fundamenteel zijn te onderscheiden van de beroepskrachten en breng in kaart welke mogelijke consequenties dit voor de brandweerorganisatie heeft'. Een eerste inschatting van de gevolgen voor VRZHZ komt op een bedrag van tussen de €1,5 mln. en €2,0 mln. Voor de weerstandsreservering gaan we vanwege de onzekerheid uit van de ondergrens van €1,5 mln. Een precieze doorrekening volgt zodra er meer duidelijkheid is over precieze omvang en oplossingsrichtingen.			
Beheersingsmaatregel	Bestuurlijke en ambtelijke beïnvloeding in overleggen. Inzetten op rijksfinanciering omdat het een stelselwijziging betreft.			
Inschatting financiële gevolgen	**Kans (%)**	**Risicoprofiel**	**Structureel/ Incidenteel**	**Benodigd weerstandsvermogen**
€ 3.500.000	50%	Hoog (20%)	Structureel	€ 1.400.000

5. Uitval telefooncentrale.				
Omschrijving	De huidige telefooncentrale dateert uit 2012, is al langere tijd hardware- en softwarematig niet meer up to date en kent een probleem met een onderdeel dat verantwoordelijk is voor het DECT-verkeer: een beperkt aantal draadloze telefoons en de bediening van de intercom op de posten Zwijndrecht en Oud-Beijerland. Mocht er uitval plaatsvinden, betekent dit: ▪ mogelijk een langere doorlooptijd van de verhelping van de storing, dit kan van 1 dag tot meer dan een week zijn; ▪ directe impact (uitval) voor het (niet mobiele) DECT-telefoonverkeer, dus ook tijdens een GRIP-situatie. De impact lijkt beperkt doordat er niet veel DECT-telefoons zijn en er beheersingsmogelijkheden zijn (zie voorstel); ▪ dat de intercoms bij posten Zwijndrecht en Oud-Beijerland buiten werking zijn. Ook hier lijkt de impact beperkt.			
Beheersingsmaatregel	Een terugval-scenario te ontwikkelen, mocht een uitval van de telefooncentrale gebeuren tijdens een GRIP-situatie (bijvoorbeeld overschakelen op mobiele telefonie of nood-telefonie). Vervangen telefooncentrale.			
Inschatting financiële gevolgen	**Kans (%)**	**Risicoprofiel**	**Structureel/ Incidenteel**	**Benodigd weerstandsvermogen**
€ 50.000	50%	Hoog (20%)	Incidenteel	€5.000

6. kortstondige dienstverbanden van vrijwilligers, piket en brandweer				
Omschrijving	Omdat de brandweer vaker te maken krijgt met kortstondige dienstverbanden van vrijwilligers, piket medewerkers en brandweer, heeft dit als risico dat de gewenste sterkte niet gegarandeerd is met als gevolg consequenties voor de brandveiligheid in de VRZHZ.			
Beheersingsmaatregel	Om dit risico te kunnen beperken, zal het aantal opleidingen moeten stijgen wat leidt tot een structurele verhoging van het opleidingsbudget en dus ook tot een structurele verhoging van de gemeentelijke bijdrage, aangezien dit wordt veroorzaakt door een exogene factor. Parallel aan de begroting wordt een voorstel aangeboden ter verhoging van dit budget vanaf 2024.			
Inschatting financiële gevolgen	**Kans (%)**	**Risicoprofiel**	**Structureel/ Incidenteel**	**Benodigd weerstandsvermogen**
€ 200.000	50%	Hoog (20%)	Structureel	€ 80.000

7. Eigen risicodager WW	
Omschrijving	Als overheidswerkgever is de VRZHZ verplicht eigen risicodrager voor de Werkloosheidwet (WW). Als eigen risicodrager voor de WW betaalt de VRZHZ de kosten van de WW-uitkering, als een werknemer werkloos wordt. Het UWV betaalt de uitkering aan de werknemer en het UWV brengt deze kosten in rekening het VRZHZ. Gebruikelijk is om 2% van de loonsom (€ 26 miljoen) als financieel risico aan te

7. Eigen risicodager WW				
	merken. Gezien de huidige arbeidsmarkt zal de kans op werkelijke financiële consequenties beperkt zijn.			
Beheersingsmaatregel	We willen het risico beperken door het voeren van een adequaat personeelsbeleid.			
Inschatting financiële gevolgen	**Kans (%)**	**Risicoprofiel**	**Structureel/ Incidenteel**	**Benodigd weerstandsvermogen**
€ 520.000	10%	Midden (10%)	Structureel	€20.800

8. Vervanging C2000 randapparatuur				
Omschrijving	Op dit moment ervaren we dekkingsproblemen, welke worden veroorzaakt door meerdere factoren en zijn er zorgen over de continuïteit voor onze nu in gebruik zijnde randapparatuur. Na de invoering van IVC zijn verbindingsproblemen ook toegenomen. IBARC (landelijke aanbesteding) is verlopen en de serviceverlening loopt achteruit. De prijzen voor randapparatuur en accessoires zijn sterk gestegen. Op dit moment moet de randapparatuur worden geüpdatet met nieuwe firmware, vanuit zowel Motorola als IVC wordt hierin maar zeer beperkt invulling gegeven. Er wordt alleen een patch met betrekking tot security-issues uitgebracht, echter deze lossen de bestaande performers-issues niet op. Voor 2030 staat NOVA (vervanging C2000) op de rol (met afschrijvingstermijn van 10 jaar). In oktober 2023 heeft het RCDV geadviseerd de in gebruik zijnde portofoons z.s.m. te vervangen. De benodigde investeringskosten worden geschat op 1 miljoen. Dit leidt tot het versneld afboeken van de huidige boekwaarde en we gaan er vanuit dat de afschrijvingstermijn van 10 naar 5 jaar moet worden teruggebracht.			
Beheersingsmaatregel	Geen beheersingsmaatregel mogelijk. Krediet voor vervanging zal moeten aangevraagd bij het Algemeen Bestuur			
Inschatting financiële gevolgen	**Kans (%)**	**Risicoprofiel**	**Structureel/ Incidenteel**	**Benodigd weerstandsvermogen**
€ 1.000.000	50%	Hoog (20%)	Incidenteel	€ 100.000

Jaarrekening 2023
Versie 1.2 (na AB 18 april 2024)
Doc.nr. 95968

veiligheids regiozhz

Inhoudsopgave

1. Voorwoord 4

2. Bestuurlijke samenvatting 5

3. Strategische ontwikkelingen 8

4. Programmaverantwoording 11
4.1 Passend acteren op ons risicobeeld 11
4.2 Deskundig adviseren in risicobeheersing en verbindend regisseren in crisisbeheersing 14
4.3 Krachtige brandweerzorg op maat door beroeps en vrijwilligers 16
4.4 Informatie gestuurd werken 19
4.5 Omgevingsgericht werken aan zelfredzaamheid 20
4.6 Wendbaar en duurzaam organiseren 21

5. PROJECTEN 24

A Jaarverslag 26

6 Paragrafen 26
6.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 26
6.1.1 Weerstandscapaciteit 26
6.1.2 Risico's 27
6.1.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 27
6.1.4 Financiële kengetallen 28
6.2 Onderhoud kapitaalgoederen 29
6.2.1 Vastgoedbeheer 29
6.2.2 Voertuigen, persoonlijke bescherming en uitrusting 29
6.3 Financiering 30
6.3.1 Renteontwikkeling en -resultaat 30
6.3.2 Kasgeldlimiet 30
6.3.3 Renterisiconorm 31
6.3.4 EMU saldo 32
6.3.5 Schatkistbankieren 32
6.3.6 Kredietrisico's 33
6.3.7 Rentetoerekening 33
6.3.8 Financieringspositie 34
6.4 Bedrijfsvoering 35
6.5 Verbonden partijen 36

B Jaarrekening 39

7 Overzicht van baten en lasten 39
7.1 Gerealiseerde baten en lasten 39
7.1.1 Lasten 42

7.1.2 Baten 44
7.2 Overzicht algemene dekkingsmiddelen 46
7.3 Incidentele baten en lasten 48
7.4 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves 49
7.5 WNT-verantwoording 2023 49

8. Balans 51
8.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 52
8.1.1 Activa 53
8.1.2 Passiva 54
8.2 Toelichting op de balans per 31 december 2023 55
8.2.1 Vaste activa 55
8.2.4 Vlottende passiva 67
8.2.5 Overlopende passiva 67
8.2.6 Garantstellingen 69
8.2.7 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen 69
8.2.8 Gebeurtenissen na balansdatum 70

9 SiSa bijlage 71

10 Rechtmatigheidsverantwoording VRZHZ 2023 72
10.1 Rechtmatigheidsverantwoording VRZHZ 2023 72

C Overige gegevens 75

11 Vaststelling 75

Bijlagen 76
Bijlage 1: Programmaplan met overzicht van baten en lasten 76
Bijlage 2: Overzicht van baten en lasten naar taakveldindeling 76
Bijlage 3: Verplichte beleidsindicatoren 76
Bijlage 4: Risico's 77
Bijlage 5: Kredieten 80

Voorwoord

We zijn een netwerkorganisatie midden in de samenleving.
Caren Frentz
Directeur Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

De twaalf maanden van 2023 waren opnieuw dynamisch. Met uiteenlopende ontwikkelingen binnen en buiten onze organisatie. Zoals onze bijdragen om tijdens de afsluitingen rond de Haringvlietburg en de Heinenoordtunnel files en vertragingen zoveel mogelijk te voorkomen en hulpverlening doorgang te laten vinden.

Daarnaast waren we onder meer betrokken bij ruim 3000 kleinere en helaas ook grotere incidenten. Zoals ongevallen en branden. Maar collega's van onze organisatie hielpen bijvoorbeeld ook met de internationale hulpverleningsorganisatie USAR bij de ontstellende aardbevingen in Turkije. Gelukkig zijn we ook betrokken bij evenementen waar veel inwoners van onze regio plezier aan beleven, zoals het afgelopen jaar de landelijke intocht van Sinterklaas in Gorinchem.

In het jaaroverzicht informeren we onze inwoners graag over zulke ontwikkelingen, feiten en cijfers die een beeld geven van onze werkzaamheden. Werkzaamheden om bij te dragen aan veiligheid voor alle inwoners en organisaties in de regio. Wat er ook gebeurt. Daar kunt u op rekenen. De link naar het jaaroverzicht is hier te vinden.

Deze jaarstukken bevatten de meer formele verantwoording. De weergave hoe we het hebben gedaan ten opzichte van de voorgenomen speerpunten uit de begroting 2023 en de financiële verantwoording. Ik wens u daarin veel leesplezier. Dit keer geen ondertekening namens het managementteam maar het directieteam. Eén van de organisatorische veranderingen, meer dan alleen een woord, dat past bij onze ontwikkeling naar de toekomst.

Mede namens het directieteam van de VRZHZ,

C.P. Frentz
Algemeen directeur
Commandant Brandweer
Secretaris

1. Bestuurlijke samenvatting

In hoofdstuk 4 presenteren we de voortgang van de voorgenomen speerpunten uit de begroting 2023. Vanaf hoofdstuk 6 volgt het deel jaarrekening.

Bij de jaarstukken is natuurlijk het saldo onder aan de streep interessant. Met de voorgenomen bestemmingen resteert een saldo van € 585.000.

Wij kijken ook graag naar het beeld van de prestaties. Het kleurenoverzicht laat zien dat we op veel zaken groen scoren. En een aantal zaken lichten we er graag uit, zie het kader hieronder. Maar niet alles is groen, er is ook veel oranje en op en enkele plek rood. De belangrijkste oorzaak ligt in het niet (tijdig) vervuld krijgen van de vacatures. Daarnaast speelt in een aantal gevallen dat landelijke ontwikkelingen vragen om bijstelling. Wel kunnen we in het algemeen stellen dat de gevolgen van rood/oranje beheersbaar zijn. Er vloeien geen bijzondere risico's uit voort. In 2023 is fors ingezet op versterking van onze werving waarvan we nu de resultaten zien. Doseren van onze ambities en verstandig prioriteren zijn naar onze mening de sleutels om ook in 2024 en 2025 te werken aan de uitvoering van de doelen van ons beleidsplan.

- De in 2023 opgestelde 'Rode draden analyse' multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing VRZHZ 2019-2022 concludeert dat de VRZHZ voldoet aan de wetgeving. Dit wordt bevestigd door de uitkomst van de systeemtest op 31 oktober 2023, waarbij externe evaluatoren concluderen dat de Veiligheidsregio Zuid-Holland-Zuid beschikt over een professionele en vak volwassen crisisorganisatie.
- De systeemtest bevestigd ook onze positieve ervaringen met de intensieve samenwerking die we rond bevolkingszorg hebben ingericht. We hebben hierin een voorsprong in relatie tot de landelijke ontwikkelingen op dit vlak.
- Organisatorische veranderingen: Het is voortdurend zoeken naar een balans om organisatorische wijzigingen te beperken om rust in de organisatie te houden, maar tegelijk wel die veranderingen door te voeren die bijdragen om de doelstelling effectiever te realiseren. Dat gaat van klein tot groot, maar het gaat altijd over onze mensen. Gelukkig mogen we in het algemeen zeggen dat veel in een constructieve setting met de medezeggenschap en de betrokken medewerkers plaats heeft gevonden. Binnen de verschillende directies heeft verdere ontwikkeling plaatsgevonden, vooral gericht om de processen en werkzaamheden beter op elkaar af te stemmen. Bijvoorbeeld waar het

gaat om Risico- en Crisisbeheersing, Materieel, Logistiek en Vakbekwaamheid, maar ook de ondersteunde taken van de directie.

- Onze betrokkenheid en inzet rond de vele ontwikkelingen informatiemanagement, zoals het Knooppunt Coördinatie Regio's – Rijk (KCR2) en het programma Versterking Landelijke Informatievoorziening. In het project Business Intelligence zijn belangrijke stappen gezet in de ontwikkeling van dashboards; een grote stap op weg naar informatie gestuurd werken, waaraan we in 2024 volop verder werken.
- De wervingscampagnes voor de beroeps en de vrijwilligers zijn succesvol verlopen en leverden veel aanmeldingen op waardoor we weer veel nieuwe collega's erbij hebben.
- Het hebben van modern en voor de taken toegerust materieel is essentieel voor een goede incidentbestrijding. Zo zijn we trots op de projecten rond de nieuwe redvoertuigen en autospuiten die in 2023 geleverd zijn en het project voor de vervanging van het COPI-voertuig dat in 2023 gestart is.
- Bovenstaande geldt niet alleen voor materieel maar ook onze gebouwen. Specifiek noemen we de plannen rond nieuwe crisisruimten omdat we het gebouw aan de Romboutslaan af gaan stoten. In 2024 hopen we de nieuwe crisisruimten in gebruik te nemen. Daarnaast is de strategische huisvestingsvisie opgesteld en zijn de voorbereidingen uitgevoerd om de kazerne Leerpark verder te ontwikkelen tot een representatieve hoofdlocatie. Op het gebied van duurzaamheid zijn diverse maatregelen doorgevoerd zoals gescheiden afvalinzameling.
- Het dekkingsplan brandweer is in december door het Algemeen Bestuur vastgesteld voor de komende vier jaar na een intensief en zorgvuldig traject met betrokkenheid van de posten. Het dekkingsplan kent een nauwe relatie met het nieuwe instandhoudingsplan. Het zorgt ervoor dat de operationele paraatheid en de spreiding van middelen te allen tijde is geborgd en dat we inwoners van Zuid-Holland Zuid altijd de effectiefste hulp bieden.
- Er is in 2023 veel werk verzet om alle fluorhoudende voer- en vaartuigen te legen en te reinigen. Daarmee is al het operationele materieel nu fluorvrij en bevat het geen fluorhoudend schuimvormend middel meer.
- Bij het organiseren van de menskant zijn we opgeschoven van zichtbaar naar 'in the picture': meer en pro-actiever onszelf presenteren met als doel een goed werkgever zijn voor onze huidige mensen, maar ook een aantrekkelijk werkgever voor nieuwe mensen. Daartoe hebben we flink ingezet op arbeidsmarktcommunicatie, succesvolle grote wervingscampagnes georganiseerd en verbinding binnen de organisatie.
- We hebben de vernieuwde website zhzveilig.nl is gelanceerd. De website is veel toegankelijker en veel beter ingericht om een grote toestroom van bezoekers tijdens een incident te handelen. In 2024 ontwikkelen we de website verder door.
- De GHOR heeft de convenanten met de acute zorgpartners Ambulancedienst en de Huisartsenzorg herzien en ondertekend.

Over de opvangsituatie wordt periodiek een digitale voortgangsrapportage gemaakt die te vinden is op Opvang vluchtelingen en asielzoekers – Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (zhzveilig.nl).

Financiële resultaat.

In hoofdstuk 7 wordt ingegaan op de het resultaat van de jaarrekening. Inclusief de besluiten van het algemeen bestuur van 18 april ziet dit er samenvattend als volgt uit.

Te bestemmen resultaat 2023 *(x1.000)*	**2.395**
Reserve duurzaamheid	-400
Reserve transitie organisatie	-220
Ophogen reserve aanbestedingstrajecten	-200
Ophogen weerstandsvermogen	-590
Netto resultaat	**985**

De bestemming ligt ter zienswijze voor bij de gemeenteraden. Definitieve besluitvorming vindt plaats in het algemeen bestuur van 27 juni 2024.

Ratio's

Al meerdere jaren rapporteren we over de hoge ratio's die we hebben voor onder andere de schuldquote. Dit is een gevolg van het beperkte weerstandsvermogen van de VRZHZ, afgesproken op basis van regionale kaders. De provincie als toezichthouder vindt de hoge schuldquote acceptabel omdat de VRZHZ aan de verplichtingen kan voldoen en omdat de gemeenten het vangnet zijn voor de gemeenschappelijke regeling.

2. Strategische ontwikkelingen

In het beleidsplan 2022-2025 is ingegaan op de betekenis van diverse ontwikkelingen in de komende jaren. Ondertussen gaan ontwikkelingen door en komen er andere ontwikkelingen bij. Onderstaand gaan we in op de belangrijkste ontwikkelingen uit 2023 die ook voor 2024 aandacht vragen. Apart staan we stil bij de inzet gerelateerd aan de extra BDUR-bijdrage.

Toekomstbestendige brandweerzorg:
In 2023 is de opdracht gegeven om een beeld te gaan schetsen van een toekomstbestendige repressieve brandweerzorg voor Zuid-Holland Zuid, in samenhang met de betekenis voor de huisvesting. Hier gaan we in 2024 uitvoering aan geven.

Doorontwikkeling netwerksamenwerking en accountmanagement GHOR
Vanuit de in 2021 opgestarte doorontwikkeling is de netwerksamenwerking op RONAZ-niveau verduurzaamd door de integratie in Drechtzorg. De samenwerking tussen de GGD en de GHOR voor de aanpak van het vluchtelingenvraagstuk draagt bij versterking van de structurele samenwerking. De sterke focus op netwerksamenwerking en accountmanagement uit zich onder andere in de nieuwe bestuursrol van de DPG in Drechtzorg, de betrokkenheid van zorgsectoren bij het zorgrisicoprofiel en de trainingstrajecten in de caresector.

Zorgrisicoprofiel
In samenwerking met de zorgpartners wordt gewerkt aan een zorgrisicoprofiel. Dit om de voorbereiding op rampen en crises van instellingen voor langdurige en acute zorg verder te versterken. Aan de hand van het zorgrisicoprofiel worden de thema's voor de komende jaren bepaald. Hiermee wordt aangesloten bij de landelijke doorontwikkeling en de ROAZ-koers 2030. In 2023 is er een tussenrapportage opgeleverd rondom het zorgrisicoprofiel. Daarnaast zijn met een vertegenwoordiging van vrijwel alle zorgsectoren meerdere gesprekken geweest over risico's en kwetsbaarheden. De uitwerking en doorontwikkeling van het zorgrisicoprofiel loopt door in 2024.

Multi Intelligence Centre en Veiligheids- Informatie Knooppunt
Het project loopt volgens de 5-jaren planning. Voor 2023 stond het operationaliseren van het MIC op de planning, en het komen tot een eerste concept inrichtingsplan. Eind 2023 is besloten om de landelijke ontwikkelingen in dit domein te verwerken in een actualisatie van het projectplan. Het MIC gaat voortaan door als Veiligheids- Informatie Knooppunt (MIK) van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond en Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.

PFAS
PFAS is veelvuldig in het nieuws. Als Veiligheidsregio zijn we hier intensief bij betrokken. Allereerst vanuit goed werkgeverschap naar ons personeel dat in situaties gewerkt heeft waar PFAS een rol speelt. Ten tweede als (oud) gebruiker van fluorhoudend blusschuim en ten derde vanuit onze rol in openbare orde en veiligheid in relatie tot de maatschappelijke onrust. Zoals bij "schijnwerpers" aangeven is ons materieel nu fluorvrij. Voor de personele zorg werken we samen met andere regio's, verbonden in de breedte van diverse vraagstukken rond beroepsziekten zoals PTSS.

Risk Factory
In 2023 is een businesscase voor een Risk-Factory opgesteld. Besluitvorming vindt plaats in 2024. In de Risk Factory werken we gezamenlijk met partnerorganisaties aan het vergroten van de zelfredzaamheid en de veerkracht van de samenleving, in het bijzonder kinderen. Dit afgestemd op de risico's die onze regio kenmerken.

Versterking BDuR gelden
In 2022 zijn vanwege de vluchtelingencrisis de bestuurlijke afspraken doorstroom migratie opgesteld. Onderdeel hiervan is een verhoging van de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR) met €46 mln in 2023 oplopend naar structureel €83 mln in 2026. Deze middelen zijn bedoeld voor het borgen en versterken van de crisisbeheersing en de informatiepositie. De gelden zijn nadrukkelijk niet bedoeld om huidige tekorten te dekken.

In aansluiting op de evaluatie Wet Veiligheidsregio's en de contourennota Crisisbeheersing hebben we gekozen voor een gefaseerde aanpak. Daarbij werken we mee aan de invulling van het knooppunt Rijk-Regio's (KCR2) en sluiten we aan bij de invulling van de drie grote werken van de RCDV (Raad Directeuren en Commandanten Veiligheidsregio's): Informatievoorziening, crisisbeheersing en toekomstbestendig onderwijsstelsel

Fase 1: De eerste aanzet (2023 - 2024) is conform het plan gerealiseerd. Hiermee is ingezet op de versterking van de processen Crisisbeheersing, GHOR, Bevolkingszorg, Risico en Crisiscommunicatie en informatiemanagement. Deze versterking is ingezet op de plekken en processen die bijdragen aan de doelstellingen van het beleidsplan 2022-2025. Fase 1 is in 2023 gerealiseerd en komt er een plan van aanpak voor fase 2.

Er is onder andere geïnvesteerd in de nieuwe website ZHZ-veilig, informatie gestuurd werken GHOR en doorontwikkeling van crisiscommunicatie. Daarnaast is ingezet op de doorontwikkeling van informatiemanagement met als doel om actueler inzicht te hebben in risico's, voor te bereiden op actuele crisis- en incidenttypen en tijdig te kunnen schakelen op sluimerende crises. Dit hangt nauw samen met de ontwikkelingen van het MIC zoals hierboven beschreven. De eerste stappen zijn gezet in het komen tot een werkwijze voor zogenoemde 'Moderne Crises'. Dit zijn crises die zich kenmerken door complex, grensoverschrijdend en langdurig en/of sluimerend. We gebruiken bijzondere evenementen en situaties zoals de opvangcrisis, oud- en nieuw, landelijke intocht Sinterklaas, en PFAS om lessen op te doen.

Fase 2: Regionale doorvertaling van landelijke ontwikkelingen (2024-2025)
In deze fase richten we ons op de vertaling van de landelijke trajecten zoals de contourennota, KCR2 en het landelijk meerjarig (ontwikkel-)plan Crisisbeheersing naar de betekenis voor de VRZHZ. Daarom reserveren we de extra BDUR-gelden van 2024 en 2025 voor de uitkomsten van deze ontwikkelingen.

Fase 3: Ontwikkelsprong vooruit (2025-2026)
We evalueren onze nieuwe uitgangspositie en zetten die af tegen regionale ontwikkelingen en landelijke doelstellingen. Dit en de uitkomsten van het onderzoek toekomstverkenning crisisbeheersing nemen we in ons nieuwe beleidsplan 2026-2029.

We melden op dit punt wel een ‘let-op”: Uitgangspunt is dat het Rijk deze versterkingsgelden structureel doorzet. Indien het Rijk anders besluit, heeft dit grote invloed op de plannen en ontwikkelingen die in gang zijn gezet.

Tot en met 2024 is het bedrag toegekend door het Rijk. Vanaf 2025 is het een prognose op basis van de bestuurlijke afspraak. Hierin schuilt een risico mede in het licht van het demissionaire Kabinet.

3. Programmaverantwoording

Groen	Speerpunt is in 2023 behaald/afgerond.
Oranje	Speerpunt is in 2023 grotendeels behaald/afgerond en zal naar verwachting in de eerste helft 2024 volledig behaald/afgerond worden.
Rood	Speerpunt is niet behaald/afgerond in 2023.

In de volgende 6 paragrafen volgen we de sporen uit het (concept)beleidsplan. Alleen een toelichting op rood/oranje.

4.1 Passend acteren op ons risicobeeld

Kerntaken

- Het adviseren op basis van het regionaal risicoprofiel.
- Het opstellen van specifieke planvorming voor onderscheiden risico's en crises.
- Het aanwijzen van bedrijfsbrandweren.
- Het prepareren op zwaartepunten uit het regionaal risicoprofiel zoals bijvoorbeeld incidentbestrijding te water.

Specifiek in 2023

Wat we doen	Wanneer zijn we tevreden?	Score Burap-II	Score Jaarstukken
Aandachtsgebied natuurlijke omgeving: We zetten in op verkleining van het overstromingsrisico middels samenwerking met partners op het gebied van waterveiligheid en nemen deel aan een aantal landelijke pilots gericht op evacuatie van mens en dier. Hierin werken we nauw samen met de gebiedsraad Alblasserwaard/Vijfheerenlanden en deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden. De impactanalyses ernstige wateroverlast en overstromingen actualiseren we zo nodig en dienen als basis voor de (regionale) evacuatiestrategie bij (dreigende)	We vertalen overstromings- en klimaatrisico's in de advisering in het kader van omgevingsveiligheid. In samenwerking met het deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden en de Zuid-Hollandse VR-en is een aanzet voor een bovenregionale evacuatiestrategie opgeleverd.		

overstroming. We adviseren op het gebied van ruimtelijke- en klimaatadaptatie.			
Aandachtspunt verkeer en vervoer: Tot 2030 worden een groot aantal bruggen, tunnels, wegen en sluizen gerenoveerd, vervangen of aangelegd. We volgen en adviseren over deze grote infrastructurele werkzaamheden in onze regio gericht op bereikbaarheid, tunnelveiligheid en incident management. In 2023 gaat het in bijzonder om de renovatie van de Heinenoordtunnel (2023-2024), de Haringvlietbrug (2022-2023), de brug over de Noord (2024), de Papendrechtsebrug (2024) en de voorbereidingen voor de tunnel over de Noord (2025) en de Drechttunnel (2025).	De bereikbaarheid en veiligheid bij de grote projecten is gegarandeerd.		
Aandachtsgebied gezondheid: De GHOR voert met haar partners een geneeskundige ketenoefening uit om de samenwerking in het zorgnetwerk te intensiveren en procedures en werkafspraken te beoefenen. Waar mogelijk doen wij dit (ook) in ROAZ ZWN verband.	De contacten zijn geïntensiveerd en de oefening is succesvol afgrond en geëvalueerd.		
Programma transportveiligheid: We profileren ons als kennisregio op het gebied van transportveiligheid. We zetten onze kennis en expertise in bij landelijke gremia om daarmee besluitvorming, prioriteiten en vooral de risico's te beïnvloeden.	Afhankelijk van de ontwikkelingen in 2022 realiseren we in 2023 een werkplan om meer concreet invulling te geven het programma.		
Kijfhoek en spoorzone: We zetten belangrijke stappen om de slagkracht bij incidenten in de spoorzone en op Kijfhoek te verbeteren. We treden op als adviseur bij de het verbeteren van de bereikbaarheid en bluswatervoorziening en zijn het bevoegd gezag voor de aanwijzing van de bedrijfsbrandweer op Kijfhoek.	De bereikbaarheid en bluswatervoorziening is zowel tijdens als na de aanpassingen op orde op het rangeerterrein Kijfhoek en in de spoorzone.		
Schuimbluscapaciteit We werken aan de versterking van schuimbluscapaciteit binnen onze regio. Daarnaast wordt de samenwerking met Prorail op dit gebied voortgezet. Deze samenwerking bestaat uit dat de gezamenlijk aanbesteedde specialistische schuimblusvoertuigen voor de spoorzone en de samenwerkingsafspraken geïmplementeerd worden. De overstap wordt gemaakt naar fluorvrije schuim, omdat fluor een negatief effect heeft op milieu en gezondheid. Dit betekent dat uitvoering gegeven moet worden aan een transitieproces voor schuimvormend middel.	De schuimblusvoertuigen zijn aangekocht en geïmplementeerd. De opleidingen zijn gestart en het personeel is vakbekwaam. Het traject Schuimtransitie is volgens het meerjarig plan van aanpak uitgevoerd.		
Incidentbestrijding te water Op basis van de bestuurlijke keuzes wordt verder vormgegeven aan de incidentbestrijding te water.	Op basis van een plan van aanpak is uitvoering gegeven aan de richting die door het bestuur is gegeven rondom Incidentbestrijding te water		
Risicogericht advies op actuele ontwikkelingen: Klimaatverandering, innovatie in bouwmethode, duurzaamheid en de energietransitie resulteren in nieuwe risico's	Actuele ontwikkelingen en risico's zijn vertaald in onze adviezen en andere eindproducten en relevante		

en inzichten. Wij volgen actief ontwikkelingen rondom nieuwe risico's en streven naar een optimale vertaling daarvan in onze eindproducten. Tevens maken wij de vertaling naar repressie, zodat ook zij goed voorbereid zijn op deze nieuwe risico's.	ontwikkelingen en risico's zijn gedeeld met de incidentbestrijding.		
Tussentijdse actualisatie Regionaal Risicoprofiel (RRP): We spiegelen actuele ontwikkelingen aan het in 2019 vastgestelde Regionaal Risicoprofiel en relevante crisistypen. Op basis hiervan analyseren we en wegen we risico's opnieuw. Indien noodzakelijk wijzigingen we het RRP.	Geactualiseerd RRP ter kennisgeving aangeboden aan het algemeen bestuur (zonder uitgebreide vaststellingsprocedure).		
Update werkwijze risicoprofiel voor de zorg In ROAZ ZWN verband vindt vanuit de GHOR een herijking plaats van de 'risicogerichte benadering' (2018), waarmee de primaire risico's voor de zorg in samenhang met het RRP worden gedefinieerd. Hierbij wordt aansluiting gezocht op de landelijke werkwijze (pilot) van het Zorgrisicoprofiel.	Er is in ROAZ ZWN verband overeenstemming over de nieuwe werkwijze om te komen tot een risicoprofiel voor de zorg.		

Toelichting score oranje / rood:

Aandachtsgebied natuurlijke omgeving
Oranje voor de vertaling van klimaatrisico's in de advisering. Oorzaak is de problematische invulling van vacatures. Indien dit langer duurt, bestaat het risico dat klimaat- en overstromingsrisico's onvoldoende worden onderkent bij ruimtelijke vraagstukken. De vacatures zijn eind 2023 ingevuld.

Aandachtsgebied gezondheid
De bestuurlijke ketenoefening met het RONAZ staat gepland voor het voorjaar van 2024. Samen met de bestuurders uit de zorg wordt aandacht besteed aan het thema Hoogwater en overstroming. De GGB-oefening is in 2023 eenmalig niet doorgegaan, omdat niet alle ketenpartners capaciteit hiervoor konden vrijmaken. Door de oefening op te nemen in de convenanten met onze ketenpartners, borgen we dat deze voortaan wel jaarlijks plaatsvinden. De voorbereiding van de oefening in 2024 is inmiddels gestart.

Programma transportveiligheid
De verkenning is gestart, het werkplan wordt niet afgerond in 2023, maar wordt opgenomen in het jaarplan 2024. We zien hierin geen risico's.

Risicogericht advies op actuele ontwikkelingen
De invulling van de vacatures is problematisch en de inspanningen op dit onderwerpen zijn gereduceerd.

Inmiddels zijn de vacatures aan het einde van het jaar vervuld. Dit betekent dat het risico minder evident is, maar door de lange tijd waarin de vacatures hebben opengestaan is er wel een achterstand ontstaan in met name kennis- en beleidsontwikkeling. We gaan komend jaar werken om dit gefaseerd dicht te lopen.

Actualisatie regionaal risicoprofiel (RRP)
Het opstellen van een nieuw regionaal risicoprofiel is eind 2023 gestart en zal in de loop van 2024 afgerond worden.

Update werkwijze risicoprofiel voor de zorg
In ROAZ ZWN verband is gezamenlijk met de zorgpartners toegewerkt naar het opstellen van een Zorg-Risicoprofiel. Dit volgens een landelijke werkwijze. De definitieve veststelling zal in Q1 2024 plaatsvinden,

4.2 Deskundig adviseren in risicobeheersing en verbindend regisseren in crisisbeheersing

Kerntaken

- Het adviseren en toezicht houden op het gebied van brandveiligheid en omgevingsveiligheid.
- Het multidisciplinair adviseren over evenementen en samenwerking in evenementenveiligheid.
- Het opstellen van mono- en multidisciplinaire planvorming voor crisisbeheersing en rampenbestrijding.
- Het onderhouden van een parate en geoefende crisisorganisatie.
- Het uitvoeren van de taken voor de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR).
- Het uitvoeren van taken op het gebied van Bevolkingszorg.

Specifiek in 2023

Wat we doen	Wanneer zijn we tevreden?	Score Burap-II	Score Jaarstukken
Deskundig adviseren op risico's: We vormen het kenniscentrum op het gebied van brandveiligheid, omgevingsveiligheid en evenementenveiligheid. Gemeenten, instellingen en woningbouwverenigingen worden zowel gevraagd als ongevraagd geadviseerd over de risico's behorend bij deze thema's.	Integrale advisering op de thema's brandveiligheid, omgevingsveiligheid en evenementenveiligheid is geborgd. Door middel van een infographic worden de resultaten en geleverde producten gevisualiseerd.		
Omgevingswet / Wet kwaliteitsborging voor het bouwen:			

De datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging staat nog niet vast en is meermaals uitgesteld. Duidelijk is dat de wijziging ingrijpende gevolgen heeft voor o.a. het werk van de afdeling Risico- en crisisbeheersing. Samen met onze partners werken wij aan een succesvolle implementatie. Na inwerkingtreding werken wij verder aan een solide basis voor de uitvoering van ons werk. Concreet evalueren wij de nieuwe samenwerkingsafspraken, actualiseren wij in samenhang met de Omgevingswet het beleid en werken wij verder aan de verbetering van onze producten, processen, documenten, voorschriftenbibliotheek en de inrichting van geautomatiseerde systemen. Daarnaast blijven wij ook in 2023 investeren in de kennis en competenties van onze medewerkers.	Op basis van de landelijke ontwikkelingen actualiseren we ons plan van aanpak en implementeren succesvol de wetten.		
Crisisgericht werken: We onderzoeken de inzet van onze crisisorganisatie bij verschillende typen van rampen en crisis. We doen dit samen met TNO, het NIPV en andere Veiligheidsregio's. Dit punt loopt door vanuit 2022.	De eerste uitkomsten zijn geïmplementeerd en beoefend.		
Investeren in netwerken: In 2022 hebben we een plan opgesteld voor accountmanagement. In 2023 implementeren we de acties uit het plan. We participeren actief in landelijke gremia zoals de Vakraad Risico- en crisisbeheersing, de Vakraad Brandveiligheid, Netcentrisch werken en werk- en stuurgroepen in GGD-GHOR NL en Bevolkingszorg verband. We leveren de voorzitter hoofden GHOR.	De acties zijn conform het plan gerealiseerd. We hebben een substantiële bijdrage geleverd en mede de landelijke koers bepaald. Op de bestaande netwerken is blijvend geïnvesteerd.		
Regisserend verbinden bij crises: We voeren een aantal fieldlabs uit om te onderzoeken hoe de regisseursrol bij crises kan worden vormgegeven. Dit zal vooral nog gericht zijn op lokale en kleinschalige experimenten. In 2022 hebben we hier beperkt invulling aan kunnen geven dus loopt dit door in 2023.	De fieldlabs zijn afgerond en geëvalueerd.		
Bovenregionaal samenwerken: Dit punt is blijven staan uit 2022. We onderzoeken de samenwerking met de VRR op het gebied van vakbekwaamheid voor crisisbeheersing. We verdiepen vanuit de GHOR de samenwerking ROAZ ZWN verband met VRR en VRZ. We participeren actief in het vormgeven en invullen van KCR2, het nieuwe knooppunt voor samenwerking tussen regio's en het Rijk vooral op het gebied van informatievoorziening.	Besluit over wel of niet samenwerken is genomen en bepaald op welke gebieden. De samenwerking tijdens een pandemie is doorontwikkeld naar andere crisistypen Uitvoering verloopt op schema volgens het landelijk projectplan.		
Een sterke zorgketen: De samenwerkingsverbanden die in de zorg tijdens de COVID-19 crisis zijn ontstaan worden vanuit de doorontwikkeling netwerksamenwerking (2022) omgevormd	Het netwerk van de GHOR is op een duurzame manier verbreed. Zorgpartners uit		

naar netwerk met duurzame relaties. De GHOR werkt hierin (waar mogelijk) efficiënt en effectief samen met DG&J en bestaande netwerken in de zorg (zoals Drechtzorg en het ROAZ).	de gehele zorgketen weten ons te vinden en wij hen.		
Doorontwikkeling netcentrisch werken in de zorg: Mede op basis van de lessen vanuit de COVID-19 crisis en in aansluiting op de regionale (MIC) en landelijke ontwikkelingen (zoals KCR2) wordt door de GHOR in ROAZ Zuid-West Nederland verband het netcentrisch werken verder uitgerold in de zorgsector.	Netcentrisch werken is (verder) uitgerold in de zorgsector in de (ROAZ) regio.		
Vakbekwaamheid: We werken aan de verbetering van registratie en borging door het aantoonbaar maken van de vakbekwaamheid van alle operationele crisisfunctionarissen van VRZHZ. Dit punt stond ook in de begroting 2022 maar loopt door naar 2023.	Het kwantitatief en kwalitatief registreren van de operationele crisis functionarissen van VRZHZ is ingevoerd.		

Toelichting score oranje / rood:

Deskundig adviseren op risico's

De invulling van de vacature is problematisch en de inspanningen op dit onderwerpen zijn gereduceerd. Indien dit langer voortduurt, bestaat het risico dat nieuwe risico's onvoldoende worden onderkent.

Omgevingswet / Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Technisch liggen we op schema. Investeringen worden gedaan. Vraag is alleen of de doorleeftijd en ruimte voldoende is om te zorgen dat ook iedereen daadwerkelijk in staat is aan de slag te gaan zoals bedoeld.

Doorontwikkelen netcentrisch werken in de zorg

Dit is een langlopend traject, dat in ieder geval in 2024 doorloopt. De naam van dit project is omgedoopt tot Geneeskundig Beeld. GHOR ZHZ werkt samen met de GHOR-bureaus in Rotterdam Rijnmond en Zeeland, het ROAZ en MIC aan het verder ontwikkelen van het geneeskundig beeld. Zodra het gereed is, kan dit uitgerold worden naar de zorgpartners. Dit speerpunt loopt door in 2024.

4.3 Krachtige brandweerzorg op maat door beroeps en vrijwilligers

Kerntaken

- Het leveren van parate brandweerzorg.
- Het verwerven, beheren en onderhouden van materiaal en materieel.
- Het verzorgen van de vakbekwaamheid (vakbekwaam worden en blijven) van het operationeel personeel.
- Het opstellen van procedures en regelingen voor het brandweeroptreden.
- Het zorgdragen voor het goed verlopen van de alarmering en melding van de brandweer en de juiste en tijdige operationele informatie voor het operationeel optreden.
- Het beheren, doorontwikkelen en toekomstbestendig maken van het brandweeractiecentrum.

Specifiek in 2023

Wat we doen	Wanneer zijn we tevreden?	Score Burap-II	Score jaarstukken
Dekkingsplan: Er wordt een nieuw dekkingsplan gemaakt dat is gebaseerd op gebiedsgerichte brandweerzorg.	Dekkingsplan is gereed en bestuurlijk vastgesteld.		
Deeltijdrichtlijn: De gevolgen van de deeltijdrichtlijn worden vertaald en verwerkt naar de eigen brandweerorganisatie. De paraatheid en de brandweerzorg als geheel blijft op het bestuurlijk vastgestelde niveau in het dekkingsplan voortbestaan.	Onze paraatheid is blijvend geborgd.		
Brandweerzorg op maat: We blijven aandacht schenken aan onze postgerichte samenwerking en maatwerkoplossingen door betere aansluiting op het gebied gebonden risicoprofiel. We verhogen de veerkracht van onze brandweerorganisatie.	We zijn goed ingespeeld en voorbereid op alle voorkomende risico's in onze regio.		
Vakbekwaamheid (doorgeschoven uit 2022): We werken aan de kwaliteitsverbetering en borging door het beter aantoonbaar maken van de vakbekwaamheid van het operationeel personeel en de instructeurs. We richten het oefenen van de specialistische taken postgericht in waarbij er regelruimte is voor de posten. Hiermee maken we het oefenen doelmatiger.	Het kwaliteitsmetingssyteem voor het operationele brandweerpersoneel van manschap tot en met HOVD en instructeurs is ingevoerd. Voor de specialistische oefeningen wordt gebruik gemaakt van aantoonbare vakbekwaamheidskaarten (AVK's).		
Oefenen (piket)functionarissen: Voor het oefenen van (piket)functionarissen wordt bij de ontwikkeling van ieder oefenjaarplan aansluiting gezocht bij de actuele ontwikkelingen en leerpunten per groep/individu.	Voor het opstellen van het oefenjaarplan is een procesbeschrijving gemaakt en geïmplementeerd. De basis hiervan is een behoefte onderzoek. De oefenevaluaties, die van toepassing zijn op (piket)functionarissen, worden gebruikt als input voor het oefenjaarplan.		
Brandweerkleding De doorvoering van de landelijke afspraken rondom brandweerkleding vindt plaats. Dit betekent dat we uitvoering gaan geven aan de aanbesteding brandweerkleding.	De aanbesteding van bluskleding is afgerond.		
Vergroening wagenpark Een onderdeel van het maatschappelijk verantwoord ondernemen is de keuze om te kiezen voor vergroening van ons wagenpark. Hier wordt planmatig uitvoering aan gegeven.	De vergroening van het wagenpark is volgens het meerjarig plan van aanpak uitgevoerd inclusief aanpassing van het meerjaren investeringsplan.		
Werkplaatsen: We starten met het verder professionaliseren en toekomstbestendig maken van de werkplaatsen. Dit is doorgeschoven uit 2022.	De werkzaamheden van de werkplaatsen zijn beschreven in een kwaliteitshandboek		

De huisvesting van de werkplaatsen wordt aangepast om professioneler te werken.	(processen, procedures en instructies). Er is een nieuwe locatie van de werkplaats Ademlucht en logistiek op de begane grond van het Leerpark gerealiseerd met vernieuwde testapparatuur.		

Toelichting score oranje / rood:

Deeltijdrichtlijn
Onzeker is of alle randvoorwaarden kunnen worden gerealiseerd die het Veiligheidsberaad in januari 2023 heeft gesteld in een gesprek met de verantwoordelijke Minister voor de implementatie van Bouwsteen 1 (verplichtend karakter).

Vakbekwaamheid
De posten, specialismen en piketfunctionarissen oefenen en trainen op basis van de huidige systematiek en registratie. Dit voldoet aan de geldende normen. We maken hierin een verbeterslag door het invoeren van de zogenaamde aantoonbare vakbekwaamheidskaarten. Het onderdeel postgericht oefenen is inmiddels afgerond en ingevoerd. De onderdelen specialismen/ piketfunctionarissen en Vakbekwaam Worden zijn in ontwikkeling en zal een doorlooptijd hebben in 2024. Dit heeft geen bestuurlijke risico's.

Vergroening wagenpark
We gaan toegroeien naar een meer alternatief aangedreven wagenpark. Dit vergt forse investeringen. De investeringen voor duurzame voertuigen zijn namelijk fors hoger dan voor de fossiele brandstof voertuigen waar in het investeringsplan op begroot is. Concreet is er eind 2023 in het directieteam een voorstel goedgekeurd om een meerjarig plan rondom de noodzakelijke voorzieningen voor alternatief aangedreven dienstvoertuigen uit te werken en het eigenaarschap binnen de VRZHZ gedegen te beleggen. Daarnaast is een voorstel geaccordeerd om een klein gedeelte van de kostenverhoging, alsmede het geven van een impuls in de voorzieningen die nodig zijn voor het gebruik van deze voertuigen, te dekken uit de baten van de verkoop van voertuigen die in 2024 worden verkocht. Deze middelen uit de eenmalige baten dienen in 2024 voor dit doel besteed te zijn. Deze middelen zijn bij lange na niet genoeg om de totale verhoging over meerdere jaren (van zowel voertuigen als aanverwante voorzieningen) op te vangen, dit vergt een structurele oplossing en aanpassing van het MJIP. Voor verdere investeringen in elektrische of waterstof varianten wordt een voorstel gemaakt om de investeringsbedragen te verhogen en dit te borgen in het MJIP.

Werkplaatsen
De beschrijving van de werkzaamheden van de werkplaatsen is zo goed als volledig afgerond. De realisatie van een nieuwe locatie van de werkplaats Ademlucht en Logistiek binnen de vestiging Leerpark, zal niet in 2023 plaatsvinden. Het is noodzakelijk om de huisvesting van de werkplaatsen aan te passen. Deze huisvesting voldoet niet meer aan de (arbo-)wet- en regelgeving. Eerste verkenningen vinden momenteel plaats en zullen verder uitgewerkt worden in een separaat project. De uitkomsten van dit project, inclusief de (financiële) consequenties daarvan, zullen via de geëigende besluitvormingsroute behandeld worden.

4.4 Informatie gestuurd werken

Kerntaken

- Het onderhouden van een Veiligheids Informatie Centrum (VIC);
- Het verzorgen van actuele en gestructureerde informatie over onder andere objecten, voorzieningen, controles en incidenten;
- Het signaleren van trends en ontwikkelingen.

Specifiek in 2023

Wat we doen	Wanneer zijn we tevreden?	Score Burap-II	Score Jaarstukken
Multi Intelligence Center (MIC): Het Veiligheids Informatie Centrum wordt in gezamenlijkheid met de VRR doorontwikkeld naar een MIC bij de meldkamer Rijnmond. Hiermee beogen we een 24/7 uur ondersteuning van de collega's op straat met real-time informatie over het incident. Een voorstel voor de financiering wordt voorbereid voor het bestuur. Het project loopt tot en met 2025.	De implementatie loopt conform de projectplanning.		
Informatieknooppunt voor veiligheidsinformatie: We ontwikkelen ons naar een informatieknooppunt voor veiligheidsinformatie dat permanent beschikbaar en actueel is. Met de informatie kunnen trends, risico's en ontwikkelingen worden gesignaleerd en kan bewust gestuurd worden op risico's, resultaten en managementinformatie.	We hebben de eerste acties uit het plan voor 2023 afgerond		
Sturing en verantwoording: We bepalen waarop we willen rapporteren en ontsluiten hiervoor de benodigde data. Het levert heldere en doelmatige rapportages waarop we onze sturing en PDCA-cyclus verbeteren.	Op basis van de resultaten en feedback zijn onze rapportage verder geoptimaliseerd.		
Informatie gestuurd werken We bepalen waarop we willen rapporteren en ontsluiten hiervoor de benodigde data. Het levert heldere en doelmatige rapportages op	Systemen en rapportages zijn gereed en bruikbaar voor interne sturing en externe verantwoording.		

waarop we onze sturing en PDCA-cyclus verbeteren.			
Informatieveiligheid Het gebruik van collectieve voorzieningen en de relaties tussen gemeenten, regio's en Rijk onderling maakt dat partijen afhankelijk zijn van elkaars niveau van informatieveiligheid. Het Veiligheidsberaad heeft daarom afspraken gemaakt voor informatieveiligheid in de veiligheidsregio's. Dit niveau is gebaseerd op de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO).	We voldoen aan het niveau zoals gesteld door het Veiligheidsberaad.		

Toelichting score oranje / rood:

Sturing en verantwoording

We werken aan het verbeteren aan het proces en de inhoud van de managementrapportages. Er zijn stappen gezet, met name op het verzamelen van data en het beoordelen welke informatie gewenst is. De uitvoering vraagt meer tijd en loopt door naar 2024.

4.5 Omgevingsgericht werken aan zelfredzaamheid

Kerntaken

- Het geven van voorlichting op het gebied van (brand)veiligheid.
- Het verzorgen van risicocommunicatie.
- Het verzorgen van crisiscommunicatie.

Specifiek in 2023

Wat we doen	Wanneer zijn we tevreden?	Score Burap-II	Score Jaarstukken
Risicocommunicatie: We blijven investeren in professionele risicocommunicatie gericht op vergroting van het veiligheidsbewustzijn en het bieden van handelingsperspectieven. Daarmee geven we uitvoering aan het risicocommunicatiebeleid. We geven uitvoering aan het plan voor de doorontwikkeling van de risico- corporate- en crisiscommunicatie.	Risicocommunicatie is uitgevoerd conform het beleid De in het plan opgenomen voorstellen voor de genoemde doorontwikkeling zijn gerealiseerd. De communicatiestrategie is geïmplementeerd en de verschillende vormen van communicatie zijn verder naar elkaar toe bewogen.		
Communicatieplatform ZHZ Veilig:			

Het communicatieplatform ZHZ veilig wordt doorontwikkeld of vervangen door een nieuw systeem.	De in 2022 opgestarte aanbesteding wordt in 2023 afgerond en implementatie heeft plaatsgevonden.		
Vergrijzing en (brand)veiligheid We investeren in een veiligere leef- en woonomgeving voor de steeds groter wordende groep senioren. Wij volgen de maatschappelijke ontwikkelingen, inventariseren de risico's rondom deze thema's en vertalen dit in een aanpak afgestemd op de situatie en de doelgroep.	Met onze campagnes hebben we de doelgroepen geïnspireerd en gemotiveerd om (brand)risico's aan te pakken, met als doel de veiligheidsrisico's te verkleinen en de zelfredzaamheid van deze doelgroep te vergroten.		
Gerichte voorlichting op scholen Jong geleerd is oud gedaan! Met de voorlichtingen op scholen stimuleren we het veiligheidsbewustzijn van kinderen. Mede door COVID-crisis zijn nieuwe methodes ontwikkeld. In 2023 evalueren we onze aanpak en oriënteren we ons op de behoefte van scholen en onze jonge burgers, om zodoende optimaal en via de meest efficiënte kanalen voorlichting te verstrekken aan deze doelgroep.	De aanpak van de voorlichting op scholen is geëvalueerd en vertaald in een aanpak.		
Risk Factory: In samenwerking met onze partners is in 2021 een haalbaarheidsonderzoek gestart. Afhankelijk van de uitkomsten gaan we in 2023 aan de slag met de realisatie van de Risk Factory Zuid-Holland Zuid.	De samenwerkingsvorm en het projectplan om te komen tot realisatie van de Risk Factory is vastgesteld. Afhankelijk van de ontwikkelingen is gestart met de realisatie.		

Toelichting score oranje / rood:

Vergrijzing en brandveiligheid

Het programma voor zorginstellingen en zelfstandig wonende ouderen is vertraagd door onderbezetting.

4.6 Wendbaar en duurzaam organiseren

Kerntaken

- Het uitvoeren van de ondersteunende PIJOFACH-taken.

Specifiek in 2023

Wat we doen	Wanneer zijn we tevreden?	Score Burap-II	Score Jaarstukken
Implementeren bedrijfsvoeringsvisie: We borgen een afdeling bedrijfsvoering, die het basale niveau van dienstverlening biedt dat nodig is voor de uitvoering van wettelijke taken en noodzakelijke ondersteuning van de lijnorganisatie. Met de lijnafdelingen zijn heldere afspraken gemaakt over de wederzijdse verwachtingen.	Een vervolg is gegeven aan het vastleggen van processen en werkwijzen, de ontwikkeling van team- en individueel niveau is verder vormgegeven en het werken conform dienstverleningsovereenkomsten is gemeengoed.		
Implementeren huisvestingsvisie:			

We kunnen op een gezonde en effectieve manier tijd- en plaats onafhankelijk werken. We hebben zicht op het meerjarenperspectief aangaande operationele en niet-operationele huisvesting.	Onze mensen blijven goed gefaciliteerd en kunnen (waar de aard van het werk dat toelaat) gemiddeld 50% thuis en 50% op één van de VRZHZ-locaties werken. Een evaluatie van het enkele jaren thuiswerken heeft plaatsgevonden. De huisvestingsvisie is vertaald naar een meerjaren-realisatie en investeringsplan en daarmee is een aanvang gemaakt.		
Operationele huisvesting: Voor een optimale dekking vormt operationele huisvesting een belangrijk onderdeel. Op meerdere locaties (Strijen, Sliedrecht, Molenlanden, Gorinchem en Zwijndrecht) lopen discussies of ontpoppen zich plannen en onderzoeken ten aanzien van de operationele huisvesting. Het wijzigen van huisvesting vergt in verband met de opkomst van vrijwilligers, aanrijtijden, (gebouw / brand) risicoprofiel en toekomstvastheid een gedegen onderzoek. Wij voeren deze onderzoeken uit om de meest optimale brandweerzorg te kunnen borgen. Het onderzoek naar een nieuwe locatie voor het Regionaal Coördinatie Centrum (RCC) is afgerond en de bouw is gestart.	De onderzoeken worden gefaseerd uitgevoerd. Dit betekent dat het ene onderzoek is afgerond en van het andere onderzoek start de realisatie. Het RCC is voorzien van een toekomstbestendige inrichting.		
HRM facilitering: We begeleiden en ondersteunen de organisatie en onze mensen in de geplande organisatieveranderingen, de huisvestingsvisie en het meer resultaatgericht werken. We creëren een situatie waarin mensen gezond en fit hun taken kunnen uitvoeren.	Medewerkers voelen zich gesteund en gefaciliteerd in het uitvoeren van hun taak in veranderende omstandigheden. De interne VRZHZ-school heeft meer gestalte gekregen. Ons arbeidsmarktbeleid is prominenter in beeld.		
Oog voor onze mensen: De mens blijft de belangrijkste krachtbron voor onze prestaties. Op vele facetten vraagt de zorg voor personeel aandacht. De instroom, doorstroom en uitstroom van personeel gaan we beter structureren en borgen. Voor de instroom van vrijwilligers worden eigentijdse vormen toegepast en komt er meer aandacht voor de (rol en betrokkenheid van) werkgevers. Het verstevigen van de rol van ploegchefs maakt hiervan onderdeel uit. Het tweede loopbaanbeleid wordt in 2022 gemaakt en vastgesteld en biedt garantie op een goede voorbereiding op een tweede loopbaan na de periode als beroepskracht.	De instroom, doorstroom en uitstroomprocessen zijn verder geoptimaliseerd, mede door het implementeren van een nieuw personeels-/salarissysteem. Het tweede loopbaanbeleid is vastgesteld. De relatie met werkgevers is verstevigd.		

Toelichting score oranje / rood:

Operationele huisvesting
Diverse onderzoeken zijn uitgevoerd, onder andere naar het meerjarig onderhoud huisvesting en de brandweerkazerne in Sliedrecht. Ook zijn de plannen uitgewerkt om de operationele centra te verhuizen van het gebouw aan de Romboutslaan naar de kazerne aan het Leerpark. Het punt scoort oranje, omdat we de uitvoering van deze verhuizing wel hebben opgestart, maar afronden in 2024.

Oog voor onze mensen
Vanzelfsprekend hebben we oog voor onze mensen en besteden we volop aandacht aan deze belangrijkste krachtbron van onze organisatie. Dit loopt voor het overgrote deel volgens planning. De reden dat dit punt als score 'oranje' krijgt, is dat we ervoor hebben gekozen het implementeren van een nieuw personeels-/salarissysteem naar 2024 te verschuiven. Dit heeft geen risico's of nadelige consequenties. De zorg voor ons personeel blijft prioriteit.

5. PROJECTEN

Projecten 2023 **Bedragen** (x €1.000)	**Project**	**Primaire begroting 2023**	**Realisatie 2023**	**Saldo**
Lasten	project USAR		274	-274
	project Oekraïne		2.344	-2.344
	project COA		16.772	-16.772
Subtotaal lasten			**19.390**	**-19.390**
Baten	project USAR		-274	274
	project Oekraïne		-2.344	2.344
	project COA		-16.772	16.772
Subtotaal baten			**-19.390**	**19.390**
Totaal lasten-baten			**0**	**0**

Stand per 31-12-2023

Oekraïne

In onderstaande tabel wordt een specificatie weergegeven van de **lasten en baten** voor het project Oekraïne voor het **jaar 2023.**

Totaal saldo lasten/baten voor VRZHZ **Inzake Oekraïne 2023** (x €1.000)	**Lasten**	**Baten**	**Totaal**
Ingeleend personeel	2.061.593		2.061.593
Inrichting locaties	49.600		49.600
Levensonderhoud	52.022		52.022
Medische hulp	133.562		133.562
Overige projectkosten	47.593		47.593
Baten Rijk		2.058.573	-2.058.573
Baten gemeenten		285.797	-285.797
Totaal	**2.344.370**	**2.344.370**	**0**

De VRZHZ maakt kosten voor haar coördinerende rol bij de opvang van Oekraïense vluchtelingen en voor het verzorgen van medische hulp. In 2023 is ruim € 2,3 mln. aan kosten gemaakt. Het grootste deel van de kosten betreft de inzet van ingeleend personeel. Dit bevat primair de kosten voor het projectteam, maar ook kosten voor onder andere de inzet van medisch personeel. De kosten ten aanzien van medisch personeel is hieronder geschaard, omdat deze inhuurmedewerkers werkzaam zijn via hetzelfde bureau als een van de projectleden en de facturen hiervan niet worden gesplitst. De kosten voor medische hulp zijn in werkelijkheid dus hoger dan blijkt uit de kostencategorie “Medische hulp”. Onderdeel van de 2,3

mln. aan lasten betreft 0,3 mln. aan lasten welke zijn gemaakt voor de exploitatie van een opvanglocatie. Deze kosten zijn reeds bij de betreffende gemeente in rekening gebracht en voldaan.

Bij het ministerie Justitie & Veiligheid is in 2023 in twee tranches een voorschot aangevraagd van in totaal € 1,8 mln. voor de kosten die de VRZHZ verwachtte te gaan maken in 2023. Dit voorschot is reeds gehonoreerd en uitgekeerd. Uitgangspunt is dat alle gemaakte meerkosten inzake Oekraïne conform de bekostigingsregeling voor Veiligheidsregio's vanuit het Rijk zullen worden vergoed. De resterende 0,3 mln. zal derhalve nog worden overgemaakt vanuit het ministerie, waardoor per saldo een resultaat op dit project ontstaat van nihil.

COA

In onderstaande tabel wordt een specificatie weergegeven van de **lasten en baten** voor het project COA (tijdelijke gemeentelijke opvang) voor het **jaar 2023**.

Totaal saldo lasten/baten voor VRZHZ **Inzake COA 2023** (x €1.000)	**Lasten**	**Baten**	**Totaal**
Ingeleend personeel	10.877.335		10.877.335
Inrichting locaties	500.103		500.103
Levensonderhoud	2.109.518		2.109.518
Huur	819.259		819.259
Medische hulp	935.351		935.351
Overige projectkosten	1.480.628		1.480.628
Energie	49.865		49.865
Overige baten		16.772.059	-16.772.059
Totaal	**16.772.059**	**16.772.059**	**0**

Voor het realiseren van tijdelijke gemeentelijke opvang (voorheen: crisisnoodopvang) voor asielzoekers in de regio maakt de VRZHZ hoge kosten. De kosten bedragen afgerond € 16,8 mln. Het grootste deel van de kosten betreft kosten voor de huur van locaties, beveiliging van locaties (welke worden verantwoord onder Ingeleend Personeel), inhuur van extern personeel, het levensonderhoud van de asielzoekers en medische hulp. Het kostenniveau is in de laatste maanden van 2023 significant gedaald omdat het aantal tijdelijke gemeentelijke opvanglocaties in de regio onder regie van de VRZHZ per 1 juli is afgenomen van 6 naar 3 locaties.

Alle kosten die de VRZHZ maakt in het kader van de tijdelijke gemeentelijke opvang worden door het COA vergoed, waardoor per saldo een resultaat op dit project van nihil resteert.

De vraagstukken rond opvang voor zowel het COA als Oekraïne worden in 2024 ondergebracht bij de regionale regietafel (RRT). De focus moet liggen op structurele opvang en het zo snel mogelijk realiseren van deze opvang. Tegelijk blijft noodopvang noodzakelijk gezien de acute situatie. Op grond van een landelijk gesloten bestuursakkoord zorgt iedere regio voor een ambtelijk samenwerkingsverband ter ondersteuning van de RRT, dat bij een juridische entiteit wordt ondergebracht. In de regio Zuid-Holland Zuid is besloten dat de VRZHZ dit samenwerkingsverband faciliteert.

A Jaarverslag

6. Paragrafen

Conform het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (hierna: BBV) zijn in de jaarstukken de volgende paragrafen van toepassing.
1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
2. Onderhoud kapitaalgoederen;
3. Financiering;
4. Bedrijfsvoering;
5. Verbonden partijen.

6.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de financiële positie in relatie tot het weerstandsvermogen en de risico's. Onder weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt in algemene zin verstaan de mogelijkheid om potentiële tegenvallers op te vangen. Conform besluit 2018 664A houdt VRZHZ een eenvoudige, bescheiden buffer aan van 1% van het totaal van de lasten van het volgende begrotingsjaar met een minimum van
€ 500.000. Het AB heeft destijds voor een bescheiden buffer gekozen omdat bij de gemeenten zelf ook buffers aanwezig zijn.

6.1.1 Weerstandscapaciteit

Of VRZHZ in staat is de gevolgen van de risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt, wordt weergegeven door de 'weerstandscapaciteit'. Onder weerstandscapaciteit verstaan we de middelen en mogelijkheden die de VRZHZ heeft om onverwachte, niet-begrote kosten te kunnen dekken. Het geld en de mogelijkheden bestaan onder andere uit het vrij aanwendbare gedeelte van de algemene reserve en de post onvoorzien die in de begroting is opgenomen. De benodigde weerstandscapaciteit is afhankelijk van de aard en de omvang van de risico's waar we mee worden geconfronteerd (risicoprofiel), bijvoorbeeld financiële risico's binnen projecten. Voor deze risico's kunnen

geen verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd omdat de risico's zich niet regelmatig voordoen en niet goed meetbaar zijn.

De weerstandscapaciteit betreft de middelen en de mogelijkheden waarover VRZHZ beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. De weerstandscapaciteit van VRZHZ bedraagt € 500.000 (1% van het totaal aan lasten met een minimum van
€ 0,5 miljoen) en is in de onderstaande tabel nader toegelicht.

Beschikbare weerstandscapaciteit *(in €)*	**ultimo 2023**	**ultimo 2022**
Algemene reserve per 31 december	500.000	500.000
Onvoorzien	10.000	10.000
Totale weerstandscapaciteit	**510.000**	**510.000**

Ten opzichte van de jaarstukken 2022 is de weerstandscapaciteit ongewijzigd.

6.1.2 Risico's

Een risico is een kans op het optreden van een positieve dan wel negatieve gebeurtenis van materieel belang die niet is voorzien in de begroting. In de onderstaande tabel wordt een geactualiseerd overzicht van de huidige risico's gepresenteerd. Indien risico's zijn afgedekt middels maatregelen zoals het afsluiten van verzekeringen, het vormen van voorzieningen, het creëren van (bestemming-)reserves en het inrichten van de administratieve organisatie en interne controle, zijn ze niet opgenomen in deze paragraaf. Voor de volledige beschrijving van de risico's wordt verwezen naar bijlage "Risico's".

Nr.	Risico	Financiële gevolgen *(in €)*	Kans (%)	Risicoprofiel	I/S*	Benodigde capaciteit *(in €)*
1.	Langdurige calamiteit	500.000	40%	Hoog (20%)	I	40.000
2.	Garantstelling en risico's leningen oefenterrein	400.000	10%	Midden (10%)	I	4.000
3.	Uitval middelen en ICT	200.000	40%	Hoog (20%)	I	16.000
4.	Deeltijdrichtlijn	3.500.000	50%	Hoog (20%)	S	1.400.000
5.	Uitval telefooncentrale	50.000	50%	Hoog (20%)	I	5.000
6.	Korstondige dienstverbanden van vrijwilligers, piket en brandweer	200.000	50%	Hoog (20%)	S	80.000
7.	Eigen risicodrager WW	520.000	10%	Midden (10%)	S	20.800
8.	C2000 randapparatuur vervangen	1.000.000	50%	Hoog (20%)	I	100.000
	Totaal benodigde weerstandscapaciteit					**1.665.800**

* *Bij een structureel risico gaan wij conform ons beleid uit van 4 jaar.*

6.1.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Ambities kunnen niet gerealiseerd worden zonder risico's te nemen. Risico's horen bij het proces van verandering. Tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen, maar die wel van betekenis kunnen zijn voor de financiële positie, bestaat een relatie. Deze relatie wordt het weerstandsvermogen genoemd.

Dit is de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de (niet afgedekte) risico's die zich kunnen manifesteren. Deze is als volgt berekend:

Weerstandsvermogen			
Ratio weerstandsvermogen =	Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit	€510.000 / €1.665.800 =	0,31

Aan deze ratio is de volgende waardering toegekend:

Waardering	Ratio	Betekenins
A	< 2,0	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

VRZHZ streeft naar een voldoende waardering. Hiervan is sprake bij een waardering van 1,0 of hoger. De positieve financiële uitkomsten van deze jaarrekening, zijn incidenteel van aard. Dit geeft een beeld dat de beschikbare weerstandscapaciteit ontoereikend is om risico's zoals in de tabel genoemd op te kunnen vangen. Het tekort aan weerstandsvermogen wordt afgevangen via het weerstandsvermogen van de deelnemende gemeenten, ervan uitgaande dat die conform de afspraken hun risicobuffer op orde hebben. Ten opzichte van 2022 is de benodigde weerstandscapaciteit afgenomen met € 190.300 als gevolg van het wegvallen van 2 risico's. Daarmee is de ratio weerstandvermogen gestegen tot 0,31.

6.1.4 Financiële kengetallen

In de volgende tabel is een aantal kengetallen opgenomen die inzichtelijk maken over hoeveel (financiële) ruimte VRZHZ beschikt om structurele en incidentele lasten op te kunnen vangen.

Kengetallen	Verloop van de kengetallen		
	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Netto schuldquote	102,2%	184,0%	88,5%
Netto schuldquote gecorrigeerd	101,1%	183,5%	86,3%
Solvabiliteitsratio	3,5%	1,6%	7,2%
Structurele exploitatieruimte	2,4%	0,1%	4,6%

Onderstaande signaleringswaarden zijn afgesproken:

Kengetallen	gezond	neutraal	risicovol
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%

Netto schuldquote

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de afschrijvingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De Provincie adviseert om 130% als maximum norm te hanteren. Een en ander hangt natuurlijk ook samen met de bewuste keuze van het bestuur voor een bescheiden algemene reserve. De daling van de schuldquote wordt veroorzaakt door daling van schuldenlast als gevolg van het vervallen van de kasgeldlening van circa €10 mln. De baten zijn net als vorig jaar hoog doordat hier Oekraïne en COA in verwerkt zijn.

Netto schuldquote gecorrigeerd

Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de

verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter.

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin VRZHZ in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe groter de weerbaarheid.

Zowel de solvabiliteit als de verhouding tussen het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen is verbeterd ten opzichte van vorig jaar. Dit komt met name door de toename van het eigen vermogen (reserves).

Structurele exploitatieruimte
Dit cijfer helpt mee om te beoordelen hoe groot de structurele exploitatieruimte is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. Een positief cijfer betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente van de langlopende leningen) te dekken.

6.2 Onderhoud kapitaalgoederen

6.2.1 Vastgoedbeheer

Het beheer en onderhoud zijn planmatig georganiseerd en gericht op het behoud van het gewenste kwaliteitsniveau waarin de beoogde functie van gebruik ongestoord mogelijk wordt gemaakt. Het onderhoud is uitgewerkt in een 4-jaarlijks te actualiseren Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP).

Sinds 1 januari 2016 heeft VRZHZ panden in eigendom, voor het onderhoud van deze panden is een voorziening ingesteld. In deze voorziening wordt jaarlijks een bedrag gestort. Gedurende het jaar worden de uitgaven gemonitord en gevolgd. Eventuele aanpassingen worden gerapporteerd in de financiële en bestuurlijke planning & control cyclus. De hoogte van de actuele voorzieningen waaronder MJOP's liggen zijn gepresenteerd in tabel 8.2.3.

6.2.2 Voertuigen, persoonlijke bescherming en uitrusting

Materieel & Logistiek
Onderhoud en reparatie aan voertuigen, persoonlijke bescherming en uitrusting voert de afdeling Materieel & Logistiek van de VRZHZ zelfstandig, dan wel onder regie extern uit. Hiervoor heeft zij in Dordrecht werkplaatsen ingericht. Onderhoud wordt uitgevoerd op basis van onderhoudsbladen en een onderhoudssysteem. Onze mensen zijn gecertificeerd om deze werkzaamheden uit te voeren.

Wij werken vanuit een meerjarig investeringsplan. Het meerjarig investeringsplan (MJIP) blijft ongewijzigd werken vanuit de methode "technische afschrijving" dat inzicht geeft in de te vervangen middelen (o.a. vaar- en voertuigen, persoonlijke beschermingsmiddelen). Wijzigingen worden vooraf, maar ook tussentijds bij onverwachte problemen, ter besluitvorming voorgelegd aan het directieteam en via de bestuursrapportages doorgeleid aan het algemeen bestuur.
Het MJIP geeft duidelijke richtinggevende kaders aan met betrekking tot de beschikbare budgetten voor de uitvoering van de desbetreffende jaarschijf. Een punt van aandacht blijft echter de prioritering, de

geldende regelgeving, de beschikbare menskracht ten behoeve van de uitvoering alsmede de planning van de leveringsketen. Het doorschuiven van een investering is uiteraard niet wenselijk, maar in sommige gevallen onvermijdbaar.
Voor sommige kosten van onderhoud zijn er ook voorzieningen getroffen (schuimblus-voertuigen, groot onderhoud blusboot en groot onderhoud materieel)

In 2023 zijn de geplande investeringen grotendeels volgens planning gerealiseerd en is er circa 10 miljoen aan materieel uitgegeven. De grootste investeringen betreffen de aanschaf van bluskleding, tankautospuiten, schuimblusvoertuigen (in aanbouw) en redvoertuigen.
Daarnaast zijn investeringen samengevoegd waardoor er minder nieuwe voertuigen zijn gekocht en een eerste stap in de financiering van de elektrificatie van de voertuigen genomen kon worden.

6.3 Financiering

6.3.1 Renteontwikkeling en -resultaat

De rentevergoeding op de rekening-courant is gelijk aan de daggeldrente. Ultimo 2022 was de rente 2,162%. Ultimo boekjaar is het rentepercentage 3,905%[1]. De gerealiseerde rentebaten zijn in 2023 €363.609. De totale rentelast bedraagt €425.103. Het renteresultaat 2023 is €61.494. De rentebaten bestaan uit de toegekende rente aan de kapitaallasten en reserves en de rentevergoeding over de uitstaande geldleningen.

6.3.2 Kasgeldlimiet

Onder kasgeldlimiet wordt verstaan: "een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar". Op grond van artikel 2, lid 1 van de uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden is de kasgeldlimiet voor de gemeenschappelijke regelingen vastgesteld op 8,2%[2].
De kasgeldlimiet is een instrument om het renterisico op de netto vlottende schuld te beperken. Hiermee wordt voorkomen dat fluctuaties in de korte rente (maximaal 1 jaar) een relatief grote impact op de rentelasten hebben. De kasgeldlimiet is bepaald op een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van de jaarbegroting, zoals deze bij aanvang van het jaar is vastgesteld, met een ministeriële regeling vastgesteld minimumbedrag.

[1] https://www.euribor-rates.eu/nl/actuele-euribor-tarieven/2/euribor-rente-3-maanden/
[2] Bron: Overheid.nl 21-12-2015

Saldo ultimo maand	mnd	x €1.000	mnd	x €1.000	mnd	x €1.000	mnd	x €1.000
1 Vlottende korte schuld	1	10.000	4	0	7	10.000	10	0
	2	0	5	0	8	10.000	11	0
	3	0	6	0	9	0	12	0
2 Vlottende middelen	1	11.644	4	6.696	7	9.210	10	7.587
	2	7.798	5	11.346	8	15.704	11	15.256
	3	15.480	6	6.462	9	13.629	12	8.454
3 Netto vlottende schuld (+) danwel netto vlottende middelen (-)	1	-1.644	4	-6.696	7	790	10	-7.587
	2	-7.798	5	-11.346	8	-5.704	11	-15.256
	3	-15.480	6	-6.462	9	-13.629	12	-8.454
4 Gemiddelde netto vlottende schuld (+) danwel gemiddelde overschot vlottende middelen (-)		-8.307		-8.168		-6.181		-10.432
5 Kasgeldlimiet		4.033		4.033		4.033		4.033
6a Ruimte onder kasgeldlimiet (5-4)		12.340		12.201		10.214		14.465
6b Overschrijding van de kasgeldlimiet (4-5)		0		0		0		0
7 Begrotingstotaal		49.184		49.184		49.184		49.184
8 Percentage regeling		8,2%		8,2%		8,2%		8,2%
9 Kasgeldlimiet		4.033		4.033		4.033		4.033

Toelichting

Post 1: het gezamenlijke bedrag van:

1. opgenomen gelden met een oorspronkelijke rente typische looptijd van korter dan 1 jaar,
2. de schuld in rekening-courant,
3. de voor een termijn van korter dan 1 jaar ter bewaring in de kas gestorte gelden van derden,
4. overige geldleningen die geen onderdeel uitmaken van de vaste schuld.

Post 2: het gezamenlijke bedrag van:

2. de tegoeden in rekening-courant,
3. de overige uitstaande gelden met een rente typische looptijd van korter dan 1 jaar.

Post 7: Begrotingstotaal:

De stand van de begroting per 1 januari van het desbetreffende jaar.

6.3.3 Renterisiconorm

Onder renterisiconorm wordt verstaan: "een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de vaste schuld bij aanvang van het jaar". Op grond van artikel 2, lid 2 van de uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden (Wet Fido) is de renterisiconorm voor de gemeenschappelijke regelingen vastgesteld op 20% met een minimum van € 2,5 miljoen[3]. Dit houdt in dat in een jaar niet meer dan 20% van het begrotingstotaal aan herfinanciering of renteherziening toegestaan is. Het Rijk heeft het maximumpercentage ingesteld om ervoor te zorgen dat de rentelast over de jaren min of meer stabiel blijft.

De renterisiconorm is in 2023 niet overschreden zoals blijkt uit onderstaande tabel.

[3] Bron: Overheid.nl 21-12-2015

Bedragen x € 1.000	Begroting	Realisatie
1) Renteherzieningen	-	-
2) Aflossingen	3.758	3.758
3) Renterisico (1+2)	3.758	3.758
4) Renterisiconorm komend jaar	9.837	16.206
5a) Ruimte onder renterisiconorm (= 4>3)	6.079	12.448
5b) Overschrijding renterisiconorm (= 3>4)	0	0
Berekening renterisiconorm		
Begrotingstotaal komend jaar	49.184	81.032
Percentage	20,00%	20,00%
Regeling (4)	9.837	16.206

6.3.4 EMU saldo

Het EMU-saldo geldt binnen de Europese Unie als een indicator om de gezondheid van de overheidsfinanciën te kunnen bepalen. Dit cijfer geeft aan of een overheid een overschot of een tekort heeft. Dit cijfer moet opgenomen worden omdat het Rijk een verplichting heeft naar Europa.

				T	T+1
				2022	**2023**
EMU-SALDO				**1.447**	**-224**
Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vast	Kapitaalverstrekkingen en leningen	-120	1.380
			Uitzettingen	-21	0
		Vlottende activ	Uitzettingen	18.018	-11.397
			Liquide middelen	0	2
			Overlopende activa	1.012	1.868
	Passiva	Vaste Passiva	Vaste schuld	4.244	3.742
		Vlottende pass	Vlottende schuld	12.390	-11.992
			Overlopende passiva	-61	-1.911
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				**869**	**226**

6.3.5 Schatkistbankieren

Het schatkistbankieren is in de loop van 2013 geïntroduceerd. Alle decentrale overheden dienen het overgrote deel van hun overtollige middelen aan te houden in de schatkist. Dit gebeurt op een rekening-courant bij het Agentschap van het Ministerie van Financiën. Met overtollige middelen worden de liquide middelen bedoeld die (nog) niet nodig zijn voor het uitvoeren van de publieke taak.
Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen, is een drempelbedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden.

Het drempelbedrag voor 2023 is gelijk aan 2,00% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan €500 miljoen. Indien het begrotingstotaal hoger is dan
€500 miljoen is de drempel gelijk aan €10 miljoen plus 0,2% van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat. De drempel is nooit lager dan €1.000.000.

De benutting van het drempelbedrag wordt berekend als gemiddelde over alle dagen in het kwartaal. Gemiddeld mag een decentrale overheid dan ook maximaal het drempelbedrag buiten de schatkist hebben gehouden.

De berekening van het drempelbedrag van de VRZHZ is opgenomen in onderstaande tabel.

	Kwartaal 1 x €1.000	Kwartaal 2 x € 1.000	Kwartaal 3 x € 1.000	Kwartaal 4 x € 1.000
Gemiddelde saldo overtollige middelen (4)	293	307	303	307
5) Drempelbedrag	984	984	984	984
6a) Ruimte onder drempelbedrag (5-4)	690	677	680	677
6b) Overschrijding van het drempelbedrag (4-5)	0	0	0	0
Berekening drempelbedrag (5= 5a x 5b)				
Begrotingstotaal (5a)	49.184	49.184	49.184	49.184
Percentage regeling (5b)	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%

6.3.6 Kredietrisico's

In verband met de beëindiging van de samenwerking met de private partij VRZHZ Participatie BV is door VRZHZ Participatie B.V. een transitievergoeding betaald waarvoor VRZHZ een langlopende lening heeft verstrekt voor een bedrag van € 1.200.000. Jaarlijks wordt een bedrag van € 120.000 afgelost, waarna de resterende hoofdsom ultimo 2023 €240.000 bedraagt. Als gevolg van de fusie is de vordering van rechtswege overgegaan op Spinel Veiligheidscentrum B.V. In 2023 is er in verband met de gedane investering aan het Bedrijfsgebouw bij Spinel Veiligheidscentrum een lening overeenkomst gesloten van €1.500.000. Deze geldlening heeft een looptijd van 15 jaar, tegen een vaste rente van 3,55% per jaar. De aflossing per kwartaal zal € 25.000 bedragen.

Naar verwachting wordt het boekjaar 2023 van Spinel Veiligheidscentrum B.V. positief afgesloten. In 2023 heeft Spinel Veiligheidscentrum B.V. voldaan aan haar betalingsverplichtingen.

Door de verstrekking van de nieuwe geldlening en de aflossing is het totale kredietrisico vermeerderd ten opzichte van vorig jaar. De liquiditeitspositie van Spinel Veiligheidscentrum B.V. is verbeterd. De verbeterde positie treft u ook aan in de geactualiseerde risico-paragraaf. Zie hiervoor hoofdstuk 6.5 Verbonden Partijen en bijlage 4.

Kredietrisico (ultimo 2023)	Gegarandeerd/verstrekt bedrag *(in €)*	Kredietrisico *(in €)*
Garanties t.b.v. rechtspersonen	420.800	4.208
Verstrekte leningen	1.740.000	17.400
Totaal	**2.160.800**	**21.608**

6.3.7 Rentetoerekening

Het toerekenen van rente aan de taakvelden vindt vanaf 2018 conform de gewijzigde BBV plaats via het taakveld Treasury. Hiertoe worden alle rentelasten en rentebaten in eerste instantie op het taakveld Treasury geboekt. In onderstaand schema is weergegeven hoe de rentetoerekening voor de jaarrekening 2023 heeft plaatsgevonden.

Rentetoerekening	*x €1.000*
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	425
Externe rentebaten over de korte en lange financiering	-428
Saldo rentelasten en rentebaten	-3
Rentelast projectfinanciering aan taakveld doorberekenen	0
Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente	-3
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	-364
Gerealiseerd renteresultaat op taakveld Treasury	-367

6.3.8 Financieringspositie

Ultimo 2023 is het saldo van de liquide middelen € 309.089.
Door het aanhouden van de overtollige middelen in de schatkist wijkt het saldo niet substantieel af van het saldo ultimo 2022.

Kasstroomoverzicht	2023		2022	
1. Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat		**4.230.939**		**1.540.644**
Correcties voor:				
Afschrijvingen	4.633.544		4.740.274	
Afschrijvingen desinvesteringen	(2.522.237)		(1.646.507)	
Afschrijvingen immateriële vaste activa	207.199		207.199	
Onttrekkingen reserveringen t.g.v. exploitatie	(1.100.545)		(1.622.935)	
Toevoegingen reserveringen t.l.v. exploitatie	3.795.324		204.154	
Toevoegingen reserveringen t.l.v. resultaat vorig jaar	(1.540.644)		(8.492)	
Rente reserveringen	-		-	
Voorzieningen	518.795		(222.160)	
Veranderingen in vlottende middelen:				
Vorderingen op openbare lichamen	3.101.947		(7.565.245)	
Voorraad	(340.110)		4.369	
Onderhanden werk	-		-	
Overige vorderingen en overlopende activa	(684.395)		(1.434.446)	
Crediteuren	(1.909.777)		2.170.283	
Overige schulden en overlopende passiva	(2.871.388)		900.649	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	7.687.913		(10.701.412)	
Rekening Courant	(100.000)		330.000	
Kasstroom uit operationele activiteiten		***8.875.624***		***-14.644.268***
2. Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringen (immateriële vaste activa)	-			
Investeringen (materiële vaste activa)	(10.296.072)		(5.977.598)	
Investeringen (financiële vaste activa)	(1.500.000)			
Desinvesteringen (materiële vaste activa)	3.289.155		4.687.422	
Desinvesteringen (financiële vaste activa)				
Aflossingen op leningen u/g	120.000		120.000	
Waarborgsommen	-		21.375	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		***-8.386.917***		***-1.148.801***
3. Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Uitkering tgv reserves uit resultaat voorgaand jaar	1.540.644		8.492	
Ontvangsten uit langlopende leningen	7.500.000		7.500.000	
Ontvangsten uit kasgeldleningen	(10.000.000)		10.000.000	
Aflossingen op leningen o/g	(3.757.994)		(3.256.277)	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		***-4.717.350***		***14.252.215***
		2.296		**-210**
Saldo liquide middelen 1 januari	306.794		307.003	
Saldo liquide middelen 31 december	309.089		306.794	
		2.296		**-210**

In het kasstroomoverzicht wordt de mutatie van de liquide middelen onderbouwd.

6.4 Bedrijfsvoering

De paragraaf "Bedrijfsvoering" behoort tot de bij het BBV verplichte paragrafen. VRZHZ hanteert in haar programmabegroting en programmaverantwoording vier beleidsdoelstellingen. Eén hiervan betreft de beleidsdoelstelling "Investeren in bedrijfsvoering – professionaliteit", welke gewijd is aan de bedrijfsvoering van de Veiligheidsregio. Omwille van de leesbaarheid en om dubbelingen te voorkomen verwijzen wij u voor de inhoudelijke verantwoording over de bedrijfsvoering naar hoofdstuk 4.4.

Ten aanzien van de bedrijfsvoering worden de volgende kentallen gerapporteerd:

Kengetal		2023	2022
Personeelsleden in dienst	Medewerkers	336	321
	Vrijwilligers	732	693
Instroom	Medewerkers	14	26
	Vrijwilligers	325	52
Uitstroom	Medewerkers	11	31
	Vrijwilligers	31	52
Ziekte	Verzuim	4,40%	3,98%
Personeelskosten	Medewerkers	€26.703.316	€24.045.477
	Vrijwilligers	€3.879.207	€3.511.029
Personeel van derden	Kosten	€1.106.305	€1.056.819
Automatisering	Kosten	€1.788.273	€1.704.970

Rechtmatigheidsverantwoording

Toelichting rechtmatigheidsverantwoording
Op 23 februari 2023 heeft het algemeen bestuur ingestemd met de notitie Rechtmatigheidsverantwoording met de daarin verwoorde voorstellen. Dit zijn de voorstellen;

1) om als basis ambitieniveau de financiële rechtmatigheidsverklaring af te laten geven door het DB vanaf het boekjaar 2023;

2) om 3% van het lastentotaal (inclusief dotaties aan reserves) te hanteren als tolerantiegrens (verantwoordingsgrens), waarboven afwijkingen moeten worden toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording van de jaarrekening. Het gaat om afwijkingen in de vorm van posten die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen, posten waarbij voor de organisatie onduidelijkheid bestaat over de rechtmatigheid en om deze tolerantiegrens op te laten nemen in het Controleprotocol inclusief Normenkader 2023;

3) om, naast afwijkingen die boven de eerdergenoemde 3% uitkomen, ook afwijkingen vanaf 1% in de paragraaf bedrijfsvoering toe te lichten (rapportagegrens) en deze rapportagegrens op te nemen in het Controleprotocol inclusief Normenkader 2023.

De geconstateerde afwijkingen ten aanzien van het begrotingscriterium komen boven de tolerantiegrens van 3% uit. Vanwege de omvang zijn de geconstateerde afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording toegelicht. Daarnaast is in de rechtmatigheidsverantwoording de onrechtmatigheid op het voorwaarden criterium toegelicht.

6.5 Verbonden partijen

In de volgende tabellen is opgenomen in hoeverre de verbonden partijen hebben bijgedragen aan het behalen van de doelstellingen van de VRZHZ (zoals opgenomen in de begroting).

Verbonden partij	Spinel Veiligheidscentrum B.V. te Dordrecht	
Aard activiteiten en financiering	De vennootschap is eigenaar en exploitant van het opleidings- en oefenterrein voor brandweer en hulpdiensten, gelegen aan Spinel 100 te Dordrecht. De vennootschap heeft een eigen begroting, jaarrekening en financiële administratie cf. Titel 9 BW2. Huisbankier is BNG Bank. De VRZHZ staat, als enig aandeelhouder, garant voor de financiering bij de BNG Bank. De VRZHZ betaalt bijdrage voor het opleiden, trainen en oefenen van repressief personeel (inkomsten van de vennootschap). De VRZHZ verkoopt zelf 'trainings-arrangementen' en trainingen aan publieke en private partijen, teneinde inkomsten van derden te genereren.	
Openbaar belang dat wordt behartigd	Opleiding, training en oefening van repressief personeel (voornamelijk brandweer) in de regio ZHZ. Een eigen oefenterrein in de regio is van belang om vrijwilliger en beroepskrachten in dichte nabijheid van woonplaats/kazerne te kunnen trainen en oefenen.	
Bestuurlijke betrokkenheid	1. VRZHZ is 100% aandeelhouder 2. Leden van het Algemeen Bestuur hebben zitting in aandeelhoudersvergadering namens de aandeelhouder (VRZHZ) 3. Drie leden van Dagelijks Bestuur vormen de toezichthouder van de vennootschap (Raad van Commissarissen) 4. Algemeen directeur VRZHZ is directeur-bestuurder van de vennootschap	
Relevante ontwikkelingen/ risico's	1. De VRZHZ staat (sinds 2005) garant voor de totale lening bij de BNG Bank. De vennootschap heeft in overleg met de RvC en de VRZHZ herstelmaatregelen genomen. De liquiditeit zal op langere termijn aantrekken. Met de onderliggende businesscase is er geen direct risico op een claim van de BNG Bank op de borg. 2. Per 31/12/2015 is de samenwerkingsovereenkomst (PPS) verlopen t.b.v. de exploitatie over de periode 2005-2015. Een andere B.V. van de VRZHZ was hierin commandite. Voor de beëindiging van de samenwerking is een overeenkomst gesloten. Dit heeft geleid tot de betaling van een transitievergoeding van €1,2 mln. Voor betaling van deze vergoeding heeft de B.V. vreemd vermogen aangetrokken bij de VRZHZ. Deze verplichting is overgenomen in de businesscase van Spinel Veiligheids-centrum B.V. Als gevolg van een nieuw aangetrokken lening voor Proces Plant Industrie (PIP) waarvoor de VRZHZ ook garant staat, is het financiële risico gestegen naar €0,5 mln. 3. In september 2019 is in afstemming met de belastinginspecteur een verzoek voor een fiscale eenheid BTW tussen de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid en Spinel Veiligheidscentrum B.V. ingediend. Op 11 maart 2022 is hier een beslissing op ontvangen. Vanaf 1 april merkt de belastingdienst de Veiligheidsregio Zuid Holland Zuid en Spinel Veiligheidscentrum B.V. aan als fiscale eenheid voor de btw. Deze beslissing is gebaseerd op artikel 7, lid 4 van de Wet op de omzetbelasting 1968. 4. Met ingang van begroting 2023 is de garantieomzet met de VRZHZ komen te vervallen	
Financiële kengetallen *	Jaarresultaat 2022	€ 527.815
	Eigen vermogen per 01-01-2022	€ 2.705.148
	Eigen vermogen per 31-12-2022	€ 3.232.963
	Vreemd vermogen per 01-01-2022	€ 1.969.011
	Vreemd vermogen per 31-12-2022	€ 1.471.225
	Solvabiliteit per 01-01-2022 (eigen vermogen / totaal vermogen)	57,87%
	Solvabiliteit per 31-12-2022 (eigen vermogen / totaal vermogen)	68,73%

** Ten tijde van opstelling zijn de cijfers nog niet bekend. Om die reden zijn de cijfers van 2022 weergegeven.*

Verbonden partij	Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (voorheen Instituut Fysieke Veiligheid)
Aard activiteiten en financiering	1. Het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) is het publiek kennisinstituut dat veiligheidsregio's, Rijksoverheid en crisispartners onderling verbindt en versterkt met onderzoek, onderwijs, ondersteuning en informatie. Het NIPV fungeert als een centre of expertise als het gaat om 2. De activiteiten van het NIPV worden voornamelijk gefinancierd uit Rijksbijdragen en bijdragen van Veiligheidsregio's en uit de Bijdrage Doeluitkering Rampenbestrijding
Openbaar belang dat wordt behartigd	Het NIPV draagt bij aan de maatschappelijke doelstelling om Nederland samen veiliger en veerkrachtiger te maken.
Bestuurlijke betrokkenheid	1. Het NIPV is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo). Het NIPV is in de Wet veiligheidsregio's vastgelegd onder de naam Instituut Fysieke Veiligheid. 2. Het bestuur van het NIPV is verantwoordelijk voor alle taken en werkzaamheden die het NIPV uitvoert in het kader van de Wet veiligheidsregio's. 3. De voorzitters van de 25 Veiligheidsregio's vormen samen het algemeen bestuur van het NIPV
Relevante ontwikkelingen/ risico's	Begin 2022 heeft het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) een nieuwe naam gekregen, te weten Nederlands Instituut Publieke Veiligheid

B. Jaarrekening

7. Overzicht van baten en lasten

7.1 Gerealiseerde baten en lasten

VRZHZ kent het programma Veiligheid. Binnen het programma worden organisatie-eenheden onderkend. Onderstaand is het resultaat opgenomen, voorzien van een toelichting op de incidentele en structurele resultaten voor bedragen hoger dan 200k.

Concernniveau *Bedragen x € 1.000*	Primaire begroting 2023	Begroting Burap-I 2023	Begroting Burap-II 2023	Realisatie en Verplichting 2023	Saldo 2023	Voordeel/ Nadeel 2023	Incidenteel 2023	Structureel
Totaal lasten	49.108	50.298	54.180	72.975	-18.795	N	-17.898	-896
Totaal baten	-48.474	-50.224	-53.656	-79.901	26.245	V	26.126	119
Gerealiseerd totaal saldo van baten en last	**634**	**74**	**525**	**-6.926**	**7.450**	**V**	**8.228**	**-778**
Toevoegingen aan reserves	77	117	397	3.795	-3.399	N	-3.429	
Onttrekkingen aan reserves	-711	-191	-921	-1.101	179	V	210	
Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**0**	**-4.231**	**4.231**	**V**	**5.009**	**-778**
Incidentele reserves								
Vorming reserve Spoorzone					-1.760			
Vorming reserve Duurzaamheid					-400			
Aanvulling reserve Transitie Organisatie					-220			
Aanvulling reserve Crisisbeheersing en informatievoorziening					-76			
Aanvulling reserve Aanbestedingstrajecten					-200			
Ophogen weerstandsvermogen					-590			
Gerealiseerd resultaat na resultaatbestemming					**985**	**V**		

Als gevolg van afrondingen kunnen kleine verschillen ontstaan

Overzicht van baten en lasten naar taakveldindeling

Taakveld	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning			
0.4 - Overhead	327	13.263	-12.937
0.5 - Treasury	364	-3	367
0.8 - Overige baten en lasten	52.940	5.691	47.250
0.9 - Vennootschapsbelasting	0	22	-22
0.10 - Mutaties reserves	1.101	3.795	-2.695
0.11 - Resultaat van de rekening baten / lasten	0	4.231	-4.231
1. Veiligheid 1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	7.154	34.886	-27.732
6. Sociaal Domein 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	19.116	19.116	
Totaal	**81.001**	**81.001**	**0**

Analyse van het overzicht van baten en lasten en het resultaat 2023

Bedragen x € 1.000		begroting 2023	Burap-I 2023	Burap-II 2023	Verplichting 2023	2023	Nadeel 2023	2023	
Lasten	1.1 Salarissen en sociale lasten	29.561	29.717	32.635	30.016	2.620	V	2.620	-1
	2.1 Belastingen	274	264	266	259	7	V	11	-3
	3.5.1 Ingeleend personeel	391	285	361	1.106	-746	N	-786	40
	3.8 Overige goederen en diensten	13.184	13.580	14.924	34.743	-19.819	N	-18.969	-850
	5.1 Rente	497	497	497	425	72	V	72	
	6.1 Financiële transacties	210	210	210	207	3	V	0	3
	7.2 Mutatie voorzieningen	778	702	813	1.167	-354	N	-354	0
	7.3 Afschrijvingen	4.683	4.559	4.559	4.634	-75	N	-75	0
	7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	0			0		N	0	0
	7.5 Overige verrekeningen	-471	486	-85	418	-503	N	-418	-85
Totaal lasten		**49.108**	**50.298**	**54.180**	**72.975**	**-18.795**	**N**	**-17.898**	**-896**
Baten	3.5.2 Uitgeleend personeel	-230	-743	-751	-1.193	442	V	383	60
	3.8 Overige goederen en diensten	-963	-825	-1.147	-9.402	8.255	V	8.225	30
	4.3.1 Inkomensoverdrachten - Rijk	-5.664	-7.102	-7.548	-23.399	15.851	V	15.823	29
	4.3.2 Inkomensoverdrachten - Gemeenten	-41.618	-41.553	-44.210	-45.543	1.333	V	1.333	
	5.1 Rente	1	0	0	-364	364	V	364	
	7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	0	0	0	0	0	V		
Totaal baten		**-48.474**	**-50.224**	**-53.656**	**-79.901**	**26.245**	**V**	**26.126**	**119**
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten		**634**	**74**	**525**	**-6.926**	**7.450**	**V**	**8.228**	**-778**
	7.1 Toevoegingen aan reserves	77	117	397	3.795	-3.399	N	-3.429	-
	7.1 Onttrekkingen aan reserves	-711	-191	-921	-1.101	179	V	210	-
Gerealiseerd resultaat		**0**	**0**	**0**	**-4.231**	**4.231**	**V**	**5.009**	**-778**
Incidentele reserves									
Vorming reserve Spoorzone						-1.760			
Vorming reserve Duurzaamheid						-400			
Aanvulling reserve Transitie Organisatie						-220			
Aanvulling reserve Crisisbeheersing en informatievoorziening						-76			
Aanvulling reserve Aanbestedingstrajecten						-200			
Ophogen weerstandsvermogen						-590			
Gerealiseerd resultaat na resultaatbestemming						**985**	**V**		

Als gevolg van afrondingen kunnen kleine verschillen ontstaan.

Het jaarresultaat voor bestemming is **€4,23 mln.** positief:

Hieronder geven we eerst in algemene zin een toelichting op dit resultaat voor en na bestemming, gerefereerd aan de prognose bij Burap-II. Vervolgens gaan we vanaf paragraaf 7.1.1. in op een toelichting vanuit de verschillende economische categorieën.

Het resultaat voor bestemming

Het resultaat voor bestemming bedraagt €4,23 mln. Het verschil ten opzichte van de prognose ten tijde van Burap-II (€2,56 mln.) is te verklaren aan de hand van de volgende (afgeronde bedragen x € 1000):

1. Spoorzone €1.760; Project Spoorzone werd tot vorig jaar verantwoord onder de 'vooruit ontvangen bedragen'. Over het algemeen zijn dit soort middelen gekoppeld aan een verantwoordings- en terugbetalingsplicht richting de verstrekker van de bijdrage. Inmiddels is gebleken dat in dit geval die verantwoordings- en terugbetalingsplicht er niet (meer) is. Omdat deze gelden wél een specifiek bestedingsdoel hebben, wordt voorgesteld om voor het genoemde bedrag een (bestemmings)reserve te vormen.
2. -€310 betreft de vorming van de voorziening RVU (Regeling Vervroegde Uittreding) conform het besluit van het Algemeen Bestuur van 07-12-2023 (95141_Burap-II 2023)
3. -€1.420 betreft de vorming van diverse reserves conform het besluit van het Algemeen Bestuur van 07-12-2023 (95141_Burap-II 2023)
4. Het voordeel op economische categorie 1.1 Salarissen en sociale lasten is €875 hoger dan was voorzien bij Burap-II.
5. De baten op economische categorie 3.8 Overige goederen en diensten zijn €908 hoger dan was voorzien bij Burap-II.
6. De afschrijvingslasten op economische categorie 7.3 zijn €156 hoger dan was voorzien in Burap-II.

Voor verdere toelichting met betrekking tot de realisatie zie hoofdstuk 7.1.1 en 7.1.2.

Het resultaat na bestemming

A. Vanwege het vormen van de reserve Spoorzone in opdracht van de accountant:

In de Managementletter 2023 heeft de accountant (PSA) een opmerking geplaatst met betrekking tot het project Spoorzone. Spoorzone werd tot vorig jaar verantwoord onder de 'vooruit ontvangen bedragen'. Over het algemeen zijn dit soort middelen gekoppeld aan een verantwoordings- en terugbetalingsplicht richting de verstrekker van de bijdrage. Inmiddels is gebleken dat in dit geval die verantwoordings- en terugbetalingsplicht er niet is. Omdat deze gelden wél een specifiek bestedingsdoel hebben zal een (bestemmings)reserve gevormd moeten worden.

B. Vanwege bestemmingsreserves

Tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 18-04-2024 zijn de volgende bestemmingsreserves besloten:

Reserve Duurzaamheid	€ 400.000
Reserve Transitie Organisatie	€ 220.000
Reserve Aanbestedingstrajecten	€ 200.000

C. Vanwege een aanvullende dotatie in de reserve Crisisbeheersing en informatievoorziening

Vanuit de extra BDUR-uitkering, ontvangen voor crisisbeheersing en informatievoorziening, resteert eind 2023 bovenop de reserve die al gevormd is bij BURAP-II nog een restant van € 75.576. Voorgesteld wordt om dit restant toe te voegen aan deze reserve (NB dit geld mag niet gebruikt worden om tekorten op reguliere taken te dekken maar mogen wel in een reserve worden gezet).

D. Vanwege het ophogen van het weerstandsvermogen

In samenhang met de wens tot minder bestemmingsreserves is in het algemeen bestuur gesproken over de hoogte van het weerstandsvermogen. Deze hoogte is bepaald in 2016 en sinds die tijd niet meer geïndexeerd. In dit gesprek is een risico-analyse betrokken. De voorkeur gaat uit naar een hogere algemene reserve in plaats van verschillende potten als het gaat om afdekken van risico's. Dit geeft enerzijds de VRZHZ ruimte om risico's te beheersen en voorkomt anderzijds dat voor iedere onverwachte ontwikkeling de VRZHZ bij de gemeenten aan moet kloppen. Daarom heeft het algemeen bestuur op 18 april 2024 ingestemd het weerstandsvermogen te verhogen van € 510.000 naar € 1.100.000. Deze verhoging is gekoppeld aan de opdracht om in een vervolg financieel onderzoek de risico-analyse verder aan te scherpen als basis voor de bepaling van het gewenste weerstandsvermogen.

7.1.1 Lasten

Hieronder worden de grootste afwijkingen ten opzichte van Burap-II toegelicht.

1.1 *Salarissen en sociale lasten **voordeel** €2.620.000 voordeel*

Incidenteel

Door onderbezetting op de afdelingen Directie, Bedrijfsvoering, Risicobeheersing en Brandweerzorg, ontstaat per saldo een voordeel op de loonkosten van €2.620.000. Deze onderbezetting wordt veroorzaakt door krapte op de arbeidsmarkt en het niet invullen van vacatureruimte. Alleen al op de afdeling Risico en Crisisbeheersing is de onderschrijding €1.296.707. Met de extra BDuR gelden versterking crisisbeheersing en informatievoorziening is de afdeling Crisisbeheersing met 8 formatieplaatsen vergroot. De volledige salarislasten zullen pas in het jaar 2024 in de cijfers zichtbaar zijn. In 2023 heeft dit een extra een onderschrijding veroorzaakt van €386.411, dit bedrag is toegevoegd aan de reserve Crisisbeheersing en informatievoorziening. De vacatureruimte wordt gedeeltelijk ingevuld door inhuur (zie lasten economische categorie 3.5.1 ingeleend personeel).

3.5.1 *Ingeleend personeel **nadeel** €746.000*

Incidenteel

Het door de krapte op de arbeidsmarkt niet kunnen invullen van vacatures heeft geleid tot het inlenen van personeel en levert een incidenteel nadeel op van -€786.000. Het nadeel op deze categorie wordt gedekt uit het voordeel op de categorie Salarissen en sociale lasten (zie lasten economische categorie 1.1 Salarissen en sociale lasten). Een deel van deze extra inhuur betreft Oekraïne en COA-projecten.

Structureel

€40.000 voordeel door het beëindigen van consultancycontract met Magenta

3.8 *Overige goederen en diensten **nadeel** €19.819.000*

Incidenteel

Op deze kostencategorie zijn een aantal kostenplaatsen die leiden tot een incidenteel nadeel van €19.819.000. De meest in het oog springende afwijkingen worden nader toegelicht.

Op projecten is een overschrijding van €19.267.801. Deze kosten betreffen de kosten in relatie tot Oekraïne en COA. Hier staan baten tegenover. De projecten worden via de balans (overlopende passiva) verwerkt. Het saldo op de productgroep projecten is nul.

Het saldo van de baten en lasten voor het project Spoorzone werden tot vorig jaar verantwoord onder de 'vooruit ontvangen bedragen'. Omdat deze gelden een specifiek bestedingsdoel hebben dient een (bestemmings)reserve gevormd te worden. Het nadeel van €885.358 zal worden onttrokken aan, de bij de resultaatbestemming gevraagde, te vormen reserve Spoorzone (zie baten economische categorie 3.8 Overige goederen en diensten)

Verder zijn er nog diverse kleinere (< € 200.000) nadelen zoals;
- nadeel op schoonmaakkosten
- nadeel op afvalverwerking
- nadeel op huisvestingskosten
- nadeel kosten vorming en opleiding vakbekwaam worden en blijven.

Incidenteel voordeel
Op het project Versterking Crisisbeheersing is een voordeel van €458.165. Een gedeelte van dit bedrag is toegevoegd aan de reserve Crisisbeheersing en Informatievoorziening

Verder zijn er nog diverse kleinere (< €200.000) voordelen zoals;
- voordeel op overige kosten en algemene beleidsontwikkeling en innovatie
- voordeel op externe advieskosten
- voordeel op kosten softwarelicenties en informatieveiligheid
- voordeel op kosten communicatie
- voordeel op huurkosten
- voordeel op kosten RCC

Structureel
Op deze kostencategorie zijn ook een aantal zaken die leiden tot een structureel nadeel van €850.000. De meest in het oog springende afwijkingen zijn;
- nadeel op de leergangen V&O €391.000
- nadeel energie en verwarming €186.486

Verder zijn er nog diverse kleinere (< €200.000) nadelen zoals;
- nadeel bijdrage Landelijke Meldkamer en contributies
- nadeel schoonmaakkosten
- nadeel kosten Arbo en keuringen
- nadeel kosten vorming en opleiding Risico en Crisisbeheersing

7.1 *Mutatie reserves **nadeel** €3.399.000*

Incidenteel
Na definitieve vaststelling van de jaarstukken 2022 (AB 29-06-2023 /93389_Jaarstukken 2022) heeft conform besluit een storting in de volgende reserves plaatsgevonden;
- Reserve huur Romboutslaan €459.679
- Reserve egalisatie kapitaallasten €500.000
- Reserve verhuizen RCC en inrichten Kohnstammlaan €489.927

Deze toevoegingen aan de reserves worden gedekt door een bijdrage van de gemeenten (zie baten economische categorie 4.3.2 Inkomensoverdrachten Gemeenten).

Conform het besluit van het Algemeen Bestuur van 07-12-2023 (95141_Burap-II 2023) zijn de volgende reserves gevormd/aangevuld;

- Reserve crisisbeheersing en informatievoorziening €769.000
- Reserve dekking kapitaallasten meubilair €118.472
- Reserve aanbestedingstrajecten €200.000
- Aanvulling reserve egalisatiekapitaallasten €333.000

Verder is er een bijdrage van Spoorzone van €587.096 toegevoegd aan de reserve schuimtransitie.

7.2 *Mutaties voorzieningen **nadeel** € 354.000*

Incidenteel

De voorziening verlofsparen is als gevolg van wettelijke wijzigingen gevormd in 2022. In 2023 heeft er een dotatie van €94.829 plaatsgevonden aan de voorziening verlofsparen. Dit is €43.662 meer dan begroot.

Conform het besluit van het Algemeen Bestuur van 07-12-2023 (95141_Burap-II 2023) is de voorziening RVU (Regeling Vervroegde Uittreding) gevormd voor een bedrag van €310.000.

7.5 *Overige verrekeningen **nadeel** €503.000*

Incidenteel

€418.276 betreft diverse desinvesteringen, deze kosten worden gecompenseerd door de incidentele baten met betrekking tot diverse verkopen (zie baten economische categorie 3.8 Overige goederen en diensten).

Structureel

Verder is er een structureel nadeel van €84.830

7.1.2 Baten

Hieronder worden de grootste afwijkingen ten opzichte van Burap-II toegelicht.

3.5.2 *Uitgeleend personeel **voordeel** €442.000*

Incidenteel

Het voordeel van €383.000 op deze kostencategorie is te verklaren door het detacheren van personeel en het doorberekenen van kosten voor personeel aan het COA, USAR en Spinel.

Structureel

Een structureel voordeel van €60.000 ontstaat door de indexering van de door te belasten kosten voor personeel aan o.a. Spinel.

3.8 *Overige goederen en diensten **voordeel** €8.225.000*

Incidenteel

In 2023 is een voordeel van €91.218 ontstaan door de vrijval van de voorziening frictiekosten.

Diverse verkopen leiden tot een voordeel van €731.176. Deze opbrengsten compenseren het nadeel bij de lasten op economische categorie 7.5 overige verrekeningen.

€270.841 is doorbelast aan Rijkswaterstaat voor het project Haringvlietburg en Heinenoordtunnel.

De baten voor het project Spoorzone werden tot vorig jaar verantwoord onder de 'vooruit ontvangen bedragen'. Omdat deze gelden een specifiek bestedingsdoel hebben dient een (bestemmings)reserve gevormd te worden. Het voordeel van €2.645.621 zal, na aftrek van kosten (zie lasten economische categorie 3.8 Overige goederen en diensten), worden gestort in, de bij de resultaatbestemming gevraagde, te vormen reserve Spoorzone. Netto zal een bedrag van €1.760.263 gestort worden in de reserve Spoorzone).

Er is voor €587.097 onttrokken uit de reserve schuimtransitie.

Verder is er een voordeel van €170.000 door extra inkomsten uit opleidingen en €120.000 voordeel door uitgevoerde werkzaamheden bij Materieel & Logistiek (werkplaats).

De doorbelasting van Oekraïne en COA gezamenlijk bedraagt €3.293.744. Daarnaast zijn er nog opbrengsten voor USAR €273.632

Structureel
Verder is hier een structureel voordeel bereikt van €30.000.

4.3.1 *Inkomensoverdrachten - Rijk **voordeel** €15.851.000*
Incidenteel
€15.822.684 heeft betrekking op de compensatie van het Rijk voor de kosten van COA en Oekraïne

Structureel
Bijdrage 2023 25KV is €28.757 hoger dan geraamd.

4.3.2 *Inkomensoverdrachten – Bijdragen gemeenten **voordeel** €1.332.537*
Incidenteel
Dit betreft een bijdrage van de gemeenten ten behoeve van de resultaatbestemming 2022 van €1.484.359 (zie ook lasten economische categorie 7.1 Mutaties reserves)

De bijdrage van gemeente Dordrecht met betrekking tot FLO is €151.821 lager dan begroot.

5.1 *Rente **voordeel** €363.609*
Incidenteel
Dit betreft de rente op de schatkistrekening. Door het afsluiten van een kasgeldlening van €10 mln. in combinatie met de gestegen rente is dit voordeel ontstaan.

7.1 *Mutatie reserves **voordeel** €179.000*
Incidenteel
Per saldo is gedurende het jaar 2023 €179.294 meer onttrokken uit de reserves. In hoofdstuk 8.2.3 zullen de mutaties verder worden toegelicht.

7.2 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

De baten en lasten op de algemene dekkingsmiddelen kunnen als volgt worden weergegeven.

	Realisatie 2022	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie 2023
Lasten				
Rentelasten	426.237	497.000	497.000	425.103
Aankopen niet duurzame goederen en diensten				
Toevoegingen aan reserves	204.154	76.671	396.704	3.795.324
Toevoegingen aan voorzieningen	1.223.852	778.338	813.207	1.166.869
Kapitaallasten	4.740.274	4.614.384	4.558.616	4.633.542
Overige verrekeningen van kostenplaatsen	3.040.915		-84.830	418.276
Totaal lasten	*9.635.432*	*5.966.393*	*6.180.697*	*10.439.114*
Baten				
BDUR	5.385.770	5.663.738	7.547.641	23.399.082
Overige inkomsten Rijk	2.586.301			
Gemeentelijke bijdragen	38.908.583	41.618.441	44.210.066	45.542.603
Rente	40.057	-1.000		
Onttrekking reserves	1.622.935	710.774	921.251	1.100.545
Overige goederen en diensten	24.639.618	962.500	1.147.295	9.402.446
Overige verrekeningen van kostenplaatsen				
Totaal baten	*73.183.265*	*48.954.453*	*53.826.253*	*79.444.677*
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**-63.547.832**	**-42.988.060**	**-47.645.556**	**-69.005.562**

Toevoegingen en onttrekkingen reserves

Voor de toelichting op de mutaties in de reserves wordt verwezen naar paragraaf 8.2.3.

Brede doeluitkering rampenbestrijding (BDUR)

Voor een specificatie van de ontvangen BDUR in 2023 wordt verwezen naar hoofdstuk 10.

Gemeentelijke bijdragen

Gemeente	Gemeentelijke bijdrage	Maatwerk	Totaal
Alblasserdam	1.739.270		1.739.270
Dordrecht	13.150.573	1.001.030	14.151.603
Hendrik-Ido-Ambacht	2.323.502		2.323.502
Papendrecht	2.907.418		2.907.418
Sliedrecht	2.380.340		2.380.340
Zwijndrecht	4.450.791		4.450.791
Drechtsteden	**26.951.894**	**1.001.030**	**27.952.924**
Gorinchem	3.470.899		3.470.899
Hardinxveld-Giessendam	1.431.682		1.431.682
Molenlanden	4.582.138		4.582.138
Alblasserwaard	**9.484.719**	**0**	**9.484.719**
Hoeksche Waard	8.124.044		8.124.044
Hoeksche Waard	**8.124.044**	**0**	**8.124.044**
TOTAAL	**44.560.657**	**1.001.030**	**45.561.687**
Bijdrage uittreedsom	-19.081		-19.081
TOTAAL	**44.541.576**	**1.001.030**	**45.542.606**

7.3 Incidentele baten en lasten

In onderstaande tabel zijn de incidentele baten en lasten weergegeven.

Incidentele baten en lasten	Realisatie 2022	Primaire begroting 2023	Begroting na wijziging Burap-II 2023	Realisatie 2023 2023
Lasten	71.954	49.108	54.180	72.975
Baten	72.076	48.474	53.656	79.901
Saldo lasten en baten	*122*	*-634*	*-525*	*6.926*
Storting in reserves	204	77	397	3.795
Vrijval reserves				
Onttrekkingen reserves	1.623	711	921	1.101
Saldo mutaties reserves	*1.419*	*634*	*525*	*-2.695*
Gerealiseerd resultaat (A+B)	**1.541**	**0**	**1**	**4.231**
Incidentele lasten				
Reserve algemene Reserve	8			
Reserve egalisatie kosten opleiden				
Reserve Veranderende Omgeving				76
Reserve Informatie gestuurd werken				278
Reserve Transitie Organisatie				81
Reserve Inhaalslag investeringen				
Reserve Generatiepact	81	74	72	64
Reserve verh. RCC en inrichten Kohnstammlaan/LP				490
Reserve schuimtransitie			262	918
Reserve vervanging meubilair				118
Reserve huur Romboutslaan				460
Reserve duurzaamheid				
Reserve aanbestedingsprojecten				200
Reserve dekking kapitaallasten meubilair				118
Reserve crisisbeheersing en informatievoorziening				769
Onverdeeld resultaat 2022				-1.541
Incidentele lasten	**89**	**74**	**334**	**2.031**
Incidentele baten				
Reserve algemene reserve				
Reserve egalisatie kosten opleiden	86			
Reserve Veranderende Omgeving	98		45	8
Reserve Informatie gestuurd werken	366		125	156
Reserve Transitie Organisatie	100		81	9
Reserve Inhaalslag investeringen	40		59	20
Reserve Generatiepact	41	20	50	44
Reserve verh. RCC en inrichten Kohnstammlaan/LP				142
Reserve schuimtransitie			190	214
Reserve vervanging meubilair			118	118
Reserve huur Romboutslaan			141	132
Reserve duurzaamheid				
Reserve aanbestedingsprojecten				
Reserve dekking kapitaallasten meubilair				118
Reserve crisisbeheersing en informatievoorziening				
Incidentele baten	**731**	**20**	**809**	**962**
Saldo incidentele baten en lasten (A)	**-642**	**54**	**-475**	**1.070**
Structureel resultaat (B)	**899**	**54**	**-473**	**5.301**

7.4 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

In hoofdstuk 8.2. is een overzicht opgenomen van het verloop van de reserves. De mutaties in de reserves egalisatie kapitaallasten en dekking kapitaallasten worden aangemerkt als een structureel dekkingsmiddel.
De reserve egalisatie kapitaallasten geeft inzicht in de methodiek van gemiddelde kapitaallasten en de werkelijke jaarlijkse kapitaallasten. De verschillen hiertussen worden door middel van deze egalisatiereserve gecorrigeerd zodat in de exploitatie de jaarlijkse kapitaallasten overeenkomen met de gemiddelde kapitaallasten.
De mutatie in de reserve kapitaallasten is gelijk aan de afschrijvingstermijn van de daarbij behorende investering.

7.5 WNT-verantwoording 2023

Conform de Wet Normering Topinkomens is in onderstaand overzicht de bezoldiging opgenomen van het eerste leidinggevende niveau dat wordt aangemerkt als topfunctionaris. Het bezoldigingsmaximum van 2023 bedraagt €216.000. Binnen VRZHZ zijn geen functionarissen in dienst die een hogere bezoldiging genieten dan het in de WNT genoemde maximum voor 2023.

Bedragen x € 1	**C.P. Frentz**
Gegevens 2023	
Functiegegevens	Algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-01/31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	170.987
Beloningen betaalbaar op termijn	22.621
Subtotaal	*193.608*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	**193.608**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
	C.P. Frentz
Gegevens 2022	
Functiegegevens	Algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01/31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	144.085
Beloningen betaalbaar op termijn	22.526
Subtotaal	*166.611*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000
Totale bezoldiging	N.v.t.
	166.611

Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.900 of minder.

In onderstaand overzicht zijn de toezichthouders opgenomen. De toezichthoudende taak hebben zij onbezoldigd uitgeoefend.

Naam	Functie	Periode
Dhr. A.W. Kolff	Burgemeester gemeente Dordrecht	
Mw. R.W.J. Melissant-Briene	Burgemeester gemeente Gorinchem	
Dhr. J.G.A. Paans	Burgemeester gemeente Alblasserdam	tot 31 januari 2023
Dhr. J. Heijkoop	Waarnemend burgemeester gemeente Alblasserdam	tot 29 maart 2023
Dhr. J.W. Boersma	Burgemeester gemeente Alblasserdam	per 30 maart 2023
Dhr. D.A. Heijkoop	Burgemeester gemeente Hardinxveld-Giessendam	
Dhr. J. Heijkoop	Waarnemend burgemeester gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	tot 14 november 2023
Dhr. P. van der Giessen	Burgemeester gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	per 15 november 2023
Dhr. Ch.B. Aptroot	Waarnemend burgemeester gemeente Hoeksche Waard	tot 12 oktober 2023
Dhr. F.D. van Heijningen	Burgemeester gemeente Hoeksche Waard	per 13 oktober 2023
Dhr. T.C. Segers	Burgemeester gemeente Molenlanden	
Mevr. A.M.M. Jetten	Waarnemend burgemeester Papendrecht	tot 7 februari 2023
Mevr. M.J.M. van Driel	Burgemeester gemeente Papendrecht	per 8 februari 2023
Dhr. J.M. de Vries	Burgemeester gemeente Sliedrecht	
Dhr. W.H.J.M. van der Loo	Burgemeester gemeente Zwijndrecht	tot 7 maart 2023
Dhr. T.J. Haan	Waarnemend burgemeester gemeente Zwijndrecht	per 8 maart 2023

8. Balans

Activa	31 december 2023		31 december 2022	
Vaste activa				
Immateriële vaste activa				
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	*5.801.586*		*6.008.785*	
		5.801.586		6.008.785
Materiële vaste activa				
Investeringen met een economisch nut	*75.137.702*		*70.242.091*	
		75.137.702		70.242.091
Financiële vaste activa				
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	*18.000*		*18.000*	
Leningen aan deelnemingen	*1.740.000*		*360.000*	
Overige uitzettingen	*0*		*0*	
		1.758.000		378.000
Totaal vaste activa		**82.697.288**		**76.628.876**
Vlottende activa				
Voorraden				
Gereed product en handelsgoederen	*380.930*		*40.819*	
		380.930		40.819
Subtotaal uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar				
Vorderingen op openbare lichamen	*4.635.408*		*8.877.410*	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	*3.649.230*		*11.337.143*	
Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen	*200.000*		*100.000*	
Overige vorderingen	*627.297*		*263.777*	
		9.111.935		20.578.330
Liquide middelen		*309.089*		*306.794*
Overlopende activa		*4.612.361*		*4.149.448*
Totaal vlottende activa		**14.414.315**		**25.075.391**
TOTAAL GENERAAL ACTIVA		**97.111.602**		**101.704.268**

Passiva	31 december 2023		31 december 2022	
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	*500.000*		*500.000*	
Bestemmingsreserves	*5.625.526*		*1.390.104*	
Resultaat voor bestemming	*4.230.939*		*1.540.644*	
		10.356.465		3.430.748
Voorzieningen		*2.016.141*		*1.497.346*
Vaste schulden				
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	*74.914.157*		*71.108.892*	
Openbare lichamen	*2.411.553*		*2.474.812*	
		77.325.710		73.583.704
Totaal vaste passiva		**89.698.316**		**78.511.798**
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden rentetypische looptijd < dan 1 jaar				
Kasgeldleningen	*0*		*10.000.000*	
Overige schulden	*5.126.306*		*6.985.995*	
		5.126.306		16.985.995
Overlopende passiva		2.286.980		6.206.475
Totaal vlottende passiva		**7.413.286**		**23.192.470**
TOTAAL GENERAAL PASSIVA		**97.111.602**		**101.704.268**

8.1 Grondslagen voor waardering, resultaatbepaling en rechtmatigheidsverantwoording

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende

vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

Grondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording
De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals opgenomen in de financiële verordening, de notitie Rechtmatigheidsverantwoording en de kadernota Rechtmatigheid van de Commissie B(esluit)B(groting)V(erantwoording). Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten balansmutaties, en ook de baten en lasten van de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
    - Voor het voorwaardencriterium de norm uit het normenkader zoals op 7 december 2023 door het Algemeen Bestuur is vastgesteld;
    - Voor het begrotingscriterium mogelijke onrechtmatige uitgaven als blijkt, dat gerealiseerde lasten zoals weergegeven in de jaarrekening hoger zijn dan de geraamde bedragen met in begrip van de laatste begrotingswijziging (begrotingsoverschrijdingen). De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van het Algemeen Bestuur zoals geregeld in de gemeentewet. Voor de afsluitende oordeelsvorming is het van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door het Algemeen Bestuur geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten;
    - Ten aanzien van het M&O beleid heeft het Algemeen Bestuur op 7 december 2023 bepaald dat gezien de aard van de activiteiten van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid vooralsnog geen nadere inkleuring van specifiek beleid voor misbruik en oneigenlijk gebruik noodzakelijk is.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV, onze eigen financiële verordening en de notitie Rechtmatigheidsverantwoording. Dit betekent dat:
    - Een verantwoordingsgrens van 3% van het lastentotaal, inclusief dotaties aan reserves, (zijnde €2.304.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
    - Een rapporteringstolerantie van 1% (zijnde €768.000) is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen en toegelicht.

8.1.1 Activa

Immateriële vaste activa

Dit betreffen eventuele kosten van onderzoek en ontwikkeling, het saldo van (dis)agio en bijdragen aan activa in eigendom van derden. De kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen worden geactiveerd en afgeschreven maximaal gelijk aan de looptijd van de lening. De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de op deze basis berekende afschrijvingen. De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden lineair afgeschreven in ten hoogste vijf jaar. De bijdragen aan activa in eigendom van derden worden lineair afgeschreven.

Materiële vaste activa

VRZHZ beschikt uitsluitend over materiële vaste activa met een economisch nut. Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

De overgenomen kazernes in 2013 zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs zijnde de boekwaarde waartegen de kazernes zijn overgedragen van de gemeenten naar VRZHZ.

Slijtende investeringen worden vanaf het jaar na ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. In september 2014 heeft het AB besloten dat de kazernes behoren tot materieel vast actief met een maatschappelijke bestemming, wat betekent dat de verkrijgingsprijs minus afschrijving de balanswaardering is en dat niet afgeschreven wordt bij waardevermindering. Hier is alleen sprake van bij verkoop als blijkt dat de marktwaarde op dat moment kleiner is dan de boekwaarde.

Er wordt in het jaar nadat het activum in gebruik is genomen afgeschreven op het actief. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in de nota Waarderen en afschrijven. Bij het oversluiten van de leningenportefeuille is door het AB op 14-10-2021 ingestemd met het uniformeren van de afschrijvingsmethodiek naar de lineaire methode per 1-1-2022.

Financiële vaste activa

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs, zal afwaardering plaatsvinden.

De overige financiële vaste activa is gewaardeerd tegen nominale waarde.

Uitzettingen met een rente-typische looptijd korter dan 1 jaar en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

8.1.2 Passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn.

8.2 Toelichting op de balans per 31 december 2023

8.2.1 Vaste activa

Immateriële vaste activa

Deze post betreft de kosten van de agio (boeterente) in verband met de herfinanciering van de leningenportefeuille. De kosten worden geactiveerd en afgeschreven in 30 jaar.

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2023	Corr afschrijving	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023
Immateriële vaste activa	6.008.785				207.199	5.801.586
Totaal	**6.008.785**	**-**	**-**	**-**	**207.199**	**5.801.586**

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa betreffen activa met een economisch nut. Het verloop van de boekwaarden van de materiële vaste activa is als volgt.

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2023	Herrubricering 1-1-2023	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	6.090.608		-	-	-	6.090.608
Bedrijfsgebouwen	33.890.699		44.196	-	1.091.218	32.843.678
Machines, appraten en installaties	2.059.986	37.247	192.414	-	377.671	1.911.975
Vervoermiddelen	24.367.617		8.513.637	743.276	2.262.588	29.875.390
Overige materiële vaste activa	3.833.180	-37.247	1.545.823	23.641	902.067	4.416.048
	70.242.091	**-**	**10.296.070**	**766.917**	**4.633.544**	**75.137.700**

als gevolg van afrondingen kunnen kleine verschillen ontstaan

Kredieten

In bijlage 5 is de staat van de kredieten opgenomen. De kredieten waarvan beargumenteerd wordt voorgesteld om deze mee te nemen naar 2024 zijn:

Artiklenr.	Omschrijving	AB-Besluit	Restant Krediet	Over te bregen	Af te sluiten	Reden niet afsluiten
70000025	18-801 Dienstauto	2022-0274	46.436	46.436	Nee	wordt in 2024 gerealiseerd
70000044	Pager & Paraatheidregistratie Pagers (2-weg)	2022-0274	39.054	39.054	Nee	aanhouden, restant doorschuiven naar 2024
70000060	Aanpassing Brandwijk AB 2019/1245	2022-0274	484.064	484.064	Nee	onderzoek molenlanden, nieuwbouw of verbouwing
70000061	Voorbereiding nieuwbouw Sliedrecht	2022-0274	21.938	21.938	Nee	Voorbereiding loopt nog
70000085	Apparatuur werkplaats veiligheidsvoor-zieningen 2020	2022-0274	506.260	506.260	Nee	70k / 90k wat dit jaar echt nog vervangen moet worden. Rest schuift door voor nieuwe werkplaats
70000107	DA (IM CoPI) 18-9796 Volkswagen Polo	2021-518	40.179	40.179	Nee	wordt doorgeschoven naar 2025
70000108	RV-AL 18-6351 Mercedes Benz Atego 6x2 Bepakking	2022-519	22.761	22.761	Nee	restant doorschuiven naar 2024
70000109	RV-AL 18-8151 DAF CF75 Bepakking	2022-519	22.959	22.959	Nee	restant doorschuiven naar 2024
70000110	RV-HW 18-6651 MB Bepakking	2022-519	3.374	3.374	Nee	restant doorschuiven naar 2024
70000119	HAB 22 schuimblussing 18-5462 Leebur	2021-518	1.287.529	1.287.529	Nee	wordt doorgeschoven naar 2024 (besteld, levering 2024)
70000120	HAB 20 schuimblussing 18-6764 Leebur	2021-518	1.288.075	1.288.075	Nee	wordt doorgeschoven naar 2024 (besteld, levering 2024)
70000126	PBM Kazernekleding	2021-518	789.149	789.149	Nee	De kleding is besteld echter de leverancier heeft leveringsproblemen. De uitlevering stond gepland voor week 38 echter is voor onbepaalde tijd uitgesteld
70000134	RV-HW 18-5451 MAN TGS Bepakking	2022-519	22.959	22.959	Nee	restant doorschuiven naar 2024
70000135	RV-HW 18-6951 Scania P 360 Bepakking	2022-519	22.959	22.959	Nee	restant doorschuiven naar 2024
70000140	RV-HW 18-6951 Scania P 360	2023-93389	38.631	38.631	Nee	laatste 10% van het krediet moet nog betaald worden, wordt mogelijk doorgeschoven naar 2024
70000153	Bluskleding (1100x)	2022-519	56.806	56.806	Nee	Het restant bedrag is gereserveerd voor een aantal speciale maten.
70000157	Voorbereiding nieuwbouw Molenlanden	2022-915	5.058	5.058	Nee	Voorbereiding loopt nog
70000158	Schuimblusvoertuig DDT (SZ)	2022-915	308.908	308.908	Nee	wordt doorgeschoven naar 2024 (besteld, levering 2024) krediet wordt in 2024 opgehoogd vanuit Spoorzone
70000159	Schuimblusvoertuig ZW (SZ)	2022-915	535.650	535.650	Nee	wordt doorgeschoven naar 2024 (besteld, levering 2024) krediet wordt in 2024 opgehoogd vanuit Spoorzone
70000164	COPI 18-9798 Commando Plaats Incident Voertuig	2023-94035	-91.400	-91.400	Nee	In 1e instantie doorgeschoven naar 2024. In 2023 aanbetaling gedaan.
70000171	Ritregistratiesysteem	2022-276	77.267	77.267	Nee	wordt doorgeschoven naar 2024
70000186	Duikcomputers	2023-94035	18.029	18.029	Nee	De aanbesteding gaat dit jaar nog starten.
70000191	Piketvoeruig (reserve)	2023-94035	51.511	51.511	Nee	wordt doorgeschoven naar 2024
70000192	Laadpalen Dordrecht	2023-94035	11.756	11.756	Nee	restant doorschuiven naar 2024
70000233	Verbouwing kantine LP	#N/B	-64.430	-64.430	Nee	Aanbetaling gedaan in 2023
Totaal			**5.545.483**	**5.545.483**		

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2023 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2023	Investeringen	Desinvesteringen	Aflossingen/ afschrijvingen	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekkingen aan: deelnemingen						
Kapitaalverstrekking	18.000					18.000
Subtotaal	**18.000**					**18.000**
Leningen aan: deelnemingen						
Lening u/g Spinel Veiligheidscentrum	360.000	1.500.000		120.000		1.740.000
Subtotaal	**360.000**	**1.500.000**		**120.000**		**1.740.000**
	378.000	**1.500.000**	**-**	**120.000**	**-**	**1.758.000**

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

In de Algemene Vergadering van 15 december 2016 hebben de aandeelhouders van Spinel Veiligheidscentrum B.V. en Zuid-Holland Zuid Participatie B.V. besloten tot fusie. Als gevolg van dit besluit, waarvan het Algemeen Bestuur VRZHZ op 15 december 2016 kennis heeft genomen, zijn de aandelen van Zuid-Holland Zuid Participatie B.V. vervallen en zijn de vermogensbestanddelen met ingang van 1 januari 2016 in Spinel Veiligheidscentrum B.V. verantwoord.

Leningen aan deelnemingen

In het Algemeen Bestuur van 25 november 2015 is besloten een lening te verstrekken aan de Zuid-Holland Zuid Participatie B.V. voor een bedrag van €1.200.000. Door de fusie per 1 januari 2016 is de restant hoofdsom overgegaan naar Spinel Veiligheidscentrum B.V. De resterende looptijd van de lening is 3 jaar. De jaarlijkse aflossing bedraagt € 120.000 welke voor het eerst op 31 december 2016 heeft plaatsgevonden. Over de uitstaande hoofdsom wordt een rente ontvangen van 1,05% per jaar.
In 2023 is er in verband met de gedane investering aan het bedrijfsgebouw bij Spinel Veiligheidscentrum een lening overeenkomst gesloten van €1.500.000. Deze geldlening heeft een looptijd van 15 jaar, tegen een vaste rente van 3,55% per jaar. De aflossing per kwartaal bedraagt €25.000 bedragen.

8.2.2 Vlottende activa

Voorraden

De voorraden kunnen als volgt worden gespecificeerd.

	31-12-2023	31-12-2022
Gereed product/handelsgoederen	380.930	40.819
Totaal	**380.930**	**40.819**

Uitzettingen korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden.

Omschrijving	31-12-2023	Voorziening oninbaar	31-12-2023 na voorziening	31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	4.635.408	-	4.635.408	8.877.410
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	3.649.230	-	3.649.230	11.337.143
Rekening courantverhouding	200.000	-	200.000	100.000
Overige vorderingen	627.297	-	627.297	263.777
Totaal	**9.111.935**	**-**	**9.111.935**	**20.578.330**

Liquide middelen

Binnen de post liquide middelen kan het volgende onderscheid worden gemaakt.

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Banksaldi	309.089	306.794
Totaal	**309.089**	**306.794**

	Kwartaal 1 x € 1.000	Kwartaal 2 x € 1.000	Kwartaal 3 x € 1.000	Kwartaal 4 x € 1.000
Gemiddelde saldo overtollige middelen (4)	293	307	303	307
5) Drempelbedrag	984	984	984	984
6a) Ruimte onder drempelbedrag (5-4)	690	677	680	677
6b) Overschrijding van het drempelbedrag (4-5)	0	0	0	0
Berekening drempelbedrag (5= 5a x 5b)				
Begrotingstotaal (5a)	49.184	49.184	49.184	49.184
Percentage regeling (5b)	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%

Overlopende activa

Binnen de post overlopende activa kan het volgende onderscheid worden gemaakt.

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Vooruitbetaalde bedragen	697.509	787.448
Nog te ontvangen bedragen	3.914.852	3.362.000
Totalen	**4.612.361**	**4.149.448**

De vooruitbetaalde bedragen zijn voornamelijk kosten voor facturen met jaar overstijgende contracten. De nog te ontvangen bedragen betreffen met name de nog te ontvangen bedragen inzake Oekraïne en COA.

Specificatie nog te ontvangen bedragen	1-1-2023	Toevoeging	Aanwending	31-12-2023
Overige	210.138	679.174	210.138-	679.174
Subtotaal	***210.138***	***679.174***	***210.138-***	***679.174***
Nog te ontvangen bedragen met specifiek doel				
COA	2.365.847	2.922.831	2.365.847-	2.922.831
Oekraïne	746.784	312.847	746.784-	312.847
Corona	14.055		14.055-	-
Overflow	25.176		25.176-	-
Subtotaal	***3.151.862***	***3.235.678***	***3.151.862-***	***3.235.678***
Totalen	**3.362.000**	**3.914.852**	**3.362.000-**	**3.914.852**

8.2.3 Vaste passiva

Eigen vermogen

Reserves

Het verloop van de reserves is in onderstaand overzicht weergegeven.

Omschrijving	1-1-2023	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2023
Algemene reserves				
Algemene reserve VRZHZ	500.000	-	-	500.000
Totaal algemene reserves	***500.000***	**-**	**-**	***500.000***
Bestemmingsreserves				
Reserve egalisatie kapitaallasten	979.691	1.095.000	30.159	2.044.532
Dekking kapitaallasten	307.091	668.865	108.577	867.379
Totaal structurele reserves	***1.286.782***	***1.763.865***	***138.736***	***2.911.910***
Reserve Veranderende Omgeving	-	75.844	7.862	67.982
Reserve Informatie gestuurd werken	-	277.887	155.554	122.333
Reserve Transitie Organisatie	-	80.840	9.096	71.744
Reserve Inhaalslag investeringen	58.705	-	20.227	38.478
Reserve Generatiepact	44.617	63.982	44.068	64.531
Reserve verh. RCC en inrichten Kohnstammlaan/LP	-	489.927	142.058	347.869
Reserve schuimtransitie	-	918.000	214.201	703.799
Reserve vervanging meubilair	-	118.472	118.472	-
Reserve huur Romboutslaan	-	459.679	131.799	327.880
Reserve duurzaamheid	-	-	-	-
Reserve aanbestedingsprojecten	-	200.000	-	200.000
Reserve dekking kapitaallasten meubilair	-	118.472	118.472	-
Reserve crisisbeheersing en informatievoorziening	-	769.000	-	769.000
Totaal incidentele reserves	*103.322*	*3.572.103*	*961.809*	*2.713.616*
Totaal bestemmingsreserves	**1.390.104**	**5.335.968**	**1.100.545**	**5.625.526**
Totaal reserves	**1.890.104**	**5.335.968**	**1.100.545**	**6.125.526**
Resultaat voor bestemming	**1.540.644**	**-1.540.644**	-	-
Totaal generaal	**3.430.748**	**3.795.324**	**1.100.545**	**6.125.526**

Bestemming resultaat 2022

Het negatieve resultaat van 2022 ad €1.484 is conform vaststelling jaarstukken 2022 (AB 93389_Jaarstukken) verwerkt.

Algemene reserve

Deze algemene reserve is bestemd voor de egalisatie van incidentele, niet voorziene tegenvallers. Conform Besluit 2018 664A, houdt VRZHZ een bescheiden buffer aan van 1% van het totaal van de lasten van het volgende begrotingsjaar met een minimum van € 500.000.

Bestemmingsreserves

Reserve egalisatie kapitaallasten

De reserve egalisatie kapitaallasten geeft inzicht in de methodiek van gemiddelde kapitaallasten en de werkelijke jaarlijkse kapitaallasten. De verschillen hiertussen worden door middel van deze egalisatiereserve gecorrigeerd zodat in de exploitatie de jaarlijkse kapitaallasten overeenkomen met de gemiddelde kapitaallasten.

Bij controle van de jaarrekening 2022 heeft de accountant (PSA) opgemerkt dat onttrekkingen/dotaties volgens Kadernota Rechtmatigheid moesten plaatsvinden tegen het begrote/besloten bedrag, tenzij sprake zou zijn van een systeemreserve.
De onttrekking van € 262.000 was in 2022 begroot en moest dus worden uitgevoerd. In 2023 is, na vaststelling van de jaarrekening (resultaatbestemming) en cf. besluit van het AB, agendapunt II-4915 d.d. 23-02-2023, de onttrekking van €762.000 gecorrigeerd.

Om de eerste stappen richting verduurzaming van het wagenpark te zetten en om de hogere prijzen voor de aankomende investeringen op te vangen heeft conform artikel 2.5.3 van de nota reserves en voorzieningen en conform besluit van het Algemeen Bestuur d.d. 07-12-2023 een extra dotatie in de reserve egalisatie kapitaallasten van €333.000 plaatsgevonden.

In 2023 is een bedrag van €30.159 onttrokken uit deze reserve.

Volgens besluit 2018/1226/A wordt middels een 5-jarige projectie het verloop van de egalisatiereserve kapitaallasten gemaakt. Hierin worden de gerealiseerde investeringen uit betreffende jaarverantwoording meegenomen, rekening houdend met een constante buffer van € 500.000. De minimale hoogte van deze reserve bedraagt € 500.000.

Reserve dekking kapitaallasten

Investeringen die geheel of gedeeltelijk worden gefinancierd met reserves worden bruto geactiveerd. Jaarlijks wordt een bedrag aan afschrijving aan deze reserve onttrokken. Als het ware wordt de reserve over de gehele afschrijvingsduur van de investering verdeeld.

Bij controle van de jaarrekening 2022 heeft de accountant (PSA) opgemerkt dat onttrekkingen/dotaties volgens Kadernota Rechtmatigheid moesten plaatsvinden tegen het begrote/besloten bedrag, tenzij sprake zou zijn van een systeemreserve. De dotatie met betrekking tot de aanschaf van 2 schuimblusvoertuigen (€ 112.379) was in 2022 niet begroot en moest dus teruggedraaid worden. In 2023 is, na vaststelling van de jaarrekening (resultaatbestemming), de dotatie van € 112.379 weer gecorrigeerd.

Ook heeft er een storting (bijdrage Spoorzone) van €587.097 ter dekking van de kosten van de schuimblusvoertuigen plaatsgevonden.

In het jaar 2023 is €108.577 onttrokken voor de bij de investeringen horende kapitaallasten.

Reserve Veranderende omgeving

Deze reserve is gevormd voor de dekking van capaciteits- en opleidingskosten als gevolg van het ontwikkelen naar een nieuwe rol en taakinvulling in relatie tot de Veranderende Omgeving (onder andere de Omgevingswet). In 2023 is bij de resultaatbestemming een bedrag van € 75.842 aan deze reserve toegevoegd zodat het project in 2024 afgerond kan worden.

Reserve Informatie Gestuurd Werken
Deze reserve is gevormd voor de dekking van de kosten voor een projectleider, implementatiekosten (koppelingen met bestaande systemen en opleidingen) en het gegeven dat gedurende de duur van de implementatie sprake is van dubbele licenties (oude systemen kunnen pas weg als de nieuwe systemen draaien). In 2023 zijn er belangrijke ontwikkelingen geweest op informatiegestuurd werken. Eind Q2 is de nieuwe PMC-project tool "Project+" opgeleverd voor de projectleiders. Deze tool wordt de centrale projectmanagement tool. Daarnaast zijn er grote stappen gemaakt op basis van Business Intelligence en is er een nieuw datawarehouse opgebouwd. Op dit datawarehouse worden nu de volgende applicaties ontsloten: AFAS, GMS en Veiligheidspaspoort. In 2023 is bij de resultaatbestemming een bedrag van €277.886 toegevoegd aan deze reserve zodat het project in 2025 afgerond kan worden. Verlenging is nodig vanwege de doorlooptijd van de projecten i.c.m. tijd tempo van adoptie door de organisatie.

Reserve Transitie Organisatie
Deze reserve is conform besluit 2019/296 (april 2019) gevormd ten behoeve van de kosten voor de begeleiding vanaf het transitiemoment van de herstructurering per 01-09-2018 op structuur, cultuur en leiderschap. Daarnaast wordt intern programmamanagement en lijncapaciteit ingezet waarmee tevens kosten zijn gemoeid.
In 2022 was €100.000 beschikbaar voor een cultuurtraject (€75.000) en voor het project Projectmatig Creëren (€25.000). In 2022 is het project PMC gestart en is de scholing van opdrachtgevers en leden van Project Advies Commissie (PAC) begonnen. In 2023 is een vervolg gegevens aan deze trainingen. Dit project zal ook in 2024 nog doorlopen. De realisatie van het cultuurtraject loopt door, is nog niet afgerond en zal ook in 2024 worden voortgezet.

Bij controle van de jaarrekening 2022 heeft de accountant (PSA) opgemerkt dat onttrekkingen/dotaties volgens Kadernota Rechtmatigheid moeten plaatsvinden tegen het begrote/besloten bedrag, tenzij sprake is van een systeemreserve. De onttrekking van €100.000 was in 2022 begroot en moest dus worden uitgevoerd. In 2023 is, na vaststelling van de jaarrekening (resultaatbestemming) het bedrag van €80.840 weer gecorrigeerd.

In 2023 heeft een onttrekking plaatsgevonden van €9.096.

Reserve Inhaalslag investeringen
Deze reserve is conform besluit 2019/296 (april 2019) gevormd ten behoeve van de kosten voor het bewerkstelligen van het benodigde investeringsniveau gedurende de periode dat de nieuwe organisatie nog niet volledig is ingeregeld na de herstructurering.

In 2023 is €20.227 ingezet vanuit deze reserve voor tijdelijke capaciteit. Naar verwachting wordt het restant van de reserve in 2024 ingezet.

Reserve Generatiepact
Per 1 januari 2019 is de Regeling Generatiepact van kracht. Dit is een regeling op basis waarvan de 62-jarige of oudere medewerker (zonder FLO-rechten) minder kan gaan werken tegen 100% pensioenopbouw. Het doel hiervan is tweeledig; een meer duurzame inzetbaarheid van de oudere medewerker en de bevordering van de instroom van jongere medewerkers. Verder kan de vrijkomende financiële ruimte benut worden voor het investeren in de ontwikkeling van de zittende medewerkers. Het generatiepact is niet bedoeld om een loonkostenbesparing te realiseren.

Bij controle van de jaarrekening 2022 heeft de accountant (PSA) opgemerkt dat onttrekkingen/dotaties volgens Kadernota Rechtmatigheid moesten plaatsvinden tegen het begrote/besloten bedrag, tenzij sprake is van een systeemreserve.
De begrote toevoeging voor het jaar 2022 was € 81.000. Dit bedrag is cf. opdracht van PSA verwerkt in de jaarrekening 2022. De werkelijke besparing op de loonkosten in 2022 (toevoeging) was € 72.975. In 2023 is, na vaststelling van de jaarrekening (resultaatbestemming), het bedrag van € 8.025 weer gecorrigeerd.

In 2023 heeft een dotatie van €72.008 plaatsgevonden en is €44.067 onttrokken uit deze reserve.

Reserve verhuizing RCC en inrichten Leerpark
Een deel van het gebouw Romboutslaan is nog in gebruik bij de VRZHZ-afdeling Risico- en Crisisbeheersing als Regionaal Crisis Centrum (RCC), inclusief ROT-ruimte (Regionaal Operationeel Team), beleidsteam en actiecentra. In 2023 is onderzoek gedaan naar de mogelijkheid deze ruimtes te verhuizen naar het naastgelegen pand aan de Kohnstammlaan (Leerpark), dat ook gaat fungeren als hoofdlocatie van de VRZHZ. Daarbij wordt gezocht naar een functionele inrichting, waarbij we behalve van onze eigen ervaringen ook gebruik maken van de ervaringen van andere Veiligheidsregio's. Voorgesteld wordt de verhuizing van het RCC en de inrichting van pand Leerpark als hoofdlocatie te bekostigen uit de incidentele opbrengst van de verkoop van Romboutslaan 105. In 2023 is er een reserve 'verhuizing RCC' en 'inrichten Kohnstammlaan/Leerpark als hoofdlocatie' gevormd ter hoogte van €489.927. Als de kosten lager uitvallen, zal het resterende bedrag vrijvallen als incidentele bate in de exploitatie.

Reserve schuimtransitie
Met ingang van 1 januari 2023 is een verbod van kracht geworden waardoor alleen nog onder strenge voorwaarden fluorhoudend schuim van het type C8 mag worden ingezet. In 2023 is alles op alles gezet om de voer- en vaartuigen zo snel mogelijk fluorvrij te maken en operationeel inzetbaar te maken. In 2023 heeft dit geresulteerd in het feit dat we in Zuid-Holland Zuid voor alle voer- en vaartuigen volledig fluorvrij zijn. Hiermee voldoen we aan de wet- en regelgeving. Voor de verwerving van fluorvrij schuimvormend middel voor de komende jaren zijn we samen met de Gezamenlijke Brandweer een aanbesteding gestart. De eerste vakbekwaamheidsdoelen zijn behaald.
In 2023 is €214.201 uitgegeven, dit is iets meer dan het bijgestelde begrootte bedrag van €190.000 en heeft te maken met gemelde vertraging in 2022, welke is ingehaald in 2023. Het project schuimtransitie verloopt inmiddels weer conform planning.

Reserve vervanging meubilair (huisvesting)
Vrijval reserve vervanging meubilair (huisvesting) van € 118.472. Dit betreft kosten die in het verleden in een voorziening werden verwerkt maar waarvan de accountant heeft aangegeven dat het een reserve moet worden. Die reserve is gevormd maar moet nu anders geduid worden. Zie ook de toevoeging aan de reserve dekking kapitaallasten meubilair (huisvesting). Per saldo is het vormen van deze reserve dus neutraal.

Reserve huur Romboutslaan
De 3e etage en de helft van de 4e etage van de Romboutslaan, worden voor drie jaar terug gehuurd van de nieuwe eigenaar.
De kosten voor drie jaar huur bedragen € 459.679. Het AB heeft op 23 februari 2023 besloten €459.679 uit de incidentele opbrengst verkoop Romboutslaan te bestemmen voor een reserve, waaruit de huur drie jaar lang betaald kan worden. In het huurcontract is opgenomen dat wij het gehuurde mogen onderverhuren. Als het RCC voor het einde van de looptijd van het contract is verplaats en er een huurder gevonden is, dan worden de inkomsten ten gunste van de exploitatie gebracht.

Reserve aanbestedingstrajecten
Vorming van Reserve aanbestedingstrajecten € 200.000: Een terugkerend patroon is dat dat grote investeringen uitgevoerd worden maar onvoldoende rekening wordt gehouden met de implementatie. Deels is dit te ondervangen door deze kosten waar mogelijk op te nemen in het investeringsbedrag, maar deels betreft het zuivere exploitatiekosten. We starten een onderzoek om dit structureel te borgen afgestemd op de geplande aanbestedingen. Incidenteel, om in ieder geval de implementaties in 2024 te realiseren stellen we voor een reserve van € 200.000 voor te vormen.

Reserve dekking kapitaallasten meubilair (huisvesting)
Vorming reserve dekking kapitaallasten meubilair (huisvesting) van € 118.472. Dit betreft kosten die in het verleden in een voorziening werden verwerkt maar waarvan de accountant heeft aangegeven dat het een reserve moet worden. In 2023 is deze reserve volledig benut door o.a. vernieuwing meubilair Kohnstammlaan.

Reserve Crisisbeheersing en informatievoorziening
Vorming van Reserve crisisbeheersing en informatievoorziening ter grootte van €769.000. In 2022 zijn vanwege de vluchtelingencrisis de bestuurlijke afspraken doorstroom migratie opgesteld. Hiertoe behoorde een extra uitkering van BDuR gelden voor crisisbeheersing en informatievoorziening. Van de uitkering over 2023 resteert er nog een bedrag wat nog niet is uitgegeven. Dit komt omdat het personeel nog geworven moest worden om invulling aan de taken behorend bij deze extra uitkering te geven. Bij deze uitkering is afgesproken dat deze middelen niet mogen worden ingezet om tekorten op reguliere taken te deken of de gemeentelijke bijdrage te verminderen. Wel mogen de overblijvende middelen over 2023 in een reserve worden gestort om ze komende jaren in te zetten voor crisisbeheersing en informatievoorziening.
We melden op dit punt wel een ’let-op”: Uitgangspunt is dat het Rijk deze versterkingsgelden structureel doorzet. Indien het Rijk anders besluit heeft dit grote invloed op de plannen en ontwikkelingen die in gang zijn gezet.

Voorzieningen

In onderstaand overzicht is het verloop van de voorzieningen in 2023 weergegeven.

Omschrijving	1-1-2023	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	31-12-2023
Onderhoud SB/Voertuigen	145.633	-	-	2.818	142.814
Groot onderhoud blusboot	79.720	37.043	-	54.269	62.494
Onderhoud gebouwen	877.302	525.000	-	231.901	1.170.401
Frictiekosten nieuwe organisatie	207.388	-	-	207.389	-1
Groot onderhoud materieel	108.870	200.000	-	151.697	157.174
Spaarverlof	78.433	94.826	-	-	173.259
Regeling vervroegde uittreding (RVU)	-	310.000	-	-	310.000
Totalen	**1.497.346**	**1.166.869**	**0**	**648.074**	**2.016.141**

Voorziening onderhoud SB-voertuigen
In 2023 is een bedrag van €2.818 besteed voor onderhoud van de schuimblusvoertuigen volgens het meerjarig onderhoudsplan. Uit berekeningen is gebleken dat met het saldo van de voorziening per 1 januari 2019 het onderhoud gedurende de resterende levensduur (tot en met 2024) voldoende is. Dat betekent dat tot 31 december 2024 geen dotaties meer hoeven plaats te vinden.

Voorziening groot onderhoud blusboot
VRZHZ beschikt over een blusboot. De voorziening heeft als doel de lasten van groot onderhoud aan de blusboot te egaliseren over de levensduur van dit vaartuig. Het groot onderhoud gebeurt conform het onderhoudsplan. Ten grondslag aan deze voorziening ligt een schema van dotaties en onttrekkingen conform een groot onderhoudsplan. In 2023 is €54.269 voor een werfbeurt type B volgens contract besteed.

Voorziening onderhoud gebouwen
Op verzoek van het Algemeen Bestuur is berekend wat aan financiële middelen nodig is als het meerjarenonderhoud uitgevoerd wordt op 100% van de norm in plaats van op 80%. Dit leidt tot gemiddelde meerkosten per jaar van € 666.092. De stijging is het gevolg van:

- Volledig uitvoeren van groot onderhoud (100% in plaats van 80%).
- Het ook na afschrijving voorzien van groot onderhoud; Op dit moment zijn na afschrijving van een pand (50 jaar) geen financiën meer begroot voor (groot) onderhoud. In de praktijk betekent boekhoudkundige afschrijving echter niet dat het pand niet meer gebruikt en onderhouden wordt, of dat er geen vervangend pand is. Om de cijfers beter aan te laten sluiten bij de realiteit wordt het onderhoud dan óók begroot na afschrijving.
- Omdat daar pas inzicht in is tegen het einde van de afschrijvingstermijn van een pand, is er in deze cijfers geen rekening gehouden met het uitgangspunt dat het onderhoud dient te worden afgestemd op de toekomst van het pand. Geconstateerd is, dat er een nadrukkelijk verband bestaat tussen toekomstbestendige brandweerzorg in samenhang met het dekkingsplan en de meerjaren onderhoudskosten van de gebouwen. Gezien de vele ontwikkelingen die van invloed zijn op het dekkingsplan (belastbaarheid en beschikbaarheid vrijwilligers, andere incidenttypes, verstedelijking, etc.) heeft het DB het voornemen een bestuurlijke opdracht te verstrekken om de gevolgen van deze ontwikkelingen in beeld te brengen. Mogelijk hebben de uitkomsten van dit onderzoek effect op onze gebouwen, het is dan ook niet opportuun om nu meerkosten van €666k per jaar te ramen over een periode van 20 jaar. Een raming dient een tijdspanne te omvatten, die aansluit bij het onderzoek. We gaan uit van vier jaar. Om te komen tot een bedrag voor de komende vier jaar, is het gemiddelde berekend wat nodig zou zijn als het onderhoud op 100% wordt uitgevoerd en geen rekening gehouden wordt met opbouw van de voorziening na deze vier jaar. Uit deze berekening volgt, dat de gemiddelde meerkosten per jaar voor de komende vier jaar €387.616 zouden bedragen, opgebouwd uit extra exploitatielasten van €247.616 en €140.000 voor de voorziening waaruit het onderhoud betaald wordt.

Voorziening Frictiekosten nieuwe organisatie
In 2018 heeft een herstructurering plaatsgevonden binnen VRZHZ. Deze voorziening is gevormd voor dekking van de toekomstige frictiekosten als gevolg van de herstructurering VRZHZ. De hoogte van het bedrag is gebaseerd op de 'monitor extra personeelskosten'.

Per 01-01-2023 is 1 boventallige medewerker elders in de organisatie ingezet, de loonkosten worden ook daar verantwoord. Verder is in de loop van het jaar het dienstverband van 2 boventallige medewerkers beëindigd en wordt per 01-01-2024 nóg een dienstverband van een boventallige medewerker beëindigd.

Dit alles leidt in 2023 tot een onttrekking in verband met personele lasten van € 44.800 en een vrijval in de exploitatie van €162.589. Per 31-12-2023 is de stand van de voorziening 0. Voorgesteld wordt de voorziening op te heffen.

Voorziening groot onderhoud materieel
In december 2020 bleek uit de toetsing van het MJIP aan de regelgeving dat het merendeel van de midlife updates niet als een investering gezien mag worden. Deze kosten zijn volgens regelgeving onderhoud, met uitzondering van de midlife update voor redvoertuigen. De kosten moeten dekking vinden binnen de exploitatie. Omdat de jaarlijkse kosten onregelmatig zijn, is er een voorziening gevormd zodat deze jaarlijks gelijkmatig verlopen.
De toevoegingen vinden conform MJOP's plaats. Door het toevoegen van nieuwe voertuigen is de dotatie vanaf 2023 verhoogd en geïndexeerd. Hiermee is de voorziening tot en met 2033 dekkend.
De onttrekking in 2023 betreffen de werkelijk gemaakte kosten voor het regulier geplande onderhoud van de in het MJOP opgenomen voertuigen.

Voorziening Spaarverlof
In het nieuwe cao-akkoord is overeengekomen dat medewerkers vanaf 1 januari 2022 verlofuren mogen sparen. Medewerkers die langdurig vakantie opnemen, al dan niet voorafgaand aan het pensioen, hebben een effect op de bedrijfsvoering van het team. Ze staan wel op de formatie, maar dragen niet (meer) bij aan de dienstverlening. Dit kan voor capaciteitsproblemen zorgen. Om dit capaciteitstekort het hoofd te kunnen bieden, en een buffer te hebben voor uitbetaling van niet-opgenomen spaarverlof, is het verstandig om een bedrag te reserveren voor vervanging of uitbetaling. Dit zal niet in alle situaties nodig zijn, ook nu nemen medewerkers soms langdurig vakantie op wat kan worden opgevangen door het team of worden bij einde dienstverband vakantie-uren uitbetaald.

De Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid heeft de keuze gemaakt om alleen de daadwerkelijke omgezette uren aan de voorziening te doteren. Voor 2023 bedraagt deze dotatie € 94.826.

Voorziening Regeling Vervroegde Uittreding (RVU)
Per 1 januari is in het Landelijk Overleg Arbeidsvoorwaarden Veiligheidsregio's een regeling RVU overeengekomen. De regeling geldt voor medewerkers die voor 1 januari 2029 de AOW-leeftijd bereiken en minimaal 40 jaar overheidsdienst hebben waarvan ten minste de laatste 10 jaar bij de Veiligheidsregio. Medewerkers die een FLO-overgangsrecht hebben kunnen niet aan de RVU deelnemen. Voor onze regio komen de kosten die met deze regeling samenhangen uit op een bedrag van € 310.000.

Vaste schulden met een looptijd langer dan 1 jaar

De VRZHZ heeft op 31 december 2022 de volgende langlopende schulden:

Omschrijving	1-1-2023	Toevoeginge	Aflossingen	31-12-2023	Rentelasten
Onderhandse leningen van:					
Binnenlandse Banken en overige financiële instellingen	71.108.892	7.500.000	3.694.735	74.914.157	365.205
Gemeenten	2.474.812	-	63.259	2.411.553	59.899
	73.583.704	**7.500.000**	**3.757.994**	**77.325.710**	**425.103**

Op 2 januari 2023 is een aanvullende lening afgesloten met de volgende kenmerken:

Modaliteiten nieuwe lening:

- Hoofdsom : € 7.500.000,00
- Per datum : 02-01-2023
- Looptijd : 15 jaar
- Afloswijze : lineair, per de 3e van de maand
- Rente : 0,4%, per jaar rentevast 15 jaar, per de 2e van de maand te betalen

8.2.4 Vlottende passiva

Netto vlottende schulden

De kortlopende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Kasgeldleningen	-	10.000.000
Overige schulden	5.126.306	6.985.995
Totaal netto vlottende schulden	**5.126.306**	**16.985.995**

Overige schulden

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Crediteuren	3.259.441	5.037.508
Belastingdienst	1.795.752	1.919.670
Overige nog te betalen kosten	71.113	28.817
Specificatie overige schulden	**5.126.306**	**6.985.995**

De schuld aan de belastingdienst betreft de nog af te dragen BTW en de nog te betalen loonheffingen over december 2023. De overige nog te betalen kosten bestaan voornamelijk uit nog te betalen.

8.2.5 Overlopende passiva

Specificatie overlopende passiva

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Voortuitontvangen bedragen	238.857	2.921.325
Nog te betalen bedragen	2.048.123	3.285.150
Totaal netto vlottende schulden	**2.286.980**	**6.206.475**

Specificatie vooruit ontvangen bedragen

Specificatie vooruit ontvangen bedragen	1-1-2023	Toevoeging	Aanwending	31-12-2023
Vooruit ontvangen inkomsten opleidingen	226.893	148.906	-226.893	148.905
Overige	13.367	55.366	-13.367	55.366
Subtotaal	**240.260**	**204.272**	**-240.260**	**204.271**
Vooruit ontvangen gesubsidieerde projecten				
USAR	35.443	34.585	-35.443	34.585
Spoorzone	2.645.621		-2.645.621	-0
Subtotaal	**2.681.064**	**34.585**	**-2.681.064**	**34.585**
Totaal	**2.921.324**	**238.857**	**-2.921.324**	**238.856**

USAR

In 2023 heeft het Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid een participantenbijdrage toegekend aan VRZHZ. Deze vergoeding wordt voor een deel uitbetaald aan de deelnemers van het Urban Search and Rescue Team, die vanuit de regio Zuid-Holland Zuid worden geleverd. Het overige deel is bedoeld als tegemoetkoming aan de werkgevers voor het beschikbaar stellen van personeel ten behoeve van USAR.

Spoorzone

Op 31 mei 2006 heeft het Rijk een subsidie van € 15 miljoen beschikbaar gesteld aan de gemeenten Dordrecht en Zwijndrecht voor het treffen van maatregelen ten gunste van een verbeterde hulpverlening op en rond het spoor door Dordrecht en Zwijndrecht. Met de verstrekte subsidie is het project Spoorzone ontstaan.
In het licht van de subsidie zijn afspraken gemaakt dat:

- de algemeen directeur van VRZHZ als gedelegeerd opdrachtgever voor dit project fungeert;
- binnen de regionale brandweer een projectorganisatie is ingericht voor de aansturing en de inhoudelijke begeleiding van dit project;
- de algemeen directeur van VRZHZ als kasbeheerder van het totale subsidieproject optreedt.

Het project kende een doorlooptijd tot en met 2020. Conform het besluit van beide colleges wordt een aantal deelprojecten ook na 2020 beheerd en onderhouden. Tevens worden na 2020 éénmalig de 2 schuimblusvoertuigen en de 4 camera's langs het spoortraject vervangen. Door significant stijgende prijzen kan de financiering hiervan niet meer volledig binnen de projectbegroting worden gevonden. Op advies van de accountant wordt voor de resterende gelden een bestemmingsreserve gevormd.

Specificatie nog te bedragen betalen

Specificatie nog te betalen bedragen	31-12-2023	31-12-2022
Rente	503	32.795
Huisvestingskosten	305.742	319.631
Debiteuren cred nota	38.398	786.588
Arbo		18.368
Inhuur	91.028	18.196
Piket	48.385	25.349
Bovenwettelijk verlof	550.073	402.084
Overige kosten (incl. trans.posten)	1.013.994	1.682.139
Specificatie nog te betalen bedragen	**2.048.123**	**3.285.150**

8.2.6 Garantstellingen

Garantstelling lening Spinel Veiligheidscentrum B.V.

In 2006 is een multidisciplinair oefenterrein in gebruik genomen. De investering en financiering hiervan zijn via Spinel Veiligheidscentrum B.V. gelopen. Per 1 januari 2010 heeft VRZHZ de aandelen voor 100% overgedragen gekregen en heeft daarmee voor 100% het eigendom van deze vennootschap.

In 2020 is door Spinel Veiligheidscentrum B.V. een lening aangetrokken voor de investering voor Plant Industrie Proces (PIP) voor een bedrag van €526.000 waarvoor VRZHZ garant staat (DB 28 januari 2016 2016/24). Het openstaande bedrag ultimo 2023 bedraagt €420.800 (zie paragraaf 6.5 Verbonden partijen).
Tot en met 2023 heeft de verstrekte garantstelling niet tot uitbetaling geleid.

8.2.7 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

- In 2016 is een rekening-courant overeenkomst afgesloten met Spinel Veiligheidscentrum B.V. om te kunnen voorzien in de financieringsbehoefte. De rekening-courant faciliteit bedraagt maximaal € 1.000.000. Over het gemiddelde saldo wordt een rente in rekening gebracht van 0,65%;
- Voor de uitvoering van de salarisadministratie is een contract afgesloten met ADP. De jaarlijkse kosten bedragen ca. € 135.500 Is verlengd tot 1 januari 2025;
- Voor het beheer van telefoon- en internetverbindingen zijn er verschillende overeenkomsten gesloten met verschillende looptijden met Vitrumnet BV. De jaarlijkse kosten bedragen € 220.000;
- De jaarlijkse kosten van het SAAS-contract van het financiële pakket AFAS bedraagt € 66.000; deze loopt tot en met 27-07-2026;
- Voor de levering van elektriciteit is een overeenkomst afgesloten met DVEP. Loopt tot en met 31-12-2023. Dan wordt het Vattenfall. Omdat de financiële verplichting afhankelijk is van daadwerkelijke afname (op basis van clicks) wordt uitgegaan van de afname in voorgaande jaren. Deze bedroeg ca. € 250.000 gecorrigeerd met stijging energieprijzen.
- Met Sefe Energy Limited (voorheen Gazprom) is een overeenkomst voor de periode 2020 t/m 2025 afgesloten inclusief 3 optiejaren voor de levering van gas. De omvang bedraagt ca. € 225.000.
- Met Magenta MMT BV is een overeenkomst afgesloten met betrekking tot Veiligheidspaspoort voor de periode 2019 t/m 2024 inclusief verlenging tot 1 januari 2025. De jaarlijkse verplichting bedraagt € 115.000.
- Het onderhoud en het oplossen van storingen aan E en W-installaties wordt door Fa. Barth uitgevoerd. Hiervoor is een overeenkomst afgesloten voor 4 jaren met een waarde van ruim € 285.000 (exclusief materiaal). De overeenkomst eindigt op 31-12-2024.
- VRZHZ heeft een juridische verplichting jegens de kosten van functioneel leeftijdsontslag (FLO) voor een beperkt aantal medewerkers. Vanwege nieuwe CAO afspraken en overgangsrecht op oude FLO-afspraken kunnen de kosten in de toekomst hoger uitvallen. VRZHZ neemt geen voorziening op in haar jaarrekening omdat op basis van in het verleden gemaakte afspraken de kosten voor FLO via het reguliere begrotingstraject afgerekend worden met de gemeente Dordrecht. Door de afspraken met de gemeente Dordrecht is namelijk geen sprake van een economisch risico voor VRZHZ.
- VRZHZ is aangesloten bij het Nederlands Instituut publieke veiligheid. De jaarlijkse bijdrage bedraagt € 385.000 (zie ook paragraaf 6.5 Verbonden partijen).
- VRZHZ is aangesloten bij de gemeenschappelijke meldkamer Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond. De jaarlijkse kosten bedragen € 750.000.

- De VRZHZ heeft voor haar mobiele navigatiesysteem een contract afgesloten met LiveOp ter waarde van € 70.000 per jaar dat doorloopt tot 1 januari 2025.
- Ten behoeve van het Squit 20/20 Omgevingsdossier is een licentie-contract afgesloten met VISMA/Roxit tegen een jaarlijks bedrag van € 99.825. Het contract loopt tot en met 14 december 2025
- Met Holmatro hebben wij een overeenkomst afgesloten voor het afnemen van redgereedschap in de komende 3 jaar voor een totaalbedrag van € 477.414 (incl. btw);
- De VRZHZ gaat in 2024 5 tankautospuiten afnemen van de firma Kenbri Fire Fighting B.V. (voorheen Dutch Rescue Vehicles B.V.) met een verplichting om het chassis voor te financieren. Deze financiële verplichting bedraagt € 490.695 exclusief btw. Inclusief btw is het bedrag €593.741.

8.2.8 Gebeurtenissen na balansdatum

Geen bijzonderheden. Er zijn geen lopende claims te verwachten.

9 SiSa bijlage

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 11-01-2024									
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A2	**Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)** **Besluit veiligheidsregio's artikelen 8.1, 8.2 en 8.3** Veiligheidsregio's		Besteding (jaar T) *Aard controle R Indicator: A2/01*					
				€ 7.048.105					
JenV	A18	**Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's** Veiligheidsregio's		Naam Kostensoort *Aard controle n.v.t. Indicator: A18/01*	Besteding per kostensoort (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden *Aard controle R Indicator: A18/02*	Cumulatieve besteding per kostensoort (t/m jaar T inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023) *Aard controle R Indicator: A18/03*			
			1	Meerkosten coördinerende gemeente	€ 0	€ 0			
			2	Hotels/centra	€ 0	€ 0			
			3	Overige specifieke meerkosten	€ 0	€ 0			
			4	Overige Meerkosten	€ 2.057.630	€ 4.057.630			
				Berekening totale besteding (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden Som indicator 02 *Aard controle n.v.t. Indicator: A18/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: A18/05*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t. Indicator: A18/06*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: A18/07*		
			1	€ 2.057.630	Nee	Project loopt nog door.	Ja		

Specificatie
De totale BDuR-bijdrage over 2023 voor VRZHZ bedraagt €7.048.105. Van dit bedrag is €5.376.050 de reguliere BDuR bijdrage. €1.226.407 is een extra bijdrage bestemd voor Crisisbeheersing en informatievoorziening. Conform besluit van het Algemeen Bestuur is een overschot van deze extra BDuR gelden 2023 van €769.000 is gestort in de reserve Crisisbeheersing en informatievoorziening. (Zie hoofdstuk 8.2.3 Vaste passiva).

Verloop SISA	31-12-2022	Toevoeging	Aanwending	31-12-2023
BDUR 2023 Regulier	-	5.376.050	-5.376.050	-
BDUR 2023 Loon en prijsbijstelling		445.648	-445.648	
BDUR 2023 Crisisbeheersing en informatievoorziening	-	1.226.407	-457.407	769.000
	-	**7.048.105**	**-6.279.105**	**769.000**

10. Rechtmatigheidsverantwoording VRZHZ 2023

10.1 Rechtmatigheidsverantwoording VRZHZ 2023

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en VRZHZ regelingen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 7 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag, omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op €2.304.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding
Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De onrechtmatigheid komt voort uit het afwijken op het begrotingscriterium. Deze afwijkingen komen boven de tolerantiegrens van 3% uit en waren slechts ten dele bij Bestuursrapportage II in beeld. Dit heeft echter niet geleid tot aanpassing van de begroting. De VRZHZ zal zich verder moeten ontwikkelen in de nieuwe verantwoordingssystematiek om bij dergelijke afwijkingen eerder te komen tot begrotingswijzigingen.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Bedragen x € 1.000

Begrotingscriterium	**€**
1A. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door het algemeen bestuur vastgesteld autorisatieniveau)	18.795
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	177
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	2.128
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan het algemeen bestuur zijn gemeld	6.855
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	*27.955*
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid (zie Financiële verordening artikel 9, lid 4a)	23.295
5.Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden (inhoudelijk hier toelichten en in de paragraaf bedrijfsvoering)	4.660
Voorwaardencriterium	
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed (inhoudelijk hier toelichten en in de paragraaf bedrijfsvoering))	511
M&O criterium	
Geen bevindingen	0

Begrotingscriterium

De totale begrotingsonrechtmatigheid welke niet past binnen het vooraf vastgestelde beleid bedraagt €4.660.000. Hieronder volgt een toelichting en onderbouwing.

1A. Overschrijding lasten programma's.
De VRZHZ heeft één programma. Binnen dit programma is er sprake van een begrotingsoverschrijding van de lasten voor een bedrag van €18.795.000. Deze overschrijding betreft voornamelijk de kosten in relatie tot Oekraïne (opvang ontheemden) en COA (crisisopvang). Hier staan echter direct gerelateerde baten tegenover. Die zijn vermeld in onderdeel 4.

1B. Overschrijding investeringsbudgetten.
In de jaarschijf 2023 zijn in totaal 27 kredieten gevoteerd door het algemeen bestuur. Het totale geraamde investeringsbedrag is €16.445.860. Daarvan is gerealiseerd €10.296.070 (62,6%). Op 5 kredieten is het budget overschreden. De overschrijding bedraagt in totaal €177.331 (1,08%) ten opzichte van het totale beschikbare budget. Bij de Bestuursrapportage II was er nog geen zicht op deze overschrijding. Het voornemen is om via regelmatige monitoring mogelijke overschrijdingen tijdig vast te stellen om het krediet te kunnen bijstellen en te laten besluiten door het bestuur.

2. Ongeautoriseerde reservemutaties.
Dit betreft het totaal van de mutaties van de reserves in de jaarrekening (zie paragraaf 7.1) verminderd met het totaal aan mutaties conform de jaarstukken 2022 die het algemeen bestuur op 29 juni 2023 heeft vastgesteld.

3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan het algemeen bestuur zijn gemeld.
Dit is het saldo van de totale overschrijding van baten, €26.450.000, en de daar direct tegenover staande hogere lasten van voornamelijk Oekraïne en COA voor een totaal van €19.390.000 (zie hoofdstuk 5 Projecten 2023).

4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid (zie Financiële verordening artikel 9, lid 4a).
Artikel 9 van de Financiële verordening hanteert het uitgangspunt dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden echter als acceptabel aangemerkt wanneer er o.a. sprake is van een overschrijding waarbij er sprake is van direct gerelateerde inkomsten die de overschrijding compenseren. In dit geval betreffen dit de volgende inkomsten:
- COA/Oekraïne en USAR €19.390.000;
- Vergoeding door gemeentes voor storting in reserves vanuit jaarstukken 2022 voor in totaal €1.450.000;
- Doorbelasting aan Rijkswaterstaat voor de projecten Haringvlietbrug en Heinenoordtunnel voor een bedrag van €270.841;
- Totaal van diverse verkopen voor een bedrag van €731.176;
- Totaal aan gevormde/aangevulde reserves besloten door het algemeen bestuur op 7 december 2023 voor een bedrag van €1.420.472

5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden
Het resterende saldo bestaat uit een totale lastenonderschrijding van €1.565.000 vermeerderd met een overschrijding op de baten van in totaal €2.837.000. Deze 2 bedragen vermeerderd met €177.300 overschrijding op investeringskredieten leiden tot een totale begrotingsonrechtmatigheid van €4.660.000. De reden van afwijkingen van de begroting zoals hierboven geschetst is, dat de afwijkingen slechts ten dele (€1.775.000) bij Bestuursrapportage II in beeld waren. Dit heeft echter niet geleid tot aanpassing van de begroting. De VRZHZ zal zich hierin verder moeten ontwikkelen.

Voorwaardencriterium
Ten aanzien van het voorwaardencriterium bedraagt de onrechtmatigheid €511.000. De onrechtmatigheid betreft de overtreding van de Europese aanbestedingswetgeving. Van dit bedrag is €401.511 te herleiden naar de kosten voor Oekraïne. Aanbesteding van deze kosten is lastig omdat er onzekerheid is over de contractduur en daarmee over de contractwaarde. Dus is ook de te bepalen aanbestedingsstrategie erg lastig. In 2024 zal dit aspect de aandacht krijgen.
Het restant voor een totaalbedrag van €197.166 is terug te voeren op 2 crediteuren waarvan de totale besteding over 4 jaren de Europese aanbestedingsgrens hebben overschreden. In 2024 zullen deze bestedingen worden geëvalueerd en zal er een eventuele nieuwe (Europese) aanbesteding gaan plaatsvinden. Door middel van regelmatige uitvoering van de spendanalyse willen we dergelijke overschrijdingen voorkomen.

C. Overige gegevens

11. Vaststelling

Dagelijks Bestuur

Als (concept) jaarrekening 2023 vastgesteld en aangeboden aan het Dagelijks Bestuur
Op 28 maart 2024.

Het Dagelijks Bestuur van de VRZHZ,

de secretaris, de voorzitter,

C.P. Frentz Mr. A.W. Kolff

Algemeen Bestuur

Jaarrekening 2023, vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de VRZHZ
in de openbare vergadering van 18 april 2024.

de secretaris, de voorzitter,

C.P. Frentz Mr. A.W. Kolff

Bijlagen

Bijlage 1: Programmaplan met overzicht van baten en lasten

Concern	Baten	Lasten	Saldo
Programma veiligheid	60.094	40.576	19.518
Algemene dekkingsmiddelen	364	-3	367
Kosten overhead	327	13.263	-12.937
Vennootschapsbelasting	0	22	-22
Sociaal Domein	19.116	19.116	
Onvoorzien	0		0
Saldo van baten en lasten	79.901	72.975	6.926
Mutaties reserves	1.101	3.795	-2.695
Subtotaal lasten	**81.001**	**76.770**	**4.231**

Bijlage 2: Overzicht van baten en lasten naar taakveldindeling

Taakveld	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning			
0.4 - Overhead	327	13.263	-12.937
0.5 - Treasury	364	-3	367
0.8 - Overige baten en lasten	52.940	5.691	47.250
0.9 - Vennootschapsbelasting	0	22	-22
0.10 - Mutaties reserves	1.101	3.795	-2.695
0.11 - Resultaat van de rekening	0	4.231	-4.231
1. Veiligheid	7.154	34.886	-27.732
6. Sociaal Domein	19.116	19.116	
Totaal	**81.001**	**81.001**	**0**

Bijlage 3: Verplichte beleidsindicatoren

De door de BBV voorgeschreven beleidsindicatoren die relevant zijn voor VRZHZ treft u hieronder en behoren allen tot taakveld 0. "Bestuur en ondersteuning".

Omschrijving		31-12-2023	31-12-2022
0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	0,67	0,69
0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	0,70	0,66
0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	€ 163,58	€ 109,45
0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	3,69%	3,84%
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	16,84%	16,10%

*exclusief vrijwilligers.

Bijlage 4: Risico's

1. Langdurige calamiteit				
Omschrijving	Een langdurige calamiteit vergt langdurige inzet van de crisisorganisatie. Inzet van medewerkers van partners in de crisisorganisatie VRZHZ wordt vergoed. Daarnaast vergt een dergelijke calamiteit gelet op de maatschappelijke impact en de noodzaak tot zorgvuldige evaluatie, waaronder het begeleiden van onderzoeksactiviteiten door en de Onderzoeksraad, externe ondersteuning en inzet van mensen en middelen. De ervaring met o.a. het incident Chemie-Pack is aanleiding voor dit risico en is structureel onderdeel van de Risicoparagraaf.			
Beheersingsmaatregel	Geen beheersingsmaatregel mogelijk. Dekking vindt plaats uit algemene reserve.			
Inschatting financiële gevolgen	**Kans (%)**	**Risicoprofiel**	**Structureel/ Incidenteel**	**Benodigd weerstandsvermogen**
€500.000	40%	Hoog (20%)	Incidenteel	€40.000

2. Garantstelling en risico's leningen oefenterrein				
Omschrijving	VRZHZ staat garant voor de lening die de ZHZ Investerings B.V. (per 8 januari 2016 Spinel Veiligheidscentrum B.V.) in 2006 heeft afgesloten bij de BNG. De lening (met een totaalwaarde van €6,9 mln. en een stand per 31 december 2020 van €0,23 mln.) is aangetrokken voor de bouw van een multidisciplinair opleidings- en oefenterrein op het industrieterrein Dordtse Kil III in Dordrecht. Daarnaast hebben VRZHZ en Spinel enkele leningen afgesloten o.a. ter financiering en verbetering van de liquiditeitspositie met een totale stand per 31 december 2020 van €1,1 mln. De totale risicowaarde bedraagt per 31 december 2019: €1,4 mln. Door het vervallen van de garantieomzet is het risico ten opzichte van 2022 verhoogd.			
Beheersingsmaatregel	VRZHZ heeft de volgende beheersmaatregelen getroffen: Dienstverleningsovereenkomst gesloten tussen Spinel Veiligheidscentrum B.V. en VRZHZ voor uitvoering van de bedrijfsvoeringstaken, waaronder financieel advies en treasurybeheer; Regulier management- en directieoverleg is gepland, met een vaste agenda met daarop minimaal de operationele en financiële prestaties en forecast, ter voorbereiding op de vergaderingen van de Raad van Commissarissen.			
Inschatting financiële gevolgen	**Kans (%)**	**Risicoprofiel**	**Structureel/ Incidenteel**	**Benodigd weerstandsvermogen**
€400.000	10%	Midden 10%)	Incidenteel	€4.000

3. Uitval ICT				
Omschrijving	De uitval van middelen en in het bijzonder verbindingen en ICT tijdens een crisis. In de regionale risicoplannen staat uitval van verbindingen als een risico genoemd. VRZHZ kan op dat moment zowel getroffene als crisisbestrijder zijn. Dat kan bijvoorbeeld als het VRZHZ-gebouw in het gebied van een crisis staat of als onze eigen verbindingen falen. Op dat moment valt VRZHZ terug op haar partners en eventueel op uitwijkmogelijkheden.			
Beheersingsmaatregel	Afspraken maken en beheren met partners en leveranciers op het vlak van uitwijkmogelijkheden.			
Inschatting financiële gevolgen	**Kans (%)**	**Risicoprofiel**	**Structureel/ Incidenteel**	**Benodigd weerstandsvermogen**
€200.000	40%	Hoog (20%)	Incidenteel	€16.000

4. Deeltijdrichtlijn				
Omschrijving	De Europese deeltijdrichtlijn gaat uit van het principe dat gelijk werk in voltijd en in deeltijd gelijk beloond moet worden. Dit conflicteert met de wijze waarop het huidig brandweerbestel is vormgegeven. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Veiligheidsberaad hebben vastgesteld dat er veel waarde wordt gehecht aan het huidige hybride stelsel van beroeps- en vrijwillig brandweerpersoneel in Nederland, en te willen zoeken naar een oplossing die dicht bij het huidige bestel blijft. Hiertoe is een landelijke denktank opgericht met als opdracht 'Onderzoek hoe de brandweervrijwilligers nadrukkelijk en fundamenteel zijn te onderscheiden van de beroepskrachten en breng in kaart welke mogelijke consequenties dit voor de brandweerorganisatie heeft'. Een eerste inschatting van de gevolgen voor VRZHZ komt op een bedrag van tussen de €1,5 mln. en €2,0 mln. Financiering van de invoering van de richtlijn wordt via de gemeenten en/of hert Rijk geregeld. Intern zal wel een project noodzakelijk zijn waarvoor kosten gemaakt zullen worden			
Beheersingsmaatregel	Bestuurlijke en ambtelijke beïnvloeding in overleggen. Inzetten op rijksfinanciering omdat het een stelselwijziging betreft.			
Inschatting financiële gevolgen	**Kans (%)**	**Risicoprofiel**	**Structureel/ Incidenteel**	**Benodigd weerstandsvermogen**
€3.500.000	50%	Hoog (20%	Structureel	€1.400.000

5. Uitval telefooncentrale				
Omschrijving	De huidige telefooncentrale dateert uit 2012, is al langere tijd hardware- en softwarematig niet meer up to date en kent een probleem met een onderdeel dat verantwoordelijk is voor het DECT-verkeer: een beperkt aantal draadloze telefoons en de bediening van de intercom op de posten Zwijndrecht en Oud-Beijerland. Mocht er uitval plaatsvinden, betekent dit: ▪ mogelijk een langere doorlooptijd van de verhelping van de storing, dit kan van 1 dag tot meer dan een week zijn; ▪ directe impact (uitval) voor het (niet mobiele) DECT-telefoonverkeer, dus ook tijdens een GRIP-situatie. De impact lijkt beperkt doordat er niet veel DECT-telefoons zijn en er beheersingsmogelijkheden zijn (zie voorstel); ▪ dat de intercoms bij posten Zwijndrecht en Oud-Beijerland buiten werking zijn. Ook hier lijkt de impact beperkt.			
Beheersingsmaatregel	Een terugval-scenario te ontwikkelen, mocht een uitval van de telefooncentrale gebeuren tijdens een GRIP-situatie (bijvoorbeeld overschakelen op mobiele telefonie of nood-telefonie). Vervangen telefooncentrale.			
Inschatting financiële gevolgen	**Kans (%)**	**Risicoprofiel**	**Structureel/ Incidenteel**	**Benodigd weerstandsvermogen**
€50.000	50%	Hoog (20%)	Incidenteel	€5.000

6. kortstondige dienstverbanden van vrijwilligers				
Omschrijving	Omdat de brandweer vaker te maken krijgt met kortstondige dienstverbanden van vrijwilligers heeft dit als risico de gewenste sterkte niet gegarandeerd is met als gevolg consequenties voor de brandveiligheid in de VRZHZ.			
Beheersingsmaatregel	Om dit risico te kunnen beperken zal het aantal opleidingen moeten stijgen wat leidt tot een structurele verhoging van het opleidingsbudget en dus ook tot een structurele verhoging van de gemeentelijke bijdrage aangezien dit wordt veroorzaakt door een exogene factor			
Inschatting financiële gevolgen	**Kans (%)**	**Risicoprofiel**	**Structureel/ Incidenteel**	**Benodigd weerstandsvermogen**
€200.000	50%	Hoog (20%	Structureel	€80.000

7. Eigen risicodrager WW				
Omschrijving	Als overheidswerkgever is de VRZHZ verplicht eigenrisicodrager voor de Werkloosheidswet (WW). Als eigenrisicodrager voor de WW betaalt de VRZHZ de kosten van de WW-uitkering, als een werknemer werkloos wordt. Het UWV betaalt de uitkering aan de werknemer en het UWV brengt deze kosten in rekening bij de VRZHZ. Gebruikelijk is om 2% van de loonsom (26 mln.) als financieel risico aan te merken. Gezien de huidige arbeidsmarkt zal de kans op werkelijke financiële consequentie beperkt zijn.			
Beheersingsmaatregel	We willen dit risico beperken door het voeren van een adequaat personeelsbeleid.			
Inschatting financiële gevolgen	**Kans (%)**	**Risicoprofiel**	**Structureel/ Incidenteel**	**Benodigd weerstandsvermogen**
€520.000	10%	Midden (10%)	Structureel	€20.800

8. C2000 randapparatuur				
Omschrijving	Op dit moment ervaren we dekkingsproblemen, welke wordt veroorzaakt door meerdere factoren en zijn er zorgen voor de continuïteit voor onze nu in gebruik zijnde randapparatuur. Na de invoering van IVC zijn verbindingsproblemen ook toegenomen. IBARC (landelijke aanbesteding) is verlopen en de serviceverlening loopt achteruit. De prijzen voor randapparatuur en accessoires zijn sterk gestegen. En op dit moment moet de randapparatuur worden geüpdatet met nieuwe firmware, alleen wordt ervan uit zowel Motorola als IVC hierin geen invulling gegeven en zijn er nog onduidelijkheden met betrekking tot security. Voor 2027 staat NOVA (vervanging C2000) op de rol. Het is zeer goed denkbaar dat we op korte termijn moeten kiezen om onze randapparatuur noodzakelijkerwijs vervroegd moeten vervangen met boekverlies als gevolg. Bij vervanging in 2027 zal er eventueel weer een boekverlies ontstaan als gevolg van de vervroegd noodzakelijke vervanging. In totaal wordt ingeschat dat het boekverlies €1.000.000 zal bedragen.			
Beheersingsmaatregel	Geen beheersingsmaatregel mogelijk. Krediet voor vervanging zal moeten aangevraagd bij het Algemeen Bestuur			
Inschatting financiële gevolgen	**Kans (%)**	**Risicoprofiel**	**Structureel/ Incidenteel**	**Benodigd weerstandsvermogen**
€1.000.000	50%	Hoog (20%	Incidenteel	€100.000

Bijlage 5: Kredieten

Onderstaand is de staat van de kredieten opgenomen. In principe worden kredieten met een looptijd van langer dan 2 jaar afgesloten, tenzij er een verplichting aan ten grondslag ligt of tenzij redenen aanwezig zijn om deze te handhaven en over te brengen.

Omschrijving	Beschikbaar gesteld krediet	Realisatie	Restantkrediet	Over te brengen
Ademlucht	84.637	84.662	-25	-
Apparatuur werkplaats	577.650	71.390	506.260	506.260
Bluskleding	1.133.248	1.076.442	56.806	56.806
Communicatiemiddelen	66.346	25.589	40.757	39.054
Copi voertuigen	-	91.400	-91.400	-91.400
Dienstauto's	386.261	244.569	141.692	138.126
Dienstbussen	-	-	-	-
Duikapparatuur	18.029	-	18.029	18.029
EHBO en zuurstofflessen	15.144	12.866	2.278	-
Gebouwen	554.655	108.626	446.029	446.630
Grof en extreem geweld	66.965	65.982	983	-
Haakarmbakken	49.006	7.322	41.684	-
Hosemaster	32.876	47.950	-15.074	-
IBGS	11.016	7.416	3.600	-
Laadpalen (Dordrecht)	15.125	3.369	11.756	11.756
Meubilair en ICT thuiswerkplek	131.573	-	131.573	-
Operationale informatie voorziening	30.450	31.250	-800	-
PBM	798.424	9.275	789.149	789.149
Redvoertuigen incl bepakking	3.281.518	2.995.327	286.191	133.643
Regionale SB's	2.578.588	2.984	2.575.604	2.575.604
Ritregistratiesysteem	77.267	-	77.267	77.267
Scooters	47.000	17.000	30.000	-
Spoorzone SB's	1.408.436	563.878	844.558	844.558
Tankautospuit incl bepakking	4.902.329	4.582.584	319.745	-
Trailer blusboot	1.273	1.158	115	-
Trekker materieel	2.270	-	2.270	-
Website ZHZ Veilig	175.000	245.032	-70.032	-
Totaal	**16.445.086**	**10.296.070**	**6.149.016**	**5.545.483**

Vooruitlopend op het vastgestelde investeringsplan 2024, zijn voor een aantal nieuwe investeringen in 2023 kosten gemaakt. Voor deze nieuwe investeringen zijn de hiervoor beschikbaar gestelde kredieten niet opgenomen.

Veiligheidsregio ZHZ
Postbus 350
3300 AJ Dordrecht

Romboutslaan 105
3312 KP Dordrecht

T 088 6365000
E mail@vrzhz.nl
I www.zhzveilig.nl

Datum
4 april 2024

Uw kenmerk
-

Ons kenmerk
2024/95991

Onderwerp
Ontwerpbegroting 2025

Bijlage(n)

Behandeld door
D. Vermeulen

Aan de Colleges van B&W
van de 10 deelnemende gemeenten
van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

Geacht college,

In deze brief bieden wij u de ontwerpbegroting 2025 van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZHZ) aan. Wij verzoeken u de ontwerpbegroting 2025 ter behandeling aan te bieden aan uw gemeenteraad. Voor de ondersteuning is in bijlage 1 een toelichting gegeven.

Samenhang met de zienswijze op de bestemming jaarresultaat 2023
Volgens de regionale afspraken volgen we naast de zienswijze op de ontwerpbegroting ook een zienswijze op de bestemming van het jaarresultaat 2023. Normaal gesproken integreren we dat in één aanbiedingsbrief. De bestemming van het jaarresultaat wordt nog behandeld in het algemeen bestuur van 18 april 2024. Om die reden sturen wij u nu vast de brief met de zienswijze op de begroting omdat we anders niet voldoen aan de termijn van 12 weken die voor de zienswijze begroting wordt gehanteerd in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. De brief over de zienswijze jaarresultaat 2023 volgt dus na 18 april.

De zienswijze gaat ook over de begroting 2024
Voorstellen met betrekking tot de wijziging van de begroting 2024 doen we normaal gesproken bij de eerste bestuursrapportage die in juni in het algemeen bestuur behandeld wordt. Ontwikkelingen die spelen in relatie tot de begroting 2025 raken echter ook het begrotingsjaar 2024. We nemen daarom voor deze ontwikkelingen ook gelijk de voorstellen 2024 mee, zodat uw raad integraal over deze onderwerpen kan spreken. Hiermee voorkomen we dat nu gevraagd wordt om een zienswijze voor 2025 en in juni weer een zienswijzeronde wordt gelopen over dezelfde onderwerpen maar dan voor 2024.

Reacties
Eventuele zienswijze van uw gemeenteraad kan via uw college (artikel 28, lid 6 van de GR VRZHZ) tot uiterlijk 12 juni 2024 schriftelijk ter kennis worden gebracht aan het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling VRZHZ (postbus 350, 3300 AJ Dordrecht). Het kan ook via e-mail naar vrzhz.bestuurszaken@vrzhz.nl

Bestuurlijke behandeling
In het algemeen bestuur van 27 juni 2024 staat de behandeling van de bestemming van de begroting 2025 op de agenda. Uw zienswijze zal het algemeen bestuur betrekken bij de vaststelling.

Raadsinformatieavond
Op woensdagavond 15 mei 2024 wordt een raadsinformatiebijeenkomst georganiseerd over de ontwerpbegroting 2025.

Vragen of opmerkingen
Voor eventuele vragen of opmerkingen kan contact worden opgenomen met bestuurszaken via e-mail vrzhz.bestuurszaken@vrzhz.nl

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Het dagelijks bestuur van de
Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid,

De secretaris,

C.P. Frentz

De voorzitter,

Mr. A.W. Kolff

Bijlage 1: Toelichting voor gemeenteraden bijdrage 2024 en ontwerpbegroting 2025 VRZHZ

De ontwerpbegroting 2025 is de vierde en daarmee laatste begroting die is gebaseerd op het beleidsplan 2022-2025.

Regulier bestaat de ontwerpbegroting 2025 uit de begroting 2024, geindexeerd met de percentages voor loon- en materiële kosten zoals regionaal vastgesteld.

Naast deze indexering spelen nog een aantal ontwikkelingen die meegewogen moeten worden in de ontwerpbegroting 2025 en die ook van invloed zijn op 2024. Daar gaan we hieronder eerst op in. Vervolgens laten we zien wat dit betekent voor de begroting 2024 en de ontwerpbegroting 2025.

De aanbieding van deze ontwerpbegroting vindt plaats in een voor gemeenten spannende periode. Er is grote onzekerheid over de financiële situatie in de komende jaren en de mate waarin compensatie vanuit het Rijk hiervoor plaats vindt.
De term "ravijnjaar 2026" horen we regelmatig voorbijkomen. Als VRZHZ zijn we ons hiervan terdege bewust. In het algemeen zien we de kwetsbaarheid van de samenleving, mede vanuit internationele ontwikkelingen en crises toenemen, wat ook zijn weerslag heeft op de rol van de veiligheidsregio. Anderzijds wordt de kwaliteit van de samenleving ook bepaald door de beschikbaarheid van dagelijkse voorzieningen waar een gemeente voor moet zorgen en kosten met zich meebrengen. Voor ons staat voorop dat we transparant zijn in zowel de mee- als tegenvallers. We hebben in de voorstellen afgewogen waar we zaken binnen de begroting VRZHZ zelf op kunnen vangen.
Op de raadsinformatieavond van 15 mei gaan we hierover graag met u in gesprek.

Ontwikkelingen

Leningenportefeuille
Eind 2021 is de leningenportefeuille geherfinancierd om gebruik te kunnen maken van de destijds lage lentepercentages. Naast het rentevoordeel zijn er naast de boeterente ook kosten omdat de verandering van leningsvorm van annuïtaire naar lineaire afschrijvingen een gemiddelde verzwaring van € 290.000 per jaar betekent voor de jaren 2023 t/m 2026; na 2026 volgt een drastische verlaging met omslagpunt in 2040.

MJOP
Op verzoek van het algemeen bestuur is berekend wat aan financiële middelen nodig is als het meerjarenonderhoud uitgevoerd wordt op 100% van de norm in plaats van op 80%. Dit kwam neer op € 666.000 per jaar. Het algemeen bestuur constateert een belangrijk verband tussen toekomstbestendige brandweer (het aantal benodigde en type kazernes) en de meerjarige onderhoudskosten. Het algemeen bestuur heeft daarom een bestuurlijke opdracht gegeven dit in samenhang te onderzoeken Om die reden is vooralsnog een bedrag berekend dat de komende 4 jaar nodig is om goed onderhoud uit te voeren. Die kosten bedragen € 388.000, opgebouwd uit extra exploitatielasten van € 248.000 en € 140.000 voor de voorziening waaruit het onderhoud betaald wordt.

Kazerne Sliedrecht
In het algemeen bestuur van 29 februari 2024 is gesproken over het investeringsvoorstel voor de kazerne Sliedrecht. Ingestemd is met het ontwerp en de gemiddelde meerkosten per jaar van € 242.000. Deze kosten spelen vanaf de oplevering kazerne (naar verwachting eind 2025, begin 2026) en zijn nog niet meegenomen in de ontwerpbegroting 2025.

Energiekosten
Vanaf 2024 zullen de energiekosten hoger worden dan voorgaande jaren. We hadden tot voor kort een contract met DVEP dat nog twee jaar zou doorlopen. Vorig jaar is het contract met DVEP ten einde gekomen omdat DVEP technisch failliet is en per 1-1-2024 geen stroom meer levert. Vattenfall is de enige aanbieder die het contract met de 12 veiligheidsregio’s wilde aangaan en heeft een contract voorstel gedaan. Daarbij is aangetekend dat de prijzen wel flink zullen stijgen. Voor 2023 constateerden we op de energiekosten al een structureel tekort. Dit tekort van € 186.000 stellen we voor vanaf 2024 te vragen via een verhoging van de gemeentelijke bijdrage. In de bestuursrapportages over 2024 rapporteren we over de extra verhogingen vanwege de overgang naar Vattenfall.

Vakbekwaamheid
In de jaarrekening 2023 constateren we dat een andere grote component in het structureel tekort de kosten voor vakbekwaamheid betreft. Vertaald naar de komende jaren bedraagt dit tekort € 407.000 per jaar. Als gevolg van een Europese aanbesteding in 2024 van het realistisch trainen zal er in 2024 minder getraind kunnen worden en bedraagt het tekort eenmalig €127.000. Daarom wordt voorgesteld de € 407.000 structureel te vragen vanaf 2025 en het tekort voor 2024 vooralsnog niet te vragen maar te bezien in hoeverre dit binnen het resultaat van 2024 kan worden opgevangen.

Saldo mee- en tegenvallers in structureel tekort
Naast de tegenvallers in vakbekwaamheid en energiekosten waren er ook enkele structurele kleinere mee- en tegenvallers met per saldo een voordeel van € 90.000 wat ook doorwerkt naar de jaren 2024 en verder.

CAO ontwikkeling
In 2024 moet een nieuwe CAO worden afgesloten. De eerste signalen wijzen op een verhoging van ca 5%. In de begrotingsrichtlijnen 2024 is uitgegaan van een indexatie van 3,9%, in de begrotingsrichtlijnen 2025 is 5,4% gehanteerd. Doorrekening van de CAO, zodra deze bekend is, moet inzicht geven in de kosten die hieruit voortvloeien. We komen hier in de bestuursrapportages op terug.

Efficiencytaakstelling BDuR
Vanaf 2025 hebben we te maken met een efficiencytaakstelling ter grootte van € 263.000 op de BDuR gelden. Dit bedrag is als taakstelling opgenomen in de ontwerpbegroting 2025.

Betekenis voor de begroting 2024

Verhoging gemeentelijke bijdrage 2024 *(x1.000)*	
Bijdrage omzetting afschrijving annuïtair-lineair	290
Bijdrage MJOP huisvesting	388
Structureel tekort energie	186
Saldo structurele mee- en tegenvallers	-90
Verhoging gemeentelijke bijdrage 2024	**774**

Bijdrage per gemeente:

Gemeente	Verdeling mutaties in %	Totale verhoging 2024
Alblasserdam	3,9%	30.198
Dordrecht	29,0%	224.547
Hendrik-Ido-Amb	5,4%	41.812
Papendrecht	6,5%	50.329
Sliedrecht	5,3%	41.038
Zwijndrecht	9,9%	76.656
Molenlanden	10,4%	80.527
Gorinchem	8,0%	61.944
Hardinxveld-Gies	3,3%	25.552
Hoeksche Waard	18,3%	141.697
Totaal	**100,00%**	**774.299**

% verdeling begrotingsjaar 2024 op basis van circulaire BDuR

Omvang begroting 2025 en gemeentelijke bijdrage
In paragraaf 5.3 van de ontwerpbegroting is zichtbaar wat het effect is op de gemeentelijke bijdrage indien alleen sprake is van indexering op de bestaande begroting.

Het verloop van de gemeentelijke bijdrage 2025 indien met bovenstaande voorstellen wordt ingestemd ziet er ten opzichte van de begroting 2024 als volgt uit (exclusief de maatwerkkosten FLO):

Verloopstaat gemeentelijke bijdrage 2025 *(bedragen x1.000)*	**Gemeentelijke bijdrage 2025**
Begroting 2024	44.597
Mutaties	
Omzetting annuitair-lineair	290
MJOP huisvesting	388
Structureel tekort vakbekwaam jaarrekening 2023	407
Structureel tekort energie jaarrekening 2023	186
Structurele mee- en tegenvallers jaarrekening 2023	-90
Loonindex 2025 5,4%	1.583
Prijsindex 2025 1,6%	287
Gemeentelijke bijdrage 2025	**47.649**

In onderstaand overzicht wordt de gemeentelijke bijdrage naast elkaar gepresenteerd voor het geval dat alleen indexatie plaats vindt (5e kolom) en ten tweede indien ook de voorstellen in deze brief worden verwerkt (laatste kolom).

Gemeente	Verdeling mutaties in%	Gemeentelijke bijdrage 2024	Mutaties index 2025	Gemeentelijke bijdrage incl. index 2025	Aanvullende bijdrage 2025	Totale gemeentelijke bijdrage 2025
Alblasserdam	3,9%	1.740.701	72.936	1.813.637	46.071	1.859.707
Dordrecht	28,4%	13.161.222	531.121	13.692.343	335.489	14.027.832
Hendrik-Ido-Ambacht	6,0%	2.325.486	112.209	2.437.695	70.878	2.508.573
Papendrecht	6,7%	2.909.805	125.300	3.035.105	79.147	3.114.252
Sliedrecht	5,3%	2.384.069	99.118	2.483.187	62.609	2.545.795
Zwijndrecht	10,0%	4.454.426	187.014	4.641.440	118.130	4.759.570
Molenlanden	9,7%	4.585.957	181.404	4.767.361	114.586	4.881.947
Gorinchem	8,3%	3.472.053	155.222	3.627.275	98.048	3.725.323
Hardinxveld-Giessendam	3,3%	1.432.894	61.715	1.494.609	38.983	1.533.592
Hoeksche Waard	18,4%	8.130.764	344.106	8.474.870	217.359	8.692.230
Totaal	**100,00%**	**44.597.377**	**1.870.144**	**46.467.521**	**1.181.299**	**47.648.820**

% verdeling begrotingsjaar 2025 op basis van circulaire BDuR

Gemeente Sliedrecht

Industrieweg 11
3361 HJ Sliedrecht
Postbus 16
3360 AA Sliedrecht

Telefoon **14 0184**
gemeente@sliedrecht.nl
www.sliedrecht.nl

Datum
7 mei 2024

Betreft
Jaarstukken 2023 VRZHZ

Bijlagen
-

Uw kenmerk
-

Ons kenmerk
-

Uw brief van
25 april 2024

Afdeling
OOV

Telefoon direct

Behandeld door
Carlijn Jansen

Geachte leden van het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Zuid Holland Zuid,

Op 25 april jl. heeft u de concept jaarstukken 2023 van de Veiligheidsregio Zuid Holland Zuid (VRZHZ) toegezonden. Daarnaast heeft u op 4 april jl. de ontwerpbegroting 2025 aan ons gezonden. Graag willen wij via deze brief onze zienswijze op de jaarstukken en de ontwerp begroting 2025 geven.

Onze zienswijze op de jaarstukken 2023
Wij zijn trots op hoe de VRZHZ zich in het afgelopen jaar heeft ingezet voor de veiligheid van onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Naast uw inzet op het gebied van de brandweerzorg en crisisbeheersing heeft u zich ingezet voor een goede opvang Oekraïense vluchtelingen en asielzoekers in onze en andere gemeenten. Daarvoor zijn wij u zeer erkentelijk.

De organisatie blijkt in staat de kerntaken goed uit te voeren. Er zijn er nog activiteiten die aandacht behoeven. Vacatures hebben ertoe geleid dat niet alle speerpunten voor 2023 zijn gerealiseerd. Daarvoor hebben wij begrip. Het is goed om te lezen dat u er weer in geslaagd bent om nieuwe beroepskrachten en vrijwilligers te werven. Zonder hun inzet en professionaliteit kunt u uw kerntaken niet uitvoeren en is onze veiligheid in het geding. Dat vraagt ook dat zij voldoende zijn toegerust. In dat opzicht zijn wij blij met de investering in hun professionalisering, de aanschaf van nieuwe voertuigen en de beoogde nieuwbouw van de kazerne in Sliedrecht.

Met u zien wij de noodzaak van het doseren en prioriteren. Dat is nodig vanwege de nieuwe externe omstandigheden waar u mee wordt geconfronteerd maar ook vanwege de financiële positie van gemeenten. Daarom zijn wij tevreden met het feit dat u, in navolging van het advies van de wethouders Financiën, kritisch heeft gekeken naar de gewenste bestemmingsreserves. De door u voorgestelde (verhoging van de) bestemmingsreserves kunnen onze goedkeuring hebben.

U kiest ervoor om het resterende jaarresultaat voor een deel (985.000 euro) terug te laten vloeien naar de gemeenten en voor een deel te gebruiken om het algemeen weerstandsvermogen op te hogen met 510.000 euro op te hogen tot 1.100.000 euro. Daardoor behoeft u niet steeds voor iedere nieuwe ontwikkeling bij de gemeenten aan te kloppen. Zoals ook bij de zienswijze op de begroting 2024 aangegeven, vinden wij het van belang dat er een goede balans is tussen enerzijds de noodzakelijke uitgaven en het afdekken van de risico's en het daarbij behorende weerstandsvermogen en anderzijds de vrije beschikbaarheid voor gemeenten. Nu u ook besloten heeft tot een bredere verkenning van de financiële positie van de VRZHZ, mede in het licht van de financiële positie van de gemeenten, kan de eenmalige ophoging van het weerstandsvermogen onze instemming hebben.

Onze zienswijze op de begroting 2025
De ontwerpbegroting 2025 krijgt onze waardering. Het is een mooi document met goede en waardevolle ambities, zorg voor het personeel, het materieel en de huisvesting. Ondanks het resultaat over 2023 dat terugvloeit naar gemeenten, maakt dat de mutaties voor 2024 en 2025 zorgen voor een éxtra bijdrage. Voor 2025 zien wij wederom een flinke aanvullende bijdrage, terwijl wij bezuinigingen dienen vorm te geven. Voor nu achten wij deze kosten onontkoombaar. Naast het reeds genoemde onderzoek is het nodig dat u steeds nieuw beleid en nieuwe uitgaven kritisch tegen het licht houdt. Wij vragen uw toezegging in deze.

Tot slot
Goede dienstverlening aan onze inwoners vraagt om integraliteit, flexibiliteit en intensieve samenwerking tussen en met alle disciplines. Dit vraagt van alle betrokkenen ook om los te komen van hun eigen organisaties en de veiligheid van onze inwoners centraal te stellen. In de afgelopen jaren heeft de VRZHZ laten zien hierin een belangrijke rol te spelen. Wij waarderen die samenwerking zeer en zullen ons ook inzetten om deze samenwerking blijvend goed te laten verlopen.

Wij zien uw reactie op onze zienswijze met vertrouwen tegemoet.

dienstGezondheid & Jeugd zhz

Karel Lotsyweg 40
Postbus 166, 3300 AD Dordrecht
t 078 770 8500
e info@dgjzhz.nl
w www.dienstgezondheidjeugd.nl

Aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid

Uw kenmerk	Ons kenmerk UIT / 2407317	Datum 15 april 2024
Onderwerp Voorlopige jaarstukken 2023 GR DG&J	Bijlage(n) 2	Behandeld door/telefoonnummer G. Hoogendijk / 078-7708500

Geachte leden van de gemeenteraad,

Bijgaand treft u voor het geven van uw zienswijze de voorlopige jaarstukken 2023 van de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ aan.

De voorlopige jaarstukken 2023 geven inzicht in de gerealiseerde activiteiten en daarmee samenhangende baten en lasten van de verschillende onderdelen van de Gemeenschappelijke Regeling, te weten de Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ (DG&J) en de Serviceorganisatie Jeugd ZHZ (SOJ).

Dienst Gezondheid & Jeugd
Het jaar 2023 was dynamisch. Buiten en binnen onze organisatie hadden we te maken met uiteenlopende impactvolle ontwikkelingen. Hierbij valt te denken aan:
- Afschaling COVID-19;
- PFAS-dossier;
- Stijging van het aantal inwoners dat een beroep doet op Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten, Veilig Thuis en openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ);
- Met vele partners werken aan onder andere het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, de hervormingsagenda jeugd, pandemische paraatheid en het Integraal Zorgakkoord;
- Aanscherping van hoe we, gezien alle ontwikkelingen, onze organisatie wendbaar en weerbaar houden. Waarbij we zien dat het lastiger werd om vacatures in te vullen;
- Ontwikkeling, met de gemeenten, van de eerste kaders voor het meerjarenbeleid,
- Inventarisatie van mogelijkheden om beleid of uitvoering te hervormen in de komende jaren gezien de financiële positie van gemeenten en het Rijk.

Bijdrage 2023 deelnemende gemeenten
In de AB vergadering van 16 mei 2019 is de bijdrageverordening vastgesteld. In de bijdrageverordening is in artikel 6 lid 2 bepaald dat het AB jaarlijks in de jaarrekening de definitieve bijdrage per deelnemer vaststelt. De definitieve berekening is opgenomen in bijlage 1 van de jaarstukken 2023.

dienstGezondheid &Jeugdzhz
Karel Lotsyweg 40
Postbus 166, 3300 AD Dordrecht
t 078 770 8500
e info@dgjzhz.nl
w www.dienstgezondheidjeugd.nl

Jaarrekeningresultaat 2023
Het voordelig resultaat over 2023 bedraagt € 801.529. Voorgesteld wordt het resultaat als volgt te bestemmen:

- € 28.012 toe te voegen aan de algemene reserve, zodat de algemene reserve de minimale omvang van € 500.000 krijgt;
  Conform de nota risicomanagement en weerstandsvermogen wordt voorgesteld om € 28.012 aan de algemene reserve toe toevoegen, zodat de algemene reserve de minimale omvang van € 500.000 krijgt.
- € 335.000 toe te voegen aan de, nog te vormen, bestemmingsreserve informatiehuishouding;
  Op basis van het jaarverslag van de archiefinspecteur 2022 is het noodzakelijk om een inhaalslag voor wat betreft de informatiehuishouding te maken. De incidentele kosten voor deze inhaalslag liggen naar verwachting in een bandbreedte van € 270.000 en € 400.000. De auditcommissie heeft in haar vergadering van 21 maart 2024 positief geadviseerd over dit voorstel. Het AB heeft in haar vergadering van 4 april 2024 ook positief ingestemd met het voorstel. Voorgesteld wordt om een bestemmingsreserve te vormen voor het gemiddelde van deze bandbreedte.
- € 438.517 toe te voegen aan de, nog te vormen, bestemmingsreserve leerplicht en vroegtijdig schoolverlaten;
  In de begroting 2025 wordt voorgesteld om incidenteel middelen beschikbaar te stellen voor verlenging van tijdelijke uitbreiding van de formatie bij LVS van 4,6 fte voor 2025. Gezien de forse autonome groei van het aantal meldingen wordt tijdelijke verlenging van de formatie-uitbreiding noodzakelijk geacht. Daarnaast loopt in 2024 de bestuursopdracht LVS bij de gemeenten, waarmee wordt beoogd onder meer inzichtelijk te maken wat de daadwerkelijke omvang van de structurele formatie voor LVS dient te worden voor de komende jaren. De tijdelijke uitbreiding voor 2025 van 4,6 fte wordt gedekt middels het vormen van een bestemmingsreserve vanuit het jaarrekeningresultaat 2023.

Frictiekosten reorganisatie van 2015
Conform de afspraken over de frictiekosten voortkomend uit de reorganisatie van 2015 wordt € 38.636 in rekening gebracht bij de deelnemende gemeenten (bijlage 2). In 2023 zijn de laatste frictiekosten gemaakt.

Serviceorganisatie Jeugd
2023 heeft in het teken gestaan van de doorontwikkeling van de nieuwe inkoop. Met gemeenten is het gezamenlijk contractmanagement verder uitgerold met Samen sturen. Een andere belangrijke ontwikkeling in 2023 is de evaluatie en doorontwikkeling van het normenkader geweest. Het afgelopen jaar heeft ook in het teken gestaan van de sterke afbouw van JeugdzorgPlus. De twee aanbieders van JeugdzorgPlus in onze regio hebben continuïteitsplannen opgesteld die zich richten op de sterke afbouw van gesloten plaatsingen. Tot slot is het gemeentedashboard jeugdhulp continu doorontwikkeld in samenwerking met gemeenten.
De lasten 2023 zijn € 2,6 mln. (2,1%) hoger dan begroot en € 1,8 mln. (1,3%) lager dan de prognose bij de tweede bestuursrapportage 2023.

dienstGezondheid & Jeugd zhz

Karel Lotsyweg 40
Postbus 166, 3300 AD Dordrecht
t 078 770 8500
e info@dgjzhz.nl
w www.dienstgezondheidjeugd.nl

Proces
De jaarstukken worden nog door de accountant gecontroleerd. Uit deze controle kunnen wijzigingen naar voren komen waardoor de jaarstukken mogelijk nog moeten worden aangepast.

Het algemeen bestuur heeft het bestemmingsvoorstel zoals hierboven in deze brief weergegeven, besproken in haar extra vergadering afgelopen 11 april 2024. In de vergadering van 11 juli 2024 zal het algemeen bestuur de jaarstukken definitief vaststellen. In deze vergadering wordt de zienswijze van uw gemeenteraad, met ons advies daarover, behandeld.

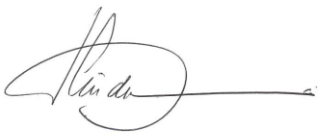
Wij verzoeken u daarom de door uw raad vastgestelde zienswijze uiterlijk 20 juni 2024 bij ons aan te leveren.

Zodra de stukken in het algemeen bestuur zijn vastgesteld, zullen wij u hierover opnieuw informeren.

Met vriendelijke groet,
Het dagelijks bestuur van de Dienst Gezondheid & Jeugd,

de secretaris, de voorzitter,

E.S. Schurink H. van der Linden

dienstGezondheid &Jeugdzhz
Karel Lotsyweg 40
Postbus 166, 3300 AD Dordrecht
t 078 770 8500
e info@dgjzhz.nl
w www.dienstgezondheidjeugd.nl

Bijlage 1. Concept jaarstukken 2023 GR DG&J
Zie apart bijgevoegd document.

Bijlage 2. Uitsplitsing frictiekosten reorganisatie 2015 naar gemeenten

De kosten over 2023 bedragen € 42.217. Bij de uittreding hebben de voormalige gemeenten Leerdam/Zederik hun aandeel afgekocht. Een deel van dit afkoopbedrag (€ 3.581) is in mindering gebracht op bovenstaande bedrag, waardoor € 38.636 bij de deelnemende gemeenten in rekening wordt gebracht.

Gemeente	Inwoners	Kosten voorziening frictiekosten 2023*
Alblasserdam	20.136	1.687
Dordrecht	119.115	9.982
H.I. Ambacht	31.258	2.619
Papendrecht	32.171	2.696
Sliedrecht	25.597	2.145
Zwijndrecht	44.775	3.752
Hardinxveld-G'dam	18.413	1.544
Molenlanden	44.130	3.698
Gorinchem	37.410	3.135
Hoeksche Waard	88.047	7.378
Totaal	**461.052**	**38.636**

***Kosten voorziening frictiekosten**
Met de wijziging van de topstructuur in 2015 is een aantal wijzigingen in de formatie doorgevoerd. Als gevolg hiervan zijn een aantal medewerkers boventallig verklaard. Door de gemeenten is in 2015 ter dekking van de hieruit voortvloeiende kosten (o.a. salaris en re-integratie- en begeleidingskosten) een bedrag van € 1.925.000 toegezegd. Jaarlijks worden de in het jaar daadwerkelijk gemaakte kosten bij de gemeenten in rekening gebracht. Voor 2023 komt dit neer op € 42.217.

dienstGezondheid & Jeugd zhz

Concept Jaarstukken 2023

15 april 2024

Inleiding

Het jaar 2023 was dynamisch. Buiten en binnen onze organisatie hadden we te maken met uiteenlopende impactvolle ontwikkelingen.

COVID-19 werd definitief afgeschaald. Van 1.000 extra medewerkers die zich tijdens de pandemie namens ons voor inwoners hebben ingezet, namen we afscheid. We borgden wat we hebben geleerd en oefenden ook weer om klaar te staan als opnieuw een crisis of incident zich voordoet.

Op het dossier PFAS werkten we hard aan het bevorderen van kennisontwikkeling en concrete handelingsperspectieven voor inwoners. We zagen het aantal inwoners in beeld bij Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten, Veilig Thuis en openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ), groeien.

We werkten samen met vele partners aan het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, de hervormingsagenda jeugd, pandemische paraatheid, het Integraal Zorgakkoord en veel meer. En we leerden uit onze monitoring dat mentale gezondheid van inwoners, zeker van de jeugd, meer aandacht vraagt.

We maakten stappen om onze dataverzameling te verbeteren en merkten ook dat het lastiger werd om vacatures in te vullen. We haalden in dit jaar opnieuw onze herregistratie HKZ binnen!

In 2023 scherpten we aan hoe we, gezien alle ontwikkelingen, onze organisatie wendbaar en weerbaar houden. We ontwikkelden met de gemeenten de eerste kaders voor het meerjarenbeleid, welke in 2024 worden vastgesteld en werden gevraagd om te inventariseren welke mogelijkheden we zien om beleid of uitvoering te hervormen in de komende jaren.

Dit is een greep van de ontwikkelingen in 2023. Het jaar sluiten we af met een positief resultaat voor zowel Service Organisatie Jeugd (SOJ) als GGD, Veilig Thuis en Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten. In deze jaarrekening geven we u preciezer inzicht in onze inspanningen en realisatie over het jaar 2023, waarmee we ons voor Zuid Holland-Zuid onverminderd hebben ingezet om gezondheidsachterstanden te verkleinen en ontwikkelkansen te vergroten.

Eveline Schurink
Algemeen directeur DG&J, tevens Directeur Publieke Gezondheid Zuid-Holland Zuid

Inhoudsopgave

Inleiding 2

1 Samenvatting 5

2 Programmaverantwoording 9
2.1 Dienst Gezondheid en Jeugd 10
2.1.1 Publieke Gezondheid 10
2.1.2 Veilig Thuis 22
2.1.3 Onderwijs en aansluiting arbeidsmarkt 26
2.1.4 Jeugdgezondheidszorg 29
2.1.5 Kennisprogramma 31
2.2 Serviceorganisatie Jeugd 32
2.3 Algemene dekkingsmiddelen 42

3 Verplichte paragrafen 44
3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 44
3.1.1 Kaders 44
3.1.2 Beleid omtrent weerstandsvermogen 44
3.1.3 Financiële kengetallen 50
3.2 Onderhoud kapitaalgoederen 52
3.3 Financiering 52
3.3.1 Risicobeheer 52
3.3.2 Kasgeldlimiet 52
3.3.3 Renterisiconorm 53
3.3.4 Kredietrisico's 53
3.3.5 Financiering 53
3.3.6 Relatiebeheer 53
3.3.7 Administratieve Organisatie 53
3.3.8 Schatkistbankieren 53
3.4 Bedrijfsvoering 54
3.4.1 Structuur 54
3.4.2 Terugblik en vooruitblik 54
3.4.3 Rechtmatigheid 58
3.5 Verbonden partijen 60
3.6 Algemene Verordening Gegevensbescherming 61
3.7 Openbaarheidsparagraaf 62
3.8 COVID-19 paragraaf 63

4 Jaarrekening 2023 65
4.1 Balans GR DG&J 66
4.2 Het overzicht van baten en lasten 68
4.2.1 Overzicht van incidentele baten en lasten 68
4.2.2 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves 68
4.3 Taakvelden 68
4.4 EMU-saldo 69
4.5 Toelichtingen 70
4.5.1 Grondslagen waardering en resultaatbepaling GR DG&J 70
4.5.2 Toelichting op de balans per 31 december 2023 72
4.6 Wet normering inkomens topfunctionarissen (WNT) 78
4.7 Subsidierelaties 82

4.8 COVID-19 meerkosten – COVID-19 SPUK 82
4.9 Rechtmatigheid 82
4.9.1 Inleiding 82
4.9.2 Rechtmatigheidsverklaring 83

5 Vaststelling 86

6 Controleverklaring 87

Bijlagen 88

1 Inwoner- en leerlingenbijdrage 2023 88
1.1 Inwonerbijdrage 2023 begroting versus jaarrekening 88
1.2 Gemeentelijke bijdrage per product 89
1.3 Gehanteerde verdeelsleutels 89
1.3.1 Gemeentefonds 89
1.3.2 Jeugdigen en leerplichtigen 90

2 Verantwoording subsidie gemeente Dordrecht 91

3 Verantwoording subsidie gemeente Nissewaard 92

4 Taakvelden 93

5 Beleidsindicatoren 94

6 SiSa bijlage 95

1 Samenvatting

Het jaar 2023 was dynamisch. Buiten en binnen onze organisatie hadden we te maken met uiteenlopende impactvolle ontwikkelingen.

Mede door COVID-19 is gebleken, dat de infectieziektebestrijding in Nederland versterking nodig heeft. Landelijk wordt dit breed omarmd en vanuit het Ministerie van VWS wordt dit ondersteund met tijdelijke middelen voor 2023 (en 2024). In 2023 hebben wij deze tijdelijke middelen onder andere besteed aan het opleiden van artsen en verpleegkundigen en is een start gemaakt met epidemiologisch en wetenschappelijk onderzoek en bovenregionale samenwerking. Het opleiden van vooral artsen is zeer belangrijk, omdat er landelijk een tekort is.
De versterking van infectieziektebestrijding heeft ook impact op de benodigde capaciteit en kwaliteit. In het laatste kwartaal 2023 is het landelijke eindrapport 'Formatienormering Algemene Infectieziektebestrijding' gepresenteerd. Het doel van onderzoek was om duidelijk te krijgen wat er aan capaciteit en kwaliteit nodig is om de infectieziektebestrijding structureel te versterken en de pandemische paraatheid te vergroten. Eventuele financiële consequenties hiervan nemen wij mee in de begroting 2025.

Naast de infectieziektebestrijding in Nederland is het ook belangrijk om de import van infectieziekten te voorkomen. Hiervoor bieden wij (reizigers) consulten aan. Het aantal (reizigers) consulten lag in 2023 beduidend hoger dan de norm (9.183 om 6.000). Per 1 april 2023 is er een tweede middag/avondspreekuur op de centrale GGD-locatie gestart, om in de toenemende behoefte van de burgers te voorzien.

De toename van vluchtelingen uit Oekraïne en van asielzoekers brengt ook een taak voor ons mee. Op diverse opvanglocaties zijn in 2023 voorlichtingen gegeven over het voorkomen van infectieziekten. Naast de reguliere wettelijke inspectietaken op het gebied van Technische Hygiëne Zorg, hebben wij hygiëne inspecties uitgevoerd voor de opvanglocaties van vluchtelingen uit Oekraïne en asielzoekers.

Op het vlak van gezondheid en milieu zijn er zorgen over PFAS in drinkwater en over PFAS in de omgeving van Chemours. Wij adviseerden in 2023 inwoners en organisaties in de regio over PFAS, waren strategisch partner van de gemeenten in de regionale regiegroep, stemden af met andere GGD'en en met andere overheidslagen zoals Ministerie en Provincie, en waren betrokken bij -en mede uitvoerder van- onderzoek. Nieuwe ontwikkelingen rondom PFAS hebben we nauwlettend gevolgd via ons landelijk en regionaal netwerk.

In onze toezichtrol bij kinderopvang en Wmo hebben wij in 2023 bij kinderopvang de inspecties, die aan een wettelijke termijn zijn gebonden, tijdig uitgevoerd en afgerond. Daarmee is in 2023 voldaan aan de 100% norm voor tijdigheid. De Wmo-toezichthouders van de GGD hebben het grootste deel van de gecontracteerde onderzoeken uitgevoerd.

Bij het onderdeel preventie publieke gezondheid is het programma 'Samen voor Gezond' leidend. In het programma krijgt gezondheidsbevordering in de regio concreet vorm. We hebben hier in 2023, zonder de beperkingen die de coronamaatregelen eerder gaven, uitvoering aan gegeven.

Bij het meldpunt Zorg en Overlast en OGGZ was het aantal meldingen in 2023 onverminderd hoog. Kwalitatief zagen we in de uitvoering van het onderzoek in vervolg op de meldingen de complexiteit om tot passende interventies te komen, toenemen. De beschikbaarheid van plaatsen in de maatschappelijke opvang is in 2023 een uitdaging

gebleken. En het aantal huishoudens waar sprake is van extreme woningvervuiling is in 2023 opnieuw gestegen.

Op het gebied van Gezond & Veilig Opgroeien zien wij de volgende ontwikkelingen bij Veilig Thuis en bij de Service Organisatie Jeugd (SOJ).

Bij Veilig Thuis zien we een stijging van het aantal meldingen en adviezen. De stijging ten opzichte van 2022 bedroeg 10% (meldingen) respectievelijk 15% (adviezen). Een groeiend aantal meldingen wordt na triage door Veilig Thuis (op basis van een veiligheidstaxatie) direct overgedragen aan het lokale veld (de hulpverlening). De uitvoering van de triage binnen de wettelijke termijn van vijf werkdagen is in 2023 in 67% van de gevallen behaald. Dit betreft een achteruitgang ten opzichte van 2022 (79%). Echter, is dit in 4e kwartaal 2023 al teruggebracht naar 81% binnen de termijn. Naast de stijging van het aantal meldingen en adviezen zien we ook de volgende ontwikkelingen in 2023 ten opzichte van 2022:

- Stijging aantal aanvragen (1%) om directe veiligheid te creëren of om deze te verstevigen door middel van een Aware, Ambulante trajecten of Opvang.
- Stijging van het aantal tijdelijke huisverboden met 19%.
- In 2023 zijn er 296 diensten uitgevoerd in het kader van Onderzoek en Voorwaarden & Vervolg. Dit is een stijging van 4% in vergelijking met 2022.

Bij deze laatste diensten betrof het in 39% van de meldingen een spoedonderzoek.
In 2023 zijn 74% (was 66% in 2022) van de diensten binnen de tien-weken-termijn uitgevoerd. De totale gemiddelde doorlooptijd bedroeg 60 weekdagen (was 75 weekdagen in 2022).
Bij het Crisisinterventieteam was er in 2023 een lichte afname van het aantal interventies (2022: 457, 2023: 428). De ambitie is om binnen 48 uur zaken over te dragen aan het betreffende lokale team. Dit is in 2023 in 73% van de gevallen gelukt. Bij de uitvoering van de hoortaak, in het kader van de wet verplichte GGZ, ligt het aantal cliënten fors lager dan voorzien. Voorzien was 400 in werkelijkheid bedraagt dit aantal 82. Wij hebben geen invloed op deze aantallen, omdat dit proces wordt gestart door derden.

Het aantal meldingen van ongeoorloofd schoolverzuim, in het kader van leerplicht, is erg hoog. In 2023 hebben we de begrotingsnorm van 2.000 afgehandelde meldingen ruim overschreden. Om de meldingen zo goed mogelijk af te kunnen wikkelen zijn in 2023, door de deelnemende gemeenten, extra middelen beschikbaar gesteld (€ 299.000). Deze middelen zijn in 2023 volledig benut.
Het percentage voortijdig schoolverlaters onder de 18-23 jarigen is substantieel gestegen in schooljaar 2021-2022 en significant hoger uitgevallen dan het streefpercentage. De ontwikkeling in ZHZ houdt gelijke tred met de landelijke ontwikkeling.
De inzet van MatchMakers blijft succesvol. In 2023 hebben meer voortijdig schoolverlaters kunnen plaatsen (167) dan de begrotingsnorm van 150.

Bij de Serviceorganisatie Jeugd (SOJ) heeft het jaar 2023 in het teken gestaan van de doorontwikkeling van de nieuwe inkoop. Met gemeenten is het gezamenlijk contractmanagement verder uitgerold met Samen sturen. Gemeenten hebben deelgenomen aan brancheteams en vanuit deze brancheteams aan contractmanagementgesprekken van relevante aanbieders. Ook hebben gemeenten op eigen verzoek deelgenomen aan contractmanagementgesprekken met aanbieders met een groot lokaal belang. Daarnaast hebben gemeenten deelgenomen aan de ontwikkeltafels. Aanbieders waarderen de toegenomen betrokkenheid en kennis van gemeenten. Signalen uit het contractmanagement hebben in co-creatie met gemeenten geleid tot verbeteringen in het contractmanagement en het jeugdhulplandschap.

Een andere belangrijke ontwikkeling is de evaluatie en doorontwikkeling van het normenkader geweest. Uit de evaluatie is gebleken dat het ingerichte proces met een hoge administratieve last te belastend en moeilijk uitvoerbaar is voor aanbieders, lokale teams en contractmanagement. Een gemeentelijke werkgroep heeft samen met SOJ en

in afstemming met zorgaanbieders een aantal alternatieven ontwikkeld met een voorkeursscenario dat een oplossing biedt voor gesignaleerde knelpunten en tot sluitende handhaving leidt.

Afgelopen jaar heeft ook in het teken gestaan van de sterke afbouw van JeugdzorgPlus. De twee aanbieders van JeugdzorgPlus in onze regio hebben continuïteitsplannen opgesteld die zich richten op de sterke afbouw van gesloten plaatsingen. De hiermee gepaard gaande forse investeringen en transitiekosten kunnen naar verwachting worden gedekt uit Rijksmiddelen.

Het gemeentedashboard jeugdhulp is continu doorontwikkeld in samenwerking met gemeenten. Door professionalisering en uitbouw van het gemeentedashboard is er onder andere meer inzicht in nieuwe instroom, het normenkader, jeugdigen met hoge zorgkosten, verlengde jeugdhulp en de 'klantreis' binnen de jeugdhulp. SOJ heeft maandelijks dashboardbijeenkomsten georganiseerd voor gemeenteambtenaren en controllers, om onderwerpen (op verzoek) te verdiepen. Gemeenten geven aan de doorontwikkeling van meerwaarde te vinden voor hun analyse en sturing op de jeugdhulp.

Bij de Jeugdgezondheidszorg is in 2023 gestart met de uitvoering van de Bestuursopdracht JGZ. Hierin wordt onderzocht wat de kernpartners in de regio onder een toekomstbestendige JGZ verstaan en welke vorm van governance hier het beste bij past. Naar verwachting is de Bestuursopdracht per 1 juli 2024 afgerond.
In 2023 was er meer inzet vanuit Jong JGZ door:

- verhoogd verzuim onder VO-leerlingen.
- inzet op locaties met veel nieuwkomers en Oekraïense ontheemden.

Daarnaast is in 2023 gestart om invulling te geven aan het thema "duurzame JGZ". Door Jong JGZ wordt hiervoor een meerjarige aanpak ingericht. De verwachte opbrengst (2026) is een toekomstbestendig JGZ pakket met aandacht voor flexibilisering en het bieden van voldoende verantwoorde zorg door een range aan verschillende professionals (taakdifferentiatie).

De geplande activiteiten en onderzoeken uit het kennisprogramma zijn voor het grootste deel in 2023 gerealiseerd, zoals de monitor volwassen en ouderen, de monitor jongvolwassen, kwalitatief onderzoek naar statushouders en het onderzoek eigen regie tijdens de coronaperiode. Enkele onderzoeksrapporten wachten nog op finaliseren, zoals het onderzoek naar ondervoeding bij ouderen. Aanvullend op de reguliere gezondheidsmonitoren is in opdracht van het Ministerie van VWS/RIVM gewerkt aan de COVID-monitoren. In 2023 zijn de resultaten van de corona monitor volwassenen en ouderen en de corona gezondheidsmonitor gepubliceerd.

Bij COVID-19 heeft er in 2023 ten opzichte van 2022 een afschaling plaatsgevonden. De inzet voor COVID-19 kende in 2023 twee fasen. Tot 1 juli 2023 had de GGD de opdracht om op lokaal niveau een informatie- en vaccinatie aanbod te behouden (fijnmazige vaccinatie), met name voor doelgroepen die nog onvoldoende beschermd zijn. In juni heeft de minister van VWS besloten tot een structureel vaccinatieprogramma tegen COVID-19. Dit zorgde ervoor dat in het najaar van 2023 een vaccinatiecampagne voor medische risicogroepen, zorgmedewerkers en zwangeren heeft plaatsgevonden. Het doel hiervan is om de bescherming bij een COVID-19-infectie op peil te houden en daarmee ziekenhuisopnames en sterfte door COVID-19 te voorkomen. In 2023 heeft COVID-19 ook nog de nodige inzet gevraagd, maar beduidend minder dan in de afgelopen jaren.

Recapitulatie financiën

Dienst Gezondheid en Jeugd (DG&J)

Bij de 2de bestuursrapportage 2023 was een voordelig resultaat voorzien voor 2023 van € 208.000. Uiteindelijk wordt 2023 afgesloten met een voordelig resultaat van € 802.000. Deze toename wordt hoofdzakelijk verklaard door de resultaten bij de producten:

- Publieke gezondheid: € 119.000.
- Veilig Thuis: € 303.000.
- Onderwijs en aansluiting arbeidsmarkt: -/- € 53.000.
- Kennisprogramma: € 146.000.
- Algemene dekkingsmiddelen – overhead: € 64.000.

In hoofdstuk 2, bij de onderdelen "wat heeft het gekost?" wordt hierop een uitgebreidere toelichting gegeven.

Service Organisatie Jeugd (SOJ)

De lasten 2023 zijn € 2,6 mln. (2,1%) hoger dan begroot en € 1,8 mln. (1,3%) lager dan de prognose bij de 2de bestuursrapportage 2023. In hoofdstuk 2.2.3 wordt een nadere toelichting gegeven.

2 Programmaverantwoording

Binnen de GR DG&J zijn twee organisatieonderdelen samengebracht, namelijk: de Dienst Gezondheid & Jeugd (DG&J) en de Serviceorganisatie Jeugd (SOJ). In onderstaande programmaverantwoording treft u deze in respectievelijk paragraaf 2.1 en 2.2 aan.

Financieel
DG&J sluit het jaar 2023 met een positief resultaat van € 802.000.

In onderstaande tabel is per subprogramma het resultaat weergegeven. In de kolom begroting 2023 is de begroting na wijzigingen weergegeven. Het begrotingsprogramma van DG&J bestaat uit zes subprogramma's. In dit hoofdstuk is per subprogramma een inhoudelijke en financiële verantwoording opgenomen.

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2023*			Realisatie 2023			Afwijking 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1. Publieke gezondheid	19.917	19.917	0	18.182	18.302	119	1.735	-1.616	119
2. Veilig Thuis	7.853	7.853	0	7.553	7.857	303	300	4	303
3. Onderwijs en aansluiting arbeidsmarkt	2.927	2.927	0	2.946	2.893	-53	-19	-34	-53
4. Jeugd(-gezondheidszorg)	13.092	13.092	0	13.078	13.092	14	14	0	14
5. Kennisprogramma	1.134	1.134	0	1.029	1.175	146	105	41	146
6. Algemene dekkingsmiddelen	9.309	9.516	208	8.832	9.104	272	476	-412	65
Saldo baten en lasten	***54.231***	***54.438***	***208***	***51.620***	***52.422***	***802***	***2.611***	***-2.017***	***594***
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	***54.232***	***54.438***	***208***	***51.620***	***52.422***	***802***	***2.611***	***-2.017***	***594***

**Het betreft hier de begroting na alle wijzigingen, ofwel de begroting zoals deze is vastgesteld in het Algemeen Bestuur van 9 november 2023 (2de bestuursrapportage 2023).*

Bij SOJ zijn de lasten 2023 € 2,6 mln. (2,1%) hoger dan begroot en € 1,8 mln. (1,3%) lager dan de prognose bij de 2de bestuursrapportage 2023. In hoofdstuk 2.2.3 wordt een nadere toelichting gegeven.

Indicatoren
Wij hebben bij de producten indicatoren opgenomen om in beeld te brengen wat wij hadden voorgenomen en wat wij hebben gerealiseerd. We gebruiken hiervoor de kleuren groen (gerealiseerd), geel (gedeeltelijk gerealiseerd) en rood (niet gerealiseerd).

2.1 Dienst Gezondheid en Jeugd

Binnen de Dienst Gezondheid en Jeugd hielden we ons bezig met:

- Publieke gezondheid.
- Veilig Thuis.
- Onderwijs en aansluiting arbeidsmarkt.
- Jeugdgezondheidszorg.
- Kennisprogramma.

2.1.1 Publieke Gezondheid

De kosten en inkomsten die verband houden met COVID-19 zijn, voor zover ze geen betrekking hebben op overhead, verantwoord in dit programma. In dit programma is geen verdere toelichting hierover opgenomen, omdat alle kosten en inkomsten die verband houden met COVID-19 zijn verantwoord in de paragraaf over COVID-19 (zie hoofdstuk 3, onderdeel 3.9).

2.1.1.1 Wat wilden wij bereiken?

In dit programma worden zeven maatschappelijke doelstellingen nagestreefd;

1. Infectieziektebestrijding en infectiepreventie: Het voorkomen van introductie en (verdere) verspreiding van infectieziekten en waar nodig het bestrijden van infectieziekten, waaronder SOA's en TBC. Het bevorderen van hygiënebesef en het op de juiste wijze toepassen van hygiënemaatregelen.
2. Voorkomen import infectieziekten: Het voorkomen van de introductie van import infectieziekten in het werkgebied en het beschermen van individuele reizigers tegen infectieziekten en andere gezondheidsrisico's.
3. Gezondheid en milieu: Het adviseren over de gezondheidseffecten van milieuvraagstukken.
4. Toezicht kinderopvang en Wmo: Het bevorderen van kwalitatief hoogwaardige kinderopvang voor een goede ontwikkeling van het kind in een veilige en gezonde omgeving.
5. Crisisorganisatie: Het beschermen van de gezondheid van inwoners bij rampen en crisis.
6. Preventieve publieke gezondheid: Het bevorderen van een gezonde leefstijl en gezond gedrag (preventieve publieke gezondheid). Het verbeteren van de (ervaren) fysieke en psychische gezondheid en het verminderen van de psychosociale problematiek van kwetsbare doelgroepen van 0 tot 100 jaar.
7. Meldpunt zorg en overlast en OGGZ: Is gericht op de coördinatie van preventieve zorg voor risicogroepen en zorg voor kwetsbare personen die zelf geen hulp zoeken zoals dak- en thuislozen en zorgwekkende 'zorgmijders'.

1. Infectieziektebestrijding en infectiepreventie

Dat de infectieziektebestrijding in Nederland versterking nodig heeft, is een inzicht dat inmiddels breed wordt omarmd, en vanuit het Ministerie van VWS wordt ondersteund met tijdelijke middelen (SPUK Versterking Infectieziektebestrijding en pandemische Paraatheid; VIP) voor 2023 en 2024. De GGD heeft deze middelen in 2023 onder andere besteed aan het opleiden van artsen en verpleegkundigen en is een start gemaakt met epidemiologisch en wetenschappelijk onderzoek en bovenregionale samenwerking. Met behulp van deze middelen is ook de samenwerking met partners in de eerste- en tweedelijns zorg voortgezet. Vanuit onze regio nemen wij deel aan de landelijke gesprekken van onder andere GGD GHOR NL en RIVM met het Ministerie van VWS over structurele (middelen voor de) versterking van de infectieziektebestrijding. Ook aan de vormgeving van de Landelijke Functie Opschaling Infectieziektebestrijding (LFI), de nieuwe landelijke crisisorganisatie die ervoor moet gaan zorgen dat Nederland een toekomstige pandemie beter kan bestrijden, dragen we bij zodat deze straks ook aansluit op de behoefte in de regio Zuid Holland-Zuid.

HPV18+ Vaccinatiecampagne

In 2023 heeft landelijk een HPV18+ vaccinatiecampagne voor de doelgroep van 19 t/m 26 jaar plaatsgevonden, welke in onze regio door de GGD is uitgevoerd. Dit betrof een tijdelijke campagne voor jongens en mannen die tot nog toe buiten het HPV-vaccinatieprogramma vielen en voor meisjes en vrouwen die eerder afzagen van vaccinatie. (Omdat eind 2023 de opkomst in heel Nederland lager bleek te zijn dan gewenst én om jongeren alsnog de kans te geven een vaccinatie te halen, is de campagne verlengd tot en met het eerste half jaar van 2024.) De kosten voor deze campagne werden vergoed door GGD GHOR Nederland.
In de regio ZHZ ging het om 33.220 jongeren die in aanmerking kwamen voor een prik. Hiervan heeft 6.736 een eerste prik gekregen (20%). In totaal hebben 10.280 jongeren een vaccinatie ontvangen (HPV 0, 1 en 2). Landelijk lag het opkomstpercentage (tot en met 15 december) voor de eerste prik op 21% (17,6% vrouwen en 24,6% bij mannen (Het betreffen cijfers tot en met 15 december 2023).

2. Voorkomen import infectieziekten

Inwoners van onze regio reizen veel en ver. Zij wisten ook het afgelopen jaar onze spreekuren goed te vinden. De GGD bood reizigersadvisering, vaccinatie, medicatie en andere preventieve producten aan. Hiermee droegen wij bij aan het beperken van het risico op de import en verspreiding van (nieuwe) infectieziekten in regio Zuid-Holland Zuid/Nederland.

3. Gezondheid en Milieu (Medische Milieukunde)

Het doel van de GGD op het brede terrein van Gezondheid & Milieu is (1) het bereiken van een gezonde leefomgeving en (2) de ziektelast als gevolg van milieufactoren te verlagen. Vanuit een brede kennisbasis adviseert Gezondheid & Milieu over de invloed van milieu op gezondheid, ook bij nieuwe ruimtelijke plannen, en behandelt adviesvragen en signalen van inwoners, gemeenten en instellingen. Wij streven er naar om advisering over het fysieke domein zoveel mogelijk integraal te doen samen met de Omgevingsdienst ZHZ en de Veiligheidsregio ZHZ. Dit is in 2023 ook procesmatig en organisatorisch geborgd. Thema's waarover in het lopende jaar is geadviseerd zijn bijvoorbeeld hitte, zoönosen, windturbines, kwik, transformatorhuisjes, kunstgrasvelden, schimmels in woningen en PFAS.

Chemours/PFAS

Er zijn zorgen over PFAS in drinkwater en over PFAS in de omgeving van Chemours. Wij adviseerden in 2023 inwoners en organisaties in de regio over PFAS, waren strategisch partner van de gemeenten in de regionale regiegroep, stemden af met andere GGD'en en met andere overheidslagen zoals Ministerie en Provincie, en waren betrokken bij -en mede uitvoerder van- onderzoek. Wij ondersteunden bij informatiebijeenkomsten over PFAS en er was sprake van telefonische consultatie door inwoners maar ook door huisartsen, medisch specialisten en de Jeugdgezondheidszorg. Nieuwe ontwikkelingen rondom PFAS hebben we nauwlettend gevolgd via ons landelijk en regionaal netwerk.

4. Toezicht kinderopvang en toezicht Wmo

De inspecties die aan een wettelijke termijn zijn gebonden, zijn tijdig uitgevoerd en afgerond. Daarmee is in 2023 voldaan aan de 100% norm voor tijdigheid.

De Wmo-toezichthouders van de GGD hebben het grootste deel van de gecontracteerde onderzoeken uitgevoerd. De onderzoeken zijn gedeeld met de opdrachtgevers.

5. Crisisorganisatie

Ook in 2023 werd gezorgd voor een optimale bemensing van de crisisorganisatie, zodat de beschikbaarheid en kwaliteit gewaarborgd was. Hierbij werd samengewerkt met de GGD Rotterdam-Rijnmond onder andere voor de inzet van de Gezondheidskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen (GAGS).

6. Preventieve publieke gezondheid

Het jaar 2023 was het laatste van het vierjarige programma 'Samen voor Gezond' waarin gezondheidsbevordering in de regio concreet vorm kreeg. Middels interventies en projecten is in 2023 bijgedragen aan de volgende doelstellingen:

- Mentale gezondheid: Minder jongeren en jongvolwassenen ervaren stress en psychische belasting (In 2023 is bovendien op basis van uitkomsten van de coronamonitors de focus in het project rond mentale gezondheid bijgesteld naar 12-27 jaar).
- Roken: Minder jongeren starten met roken en meer kinderen groeien op in rookvrije omgevingen.
- Gezond gewicht: Het overgewicht onder de jeugd neemt af.
- Alcohol: Jeugd onder de 18 jaar begint niet met drinken, jongvolwassenen verminderen (over)matig alcoholgebruik.
- Vitaal ouder worden: Voorkomen van (complicaties van) ziekten en beperkingen in het functioneren van personen boven de 65 jaar.
- Gezonde Leefomgeving: Stimuleren van een veilige en gezonde leefomgeving.

7. Meldpunt Zorg en Overlast / OGGZ

Meldpunt Zorg en Overlast

Het aantal meldingen was in 2023 onverminderd hoog. Het aantal unieke personen waarover is gemeld is gestegen van bijna 3.200 naar ruim 3.900. We zagen vooral meer personen met verward gedrag. Met gemeenten samen is geïnvesteerd in preventieve aanpakken, zoals de inzet van de Wijk GGD'ers. In 2023 werd in 6 gemeenten Wijk-GGD ingezet om de toeleiding tot zorg te verbeteren.
Wij regelden de operationele inzet van Wijk-GGD’ers, volgden en evalueerden de voortgang in Dordrecht, Papendrecht, Hardinxveld-Giessendam, Sliedrecht, Gorinchem en Hendrik-Ido-Ambacht. Voor de gemeenten Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam en Papendrecht verzorgden wij ook de projectcoördinatie.

WvGGZ

In het eerste half jaar van 2023 zagen we een lichte daling van het absolute aantal procedures die opgestart en afgerond zijn. Deze trend heeft zich de rest van het jaar doorgezet. Kwalitatief zagen we in de uitvoering van het onderzoek in vervolg op de meldingen de complexiteit om tot passende interventies te komen, toenemen. We werkten hiertoe nauw samen met medewerkers Wmo, de wijkteams, de GGZ FACT teams, huisartsen, wijkagenten en met bemoeizorg. We benutten GGZ expertise, kennis van justitiële kaders en forensische zorg. Door training, wekelijkse casuïstiekbespreking en andere vormen van scholing werd in 2023 gewerkt aan continu verbeteren.

Gemeente	Aantal Meldingen 2020	Aantal Meldingen 2021	Aantal Meldingen 2022	Aantal Meldingen 2023
Alblasserdam	1	4	5	6
Dordrecht	26	40	39	44
Gorinchem	8	6	21	9
Hardinxveld-Giessendam	1	2	0	1
Hendrik-Ido-Ambacht	2	4	7	1
Hoeksche Waard	8	9	5	4
Molenlanden	2	7	2	10
Papendrecht	7	11	12	2
Sliedrecht	6	10	4	6
Zwijndrecht	4	8	12	8
Totaal	**65**	**101**	**107**	**91**

Regionale Kenniswerkplaats onbegrepen gedrag (RKOG)
DG&J was in 2023 voorzitter van het Expertteam Onbegrepen gedrag – waar de RKOG door wordt aangestuurd. De afdeling OGGZ leverde een bijdrage aan het delen van kennis, ontwikkelingen en het tot stand brengen van de ketensamenwerking op regionaal niveau. In 2022 heeft DG&J, een ZonMw aanvraag ingediend voor subsidie voor de realisatie van een RKOG in ZHZ in het kader van het actieprogramma 'Grip op Onbegrip'. Deze subsidieaanvraag werd toegekend en van 2023 – 2026 wordt gewerkt om de huidige aanpak te verstevigen met de inzet om te zorgen dat personen die tussen wal en schip (dreigen te) vallen weer snel te stabiliseren, zodat onnodige inzet van (acute) hulpdiensten wordt voorkomen. DG&J had een coördinerende rol bij het deelproject rondom de regionale inzet Wijk-GGD. Dit project is op 1 december 2023 afgesloten.

Toegang maatschappelijke opvang
In 2023 werd bij de GGD een forse toename van meldingen waargenomen waarbij sprake was van (dreigende) dakloosheid. Over 2023 zijn er 719 meldingen geregistreerd. Het aantal unieke personen waarover is gemeld, is gedaald van 705 in 2022 naar 616 in 2023. De beschikbaarheid van plaatsen in de maatschappelijke opvang is in 2023 een uitdaging gebleken.

Aanpak extreme woningvervuiling
In de afgelopen jaren zagen we een toename van het aantal huishoudens (77 in 2021, 87 in 2022) waar sprake is van extreme woningvervuiling. In 2023 zagen we opnieuw een stijging van het totaal aantal casussen, naar 97. Het gaat vaak om inwoners waarbij sprake is van kwetsbaarheid door een psychiatrische stoornis, een stoornis binnen het autistisch spectrum en/of bij alleenstaande ouderen. De verhouding van casuïstiek waarbij sprake is van een koopwoning neemt toe. Deze kwetsbare doelgroep kenmerkt zich doordat er geen of nauwelijks sprake is van een sociaal netwerk dat een bijdrage kan leveren in het bieden van passende ondersteuning. Wanneer sprake is van thuiswonende kinderen volgde altijd een 'kind check' en toets bij Veilig Thuis conform de vastgelegde afspraken en richtlijnen in het kader van zorg en privacy.

2.1.1.2 Wat gingen wij doen?

1. Infectieziektebestrijding en infectiepreventie

Algemeen

Indicator	Norm	Jaarrekening 2023	Augustus	April
Bezetting artsen en verpleegkundigen op orde	100% van de formatie	😐	😐	😐

Toelichting:
Op de functie Arts Maatschappij & Gezondheid is sprake van een landelijk tekort. Als gevolg daarvan is er ook in ZHZ onderbezetting op deze functie. Dit tekort hebben we gedurende 2023 gecompenseerd door inhuur van basisartsen die we intern opleiden voor de meest voorkomende werkzaamheden. Het aantal verpleegkundigen was tevens onder de norm. Door taakdifferentiatie is gedurende heel 2023 de bezetting op de medische functies van de GGD voldoende geweest om alle taken kwantitatief en kwalitatief op voldoende niveau uit te voeren. Er bleef echter een flinke werkdruk bestaan rondom infectieziekten waardoor voornamelijk reactief werd gewerkt. De noodzakelijke structurele versterking van de infectieziektebestrijding is een proces van lange adem; het opleiden, aantrekken en vasthouden van voldoende gekwalificeerde artsen Maatschappij en Gezondheid is een proces van jaren. De GGD ZHZ levert hieraan een substantiële bijdrage door het aanbieden van opleidingsplekken.

Andere tijdelijke versterking die mogelijk is gemaakt door de incidentele rijksmiddelen uit het programma VIP is in 2023 volledig gerealiseerd, hiertoe zijn beleidsadviseurs en een epidemioloog/onderzoeker geworven.

In het laatste kwartaal 2023 is het landelijke eindrapport 'Formatienormering Algemene Infectieziektebestrijding' gepresenteerd. Vanwege de ontwikkelingen en veranderingen in de infectieziektebestrijding de afgelopen jaren, was er zowel vanuit het Rijk als de GGD- en behoefte duidelijk te krijgen wat er aan capaciteit en kwaliteit nodig is om de Infectieziektebestrijding structureel te versterken en de pandemische paraatheid te vergroten. GGD GHOR Nederland heeft onderzoeksbureau Berenschot gevraagd dit onderzoek in samenwerking met de GGD'en uit te voeren. Het rapport geeft de benodigde formatie per functie weer om de landelijk vastgestelde kerntaken van infectieziektebestrijding goed te kunnen uitvoeren, en de financiële consequenties hiervan. Dit wordt meegenomen in de begroting 2025.

In juli 2023 is de wettelijke meldingsplicht van COVID-19 vervallen en hoefde er geen bron- en contactopsporing meer gedaan te worden.

Er was dit jaar voor een aantal infectieziekten sprake van een verhoogd aantal meldingen. Een wijziging in de meldingsplicht eind 2022 zorgde voor meer meldingen van invasieve Groep A Streptokokken in 2023. Ook het aantal meldingen van kinkhoest, dat sinds de COVID-19 periode erg laag lag, nam in de laatste kwartaal van 2023 aanzienlijk toe. Het aantal meldingen van (mogelijke) scabiës, dat in 2022 in heel Nederland toenam, bleef ook in 2023 fors. De GGD was met name in asielzoekerscentra langdurig betrokken bij advisering rond te nemen maatregelen. Ook was er in het najaar sprake van hepatitis A in een zorginstelling, waarbij de GGD betrokken was met advisering, onderzoek en vaccinaties.

In een gezamenlijk werkgroep met de jeugdgezondheidszorg bleef de GGD ZHZ zich in 2023 ingespannen voor een zo hoog mogelijke vaccinatiegraad middels het Rijksvaccinatieprogramma. Met een verminderd vertrouwen in vaccins en vaccinatieprogramma's bij de burger, blijft dit een flinke uitdaging.

Infectiepreventie en technische hygiënezorg – hulp aan Oekraïners en asielzoekers

In 2023 gaven de deskundigen infectiepreventie meerdere trainingen over hygiëne en infectiepreventie voor medewerkers in sectoren met zorg voor kwetsbare inwoners. Ook faciliteerden ze de vorming van netwerken rond infectiepreventie in deze sectoren. Zij waren ook betrokken bij de opvanglocaties van vluchtelingen en asielzoekers in de regio. Op diverse opvanglocaties hebben zij voorlichtingen gegeven over het voorkómen van infectieziekten. Naast de reguliere wettelijke inspectietaken op het gebied van Technische Hygiëne Zorg, heeft de GGD hygiëne inspecties uitgevoerd voor de opvanglocaties van vluchtelingen uit Oekraïne en asielzoekers.

Centrum seksuele gezondheid

Indicator	Norm	Jaarrekening 2023	Augustus	April
Vindpercentage soa's	17%	☺ Realisatie conform of boven de norm 18,9%	☺ Realisatie conform of boven de norm 19,3%	☺ Realisatie conform of boven de norm 22,3%

Toelichting:

Het Centrum Seksuele Gezondheid (CSG) ZHZ voerde in 2023 1.885 consulten uit, bekostigd uit de ASG-regeling (Aanvullende Seksuele Gezondheidszorg). Vanaf september werden minder spreekuren in ZHZ gehouden door het vertrek van een verpleegkundige. Dat het vindpercentage hoger was dan de norm, kwam mede doordat

op de spreekuren, met name in de eerste maanden van het jaar, veel cliënten uit Rotterdam-Rijnmond kwamen. In die regio was het vindpercentage vaak hoger dan in ZHZ vanwege meer risicogroepen. Daarnaast konden inwoners (ook van buiten de regio) bij locaties van het landelijke "Testlab Man tot Man" in Dordrecht en Gorinchem zonder afspraak testen op soa's. Deze testuitslagen werden door het CSG ZHZ verwerkt. Per januari 2023 bood het CSG ZHZ Prep-zorg aan mannen die seks hebben met mannen. Prep is medicatie om hiv te voorkomen. Het betreft deelname aan een landelijke RIVM-pilot die ook door hen wordt gefinancierd. (Deze pilot loopt tot en met juli 2024. De minister van VWS heeft na evaluatie besloten dat de Prep-zorg vanaf dan belegd wordt bij de GGD'en. De financieringsstructuur zal dan ook aangepast worden.)

Naast de spreekuren werd verder gewerkt aan de uitvoering van het regionale programma Seksuele Gezondheid en Veiligheid 2021-2025. De in 2022 afgelegde bezoeken aan alle voortgezet onderwijs scholen zijn opgevolgd met de scholen die daar ruimte voor maakten. De GGD ondersteunde ook het Da Vinci College. Het onder de aandacht houden van het CSG bij professionals in de regio middels het onderhouden van contacten werd voortgezet. Denk aan jongerenwerk, wijkteams en jeugdgezondheidszorg. Het CSG was in de zomer 2023 in een aantal gemeenten aanwezig bij evenementen, met een speciale 'jongeren bus' (inclusief escaperoom) of met een informatiestand. Het doel om zo meer bekendheid van het CSG onder de doelgroepen jongeren en MSM te bereiken, werd door de grote belangstelling bereikt. De uitvoering van het in 2022 gestarte landelijke onderzoek Seks onder je 25e, waaraan de GGD ZHZ deelnam met een regionale ophoging ten behoeve van regionale cijfers werd begin 2023 afgerond. In het najaar is gestart met het verwerken van de onderzoeksresultaten (Deze worden in het eerste kwartaal van 2024 gepresenteerd).

Nu Niet Zwanger

De implementatie van het programma Nu Niet Zwanger is in de vijf nieuw aangesloten gemeenten Hardinxveld-Giessendam, Gorinchem, Molenlanden, Papendrecht en Sliedrecht in 2023 gestart (dit zal doorlopen in 2024). De sociale teams werden grotendeels aangehaakt en regionale organisaties in het sociaal domein hebben hun NNZ werkgebied uitgebreid. Er zijn in 2023 38 nieuwe aandachtsfunctionarissen en professionals opgeleid, waarmee de doelstelling om er dat jaar 30 op te leiden behaald is. Ook raakte het medisch domein (huisartsen, verloskundigen en Beatrix ziekenhuis) steeds meer aangehaakt met behulp van nieuwsberichten en presentaties. Op 16 november 2023 werd een regionaal symposium georganiseerd, waaraan 50 professionals uit gemeenten, medisch en sociaal domein deelnamen. Dienstverleningsovereenkomsten voor 2023 (en 2024) zijn met alle deelnemende gemeenten afgesloten. In lijn met landelijke inzichten worden de aantallen inwoners die zijn bereikt met deze aanpak niet weergegeven.

Tuberculose bestrijding

Indicator	Norm	Jaarrekening 2023	Augustus	April
Aantal TBC patiënten	< 15	☺ 10	☺ 8	☺ 2
Aantal latente TBC infecties	< 25	☺ 19	☺ 13	☺ 4

2023		
ZUID-HOLLAND ZUID	**TB**	**TBI**
Alblasserdam	0	1
Dordrecht	6	10
Gorinchem	1	1
Hardinxveld-Giessendam	0	1
Hendrik-Ido-Ambacht	1	2
Hoeksche Waard	1	0
Molenlanden	0	1
Papendrecht	0	1
Sliedrecht	0	0
Zwijndrecht	1	2
Totaal	***10***	***19***

Toelichting:
Het totale aantal aan nieuwe TBC/TBI-diagnoses over 2023 was conform de prognose. Het aantal nieuwe TBC-diagnoses bleef gemiddeld stabiel en passend binnen een geleidelijk dalende trend van het aantal nieuwe TBC-besmettingen. Dit kwam overeen met het algehele TBC-beloop in Nederland. Via reizen en immigratie blijft de ziekte in de regio binnenkomen, wat blijvende alertheid en een gerichte screening van deze groepen vereist. Een toename van de instroom van asielzoekers en immigranten, vergelijkbaar met de pre-Coronaperiode, kan voor een toename van het totaal aantal diagnoses en behandelingen zorgen in de komende periode.

2. Voorkomen import infectieziekten

Indicator	Norm	Jaarrekening 2023	Augustus	April
Aantal (reizigers)consulten	6.000	☺ 9.183	☺ 5.856	☺ 2.029

Toelichting:
Het aantal verwachte consulten werd in 2023 ruimschoots gehaald. Per 1 maart 2023 werd het spreekuur in Gorinchem gesloten, een nieuwe applicatie is geïmplementeerd. Per 1 april is er een tweede middag/avondspreekuur op de centrale GGD-locatie gestart, om in de toenemende behoefte van de burgers te voorzien. Naast vaccinaties aan reizigers en beroepsgroepen werden ook vaccinaties aan medische risicogroepen en vaccinaties 'op verzoek' gegeven.

Op verzoek van het Ministerie van VWS heeft het RIVM in 2023 een uitvoeringstoets gedaan voor het onderbrengen van een vaccinatievoorziening voor volwassenen bij de GGD. GGD'en onderschrijven de wens van VWS en hebben input gegeven voor deze toets. (De verwachting is dat de GGD in 2024 start met de uitvoering van de opdracht om deze en andere vraagstukken organisatorisch onder te brengen in een Vaccinatie Expertise Centrum in de regio ZHZ, mits besluitvorming hierover op landelijk niveau plaatsvindt.)

3. Gezondheid en Milieu (Medische Milieukunde)

Indicator	Norm	Jaarrekening 2023	Augustus	April
Klanttevredenheid gemeente over adviseurs en adviezen	7,0	☹ KTO is niet uitgevoerd	😐 KTO is nog niet uitgevoerd	😐 KTO is nog niet uitgevoerd

Toelichting:
Er is in 2023 geen KTO uitgevoerd. Hiervoor was onvoldoende capaciteit beschikbaar.

Naast reguliere adviesvragen van partners en inwoners, nam het werk in 2023 toe rondom het dossier PFAS/Chemours. In de tweede helft van 2023 is de GGD ZHZ versterkt met een programmamanager. In 2023 hebben wij de werkzaamheden rondom dit vraagstuk intern in een programmatische structuur georganiseerd. In 2023 is op dit dossier onder andere het volgende uitgevoerd door de GGD ZHZ:

- Gezondheidsadviezen naar aanleiding van publicaties over onder andere PFAS in grond en water in moestuinen, PFAS in hobbykipeieren, PFAS in bloed, City Swim.
- Verzorgen van presentaties over PFAS en gezondheid aan zowel inwoners als professionals, frequentie 2x per maand (onder andere raadsinformatiebijeenkomst Hoeksche Waard, technisch overleg Provincie ZHZ, symposium KNMG Zeeland/West Brabant, ambtenaren gemeente Dordrecht).
- Ambtelijk overleg met zowel RIVM, Provincie, VWS en regiegroep PFAS/Chemours ZHZ.
- Voorbereiding van bestuurlijke overleggen gemeentelijk, Provincie en het Ministerie van VWS.
- Bijdrage aan hoorzitting en commissievergadering Gedeputeerde Staten Provincie.
- Beantwoorden van vragen van inwoners en professionals via mailbox mmk@ggdzhz, frequentie ongeveer 10 per maand.
- Afstemming, coördinatie en beantwoording persvragen, onder andere naar aanleiding van de Zembla uitzending, na publicatie van de landelijke kankeratlas, tussentijdse rapportage hobbyeieren-onderzoek en tussentijdse publicaties welke gezondheidsvragen oproepen.
- De samenwerking met de tien gemeenten in ZHZ maar ook omgevingsdiensten DCMR en OZHZ, waterschappen en drinkwaterbedrijven is in 2023 geïntensiveerd.
- Intensivering samenwerking met zusterregio's en agenderen van het onderwerp op de landelijke agenda van GGD'en middels de GGD GHOR en DPG-raad.
- Bezoek IGJ aan de GGD ZHZ.

4. Toezicht kinderopvang en toezicht Wmo

Indicator	Norm	Jaarrekening 2023	Augustus	April
Percentage verplichte jaarlijkse inspecties KDV, BSO en GOB dat is uitgevoerd	100%	☺ 100%	😐 60%	😐 24%
Percentage jaarlijkse inspecties KDV, BSO en GOB dat is uitgevoerd binnen de wettelijke termijn	100 %	☺ 100%	☺ 100%	☺ 100%
Percentage verplichte jaarlijkse inspecties gastouders (VGO) dat is uitgevoerd	50%	☺ 50%	😐 25%	☹ 13%

Toelichting:

Toezicht kinderopvang
De inspecties gebonden aan een wettelijke termijn, werden tijdig uitgevoerd en afgerond. Daarmee is in 2023 voldaan aan de 100% norm voor tijdigheid.

De inspecties kinderopvang en inspecties bij gastouders liepen in de loop van 2023 achter qua realisatie van het aantal inspecties. Dit had enerzijds te maken met vertrek

van toezichthouders kinderopvang bij de GGD ZHZ en het feit dat nieuwe toezichthouders intern opgeleid moeten worden omdat ervaren toezichthouders niet beschikbaar waren op de arbeidsmarkt. Anderzijds hadden we in 2023 te maken met een groter aantal incidentele- en nadere onderzoeken dan verwacht. Incidentele onderzoeken zijn vaak onderzoeken naar aanleiding van een signaal; nadere onderzoeken volgen na een handhavingsopdracht van de gemeente. Bij twee houders in onze regio was bovendien sprake van een zeer groot aantal incidentele en nadere onderzoeken. Deze onderzoeken moeten verplicht worden uitgevoerd en gaan dan (bijna) ten koste van de verplichte jaarlijkse onderzoeken. Er is immers niet zomaar extra formatie voor al deze extra onderzoeken. Na een lange eindsprint in het laatste kwartaal van 2023 is uiteindelijk zowel het percentage verplichte jaarlijkse inspecties kinderopvang van 100% behaald als het percentage verplichte jaarlijkse inspecties bij gastouders van 50%.

Volgens afspraak worden per gemeente alle uitgevoerde inspecties en maatwerkafspraken gefactureerd. Inspectie-uren die nog moeten worden gemaakt, worden vanaf dit jaar gefactureerd in het jaar waarin ze worden gemaakt, dus in 2024 (inspectierapporten over 2023 mogen tot 1 maart 2024 worden afgerond). Van de ruim een miljoen euro die volgens de offertes van de gemeenten zou worden ontvangen, is over 2023 98% gefactureerd (In 2024 volgt dan nog ca. 8% van het offertebedrag van 2023. In totaal zal in 2024 6% meer worden gefactureerd over de inspecties van 2023 dan vanuit de offertes werd verwacht).

Toezicht Wmo

De Wmo-toezichthouders van de GGD hebben in 2023 het grootste deel van de gecontracteerde onderzoeken uitgevoerd. De onderzoeken zijn gedeeld met de opdrachtgevers. Ten opzichte van de offertes vallen de gefactureerde bedragen voor Centrumgemeente Dordrecht en Gorinchem/Molenlanden iets hoger uit dan begroot (met name door calamiteitenonderzoek). Voor de SDD valt het gefactureerde bedrag lager uit dan begroot, omdat niet alle onderzoeken uitgevoerd konden worden of omdat de onderzoeken doorlopen in 2024. Van de ruim een ton euro die volgens de offertes van de gemeenten zou worden ontvangen, is over 2023 98% gefactureerd. In het Algemeen Bestuur van november 2023 is besloten om de dekking van het Wmo-toezicht vanaf de begroting 2024 te laten plaatsvinden conform een kostendekkend scenario waarin de beschikbaarheid van Wmo-toezicht wordt gefinancierd vanuit de inwonerbijdrage, evenals eventuele exploitatietekorten. Voor onderzoeksopdrachten in het kader van toezicht op de Wmo betalen opdrachtgevers afzonderlijk.

5. Crisisorganisatie

Indicator	Norm	Jaarrekening 2023	Augustus	April
Realiseren optimale bezetting van de (piket) poule voor uitvoering van de taken van de GGD in crisissituaties	4x (wnd.) Directeur Publieke Gezondheid. 4 x procesleider PSH (Psychosociale Hulpverlening); 4 x procesleider IZB (Infectieziektebestrijding); 4x procesleider voor crisiscommunicatie; 4x procesleider GOR (geneeskundig onderzoek na rampen); 4 x procesleider MMK (medische milieukunde)	☺ 2 x MMK + MMK- team in backoffice bij GGD RR	☺	😐

Minimaal 1 OTO (opleiden, trainen en oefenen) activiteit per werkproces per jaar	100%	☺	☺	☺

Toelichting:
Ten aanzien van de bemensing van het piket is er achtervang georganiseerd bij de GGD-Rotterdam Rijnmond (GGD RR).

6. Preventieve publieke gezondheid

Indicator	Norm	Jaarrekening 2023	Augustus	April
Realiseren van doelstellingen van het programma dat voortkomt uit de lokale nota volksgezondheid 2020-2023	Volgens jaarlijkse verantwoording die per gemeente wordt opgesteld	☺	☺	☺
Tevredenheid gemeenten	Cijfer (schaal 1 op 10); 8,0	☺	☺	☺
Tevredenheid ketenpartners	Cijfer (schaal 1 op 10); 8,0	☺	☺	☺

Toelichting:
Samen met de gemeente is de koers bepaald in het kader van het programma 'Samen voor Gezond'. In 2023 is bijgedragen aan de doelstellingen van het programma middels bijvoorbeeld:

Algemeen:
- Ondersteuning gemeenten bij maken nieuwe beleid volksgezondheid en SPUK aanvraag.
- Geven regionale input op IZA en GALA.
- Aansluiten bij lokale preventie-akkoorden.

Mentale Gezondheid:
- Symposium Mentale Gezondheid Jongeren op 10 oktober.
- Aanpassing website Mentale Gezondheid Jongeren GGD ZHZ: GGD ZHZ - Mentale gezondheid.
- Theateravond Gorinchem "Wat heb jij nodig" op 19 juni 2023.
- Trainingen voor docenten in het effectieve programma Youth Mental Health First Aid.

Gezond Gewicht:
- Gezonde start training 2x. Het aantal Gezonde Kinderopvangcoaches groeit hiermee.
- Inzet gezonde kinderopvang adviseur die meedenkt met regionale koepel in beweeg- en voedingsbeleid.
- Campagne Trommel zonder rommel met succes herhaald. Lidl landelijk en JOGG landelijk hebben deze campagne inmiddels geadopteerd.
- De campagne 'Wie jarig is viert feest' is uitgebouwd van PO naar de kinderopvang (wiejarigisviertfeest.nl).

Alcohol en Roken:

- Op 'wereld niet roken dag 2023' werd de laatste kinderboerderij van onze regio ook rookvrij.
- Regionale campagne Goed Gesprek NIX18 studio editie -> Terug te kijken via www.goedgespreknix18.nl onder leiding van Longarts Wanda de Kanter. Een initiatief van de GGD ZHZ en in samenwerking met verslavingszorg Youz en Jong JGZ.
- Stoptober gezamenlijke actie met Albert Schweitzerziekenhuis. Er was nog een mooi stukje te zien op RTV Dordt: Stoppen met roken blijft moeilijk: 'We hebben nog een lange weg te gaan' (rtvdordrecht.nl).
- 2 subsidies gestart: Rookvrij leven voor iedereen Zwijndrecht en Gorinchem: Programma - Een rookvrij leven voor iedereen (pharos.nl).
- Inspiratieflyer Gezonde Sportomgeving.

Vitaal Ouder worden:

- Pilot vitaliteitsbijeenkomsten ouderen in Papenrecht en Alblasserdam.
- Project hoorwinst in de Hoeksche Waard https://online.samenvoorgezondmagazine.nl/voorjaar2023/campagne-hoorwinst-lt-2min.
- Valpreventie, opzetten denktank en eerste stappen naar een ketenaanpak.
- Afronding campagne 'Wij zijn zelf het medicijn'. Hierover hebben we een speciaal magazine gemaakt: https://online.samenvoorgezondmagazine.nl/wzzhm/.

Gezonde Leefomgeving:

- Vanuit gezonde leefomgeving is in 2023 onder andere een factsheet ontwikkeld voor de kinderopvang over vergroenen van de speelpleinen. Het doel is een beweegvriendelijk plein waar kinderen volop kunnen ontdekken, ontspannen en spelen en een plein dat bovendien rekening houdt met klimaatverandering.

Gesignaleerd is in 2023 dat uitvoerders te kampen hadden met personeelstekorten. Hierdoor zijn bijvoorbeeld de (YMHFA) Young Minds Mental Health First Aid cursussen veelal naar 2024 opgeschoven.

7. Meldpunt Zorg en Overlast / OGGZ

De ambitie voor 2023 was om de lokale preventieve aanpakken te versterken om hiermee kwetsbare inwoners eerder en beter te bereiken. In het bijzonder is in 2023 gewerkt aan de introductie van Wijk-GGD in de gemeenten en het organiseren van een zogenaamde vangnetaanpak in onze regio. Goede zorg voor kwetsbare OGGZ-doelgroepen valt of staat met goede procesregie en interactie met gemeenten en de partners in het lokale veld vanuit het Meldpunt Zorg en Overlast. Hier hebben we ons in 2023 voor ingezet. In 2023 werden opnieuw incidentele middelen toegevoegd voor het opvangen van autonome groei. Het Algemeen Bestuur voegde hieraan de ambitie toe het groeiende aantal meldingen te willen verminderen en de inzet van het meldpunt en OGGZ te willen beheersen.

Indicator	Norm	Jaarrekening 2023	Augustus	April
Totaal aantal initiële meldingen	2.200 (marge 10%)	☺ 2.026	☺	☺
Percentage herhaalmeldingen van het totaal aantal meldingen	Nulmeting 2020: 62%	☺ 53%	☺	☺

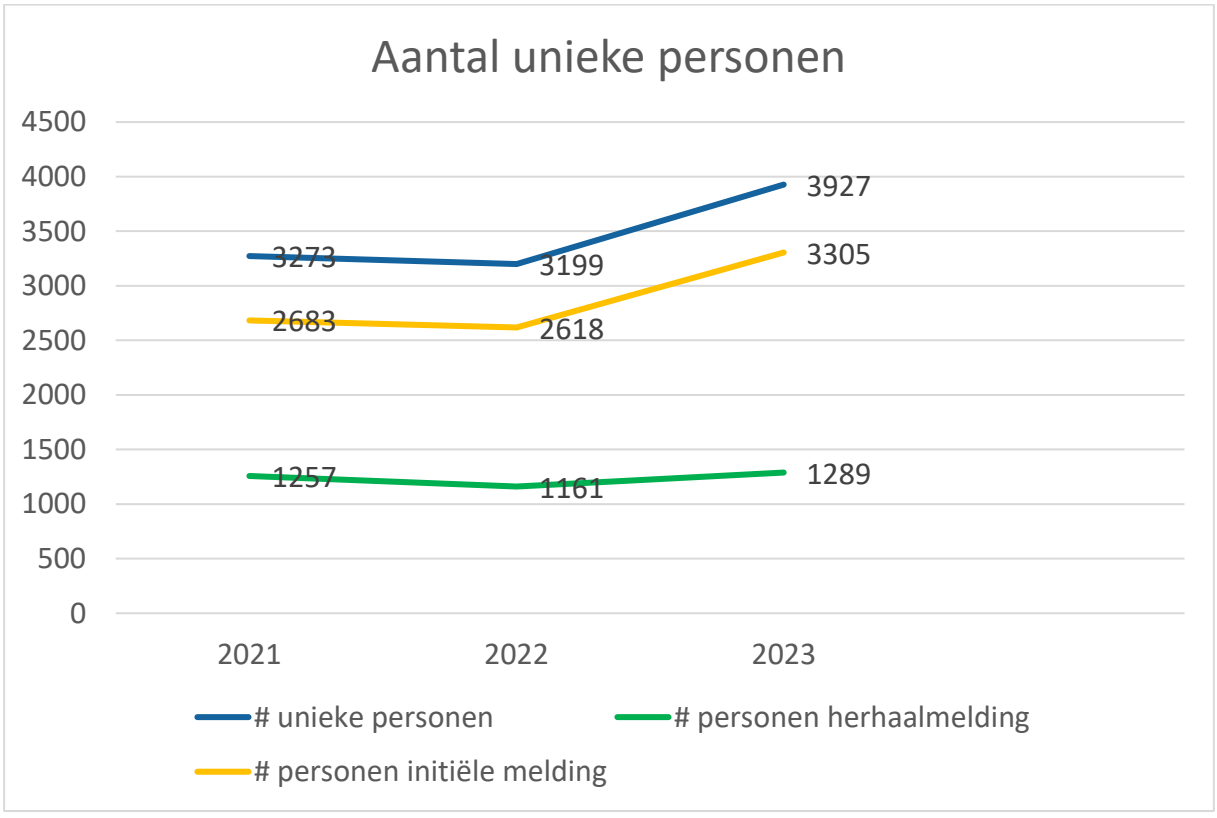
Initiële melding betreft een eerste (zorg)signaal over een persoon of huishouden waar vermoedelijk zorg of ondersteuning nodig is om maatschappelijke teloorgang te voorkomen of te verminderen. Deze persoon (of huishouden) was tot op heden niet bekend bij het Meldpunt Zorg en Overlast of een eerder dossier is meer dan een half jaar geleden gesloten.

<u>Herhaalmelding</u> gaat over een persoon of huishouden waar eerdere (zorg)signalen over zijn binnen gekomen en waar een vervolgtraject reeds is opgestart of nog lopend is. Het gaat hierbij veelal over personen die nog onvoldoende stabiliteit ervaren in hun leven en/of waarbij sprake is van terugval, en/of verergering van de (onderliggende) problematiek. Een herhaalmelding geeft ook inzicht in de voortgang van het reeds ingezette vervolgtraject.

Toelichting:

Bij het opmaken van deze cijfers over 2023 is duidelijk geworden dat er ruimte is voor optimalisatie en eenduidige toepassing in van het registratieproces. Een start is gemaakt om deze werkwijze voor het aannemen en verwerken van meldingen te optimaliseren, om zo de volledigheid van werkelijke melding aantallen in het systeem te borgen, dit wordt in 2024 geëffectueerd. Dit betekent onder meer dat bovengenoemde indicator nadere toelichting behoeft.

Zo zijn er in 2023 in totaal 2.026 initiële meldingen geregistreerd (zoals in de definitie hiervoor is aangegeven kan een melding een huishouden met meerdere personen betreffen). In totaal zijn er 4.394 meldingen geregistreerd waarvan 2.368 meldingen een persoon betroffen waarover eerder is gemeld. Om een scherper beeld te krijgen is het vervolgens goed om te kijken naar het aantal unieke personen ofwel het aantal inwoners dat in beeld van het meldpunt is gekomen en daarin is een stijging te constateren:

Het totaal aantal inwoners dat in beeld is gekomen bij het meldpunt is gestegen en aanzienlijk hoger dan het aantal in 2022. In 2023 waren dit er 3.927, dit is een stijging ten opzichte van de 3.199 in 2022 waarover is gemeld. Het aantal personen dat meer dan één keer in beeld is gekomen bij het meldpunt Zorg & Overlast is overigens licht gestegen. Omdat er dus over meer dan een persoon tegelijk kan worden gemeld, tellen de aantal personen niet automatisch op tot het aantal meldingen. Verder is te constateren dat de complexiteit van de meldingen toeneemt. Hierdoor neemt de doorlooptijd van meldingen en de tijd die aan een melding moet worden besteed toe.

2.1.1.3 Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2023*			Realisatie 2023			Afwijking 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Infectieziektebestrijding	3.162	3.162	0	2.846	2.864	17	315	-298	17
SOA/sense	591	591	0	591	623	32	-1	32	32
TBC	435	435	0	435	435	-1	-1	0	-1
Marktgerichte taken	714	714	0	774	723	-51	-60	10	-51
Medische Milieukunde	272	272	0	265	277	12	6	5	12
Toezicht kinderopvang	1.083	1.083	0	1.031	1.135	104	52	52	104
Toezicht WMO	170	170	0	165	171	6	5	1	6
Gezondheidsbevordering	2.176	2.176	0	1.939	1.951	11	236	-225	11
Crisisorganisatie	157	157	0	146	157	11	11	0	11
OGGZ	2.160	2.160	0	2.243	2.221	-22	-83	61	-22
Outbreakmanagement Covid-19	9.000	9.000	0	7.746	7.746	0	1.254	-1.254	0
Saldo baten en lasten	***19.917***	***19.917***	***0***	***18.182***	***18.302***	***119***	***1.735***	***-1.616***	***119***
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	***19.917***	***19.917***	***0***	***18.182***	***18.302***	***119***	***1.735***	***-1.616***	***119***

**Het betreft hier de begroting na alle wijzigingen, ofwel de begroting zoals deze is vastgesteld in het Algemeen Bestuur van 9 november 2023 (2de bestuursrapportage 2023).*

Toelichting op hoofdlijnen

Het voordeel van € 119.000 wordt hoofdzakelijk verklaard door het positieve resultaat op het product Toezicht kinderopvang (€ 104.000). Bij dit product is er zowel bij de lasten als bij de baten een voordeel van € 52.000. Het voordeel bij de baten is ontstaan doordat er in het 3de en 4de kwartaal van 2023 meer inspecties zijn opgestart en afgerond dan bij de 2de bestuursrapportage 2023 was voorzien. De lasten liggen € 52.000 lager doordat de personeelslasten lager uitvallen. Dit komt voornamelijk doordat er meer personeelslasten vanuit dit product zijn doorberekend naar andere producten op andere programma's.

Daarnaast zijn bij enkele producten zowel de lasten als de baten lager dan was voorzien bij de 2de bestuursrapportage 2023. Doordat zowel de lasten als de baten lager liggen heeft het geen invloed op het jaarrekeningresultaat. Het gaat hierbij om de producten Infectieziektebestrijding, Gezondheidsbevordering en COVID-19. Bij het product infectieziektebestrijding wordt dit primair veroorzaakt doordat minder inwoners deel hebben genomen aan de landelijke HPV18+ vaccinatiecampagne voor de doelgroep van 19 t/m 26 jaar, waardoor de lasten lager liggen en ook is de vergoeding vanuit de GGD GHOR lager. Bij het product Gezondheidsbevordering zijn enkele projecten doorgeschoven naar 2024, hierdoor liggen de lasten lager. De bijdrage van de deelnemende gemeenten is hierdoor ook doorgeschoven naar 2024, waardoor de baten lager liggen dan voorzien. Door bij COVID-19 meer kostenefficiënt te opereren liggen zowel de lasten als de baten lager dan in de 2de bestuursrapportage voorzien.

2.1.2 Veilig Thuis

2.1.2.1 Wat wilden wij bereiken?

Het zorgen voor bescherming bij kindermishandeling en huiselijk geweld, het voorkomen en verminderen van sociale uitsluiting en het verbeteren van de kwaliteit van leven van kwetsbare groepen in de samenleving.

2.1.2.2 Wat gingen wij doen?

Meldingen

In 2023 zijn er 4.600 meldingen bij Veilig Thuis ZHZ gedaan. Dit totale aantal is hoger dan de vooraf gestelde prognose voor 2023 met een bandbreedte van 3.900 tot 4.100 meldingen. In 2022 betrof het aantal meldingen nog 4.173. De trend over de afgelopen jaren blijft stijgend (+10%).

Adviezen
In 2023 heeft Veilig Thuis in totaal 3.305 adviezen afgegeven. Wanneer het aantal adviezen in 2023 vergeleken wordt met 2022 (2.866 adviezen) dan is er sprake van een stijging (+15%).

Doorlooptijden triage
Een groeiend aantal meldingen wordt na triage door Veilig Thuis (op basis van een veiligheidstaxatie) direct overgedragen aan het lokale veld (de hulpverlening). De uitvoering van de triage binnen de wettelijke termijn van vijf werkdagen is in 2023 in 67% van de gevallen behaald. Dit betreft een achteruitgang ten opzichte van 2022 (79%). Echter, is dit in 4e kwartaal 2023 al teruggebracht naar 81% binnen de termijn.

- De instroom van meldingen kent geen stabiele verdeling over het jaar, maar heeft een sterk fluctuerend karakter en is daarmee van invloed op het behalen van de gestelde termijn. Ook periodieke achterstanden in het aanleveren van meldingen door ketenpartners, zoals politie, zorgt voor piekbelasting bij Veilig Thuis.
- Groei van meldingen en adviezen loopt niet gelijk met de begrote capaciteit.
- Het opvragen van aanvullende informatie bij derden (betrokkenen zelf of professionals) duurt soms langer dan gewenst, maar is noodzakelijk om tot een zorgvuldige afweging te kunnen komen over het vervolg van de melding.
- De beschikbare capaciteit stond onder druk door een hoog ziekteverzuim.

Vervolgtraject na veiligheidstaxatie
Na de veiligheidstaxatie wordt het vervolgtraject van de melding bepaald. In 2023 is deze te verdelen in: directe overdracht aan lokale veld (71%), overdracht aan lokale veld met ondersteuning (16%) en Veilig Thuis onderzoek (13%).

Procescoördinatie Aware, Ambulant traject en Opvang
In 2023 heeft Veilig Thuis 176 aanvragen gehad om directe veiligheid te creëren of om deze te verstevigen door middel van een Aware (30), Ambulante trajecten (73) of Opvang (25). Bij 48 gevallen bleek het verzoek tot deze hulp niet passend te zijn. In vergelijking met 2022 is het aantal aanvragen in totaal met 1% toegenomen.

Procescoördinatie Wet Tijdelijk Huisverbod
In 2023 heeft Veilig Thuis 56 keer procescoördinatie uitgevoerd (43 nieuwe aanmeldingen en 13 verlengingen) in het kader van een tijdelijk huisverbod. Voorafgaand aan het proces van het tijdelijk huisverbod vindt er altijd een eerste screening plaats of de situatie geschikt is om zo'n huisverbod op te leggen. In vergelijking met 2022 is het aantal tijdelijke huisverboden gestegen met 19%.

Onderzoek en Voorwaarden & Vervolg
In 2023 zijn er 296 diensten uitgevoerd in het kader van Onderzoek en Voorwaarden & Vervolg. Dit is een stijging van 4% in vergelijking met 2022. Van het aantal uit te voeren onderzoeken en/of dienst voorwaarden en vervolg betrof het in 39% van de meldingen een spoedonderzoek. Spoedonderzoeken hebben altijd voorrang op reguliere onderzoeken. In 2023 zijn 74% (was 66% in 2022) van de diensten binnen de tien-weken-termijn uitgevoerd. De totale gemiddelde doorlooptijd bedroeg 60 weekdagen (was 75 weekdagen in 2022).

Afwijkingen op de doorlooptijd zijn over het algemeen het gevolg van:
- Dossiers waarin de mogelijkheid om in gesprek te komen met betrokkenen ernstig is belemmerd of de complexiteit dusdanig is dat er meer tijd nodig is om te kunnen komen tot een goede beoordeling en een passend vervolg.
- Het voorrang geven aan de uitvoering van een spoedonderzoek ten nadele van al lopende onderzoeken.

- Vertraging bij het overdragen naar vrijwillige of gedwongen hulpverlening. Met enige regelmaat heeft Veilig Thuis te maken met wachtlijsten van de overdrachtspartij (18% van de overdrachten vanuit het onderzoek).
- De beschikbare capaciteit stond onder druk door een hoog ziekteverzuim.

Om afronding van diensten binnen de tien-weken-termijn vanuit Veilig Thuis beter te kunnen realiseren wordt er door de gemeenten en ketenpartners hard gewerkt om capaciteit en handelingsbekwaamheid van de lokale teams verder door te ontwikkelen. NB: Alle meldingen Veilig Thuis worden direct bij ontvangst gescreend op spoed dan wel crisis en met voorrang in behandeling genomen.

Toekomstscenario

In het afgelopen jaar heeft het landelijk en regionale programma Toekomstscenario net als in 2022 om investering van tijd vanuit Veilig Thuis gevraagd. Veilig Thuis heeft in 2023 aan verschillende landelijke en regionale overleggen / werkgroepen deelgenomen. In het bijzonder is er betrokkenheid geweest bij het tot stand komen van het regionale uitvoeringsplan, regionale analyse op- en afschalen van casuïstiek, het monitoringsvraagstuk en aansluiting bij de werkgroep rondom het regionale werkproces.

Intern wordt geïnvesteerd in het verbeteren van de overdracht naar de lokale teams en wordt nagedacht over de vraag welke elementen al ingezet kunnen worden ter bevordering van het Toekomstscenario. Mogelijkheden die Veilig Thuis ziet zijn de ontwikkeling van een gezamenlijk ambulant team en de doorontwikkeling van het RCGKH (interventieteam).

Volwassenen & Jeugd

Indicator	Norm	Jaarrekening 2023	Augustus	April
Meldingen Veilig Thuis	Aantal meldingen op jaarbasis 3.900 – 4.100	☺ 4.600 meldingen	☺ Eerste 8 maanden: 3.062 op jaarbasis: 4.593	☺ Eerste 4 maanden: 1.453 op jaarbasis: 4.359
Doorlooptijden Veilig Thuis	Triage: binnen 5 werkdagen (norm: 95%-100%)	😐 67% (gemiddelde doorlooptijd in werkdagen: 7 dagen)	😐 63% (gemiddelde doorlooptijd in werkdagen: 7 werkdag)	😐 62% (gemiddelde doorlooptijd in werkdagen: 5,8 werkdag)
	Onderzoek afgerond binnen 10 weken (norm 85%-100%)	😐 74% (gemiddelde doorlooptijd in dagen: 60 dagen)	😐 71% (gemiddelde doorlooptijd in dagen: 60 dagen)	😐 72% (gemiddelde doorlooptijd in dagen: 57 dagen)
Direct overdragen van meldingen	62%	☺ 71%	☺ 66%	☺ 64%
Overdracht met Ondersteuning	24%	☺ 16%	☺ 20%	☺ 21%
Onderzoek	14%	☺ 13%	☺ 14%	☺ 15%

Behandeling advies aanvragen	Aantal adviezen op jaarbasis 2.750	☺ 3.305 adviezen op jaarbasis	☺ Eerste 8 maanden: 2.105 op jaarbasis: 3.158	☺ Eerste 4 maanden: 1042 op jaarbasis: 3.126
Tevredenheid ketenpartners	Cijfer (schaal 1 op 10); 7,5*	☺ 7,6	☺ 7,6	☺ 7,6

** Afgelopen jaar heeft er geen ketenpartners tevredenheidsonderzoek plaatsgevonden, maar het jaar er voor wel en daarin werd een 7,6 behaald.*

Het Crisisinterventieteam Veilig Thuis Zuid-Holland Zuid

In 2023 zijn er 428 crisisinterventies met betrekking tot jeugdigen en volwassenen (0-100 doelgroep) uitgevoerd. Dit aantal is lager dan het begrote aantal van 500 crisisinterventies voor jeugdigen/volwassenen. In 2022 kwam het CIT 457 keer in actie. We zien een beperkte afname van het aantal crisisinterventies.

Veilig Thuis heeft de ambitie dat alle behandelde crisiszaken binnen 48 uur over te dragen aan het betreffende lokale team. Dit is in 2023 in 73% van de gevallen gelukt. De oorzaak is in een groot aantal gevallen gelegen in de hoge werkdruk of beschikbare, gekwalificeerde capaciteit bij de lokale teams. Daarbij speelt in crisissituaties ook altijd de afweging door Veilig Thuis of de acute onveiligheid zodanig is opgeheven dat een veilige overdracht aan de lokale teams kan plaatsvinden.

De uitvoering van de hoortaak in het kader van de wet verplichte GGZ betrof 82 cliënten. Dit is fors minder dan de prognose van 400. Veilig Thuis heeft geen invloed op het aantal, omdat dit proces wordt gestart door derden. Veilig Thuis heeft niet de coördinatie op dit thema. Dat is belegd bij de regionaal coördinator van de gemeente. Organisatie van deze taak (roostering, op peil houden expertise) staat op spanning met de taakuitvoering binnen Veilig Thuis. In 2023 is hiertoe in het Algemeen Bestuur het proces opgestart tot een alternatieve invulling te komen, buiten DG&J.

Indicator	Norm	Jaarrekening 2023	Augustus	April
Geleverde crisisdiensten (doelgroep 0-100)	Aantal aanvragen op jaarbasis 500	☺ 428	☺ Eerste 8 maanden: 315 op jaarbasis: 473	☺ Eerste 4 maanden: 166 op jaarbasis: 498
Bijdrage aan huisverbod buiten kantooruren	35	☺ 20	☺ Eerste 8 maanden: 16 op jaarbasis: 24	☺ Eerste 4 maanden: 9 op jaarbasis: 27
Uitvoering hoor functie in het kader van de wet verplichte GGZ	400	☹ 82	☹ Eerste 8 maanden: 59 op jaarbasis: 89	☹ Eerste 4 maanden: 27 op jaarbasis: 81
Direct overdragen van casus aan lokaal	48 uur	😐 27%	😐 Merendeel lukt het niet, we gaan dit op korte termijn beter monitoren zodat dit probleem beter geadresseerd kan worden.	😐 Merendeel lukt het niet, we gaan dit op korte termijn beter monitoren zodat dit probleem beter geadresseerd kan worden.

2.1.2.3 Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2023*			Realisatie 2023			Afwijking 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Veilig Thuis Volwassenen	1.359	1.359	0	1.309	1.303	-5	51	-56	-5
Veilig Thuis Jeugd	5.438	5.438	0	5.231	5.497	265	206	59	265
Crisisdienst	1.056	1.056	0	1.013	1.057	43	43	1	43
Saldo baten en lasten	***7.853***	***7.853***	***0***	***7.553***	***7.857***	***303***	***300***	***4***	***303***
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	***7.853***	***7.853***	***0***	***7.553***	***7.857***	***303***	***300***	***4***	***303***

**Het betreft hier de begroting na alle wijzigingen, ofwel de begroting zoals deze is vastgesteld in het Algemeen Bestuur van 9 november 2023 (2de bestuursrapportage 2023).*

Toelichting op hoofdlijnen

Het voordeel van € 303.000 heeft een tweetal verklaringen. Door Veilig Thuis wordt een pand gehuurd aan de Johan de Wittstraat. In 2023 is een restitutie van de huur ontvangen over de jaren 2021, 2022 en 2023 voor niet gebruikte ruimtes. De restitutie bedraagt circa € 132.000. Daarnaast is er een voordeel van € 171.000 dat hoofdzakelijk wordt verklaard door lagere personeelslaten, dit komt enerzijds doordat een verrekening is ontvangen van het UWV voor medewerkers die in hun derde ziektejaar zitten en anderzijds doordat inhuur later is gestart.

2.1.3 Onderwijs en aansluiting arbeidsmarkt

Naar school gaan en een diploma halen is belangrijk voor alle kinderen en jongeren. Onderwijs, zorg en gemeenten werken in ZHZ samen om de onderwijsdeelname zo hoog mogelijk te laten zijn. Bij voorkeur in een schoolse setting, maar als dat (even) niet lukt zorgen we zoveel mogelijk voor maatwerkoplossingen. Dit doen wij door het handhaven van de Leerplichtwet en het bevorderen van de aansluiting van jongeren op de arbeidsmarkt, door verschillende interventies.

2.1.3.1 Wat wilden wij bereiken?

De meeste kinderen en jongeren volgen onderwijs. Soms is er sprake van uitval; bijvoorbeeld door veelvuldig spijbelen of problematisch verzuim. Door ons toezicht op de Leerplichtwet preventief in te zetten, bevorderen we dat kinderen en jongeren weer deelnemen aan het onderwijs.
De meeste jongeren vinden zelfstandig hun weg naar een plek op de arbeidsmarkt. Soms is er ondersteuning nodig, bijvoorbeeld omdat de jongere niet over een startkwalificatie beschikt, of omdat er problemen zijn die eerst opgelost moeten worden voordat er ruimte is voor werk. Wij spannen ons, samen met partners uit de arbeidsmarktregio's en sociale diensten, in om iedere jongere een passende plek op de arbeidsmarkt te geven.

2.1.3.2 Wat gingen wij doen?

Leerplicht

Indicator	Norm	Jaarrekening 2023	Augustus	April
Aantal afgehandelde meldingen van het relatief verzuim	2.000 *1	☹ 2.575	☹ 1.857	☹ 1.042
Aantal afgehandelde meldingen van het absoluut verzuim	220 *1	☹ 573	☹ 316	😐 174
Aantal afgehandelde meldingen verzuim 18+	In ontwikkeling *2	☹ 722	😐 487	☺ 272
Aantal thuiszitters (doel: verminderen)	40	😐 42	☹ 58	☹ 74

Aantal behandelde vrijstellingen	750*1	😐 638	😐 437	☹ 133
Aantal verleende vrijstellingen (doel: verminderen)	350*1	☹ 523	☹ 358	☹ 90
Alle leer- en kwalificatie plichtige kinderen jongeren staan ingeschreven op een school	100%	☺ 100%	☺ 100%	☺ 100%

**1 Nieuwe indicator in de begroting 2023, norm gebaseerd op cijfers over 2022;*
**2 Nieuwe indicator in de begroting 2023, nog geen ervaringscijfer om norm op te baseren.*

Toelichting:
Het aantal meldingen van ongeoorloofd schoolverzuim is erg hoog. In 2023 hebben we de begrotingsnorm van 2.000 afgehandelde meldingen ruim overschreden. In 2023 zien we op bijna alle vlakken een stijging. Deze stijgingen komen onder andere overeen met de geluiden uit de maatschappij over een toename van mentale problematiek bij de jeugd en meldingsbereidheid van de scholen. Het eerder verlaten van het onderwijs om door te stromen naar werk is mede een oorzaak van de stijging. Daarnaast zien we een grotere groep 15-jarige die vrijstelling krijgen om voortijdig naar het MBO 1 te gaan. Als gevolg hiervan liep de doorlooptijd van alle werkzaamheden op. Met behulp van de door het Algemeen Bestuur in 2023 toegekende additionele middelen zijn achterstanden weggewerkt.

Ter illustratie van de toegenomen werklast bij LVS:

	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	Jaarrekening 2023
Relatief verzuimmeldingen 18-	1.763	2.181	2.575
Absoluut verzuimmeldingen	261	238	573
Thuiszitters actueel	59	45	58
Thuiszitters in beeld geweest	89	136	131
Behandelde vrijstellingen	419	552	638
Verleende vrijstellingen	342	450	523

In bovenstaande tabel is cijfermatig te zien dat de stijging qua meldingen en het afhandelen van absoluut verzuim en vrijstellingen fors is ten opzichte van de voorgaande jaren. Sinds de vorming van het regionaal bureau Leerplicht en voortijdig schoolverlaten is de omvang van de formatie gelijk gebleven, terwijl de taken en verwachtingen van gemeenten en onderwijspartners van LVS zijn veranderd.

In april 2023 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met een tijdelijke uitbreiding van de capaciteit Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (LVS) met 4,6 fte inhuur tot 31 december 2023. Hierdoor werden de lasten op het begrotingsprogramma onderwijs en aansluiting arbeidsmarkt 2023 overschreden met maximaal € 299.000. (Met de toevoeging van 4,6 fte staat de uitvoer van de basistaken van leerplicht opnieuw onder druk in 2024 gezien de nog altijd stijgende meldingen.)

In het kader van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid zet de gemeente Dordrecht langjarig in op het verbeteren van de situatie van inwoners van Dordrecht West. LVS draagt daaraan bij door kinderen, jongeren, hun ouders en scholen extra en vroegtijdig te ondersteunen, in nauwe samenwerking met partners in de wijken en onder regie van de gemeente.

Doorstroompunt Zuid-Holland Zuid, voorheen RMC en VSV-trajectbegeleiding
De naam RMC is vervangen door Doorstroompunt. De naam Doorstroompunt is ontwikkeld in samenspraak met een groep jongeren en geeft aan wat de eraan verbonden Doorstroomcoaches doen: jongeren helpen om van een niet-succesvolle

onderwijservaring door te stromen naar een andere opleiding of werkplek. De naam is begin 2023 door de minister van OCW overgenomen en vervangt vanaf 1 januari 2024 in alle communicatie-uitingen de oude benaming.

Indicator	Norm	Jaarrekening 2023	Augustus	April
Aantal vsv-ers in de regio (doel: verminderen)	In ontwikkeling *1	841	Jaarcijfer; geen tussentijdse rapportage mogelijk	Jaarcijfer; geen tussentijdse rapportage mogelijk
Percentage uitgevallen jongeren dat een jaar later terugkeert naar het onderwijs of naar werk (doel: verhogen)	In ontwikkeling *1	61,97%	Jaarcijfer; geen tussentijdse rapportage mogelijk	Jaarcijfer; geen tussentijdse rapportage mogelijk
% nieuwe voortijdige schoolverlaters	1,71%	☹ 2,32%	NVT	NVT
Jongeren die geen onderwijs volgen, geen werk en dagbesteding hebben zijn in beeld	100%	☺ 100%	☺ 100%	☺ 100%
% vsv'ers dat een jaar later terug gaat naar onderwijs	In ontwikkeling *1	19,52%	Jaarcijfer; geen tussentijdse rapportage mogelijk	Jaarcijfer; geen tussentijdse rapportage mogelijk
% vsv'ers dat een jaar later aan het werk is	In ontwikkeling *1	42,45%	Jaarcijfer; geen tussentijdse rapportage mogelijk	Jaarcijfer; geen tussentijdse rapportage mogelijk
Plaatsingen Matchmakers	150 *2	☺ 167	😐 99	😐 46

**1 Nieuwe indicator in de begroting 2023, nog geen ervaringscijfer om norm op te baseren;*
**2 Nieuwe indicator in 2023, norm gebaseerd op cijfers over 2022.*

Toelichting:
De indicatoren in bovenstaande tabel zijn ontleend aan het landelijke dashboard VSV en JIKP (jongeren in een kwetsbare positie), zoals uitgelezen op 3 januari 2024. Het dashboard is dynamisch. Door administratieve oorzaken kunnen de cijfers in de loop van 2024 nog marginaal wijzigen, waardoor er kleine verschillen kunnen ontstaan tussen de cijfers in deze jaarrekening en de cijfers op het dashboard.

Het percentage voortijdig schoolverlaters onder de 18-23 jarigen is substantieel gestegen in schooljaar 2021-2022, en significant hoger uitgevallen dan het streefpercentage. De ontwikkeling in ZHZ houdt gelijke tred met de landelijke ontwikkeling. Factoren die de stijging kunnen verklaren liggen in de leerlingen en hun thuissituatie, het schoolsysteem en de samenleving, waarbij de arbeidsmarkt een belangrijke factor is. Een aanpak om voortijdig schoolverlaten terug te dringen omvat daarom meerdere aangrijpingspunten. De minister van OCW zet hierop een landelijk actieplan en nieuwe wetgeving die vanaf schooljaar 2025/2026 moeten ingaan.

De MatchMakers hebben meer voortijdig schoolverlaters kunnen plaatsen dan de begrotingsnorm van 150. De bijgestelde prognose van 175 plaatsingen hebben we niet gehaald. Belangrijkste oorzaken daarvoor zijn (1) de toename van het aantal jongeren met complexe problemen op meerdere leefgebieden, waardoor trajecten meer tijd in beslag nemen, (2) de beperkte beschikbaarheid van passende hulp (met name in de

GGZ) en passende leer-werktrajecten (met name voor jongeren in het autisme-spectrum) en (3) tijdelijke capaciteitsuitval bij de MatchMakers.

Onderstaande tabel bevat de vanuit het BBV voorgeschreven beleidsindicatoren die betrekking hebben op het sub-programma onderwijs en aansluiting arbeidsmarkt. De gepresenteerde waarden zijn gemiddelde waarden voor de tien ZHZ gemeenten.

Product	Beoogde maatschappelijk effect	Beleidsindicator (omschrijving)	Bron	Waarde beleidsindicator	
Leerplicht	Jongeren nemen deel aan het onderwijs	Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	DUO	Schooljaar 2021-2022	0,8
Leerplicht	Jongeren nemen deel aan het onderwijs	Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	DUO	Schooljaar 2021-2022	9
Doorstroompunt	Jongeren nemen deel aan het onderwijs	% voortijdig schoolverlaters	DUO	Schooljaar 2021-2022	2,3%

Bron: waarstaatjegemeente.nl

2.1.3.3 Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2023*			Realisatie 2023			Afwijking 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Leerplicht	1.708	1.708	0	1.728	1.738	10	-20	30	10
RMC/VSV	1.219	1.219	0	1.218	1.155	-63	1	-64	-63
Saldo baten en lasten	***2.927***	***2.927***	***0***	***2.946***	***2.893***	***-53***	***-19***	***-34***	***-53***
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	***2.927***	***2.927***	***0***	***2.946***	***2.893***	***-53***	***-19***	***-34***	***-53***

**Het betreft hier de begroting na alle wijzigingen, ofwel de begroting zoals deze is vastgesteld in het Algemeen Bestuur van 9 november 2023 (2de bestuursrapportage 2023).*

Toelichting op hoofdlijnen

Het nadelige resultaat van € 53.000 wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het nadeel bij het product RMC/VSV. Op basis van de accountantscontrole voor de SiSa regeling RMC zijn er minder overheadkosten ten laste van de RMC subsidie gebracht. Hierdoor is er minder subsidie ingezet voor de bekostiging van de RMC uitgaven. De niet ingezette subsidiemiddelen worden doorgeschoven naar 2024.

2.1.4 Jeugdgezondheidszorg

2.1.4.1 Wat wilden wij bereiken?

De uitvoering van het regionaal basispakket Jeugdgezondheidszorg en het rijksvaccinatieprogramma is in 2023 door Jong JGZ uitgevoerd conform de uitvoeringsovereenkomst JGZ.

De flexibilisering van het basispakket is geïmplementeerd; meer waar nodig, minder waar kan. De voorbereidingen voor twee nieuwe vaccins in 2023/2024 zijn in gang gezet (maternale kinkhoestvaccinatie en Rota-vaccin voor zuigelingen).

De vaccinatiegraad in de regio is onder de 90% gedaald, het landelijke beeld laat ook een daling in vaccinatiegraad zien. Daarbij geldt dat sinds de invoering van *informed consent* de cijfers moeilijk te interpreteren zijn. De toestemming om gegevens te delen verschilt per vaccin. Cijfers per gemeente zijn beschikbaar op www.hoegezondiszhz.nl.

2.1.4.2 Wat gingen wij doen?

Indicator	Norm	Jaarrekening 2023	Augustus	April
De JGZ verricht de uitvoering van het regionaal basispakket JGZ en het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) conform het Uitvoeringskader JGZ en de jaarlijkse geactualiseerde richtlijn uitvoering RVP.	Overzicht met KPI's is opgenomen in Uitvoeringskader JGZ. Deze KPI's zijn in een stoplichtenmodel opgenomen en zijn onderdeel van de jaarverantwoording JGZ.	☺	☺	☺

Toelichting:
Er is 2023 een verhoogd verzuim onder VO-leerlingen geconstateerd als gevolg van COVID-19. Dit leidde tot meer inzet vanuit Jong JGZ. Jong JGZ en LVS hebben hier met elkaar afspraken over gemaakt. Daarnaast biedt Jong JGZ in sommige casussen overbruggingszorg wanneer er sprake is van lange wachttijden bij de jGGZ en de jeugdteams. Op locaties met veel nieuwkomers en Oekraïense ontheemden zijn expertiseteams van Jong JGZ actief. Er is hier vaak sprake van zeer complexe zorgvragen (trauma, kindermishandeling, gedragsproblemen) waardoor ook hier een toename van het aantal momenten van contact zichtbaar is.

In 2023 zijn nieuwe ontwikkelingen inhoudelijk en organisatorisch toegelicht, zoals de webinars die Jong JGZ samen met DG&J en andere preventiepartners organiseert. Hiervoor is een speciale webinarstudio ingericht bij Jong JGZ.
De pilots Vroege Insteek (Zwijndrecht en Sliedrecht) en Natuurlijk CB (Hoeksche Waard) zullen in een JGZ-special (in 2024) verder worden uitgediept. Vroege Insteek betreft intensivering van de samenwerking met de jeugdteams rondom gezinnen met meervoudige problematiek. Het Natuurlijk CB betreft reguliere zorg vanuit het basispakket maar vanuit een professional met een holistische blik.
De werkgroep vaccinatieverhoging heeft een doorstart gemaakt onder leiding van de nieuwe projectleider vanuit DG&J.
Wat betreft het thema "duurzame JGZ" wordt door Jong JGZ een meerjarige aanpak ingericht. Basis voor deze aanpak is het vernieuwde Landelijk Professioneel Kader. Ook wordt gewerkt aan een visie op de dienstverlening van de toekomst met daarin onder andere aandacht voor digitalisering en de veranderende klantvraag. Verwachte opbrengst (2026) is een toekomstbestendig JGZ pakket met aandacht voor flexibilisering en het bieden van voldoende verantwoorde zorg door een range aan verschillende professionals (taakdifferentiatie).

Het contract met Jong JGZ is begin 2023 met twee jaar verlengd (2024 + 2025). Tegelijkertijd is in het najaar van 2023 - na een aanbestedingsprocedure - het bureau Hiemstra & De Vries gestart met de uitvoering van de Bestuursopdracht JGZ. Hierin wordt onderzocht wat de kernpartners in de regio onder een toekomstbestendige JGZ verstaan en welke governancevorm hier het beste bij past. Het bureau heeft zich in november 2023 aan het Algemeen Bestuur gepresenteerd. (Naar verwachting is de Bestuursopdracht per 1 juli 2024 afgerond.)

2.1.4.3 Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2023*			Realisatie 2023			Afwijking 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Jeugdgezondheidszorg	13.092	13.092	0	13.078	13.092	14	14	0	14
Saldo baten en lasten	***13.092***	***13.092***	***0***	***13.078***	***13.092***	***14***	***14***	***0***	***14***
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	***13.092***	***13.092***	***0***	***13.078***	***13.092***	***14***	***14***	***0***	***14***

**Het betreft hier de begroting na alle wijzigingen, ofwel de begroting zoals deze is vastgesteld in het Algemeen Bestuur van 9 november 2023 (2de bestuursrapportage 2023).*

Toelichting op hoofdlijnen

Gelet op het geringe positieve resultaat (€ 14.000) is het verschil niet nader toegelicht.

2.1.5 Kennisprogramma

2.1.5.1 Wat wilden wij bereiken?

Aanvullend op de reguliere gezondheidsmonitoren is in opdracht van het Ministerie van VWS/RIVM gewerkt aan de COVID-monitoren. In 2023 zijn de resultaten van de corona monitor volwassenen en ouderen en de corona gezondheidsmonitor gepubliceerd. Het doel was verder om samen met gemeenten tot een nieuw Kennisprogramma 2024 – 2027 te komen. Het kennisprogramma is sterk gelieerd aan het meerjarenbeleidsprogramma van DG&J. Besloten is om het herijken van het kennisprogramma te laten volgen op het MJP. Hierdoor wordt met het opstellen van het kennisprogramma in de tweede helft van 2024 aangevangen.

2.1.5.2 Wat gingen wij doen?

Indicator	Norm	Jaarrekening 2023	Augustus	April
Het online GGD dashboard www.hoegezondiszhz.nl is geactualiseerd op basis van de gezondheidsmonitors Kinderen, Jeugd en Volwassenen & Ouderen.	100% Elk jaar wordt er een deel herijkt, in vier jaar tijd zijn alle cijfers aan de beurt geweest	☺	☺	☺
De gezondheids-monitoren en de specifieke ontwikkellijnen van het Kennisprogramma zijn conform plan uitgevoerd	Voor het jaar 2023 staat de gezondheidsmonitor jeugd 13-16 jaar op het programma, de oplevering van de gezondheidmonitor Jongvolwassenen en Volwassenen & Ouderen draaien we mee met de OGGZ monitor	☺	☺	☺

Toelichting

De bijdrage vanuit het kennisprogramma aan de kenniswerkplaats mensen met onbegrepen gedrag heeft door capaciteitsplanning deels vertraging opgelopen. Vanuit de samenwerking met de werkplaats sociaal domein ZHZ wordt wel een bijdrage aan het project geleverd. Het geplande onderzoek wordt in maart 2024 opgepakt. De geplande activiteiten en onderzoeken uit het kennisprogramma zijn voor het grootste deel in 2023 gerealiseerd, zoals de monitor volwassen en ouderen, de monitor jongvolwassen, kwalitatief onderzoek naar statushouders en het onderzoek eigen regie tijdens de coronaperiode. Enkele onderzoeksrapporten wachten nog op finaliseren, zoals het onderzoek naar ondervoeding bij ouderen. Wij zijn er niet in geslaagd enkele evaluatieonderzoeken (JOGG) voor gemeenten op tijd op te leveren, als gevolg van ziekte en vacatures. Tenslotte is vanuit het kennisprogramma ook bijgedragen aan ongeplande activiteiten zoals de GALA en IZA ontwikkelingen.

2.1.5.3 Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2023*			Realisatie 2023			Afwijking 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Kennisprogramma	1.134	1.134	0	1.029	1.175	146	105	41	146
Saldo baten en lasten	***1.134***	***1.134***	***0***	***1.029***	***1.175***	***146***	***105***	***41***	***146***
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	***1.134***	***1.134***	***0***	***1.029***	***1.175***	***146***	***105***	***41***	***146***

**Het betreft hier de begroting na alle wijzigingen, ofwel de begroting zoals deze is vastgesteld in het Algemeen Bestuur van 9 november 2023 (2de bestuursrapportage 2023).*

Toelichting op hoofdlijnen

Het voordeel van € 146.000 wordt hoofdzakelijk verklaard door:

- later of niet invullen van vacatureruimte.
- personeelslasten ten laste kunnen brengen van externe financieringsbronnen (Integraal Zorg Akkoord en SPUK GALA).

Beide posten verklaren elk ongeveer de helft van het positieve resultaat.

2.2 Serviceorganisatie Jeugd

De Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid (SOJ) ondersteunt de gemeenten in ZHZ bij het uitvoeren van hun taken in het kader van de Jeugdwet. De gemeenten hebben hiervoor bevoegdheden gedelegeerd en gemandateerd aan de Gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid & Jeugd. De kernactiviteiten van SOJ bestaan uit het contracteren, sturen op en ontwikkelen van de uitvoering van de jeugdhulp en jeugdbescherming/jeugdreclassering.

2.2.1 Wat wilden wij bereiken?

SOJ voert in het kader van de Jeugdwet een aantal gedelegeerde taken uit op het gebied van inkoop- en contractmanagement, administratie en bekostiging, en informatievoorziening en verantwoording. Daarnaast adviseert SOJ gemeenten over ontwikkelingen in het jeugdhulplandschap en biedt ondersteuning op het gebied van informatievoorziening, contractbeheer en projectleiding. Deze ondersteuning vindt deels plaats onder aansturing van het regionale Netwerk MT van de gemeenten.

SOJ heeft als taak te zorgen voor voldoende, beschikbare, kwalitatieve en passende jeugdhulp en jeugdbescherming/jeugdreclassering voor jeugdigen en gezinnen in ZHZ. Hierbij zijn de volgende kernwaarden leidend:

1. Jeugdhulp wordt geboden in de leefomgeving; jeugdigen groeien thuis op.
2. Jeugdhulpaanbieders (professionals) bieden dienstbaar vakmanschap.

3. Ieder kind volgt onderwijs.
4. Jeugdhulp zorgt voor toegenomen zelfredzaamheid en duurzaam herstel van de jeugdige en het gezin.
5. Jeugdhulp versterkt het netwerk van de jeugdige en het gezin.
6. Doelmatige inzet van (schaarse) middelen.

Deze kernwaarden zijn vertaald in ontwikkeldoelen, inspanningsverplichtingen en prestatieafspraken die zijn vastgelegd in de overeenkomst met jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen. SOJ stuurt hierop door middel van contractmanagement.

Daarnaast stuurt SOJ met het contractmanagement op de beheersbaarheid van de jeugdhulpuitgaven met behoud van kwaliteit. Dit gebeurt op basis van een normenkader.

2.2.2 Wat gingen wij doen?

Indicator	Norm	Jaarrekening 2023	Augustus	April
Het contractmanagement is volgens plan uitgevoerd	4 ontwikkeltafels, 4 bestuurlijke tafels en met de strategische partners tenminste 3 individuele gesprekken op jaarbasis. Samenwerking met gemeenten is operationeel.	☺	☺	☺
Gemeenten ontvangen advies over de ontwikkelingen in het jeugdhulplandschap	Het dashboard jeugdhulp is actueel. SOJ participeert in ambtelijk overleg Jeugd en projecten van het Netwerk MT. SOJ sluit aan bij relevante lokale overleggen over jeugdhulp. Tenminste 2 keer per jaar ontvangen gemeenten een hoofdlijnenrapportage over ontwikkelingen in het jeugdhulplandschap.	☺	☺	☺
Normenkader *	75% van de diensten wordt uitgevoerd binnen de gestelde norm en volgens het bijbehorende proces van afwijkingen op duur en intensiteit. Dit wordt per segment gemonitord.	😐		

Indicator	Norm	Jaarrekening 2023	Augustus	April
Jeugdigen in verblijf *	Het aantal jeugdigen dat uit huis wordt geplaatst neemt af met 5%. De ambulante noodzakelijke ondersteuning is voldoende in staat passende alternatieven te bieden.	😐		

** Bij het realiseren van de norm voor de indicatoren Normenkader en Jeugdigen in verblijf, is sprake van grote afhankelijkheid van bijvoorbeeld verwijzers (met name lokale teams en gecertificeerde instellingen). Deze normen zijn niet uitsluitend door inspanningen van SOJ te realiseren.*

Toelichting

Contractmanagement

SOJ heeft het contractmanagement uitgevoerd op de gecontracteerde jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen. Met als doel het optimaal inzetten van de overeenkomst jeugdhulp op kwaliteit en kwantiteit.

Er zijn 4 ontwikkeltafels en 3 bestuurlijke tafels georganiseerd (waarvan de laatste bestuurlijke tafel vanwege omstandigheden is verzet van november 2023 naar januari 2024). Afgesproken is om 3 in plaats van 4 bestuurlijke tafels per jaar te organiseren, om de regeldruk te verminderen. Aan deze tafels heeft SOJ samen met gemeenten, jeugdhulpaanbieders, gecertificeerde instellingen en cliëntvertegenwoordiging in 2023 gesproken over de voortgang op de beleidsdoelen, de doorontwikkeling van het jeugdhulplandschap en de doorontwikkeling van de overeenkomst. De belangrijkste onderwerpen in 2023 waren:

1. Normenkader: uit een evaluatie in 2023 is gebleken dat het werkproces leidt tot een hoge administratieve last per casus voor de betrokken partijen. De gemeenten hebben het initiatief genomen om per branche samen met de betrokken partijen een alternatief, administratief luw werkproces te ontwikkelen, dat zoveel mogelijk aansluit bij de bestaande instrumenten en processen (van onder andere zorgtoewijzing).
2. Hervormingsagenda Jeugd: in 2023 is nieuwe informatie beschikbaar gekomen. Samen met de deelnemers aan de ontwikkel- en bestuurlijke tafels is geïnventariseerd waar we staan als regio en welke ontwikkelpunten we zien.
3. Passend Jeugdhulplandschap: de voortgang van het gemeentelijke ontwikkelprogramma is besproken met de deelnemers aan de tafels. Naar aanleiding daarvan is het programma aangepast en zijn aanbieders betrokken bij de uitwerking.

SOJ heeft met alle gecontracteerde aanbieders contractmanagementgesprekken gevoerd. In 2023 is overgegaan van gesprekken per individuele aanbieder naar gesprekken met aanbieders per branche. Dit heeft de druk op SOJ en gemeenten (brancheteams) verminderd. Met elk van de strategische partners zijn in 2023 tenminste 3 individuele gesprekken gevoerd.

In de contractmanagementgesprekken heeft SOJ:

1. gestuurd op het realiseren van de ontwikkeldoelen, inspanningsverplichtingen en prestatieafspraken (bijvoorbeeld minder uithuisplaatsingen en meer groepsgericht werken).
2. gemonitord op de afspraken (waaronder het normenkader).
3. bijgestuurd waar nodig.

4. in voorkomende gevallen afspraken bijgesteld na dialoog (onder andere vanwege gesignaleerde knelpunten en hiaten).

Het collectief contractmanagement samen met gemeenten door middel van 'Samen sturen' is verder ontwikkeld en vastgelegd in een handboek dat 2 keer per jaar wordt geëvalueerd. Gemeenten hebben deelgenomen aan brancheteams en vanuit deze brancheteams aan contractmanagementgesprekken van relevante aanbieders. Ook hebben gemeenten op eigen verzoek deelgenomen aan contractmanagementgesprekken met aanbieders met een groot lokaal belang. Daarnaast hebben gemeenten deelgenomen aan de ontwikkeltafels.
Aanbieders waarderen de toegenomen betrokkenheid en kennis van gemeenten. Signalen uit het contractmanagement hebben in co-creatie met gemeenten geleid tot onder andere een aangepast werkproces voor ophogingsverzoeken voor begeleiding en tot een voorstel voor het vormgeven van een coördinatiepunt voor gezinshuizen.

SOJ heeft een analyse gemaakt van de verbeterpunten uit de Hervormingsagenda Jeugd voor inkoop en contractmanagement. Bestaande processen zijn in overeenstemming gebracht met de verwachte planning van de Hervormingsagenda, om te voorkomen dat eventuele aanpassingen moeten worden teruggedraaid.

Op het vlak van rechtmatigheid en fraudebestrijding heeft SOJ in 2023 een groot onderzoek gedaan naar een PGB-aanbieder. Dit heeft geleid tot belangrijke bevindingen. Het onderzoek bevindt zich in de fase van hoor en wederhoor. Parallel hieraan is het juridische vervolgproces opgestart.

Verder zijn signalen van mogelijke onrechtmatigheden op basis van het monitoren van de jaarcijfers van de aanbieders opgevolgd. Hier zijn geen onrechtmatigheden uit naar voren gekomen.
Over 2023 moet het Dagelijks Bestuur van DG&J zich voor het eerst verantwoorden over de rechtmatigheid van de jeugdhulpuitgaven en een rechtmatigheidsverklaring afgeven. Ter onderbouwing hiervan is in nauwe afstemming met de externe accountant een uitgebreid intern controleprogramma opgesteld en inmiddels voor een groot deel uitgevoerd.

Advisering ontwikkelingen jeugdhulplandschap

Het gemeentedashboard jeugdhulp is continu doorontwikkeld in samenwerking met gemeenten. Door professionalisering en uitbouw van het gemeentedashboard is er onder andere meer inzicht in nieuwe instroom, het normenkader, jeugdigen met hoge zorgkosten, verlengde jeugdhulp en de 'klantreis' binnen de jeugdhulp. SOJ heeft maandelijks dashboardbijeenkomsten georganiseerd voor gemeenteambtenaren en controllers, om onderwerpen (op verzoek) te verdiepen. Gemeenten geven aan de doorontwikkeling van meerwaarde te vinden voor hun analyse en sturing op de jeugdhulp.

SOJ heeft deelgenomen aan het ambtelijk overleg Jeugd en verschillende werkgroepen van het regionale Netwerk MT (onder andere Hervormingsagenda Jeugd) en lokale gemeenten.

Maandelijks hebben gemeenten een rapportage ontvangen met daarin de belangrijkste dashboard items, een prognose en 'rolling forecast'. Hiermee zijn gemeenten gedurende het jaar op de hoogte gehouden van de prognose van de verwachte kosten voor het lopende jaar en 12 maanden vooruitkijkend.
De hoofdlijnenrapportage is integraal opgenomen in de 1ste en 2de bestuursrapportage.

Normenkader

Het normenkader stelt normen voor de duur (hoe lang) en de intensiteit (hoeveel uur per periode) van de te leveren jeugdhulp. Afwijken van deze norm mag alleen met

toestemming van de lokale verwijzers (Stichting Jeugdteams). Toepassing van dit normenkader ligt voor het grootste deel in handen van de jeugdprofessionals onder aansturing van de gemeenten.
SOJ heeft gemeenten, jeugdprofessionals en aanbieders ondersteund bij het toepassen van het normenkader. SOJ heeft in 2023 veel vragen hierover beantwoord. Daarnaast heeft SOJ een monitor ontwikkeld die ook door gemeenten wordt gebruikt. Normen die niet passend zijn gebleken, zijn aangepast in de overeenkomst. In aanvulling daarop is gebleken dat een bredere evaluatie en herijking van de normen nodig is (zie ook ontwikkel- en bestuurlijke tafels).

In 2023 is 88,4% van de jeugdhulp geleverd binnen de normen van het normenkader. Dit is hoger dan de norm van 75% die is gesteld voor deze indicator. De indicator staat echter niet op groen, omdat de uitvoering van het normenkader niet volgens het bijbehorende proces voor afwijken is verlopen. Het proces is administratief moeilijk uitvoerbaar gebleken. Daarom wordt op initiatief van de gemeenten samen met alle betrokken partijen gewerkt aan een alternatief, administratief luw werkproces. Tevens zijn afspraken gemaakt over het te volgen handhavingsproces totdat het nieuwe werkproces is geïmplementeerd.

Jeugdigen in verblijf
Het aantal door de rechter uithuisgeplaatste jeugdigen is niet bekend bij SOJ. Het aantal jeugdigen in verblijf is geen passend alternatief voor deze indicator, omdat deze doelgroep veel breder is dan de jeugdigen die door de rechter uit huis zijn geplaatst. SOJ wil samen met gemeenten verkennen hoe zicht kan worden gekregen op de ontwikkeling van het aantal uithuisplaatsingen.

Overig
Naast de bovengenoemde thema’s heeft SOJ in 2023 belangrijke inspanningen verricht op de volgende thema’s:

- Onderwijs & Jeugdhulp: SOJ is samen met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs gestart met een verkenning voor het ontwikkelen van Onderwijs Zorg Arrangementen (OZA's) en Zorg Onderwijs Arrangementen (ZOA's).
- JeugdzorgPlus: voor de afbouw van de gesloten jeugdhulp hebben de 2 aanbieders continuïteitsplannen opgeleverd aan de gezamenlijke jeugdhulpregio’s in Zuid-Holland. Er is een substantiële continuïteitsbijdrage gevraagd aan gemeenten. Naar verwachting dekt het SPUK-budget dat het Rijk beschikbaar stelt, de kosten. De accounthoudende regio’s Haaglanden en Rotterdam Rijnmond zijn verantwoordelijk voor de afwikkeling.
- Kleinschalige woonvoorzieningen: in lijn met het gedachtengoed van de Hervormingsagenda Jeugd hebben SOJ en gemeenten samen met aanbieders gewerkt aan het aanbod van kleinschalige woonvoorzieningen voor jeugdigen met complexe casuïstiek. Er is besloten om een onderzoek naar de optimalisatie van de kleinschalige woonvoorzieningen te doen.
- Landelijke tarieven en caseloadverlaging gecertificeerde instellingen: landelijk zijn afspraken gemaakt over tarifering en caseloadverlaging die ingaan per 2024.
- Vervoer: op basis van een analyse van de vervoerskosten heeft SOJ suggesties gedaan voor sturing door gemeenten op de inzet van vervoer.
- Cliëntervaringsonderzoek: in 2023 is het rapport opgeleverd met data over de periode van april 2022 tot en met april 2023. Vanaf april 2023 is nieuwe data verzameld voor de rapportage in 2024. Gemeenten en SOJ zijn gestart met het verkennen van de rolverdeling van alle bij het cliëntervaringsonderzoek betrokken partijen.
- Ervaringsdeskundigheid: op basis van subsidie van het Bovenregionaal Expertisenetwerk (BREN) is het project Ervaringsdeskundigheid van start gegaan. Doel van dit project is om ervaringsdeskundigheid een plek te geven in het hulpproces (onder andere voor het ‘verzachten’ van wachttijd).

- Bezwaar en beroep: bezwaar- en beroepschriften zijn behandeld door de onafhankelijke bezwarencommissie, die daarbij is ondersteund door het juridisch kenniscentrum. Er zijn relatief weinig nieuwe bezwaar- en beroepschriften binnengekomen in 2023.
- Vraagbaakfunctie voor lokale teams: SOJ heeft in 2023 veel uiteenlopende vragen gekregen en beantwoord van lokale teams over onder andere het normenkader, inzet van persoonsgebonden budget en de Jeugdwet.
- Subsidiëring Stichting Jeugdteams: SOJ heeft in 2023 voor het laatst op verzoek van 2 gemeenten de subsidiëring van de Stichting Jeugdteams voor deze gemeenten verzorgd.
- Wijziging woonplaatsbeginsel: de wijziging van het woonplaatsbeginsel in 2022 heeft ook in 2023 nog veel inzet gevraagd van SOJ. Het heeft veel energie gekost om jeugdigen aan andere gemeenten over te dragen en de kosten verrekend te krijgen. Dit is voor het overgrote deel gelukt in 2023.
- Implementatie backoffice systeem: de implementatie van een nieuw systeem voor de cliëntadministratie is succesvol verlopen.

2.2.3 Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2023*			Realisatie 2023			Afwijking 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Producten	130.619	130.619	0	134.020	134.020	0	-3.401	3.401	0
Saldo baten en lasten	***130.619***	***130.619***	***0***	***134.020***	***134.020***	***0***	***-3.401***	***3.401***	***0***
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	***130.619***	***130.619***	***0***	***134.020***	***134.020***	***0***	***-3.401***	***3.401***	***0***

Met ingang van 2018 mogen de overhead en de algemene dekkingsmiddelen niet meer aan de programma's worden toegerekend. Deze dienen in een afzonderlijk begrotingsprogramma te worden gepresenteerd. Indien rekening wordt gehouden met de overhead en de algemene dekkingsmiddelen bedragen de begrote baten en lasten € 135,6 mln. en de werkelijke baten en lasten € 138,2 mln.. Waarbij bij de baten rekening is gehouden dat het tekort nog wordt opgehaald bij de gemeenten.

Hieronder wordt inzicht gegeven in de financiële resultaten over 2023, hierbij is wel rekening gehouden met de overheadkosten en de algemene dekkingsmiddelen.

2.2.3.1 Overzicht van baten en lasten

Tabel 1

(bedragen x € 1.000)

	Primaire begroting 2023			Actuele begroting 2023			Resultaat 2023			Afwijking tov actuele begroting		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	130.847	130.789	-58	135.631	135.573	-58	138.269	138.212	-58	-2.638	2.638	0
Mutaties reserve	0	58	58	0	58	58		58	58	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	***130.847***	***130.847***	***0***	***135.631***	***135.631***	***0***	***138.269***	***138.269***	***0***	***-2.638***	***2.638***	***0***

Begrotingsmutaties

De primaire begroting met begrote lasten van € 130,8 mln. is aangepast in het Algemeen Bestuur van 6 april 2023 naar een bedrag van € 135,6 mln.. De aanpassing betrof de hogere indexatie (verhoging) en aanpassing aan de actuele forecast van de jeugdhulpuitgaven (verlaging). Het resultaat en de afwijking van de begroting wordt in paragraaf 2.2.3.3 toegelicht.

Tabel 2

(bedragen x € 1.000)

	Realisatie 2023	Realisatie 2022	Begroting 2023	Prognose 2e burap 2023	Realisatie 2023 -/- Begroting 2023	Realisatie 2023 -/- Prognose 2e burap 2023	Realisatie 2023 -/- realisatie 2022
Regionale zorgmarkt	116.270	110.009	115.101	116.633	1.169	-363	6.261
LTA	7.800	5.731	9.067	8.695	-1.268	-895	2.069
PGB	7.440	7.137	6.450	7.552	990	-112	303
Serviceorganisatie	4.250	4.484	5.012	4.762	-762	-512	-235
Subtotaal	135.760	127.362	135.631	137.643	129	-1.883	8.398
Jeugdteams	2.510	4.238	0	2.422	2.510	87	-1.728
Totaal lasten	138.269	131.599	135.631	140.065	2.638	-1.795	6.670
Gemeentelijke bijdragen	134.984	127.246	135.573	137.585	-589	-2.601	7.738
Rentebaten	595	0	0	0	595	595	595
Gemeentelijke bijdragen jeugdteams	2.510	4.238	0	2.422	2.510	87	-1.728
Overige baten	123	0	0	0	123	123	123
Onttrekking reserve frictiekosten uittreding Leerdam + Zederik	58	116	58	58	0	0	-58
Totaal baten	138.269	131.599	135.631	140.065	2.638	-1.795	6.670
Saldo baten -/- laten	0	0	0	0	0	0	0

2.2.3.2 Samenvatting resultaat en belangrijkste ontwikkelingen

Samenvatting resultaat

De lasten 2023 zijn € 2,6 mln. (2,1%) hoger dan begroot en € 1,8 mln. (1,3%) lager dan de prognose bij de 2de bestuursrapportage. De mutaties gedurende het jaar zijn als volgt gerapporteerd:

Tabel 3

(bedragen x € 1 mln.)

Begroting 2023		**135,6**	
Ophoging prognose 1ste bestuursrapportage zorgkosten	1,5		
Ophoging prognose 1ste bestuursrapportage jeugdteams	2,4		Op verzoek van 2 gemeenten gecontracteerd.
Ophoging prognose 2de bestuursrapportage	0,5		
Jaarrekening	-1,8		
Totaal mutaties		2,6	
Lasten jaarrekening 2023		**138,3**	

De toelichting hierop is opgenomen in de paragraaf 'Afwijkingen ten opzichte van de prognose 2de bestuursrapportage en realisatie 2022'.

De opgetreden stabilisatie van de kostenontwikkeling in 2022 heeft zich ook in 2023 gecontinueerd als gecorrigeerd wordt voor inflatie.

De gemeentelijke bijdragen zijn € 2,6 mln. (1,9%) lager dan de prognose bij de 2de bestuursrapportage. Naast lagere kosten zijn er ook rentebaten (€ 0,6 mln.) en overige baten (€ 0,1 mln.), hoofdzakelijk wegens werkzaamheden voor derden.

Kostenontwikkeling 2023 ten opzichte van 2022

Ten opzichte van 2022 zijn de lasten (exclusief jeugdteams) met € 8,4 mln. (6,6%) gestegen in 2023. De indexatie van de tarieven bedroeg 7,2%. Daarnaast zijn er ook andere ontwikkelingen geweest. In onderstaand overzicht zijn de mutaties toegelicht.

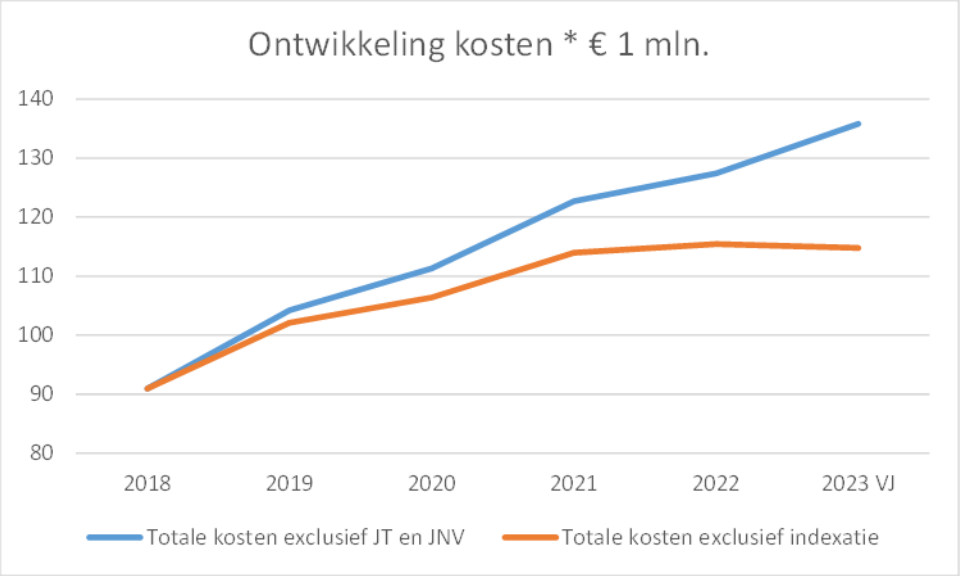

Tabel 4

Oorzaak kostenmutatie	Stijging	Toelichting
Indexatie	7,2%	Indexatie van tarieven
JeugdzorgPlus	0,3%	Structurele doorwerking kleinere groepen en lagere bezettingsgraad in tarieven
Kleinschalige woonvoorzieningen	0,4%	Dit betreft voor het grootste deel een gezinshuis dat is omgevormd tot een kleinschalige woonvoorziening
Omzetting RTA baar LTA	0,1%	Bij één aanbieder LTA zijn de RTA diensten nu landelijk onder het LTA gecontracteerd met hogere tarieven
Vrijval niet gedeclareerde zorg	-1,2%	Niet gedeclareerde zorg oude jaren die wel was opgenomen in de productieverantwoording
Woonplaatsbeginsel	-0,2%	Na-ijl effecten woonplaatsbeginsel
Mutatie jeugdhulpgebruik	0,0%	Resterend effect stijging of daling van het jeugdhulpgebruik
Totaal	**6,6%**	

Meerjarige kostenontwikkeling

In onderstaande grafiek is de kostenontwikkeling van 2018 tot en met 2023 weergegeven.

Aantal zorgaanbieders

Het aantal zorgaanbieders dat in 2023 zorg heeft geleverd is 325 (121 gecontracteerd, 187 maatwerk en 25 LTA). Sommige aanbieders komen in meerdere categorieën voor. Vorig jaar waren het er eveneens 325. Een deel van de maatwerkaanbieders vloeit voort uit het nieuwe woonplaatsbeginsel.

Onzekerheden - voorlopige cijfers

Dit betreft voorlopige jaarrekeningcijfers op basis van voorlopige productieverantwoordingen van zorgaanbieders. Na ontvangst van de definitieve productieverantwoordingen met controleverklaring van de accountant worden de definitieve jaarrekeningcijfers bepaald.

2.2.3.3 Toelichting per post: afwijkingen ten opzichte van de prognose 2de bestuursrapportage 2023 en realisatie 2022

Regionale zorgmarkt

De post is € 0,4 mln. lager dan de prognose bij de 2de bestuursrapportage en € 6,2 mln. hoger dan vorig jaar.

Ontwikkeling kosten en aantal jeugdigen 2023 ten opzichte van 2022

In de volgende overzichten is per segment de ontwikkeling van de kosten weergegeven van 2023 ten opzichte van 2022.

Tabel 5

(bedragen x € 1.000)

Segment	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2023 -/- realisatie 2022	% verschil
1 Hoogspecialistisch	25.566	25.439	-127	-0,5%
2 Wonen	23.383	24.472	1.089	4,7%
3a Dagbesteding / Dagbehandeling	10.152	11.053	901	8,9%
4 Specialistisch Veel Voorkomend	32.125	36.823	4.698	14,6%
5 Crisis	178	91	-88	-49,2%
6 Jeugdbescherming Jeugdreclassering	8.738	8.658	-79	-0,9%
7 Jeugdhulp op School	3.655	4.529	875	23,9%
Vervoer	1.827	2.366	539	29,5%
Subtotaal	**105.624**	**113.432**	**7.808**	**7,4%**
Overige	4.385	2.838	-1.547	-35,3%
Totale kosten regionele zorgmarkt jaarrekening	**110.009**	**116.270**	**6.261**	**5,7%**
Aantal unieke jeugdigen	11.003	11.434	431	3,9%

Van de procentuele toename wordt 7,2% veroorzaakt door indexatie van de tarieven. Twee categorieën vallen op door de procentuele toename. Dat zijn Jeugdhulp op school en Vervoer. Jeugdhulp op school is in lijn met de bedoeling deze (door) te ontwikkelen. Ten aanzien van vervoer is in najaar 2023 een analyse van de stijging van de kosten en adviezen voor kostenbeheersing besproken in het Algemeen Bestuur.

LTA

Het LTA (Landelijk Transitie Arrangement) is € 0,9 mln. lager dan de prognose bij de 2de bestuursrapportage. Ten opzichte van vorig jaar stijgt de post € 2,1 mln.. Een deel van de zorg is overgegaan van RTA naar LTA. De contracten worden gesloten door de VNG, contractbeheer en monitoring wordt uitgevoerd door de VNG en gemeenten moeten de werkelijke kosten betalen. Het betreft hooggespecialiseerde zorg met hoge kosten per jeugdige die sterk kunnen fluctueren.

PGB

De post PGB is € 0,1 mln lager dan de prognose bij de 2de bestuursrapportage en € 0,3 mln. hoger dan vorig jaar. In onderstaande tabel is de ontwikkeling weergegeven.

Tabel 6

	2018	2019	2020	2021	2022	2023P
budget * € 1.000	8.049	8.795	9.499	10.314	10.829	11.344
declaraties * € 1.000 *	5.001	5.455	6.170	6.818	7.018	7.581
aantal unieke jeugdigen	950	911	939	1.004	1.027	1.000
*budget per jeugdige * € 1*	*8.473*	*9.654*	*10.116*	*10.273*	*10.544*	*11.348*
*declaratie per jeugdige * € 1 **	*5.264*	*5.988*	*6.571*	*6.791*	*6.833*	*7.584*

De afgegeven budgetten zijn veel hoger dan de besteding. PGB-houders hebben het recht niet benutte budgetten uit voorgaande jaren nog te besteden. Over de periode 2018 tot en met 2022 is dat € 17,0 mln.. In de praktijk doet dit risico zich nauwelijks voor.

Stichting Jeugdteams

Deze post is € 2,5 mln hoger dan begroot. De oorzaak hiervan is dat voor twee gemeenten bij uitzondering nog eenmalig de Stichting Jeugdteams is gecontracteerd.

Serviceorganisatie

De kosten van de Serviceorganisatie zijn € 0,5 mln. lager dan de prognose bij de 2de bestuursrapportage. Ten opzichte van vorig jaar zijn de kosten € 0,2 mln lager. De kosten zijn in 2023 lager ten opzichte van 2022 en de begroting, voornamelijk vanwege de aanbesteding van de backoffice applicatie. Ten opzichte van de begroting zijn de kosten € 0,8 mln. lager. In onderstaand overzicht is een specificatie opgenomen.

Begrotingspost	Begroting	Realisatie	Realisatie-Begroot
Personeelskosten eigen personeel	2.418.624	2.376.318	-42.306
Personeel van derden	690.000	293.372	-396.628
Uitbestede ICT Dienstverlening en overige ICT kosten	1.050.000	619.615	-430.385
Dienstverlening SGD	225.000	327.500	102.500
Overige kosten	628.253	632.972	4.719
Totale kosten	5.011.877	4.249.777	-762.100

De personeelskosten eigen personeel zijn lager als gevolg van personeelsverloop dat nog niet of met vertraging is ingevuld. Tegelijkertijd is personeel in dienst gekomen dat eerst werd ingehuurd (beschermingstafel en clientadministratie). Ook is personeel ingezet voor een project van het netwerk MT, waarvoor de kosten zijn doorbelast.

De post personeel van derden is aanzienlijk lager dan de begroting. Personeel dat eerder werd ingehuurd, is vast in dienst gekomen. Verder is het personeelsverloop in 2023 nauwelijks tijdelijk ingevuld met inhuur. Bij de overweging personeel tijdelijk in te huren speelt ook dat het moeilijk is tijdelijk personeel te vinden dat snel kan inspringen in de complexe omgeving van de Serviceorganisatie. Het duurt geruime tijd voordat personeel is ingewerkt, waardoor inhuur voor kortere periodes niet altijd voldoende zinvol is.

De post dienstverlening SGD is hoger dan begroot. De Serviceorganisatie draagt sinds 2022 ook een aandeel in de vaste kosten welke in rekening worden gebracht bij DG&J.

Baten

De gemeentelijke bijdragen volgen de lasten. De kosten worden in rekening gebracht bij de deelnemers.

De rentebaten treden op vanwege de gestegen rente in 2023. Sinds de afbouw van de onderhanden werk financiering van aanbieders in 2022 is er sprake van een positief saldo op de rekening van de Serviceorganisatie.

De overige baten betreffen voor het grootste deel de inzet van medewerkers van de Serviceorganisatie voor het project Passend Zorglandschap.

De onttrekking reserve frictiekosten volgt het besluit hierover bij de uittreding van Leerdam en Zederik.

2.2.3.4 Gemeentelijke bijdragen

In onderstaande tabel zijn de gemeentelijke bijdragen voor 2023 opgenomen.

	Stichting Jeugd-teams	Zorginkoop	LTA	PGB	Gecertificeer de instellingen	Gesloten Jeugdhulp	Rente-baten en doorbelast ingen	Uitvoerings kosten SOJ	Totaal	herver-deling voogdij	Totaal na herverdeling compensatie Voogdij	Totaal exclusief JT	Begroot exclusief jeugdteams	2e burap ecclusief JT
Alblasserdam	-	4.259.874	442.083	158.219	468.282	-	-33.759	197.020	5.491.719	-22.728	5.468.991	5.468.991	5.728.316	5.817.931
Dordrecht	-	33.399.387	1.868.689	2.699.978	3.202.135	1.257.685	-216.952	1.266.134	43.477.056	-148.174	43.328.882	43.328.882	42.955.885	44.169.028
Gorinchem	1.310.915	8.164.153	574.975	536.285	906.915	352.721	-70.115	409.194	12.185.042	-37.627	12.147.415	10.836.500	10.824.915	10.975.562
Hardinxveld-Giessendam	-	4.378.160	301.294	268.406	400.366	32.130	-28.671	167.326	5.519.011	-16.828	5.502.183	5.502.183	5.182.487	5.301.897
Hendrik-Ido-Ambacht	-	6.393.656	800.420	493.033	361.478	-	-38.103	222.371	8.232.856	-26.540	8.206.316	8.206.316	8.957.206	8.635.161
Hoeksche Waard	-	13.816.170	1.115.607	1.211.421	1.302.610	66.403	-108.776	634.820	18.038.255	-60.035	17.978.220	17.978.220	18.515.427	18.072.490
Molenlanden	1.198.607	7.572.507	597.561	492.143	777.512	-	-55.174	321.994	10.905.151	-35.882	10.869.269	9.670.662	9.675.069	10.396.760
Papendrecht	-	6.519.576	937.391	228.633	837.252	7.801	-47.124	275.016	8.758.544	-29.158	8.729.386	8.729.386	8.388.938	8.458.547
Sliedrecht	-	5.871.479	493.807	239.277	796.760	181.359	-40.193	234.564	7.777.053	425.476	8.202.529	8.202.529	8.289.822	8.422.498
Zwijndrecht	-	13.580.351	667.804	1.113.104	1.363.273	-	-79.413	463.457	17.108.576	-48.504	17.060.072	17.060.072	17.055.018	17.334.836
Totaal	***2.509.522***	***103.955.313***	***7.799.632***	***7.440.499***	***10.416.583***	***1.898.099***	***-718.281***	***4.191.896***	***137.493.263***	-	***137.493.263***	***134.983.741***	***135.573.083***	***137.584.710***

Uitvoeringskosten SOJ inclusief onttrekking reserve

Taakvelden

Taakveld	Alblasser dam	Dordrecht	Gorinchem	Hardinxveld-Giessendam	Hendrik-Ido-Ambacht	Hoeksche Waard	Molenlanden	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht	Totaal
6.2 Jeugdteams	-	-	1.310.915	-	-	-	1.198.607	-	-	-	2.509.522
6.72a Jeugdhulp begeleiding	866.926	5.119.042	1.072.416	1.118.883	958.349	3.092.076	968.428	958.053	916.744	2.677.608	17.748.526
6.72a Jeugdhulp PGB	158.219	2.699.978	536.285	268.406	493.033	1.211.421	492.143	228.633	239.277	1.113.104	7.440.499
6.72b Jeugdhulp behandeling	91.587	1.616.774	379.660	117.586	297.706	688.630	343.041	303.602	170.256	523.373	4.532.217
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	400.262	3.839.917	1.071.167	418.902	407.310	1.223.030	738.016	679.645	496.157	1.281.800	10.556.206
6.72c Vervoerskosten	66.950	590.984	205.453	105.325	135.046	316.017	172.085	105.847	139.077	404.480	2.241.265
6.72d Jeugdh zonder verblijf ov	137.259	460.587	95.162	18.414	78.148	302.666	125.986	151.405	211.404	216.862	1.797.892
6.73a Pleegzorg	452.502	3.059.756	701.788	416.116	109.786	666.106	624.697	604.702	760.010	1.017.679	8.413.140
6.73b Gezinsgericht	389.623	1.850.519	728.585	148.224	218.187	1.106.827	504.089	134.792	96.043	522.141	5.699.031
6.73c Jeugdhulp met verblijf ov	415.304	9.285.320	1.541.218	758.464	1.684.642	1.868.893	1.592.359	1.664.149	1.366.233	3.982.301	24.158.884
6.73c Wpb jeugdhulp met verbl	96.496	29.201	207.761	-49.306	4.816	130.238	-199.532	-104.898	-81.305	-225.631	-192.159
6.74a Jeugdbeh GGZ zonder verbl	1.257.615	6.990.482	1.992.248	1.208.978	2.295.602	4.085.714	2.511.291	1.901.794	1.678.876	2.980.175	26.902.775
6.74b Jeugdh crisis/..,excl LTA	85.350	556.806	168.694	116.572	204.065	335.973	192.048	120.484	117.983	199.564	2.097.539
6.74b LTA	442.083	1.868.689	574.975	301.294	800.420	1.115.607	597.561	937.391	493.807	667.804	7.799.632
6.74c Gesloten plaatsing	-	1.257.685	352.721	32.130	-	66.403	-	7.801	181.359	-	1.898.099
6.82a Jeugdbescherming	437.412	2.812.245	839.931	379.535	317.004	1.185.679	712.262	763.526	769.539	1.308.239	9.525.373
6.82a Jeugdb. -herverdeling comp. V	-22.728	-148.174	-37.627	-16.828	-26.540	-60.035	-35.882	-29.158	425.476	-48.504	-
6.82b Jeugdreclassering	30.870	389.889	66.985	20.830	44.474	116.931	65.250	73.725	27.220	55.034	891.210
0.10 Mutatie reserves	-2.720	-17.483	-5.650	-2.310	-3.070	-8.765	-4.446	-3.797	-3.239	-6.399	-57.881
0.4 Overhead	199.741	1.283.617	414.844	169.637	225.442	643.585	326.440	278.813	237.803	469.856	4.249.777
0.4 Overhead -doorbelast aan derde	-5.783	-37.165	-12.011	-4.912	-6.527	-18.634	-9.452	-8.073	-6.885	-13.604	-123.046
5.1 Rente	-27.976	-179.787	-58.104	-23.760	-31.576	-90.142	-45.722	-39.051	-33.307	-65.809	-595.235
Totaal	***5.468.991***	***43.328.882***	***12.147.415***	***5.502.183***	***8.206.316***	***17.978.220***	***10.869.269***	***8.729.386***	***8.202.529***	***17.060.072***	***137.493.263***

2.3 Algemene dekkingsmiddelen

Door de wijziging van de BBV-voorschriften mogen baten en lasten als overhead en de algemene baten niet meer toegerekend worden aan de verschillende programma's.

2.3.1 Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2023*			Realisatie 2023			Afwijking 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Financiering	0	0	0	0	604	604	0	604	604
Vpb heffing	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	103	311	208	286	315	30	-183	4	-179
Overhead	14.217	14.159	-58	12.796	12.377	-419	1.420	-1.782	-361
Saldo baten en lasten	***14.320***	***14.470***	***150***	***13.082***	***13.296***	***214***	***1.238***	***-1.174***	***64***
Mutaties reserves	0	58	58	0	58	58	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	***14.320***	***14.528***	***208***	***13.082***	***13.354***	***272***	***1.238***	***-1.174***	***64***

Toelichting op hoofdlijnen

Het voordeel van € 64.000 wordt veroorzaakt door DG&J. Het resultaat van SOJ is verrekend met de deelnemende gemeenten.
Op hoofdlijnen wordt het resultaat bij DG&J veroorzaakt door:

- Voordeel op de rente-inkomsten van € 8.000.
  Totaal voordeel van € 604.000. Verschil van € 595.000 wordt veroorzaakt door SOJ.
- Hogere storting in de voorziening verlofsparen en in de voorziening bovenwettelijk verlof, nadeel circa € 180.000.

- Voordeel op de overheadkosten van € 234.000.
  Totaal nadeel van € 361.000. Verschil van € 595.000 wordt veroorzaakt door SOJ.

Met ingang van 1 januari 2022 bestaat er de mogelijkheid om bovenwettelijk verlof om te zetten naar spaarverlof. Voor dit spaarverlof moet een voorziening worden gevormd. Meer medewerkers maken gebruik van deze mogelijkheid dan voorzien. Daarnaast stijgt ook het saldo van niet opgenomen bovenwettelijk verlof. Het saldo heeft eind 2023 een dusdanige omvang, dat ook hier een voorziening voor is gevormd. Beide voorzieningen hebben tot doel om de continuïteit van de bedrijfsvoering te kunnen borgen op het moment dat medewerkers aanspraak gaan doen op het opgebouwde verlof.

Het voordeel op de overheadkosten wordt grotendeels veroorzaakt door lagere ICT kosten. Doordat ICT Beweegt pas in 2024 wordt uitgerold in plaats van in 2023 ontstaat er een voordeel. Daarnaast waren kosten voorzien om de informatiehuishouding op orde te krijgen naar aanleiding van de bevindingen van de archiefinspecteur. Dit hebben we in 2023 niet meer op kunnen starten, wordt opgepakt in 2024.

Tot slot zijn bij enkele onderdelen zowel de lasten als de baten lager dan was voorzien. Doordat zowel de lasten als de baten lager liggen heeft dit geen invloed op het jaarrekeningresultaat. Dit betreft enerzijds de overheadkosten voor COVID-19. Door meer kostenefficiënt te opereren liggen zowel de lasten als de baten lager dan in de 2de bestuursrapportage was voorzien. Daarnaast liggen de overheadkosten bij SOJ lager, hier staat tegenover dat de bijdrage van de deelnemende gemeenten ook lager ligt (zie ook de paragraaf 2.2.3).

3 Verplichte paragrafen

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

3.1.1 Kaders

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 22 december 2022 is de nota risicomanagement en weerstandvermogen vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe risico's binnen de Dienst Gezondheid en Jeugd worden geïnventariseerd, gekwalificeerd, beheerst en waar nodig gekwantificeerd.

3.1.2 Beleid omtrent weerstandsvermogen

3.1.2.1 Risicobeheersing

Voor het bepalen van een gewenst weerstandsvermogen is inzicht nodig in de omvang en in de achtergronden van de risico's en de risicobeheersing. De actuele en relevante inzichten omtrent de risicobeheersing zijn als volgt omschreven:

a. Risicobeheersing jeugdhulp SOJ.
b. Risicobeheersing bedrijfsvoering SOJ.
c. Risicobeheersing GGD, VT, LVS en bedrijfsvoering GR.

a. Risicobeheersing jeugdhulp SOJ

Risico's gerelateerd aan jeugdhulpgebruik bij dalende rijksbijdragen
Deze financiële risico's richten zich vooral op de ontwikkeling van de kosten van jeugdhulp in relatie tot de begroting en de toekomstige (vanaf 2026) sterke daling van de rijksbijdragen voor jeugdhulp. De afgelopen twee jaar hebben de kosten zich gestabiliseerd als de inflatie/indexatie en (boven)regionale ontwikkelingen en keuzes buiten beschouwing worden gelaten. Dit betreft bijvoorbeeld de continuïteitssteun en groepsverkleining JeugdzorgPlus, caseload verlaging jeugdbescherming en een beschikbaarheidsvergoeding voor een regionale crisisvoorziening.
In de Hervormingsagenda zijn een aantal programmalijnen opgenomen die moeten leiden tot een forse afname van de kosten. In lijn hiermee worden de rijksbijdragen sterk afgebouwd. Als het niet lukt de kosten te laten dalen, ontstaat er een groot tekort tussen rijksbijdragen en kosten jeugdhulp. Gemeenten en SOJ nemen de uitvoering van de maatregelen gezamenlijk ter hand.

Risico vanwege hoge inflatie en inhaal indexatie
Voor 2024 is de indexatie van de tarieven 6,10 procent. In de begroting was rekening gehouden met 4,6%. Onzekerheden in de ontwikkeling van de inflatie kunnen de indexatie van tarieven verder doen oplopen.

Met terugwerkende kracht declareren van PGB-budgetten
Van de verstrekte PGB-budgetten wordt circa 65% daadwerkelijk besteed. In de huidige gemeentelijke verordeningen en beleidsregels zijn geen beperkingen opgelegd aan het met terugwerkende kracht over oude jaren indienen van declaraties. Wel geldt de algemene wettelijke regel dat dit na 5 jaar niet meer kan. Ter referentie: over de jaren 2018-2022 zou nog een bedrag van € 17,2 miljoen gedeclareerd kunnen worden. De ervaring leert dat hier zeer beperkt gebruik van wordt gemaakt.

Inzet duurdere diensten ten opzichte van ingezette dienstverlening
Aanbieders kunnen een dienst declareren die geen recht doet aan de ingezette dienstverlening, bijvoorbeeld omdat het ingezette opleidingsniveau niet voldoet aan de gestelde eisen van de dienst. Dit wordt ook wel aangeduid met upcoding. De Serviceorganisatie monitort dit actief in het contractmanagement. Indien aan de orde worden corrigerende maatregelen genomen.

Verlagen caseload jeugdbescherming
Voor 2024 zijn landelijk hogere tarieven afgesproken om caseloadverlaging mogelijk te maken. Deze kosten waren niet in de begroting voorzien.

Continuïteitsproblemen van aanbieders die gesloten jeugdhulp leveren (JeugdzorgPlus)
Er zijn in de provincie Zuid-Holland twee aanbieders die gesloten jeugdhulp leveren. Deze zijn financieel in de problemen gekomen als gevolg het ingezette beleid het gebruik van gesloten jeugdhulp af te bouwen en vanwege overige bedrijfsvoeringsproblemen. Beide aanbieders hebben continuïteitsplannen opgeleverd. Hieraan is een behoorlijk kostenplaatje van circa € 23 mln. gekoppeld. Tegelijkertijd worden naar verwachting door de accounthoudende regio's afdoende SPUK-middelen van het Rijk ontvangen van waaruit de uitvoering van de continuïteitsplannen bekostigd kunnen worden. De accounthoudende regio's nemen de afwikkeling hiervan verder ter hand. Naar verwachting zijn er geen verdere bijdragen vanuit onze regio nodig. Zeker is dit echter nog niet.

Verkleinen groepen 3Milieu
De verwachte extra kosten als gevolg van het landelijk ingezette beleid van groepsverkleining en intensivering van de zorg zijn in de begroting 2025 opgenomen. In 2024 nog niet, omdat bij de opstelling van de begroting 2024 hier nog geen duidelijkheid over was. De verwachte meerkosten bedragen circa € 1,0 mln.. In 2023 is het gebruik fors afgenomen, waardoor de meerkosten lager zijn dan op basis van het hogere gebruik in 2022. Als het gebruik weer stijgt nemen de meerkosten van de groepsverkleining ook weer toe. Dit risico is opgenomen in de risicotabel onder het generieke risico op een hogere kostenontwikkeling. Daarnaast is de aanname gedaan dat de behandelduur afneemt. Als dit effect niet optreedt, leidt dit tot extra kosten.

Rentabiliteit kleinschalige woonvoorzieningen
"De Break" is een verlieslatende woonvoorziening. Voor 2024 is vooruitlopend op een nadere analyse voor een half jaar € 250.000 ter beschikking gesteld ter afdekking van het exploitatietekort. In de begroting 2025 en verder is geen aanvullende beschikbaarheidsbekostiging ter afdekking van het exploitatietekort opgenomen. Mogelijk moet hiervoor een bedrag beschikbaar worden gesteld.

Hybride groepen JeugdzorgPlus
Bij de transformatie van JeugdzorgPlus komen gesloten groepen en jeugdigen uit 'zware' open groepen samen in hybride (open) groepen. Voor jeugdigen die overgaan van een open groep naar een hybride groep leidt dit tot extra kosten vanwege kleinere groepsomvang en hogere inzet van personeel. Gezien de ernst van de problematiek van deze jeugdigen in de 'zware' open groepen waren groepsgrootte en inzet niet meer passend voor deze doelgroep. Met de hybride groep wordt beoogd dat jeugdigen met een machtiging gesloten jeugdhulp niet meer hoeven te veranderen van groep en voor jeugdigen zonder deze machtiging, maar wel met ernstige problematiek een passende plek wordt geboden, waarbij dure 1 op 1 begeleiding mogelijk kan worden voorkomen. Daarnaast leidt de kleinere groep mogelijk ook tot een kortere verblijfsduur. Middels triage zal bepaald worden welke jeugdigen thans in een open groep in aanmerking komen voor een plaats in een hybride groep. De uitkomst hiervan is nog niet bekend. Geschat wordt dat het gaat om circa vier jeugdigen. De mogelijke besparingen als gevolg van minder 1 op 1 begeleiding en kortere verblijfsduur zijn niet in te schatten.

Risicomarge

Het kernteam heeft in een eerder advies gevraagd de risico's te vertalen naar een risicomarge die gemeenten kunnen hanteren. De onzekerheidsmarge in de zorgvraag is afhankelijk van de omvang van (de jeugdhulp in) de gemeente. Hier wordt gewerkt met bandbreedtes. Dit leidt tot onderstaande tabel.

	Omvang jeugdhulp in gemeente in €mln.				
	5 tot 10	10 tot 15	15 tot 20	>40	
Risico:	Risicomarge				Opmerking:
Hogere inflatie dan begroot en inhaalindexatie	pm	pm	pm	pm	
Continuiteit jeugdzorgplus	pm	pm	pm	pm	Waarschijnlijk worden voldoende SPUK bijdragen van het Rijk ontvangen
Hybride groepen JeugdzorgPlus	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	
Rentabiliteit en beschikbaarheid kleinschalige verblijfszorg	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	
Niet optreden effect afname behandelduur verkleinen groepen 3milie	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	
Subtotaal	**1,7%**	**1,7%**	**1,7%**	**1,7%**	
Risico op hogere kostenontwikkeling jeugdhulp / dure jeugdigen	10%	7,5%	5%	2,5%	
Totaal	***11,7%***	***9,2%***	***6,7%***	***4,2%***	

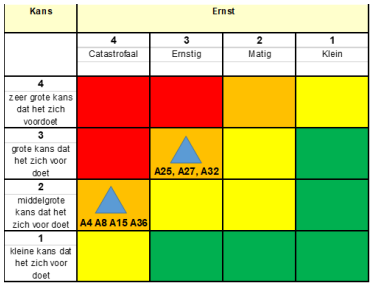
b. Risicobeheersing bedrijfsvoering SOJ

De GR DG&J maakt zowel voor de bedrijfsvoering SOJ als voor GGD, VT, LVS en de bedrijfsvoering van de GR als geheel gebruik van het volgende model om de risico's te rangschikken.

Kans Dat het risico zich voordoet	**Financiële impact**			
	4 x > € 2 mln	3 € 2 mln < x < € 0,5 mln	2 € 0,5 mln < x < € 0,1 mln	1 x < € 0,1 mln
4 zeer grote kans >75%	16	12	8	4
3 grote kans 50-75%	12	9	6	3
2 middelgrote kans 25-50%	8	6	4	2
1 kleine kans < 25%	4	3	2	1

Hierna wordt eerst verder ingegaan op de risicobeheersing in de bedrijfsvoering van SOJ.

Voor SOJ zijn de reguliere financiële en niet-financiële bedrijfsvoeringrisico's voor alle processen in kaart gebracht. Dit heeft geleid tot een omvangrijke lijst. Op alle risico's zijn beheersmaatregelen geformuleerd. Deze worden periodiek geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. In deze jaarrekening zijn – op basis van het beschreven model – de oranje en roodgekleurde risico's zijn in onderstaand schema visueel weergegeven:

Vervolgens zijn in de tabel hierna zijn de betreffende (oranje) risico's beschreven. Het totale risico op hogere kosten van jeugdhulp dan er is begroot en financieel beschikbaar is bij gemeenten, komt samen in het roodgekleurde risico A36. Dit is een samenstelling van een aantal onderliggende risico's.

Risico-nummer	Categorie	Scope	Risico's:	Oorzaken/ risicofactoren:	Effect:	Ernst (E)*	Kans (K)**	E x K	Borging (beheersingsmaatregelen / key controls)	Mogelijke aanvullende maatregelen:
			Wat kan er mis gaan?	Wat kunnen oorzaken daarvan zijn?	Wat kunnen gevolgen zijn?				Ja/ nee***	Hoe risico te voorkomen/ te verminderen?
A-4	Kosten	Zorginzet	Aanbieders continueren zorg te lang (duur) of zetten meer zorg in dan nodig is (intensiteit)	Aanbieders mogen zelf de duur en intensiteit van de zorg bepalen Casemanagement nog beperkt toegepast Er wordt veel afgeweken van normenkader	Er wordt meer zorg geleverd dan nodig	4	2	8	Ja, normenkader; uitvoering en naleving voor verbetering vatbaar	Betere uitvoering en naleving normenkader Perspectiefplan Casemanagement bij jeugdteams Contractmanagement SOJ
A-8	Kosten	Declaraties jeugdhulp RTA+LTA	Verwijzer geeft verwijzing af terwijl voorliggend veld of eigen kracht ook een oplossing zou kunnen zijn	Druk van burger Burger ten dienste willen zijn Te weinig budgetbewustzijn bij verwijzer	Onnodige kosten van 2e lijns voorzieningen	4	2	8	Gedeeltelijk, door procesinrichting bij Stichting Jeugdteams	Aansturing door gemeenten en gemeentelijk projecten zoals Jeugdhulp naar voren en POH
A-15	Kosten	Declaraties jeugdhulp RTA+LTA	Zorgaanbieder declareert niet verleende zorg of declareert onjuist (niet declarabele uren)	Fraude en administratieve onzorgvuldigheid	Betaling onrechtmatig / frauduleus gedeclareerde zorg	4	2	8	Gedeeltelijk via controle verklaring accountant bij productie verantwoording >100k. Bij productie< 100k separate controle door accountant GR DG&J. Geautomatiseerde monotoring potentiele dubbele declaraties in berichtenverkeer	Aanstellen preventiemedewerker fraude Rechtmatigheid en fraude controles Versterkt case en contractmanagement
A-25	Kosten	PGB	Te hoog afgegeven beschikking en andere fouten in beschikking	Gebreken in proces Jeugdteams Te ruim beschikken om ophogingsverzoeken te voorkomen Wensen burger te veel leidend Fraude	Betaling onnodige / onrechtmatige zorg	3	3	9	Ja voor aspect onrechtmatigeheid/fraude door: -Procesinrichting bij Stichting Jeugdteams en toetsingskader SOJ -Niet rechthebbende cliënten kunnen dit niet direct omzetten in financieel voordeel, muv inzet Sociaal Netwerk -Er is geen uitbetaling aan cliënten, muv inzet sociaal netwerk -Alleen geldelijk voordeel met samenspanning in de keten JT-cliënt-aanbieder, bij inzet sociaal netwerk alleen JT-client Minder borging voor te hoog afgeven beschikking (de gap tussen beschikking en uitnutting is in ZHZ veel hoger dan landelijk)	Fraudepreventie functionaris Fraude controle Verhoogde aandacht bij Jeugdteams voor hoogte beschikkingen
A-27	Kosten	PGB	Zorgaanbieder declareert niet verleende zorg of declareert onjuist (niet declarabele uren)	Gebrekkig administratief proces aanbieders Fraude	Betaling onrechtmatig / frauduleus gedeclareerde zorg	3	3	9	Ja, met rechtmatigheidscontroles inclusief huisbezoek	Fraudepreventie functionaris Opschaling rechtmatigheid en fraude controle
A-32	Kosten	Generiek	Gebrekkig inzicht in de productie/ zorgconsumptie door laat indienen van declaraties door zorgaanbieders.	Gebrekking administratief proces en/of te hoge administratieve last aanbieders	Ontbrekend inzicht in zorgconsumptie; als gevolg daarvan minder tijdige bijsturingsmogelijkheden en minder betrouwbare prognoses	3	3	9	Gedeeltelijk, voorschotten zijn afgeschaft en OHW-financiering is afgebouwd Aanspreken aanbieders door contractmanagement	Boetes op te laat declareren Niet meer vergoeden te laat gedeclareerde zorg Sterker aanspreken door contractmanagement
A-36	Kosten	Generiek	De jeugdhulpvraag is groter dan het beschikbare budget.	Bezuinigingen vanuit het Rijk Groei zorgvraag Bedrijfsbelang aanbiecders (meer) zorg te leveren Ingezette zorg niet doelmatig en niet effectief Toegang niet streng genoeg	Onhoudbaarheid financien en daarmee voortbestaan huidige inrichting en werking stelsel	4	2	8	Ja. Kostenkant door nieuwe inkoop, contractmanagement en sturing en projecten gemeenten. Opbrengstenkant door onderhandelingen VNG met Rijk.	Strakkere monitoring en sturing op uitvoering maatregelen en effect van maatregelen, inkoopdoelen en normenkader Versterken contractmanagement, lokale teams en gemeentelijke aansturing

c. Risicobeheersing GGD, VT, LVS en bedrijfsvoering GR

Op basis van het model voor het rangschikken van risico's van de GR zijn in onderstaande tabel de geïnventariseerde risico's weergegeven met betrekking tot de GGD, VT, LVS en bedrijfsvoering van de GR. Ook is aangegeven of het risico incidenteel dan wel structureel is. Deze risico's omvatten slechts dat deel van de totaal door de GR DG&J in kaart gebrachte risico's welke gekwantificeerd kunnen worden en 'resteren' na het nemen van beheersmaatregelen.

Risico	Omschrijving	Kans	Omvang	Incidenteel/ structureel	Risicobedrag
1	Batenraming	2	2	S	€ 250.000
2	Autonome groei	3	2	S	€ 750.000
3	RVP en uitvoering Jong JGZ	3	2	S	p.m.
3	Claims	1	2	S	€ 150.000
4	Loon- en prijsstijgingen	1	2	S	€ 100.000
5	Transitie SCD-SGD	3	2	S	€ 200.000
6	Pandemische paraatheid	2	1	S	€ 90.000
6	COVID-19	2	2	S	€ 200.000
7	Organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering	1	2	I	p.m.
8	Renteontwikkeling	2	2	I	p.m.
				Totaal	**€ 1.740.000**

Hieronder volgt een toelichting op de in de tabel benoemde risico's.

Batenraming

De producten van DG&J worden hoofdzakelijk gefinancierd uit inwoner- en directe gemeentelijke bijdragen. Een deel van de inkomsten heeft echter een fluctuerend karakter, zoals de subsidies in het kader van Veilig Thuis en de opbrengst van de polikliniek voor onder meer reizigersvaccinaties. In toekomstige begrotingen zijn verder ramingen opgenomen voor onder meer OGGZ, Wmo toezicht en kinderopvang waarvoor jaarlijks een traject met gemeenten wordt doorlopen over de omvang vergoeding van het takenpakket (in de vorm van offertes/DVO's). Hierdoor is er een risico dat de realisatie van deze baten afwijkt van de raming. Het risico is gehandhaafd op € 250.000.

Autonome groei

Onder dit risico wordt verstaan de mogelijke extra inzet van mensen en middelen indien er een hoger dan voorzien beroep wordt gedaan op de dienstverlening in brede zin (GGD, VT, LVS en hiermee samenhangende ondersteuning) van DG&J. Een voorbeeld hiervan is ook de (extra) inzet in crisissituaties. In de parallel voor 2025 opgestelde begroting is beoogd de autonome groei zo reëel mogelijk te ramen. Bij onder meer VT en LVS gaan we bij deze - zo reëel mogelijke raming uit van mensen en middelen - uit van een inzet die aanzienlijk onder de landelijke normen en benchmarks liggen. Mede op basis van het stijgend aantal meldingen betekent dit een risico voor de bedrijfsvoering, personele inzet en aansturing van de organisatie in de breedte en VT en LVS in het bijzonder. Hiertoe is vooralsnog een structureel risico van € 750.000 opgenomen.

RVP en uitvoering (Jong) JGZ

In de JGZ wordt gestreefd naar een forse wijziging van het aantal contactmomenten. De impact hiervan en de gevolgen voor de uitvoering en de financiën worden naar verwachting in het derde en vierde kwartaal van 2024 meer duidelijk. Dit effect kan nog niet worden verwerkt in de voor 2025 opgestelde begroting. Daarnaast speelt dat de JGZ door Jong JGZ wordt uitgevoerd. Van Jong JGZ is een afwijkend indexatieverzoek voor 2024 en verder ontvangen (bovenop de reguliere indexatie). Deze is nog niet te kwantificeren. Hiertoe is in deze risicoparagraaf een p.m. opgenomen.

Claims

DG&J kent een grote verscheidenheid aan producten. Om de kwaliteit hiervan te borgen worden de nodige inspanningen geleverd, mede in het kader van de HKZ-certificatie (Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector). Risico's op fouten (miscommunicatie, foutieve registraties) en hieruit mogelijk voortkomende schadeclaims zijn echter nooit in zijn geheel uit te sluiten.
Op moment van opstellen van deze begroting loopt nog de zogenoemde ICAM-claim, waarover in eerdere p&c-documenten is gerapporteerd. Het zal waarschijnlijk tot 2026 duren voordat er een uitspraak van de rechtbank volgt. Op dit punt zijn (ten opzichte van

2de bestuursrapportage 2023) geen ontwikkelingen te vermelden en zien wij, gelet op de procedure die nog moet worden doorlopen, geen aanleiding om ten aanzien van deze claim een financieel risico te kwantificeren. Het algemene risicobedrag voor claims handhaven we op € 150.000.

Loon- en prijsstijgingen

Conform de notitie kaderstelling op de GR-en houdt DG&J rekening met een loon- en prijs indexatie bij het opstellen van de begroting. Daarvoor moet, conform deze notitie, uitgegaan worden van de indices van de septembercirculaire van het vorige begrotingsjaar. In de parallel opgestelde begroting 2025 is op basis van het principe van reëel raming rekening gehouden met herziene indexatie over 2024 en de impact daarvan op 2025 en verder. Hiertoe kan het algemene risicobedrag voor loon- en prijsstijgingen dalen naar € 100.000.

Transitie SCD-SGD

Tot ultimo 2021 steunde DG&J voor ICT, HRM, juridische diensten en inkoop op het Servicecentrum Drechtsteden (SCD). Vanaf 2022 is het SCD ondergebracht bij de Servicegemeente Dordrecht (SGD) en is de gemeente Dordrecht als servicegemeente verantwoordelijk voor de taakuitvoering.
Met de SGD is hiervoor een overeenkomst tot en met 2025 gesloten waarbij afspraken zijn gemaakt over onder meer de omvang en prijs van de te leveren diensten. Door de SGD wordt ook een vervolg gegeven aan het door het SCD ingezette traject "ICT Beweegt" waarmee een transitie naar een regie-organisatie op het gebied van ICT wordt beoogd en de uitvoering van operationele taken meer in de markt worden belegd. Deze transitie brengt kansen maar ook mogelijke (financiële) risico's met zich mee.

Vooral het privacygevoelige karakter van het takenpakket van DG&J brengt namelijk met zich mee dat er hoge eisen (moeten worden) gesteld aan de informatiebeveiliging. Indien daarin niet kan worden voorzien door het SGD/leveranciers dan vraagt dit mogelijk aanvullende inspanningen en kosten. Verder blijkt inmiddels dat de transitie ook aanvullende investeringen vraagt in hardware (zero-clients moeten worden vervangen) en het (eerder) vervangen van mobiele telefoons en tablets zodat deze aan de gevraagde specificaties voldoen. De transitie omtrent ICT Beweegt en de hogere eisen omtrent informatiebeveiliging vragen om een nadere uitwerking. De raming in deze risicoparagraaf is opwaarts bijgesteld naar € 200.000 in deze risicoparagraaf.

Pandemische paraatheid

In het kader van de bestrijding van COVID-19 zijn in 2023 inspanningen verricht door DG&J en 2024 wordt het jaar van verdere borging van de bestrijding hiervan én het paraat staan voor eventueel nieuwe pandemieën. In de begroting 2025 wordt gevraagd om een verhoging van de inwonerbijdrage met € 70.000 structureel om deze werkzaamheden uit te kunnen voeren. Dit omdat de kosten niet volledig door het Ministerie van VWS worden gedekt en er een gat ontstaat met de formatienormering uitgevoerd door Berenschot. Er zit een bandbreedte in de kosten die mogelijk door het ministerie worden gedekt en de verdeling over de GGD'en. Op basis hiervan is een structureel risico opgenomen in de risicoparagraaf van € 90.000.

COVID-19

Het Ministerie van VWS is voornemens is om richting de toekomst de vergoedingssystematiek te veranderen in een 'prijs per prik'. Dit betekent dat de vergoeding voor een GGD afhankelijk is van het aantal gezette prikken in de betreffende regio. Op dit moment is nog onduidelijk of de vergoeding op basis van een 'prijs per prik' definitief door zal gaan, per wanneer dit het geval gaat zijn en op welk prijsniveau deze vergoeding komt te liggen.
DG&J heeft enkele specifieke kenmerken, waardoor onze GGD relatief hoge kosten per prik moet maken ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Denk bijvoorbeeld aan de

beperkte omvang van onze GGD waardoor veel met inhuur moeten worden gedaan, we hebben geen JGZ in huis en dat er sprake is van een grote geografisch oppervlakte. Indien de vergoedingssystematiek wordt aangepast naar een prijs per prik en het prijsniveau lager ligt dan ons kostenniveau tot op heden, dan moeten er mogelijkerwijs inhoudelijke keuzes worden gemaakt (bijvoorbeeld door niet of beperkt te prikken in de kleinere gemeenten in onze regio) en komt het financieel risico bij DG&J te liggen. Vanwege het onzekere karakter is het in eerdere p&c-documenten omschreven impact-risico van COVID-19 bijgesteld naar het eerdere niveau van € 200.000.

Organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering

In het kader van organisatieontwikkeling is het organisatieplan "Op goede bodem" vastgesteld en de implementatie opgepakt. Daarnaast is eind december 2023 de eerste fase bestuursopdracht "Verkenning bijdrage GR DG&J aan verminderen financiële problematiek gemeenten" opgepakt. Inmiddels is geconstateerd is dat op diverse vlakken organisatieontwikkeling nodig is en het verstandig is voorstellen voor verdere verbetering en borging van de bedrijfsvoering voor te bereiden. Denk daarbij bijvoorbeeld aan ontwikkelingen in de huisvesting (herinrichting Karel Lotsyweg en incidentele kosten verhuizing Johan de Wittstraat), vitaliteit, opleidingen, arbeidsmarktcommunicatie, MJP uitvoeringsbudget, strategie en hervormingssessie met medewerkers, communicatiebudget, innovatiebudget, verduurzaming en versterken van het medisch profiel om onder meer op de in de begroting 2025 genoemde ontwikkelingen voorbereid te zijn. Omdat de impact op het moment van het opstellen van deze jaarstukken 2023 nog onvoldoende helder is, is een p.m.-post opgenomen in deze risicoparagraaf.

Renteontwikkeling

In de jaarstukken 2023 is een incidentele rentebate opgenomen. Eerste analyse in het kader van deze jaarstukken leert dat gezien het onzekere karakter het vooralsnog niet mogelijk is om met eventuele rentebaten in de toekomst rekening te houden. Mochten eventuele rentebaten zich blijven voordoen dan kan op een later moment worden geanalyseerd in hoeverre er structurele elementen zitten in deze incidentele middelen. Rentebaten kunnen als een positief risico worden voorzien, maar gezien het onzekere karakter is ook hiertoe is een p.m.-post opgenomen in deze risicoparagraaf.

Impact op risico-inventarisatie bij deelnemers aan de GR

De deelnemers aan de GR benoemen in hun gemeentelijke begroting welke risico's er zijn ten aanzien van hun deelname aan de gemeenschappelijke regeling. Daarbij worden verschillenden modellen en benaderingen gehanteerd. In dat kader worden de volgende aantekeningen geplaatst.
Bij de 1ste en 2de bestuursrapportage is geconstateerd dat een aantal risico's zich daadwerkelijk hebben gemanifesteerd, waardoor monitoring van de algemene reserve en de toereikendheid voor het opvangen van risico's van groot belang is.

3.1.3 Financiële kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat de gemeenschappelijke regelingen een aantal kengetallen moeten opnemen in de begroting en de jaarstukken. Naast de door het BBV voorgeschreven kengetallen is tevens de weerstandsratio toegevoegd.

Kengetallen	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
netto schuldquote	-0,76%	-0,84%	-1,45%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-0,77%	-0,83%	-1,46%
solvabiliteitsratio	5,57%	2,87%	7,79%
structurele exploitatieruimte	0,00%	0,00%	0,00%
weerstandsratio	0,9	1,5	1,1

3.1.3.1 Netto schuldquote & netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van DG&J ten opzichte van de eigen middelen. Een percentage tussen de 0 en 100 is voldoende. Een quote boven de 130% is een indicatie voor een te hoge schuld. De norm houdt in dat de netto schuldquote ruim onder de 130% dient te zijn wanneer zij voornemens is een grote investering te doen. De GR DG&J heeft een netto schuldquote van -1,45%. Dit betekent dat ruim onder de norm wordt gebleven.

Het kengetal netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen laat een beeld zien: -1,46%. Bij dit kengetal wordt geen rekening gehouden met de verstrekte lening aan de Stichting Breedband.

3.1.3.2 Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee het bezit gefinancierd is met eigen vermogen. Het ratio is de verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal en geeft aan in hoeverre het bezit op de balans is afbetaald. Normaal bevindt het solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 30% en 80%. De GR DG&J heeft een ratio van 7,79% wat zou aangeven dat het bezit van de GR DG&J zwaar belast is met schuld. Gezien de wijze waarop de afrekening met zorgaanbieders/gemeenten van SOJ plaatsvindt, ontstaat per balansdatum een hoge schuld. Tegenover deze schuld staat een hoge vordering. Dit betekent dat de GR DG&J tegenover de schulden voldoende vorderingen heeft staan.

3.1.3.3 Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte is een maatstaf voor het verschil tussen structurele baten en lasten met in achtneming van beperkingen en verruimingen van de exploitatie door dotatie en onttrekking aan reserves. De maatstaf geeft aan welke structurele ruimte de GR heeft om de eigen lasten te dragen. De GR kan de structurele lasten dekken uit de structurele inkomsten.

3.1.3.4 Weerstandsratio

De weerstandsratio geeft de verhouding tussen de risico's en het weerstandsvermogen van de GR DG&J. Het weerstandsvermogen bestaat uit het totaal van de reserves, de post onvoorzien en de stille reserves.

De GR DG&J heeft geen post onvoorzien en stille reserves. Binnen de GR DG&J heeft de Serviceorganisatie Jeugd (SOJ) geen reserves. Zoals opgenomen in de bijdrageverordening komen tegenvallers en meevallers ten opzichte van de begroting voor jeugdhulp ten laste respectievelijk ten gunste van de deelnemende gemeenten.

Dit betekent dat de weerstandscapaciteit gelijk is aan de omvang van de reserves van de GR DG&J, ofwel € 1,87 miljoen (stand per 31 december 2023). Gezien de financiële omvang van de risico's, € 1,74 miljoen, leidt dit tot een weerstandsratio van 1,1. Dit

betekent dat de GR DG&J een beperkte ruimte heeft om onvoorziene risico's op te kunnen vangen.

Hierbij moet tevens de kanttekening worden geplaatst, dat van de reserves (€ 1,87 miljoen) € 1,4 miljoen is bestemd voor het opvangen van nog resterende frictiekosten als gevolg van de uittreding Leerdam/Zederik (en de nog resterende impact daarvan op de organisatie van de GR). Als deze reserve buiten beschouwing wordt gelaten, dan bedraagt de weerstandsratio 0,27. Dit betekent dat de risico's ruimschoots het weerstandsvermogen overtreffen.

3.1.3.5 Kengetallen in relatie tot de financiële positie

De GR DG&J hoeft tot op heden geen langlopende leningen af te sluiten om haar activiteiten te financieren. Het niet hoeven afsluiten van langlopende leningen heeft een gunstig effect op de netto schuldquote en op de begroting. De begroting wordt niet belast met langlopende renteverplichtingen vanuit aangetrokken langlopende geldleningen.

Zoals bij de solvabiliteitsratio aangegeven, ontstaat er door de wijze waarop de afrekening met zorgaanbieders/gemeenten van SOJ plaatsvindt, per balansdatum een hoge schuld. Tegenover deze schuld staat echter een hoge vordering. Dit betekent dat de GR DG&J tegenover de schulden voldoende vorderingen heeft staan. Hierdoor is de lage ratio op dit moment niet zorgwekkend. Daarnaast is in de nota risicomanagement en weerstandsvermogen vastgelegd in hoeverre de GR DG&J reserves mag aanhouden. Hierdoor wordt een verbetering van de ratio door een toename van de reservepositie beperkt. Tevens zorgt dit ervoor dat de GR DG&J in beperkte mate haar risico's kan afdekken. Hier staat tegenover dat mogelijke tekorten ten laste van de deelnemende gemeenten kunnen worden gebracht.

3.2 Onderhoud kapitaalgoederen

DG&J heeft beperkte investeringen in gebouwen en installaties. Op de vaste activa wordt lineair afgeschreven. De jaarlijkse kapitaal- en onderhoudslasten zijn in de jaarstukken verwerkt.

SOJ heeft geen kapitaalgoederen.

3.3 Financiering

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de GR DG&J. Dit zijn risicobeheer (met name rente- en kredietrisico), financiering, het relatiebeheer en de informatievoorziening.
Het in december 2022 door het Algemeen Bestuur vastgestelde financieringsstatuut vormt het kader voor beleid en uitvoering van de treasuryfunctie.

3.3.1 Risicobeheer

De belangrijkste financiële risico’s bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn de kasgeldlimiet, de renterisico’s en de kredietrisico’s.

3.3.2 Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het bedrag dat per jaar maximaal met kort geld mag financieren. Volgens de Wet FIDO bedraagt deze limiet 8,2% van het totaal van de exploitatiebegroting voor een gemeenschappelijke regeling. Gezien de omvang van de begroting 2023 (€ 171,1 miljoen) betekende dit dat DG&J haar financiële huishouding voor maximaal circa € 14,0 miljoen met kort geld mocht financieren. De kasgeldlimiet is niet overschreden. In 2023 zijn er namelijk geen kasgeldleningen aangetrokken.

3.3.3 Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft tot doel om binnen de portefeuille aan langlopende leningen een overmatige afhankelijkheid van de rente in een zeker jaar te voorkomen. Omdat te bereiken mag het totaal aan renteherzieningen en aflossingen op grond van deze norm niet meer dan 20% zijn van het begrotingstotaal. DG&J heeft echter in 2023 geen opgenomen leningen, waardoor deze norm niet van toepassing is.

3.3.4 Kredietrisico's

DG&J heeft geen uitzettingen (onder andere verstrekte geldleningen) of leningen waarop door haar een borgstelling is afgegeven. Er wordt derhalve ook geen kredietrisico gelopen.

3.3.5 Financiering

In de met de BNG afgesloten Financieringsovereenkomst fungeert de rekening van de RAV als hoofdrekening. Naast een rekening voor DG&J zijn er twee rekeningen ten behoeve van SOJ. Eén rekening bevat het inkomend- en uitgaand betalingsverkeer van SOJ zelf; de andere rekening houdt verband met betalingen en afrekeningen zoals deze door Zorgned worden gegenereerd. De BNG-kredietlimiet voor het gehele stelsel van bankrekeningen bedraagt € 5 miljoen. Per 1 april 2024 is de rekening van RAV opgezegd en zal de rekening van DG&J als hoofdrekening fungeren, voor het gezamenlijke rekeningstelsel.

3.3.6 Relatiebeheer

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is huisbankier van DG&J.

3.3.7 Administratieve Organisatie

Via een DVO zijn aan de servicegemeente Dordrecht enkele treasury-aspecten, voornamelijk rondom het reguliere betalingsverkeer, overgedragen.

3.3.8 Schatkistbankieren

Bij het verplicht schatkistbankieren mag DG&J een bedrag van 2% van het begrotingstotaal aan lasten na bestemming, dus inclusief de stortingen in reserves (bij aanvang van het begrotingsjaar) buiten de Schatkist aanhouden, het zogenoemde drempelbedrag. Het drempelbedrag mag als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden worden. In onderstaande tabel staat per kwartaal aangegeven wat het gemiddelde positieve banksaldo was. Hieruit blijkt dat in 2023 het drempelbedrag van € 3,4 miljoen niet is overschreden.

(bedragen x € 1.000)

1. Benutting drempelbedrag Schatkistbankieren 2023:	
Begrotingstotaal	€ 171.122
Wettelijk percentage	2,0 %
Drempelbedrag	€ 3.423

2. Kwartaaluitkomsten benutting drempelbedrag 2023:				
	1e kwartaal	2e kwartaal	3de kwartaal	4de kwartaal
Gemiddeld positieve banksaldi	€ 2.231	€ 1.496	€ 2.476	€ 1.738
Ruimte t.o.v. het drempelbedrag	€ 1.192	€ 1.927	€ 950	€ 1.685

De ECB heeft in 2023 in meerdere stappen haar depositotarief, waarop de rekening courant rente voor de Schatkistbankieren rekening bij het Ministerie is gebaseerd, verhoogd tot 4,00% aan het eind van 2023. De vergoeding op de rekening courant bedroeg toen circa 3,90%.

3.4 Bedrijfsvoering

3.4.1 Structuur

De Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ is een overheidsorganisatie waarin de tien gemeenten in de regio ZHZ samenwerken. De samenwerking wordt beschreven in onze gemeenschappelijke regeling. De Wet gemeenschappelijke regelingen is het juridisch kader daarvoor. De organisatieonderdelen geven, elk op hun eigen terrein, invulling aan de aan hen toebedeelde taken.

DG&J doet dit op het gebied van:

- publieke gezondheid en preventieve gezondheidszorg (GGD-taken).
- onderwijs, leerplicht en voortijdig schoolverlaten.
- jeugdhulp en jeugdbescherming.
- maatschappelijke ondersteuning, in het bijzonder huiselijk geweld en kindermishandeling.
- geneeskundige hulpverlening.

Met de bestrijding van COVID-19 is een forse inspanning geleverd door DG&J welke ook een (tijdelijke) forse uitbreiding van de bedrijfsvoeringstaken heeft gevraagd. Deze waren deels direct ondergebracht bij de uitvoeringsorganisatie zelf en deels bij het cluster bedrijfsvoering. Vanaf medio 2023 is de uitvoeringsorganisatie COVID-19 ingevlochten en ondergebracht bij DG&J organisatie alsmede ook de daarbij verbonden bedrijfsvoeringstaken.

In 2023 is tevens een besluit voorbereid om DG&J organisatiestructuur aan te passen. Het organisatieplan “Op goede bodem” beschrijft de voorgestelde aanpassingen. In het verlengde daarvan is tevens een adviesrapport “Gewoon goede bedrijfsvoering en concerncontrol” opgesteld voor de toekomstige inrichting van het huidige cluster bedrijfsvoering.

3.4.2 Terugblik en vooruitblik

Omdat de jaarstukken 2023 en de begroting 2025 parallel worden opgesteld is ervoor gekozen om deze paragraaf waar mogelijk zodanig op te stellen dat hierin zowel een terugblik als een vooruitblik wordt gegeven op een aantal thema's die spelen op het onderdeel bedrijfsvoering. Daarmee wordt beoogd voor dit onderdeel een meer samenhangend beeld te schetsen.

Achtereenvolgens komen aan bod:

- Informatisering
- Personeel
- Huisvestiging
- Financiën
- Kwaliteit

Informatisering

Informatie is een belangrijk bedrijfsmiddel voor de organisatie. Iedere medewerker heeft informatie nodig om zijn/haar werk te kunnen doen.
Het cluster bedrijfsvoering, en in het bijzonder het team informatievoorziening en ICT, adviseert en ondersteunt de organisatie bij de vertaling van informatiebehoefte naar informatievoorziening (IV), zodat de organisatie de geschikte informatiesystemen en -services tot haar beschikking heeft en deze op de juiste manier gebruikt.

Ultimo 2023 speelden een paar ontwikkelingen, die in 2024 en 2025 worden opgepakt, voorbeelden hiervan zijn:

- Strategisch Informatiebeveiligingsbeleid herijken en bijbehorende normeringen (NEN7510/NIS2) verder implementeren NEN 7510 implementeren.
- Implementatie van Wmebv (Wet modernisering elektronisch verkeer) en Woo (Wet open overheid).
- Aanvullende archiveringsaanbevelingen implementeren.
- Programma ICT Beweegt uitvoeren.
- Websites geschikt maken in het kader van Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid (BDTO).
- Ondersteunen najaarscampagne COVID-19.
- Onderzoeken toepassingen AI en verdere robotisering.
- Door ontwikkelen integraal datagedreven werken binnen de eigen organisatie en in samenwerking met ketenpartners.

Beveiliging

Informatieveiligheid en beveiliging heeft een hoge prioriteit binnen de gehele organisatie en de hedendaagse bedreigingen worden onderschreven.
Binnen het team informatievoorziening en ICT zijn 2 adviseurs in 2023 gestart met aanvullende opleidingen (ISO) in het kader van informatiebeveiliging. Zodoende zorgt DG&J ervoor dat de ISO rol en de kennis op het gebied van informatiebeveiliging in de eigen organisatie geborgd is.
DG&J dient te voldoen aan de NEN7510 norm. In 2023 is de implementatie van NEN7510 verder opgepakt. Medewerkers van team informatievoorziening en ICT zijn getraind in de NEN7510 certificering waardoor in 2024 de implementatie van NEN7510 afgerond zal worden. Doel is NEN7510 compliant te zijn. Verder zal de Europese NIS2 richtlijn aanvullend worden geïmplementeerd.

Infrastructuur

Voor de ICT-infrastructuur wordt gebruik gemaakt van de dienstverlening van de Servicegemeente Dordrecht (SGD), waarmee ultimo 2021 afspraken zijn gemaakt over omvang en kwaliteit van de dienstverlening tot en met 2025. Volgens contractvoorwaarden zou uiterlijk 31 december 2023 een besluit genomen dienen te worden voor verlenging van het contract met de SGD na 1 januari 2026. Dit beslismoment is in overleg met de SGD uitgesteld. Redenen hiervoor zijn een regio brede evaluatie van de SGD die nog in het 1ste kwartaal 2024 doorloopt en een onderzoek naar de toekomstige bekostiging van de dienstverlening van de SGD waarvan de uitkomsten naar verwachting voor de zomer van 2024 bekend worden. De resultaten van beide trajecten zijn noodzakelijk voor een goede besluitvorming omtrent de verlenging van het SGD contract.

Momenteel vindt er onder het programma ICT-beweegt een grootschalige actie plaats om de ICT-infrastructuur en dienstverlening uit te besteden bij de door het SGD gekozen leverancier KPN. De SGD zal daardoor als uitvoeringsorganisatie omgevormd worden tot een regie organisatie. Dit heeft nu en ook in de toekomst een grote impact op de ICT en

automatisering zoals de *devices* waarmee gewerkt (kan) worden, veilige opslag van gegevens, het gebruiksgemak en de mogelijkheden van beveiliging. Streven van de SGD was om het project op 31 december 2023 afgerond te hebben echter loopt het programma vertraging op. Eerste oplevering is nu beoogd per april 2024 waarna er nog resterende werkzaamheden in 2024 zullen moeten plaatsvinden voor een gehele afronding van het project.

Personeel

HRM- beleid

De rechtspositie en bezoldiging van de werknemers van de dienst wordt, zoals opgenomen in de Gemeenschappelijke Regeling, bepaald door de regels welke zijn of zullen worden vastgesteld voor de werknemers in dienst van de gemeente Dordrecht, tenzij het Dagelijks Bestuur zelf voorziet in (onderdelen van) de rechtspositie en bezoldiging.

In 2024 en 2025 worden een groot aantal zaken opgepakt. De belangrijkste zaken zijn:

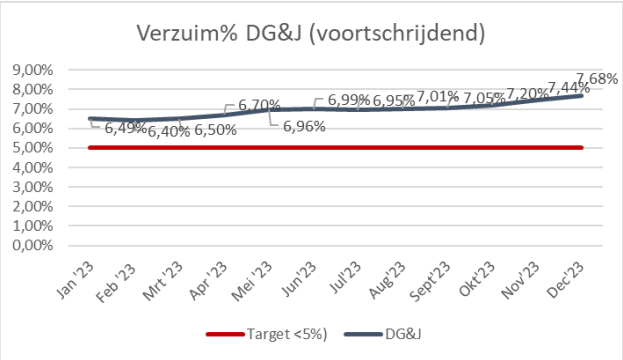
- Implementatie van de organisatieplannen "op goede bodem" en "gewoon goede bedrijfsvoering".
- Vitaliteitsbeleid en duurzame inzetbaarheid (uit MJP), inclusief RVU maatwerkkader, verzuimtraining.
- Implementatie van nieuw of geactualiseerd regionaal beleid/CAO SGO, zoals
  - Integriteitsbeleid.
  - Stagebeleid en -regeling.
  - Vitaliteitsbeleid.
  - Werktijdenregeling.
  - Recruitmentbeleid / Werving en selectie beleidslijnen.
  - Rapportage verplichting CO2 werk gebonden personenmobiliteit.
- Verbetering van werkprocessen zoals implementatie van gesprekkenportaal in AFAS, Klein MTO, onderzoeken/inzetten arbeidsmarktcommunicatie, verkennen deelname aan Regionaal Traineeprogramma.
- Jaarlijks terugkerende werkzaamheden, zoals functie-onderhoud, Sociaal jaarverslag 'Personeel in Beeld', HR management informatie.

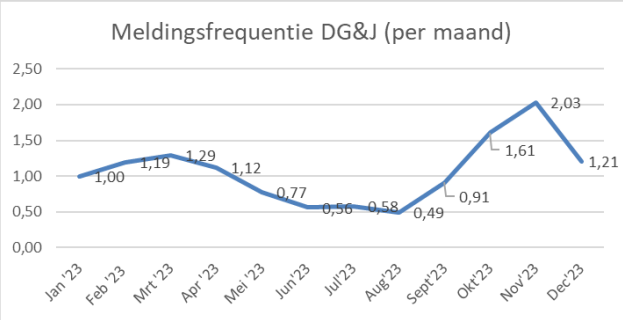
Bezetting

DG&J heeft ultimo 2023 466 medewerkers, inclusief inhuur (192). Hiervan waren er 94 medewerkers werkzaam voor COVID-19 (van 81 van deze medewerkers liep op 31 december 2023 hun contract af). De invulling voor het cluster COVID-19 is vrijwel volledig op basis van inhuur. De verhouding man/vrouw is ultimo 2023 25%/75% (was 30%/70%).

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim en ook de meldingsfrequentie is in 2023 gestegen en gemiddeld over 2023 boven de doelstelling van 5% uitgekomen. Bij DG&J is hier voortdurend aandacht voor en wordt samen met de arbodienst geschakeld om maatwerk te leveren om het verzuim omlaag te brengen.

Huisvesting

Op het gebied van huisvesting spelen er ultimo 2023 een aantal ontwikkelingen. Er is behoefte aan een duidelijke huisvestingsstrategie voor de midden/lange termijn die in 2024 verder vastgesteld zal worden.
Ontwikkelingen die invloed hebben op deze strategie zijn de veranderende huisvestingsbehoefte op de Karel Lotsyweg waarbij sinds de COVID-19 periode meer hybride werken plaatsvindt. Er is sprake van noodzakelijk onderhoud ten aanzien van de inrichting op de Johan de Wittstraat waar Veilig Thuis en OGGZ gehuisvest is. Het huurcontract hier loopt 1 augustus 2025 af er dient voor 1 augustus 2024 besloten te worden over een mogelijke verlenging van het huurcontract.
Verder zijn er landelijke ontwikkelingen met betrekking tot het inrichten van een VEC (Vaccinatie Expertise Centrum) wat gevolgen kan hebben voor de GGD-huisvesting, exacte timing hiervan is nog onduidelijk. Een andere ontwikkeling die invloed kan hebben op de huisvestiging is het onderzoek wat loopt naar de toekomst van de JGZ. Ook in 2024 zal er waarschijnlijk sprake zijn van een COVID-19 najaarscampagne waar ook (tijdelijke) huisvesting voor dient te worden georganiseerd.

Financiën

Vanaf verslagjaar 2023 moet er gewerkt gaan worden met een zogenaamde rechtmatigheidsverklaring. Hiervoor zijn in 2022 al de nodige voorbereidingen getroffen en hierover heeft in de vergadering van het Algemeen Bestuur van december 2022 de benodigde bestuurlijke besluitvorming (vaststellen normenkader) plaatsgevonden.
De daadwerkelijke implementatie vraagt ook in 2024 nog nadere begeleiding van onze accountant en een investering in training en capaciteit. Hiervoor wordt verder verwezen naar de paragraaf rechtmatigheid in deze jaarstukken.

Kwaliteit

DG&J is in het bezit van het certificaat van HKZ (Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector). In 2023 is de hercertificering afgegeven. Dit certificaat staat voor duurzame kwaliteitsverbetering in zorg en welzijn. Periodiek wordt de certificering getoetst en worden aanbevelingen en aandachtspunten benoemd. Deze zijn in de loop van 2023

geprioriteerd en op basis van nadere prioritering opgepakt. In april 2024 vindt een nieuwe toetsing plaats.

3.4.3 Rechtmatigheid

In de jaarstukken 2023 legt het Dagelijks Bestuur voor de eerste keer verantwoording af over de rechtmatigheid. Er wordt hierbij getoetst op drie criteria:

- Begrotingscriterium.
- Voorwaardencriterium.
- M&O criterium.

De verantwoording door het Dagelijks Bestuur wordt afgelegd via de rechtmatigheidsverklaring (zie paragraaf 4.9.2).

Conform de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV geeft het Dagelijks Bestuur in de paragraaf bedrijfsvoering een toelichting op de afwijkingen.

Begrotingscriterium

Er zijn in 2023 afwijkingen geconstateerd ten aanzien van het begrotingscriterium. Deze afwijkingen zijn:

(bedragen x € 1.000)

	Afwijking 2023			1A. Overschrijding van lasten	3. Overschrijding van baten en onderschrijding van lasten en baten	
	Lasten	Baten	Saldo		Lasten	Baten
Publieke gezondheid	1.735	-1.616	119		1.735	1.616
Veilig Thuis	300	4	303		300	
Onderwijs en aansluiting arbeidsmarkt	-19	-34	-53			
Jeugd(-gezondheidszorg)	14	0	14			
Kennisprogramma	105	41	146		105	
Serviceorganisatie Jeugd	-3.401	3.401	0	3.401		3.401
Algemene dekkingsmiddelen	1.238	-1.174	64		1.238	1.174
Saldo baten en lasten	***-28***	***622***	***593***			
Mutaties reserves	0	0	0			
Gerealiseerd resultaat	***-28***	***622***	***593***	**3.401**	**3.378**	**6.191**
					9.568	

In de financiële verordening (vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 8 juni 2023) is in artikel 8 lid 4 vastgelegd dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:

1. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
2. Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
3. De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.

Daarnaast is in artikel 8 lid 5 opgenomen dat begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van het Algemeen Bestuur, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar niet nader worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. Op basis van de kadernota rechtmatigheid moet de laatste zin worden aangepast, omdat de kadernota aangeeft dat afwijkingen in de paragraaf bedrijfsvoering moeten worden gemeld. Om het Algemeen Bestuur een volledig inzicht te geven in de over- en onderschrijding zijn de afwijkingen hieronder toegelicht.

In de financiële verordening is verder in artikel 6 vastgelegd, dat in de paragraaf bedrijfsvoering geconstateerde afwijkingen groter dan € 100.000 nader worden toegelicht.

Per programma volgt hieronder een toelichting.

Publieke gezondheid
De lagere lasten zijn onder andere het gevolg van lagere lasten voor COVID-19, hier staat tegenover dat ook de baten (vergoeding van het Ministerie) lager uitvallen *(afwijking valt onder punt 1).*

Daarnaast is er zowel een voordeel op de lasten als op de baten bij het product kinderopvang (zie ook paragraaf 2.1.1.) *(afwijking valt onder passend binnen bestaand beleid).*

Veilig Thuis
Betreft lagere huisvestingslasten en lagere personeelslasten (zie paragraaf 2.1.2) *(afwijking valt onder passend binnen bestaand beleid).*

Kennisprogramma
De lagere lasten worden grotendeels veroorzaakt door:
- Later of niet invullen van vacatureruimte.
- Personeelslasten ten laste kunnen brengen van externe financieringsbronnen (Integraal Zorg Akkoord en SPUK GALA).

Zie paragraaf 2.1.5. *(afwijking valt onder passend binnen bestaand beleid).*

Serviceorganisatie Jeugd
De lasten van SOJ liggen hoger dan bij de 1ste bestuursrapportage 2023 was voorzien. Bij de 2de bestuursrapportage 2023, vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 9 november 2023, was al aangeven dat de lasten in 2023 naar verwachting hoger uit zouden vallen dan bij de 1ste bestuursrapportage 2023 was voorzien. De 2de bestuursrapportage 2023 is echter niet meer vertaald in een wijziging van de begroting 2023, omdat de vereiste zienswijzeprocedure hiervoor over de jaargrens heen zou gaan. Het is wettelijk niet toegestaan om begrotingswijzigingen na afloop van het boekjaar vast te stellen.
Voor een toelichting op de financiële afwijkingen wordt verwezen naar paragraaf 2.2.3 *(afwijking valt onder punt 1, 2 en 3 daarnaast is er sprake van passend binnen bestaand beleid).*

Algemene dekkingsmiddelen
De lasten liggen per saldo lager. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door lagere overheadkosten bij SOJ. Bij DG&J is er enerzijds sprake hogere lasten door stortingen in de voorzieningen verlofsparen en de voorziening bovenwettelijk verlof en anderzijds is er sprake van lagere overheadkosten. Doordat ICT Beweegt pas in 2024 wordt uitgerold in plaats van in 2023 ontstaat er een voordeel. Daarnaast waren kosten voorzien om de informatiehuishouding op orde te krijgen naar aanleiding van de bevindingen van de archiefinspecteur. Dit hebben we in 2023 niet meer op kunnen pakken en zal in 2024 worden opgepakt. Voor een toelichting op de financiële afwijkingen wordt verwezen naar paragraaf 2.2.3 en 2.3.1 *(afwijking valt onder punt 1, 2 en 3 daarnaast is er sprake van passend binnen bestaand beleid).*

Voorwaardencriterium en M&O criterium

In 2023 zijn geen bijzonderheden geconstateerd ten aanzien van zowel het voorwaardencriterium en als het M&O criterium. Voor wat betreft het voorwaardencriterium hebben onder andere interne controle werkzaamheden plaatsgevonden op het gebied van inkoop en aanbesteden. Ten aanzien van het M&O criterium wordt jaarlijks een frauderisicoanalyse uitgevoerd. In 2023 zijn hier geen bijzonderheden uit naar voren gekomen.

3.5 Verbonden partijen

Met ingang van 1 januari 2019 is de Coöperatie Ambulancezorg Zuid-Holland Zuid (CAZ) opgericht. Naast de ziekenhuizen Erasmus Medisch Centrum (EMC) en Albert Schweitzer Ziekenhuis (ASZ) is DG&J lid in deze zelfstandige coöperatie. In deze coöperatie is de uitvoering van de taken rondom ambulancezorg ondergebracht. Met ingang van 2021 is ook de vergunning voor de ambulancezorg in de regio Zuid-Holland Zuid overgegaan naar de CAZ.

Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Papendrecht
Openbaar belang dat wordt behartigd	De Coöperatie Ambulancezorg Zuid-Holland Zuid (CAZ) is een transparante zorginstelling, met professionele medewerkers, die hoogwaardige ambulancezorg verleent. We werken samen met partners in de ketens van zorg en openbare veiligheid.
Omvang van financieel belang	De CAZ is een coöperatie UA, dus met uitgesloten aansprakelijkheid. DG&J is lid van de coöperatie, maar betaalt geen contributie.
Deelnemende partijen	De leden van de CAZ zijn behalve DG&J de ziekenhuizen Erasmus Medisch Centrum (EMC) en Albert Schweitzer Ziekenhuis (ASZ)
Beleidsinformatie	
Verbonden doelstelling	
Actuele opgaven van de verbonden partij	- Verlenen hoogwaardige ambulancezorg - Samenwerking in de ketens van zorg en openbare veiligheid
Financiële informatie	
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	Eigen vermogen 1-1-2023: € 3.146.039 Eigen vermogen 31-12-2023: n.n.b. Vreemd vermogen 1-1-2023: € 9.132.587 Vreemd vermogen 31-12-2023: n.n.b.
Financieel resultaat (2023) Verwacht financieel resultaat (2024)	Financieel resultaat 2023: n.n.b. Verwacht financieel resultaat 2024: n.n.b.

3.6 Algemene Verordening Gegevensbescherming

2023 stond vooral in het teken van de uitbreiding en herinrichting van de privacy-organisatie binnen DG&J. Deze bestaat vanaf midden 2023 naast de Functionaris Gegevensbescherming (FG) ook uit een Privacy Officer (PO). In deze structuur kan de FG zich beter toeleggen op zijn wettelijke taken uit de AVG. Deze taken zijn zowel het toezichthouden op de naleving van de AVG (samen met andere regelgeving over gegevensbescherming) als het adviseren daarover aan directie en management. De PO is het aanspreekpunt voor alle privacy gerelateerde vraagstukken binnen de organisatie. De PO ondersteunt bij het implementeren van privacyregelgeving in de werkprocessen en brengt ook privacy risico's in binnen deze werkprocessen in kaart, onder meer door het uitvoeren van Data Protection Impact Assessments (DPIA's).

Voor de HPV-vaccinaties voor jongvolwassenen (HPV 18+) zijn in 2023 nieuwe processen ingericht met daarbij ook een nieuwe registratiesystemen. Ditzelfde geldt voor TBC, waarvoor het systeem iTBC zal worden ingevoerd. Deze werkprocessen zijn zeer privacygevoelig vanwege het gebruik van gezondheidsgegevens en de verschillende partijen die bij de uitvoering zijn betrokken. Samen het Ministerie van GGD GHOR Nederland en andere GGD'en is gewerkt aan passende waarborgen voor de bescherming van de privacy van patiënten en adequate bescherming tegen beveiligingsincidenten.

In 2024 wordt een nieuw convenant getekend voor de hulp en opvang voor personen met onbegrepen gedrag. Het Meldpunt Zorg & Overlast binnen DG&J voert deze taken uit en werkt daarbij samen met gemeenten, zorgverleners en woningcorporaties. Er is eind 2023 een nieuw concept-convenant voorbereid dat wordt gepresenteerd aan de ketenpartners. Daarnaast wordt door DG&J ook een DPIA uitgevoerd.

DG&J ontvangt van gemeenten steeds vaker verzoeken om data te verstrekken, bijvoorbeeld voor het doen van onderzoek op het gebied van zorg & veiligheid. Voor eventuele verstrekkingen wordt rekening gehouden met de bepalingen uit de AVG (met name dat minimalisatie en pseudonimisering. Bovendien wordt altijd een DPIA uitgevoerd. Er is ook afstemming met de FG's binnen de Drechtsteden en Gemeenschappelijke regeling Sociaal.

Datalekken

DG&J registreert alle interne beveiligingsincidenten in een register en doet melding bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) van datalekken conform de AVG. In 2023 heeft DG&J 5 beveiligingsincidenten geregistreerd. Geen van deze beveiligingsincidenten zijn meldingswaardige datalekken die dienen te worden gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

In één geval zijn medische gegevens abusievelijk gedeeld met een andere medisch hulpverlener. Met deze persoon is contact opgenomen en deze heeft aangegeven de gegevens direct te verwijderen. Aangezien deze persoon daarnaast ook gebonden is aan geheimhouding, is geconcludeerd dat het hier ging om een betrouwbare ontvanger volgens de richtlijnen van de Autoriteit Persoonsgegevens.

In twee andere gevallen ging het om de autorisaties van medewerkers die op inhuurbasis actief zijn binnen DG&J, maar nog niet als zodanig geregistreerd stonden. De autorisaties zijn daarop direct aangepast en er zijn maatregelen genomen om herhaling te voorkomen.

3.7 Openbaarheidsparagraaf

In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet open overheid (Woo) wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens.

Met dit artikel is beoogd een impuls te geven aan de actieve openbaarheid door voor te schrijven dat bestuursorganen in hun begroting en verantwoordingsverslag aan moeten geven hoe zij rekening houden met de bepalingen uit de Woo.

De openbaarheidsparagraaf Woo moet in de begroting en jaarstukken worden opgenomen via een afzonderlijke paragraaf, zoals de in artikelen 9 en 26 van het BBV genoemde paragrafen. Deze verplichting geldt reeds sinds de jaarstukken 2022. De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden. Het doel van de Woo is overheden transparanter te maken.

De Woo-contactpersoon is een rol die sinds 1 mei 2022 wordt uitgevoerd. De Woo-contactpersoon beantwoordt op laagdrempelige wijze vragen over de bij DG&J beschikbare informatie. In de organisatie is de eerste helft van 2023 de directiesecretaris als Woo-contactpersoon aangewezen. Voor de beoordeling en afhandeling van concrete verzoeken wordt nauw samengewerkt met het Juridisch Kenniscentrum (JKC) van de Servicegemeente Dordrecht (SGD). Halverwege het jaar 2023 is de Woo-contactpersoon rol vanuit de directiesecretaris overgegaan naar een juridisch adviseur vanuit het JKC.

De Woo-contactpersoon coördineert en bewaakt ook de afhandeling van de ingediende verzoeken. Verschillende medewerkers hebben aanvullende expertise op de uitvoering van de Woo, dat geldt bijvoorbeeld voor de Functionaris Gegevensbescherming. Ook wordt samengewerkt met andere GGD'en en GGD GHOR Nederland bij de afhandeling van Woo-verzoeken als die aan meerdere GGD'en gelijktijdig worden gedaan.

Veel meer dan de Wob legt de Woo de nadruk op actieve openbaarmaking. Actieve openbaarmaking betreft het uit eigen beweging (digitaal) publiceren van informatie. De Woo stelt de verplichting om gespecificeerde informatiecategorieën openbaar te maken. Deze verplichting zal echter niet voor alle categorieën tegelijk gaan gelden. Een en ander wordt gefaseerd ingevoerd. De precieze fasering is op dit moment nog niet bekend. Veel documenten uit de eerste fase worden nu al actief bekendgemaakt, zoals gegevens over de organisatie en stukken van het Algemeen Bestuur, etc. Besluiten op Woo-verzoeken worden op dit moment nog niet openbaar gemaakt.

Actieve openbaarmaking van beschikkingen wordt op enig moment ook verplicht, maar dat zal naar verwachting nog enkele jaren duren. Volledige implementatie van de Woo vergt investeringen in de informatiehuishouding van DG&J. Via de SGD hebben wij de mogelijkheid om gebruik maken van een anonimiseringstool om documenten te ontdoen van gegevens die op grond van de Woo uitgezonderd zijn van bekendmaking.

De Woo verplicht dat de digitale informatiehuishouding binnen acht jaar op orde moet zijn. In een 'groeimodel' zullen wij in de komende jaren uitvoering geven aan de eisen van de Woo. DG&J is gestart met het organisatiebreed implementeren van het archiefsysteem, zodat documenten voor bij de uitvoering van de Woo betrokken functionarissen toegankelijk zijn.

In 2023 ontving DG&J 6 verzoeken op grond van de Wob en Woo. In enkele van deze verzoeken werden een aantal zeer omvangrijke vragen gesteld. Deze verzoeken leggen momenteel veel druk op de beschikbare capaciteit. Verwacht wordt dat verbetering van de informatiehuishouding verbetering kan brengen.

3.8 COVID-19 paragraaf

Bestuurlijk zijn tussen VWS, VNG en GGD GHOR afspraken gemaakt over de verantwoording van de uitgaven met betrekking tot COVID-19 naar VWS. Onderdeel van deze afspraken is dat de GGD'en in hun jaarverslag een COVID-paragraaf opnemen. In deze paragraaf geven we aan hoe de COVID-19 Uitvoeringsorganisatie binnen ZHZ is vormgegeven. Tevens wordt weergegeven wat de financiële omvang hiervan is.
Tot 1 juli 2023 had de GGD de opdracht om op lokaal niveau een informatie- en vaccinatie aanbod te behouden (fijnmazige vaccinatie), met name voor doelgroepen die nog onvoldoende beschermd zijn. Deze opdracht is volledig bekostigd via de meerkostenregeling die per 1 juli 2023 is komen te vervallen. In juni heeft de Gezondheidsraad een advies gegeven aan VWS over een structureel vaccinatieprogramma tegen COVID-19. De minister van VWS heeft dit advies opgevolgd. Dit advies zorgde ervoor dat in het najaar van 2023 een vaccinatiecampagne voor medische risicogroepen, zorgmedewerkers en zwangeren heeft plaatsgevonden. Het doel hiervan is om de bescherming bij een COVID-19-infectie op peil te houden en daarmee ziekenhuisopnames en sterfte door COVID-19 te voorkomen. De kosten voor het uitvoeren van de najaarscampagne zijn vergoed via de zogenaamde Specifieke Uitkering (SPUK) COVID-19-vaccinatie.

Aantal COVID-19 vaccinaties in Zuid-Holland Zuid

	Campagne 2022/2023	Najaarscampagne 2023
Aantal geprikte inwoners op locatie	+/- 104.607 (doelgroep 18+)*	72.832 (doelgroep 60+ en risicogroepen)
Aantal thuis geprikte inwoners ivm immobiliteit	1.830	1.670

**Deze campagne kent geen harde begin en einddatum. Het betreft de periode 19 september 2022 en 1 oktober 2023*

In ZHZ heeft 51,9% van de 60-plussers tijdens de najaarscampagne een afspraak gemaakt om een prik te laten zetten. Landelijk gaat het om een opkomst van 50,5% van de 60-plussers.

Financiën

De financiële verantwoording is conform de regelgeving opgenomen in de jaarrekening 2023, zie hoofdstuk 4, paragraaf 4.8.

4 Jaarrekening 2023

4.1 Balans GR DG&J

Balans per 31 december 2023 (bedragen x € 1,-)				
ACTIVA	**2023**		**2022**	
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa		**528.388**		**607.921**
Investeringen met economisch nut				
overige investeringen met een economisch nut	528.388		607.921	
Financiële vaste activa		**23.160**		**24.608**
Overige langlopende leningen	23.160		24.608	
TOTAAL VASTE ACTIVA		**551.548**		**632.529**
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraden		**51.583**		**57.266**
Gereed product en handelsgoederen	51.583		57.266	
Uitzettingen met				
een rentetypische looptijd < 1 jaar		**27.463.483**		**10.652.038**
Vorderingen op openbare lichamen	1.638.539		1.339.051	
Rekening-courantverhouding met het Rijk	25.426.046		9.002.711	
Overige vorderingen	398.898		310.276	
Liquide middelen		**0**		**3.357.686**
Kas				
Banken	0		3.357.686	
Overlopende activa		**6.303.163**		**19.983.856**
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**33.818.229**		**34.050.846**
TOTAAL ACTIVA		**34.369.778**		**34.683.375**

Balans per 31 december 2023

(bedragen x € 1,-)

PASSIVA	2023		2022	
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen		**2.676.240**		**1.932.591**
Reserves:				
Algemene reserve	471.988		500.000	
Overige bestemmingsreserves	1.402.723		1.460.604	
Gerealiseerd resultaat volgend uit het ovz van baten en last	801.529		-28.012	
Voorzieningen		**691.646**		**489.151**
Overige voorzieningen	691.646		489.151	
Vaste schulden				
met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar		**0**		**0**
Onderhandse leningen van:				
Overige binnenlandse sectoren	0		0	
TOTAAL VASTE PASSIVA		**3.367.886**		**2.421.743**
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto vlottende schulden				
met een rentetypische looptijd < 1 jaar		**3.791.637**		**2.210.169**
Overige kasgeldleningen	0		0	
Banksaldi	1.888.771		0	
Overige schulden	1.902.866		2.210.169	
Overlopende passiva		**27.210.255**		**30.051.464**
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**31.001.892**		**32.261.632**
TOTAAL PASSIVA		**34.369.778**		**34.683.375**

4.2 Het overzicht van baten en lasten

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2023*			Realisatie 2023			Afwijking 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Publieke gezondheid	19.917	19.917	0	18.182	18.302	119	1.735	-1.616	119
Veilig Thuis	7.853	7.853	0	7.553	7.857	303	300	4	303
Onderwijs en aansluiting arbeidsmarkt	2.927	2.927	0	2.946	2.893	-53	-19	-34	-53
Jeugd(-gezondheidszorg)	13.092	13.092	0	13.078	13.092	14	14	0	14
Kennisprogramma	1.134	1.134	0	1.029	1.175	146	105	41	146
Serviceorganisatie Jeugd	130.619	130.619	0	134.020	134.020	0	-3.401	3.401	0
Algemene dekkingsmiddelen	14.320	14.470	150	13.082	13.296	214	1.238	-1.174	64
Saldo baten en lasten	***189.861***	***190.011***	***150***	***189.890***	***190.633***	***744***	***-28***	***622***	***593***
Mutaties reserves	0	58	58	0	58	58	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	***189.861***	***190.069***	***208***	***189.890***	***190.691***	***802***	***-28***	***622***	***593***

Het resultaat van SOJ is als vordering van SOJ op de gemeente in de jaarstukken verwerkt, waardoor dit niet in bovenstaande tabel tot uitdrukking komt.

In paragraaf 2 Programmaverantwoording is per onderdeel op hoofdlijnen een toelichting gegeven op bovenstaande afwijkingen. Daarnaast is in paragraaf 2, specifiek paragraaf 2.4, een specificatie opgenomen van de algemene dekkingsmiddelen.

4.2.1 Overzicht van incidentele baten en lasten

De provincie Zuid-Holland toetst de gemeenten op duurzaam financieel evenwicht. Een belangrijk criterium hierbij is dat er sprake moet zijn van materieel evenwicht, wat inhoudt dat de structurele lasten ten minste worden gedekt door structurele baten. Incidentele baten en lasten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om (meerjarige) projecten of subsidies als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. eindig doel hebben.

In 2023 waren er geen incidentele baten en lasten.

4.2.2 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

DG&J kent geen structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

4.3 Taakvelden

Met ingang van 2018 zijn gemeenschappelijke regelingen verplicht om de begroting/jaarrekening, naast de inrichting die zij zelf kiest, ook op basis van verplichte taakvelden te presenteren. Door op deze wijze de begroting/jaarrekening te presenteren kan de begroting worden vergeleken met andere openbare lichamen. In totaal zijn negen hoofdtaakvelden te onderscheiden. Voor de GR DG&J is een beperkt aantal hoofdtaakvelden daadwerkelijk van toepassing. In bijlage 4 is weergegeven welk onderdeel van de jaarstukken aan welk taakveld toegerekend wordt. De negen taakvelden zijn:

0. Bestuur en Ondersteuning
1. Veiligheid
2. Verkeer, vervoer en waterstaat
3. Economie
4. Onderwijs
5. Sport, cultuur en recreatie
6. Sociaal Domein
7. Volksgezondheid en milieu
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

(bedragen x €1.000,-)

	Taakveld	Werkelijke lasten	Werkelijke baten	Saldo
0.4	Overhead	12.796	13.590	794
0.5	Treasury	0	604	604
0.8	Overige baten en lasten	286	315	29
0.10	Mutaties reserves	0	58	58
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.946	2.893	-53
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.031	1.135	104
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	10.063	10.279	216
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	165	171	6
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	25.189	32.080	6.891
6.72b	Jeugdhulp behandeling	4.532	3.440	-1.092
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	12.797	10.886	-1.911
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	1.798	195	-1.603
6.73a	Pleegzorg	7.363	9.556	2.193
6.73b	Gezinsgericht	5.699	4.501	-1.198
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	23.967	17.943	-6.024
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	26.903	27.549	646
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	9.897	12.108	2.211
6.74c	Gesloten plaatsing	2.948	1.963	-985
6.82a	Jeugdbescherming	9.525	9.345	-180
6.82b	Jeugdreclassering	891	818	-73
7.1	Volksgezondheid	31.093	31.262	169
Totaal		**189.889**	**190.691**	**802**

In bijlage 4 zijn de baten en lasten per taakveld voor zowel de begroting als voor de jaarrekening weergegeven.

4.4 EMU-saldo

Op grond van de Europese begrotingsregels mag het landelijk EMU-tekort (het gezamenlijk tekort van het Rijk, lokale overheden en sociale fondsen) van de landen die participeren in de Economische Monetaire Unie niet boven de 3% uitkomen. Om tot een goede raming van het EMU-saldo te komen is het van belang dat ook het EMU-saldo van lokale overheden, en daarmee de GR DG&J, in de cijfers worden opgenomen. Met de vernieuwing van het BBV is het verplicht gesteld om het EMU saldo te presenteren in zowel de begroting als in de jaarstukken.

(bedragen x € 1.000)

				Jaarrekening 2023*
Mutaties (1 januari – 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	-1
			Uitzettingen	0
		Vlottende activa	Uitzettingen	16.811
			Liquide middelen	-3.358
			Overlopende activa	-13.681
	Passiva	Vaste passiva	Vaste schuld	0
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	1.581
			Overlopende passiva	-2.841
EMU saldo (Activa -/- Passiva)				1.031

**Bedragen geven de mutatie weer tussen de balansstand per 31-12-2022 en de balansstand per 31-12-2023.*

4.5 Toelichtingen

4.5.1 Grondslagen waardering en resultaatbepaling GR DG&J

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het "Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten" (BBV) daarvoor geeft. Volgens de BBV-voorschriften dient de financiële analyse op de programma's plaats te vinden in het jaarrekening gedeelte van de jaarstukken. Echter is er, voor de leesbaarheid, gekozen om deze analyse per onderdeel op te nemen in het jaarverslag (hoofdstuk 2 Programma's) van de jaarstukken, per programma onder het kopje "wat heeft het gekost?".

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden meegenomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten als ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende verlofaanspraken en dergelijke.
Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van jaarlijks gelijkblijvend volume, wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenbegroting, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) wordt wel een verplichting opgenomen.

Vaste activa

Materiële vaste activa

De GR DG&J beschikt uitsluitend over materiële vaste activa met een economisch nut. Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf het jaar van oplevering dan wel het eerste moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

Bij investeringen die bestaan uit onderdelen met een verschillende economische levensduur gebruiken we verschillende afschrijvingstermijnen. Dit wordt de componentenmethode genoemd.

De nota activeren en afschrijven is in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 22 december 2022 vastgesteld.

Financiële vaste activa

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's worden, indien aanwezig, gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs, zal afwaardering plaatsvinden. Financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vlottende activa

Voorraden

De grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen historische inkoopprijzen. De als 'onderhanden werken' opgenomen producten zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals het aantal bestede uren tegen integrale kostprijs).

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserves, bestemmingsreserves en het gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten. Het gerealiseerd resultaat van voorgaand jaar is conform het betreffende besluit van het Algemeen Bestuur verwerkt in de algemene en bestemmingsreserves.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

4.5.2 Toelichting op de balans per 31 december 2023

Activa

Materiële vaste activa

(bedragen x €1,-)

Omschrijving	Waarde ultimo 2022	Investering	Des-investering	Afschrijvingen	Waarde ultimo 2023
Machines, apparaten en installaties	607.921	0	0	79.534	528.387
Totaal	607.921	0	0	79.534	528.387

De afschrijvingen houden verband met de investeringen in materiële vaste activa in het pand aan de Karel Lotsyweg 40 in Dordrecht. In 2023 heeft de reguliere afschrijving op deze investeringen plaatsgevonden.

Financiële vaste activa

(bedragen x €1,-)

Omschrijving	Saldo 31-12-2022	Investering	Aflossing	Herwaardering	Saldo 31-12-2023
Stichting Breedband	24.608	0	1.447	0	23.160
Totaal	24.608	0	1.447	0	23.160

De investeringen in de financiële vaste activa hebben betrekking op DG&J, het betreft het een in 2009 verstrekte lening aan de Stichting Breedband. Daar de GR DG&J geen belang heeft in de Stichting Breedband, is destijds gekozen voor een lening constructie. De hoofdsom van de lening bedroeg € 103.139. Hiervan is inmiddels € 79.979 afgelost.

Voorraden

(bedragen x €1,-)

Omschrijving	Waarde ultimo 2022	Waarde ultimo 2023
Dienst Gezondheid en Jeugd	57.266	51.583

Het betreft hier de voorraad reizigersvaccins en reizigersartikelen.

Uitzettingen met een rente-typische looptijd < 1 jaar

((bedragen x €1,-)

Uitzettingen met een rente-typische looptijd < 1 jaar	Saldo 31-12-2023	Voorziening oninbaarheid	Gecorrigeerd 31-12-2023	Gecorrigeerd 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	1.638.539	0	1.638.539	1.339.051
Rekening-courantverhouding met het Rijk	25.426.046	0	25.426.046	9.002.711
Overige vorderingen	398.898	0	398.898	310.276
Totaal	27.463.483	0	27.463.483	10.652.038

De vorderingen op openbare lichamen betreft hoofdzakelijk openstaande vorderingen van DG&J (1,0 mln.) op gemeenten. Daarnaast betreft het hier vorderingen op de gemeenten in verband met door te schuiven BTW bij SOJ (BCF € 0,3 mln.).

De rekeningcourant verhouding met het Rijk heeft betrekking op het schatkistbankieren hetgeen wettelijk is voorgeschreven (Wet FIDO). De treasury afdeling van het Servicecentrum Drechtsteden houdt toezicht op zowel de bankrekeningen als de rekening-courant Schatkistbankieren. Het saldo is in 2023 aanzienlijk gestegen, dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de afbouw van de onderhanden werk financiering van aanbieders bij SOJ.

De overige vorderingen hebben betrekking op DG&J, het gaat hier hoofdzakelijk om nog te ontvangen subsidies.

Liquide middelen

(bedragen x €1,-)

Omschrijving	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2022
a. Kas	0	0
b. Banken	0	3.354.747
c. Kruisposten – pintransacties	0	2.939
Totaal	0	3.357.686

Bij het verplicht schatkistbankieren mag DG&J een bedrag van 2% van het begrotingstotaal aan lasten na bestemming, dus inclusief de stortingen in reserves (bij aanvang van het begrotingsjaar) buiten de Schatkist houden, het zogenoemde drempelbedrag. Het drempelbedrag mag als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden worden. In onderstaande tabel staat per kwartaal aangegeven wat het gemiddelde positieve banksaldo was. Hieruit blijkt dat in 2023 binnen het drempelbedrag van € 3,4 miljoen is geopereerd.

(bedragen x € 1,-)

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Bedrag	2.230.695	1.495.829	2.472.773	1.737.633

Overlopende activa

(bedragen x €1,-)

Omschrijving	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2022
Vooruitbetaalde bedragen	1.278.709	1.634.322
Nog te ontvangen bedragen	5.024.454	18.349.534
Totaal	6.303.163	19.983.856

De vooruitbetaalde bedragen hebben grotendeels betrekking op voorschotten aan zorgaanbieders (SOJ € 1,1 mln.). Deze voorschotten betreffen onderhanden werk financiering voor zorgaanbieders.

De post nog te ontvangen bedragen bestaat voor € 4,4 mln. uit nog niet gefactureerde bedragen van SOJ aan gemeente, betreffende de eindafrekening over 2023 enerzijds en door te belasten zorgkosten op basis van het woonplaatsbeginsel.

Door DG&J is ook nog een bedrag te ontvangen van € 0,6 mln.. Dit bestaat voor € 0,2 mln. uit de nog te ontvangen rentevergoeding van het schatkistbankieren over het 4de kwartaal van 2023. De overige nog te ontvangen bedragen zijn € 0,4 mln. en betreffen voornamelijk nog te vorderen subsidie afwikkelingen over 2023.

Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen op de balans van de GR DG&J bestaat uit de volgende onderdelen:

(bedragen x €1,-)

Omschrijving	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2022
Algemene reserve	471.987	500.000
Bestemmingsreserves	1.402.723	1.460.603
Resultaat na bestemming volgens rekening	801.529	-28.012
Totaal	2.676.239	1.932.591

In onderstaande tabel is het verloop van de reserves weergegeven.

(bedragen x €1,-)

	Saldo 01-01-2023	Toevoeging	Onttrekking/ Overdracht	Resultaat-bestemming 2022	Saldo 31-12-2023
Algemene reserve	500.000			-28.012	471.987
Totaal algemene reserve	500.000			-28.012	471.987
Reserve frictiekosten uittreding Leerdam/Zederik	1.460.603		57.881		1.402.723
Totaal bestemmingsreserves	1.460.603		57.881		1.402.723
Totaal reserves	**1.960.604**	**0**	**57.881**	**-28.012**	**1.874.710**

Algemene reserve DG&J
De omvang van de algemene reserve bedraagt per 31-12-2023 € 471.987. In 2023 is het nadelig jaarrekeningresultaat over 2022 (€ 28.012) ten laste van de algemene reserve gebracht.

Reserve frictiekosten uittreding Leerdam/Zederik
Per 1 januari 2019 zijn de gemeenten Leerdam en Zederik met de Utrechtse gemeente Vianen samen gegaan in de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden. Dit heeft ertoe geleidt dat deze twee gemeenten geen onderdeel meer zijn van de GR DG&J. Naast dat de gemeenschappelijke regeling zelf hierop aangepast diende te worden, heeft deze uittreding ook organisatorische gevolgen. Om de GR DG&J hier financieel voor te compenseren is vanuit de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden een bedrag van circa € 4,0 mln. ontvangen. Hiervan is € 3,0 mln. voor DG&J en € 1,0 mln. voor SOJ. In 2019 tot en met 2023 is in totaal € 1,6 mln. aan de reserve onttrokken. De stand van de totale reserve bedraagt op het einde van 2023 € 1,4 mln., dit bedrag komt geheel ten gunste van DG&J.

Voorzieningen

(bedragen x €1,-)

Omschrijving	Waarde 1-1-2023	Toevoeging	Vrijval	Aanwen-dingen	Saldo 31-12-2023
Voorz. frictiekosten bovenformatieven 2013	372.553	77.876		57.437	392.992
Voorzieningen bovenformatieven 2015	38.158	4.059		42.217	0
Voorziening spaarverlof	78.440	123.929			202.369
Voorziening bovenwettelijk verlof	0	96.285			96.285
Totaal Voorzieningen	489.151	302.149	0	99.654	691.646

Bovenformatieven 2013
Vanuit de reorganisatie 2013 zijn medewerkers bovenformatief geplaatst. Grotendeels zijn deze medewerkers inmiddels elders werkzaam. Niet voor alle medewerkers was het van werk naar werk traject echter succesvol. Een aantal van deze medewerkers is ontslagen en heeft een WW-uitkering aangevraagd. DG&J is risicodrager wat betreft de WW. Dit betekent dat de WW-lasten door het UWV (en eventuele aanvulling door APG) bij DG&J in rekening worden gebracht, de lasten hiervan waren in 2023 € 57.437.

(bedragen x €1,-)

	Bedrag
Voorziening per 31-12-2022	372.553
Kosten 2023	57.437
Restant voorziening	***315.116***
Kosten 2024 tot en met 2030	392.992
Omvang voorziening per 31-12-2023	***315.116***
Mutatie voorziening	**77.876**

Op basis van de verwachte pensioendatum heeft in 2023 een bijstelling van de voorziening plaats moeten vinden van € 77.876. Met de aanvullende storting in deze voorziening kan aan de verwachte toekomstige verplichtingen worden voldaan.

Bovenformativiteit 2015
In 2015 is er opnieuw gereorganiseerd en is met name de topstructuur gewijzigd. Als gevolg hiervan is afscheid genomen van zeven medewerkers. Vijf van hen zijn inmiddels elders werkzaam. Twee medewerkers zitten (deels) in de WW.

(bedragen x €1,-)

	Bedrag
Voorziening per 31-12-2022	38.158
Kosten 2023	42.217
Restant voorziening	***-/- 4.049***
Kosten 2023 tot en met 2023	0
Omvang voorziening per 31-12-2023	***-/- 4.049***
Mutatie voorziening	***-/- 4.049***

Ter dekking van de lasten als gevolg van deze reorganisatie is door de gemeenten een bedrag van € 1,925 mln. beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn niet daadwerkelijk opgehaald bij de gemeenten, maar is in de administratie verwerkt als een vordering op de gemeenten. Jaarlijks wordt op deze vordering ingelopen met de lasten, zoals deze daadwerkelijk in het jaar zijn gemaakt. De jaarlasten voor 2023 bedragen € 42.217. Deze lasten worden bij de deelnemende gemeenten in rekening gebracht. De voormalige gemeenten Leerdam/Zederik hebben bij hun uittreding hun aandeel afgekocht. Rekening houdende met deze bijdrage, resteert voor de deelnemende gemeenten een bedrag van € 38.636. In 2023 zijn de laatste frictiekosten gemaakt, de voorziening kan worden opgeheven.

In onderstaande tabel is het verloop van de vordering weergegeven.

(bedragen x €1,-)

Aanvang vordering	**1.925.000**
Jaarschijf 2015	215.048
jaarschijf 2016	411.909
Jaarschijf 2017	226.834
Verlaging 2017	422.913
Jaarschijf 2018	128.587
Jaarschijf 2019	94.419
Verlaging 2019	145.865
Jaarschijf 2020	66.353
Verlaging 2020	63.773
Jaarschijf 2021	54.986
Jaarschijf 2022	38.158
Jaarschijf 2023	42.217
Restant	**13.938**

Voorziening spaarverlof
Vanaf 1 januari 2022 is het voor medewerkers mogelijk om een spaarverlof op te bouwen. Wij zijn verplicht, volgens de BBV voorschriften, om voor deze uren een voorziening te vormen. Op basis van de saldi per 31.12.2023 is in 2023 € 123.929 in deze voorziening gestort.

Voorziening bovenwettelijk verlof
Het saldo van niet opgenomen bovenwettelijk verlof stijgt. Het saldo heeft eind 2023 een dusdanige omvang, dat hier volgens de BBV voorschriften een voorziening voor moet worden gevormd.

Beide voorzieningen hebben tot doel om de continuïteit van de bedrijfsvoering te kunnen borgen op het moment dat medewerkers aanspraak gaan doen op het opgebouwde verlof.

Netto vlottende schulden met een rente-typische looptijd < 1 jaar

(bedragen x €1,-)

Omschrijving	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2022
Kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	1.888.771	0
Overige schulden	1.902.866	2.210.169
Totaal	3.791.637	2.210.169

De overige schulden hebben betrekking op zowel DG&J als op SOJ. Het betreffen hier voornamelijk de kosten van inhuurkrachten voor verrichte arbeid in 2023. De betaling heeft in 2024 plaatsgevonden.

Overlopende passiva

(bedragen x €1,-)

Omschrijving	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2022
Vooruit ontvangen bedragen	0	0
Nog te betalen bedragen	24.541.362	28.636.756
Vooruit ontvangen bedragen van Europese en Nederlandse overheden	2.668.893	1.414.708
Totaal	27.210.255	30.051.464

De nog te betalen bedragen hebben voornamelijk betrekking op SOJ (€ 20,6 mln.) en heeft betrekking op nog te betalen bedragen aan zorgaanbieders. Deze post is bepaald op basis van de opgegeven productieverantwoording waar vervolgens de gefactureerde bedragen op in mindering zijn gebracht
Het nog te betalen bedrag voor DG&J bedraagt € 3,9 mln. dit bedrag bestaat uit € 1,3 mln. nog te betalen loonbelasting over 2023 en € 2,6 mln. aan overige nog te betalen bedragen. Deze laatste post betreft voornamelijk nog te betalen inhuurkosten over 2023.

In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van de vooruit ontvangen bedragen van Europese en Nederlandse overheden. Het betreft hier middelen die zijn ontvangen waarvan de feitelijke besteding in de toekomstige jaren zal plaatsvinden.

(bedragen x €1,-)

Omschrijving	Saldo 1-1-2023	Toevoeging	Aanwending	Saldo 31-12-2023
Gezondheidsmonitoren (DG&J)	82.708	26.896		109.604
Transformatiefonds (SOJ)	379.054		264.410	114.644
Aandeel bovenformatieven Leerdam/Zederik (DG&J)	18.396		4.764	13.632
Jeugdgezondheidsbevordering (DG&J)	445.988	1.831.284	1.919.303	357.969
RMC 2021-2024 (DG&J)	252.897	350.016		602.913
Subsidie ZonMW (DG&J)	235.665		77.650	158.015
Regionale Kenniswerkplaats Onbegrepen Gedrag		158.015	117.229	40.786
Inzet ervaringsdeskundige		165.000	150.000	15.000
COVID-19		1.072.248		1.072.248
Project Dordt-West		110.000	29.378	80.622
Watertappunten		26.801	9.331	17.470
Opleidingskosten SPUK-VIP		75.084	16.685	58.399
Afrekening subsidie Veilig Thuis		27.591		27.591
Totaal	1.414.708	3.842.935	2.588.750	2.668.893

Niet uit de balans blijkende financiële rechten en verplichtingen

De GR DG&J heeft de navolgende langlopende verplichtingen:

- Huurovereenkomst Karel Lotsyweg 40 (€ 436.000 per jaar)
  (loopt af per 30-11-2030).
- Huurovereenkomst Johan de Wittstraat (€ 156.000 per jaar)
  (loopt af per 31-08-2025).
- Huurovereenkomst Gorinchem (€ 7.000)
  (loopt af per 31-07-2024).
- Huurovereenkomst Oud-Beijerland (€ 18.000)
  (jaarlijkse verlening per 30-04).

In de jaarrekening zijn alleen de feitelijke jaarlasten opgenomen.

4.6 Wet normering inkomens topfunctionarissen (WNT)

Op 6 december 2011 is de wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) door de Tweede Kamer aangenomen en is met ingang van 1 januari 2013 in werking getreden. Binnen Gemeenschappelijke regelingen worden als topfunctionaris aangemerkt de leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen. Voor de GR DG&J betreft het hier het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur, de secretaris en de oud secretaris. De WNT kent een openbaarmakingsregime en een maximale bezoldigingsnorm. De maximale bezoldigingsnorm is van toepassing op topfunctionarissen die in dienstbetrekking werkzaam zijn en topfunctionarissen die niet in dienstbetrekking werkzaam zijn, maar worden ingehuurd op overeenkomst van opdracht.

Het Dagelijks Bestuur van de GR DG&J bestond uit:

Naam	Functie
H. van der Linden	Voorzitter
J.H. Blaak	Lid
E. Dansen	Lid
S. van Die	Lid

Geen van deze bestuursleden ontving een vergoeding in 2023.

Het Algemeen Bestuur van de GR DG&J bestond uit de volgende leden:

Naam	Functie
H. van der Linden	Voorzitter
G.K.C. Baggerman	Lid
J.H. Blaak	Lid
J.D. van der Borg	Lid
E. Dansen	Lid
S. van Die	Lid
R. de Meij	Lid
M. Merx	Lid
J.C. Paas	Lid
J.R. Pardo	Lid
P. Vat	Lid

Geen van deze bestuursleden ontving een vergoeding in 2023.

Conform de publicatieplicht wordt middels een voorgeschreven tabel de gegevens van de topfunctionarissen (de secretaris en indien aanwezig de griffier) gepresenteerd. De WNT is niet van toepassing op de directeur van SOJ. Deze directeur voldoet niet aan de definitie van topfunctionaris zoals gesteld door de minister van Binnenlandse Zaken. Namelijk "Er is alleen sprake van een topfunctionaris als leiding gegeven wordt aan de gehele rechtspersoon of instelling".

In 2023 hebben drie functionarissen de functie van Algemeen Directeur bekleed. De WNT informatie is hieronder opgenomen.

4.6.1 1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2023	C. Vermeer
Functiegegevens	Algemeen Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 – 30/04
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 52.336,29
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 7.509,92
Subtotaal	*€ 59.846,21*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 73.315,07
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging 2023	**€ 59.846,21**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2022	**C. Vermeer**
Functiegegevens	Secretaris/Algemeen Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 143.328
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.976
Subtotaal	*€ 166.305*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 216.000
Totale bezoldiging 2022	**€ 166.305**

Gegevens 2023	P.W.J. van Hattem
Functiegegevens	Waarnemend Algemeen Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/05 – 14/05
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 4.184,97
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 801,53
Subtotaal	*€ 4.986,50*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 8.553,42
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging 2023	**€ 8.553,42**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

4.6.2 1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Gegevens 2023	E.S. Schurink	
Functiegegevens	Algemeen Directeur	
Kalender jaar	2023	2022
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	15/05 t/m 31/12	N.v.t.
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	8	N.v.t.
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	996	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 212,00	€ 206,00
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 221.800,00	n.v.t.
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 221.152,00	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 113.760,74	n.v.t.
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 113.760,74	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	
Bezoldiging	**€ 113.760,74**	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

4.7 Subsidierelaties

DG&J voert voor een aantal partijen werkzaamheden uit waarvoor een subsidie wordt verstrekt. De verantwoording van deze subsidies verloopt via de jaarstukken van DG&J en de daarbij behorende verklaring van de accountant. Deze manier van verantwoorden bij de jaarstukken is afgestemd met de centrumgemeenten Dordrecht en Nissewaard. Zie voor de detailoverzicht bijlage 2 & 3.

Voor de door de gemeente Dordrecht verleende subsidies is in totaal € 4.065.094 beschikt en € 4.095.948 werkelijk ingezet. Voor de door de gemeente Nissewaard verleende subsidie is € 642.513 beschikt en is € 647.755 werkelijk ingezet.

In de bijlagen zijn de specificaties van de verantwoording van de subsidies opgenomen. De centrumgemeenten ontvangen separaat van de jaarstukken een uitgebreide inhoudelijke en financiële verantwoording.

4.8 COVID-19 meerkosten – COVID-19 SPUK

Ook in 2023 zijn de GGD'en geconfronteerd met extra kosten in verband met het bestrijden en beheersen van COVID-19. Hierbij moet gedacht worden aan personele inzet (testen, BCO en vaccineren), huur en inrichting van locaties en het verrichten van testen en het vaccineren. Voor DG&J gaat het om totaal circa € 9,9 mln.. Alle kosten zijn vergoed door het Ministerie van VWS. In 2023 waren drie regelingen van kracht:

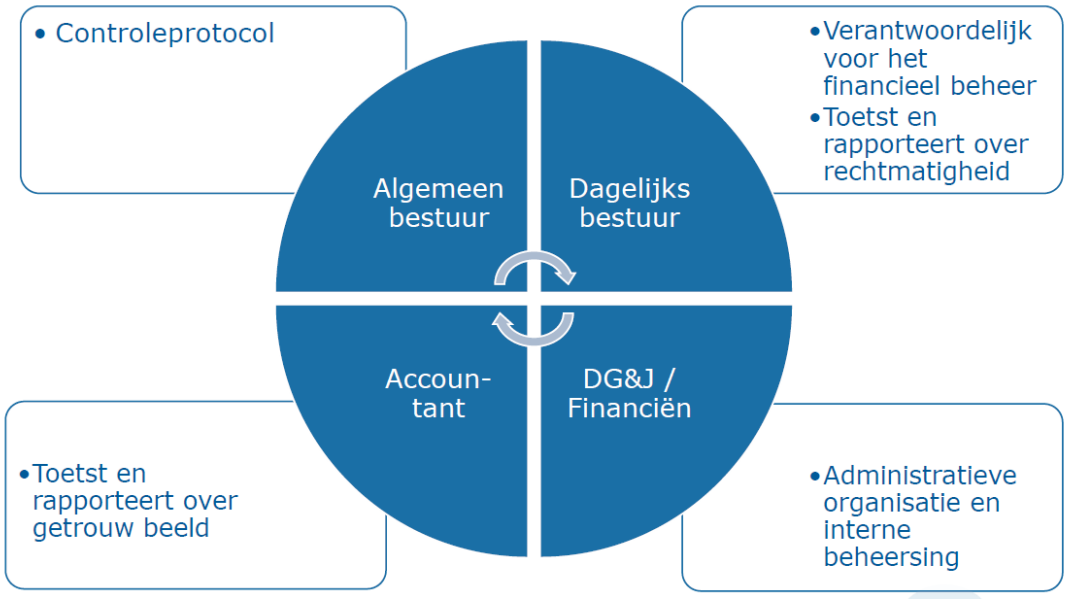
- Meerkostenregeling (tot 1 juli 2023) – kosten € 6,4 mln..
- Uitloop meerkostenregeling (van 1 juli tot en met 31 december 2023) – kosten € 0,3 mln..
- SPUK (van 1 juli tot en met 31 december 2023) – kosten € 3,2 mln..

4.9 Rechtmatigheid

4.9.1 Inleiding

Rechtmatig handelen is voor een overheidsorganisatie belangrijk; een overheid hoort te voldoen aan wet- en regelgeving. Daarom geeft sinds de introductie van het Besluit begroting en verantwoording (‘BBV’) in 2004 de accountant jaarlijks bij de jaarstukken van een gemeenschappelijke regeling een verklaring over het getrouw beeld én over de rechtmatigheid. De invoering van dit rechtmatigheidsoordeel leidde tot opschoning van de eigen verordeningen van de gemeenschappelijke regelingen en gaf een impuls aan een verbetering van het financieel beheer bij gemeenschappelijke regelingen. Bij de evaluatie van het besluit BBV in 2013 heeft de commissie BBV een advies gegeven aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken om de verantwoordelijkheid voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording neer te leggen bij het Dagelijks Bestuur. Dit is overgenomen door de commissie Depla en is onderdeel van de wetswijziging. Dit betekent dat met ingang van de jaarrekening 2023 het Dagelijks Bestuur een verantwoording af moet leggen over de rechtmatigheid. Dit past in de tijdgeest waarin de verantwoordelijkheid gelegd wordt waar deze hoort. Het Dagelijks Bestuur is zich hierdoor nog meer bewust van haar verantwoordelijkheid te zorgen voor een goed financieel beheer, inclusief bijbehorende verordeningen. De accountant controleert nog wel de verantwoording van het Dagelijks Bestuur aangezien deze feitelijk een (financiële) toelichting is op de staat van baten en lasten en de balans. Daarmee zijn voor het Algemeen Bestuur waarborgen ingebouwd dat het Dagelijks Bestuur niet zomaar de verantwoording kan opstellen en afgeven. Het Dagelijks Bestuur, het Algemeen Bestuur, de auditcommissie en het Directieteam zijn in 2022 en 2023 op enkele momenten geïnformeerd over de bovenstaande wijziging.

Schematisch ziet e.e.a. er als volgt uit:

In de jaarstukken 2023 legt het Dagelijks Bestuur voor de eerste keer verantwoording af over de rechtmatigheid. Er wordt hierbij getoetst op drie criteria:

- Begrotingscriterium;
- Voorwaardencriterium;
- M&O criterium.

De verantwoording door het Dagelijks Bestuur wordt afgelegd via de rechtmatigheidsverklaring (zie hieronder paragraaf 4.9.2).

Met het Dagelijks Bestuur, het Algemeen Bestuur en de auditcommissie is afgesproken om de werkzaamheden inzake rechtmatigheid 'lean en mean' in te richten.

4.9.2 Rechtmatigheidsverklaring

De rechtmatigheidsverklaring vormt een nieuw onderdeel van de jaarrekening. Op basis van de huidige inzichten, gebaseerd op de kadernota rechtmatigheid 2023 van november 2023, is onderstaande verklaring opgesteld. Op dit moment zijn wij nog bezig met de beoordeling van de inkopen over 2023, mogelijk dat de beoordeling nog leidt tot aanpassing van onderstaande verklaring. Daarnaast moet de rechtmatigheidsverklaring nog door de accountant worden gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid Dagelijks Bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het Dagelijks Bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het Algemeen Bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en

gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het Algemeen Bestuur op 14 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het Algemeen Bestuur bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.898.900. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Bedragen x € 1.000

Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door bestuur vastgesteld autorisatieniveau)	€ 3.401
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	N.v.t.
2. Ongeautoriseerde reservemutaties p.s. veelal zijn dit ook getrouwe beeld fouten, die in de jaarstukken aangepast kunnen worden	N.v.t.
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan het bestuur zijn gemeld (hangt af van de intern vastgelegde spelregels in bijvoorbeeld de financiële verordening art. 212 Gemeentewet over de planning & controlcyclus, budgetafwijkingen, budgetoverheveling etc.).	N.v.t.
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	€ 3.401
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid vermelden en verwijzen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	€ 3.401
5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden (inhoudelijk hier toelichten en in de paragraaf bedrijfsvoering)	€ 0
Voorwaardencriterium	
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed.	N.v.t.
M&O criterium	
Geen bevindingen	

Er is in 2023 sprake van begrotingsonrechtmatigheden voor een bedrag van € 3.401.000. Dit bedrag ligt boven grens van € 1.898.900. In de financiële verordening (vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 8 juni 2023) is in artikel 8 lid 4 vastgelegd dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Er zijn voorwaarden waardoor afwijkingen als acceptabel worden beschouwd. Deze voorwaarden zijn vastgelegd in de financiële verordening en zijn:

1. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
2. Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.

3. De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.
4. Passend binnen het bestaand beleid.

Naar het oordeel van het Dagelijks Bestuur vallen alle begrotingsonrechtmatigheden onder minimaal één van bovenstaande vier punten.

In de paragraaf bedrijfsvoering (paragraaf 3.4) is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het Algemeen Bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het Dagelijks Bestuur ook beschreven welke actie hij onderneemt om, indien noodzakelijk, vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

5 Vaststelling

Dagelijks Bestuur

Als concept jaarstukken vastgesteld en aangeboden aan het Dagelijks Bestuur op 27 juni 2024.

Het Dagelijks Bestuur van de GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid,

De secretaris,
E. Schurink

De voorzitter,
H. van der Linden

Algemeen Bestuur

Vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid in de openbare vergadering van 11 juli 2024.

De secretaris,
E. Schurink

De voorzitter,
H. van der Linden

6 Controleverklaring

Volgt na de accountantscontrole!

Bijlagen

1 Inwoner- en leerlingenbijdrage 2023

Met ingang van het begrotingsjaar 2021 is de inwonerbijdrage gebaseerd op de bijdrageverordening zoals deze op 16 mei 2019 in het Algemeen Bestuur is vastgesteld. Doel van de vernieuwde systematiek is om de bijdrage van de deelnemers op een zo eenvoudige, objectieve en kosten efficiënte manier vast te stellen waarbij een verdeelsleutel wordt gehanteerd die aansluit bij de doelgroep. Om financiële effecten van deze verordening geleidelijk bij gemeenten te laten landen, is afgesproken om een ingroeimodel te hanteren tot en met 2023. Vanaf 2023 zijn de begroting en de jaarstukken volledig op basis van de nieuwe systematiek opgesteld.

1.1 Inwonerbijdrage 2023 begroting versus jaarrekening

Hieronder is inzichtelijk gemaakt wat de bijdrage per gemeente was bij de begroting en wat de bijdrage wordt op basis van de jaarrekeningcijfers 2023.

Gemeenten	Begroting 2023			Jaarrekening 2023	Verschil		
	Basis	Begrotingswijz. *1	Totaal	Totaal	Bedrag	Procentueel	Te betalen - te ontvangen
Alblasserdam	1.258.213	109.759	1.367.972	1.368.088	116	0,01%	te betalen
Dordrecht	7.485.068	712.987	8.198.054	8.196.875	-1.180	-0,01%	te ontvangen
Gorinchem	2.335.117	218.635	2.553.753	2.553.450	-303	-0,01%	te ontvangen
Hardinxveld-Giessendam	1.114.457	93.593	1.208.050	1.208.182	132	0,01%	te betalen
Hendrik-Ido-Ambacht	1.926.929	159.865	2.086.794	2.087.169	375	0,02%	te betalen
Hoeksche Waard	4.719.323	411.208	5.130.531	5.131.049	518	0,01%	te betalen
Molenlanden	2.589.140	217.920	2.807.060	2.807.627	567	0,02%	te betalen
Papendrecht	1.852.313	167.496	2.019.809	2.019.929	120	0,01%	te betalen
Sliedrecht	1.616.172	145.779	1.761.952	1.761.873	-79	0,00%	te ontvangen
Zwijndrecht	2.731.268	253.138	2.984.406	2.984.140	-266	-0,01%	te ontvangen
Totaal	**27.628.001**	**2.490.380**	**30.118.381**	**30.118.381**	**0**		

**1 De begrotingswijzigingen hebben betrekking op:*

- *OGGZ Meldpunt Zorg en Overlast en Seksuele gezondheid (Algemeen Bestuur 7 juli 2023, bij vaststelling begroting 2023).*
- *Herziene begroting 2023 (Algemeen Bestuur 6 april 2023).*
- *Tijdelijke uitbreiding capaciteit LVS (Algemeen Bestuur 6 april 2023).*

Bij de vaststelling van de jaarstukken 2023 wordt ook de werkelijke bijdrage over 2023 vastgesteld e.e.a. conform de bijdrageverordening.

1.2 Gemeentelijke bijdrage per product

In onderstaande tabel wordt uiteengezet hoe de bijdrage per product is opgebouwd.

Taakveld	Product	Verdeelsleutel	Totaal	Alblasserdam	Dordrecht	Gorinchem	Hardinxveld-Giessendam	Hendrik-Ido-Ambacht	Hoeksche Waard	Molenlanden	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht
7.1	Infectieziektenbestrijding	*1	1.840.970	76.947	568.818	170.896	62.192	103.148	288.736	143.307	123.437	108.329	195.161
7.1	SOA/Sense	*1	-30.319	-1.267	-9.368	-2.815	-1.024	-1.699	-4.755	-2.360	-2.033	-1.784	-3.214
7.1	TBC	*1	467.884	19.556	144.565	43.433	15.806	26.215	73.382	36.422	31.371	27.532	49.600
7.1	Reizigers	*1	-28.042	-1.172	-8.664	-2.603	-947	-1.571	-4.398	-2.183	-1.880	-1.650	-2.973
7.1	Medische Milieukunde	*1	385.823	16.126	119.211	35.816	13.034	21.617	60.512	30.034	25.869	22.703	40.901
6.1	Toezicht Kinderopvang	*1	603.276	25.215	186.399	56.002	20.380	33.801	94.617	46.961	40.450	35.499	63.953
6.1	Toezicht WMO	*1	132.502	5.538	40.940	12.300	4.476	7.424	20.781	10.314	8.884	7.797	14.046
7.1	Gezondheidsbevordering	*2	2.184.732	92.691	637.923	194.239	78.317	131.035	367.671	183.169	148.485	126.120	225.082
7.1	Crisisorganisatie	*1	143.763	6.009	44.420	13.345	4.857	8.055	22.548	11.191	9.639	8.460	15.240
7.1	OGGZ	*1	839.606	35.093	259.419	77.940	28.364	47.042	131.683	65.358	56.295	49.405	89.006
7.1	Covid-19 meerkostenregeling	*1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.81	Veilig Thuis Volwassenen	*1	-4.699	-196	-1.452	-436	-159	-263	-737	-366	-315	-277	-498
6.82	Veilig Thuis Jeugd	*1	4.628.938	193.476	1.430.236	429.702	156.376	259.355	725.997	360.332	310.369	272.382	490.712
6.82	Crisisdienst	*1	1.031.380	43.109	318.673	95.742	34.842	57.787	161.760	80.286	69.154	60.690	109.336
4.3	Leerplicht	*3	2.284.608	111.658	544.292	175.458	103.094	185.273	418.866	247.821	156.618	131.124	210.405
4.3	RMC	*1	222.613	9.305	68.782	20.665	7.520	12.473	34.914	17.329	14.926	13.099	23.599
7.1	Jeugdgezondheidszorg	*4	13.160.465	641.754	3.155.975	1.024.445	604.878	1.071.137	2.385.818	1.404.483	877.470	769.760	1.224.744
7.1	Kennisprogramma	*1	1.269.469	53.060	392.237	117.844	42.886	71.127	199.102	98.820	85.118	74.700	134.576
0.4	Overhead	*1	-479.422	-20.038	-148.131	-44.505	-16.196	-26.862	-75.192	-37.320	-32.145	-28.211	-50.823
0.4	Overhead Covid-19 meerkostenregeling	*1	460.000	19.227	142.130	42.702	15.540	25.773	72.146	35.808	30.843	27.068	48.764
0.5	Financiering	*1	-78.442	-3.279	-24.237	-7.282	-2.650	-4.395	-12.303	-6.106	-5.260	-4.616	-8.316
0.8	Algemene baten en lasten	*1	281.747	11.776	87.053	26.154	9.518	15.786	44.189	21.932	18.891	16.579	29.868
0.8	Resultaat	*1	801.529	33.502	247.654	74.406	27.078	44.909	125.711	62.394	53.742	47.165	84.970
			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Totaal		**30.118.381**	**1.368.088**	**8.196.875**	**2.553.450**	**1.208.182**	**2.087.169**	**5.131.049**	**2.807.627**	**2.019.929**	**1.761.873**	**2.984.140**

Toelichting op de verdeelsleutels

*1 Aandeel op basis van aandeel gemeentefonds

*2 Aandeel op basis van aandeel gemeentefonds, met uitzondering van "Samen voor Gezond" (op basis van een bijdrage per inwoner)

*3 Aandeel op basis van aantal leer- en kwalificatieplichtingen 5 tot en met 17 jaar

*4 Aandeel op basis van aantal jeugdigen 0 tot en met 18 jaar

1.3 Gehanteerde verdeelsleutels

Hieronder wordt een toelichting gegeven op de gehanteerde verdeelsleutels. Bij de jaarrekening worden dezelfde verdeelsleutels gebruikt als bij de begroting.

1.3.1 Gemeentefonds

Betreft hier de uitkering in het gemeentefonds voor het jaar 2023, gebaseerd op de septembercirculaire 2021.

Gemeenten	Gemeentefonds	Aandeel
Alblasserdam	30.339.690	4,18%
Dordrecht	224.281.101	30,90%
Gorinchem	67.383.300	9,28%
Hardinxveld-Giessendam	24.521.978	3,38%
Hendrik-Ido-Ambacht	40.670.478	5,60%
Hoeksche Waard	113.846.589	15,68%
Molenlanden	56.505.160	7,78%
Papendrecht	48.670.208	6,70%
Sliedrecht	42.713.346	5,88%
Zwijndrecht	76.950.508	10,60%
Totaal	**725.882.359**	**100%**

1.3.2 Jeugdigen en leerplichtigen

Betreft hier het aantal jeugdigen en leerplichtigen per 1-1-2021.

Gemeenten	0 tot en met 18 jaar	Aandeel		5 tot en met 17 jaar	Aandeel
Alblasserdam	4.838	4,88%		3.390	4,89%
Dordrecht	23.792	23,98%		16.525	23,82%
Gorinchem	7.723	7,78%		5.327	7,68%
Hardinxveld-Giessendam	4.560	4,60%		3.130	4,51%
Hendrik-Ido-Ambacht	8.075	8,14%		5.625	8,11%
Hoeksche Waard	17.986	18,13%		12.717	18,33%
Molenlanden	10.588	10,67%		7.524	10,85%
Papendrecht	6.615	6,67%		4.755	6,86%
Sliedrecht	5.803	5,85%		3.981	5,74%
Zwijndrecht	9.233	9,31%		6.388	9,21%
Totaal	**99.213**	**100%**		**69.362**	**100%**

2 Verantwoording subsidie gemeente Dordrecht

(bedragen x €1,-)

Subsidieonderdeel	Deelproduct	Beschikt	Werkelijk	Verschil
Veilig Thuis	Volwassenen	1.485.202	1.489.672	-4.470
Veilig Thuis	Jeugd	1.225.861	1.243.740	-17.879
Veilig Thuis	Netwerk aanpak seksueel geweld	7.500	7.500	0
OGGZ	Procesregie stedelijk netwerk	88.112	88.112	0
OGGZ	Secretariële ondersteuning stedelijk netwerk	19.917	19.917	0
OGGZ	Procesregie Toegang	265.148	265.148	0
OGGZ	Secretariële ondersteuning Toegang	29.875	29.875	0
OGGZ	Uitvoering deeltaak Nazorg ex gedetineerden	13.245	13.245	0
OGGZ	Extreme woningvervuilingen	120.406	129.360	-8.954
OGGZ	Woonadvisering (PUV)	80.672	80.672	0
Doe ff gezond	Programma	163.263	162.813	450
Team Toeleiding en Bemoeizorg (TT&B)	Programma	565.894	565.894	0
Totaal		**4.065.094**	**4.095.948**	**-30.853**

3 Verantwoording subsidie gemeente Nissewaard

(bedragen x €1,-)

Product	Prestatieafspraken	Beschikt	Werkelijk	Verschil
Veilig Thuis	Volwassenen	351.372	352.420	-1.048
Veilig Thuis	Jeugd	291.141	295.335	-4.194
Totaal		**642.513**	**647.755**	**-5.242**

4 Taakvelden

Met ingang van 2018 zijn gemeenschappelijke regelingen verplicht om de jaarstukken, naast de inrichting die zij zelf kiest, ook op basis van verplichte taakvelden te presenteren. Door op deze wijze de jaarstukken te presenten, kunnen de jaarstukken worden vergeleken met andere openbare lichamen.

(bedragen x €1.000,-)

	Taakveld	Begrote lasten*1	Begrote baten*1	Saldo*1	Werkelijke lasten	Werkelijke baten	Saldo
0.4	Overhead	11.067		-11.067	12.796	13.590	794
0.5	Treasury					604	604
0.8	Overige baten en lasten		10.793	10.793	286	315	29
0.10	Mutaties reserves		274	274		58	58
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.930	1.930	0	2.946	2.893	-53
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	874	874	0	1.031	1.135	104
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen				10.063	10.279	216
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	145	145	0	165	171	6
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	117.364	117.364	0			
6.72a	Jeugdhulp begeleiding				25.189	32.080	6.891
6.72b	Jeugdhulp behandeling				4.532	3.440	-1.092
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding				12.797	10.886	-1.911
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig				1.798	195	-1.603
6.73a	Pleegzorg				7.363	9.556	2.193
6.73b	Gezinsgericht				5.699	4.501	-1.198
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig				23.967	17.943	-6.024
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf				26.903	27.549	646
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf				9.897	12.108	2.211
6.74c	Gesloten plaatsing				2.948	1.963	-985
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	1.284	1.284	0			
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	18.322	18.322	0			
6.82a	Jeugdbescherming				9.525	9.345	-180
6.82b	Jeugdreclassering				891	818	-73
7.1	Volksgezondheid	20.136	20.136	0	31.093	31.262	169
Totaal		**171.123**	**171.123**	**0**	**189.889**	**190.691**	**802**

**1 Betreft de begrotingsbedragen exclusief begrotingswijzigingen, zie pagina 54 van de begroting 2023. Deze begrotingsbedragen zijn nog opgesteld conform de oude IV3 voorschriften.*

5 Beleidsindicatoren

Met ingang van 2018 dienen gemeenschappelijke regelingen de vanuit het BBV voorgeschreven beleidsindicatoren die betrekking hebben op de gemeenschappelijke regeling in haar begroting op te nemen. In onderstaande tabel zijn de beleidsindicatoren van de GR DG&J weergegeven.

nr.	Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting	Rekening
1	0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	0,48	0,54
2	0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	0,48	0,52
3	0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen gegevens	€ 22,28	€ 22,58
4	0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen gegevens	1,20%	38,1%
5	0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	Eigen gegevens	6,50%	6,50%
17	4. Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	0,8	0,8
18	4. Onderwijs	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	6,4	9,0
19	4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO	1,90%	2,30%
29	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	10,70%	11,70%
30	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	1,30%	1,20%
31	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,30%	0,20%

6 SiSa bijlage

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024									
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VWS	H14B	**SPUK expertisecentra jeugdhulp** SiSa tussen medeoverheden		Hieronder per regel één (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H14B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H14B/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H14B/03*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H14B/04*	Optionele toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H14B/05*	
			1	060599 Gemeente Rotterdam	€ 0	€ 0	Nee		
			2						
			15						
VWS	H26B	**Regeling specifieke uitkering randvoorwaardelijke functies jeugdhulp** SiSa tussen medeoverheden		Hieronder per regel één (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H26B/01*	Projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H26B/02*	Gedurende jaar T zijn de activiteiten verricht in het kader van de randvoorwaardelijke functie waarvoor de uitkering is ontvangen? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H26B/03*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H26B/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H26B/05*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H26B/06*
			1	060599 Gemeente Rotterdam	n.v.t.	Nee	€ 0	€ 0	Nee
			2						
			15						
				Optionele toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H26B/07*					
			1						
			2						
			15						

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VWS	H29	Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en		Naam van de pijler *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen – zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: H29/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen – Inclusief verantwoording tussen medeoverheden *Aard controle R* *Indicator: H29/03*	Plannen uitgevoerd conform uitvraag? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29/04*	Toelichting - verplicht als bij H29/04 "Nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29/05*	Zelfstandige uitvoering? (Ja/ Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29/06*
			1	Kwetsbaarheden wegnemen	€ 596.004	€ 596.004	Ja		Ja
			2	Verstevigen (boven) regionale monitoring en surveillance					
			3	Versterken wetenschappelijke kennisinfrastructuur					
			4	Samenwerking bovenregionaal niveau					
			5	Versneld opleiden	€ 76.924	€ 76.924	Ja		Ja
VWS	H29B	Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en SiSa tussen medeoverheden		Hieronder per regel één (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die GGD invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29B/01*	Naam van de pijler *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29B/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H29B/03*	Plannen uitgevoerd conform uitvraag? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29B/04*	Toelichting - verplicht als bij H29B/04 "Nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H29B/05*	
			1		Kwetsbaarheden wegnemen				
			2	50444 Gemeentelijke Gezondheidsdienst Regio Utrecht	Verstevigen (boven) regionale monitoring en surveillance	€ 34.370	Ja		
			3		Versterken wetenschappelijke kennisinfrastructuur				
			4		Samenwerking bovenregionaal niveau				
			5	50444 Gemeentelijke Gezondheidsdienst Regio Utrecht	Versneld opleiden	€ 99.601	Ja		
VWS	H33	Regeling specifieke uitkering COVID-19-vaccinatie		Besteding (jaar T) voor het in stand houden van een infrastructuur t.b.v. een basiscapaciteit voor het zetten van COVID-19 vaccinaties daarbij rekening houdend met mogelijke opschaling *Aard controle R* *Indicator: H33/01*	Besteding (jaar T) voor opschaling van de basisinfrastructuur voor het zetten van COVID-19 vaccinaties in het kader van een vaccinatiecampagne. *Aard controle R* *Indicator: H33/02*	Heeft u (met toestemming van de minister van VWS) de infrastructuur voor basiscapaciteit voor alternatieve doeleinden ingezet? (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: H33/03*	Besteding (jaar T) ten behoeve van alternatieve doeleinden (verplicht als bij voorgaande indicator 'Ja' is geselecteerd) *Aard controle D2* *Indicator: H33/04*		
				€ 899.773	€ 2.343.264		€ 81.485		

dienstGezondheid & Jeugd zhz

Karel Lotsyweg 40
Postbus 166, 3300 AD Dordrecht

078 770 8500
info@dgjzhz.nl
www.dienstgezondheidjeugd.nl

dienstGezondheid & Jeugd zhz

Begroting 2025 GR DG&J

Concept-Begroting 2025

15 april 2024

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt de begroting 2025 van GR Dienst Gezondheid & Jeugd (DG&J). Hierin leest u wat voor 2025 de doelen zijn, wat hiervoor gedaan gaat worden, hoe de resultaten meetbaar zijn en wat de begrote kosten zijn. Wij voeren de wettelijke taken op een zo effectieve en efficiënte manier uit, geven onze dienstverlening zo goed mogelijk vorm en doen dat op basis van de behoeften van gemeenten, met oog voor de maatschappelijke opgaven in de regio Zuid-Holland Zuid.

Ten tijde van het opstellen van deze begroting 2025, ligt het Meerjarenbeleidsplan 2024-2028 ter zienswijze voor. De in het Meerjarenbeleidsplan genoemde trends en ontwikkelingen zijn in ambities en leidende principes vertaald. De DG&J zal vervolgens samen met gemeente, maatschappelijke partners en inwoners in 2024 deze ambities uitwerken in een uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma zal in het najaar aan het Algemeen Bestuur worden voorgelegd.

Een belangrijke rode draad in dit uitvoeringsprogramma zijn de uitdagingen waar wij, de DG&J, en gemeenten en maatschappelijke partners, in 2025 en de jaren daarna gezamenlijk voor staan. Exogene factoren, als sterke autonome stijging van meldingen op het gebied van LVS, OGGZ en Veilig Thuis in samenhang met het ‘ravijnjaar’, maakt dat wij nog meer met elkaar de verbinding moeten zoeken. Daarnaast zien wij dat, mede door het Rijk afgedwongen, verdere intensivering van taken op het gebied van publieke gezondheid plaatsvindt (Gezond en Actief Leven Akkoord, Integraal Zorgakkoord, landelijke beleidsagenda Versterking Infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid GGD'en). Daarnaast zal de Hervormingagenda Jeugd in 2025 grotendeels zijn gerealiseerd, waarmee vergaande regionalisering en standaardisatie op Zuid-Holland Zuid niveau op het Jeugdhulp gebied heeft plaatsgevonden.

De ingezette (landelijke) ontwikkelingen moeten op termijn resulteren in een verdere versterking van preventie waardoor gezondheidsverschillen van onze inwoners worden verkleind en ontwikkelingskansen worden vergroot. Hier zetten we als DG&J samen met gemeenten, maatschappelijke partners en inwoners ons voor in! Met het vaststellen van deze begroting geven de gemeenten van Zuid-Holland Zuid aan wat van DG&J in 2025 verwacht mag worden.

Eveline Schurink
Algemeen directeur DG&J, tevens directeur Publieke Gezondheid Zuid-Holland Zuid

Inhoudsopgave

1 Samenvatting begroting GR DG&J 2025 5
1.1 Beleidsontwikkelingen 5
1.2 Beleidsvoorstellen 9
1.3 Financiële begroting 2025 18

2 Beleidsbegroting 2025 GR DG&J 20
2.1 Programma 1: Publieke Gezondheid 20
2.2 Programma 2: Veilig Thuis 30
2.3 Programma 3: Onderwijs en aansluiting arbeidsmarkt 33
2.4 Programma 4: Jeugdgezondheidszorg 37
2.5 Programma 5: Kennisprogramma 39
2.6 Programma 6: Serviceorganisatie Jeugd 40
2.7 Programma 7: Algemene Dekkingsmiddelen 48

3 Verplichte paragrafen 50
3.1 Weerstandvermogen en risicobeheersing 50
3.2 Financiële kengetallen 58
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen 59
3.4 Financiering 59
3.5 Bedrijfsvoering 60
3.6 Openbaarheidsparagraaf 65

4 Financiële begroting 67
4.1 Overzicht van baten en lasten 67
4.2 Taakvelden 70

5 Vaststelling 72
Dagelijks Bestuur 72
Algemeen Bestuur 72

6 Bijlagen 73
Bijlage 1a. Inwonerbijdrage 2025 73
Bijlage 1b. Tarieventabel 2025 76
Bijlage 2 Beleidsindicatoren 77
Bijlage 3 Verdelingsprincipe producten GR DG&J naar taakvelden 78
Bijlage 4 Meerjarenverloop van reserves, voorzieningen en investeringen 79

1 Samenvatting begroting GR DG&J 2025

1.1 Beleidsontwikkelingen

Meerjarenbeleidsplan DG&J 2024-2028 & Bestuursopdracht financiële verkenning bijdrage DG&J verminderen financiële problematiek van deelnemende gemeenten
Het Meerjarenbeleidsplan DG&J ZHZ 2024-2028 (MJP) is het koersdocument dat richting geeft aan het uitvoeren van taken door de DG&J, in samenhang en samenwerking met gemeenten. Het MJP bevat leidende principes, ambities en bestuurlijke uitgangspunten voor het uitvoeren van de hoofdopgave van de DG&J: het verminderen van gezondheidsachterstanden en vergroten van ontwikkelkansen van inwoners. Het koersdocument is tot stand gekomen in een intensief gezamenlijk proces met gemeenten. Het biedt flexibiliteit om in te spelen op ontwikkelingen, zoals de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. Naar verwachting stelt het algemeen bestuur het MJP op 6 juni 2024 definitief vast, na overweging van de ontvangen zienswijzen.

Op basis van het MJP werkt de DG&J samen met gemeenten, maatschappelijke partners en inwoners in 2024 een uitvoeringsprogramma uit. Daarin maken we concreet hoe we de komende jaren werken aan de ambities van het MJP. Deze ambities zijn:

- Excellente uitvoering van alle opgedragen taken, op basis van heldere opdrachten en met een basiscapaciteit die in evenwicht is met de omvang van de taak.
- Versterken van de voorkant (= preventie en sociaal domein), onder andere door adviseren van gemeenten op basis van data, kennis en ervaring met de uitvoering.
- Vergroten van impact voor inwoners, in samenhang met de regionale en landelijke transities en transformaties in de publieke gezondheid en het sociale domein.

De uitwerking van het uitvoeringsprogramma loopt gelijk op met de verkenning in het kader van de bestuursopdracht van de 10 gemeenten aan de DG&J, vanwege de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. In het uitvoeringsprogramma stellen we realistische doelen. Het tempo en de intensiteit waarmee we toewerken naar de stip aan de horizon, is in hoge mate afhankelijk van de beschikbare middelen en capaciteit. In het uitvoeringsprogramma landen de keuzes die we samen met gemeenten maken over de dienstverlening van de DG&J in de komende jaren. Die keuzes gaan over (1) wat gemeenten gezamenlijk (wettelijk) móeten uitvoeren, (2) wat zij gezamenlijk wíllen uitvoeren en (3) wat zij gezamenlijk aanvullend kúnnen laten uitvoeren door de DG&J.

Het algemeen bestuur bespreekt het concept-uitvoeringsprogramma op 26 september 2024. Vanwege dit tijdpad hebben we hier in de voorliggende begroting 2025 geen rekening mee kunnen houden. Indien gewenst legt het bestuur later dit jaar een voorstel voor begrotingswijziging voor aan de deelnemende gemeenteraden, voor het geven van een zienswijze. Het bestuurlijk uitgangspunt hierbij is dat beleidsintensiveringen worden vergezeld van voorstellen om te stoppen met eerder ingezet beleid en/of te onderzoeken of hervormingen mogelijk zijn.

Hervormingsagenda Jeugd
Met ingang van 2026 nemen de rijksbijdragen voor jeugdhulp in het gemeentefonds sterk af (ravijnjaar). De verwachting van het Rijk is dat de maatregelen uit de

Hervormingsagenda ervoor moeten zorgen dat deze afname van rijksbijdragen opgevangen kunnen worden. In 2025 zullen deze maatregelen grotendeels doorgevoerd moeten zijn. De belangrijkste besparingen moeten komen uit de versterking van de lokale teams inclusief verbinding en versteviging aanpalende domeinen (lokale voorzieningen) en de reikwijdte jeugdhulp (toe te passen door lokale teams). De verwachting van gemeenten is dat de in de Hervormingsagenda opgenomen maatregelen en forse besparingen voor regionalisering en standaardisatie in het algemeen en in ZHZ zeer beperkt tot de noodzakelijke kostenreductie leiden.

De 10 gemeenten geven gezamenlijk sturing aan de hervormingsagenda in ZHZ. De SOJ draagt bij op het vlak van inkoop- en contractmanagement. Bij het contractmanagement wordt onder andere gestuurd op de juiste declaratie van ingezette diensten, het normenkader en de contractueel overeengekomen doelen op aanbieder en brancheniveau. Gemeenten zijn betrokken bij het contractmanagement. De SOJ ontwikkelt, samen met gemeenten, nieuwe instrumenten en diensten om het zorglandschap beter te laten functioneren, bijvoorbeeld met de Zorg-Onderwijs Arrangementen.

Autonome groei

Als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen zijn binnen de samenleving de achterstanden onder de bevolking toegenomen. Dit resulteert in een stijgende behoefte aan hulp en zorg. Daarnaast wordt het lastiger om kwetsbare inwoners met de beschikbare voorzieningen te bereiken. Binnen DG&J zien we als gevolg daarvan dat zowel sprake is van een autonome groei bij de uitvoeringsonderdelen, als ook dat de complexiteit om inwoners toe te leiden naar passende hulp of zorg, toeneemt. Dit effect wordt versterkt door gemeenten die inzetten op preventieve maatregelen, om inwoners eerder te zien en meer inwoners met dreigende hulpvragen te bereiken. Gevolg van dit beleid is dat meer mensen in beeld zijn en komen bij de uitvoeringsonderdelen van DG&J. Dit is bij alle drie uitvoeringsonderdelen van de DG&J; OGGZ, LVS en Veilig Thuis aan de orde. Voor deze drie onderdelen wordt middels deze begroting voorstellen ter uitbreiding voorgelegd.

Vaccinatievoorziening voor volwassenen

De activiteiten van de GGD op het vlak van vaccineren beperkten zich traditioneel voornamelijk tot vaccinaties voor reizigers en specifieke beroepsgroepen. De vraag naar vaccinaties die (nog) niet binnen het Rijksvaccinatieprogramma worden gegeven is de afgelopen jaren toegenomen. Ook nam de vraag naar advies en vaccinaties toe van onder andere cliënten met immuniteitsproblemen. Daarbij wordt verwacht dat de GGD op structurele basis programmatische vaccinaties, waaronder bijv. gordelroos en pneumokokken zal gaan uitvoeren, net zoals de Covid-19 vaccinaties. Hiermee wordt de wens van Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) om het vaccinatielandschap te vereenvoudigen, ingevuld.

Op verzoek van VWS heeft het RIVM een uitvoeringstoets gedaan voor het onderbrengen van de vaccinatievoorziening voor volwassenen (4V's) bij de GGD-en. Daarmee komt de uitvoering van alle vaccinatieprogramma's 18+ onder regie van de GGD'en. Een definitief besluit op landelijk niveau hierover wordt in de eerste helft van 2024 verwacht. Vervolgens zal de GGD van start gaan met uitvoering van de opdracht om deze en

andere vraagstukken organisatorisch onder te brengen in een Vaccinatie Expertise Centrum in de regio Zuid-Holland Zuid. Een bestuurlijk voorstel zal, na landelijke besluitvorming, in 2024 worden voorgelegd waarna de implementatie in 2024 en 2025 zal volgen.

Wijzigingen Rijksvaccinatieprogramma 18-

Met ingang van 1 januari 2024 maakt de maternale kinkhoestvaccinatie (MKV) onderdeel uit van het Rijksvaccinatie programma. Voorheen werd deze prik, ook wel de 22-weken prik, via het RIVM vergoedt aan Jong JGZ. Het Algemeen Bestuur heeft op 4 april 2024 ingestemd met het voorstel om de middelen die aan het gemeentefonds zijn toevoegt voor de uitvoering van de maternale kinkhoestvaccinatie bij de gemeenten structureel op te halen. Dit besluit is verwerkt in de begroting 2025 middels het verhogen van de inwonerbijdrage met circa € 105.000.

De komende jaren staan verschillende wijzigingen in het RVP op het programma. Als eerste is in het najaar van 2023 de uitvoering van de maternale griepvaccinatie gestart. Deze griepvaccinatie zal naast de 22-wekenprik aan zwangere vrouwen worden aangeboden. Op 1 januari 2024 start de mogelijkheid om baby's te vaccineren tegen het Rotavirus. Dit is een nieuwe vaccinatie die twee maal, op een andere wijze (oraal), moet worden toegediend. Om die reden vraagt de implementatie van de ROTA- vaccinatie meer aandacht. In het implementatiejaar 2024 zal de betaling van beide vaccinaties nog via het RIVM verlopen. Vanaf 2025 zullen beide vaccinaties worden toegevoegd aan het Gemeentefonds. Zodra de financiële omvang die beschikbaar is voor de regio Zuid-Holland Zuid zal dit leiden tot een bestuurlijk voorstel en daarmee samenhangende begrotingswijziging.

Vanaf 2025 staat een grote wijziging van het Rijksvaccinatieprogramma in de planning. Dit heeft een forse impact op de momenten van contact zoals deze nu zijn vormgegeven voor de uitvoering van de JGZ en het RVP. Via het programma Jong JGZ groeit door! bereidt Jong JGZ zich hierop voor; de gemeenten worden tussentijds op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.

Afwijkend indexatieverzoek Jong JGZ

De uitvoering van de JGZ vindt plaats door marktaanbieder JongJGZ. Deze aanbieder heeft aangegeven dat zij niet binnen de gestelde indexatie voor het jaar 2024 en verder de uitvoering kan laten plaatsvinden. De fors gestegen loonkosten als gevolg van wijzigingen binnen de CAO, de hogere huur- en energieprijzen en de stijgend kosten voor de inkoop van diensten en materialen maken dat zij, net als in 2023, een verzoek tot structurele bijstelling van de opdrachtsom bij DG&J heeft neergelegd. De DG&J is hierover met Jong JGZ in gesprek. Dit kan ertoe leiden dat medio 2024 een bestuurlijk voorstel zal komen met een verzoek tot aanvullende middelen en/of bijstelling van het takenpakket.

Landelijke ontwikkelingen Veilig Thuis

Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

Landelijk wordt gewerkt aan de vernieuwing van de jeugdbeschermingsketen, het zogenaamde Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Binnen dit scenario wordt

een herziening voorgesteld van de jeugdbescherming, waarin de Raad voor de Kinderbescherming, de Gecertificeerde Instellingen en Veilig Thuis anders met elkaar gaan samenwerken. In de regio ZHZ werken partners programmatisch samen om hierop voor te bereiden.

Voor deze stelselherziening wordt er al ingezet op het versterken van het lokale veld. Het hebben van een sterk lokaal veld is randvoorwaardelijk om de doelen van het Toekomstscenario te kunnen bereiken. In het nieuwe stelsel kan het lokale veld extra expertise inroepen bij het werken met veiligheidscasuïstiek. In het kader van het doorbreken van intergenerationeel geweld is deze vorm van domein overstijgend en integraal samenwerken van groot belang. Deze extra expertise is bijvoorbeeld afkomstig van Veilig Thuis, bijvoorbeeld in de vorm van een regionaal veiligheidsteam. Veilig Thuis helpt gemeenten vooruitlopend op het nieuwe stelsel door expertise naar de lokale teams te brengen om zo kindermishandeling en huiselijk geweld te voorkomen en te stoppen en de keten te verstevigen.

Veilig Opgroeien is Teamwork
Sinds 2019 is Veilig Opgroeien is Teamwerk (VOiT) gestart binnen de regio Zuid-Holland Zuid als regionaal initiatief. Deze werkwijze heeft tot doel om Veilig Thuis, Gecertificeerde Instelling en de Raad voor de Kinderbescherming meer aan de voorkant in te zetten bij casuïstiek van het lokale team. Dit met de verwachting dat deze werkwijze eraan bijdraagt dat meldingen en kinderbeschermingsmaatregelen worden voorkomen. Momenteel sluit Veilig Thuis bij elk lokale team (14 lokale teams in totaal) aan.

Landelijk programma Veiligheid Voorop
Dit programma is gericht op de samenwerking tussen Straf en Zorg waarin de gemeenten vertegenwoordig zijn via de VNG. Dit landelijke programma heeft ook directe impact op de inzet van Veilig Thuis. Zo zijn er binnen dit programma verschillende actielijnen bepaald waarvan het de bedoeling is dat alle regio's deze omarmen en regionaal uitrollen. Daarvoor is het belangrijk dat elke regio voor zichzelf beoordeeld waar zij staat met betrekking tot de opgestelde actielijnen. Van daaruit kan er regionaal bepaald worden welke stappen er gezet moeten te worden om de benodigde verbeteringen door te kunnen voeren. Actielijnen die hierin spelen zijn: doorontwikkeling van Tijdelijk Huisverbod, samenwerking binnen ZSM, samen op in acuut en de samenwerking rondom strafbare kindermishandeling.

Rente ontwikkeling
De liquide stroom van middelen van de DG&J is vrij stabiel. Dit omdat de DG&J geen grote investeringen kent of grondexploitaties. Dit zorgt ervoor dat de afgelopen jaren DG&J geen langlopende leningen diende af te sluiten en beperkt kasgeldleningen. In 2023 was de DG&J zelfs over liquide, wat resulteerde in verplichte afdrachten in de schatkist van het Rijk als gevolg van Schatkistbankieren. Over deze afdrachten is rente ontvangen, totaal ongeveer € 0,7 miljoen in 2023. Het is onduidelijk hoe enerzijds de rente zich zal ontwikkelen en daarnaast de liquide positie. Dit laatste is mede het gevolg van de wijze waarop grote projecten zoals het opzetten van een najaar campagne voor de Covid-19 worden gefinancierd vanuit VWS. Gezien het onzekere karakter is het vooralsnog niet mogelijk om met eventuele rentebaten in de begroting rekening te houden. Mochten eventuele rentebaten zich blijven voordoen dan kan op een later

moment worden geanalyseerd in hoeverre er structurele elementen zitten in deze incidentele middelen.

1.2 Beleidsvoorstellen

Middels deze begroting worden een aantal (beleids)voorstellen voorgelegd. In onderstaande tabel zijn de voorstellen weergegeven. Onder de tabel worden deze voorstellen tekstueel toegelicht.

(bedragen x € 1)

Nr.	Onderwerp	Gevraag besluit	Impact inwonerbijdrage
1.	Bijstelling van de indexatie 2024	Structureel ophogen van de begroting met € 349.000 ten behoeve van de indexatie 2024	€ 212.481 via inwonerbijdrage € 136.519 via DVO/subsidies/extern
2.	Pandemische paraatheid	Structureel aanvullende inwonerbijdrage van € 70.000 ten behoeve van de versterking van de organisatie voor pandemische paraatheid	€ 70.000 via inwonerbijdrage
3.	Veilig Thuis	Incidenteel (alleen 2025) de baten en lasten te verhogen met € 834.000 ten behoeve van autonome groei in meldingen	€ 667.200 via inwonerbijdrage € 166.800 via subsidies vanuit centrumgemeenten (Dordrecht, Hoeksche Waar)
4.	Crisisdienst	Incidenteel (alleen 2025) de begroting te verlagen met € 118.000	- € 118.000 bijstelling inwonerbijdrage
5.	Meldpunt Zorg & Overlast	Incidenteel (alleen 2025) de begroting voor 2025 bij te stellen met € 429.000 als gevolg autonome groei	€ 429.000 via inwonerbijdrage
6.	Leerplicht & voortijdig schoolverlaten	Incidenteel (alleen 2025) de begroting te verhogen met € 438.517 en de lasten te dekken middels een te onttrekken uit de (bij de jaarrekening 2023 te vormen) bestemmingsreserve LVS ter hoogte van € 438.517	€ 438.517 via onttrekking uit de bestemmingsreserve LVS
7.	TBC	Structureel verhogen van de begroting met € 75.000	€ 75.000 inwonerbijdrage
8.	GAGS	Structureel verhogen van de begroting met € 77.000	€ 77.000 inwonerbijdrage
9.	Versterking financiële functie	Structureel verhogen van de begroting met € 234.000	€ 234.000 inwonerbijdrage
10.	Uitvoering rechtmatigheids-controles bij SOJ	Incidenteel voor 2025 • € 0,4 miljoen de apparaatslasten te verhogen • de jeugdhulp met € 0,6 miljoen te verlagen • € 0,2 miljoen als voordeel terug te laten vloeien naar gemeenten	€ 0,4 miljoen ophoging van inwonerbijdrage tbv apparaatslasten € 0,6 miljoen verlaging van jeugdhulp agv onrechtmatige declaraties

			€ 0,2 miljoen voordeel op inwonerbijdrage agv lagere declaraties jeugdhulp

In onderstaande tabel is de financiële impact van de voorstellen 1 tot en met 9 voor het jaar 2025 weergegeven. Voorstel 10 m.b.t. de netto besparing rechtmatigheidscontrole jeugdhulpuitgaven is op basis van de huidige begrotingssystematiek niet opgenomen in deze tabel.

(bedragen x € 1)

Gemeenten	Totaal	Herziening indexatie 2024 (structureel)	Versterking pandemische paraatheid (structureel)	Veilig Thuis - uitbreiding autonome groei incidenteel	Veilig Thuis - Crisisdienst (incidenteel)	Meldpunt Zorg & Overlast - Incidenteel	LVS - Leerplicht (incidenteel)	TBC structureel	GAGS (strucutreel)	Financiele kolom (structureel)
Alblasserdam	69.698	9.518	2.898	27.619	-4.885	17.758	0	3.105	3.187	10.498
Dordrecht	495.435	58.026	21.786	207.651	-36.725	133.516	0	23.342	23.964	63.875
Gorinchem	150.175	18.153	6.534	62.278	-11.014	40.044	0	7.001	7.187	19.991
Hardinxveld-Giessendam	60.783	8.669	2.482	23.653	-4.183	15.208	0	2.659	2.730	9.566
Hendrik-Ido-Ambacht	98.434	14.845	3.919	37.355	-6.607	24.019	0	4.199	4.311	16.392
Hoeksche Waard	260.494	35.914	10.799	102.932	-18.204	66.184	0	11.571	11.879	39.420
Molenlanden	137.502	19.976	5.569	53.077	-9.387	34.128	0	5.966	6.125	22.048
Papendrecht	108.033	13.988	4.586	43.710	-7.730	28.105	0	4.913	5.044	15.418
Sliedrecht	95.797	12.426	4.064	38.732	-6.850	24.904	0	4.354	4.470	13.697
Zwijndrecht	170.328	20.965	7.364	70.194	-12.414	45.134	0	7.890	8.101	23.094
Totaal inwonerbijdrage	**1.646.681**	**212.481**	**70.000**	**667.200**	**-118.000**	**429.000**	**0**	**75.000**	**77.000**	**234.000**
DVO's/subsdies		136.519		166.800						
Reserve onttrekking							438.517			
Totaal	**2.388.517**	**349.000**	**70.000**	**834.000**	**-118.000**	**429.000**	**438.517**	**75.000**	**77.000**	**234.000**

Herziening indexatie 2024

Jaarlijks wordt de begroting van de DG&J geïndexeerd conform de uitgangspunten zoals deze in de kaderbrief zijn vastgesteld door het Algemeen Bestuur. De hierin opgenomen indexatie is afkomstig uit de septembercirculaire twee jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. Voor de begroting 2024 is de septembercirculaire 2022 gehanteerd. Gebruikelijk is dat de indexatie niet wordt bijgesteld voor de daadwerkelijke inflatie/cao. Voor het jaar 2023 heeft dit wel plaatsgevonden, in verband met de bijzondere omstandigheden (o.a. inval Rusland in Oekraïne) die ertoe hebben geleid dat de CAO SGO (gemeenteambtenaren bij o.a. verbonden partijen, CAO SGO is gelijk aan CAO gemeenteambtenaren) en daadwerkelijke doorberekende inflatie via leveranciers aanzienlijk afweek ten opzichte van de gehanteerde indexatie. Dit heeft tot een structurele bijstelling geleidt.

Ook voor 2024 is de toegekende indexatie niet toereikend om de daadwerkelijke stijging van de CAO SGO op te vangen. De toegepaste indexatie bedraagt 3,9%, de CAO SGO kent een indexatie van effectief 5,1% voor 2025. Tevens is de inflatie op de materiele budgetten hoger dan de toegekende indexatie van 1,6%.

Voorgesteld wordt om de indexatie voor 2024 bij te stellen, concreet voor lonen indexatie van 3,9% naar 5,1% en de materiele budgetten van 2,4% naar 3,5%. Het effect hiervan bedraagt € 349.000 voor de onderdelen GGD, LVS en VT. Hierin is niet een bijstelling voor de indexatie op de uitvoering van JGZ door Jong JGZ opgenomen, omdat binnen de uitvoeringsovereenkomst tussen de DG&J en Jong JGZ hierover aparte afspraken zijn gemaakt en Jong JGZ een aanvullend verzoek bij de DG&J heeft neergelegd. Deels betreft het indexatie voor subsidie en overige externe inkomsten. Van de totale omvang,

€ 349.000, is een bedrag van afgerond € 212.000 van toepassing op de inwonerbijdrage. Voorgesteld wordt om voor dit deel de inwonerbijdrage structureel naar boven bij te stellen.

Voor de begroting van het onderdeel SOJ is de hogere indexatie 2024 zoals gebruikelijk reeds verwerkt. Contractueel worden de tarieven geïndexeerd volgens de landelijke indexatiemethodiek. In de begroting 2024 was rekening gehouden met 3,6%. De tarieven zijn met 6,1% geïndexeerd. Een stijging van 2,5%. De financiële impact hiervan bedraagt € 3,455 miljoen.

Versterking pandemische paraatheid

Tijdens de Covid-19 pandemie liepen GGD'en tegen hun grenzen aan, zoals beperkte mogelijkheden om op te schalen, onvoldoende personeel, verouderde informatievoorziening, beperkte kennisoverdracht tussen de regio's en niet uniforme werkwijzen en systemen. Men is ervan doordrongen dat Nederland beter voorbereid dient te zijn op een volgende pandemie. Lerend van COVID-19 en anticiperend op een eventuele toekomstige pandemie hebben de GGD'en met VWS begin 2023 op diverse vlakken de infectieziekte bestrijding organisatie (hierna IZB) versterkt. Landelijk is een nieuwe crisisorganisatie opgericht, de Landelijke Functie Opschaling Infectieziekten (LFI). Bij de GGD'en is lokaal ingezet om professionals te scholen in IZB, extra personeel is aangetrokken, wetenschappelijk onderzoek wordt uitgevoerd en er is ingezet op gezamenlijke monitoring en bovenregionale samenwerking met ander GGD'en. Hiermee kan worden geanticipeerd op zowel de uitbreiding van het aantal meldingsplichtige infectieziekten als ook maatschappelijke ontwikkelingen (vaccinatiegraad, kwaliteit van informatie over vaccins enz.).

Om de juiste formatie te kunnen bepalen per GGD, heeft een landelijke formatienormering plaatsgevonden. Deze is in opdracht van de GGD'en en VWS uitgevoerd door Berenschot. Hieruit komt naar voren dat de GGD Zuid-Holland Zuid haar formatie structureel met circa 10 fte dient uit te breiden. Ter dekking van deze uitbreiding zijn landelijk middelen beschikbaar gesteld middels een SPUK uitkering. Voor de jaren 2023 en 2024 heeft GGD Zuid-Holland Zuid van VWS € 0,7 miljoen per jaar ontvangen.
Voor 2025 en verder zal structureel landelijk circa € 34,8 miljoen beschikbaar worden gesteld. De omvang die voor onze regio beschikbaar komt, is afhankelijk van het verdeelmodel wat landelijk door de DPG-raad nog dient te worden vastgesteld. De verwachting is dat, voor onze regio, het gunstige scenario, verdeling op basis van vijf elementen (oa vaccinatiegraad en de sociaal economische demografie) zal worden gekozen. Dit betekent dat voor onze regio € 1,1 miljoen beschikbaar komt om de IZB verder te versterken. Met deze middelen kan de formatieve omvang zoals deze uit een landelijk formatienormeringsonderzoek (Berenschot) voor de regio ZHZ is bepaald, grotendeels worden gedekt. Het verschil bedraagt circa € 70.000. Voorgesteld wordt om met dit verschil de inwonerbijdrage structureel te verhogen, om hiermee de inzet te optimaliseren voor ZHZ.

Autonome groei Veilig Thuis

Het aantal meldingen is de afgelopen jaren bij Veilig Thuis gestegen. Voorzichtig zou gesteld kunnen worden dat de meldingsbereidheid toeneemt, als gevolg van aandacht voor huiselijk geweld, kindermishandeling, femicide en bekendheid van de meldcode. Het effect van de inzet op preventie. Ook wordt aangenomen dat het aantal meldingen stijgt

door veranderingen in de samenleving die het risico op onveiligheid in gezinnen en relaties doen toenemen en door demografische ontwikkelingen. In de uitvoering van de taken van Veilig Thuis wordt bovendien gezien dat de kans op meldingen toeneemt wanneer er meer (dreigende) scheidingen zijn, en meer vluchtelingen worden opgevangen in de regio. Bij deze inwoners is vaker sprake van een complex samenspel van risicofactoren in hun leven, wat de kans op meldingen doet toenemen. Deze ontwikkelingen zorgen voor meer activiteiten bij Veilig Thuis, dan de forse inspanningen welke zijn ingezet in de keten, tegengaan.

De autonome groei in 2023 en 2024 maakt dat voor Veilig Thuis formatieve uitbreiding nodig is. Wanneer dit uitblijft, zullen de wettelijke termijnen niet behaald worden en zullen minder activiteiten rondom meldingen, onderzoek en casuïstiek kunnen worden uitgevoerd. Deelname aan projectinzet die bedoeld is om samen met gemeenten en andere partners efficiënter en effectiever te werken, moet worden stilgelegd. Voor verbetering in de werkwijze en processen binnen Veilig Thuis zelf is geen ruimte. De werkdruk zal fors toenemen, wat een negatief effect heeft op de mogelijkheid om medewerkers te boeien en binden (ook tijdelijk) en een aannemelijk risico is dat het ziekteverzuim verder zal stijgen. De inspectie zal in 2024 onderzoek doen naar wachtlijsten bij Veilig Thuis organisaties.
In het najaar 2022 is de formatie van Veilig Thuis voor het laatst uitgebreid vanwege autonome groei van het aantal meldingen. De formatie (en daarmee samenhangende financiering) is destijds bijgesteld naar 58,90 fte. In aanvulling daarop is incidenteel 3,67 fte beschikbaar gesteld in 2023 en 2024 voor de ondersteuning van lokale teams in het kader van het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. De totale begrote formatieve omvang komt hiermee voor 2024 uit op 62,57 fte.

Gebaseerd op VNG normen en de in 2019 eigen gestelde normen, zou met de prognosticeerde aantal meldingen en adviezen voor 2025 de begrote formatie op respectievelijk 80 fte of 73 fte uitkomen. Veilig Thuis wil met een lagere inzet werken, onder andere omdat efficiënt wordt gewerkt intern en met partners. Een voorbeeld; niet alle meldingen worden een onderzoek, maar zijn gebaat bij een andersoortige interventie, waarmee de inwoner sneller en beter is geholpen. Meegewogen is dat gemeenten beperkte middelen hebben nu en de komende jaren en dat de arbeidsmarkt krap is.
Dit leidt tot de volgende overweging: het is de verwachting dat een formatieve omvang van 66,15 fte vooralsnog volstaat. Met een formatieve omvang van 66,15 fte kan naast het primaire proces invulling gegeven worden aan Veilig Opgroeien is Teamwork en Veiligheid Voorop. Kanttekening die hierbij geplaatst moet worden is dat wanneer extra inzet wordt gevraagd door een individuele gemeente voor genoemde of andere projecten, aanvullende maatwerkafspraken (en daarmee samenhangende financiering) worden gemaakt en uitvoerbaarheid nadrukkelijk wordt afgewogen. De incidentele regionale inzet van 3,67 fte die is ingezet in 2023 en 2024 voor het ondersteunen van lokale teams in het kader van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming stopt in 2025. Wanneer gemeenten lokaal deze inzet willen voortzetten zullen aanvullende maatwerkafspraken moeten worden gemaakt (met daarmee samenhangende financiering) en ook hiervoor wordt door Veilig Thuis nadrukkelijk afgewogen of dergelijke inzet uitvoerbaar is.

Voorgesteld wordt om de begroting incidenteel bij te stellen van 58,90 fte naar 66,15 fte. De financiële omvang van de uitbreiding bedraagt € 834.000 incidenteel. Binnen de begroting van Veilig Thuis is incidenteel € 118.000 gevonden, omdat binnen de crisisdienst de formatieve omvang 1 fte naar beneden kan worden bijgesteld.

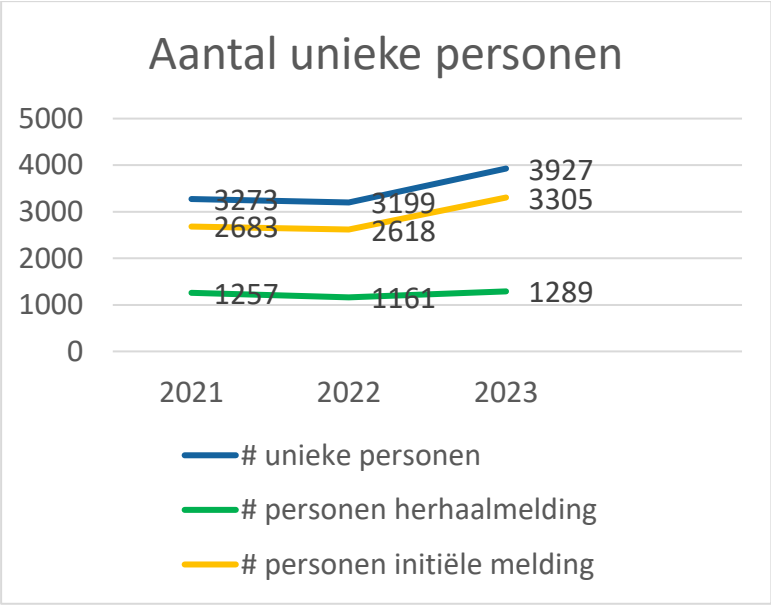
Veilig Thuis wordt enerzijds gefinancierd vanuit de inwonerbijdrage en anderzijds vanuit de twee centrumgemeenten waar de regio Zuid-Holland Zuid onder valt (centrumgemeente Nissewaard (voor gemeente Hoeksche Waard) en centrumgemeente Dordrecht (overige gemeenten). De centrumgemeenten zijn verantwoordelijk voor het volwassenendeel (18+) wat overeenkomt met 20% van de casuïstiek. De individuele gemeenten zijn verantwoordelijk voor het Veilig Thuis Jeugd (80%) en de inzet van de crisisdienst. Dit betekent dat een deel van de benodigde uitbreiding niet alleen tot een bijstelling van de inwonerbijdrage leidt, maar ook tot een verzoek tot aanvullende subsidie vanuit de centrumgemeenten. De daling van de begroting voor de crisisdienst komt volledig ten gunste van de inwonerbijdrage.

NB: Voor Q4 2024 zal binnen het regionale programma Toekomstscenario kind en gezinsbescherming en/of Veilig opgroeien is teamwork een aanvulling op de lopende plannen en visie op de werking van de keten worden opgesteld en in het AB worden geagendeerd, op basis waarvan de structurele benodigde omvang van Veilig Thuis vanaf 2026 wordt vastgesteld.

	Realisatie 2021	Uitgangspunt 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Meldingen	3.894	4.000	4.171	4.599	4.972	4.600
Overdragen	3.116	2.480	3.497	3.879	4.100	3.900
Overdracht ondersteuning	459	960	440	429	480	600
Onderzoek	562	560	523	600	572	600
Adviezen	2.938	2.750	2.866	3.305	3.984	3.300
Monitoring	562	560	523	600	572	600
FTE begroot	62,57	62,57	62,57	62,57	62,57	58,90
Fte omvang obv VNG normen	67,54	65,59	70,28	78,18	81,37	80,44
Fte omvang obv VT zhz normen	60,88	58,95	64,08	71,07	74,59	73,33
Verschil Fte begroot vs eigen norm	1,69	3,62	-1,51	-8,50	-12,02	-14,43
Voorstel						66,15

Meldpunt Zorg en Overlast

Wij zien een groei in het aantal meldingen bij het meldpunt. Met name het aantal inwoners dat in beeld kwam bij het meldpunt is aanzienlijk gestegen. Dat waren er in 2023 3.937 ten opzichte van 3.199 in 2022 (zie ook navolgende tabel). Dit betekent dat per saldo over meer mensen wordt gemeld. Daarbij blijkt, onder andere als gevolg van het grotere aantal meldingen ook het doorverwijzen naar beschikbare, passende interventies/hulp en of zorgaanbod tijdrovender en complex is. Dit betekent ook dat de doorlooptijd toeneemt. Dit heeft een dubbel effect; meer inwoners zijn langer in beeld van het Meldpunt Zorg en Overlast. De verwachting is vooralsnog dat deze lijn zich ook in 2025 zal voortzetten.

Het aantal inwoners in beeld bij het meldpunt is aanzienlijk hoger dan het aantal in 2022. Deze stijgende lijn zet zich in de eerste maanden van 2024 voort. Dit geldt ook voor het aantal personen waarover initieel is gemeld. Het aantal personen dat meer dan één keer in beeld is gekomen bij het Meldpunt Zorg & Overlast is slechts licht gestegen. (NB: Omdat er over meer dan een persoon tegelijk kan worden gemeld, tellen de aantal personen niet automatisch op tot het aantal meldingen). Complicerend is dat voor de Meldpunten Zorg & Overlast nog geen landelijke benchmark beschikbaar is met betrekking tot de omvang van in te zetten personeel in relatie tot de uit te voeren werkzaamheden, omdat het relatief nieuwe werkzaamheden zijn. In de voorliggende periode zijn wij gestart om data te genereren en deze inzichtelijk te maken, net als nadere professionalisering. Voor het Meldpunt Zorg & Overlast zijn de afgelopen jaren incidentele middelen ter beschikking gesteld vanuit de inwonerbijdrage. Dit was nodig om de werkzaamheden van het meldpunt te kunnen blijven uitvoeren, gezien de autonome groei van meldingen.

Voorstel uitbreiding
Op basis van de autonome groei stellen wij voor de eerder beschikbaar gestelde incidentele uitbreiding voor 2023 en 2024 te continueren en van 1 fte bij te stellen naar 3 fte incidenteel (€ 429.000) voor het jaar 2025. Deze uitbreiding naar 3 fte is het gevolg van het toenemende aantal meldingen die effectief toe geleidt dienen te worden naar passende hulp- zorgtrajecten.
In de in uitvoering zijnde Bestuursopdracht inventarisatie naar mogelijkheden om bij te dragen aan de financiële positie van gemeenten en toekomstbestendig sociaal domein, is voorgesteld het totale takenpakket van OGGZ (waartoe het meldpunt zorg en overlast behoort) door te lichten en te hercontracteren, zodat het regionale dienstenpakket voor de OGGZ kan worden opgenomen in de begroting DG&J 2026. Onderzoeksvragen hierbij zijn onder andere wat regionaal en wat lokaal uitgevoerd wordt en welk effect de ombuigingen op basis van het ingezette (gemeentelijke beleid) gerealiseerd kunnen worden (bijv. Wijk-GGD aanpak).

Autonome groei LVS
Het aantal meldingen van ongeoorloofd schoolverzuim is erg hoog. Deze stijgingen komen overeen met de geluiden uit de maatschappij over een toename van mentale problematiek bij de jeugd en meldingsbereidheid van de scholen. Het eerder verlaten van

het onderwijs om door te stromen naar werk is mede een oorzaak van de stijging. De afgelopen jaren is de begrotingsnorm van 2.000 afgehandelde meldingen ruim overschreden. Als gevolg hiervan loopt de doorlooptijd van alle werkzaamheden op. Met behulp van eerder toegekende tijdelijke additionele middelen worden achterstanden weggewerkt.
In onderstaande tabel is cijfermatig te zien dat de stijging qua meldingen en het afhandelen van absoluut verzuim en vrijstellingen fors is ten opzichte van 2021.

	Jaarrekening 2021	**Jaarrekening 2022**	**Jaarrekening 2023**
Relatief verzuimmeldingen 18-	1.763	2.181	2.575
Absoluut verzuimmeldingen	261	238	573
Thuiszitters actueel	59	45	58
Thuiszitters in beeld geweest	89	136	131
Behandelde vrijstellingen	419	552	638
Verleende vrijstellingen	342	450	523

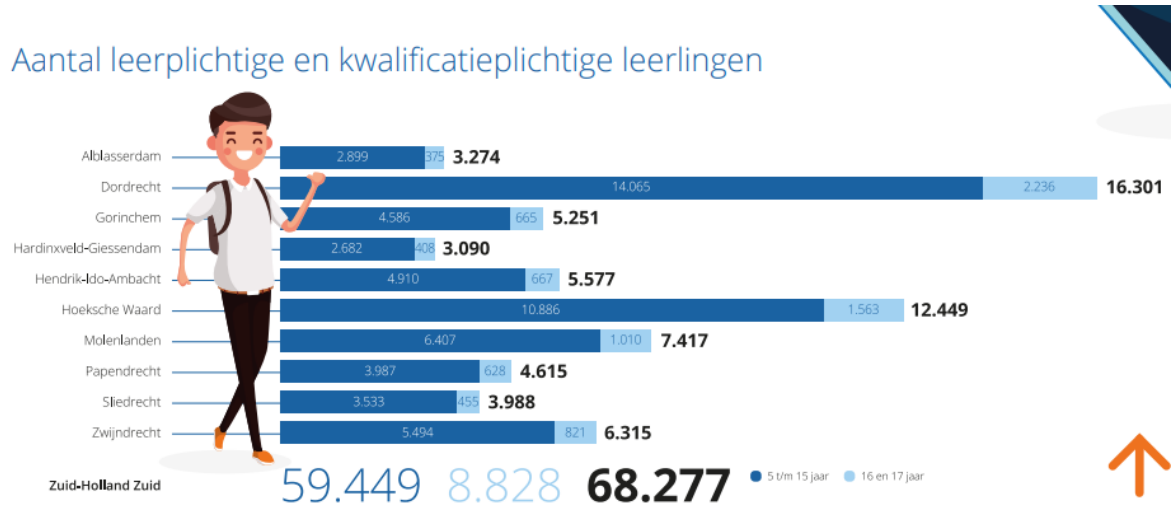
Sinds de vorming van het regionaal bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten is de omvang van de formatie gelijk gebleven. De formatie (inclusief de additionele middelen voor 2023 en 2024) van LVS is gebaseerd op een norm uit 2007 van Ingrado (de landelijke vereniging van leerplichtambtenaren en Doorstroompunt (RMC)) waarbij wordt uitgegaan van een formatierichtlijn (kosten voor personeel) van 1 fte op 3.800 leerlingen voor de uitvoering van de Leerplichtwet.

In april 2023 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met een tijdelijke uitbreiding van de capaciteit Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (LVS) met 4,6 fte inhuur tot 31 december 2023 vanwege de disbalans tussen de gevraagde inzet van LVS en de beschikbare capaciteit. In november 2023 is besloten om deze tijdelijke capaciteit voor 2024 te continueren.

Zelfs met de toevoeging van de 4,6 fte staat de uitvoer van de basistaken van leerplicht onder druk gezien de stijgende meldingen omdat ook voor de eerste maanden van 2024 een stijging van 41% voor relatieve verzuimmeldingen en 27% voor de absolute verzuimmeldingen wordt geconstateerd.

Formatietool 2022
Ingrado (brancheorganisatie Leerplicht) heeft eind 2022 in samenwerking met adviesbureau Berenschot een formatietool Leerplicht ontwikkeld. Deze formatietool is bedoeld ter ondersteuning van de afdelingen Leerplicht bij het in kaart brengen van de balans tussen (wettelijke en aanvullende) taken en formatie. Uit het onderzoek van Berenschot is het formatieadvies van 1 fte per 2.700 leerlingen vastgesteld. Dit is inclusief de leerplichtambtenaar, administratie, applicatie, kwaliteit en coördinatie.

Situatie Zuid-Holland Zuid
Het aantal leerplichtige en kwalificatie plichtige leerlingen in ZHZ eind 2023 is 68.277. Op basis van de oude norm (3.800 leerlingen per fte) is 18 fte (68.277/3.800=18 fte) nodig. Dit is ongeveer gelijk aan de huidige vaste formatie (12,9 fte) en de tijdelijke incidentele formatie (4,6 fte) welke voor 2023 en 2024 is toegevoegd, samen 17,5 fte.
Zonder de tijdelijke formatie is elke FTE verantwoordelijk voor 5.300 leerlingen. Op basis van de formatietool 2200 (2.700 leerlingen per fte) is 25,3 fte (68.277/2.700) nodig.

Bestuursopdracht LVS door gemeenten
Op dit moment loopt een bestuursopdracht bij gemeenten gericht op verbetering van de aanpak voor het voorkomen en oplossen van schoolverzuim en schooluitval, waarin gesignaleerde knelpunten in de keten worden opgelost. Helder moet hieruit ook worden wie welke verantwoordelijkheid in de keten heeft en wat dit betekent voor bezetting en financiering van LVS. Het Algemeen Bestuur van DG&J volgt het proces en de resultaten van deze bestuursopdracht en hoopt in september 2024 een besluit te kunnen nemen over de benodigde formatie vanaf 2026.

Voorstel uitbreiding
Op basis van het aantal meldingen in de jaren 2022 en 2023 en de stijging die in de eerste maanden van 2024 is geconstateerd is het realistisch om te verwachten dat de meldingen in 2025 ook hoog zullen blijven. De nu lopende bestuursopdracht LVS zal inzichtelijk moeten maken wat de daadwerkelijke omvang van fte voor LVS zal worden voor de komende jaren. In de begroting voor 2026 zal deze vertaling van de Bestuursopdracht LVS definitief een plek krijgen. Net als voor 2023 en 2024 zal, bij ongewijzigd beleid, mede gebaseerd op de verdere oplopende groei van meldingen, minimaal 4,6 fte (gelijk aan de incidentele uitbreiding 2024) aanvullend nodig zijn. Gezien de lopende bestuursopdracht, wordt voorgesteld om de begroting met € 438.571 incidenteel voor 2025 bij te stellen, en de dekking hiervan plaats te laten vinden middels het vormen van een bestemmingsreserve vanuit het jaarrekening resultaat 2023.

NB: De nu lopende bestuursopdracht LVS bij gemeenten zal inzichtelijk moeten maken wat de daadwerkelijke omvang van fte voor LVS zal worden voor de komende jaren. In de begroting voor 2026 zal deze vertaling definitief een plek krijgen.

Tuberculose bestrijding
Tuberculose (TBC) komt beperkt voor in Nederland. Indien sprake is van een TBC besmetting, dan is dit voornamelijk het gevolg van een besmetting veroorzaakt door reizen danwel immigratie. Om kennis te borgen binnen Nederland op het gebied van TBC, is Nederland opgedeeld in REC (regionale expertise centrum) regio's. Zuid-Holland Zuid valt onder REC Zuid-Holland en daarbinnen werkt zij nauw samen met de GGD Rotterdam-Rijnmond (GGD RR).

De afgelopen jaren heeft de GGD RR geen indexatie doorbrekend aan de DG&J. Vanwege de sterk gestegen salarislasten, maar ook vanwege verdere professionalisering heeft de GGD RR aangegeven dat zij niet meer binnen bestaande begroting uitvoering kan geven aan de taken. Dit betekent dat de lasten voor de regio Zuid-Holland Zuid met € 75.000 stijgen. Voorgesteld wordt om met dit bedrag de inwonerbijdrage bij te stellen.

Gezondheidskundig adviseur gevaarlijke stoffen

De vraag naar advisering omtrent Gezondheid en Milieu; een gezonde leefomgeving, neemt toe bij de GGD. Naast ontwikkelingen omtrent PFAS en Chemours, waartoe we voor 2025 incidentele middelen verwachten te genereren, is er vanaf 2025 ook extra inzet benodigd voor de taken van de Gezondheidskundig adviseur(s) gevaarlijke stoffen (afgekort GAGS).

Deze wettelijke taak op gebied van advisering gevaarlijke stoffen bijvoorbeeld tijdens incidenten en rampen, is binnen Zuid-Holland belegd in een gezamenlijke pool die werkzaam is vanuit de GGD RR. Om onze verplichtingen te kunnen voldoen is het gezamenlijke convenant van de 4 GGD'en in de provincie Zuid-Holland geactualiseerd en, onder voorbehoud van het begrotingsproces 2025, ondertekend.

De meerkosten voor iedere GGD bedragen € 77.000 op jaarbasis. Voorgesteld wordt om de inwonerbijdrage structureel met deze omvang te verhogen. Hiervoor worden binnen onze regio binnen het team Gezondheid en Milieu de structurele capaciteit op gebied van MMK versterkt en blijven de 4 GGD'en in gezamenlijkheid in de GAGS-pool samenwerken.

Borgen financiële kolom

De impact van financiële regelgeving en verantwoording zorgt voor grote druk op de slanke financiële kolom van DG&J. De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording, de toename van verantwoordingseisen voor onder andere het grote aantal specifieke uitkeringen zorgen voor structurele druk op de financiële kolom. De laatste jaren is hiervoor structureel ingehuurd. Structurele druk vraagt om structurele borging, waarmee senioriteit kan worden geborgd, kennis behouden blijft en producten kunnen worden doorontwikkeld. Vanuit de accountant (managementletter) en de auditcommissie is hier dringend aandacht voor gevraagd.

Er wordt dekking gevraagd voor het vast werven van senior capaciteit van 2 fte. De kosten worden geraamd op € 234.000. Voorgesteld wordt om de inwonerbijdrage met deze omvang structureel bij te stellen.

Uitvoeren rechtmatigheidscontrole door SOJ

In de Hervormingsagenda is het uitvoeren van controle op onrechtmatige declaraties opgenomen. Voorgesteld wordt dat de regio hier ook invulling aan gaat geven, via uitvoering van de SOJ. Voor aanloop- en uitvoeringskosten is hiervoor in de begroting 2025 € 0,4 mln. opgenomen. De opbrengsten hiervan in vorm van terugvordering van onrechtmatige declaraties zijn voor € 0,6 mln. opgenomen in de begroting 2025. Per saldo een voordeel van € 0,2 mln. Na evaluatie hiervan zal worden bepaald hoe hier na 2025 mee om te gaan.

1.3 Financiële begroting 2025

(bedragen x € 1.000)

progr.	Programma	Jaarrekening 2023			Begroting 2024 na wijzigingen			Begroting 2025			Mutatie
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
1	Publieke Gezondheid	18.182	18.302	119	9.509	9.509	0	10.604	10.604	0	1.095
2	Veilig Thuis	7.553	7.857	303	8.409	8.409	0	8.317	8.317	0	-91
3	Onderwijs	2.946	2.893	-53	2.725	2.725	0	3.151	3.151	0	426
4	JGZ	13.078	13.092	14	13.586	13.586	0	14.302	14.302	0	716
5	Kennisprogramma	1.029	1.175	146	1.168	1.168	0	1.225	1.225	0	57
6	Serviceorganisatie Jeugd	134.020	134.020	0	133.150	133.150	0	150.171	150.171	0	17.020
	Saldo baten en lasten	***176.808***	***177.337***	***530***	***168.547***	***168.547***	***0***	***187.770***	***187.770***	***0***	***19.224***
	Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Geraamd resultaat	***176.808***	***177.337***	***530***	***168.547***	***168.547***	***0***	***187.770***	***187.770***	***0***	***19.224***
7	Treasury	0	604	604	0	0	0	0	0	0	-
7	Overhead	12.796	8.780	-4.016	12.460	0	-7.206	13.339	0	-7.439	879
7	Algemene baten en lasten	286	3.912	3.626	0	12.460	7.206	0	13.339	7.439	-879
	Saldo baten en lasten	***189.890***	***190.633***	***744***	***181.006***	***181.006***	***0***	***201.109***	***201.109***	***0***	***20.103***
		0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Mutaties reserves	0	58	58	0	0	0	0	0	0	
	Totaal DG&J	**189.890**	**190.691**	**802**	**181.006**	**181.006**	**0**	**201.109**	**201.109**	**0**	***20.103***

Ontwikkeling Jeugdhulpuitgaven

In de 2e burap van 2023 is geconstateerd dat de jeugdhulpuitgaven, afgezien van specifieke (boven)regionale en landelijke afspraken over groepsverkleining, JeugdzorgPlus en de kleinschalige alternatieven voor JeugdzorgPlus en indexatie zich stabiliseren en voor het tweede jaar op rij maar zeer beperkt sprake is van (autonome) groei. Tegelijkertijd zien we dat de kostenontwikkeling per gemeente sterk verschilt en fluctueert. Dit wordt vaak veroorzaakt door toe- of afname van jeugdigen die intensieve verblijfszorg nodig hebben. Deze toe- en afnames zijn niet te voorspellen.

In de vorige begroting en meerjarenperspectief is ervoor gekozen, vanwege evenwichtig begrotingsbeleid, zowel geen generieke besparingen als geen groei, in aanvulling op de prognose van de kosten, te verwerken. Deze gedragslijn wordt in deze begroting voortgezet. Wel zijn er een aantal risico's die tot hogere kosten kunnen leiden.

Gemeenten kunnen in de zienswijzen, net als voorgaande jaren, gericht op de actuele situatie en plannen voor de eigen gemeente gemotiveerd een aanpassing aangeven. Onderstaand is een schema opgenomen waarbij een relatie wordt gelegd tussen voorzichtig, evenwichtig en ambitieus begrotingsbeleid enerzijds en het (niet) opnemen van groei en besparingen anderzijds.

Voorzichtig (minder risio)	**Evenwichting / realistisch (gemiddeld risico)**	**Ambitieus (hoger risico)**
Geen besparingen	Geen besparingen	Wel besparingen
Groei opnemen	Geen groei	Geen groei

De gemeentelijke bijdragen 2025 volgens de laatste meerjarenperspectief bedroeg € 138,2 miljoen. De financiële raming van de jeugdhulpuitgaven 2025-2028 is gebaseerd op de prognose van de kosten per gemeente voor het jaar 2024 en zijn vervolgens geïndexeerd naar het prijsniveau 2025.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling tussen de laatste meerjarenperspectief 2025 en de voorliggende begroting 2025 weergegeven. In hoofdstuk 2.6 is nadere duiding

weergegeven. In onderstaande cijfers zijn de apparaatslasten van de SOJ meegenomen, het betreft circa € 5,5 miljoen.

Gemeentelijke bijdragen 2025 laatste meerjarenperspectief	**138.204**	
Indexatie 2024 hoger dan laatste meerjarenperspectief	3.455	2,5%
Indexatie 2025	6.573	4,8%
Niet verwerken besparingen gemeenten vorige primaire begroting pp 2025	2.864	2,1%
Verkleinen groepen 3Milieu pp 2025	966	0,7%
Verlagen caseload jeugdbeschermers pp 2025	1.558	1,1%
Beëindiging gezinshuis en overgang jeugdigen naar kleinschalige woonvoorziening pp 2025	585	0,4%
Verlagen bezettingsgraad in tarieven Jeugzorgplus van 95% naar 90% pp 2025	255	0,2%
Netto besparing rechtmatigheidscontrole	-200	-0,1%
Per saldo groei jeugdhulpgebruik pp 2025	1.811	1,3%
Gemeentelijke bijdragen primaire begroting 2025	***156.071***	12,9%

Indexatie onderdelen GGD, VT en LVS

De begroting 2025 is geïndexeerd volgens de kaders zoals deze in de kaderbrief 2025 zijn aangegeven: De lonen zijn met 5,4% geïndexeerd en de materiële budgetten met 1,6%. De totale omvang van de indexatie bedraagt € 1,97 miljoen, hiervan is € 0,54 miljoen verlegd naar subsidies, offertes en overige externe inkomsten. Voor het resterende deel, € 1,43 miljoen, wordt voorgesteld, conform de kaderbrief 2025, om de inwonerbijdrage op te hogen.

Toezicht WMO, Meldpunt Zorg en Overlast en Veilig Thuis

In november 2023 heeft het Algemeen Bestuur besloten om de bereikbaarheidsinzet middels inwonerbijdrage te dekken. De financiële omvang hiervan bedraagt voor het jaar 2025 € 139.000 en is in de begroting verwerkt als een structurele ophoging van de inwonerbijdrage.

Voor de jaren 2023 en 2024 was incidenteel 1 fte procesregisseur aan de begroting toegevoegd. Voor 2025 is de begroting hierop aangepast, middels een verlaging van de inwonerbijdrage met € 130.000.

Voor Veilig Thuis was incidenteel 3,67 fte (circa € 378.000) beschikbaar gesteld. Deze incidentele middelen waren bedoeld voor het ondersteunen bij de lokale teams rondom het Toekomstscenario. De begroting 2025 is hiermee, ten opzichte van 2024 en de jaren daarvoor, naar beneden bijgesteld. Indien inzet vanuit Veilig Thuis voor het Toekomstscenario gewenst is, dan dient hiervoor een individuele maatwerk afspraak te worden gemaakt.

Verschuiving overhead binnen GGD en LVS

Om invulling te geven aan de pandemische paraatheid is IZB in 2023 en 2024 verstevigd. De uitbreiding komt neer op ongeveer 10 fte. Binnen de begroting van DG&J wordt het aantal fte wat werkzaam is op het primaire proces als verdeelsleutel gebruikt om de overhead toe te rekenen naar de diverse producten onder de merken GGD en LVS. Doordat het aantal fte sterk toeneemt, verschuift nu overhead van deze producten naar IZB. Per saldo wijzigt de omvang van de begroting, en daarmee samenhangende inwonerbijdrage niet. Wel treden verschuivingen op binnen de producten. Dit betekent concreet dat er nu meer inwonerbijdrage gaat naar IZB en minder naar producten als Gezondheidsbevordering, OGGZ en Kennisprogramma.

2 Beleidsbegroting 2025 GR DG&J

2.1 Programma 1: Publieke Gezondheid

Wat willen wij bereiken?

De inwoners van Zuid-Holland Zuid mogen rekenen op bescherming van hun gezondheid tegen invloeden waartegen zij zichzelf niet, of niet voldoende, kunnen beschermen. Het programma Publieke Gezondheid heeft de volgende maatschappelijke doelstellingen:

1. Het voorkomen van introductie en (verdere) verspreiding van infectieziekten en waar nodig het bestrijden van infectieziekten, waaronder SOA's en TBC en het bevorderen van het hygiënebesef en het op juiste wijze toepassen van hygiënemaatregelen.
2. Het voorkomen van de introductie van import infectieziekten in ZHZ en het beschermen van reizigers tegen infectieziekten en andere gezondheidsrisico's.
3. Het adviseren over de gezondheidseffecten van milieuvraagstukken.
4. Het bevorderen van kwalitatief hoogwaardige kinderopvang voor een goede ontwikkeling van het kind in een veilige en gezonde omgeving.
5. Het bevorderen van een gezonde leefstijl en gezondheid gedrag (preventieve publieke gezondheid). Het verbeteren van de (ervaren) fysieke en psychische gezondheid en het verminderen van de psychosociale problematiek van kwetsbare doelgroepen van 0 tot 100 jaar.
6. Het beschermen van de gezondheid van inwoners bij rampen en crises.
7. Het coördineren van de preventieve *Openbare Geestelijke Gezondheidszorg* (OGGZ) voor de gehele bevolking, preventieve zorg voor risicogroepen en zorg voor kwetsbare personen die zelf geen hulp zoeken zoals dak- en thuislozen en zorgwekkende 'zorgmijders'. Het *Meldpunt Zorg en Overlast* is in de regio ZHZ belast met de uitvoering van OGGZ taken. Het Meldpunt Zorg en Overlast ZHZ is gericht op het aannemen/triageren van meldingen en coördineren van de zorg en hulpverlening aan de OGGZ doelgroep.

1. Infectieziektebestrijding en hygiënezorg

De inwoners van Zuid-Holland Zuid mogen rekenen op bescherming van hun gezondheid tegen invloeden waartegen zij zichzelf niet, of niet voldoende, kunnen beschermen. De Wet Publieke Gezondheid bevat hiertoe regelgeving die een belangrijke taak in het voorkomen en bestrijden van infectieziekten neerlegt bij de GGD. De afgelopen jaren hebben we ervaren hoe belangrijk deze GGD-rol is. De maatschappelijke effecten van een uitbraak van een infectieziekte zijn in potentie enorm.

In het kader van het landelijke programma Versterking Infectieziektebestrijding en Pandemische paraatheid ontvangt de GGD voor 2024 tijdelijke rijksmiddelen. Een betere voorbereiding nieuwe uitbraken wordt hiermee bevorderd. Deze zet de GGD onder andere in om meer professionals te scholen in de infectieziektebestrijding, en om extra personeel aan te trekken ten behoeve van de infectieziektebestrijding en de voorbereiding op uitbraken van infectieziekten. Ook wordt er wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de verspreiding van infectieziekten in kinderdagverblijven. Om voorbereid te zijn op de toekomst wordt er ingezet op gezamenlijke monitoring en bovenregionale

samenwerking met andere GGD'en. Dit alles gebeurt in nauw overleg met GGD/GHOR Nederland en de Landelijke Functie Opschaling Infectieziektenbestrijding (Lfi) van het RIVM.

Het toenemende infectierisico als gevolg van de afnemende vaccinatiegraad van kinderen in het Rijks Vaccinatieprogramma baart ons al geruime tijd zorgen omdat dit het risico vergroot van uitbraken van ernstige infectieziekten. Preventie is dus ook nodig. De GGD wil bereiken dat iedereen, ook jonge kinderen en mensen die vanwege hun gezondheid niet gevaccineerd kunnen worden, door het bestaan van groepsimmuniteit beschermd zijn tegen ernstige infectieziekten zoals mazelen en polio. Daarvoor is een voldoende hoge vaccinatiegraad nodig. Dit vraagt een nieuw antwoord om gehoor te geven aan twijfel bij voornamelijk ouders, en om tegelijkertijd de bescherming tegen ernstige infectieziekten voorop te stellen. Hiervoor zijn extra inspanningen vanuit de GGD in samenwerking met de JGZ (JongJGZ) nodig. Bijvoorbeeld op gebied van communicatie, de wijze van uitvoering (toegankelijkheid o.a.) en samenwerking met zorgprofessionals in de keten, zoals geboortezorgpartners. Ook onderzoek is nodig om beter inzicht te krijgen in barrières bij (aanstaande) ouders en kinderen en zicht te hebben op mogelijke effectieve interventies.

2. Voorkómen import infectieziekten

Nederlanders reizen veel en ver, ook inwoners van onze regio. Het is belangrijk voor henzelf en voor onze samenleving dat zij op reis geen infectieziekten oplopen en die mee terug nemen naar huis. Wij willen bereiken dat inwoners gezond blijven tijdens en na hun reis. Door de import en verspreiding van (nieuwe) infectieziekten te voorkomen in onze regio én in Nederland kan de publieke gezondheid maximaal worden beschermd. De GGD biedt daartoe reizigersadvisering aan, vaccinatie en voorschrijven van medicatie. Deze taken zullen wij samen met onze andere taken op gebied van vaccineren, waaronder programmatische vaccinaties onderbrengen in de door de Minister van VWS beoogde Vaccinatievoorziening voor Volwassenen. Binnen een Vaccinatie Expertise Centrum in Zuid-Holland Zuid bieden we straks vaccinatiezorg en expertise op één herkenbare plek in de regio. Waarbinnen we een stevig fundament behouden voor pandemische paraatheid en waar nodig campagnes kunnen opschalen (zoals bijvoorbeeld een jaarlijkse Covid-campagne). Een bestuurlijk voorstel daarvoor wordt in 2024 verwacht waarna implementatie in 2024 en 2025 zal volgen.

3. Gezondheid & Milieu

Gezondheid en de inrichting van de omgeving hebben alles met elkaar te maken. De leefomgeving heeft namelijk een grote impact op de gezondheid, zowel positief als negatief. Als deskundige op het terrein van de invloed van de omgeving op de gezondheid wil de GGD voor de bewoners van ZHZ een zo gezond mogelijke omgeving bereiken, zowel buiten als binnenshuis.

De adviseurs van de GGD geven advies aan burgers en gemeenten over het stimuleren van een veilige en gezonde leefomgeving, het beperken van contact met milieuverontreiniging en het beoordelen van de daarbij horende gezondheidsrisico’s. Klimaatverandering zal, zonder de juiste maatregelen, negatief effect hebben op de gezondheid via bijvoorbeeld UV-straling en hittestress. De veranderingen die de energietransitie met zich meebrengt, kunnen zowel positieve als negatieve effecten hebben op de gezondheid. Ook zullen er door beperkingen in de ruimte, keuzes moeten worden gemaakt over woningbouw in ongezonde leefomgevingen, bijvoorbeeld in de

buurt van industrie of drukke wegen. De adviseurs van de GGD denken mee op deze thema's en beantwoorden vragen.

4. Toezicht kinderopvang/Toezicht WMO

Door toezicht te houden op de kinderopvang draagt de GGD bij aan een sociaal en fysiek veilige en gezonde omgeving voor kinderen die gebruik maken van de kinderopvang. Goede kinderopvang draagt bij aan een goede start voor kinderen in de maatschappij.

Door toezicht te houden op de individuele en collectieve Wmo voorzieningen draagt de GGD bij aan de veiligheid, het welzijn en de participatie van inwoners die aangewezen zijn op deze voorzieningen.

5. Crisisorganisatie

Voor de bescherming van de gezondheid van inwoners bij rampen en crisis heeft de DG&J samen met de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) de beschikking over een georganiseerde, voorbereide en altijd beschikbare crisisorganisatie voor calamiteiten die de volksgezondheid raken.
Jaarlijks wordt een zogeheten OTO-plan opgesteld en uitgevoerd, dat gericht is op het opleiden, trainen en oefenen van de crisisorganisatie medewerkers.

6. Gezondheidsbevordering

We zetten ons in 2025 en verder nadrukkelijk in voor het verkleinen van gezondheidsachterstanden en het vergroten van ontwikkelingskansen. Wij focussen daarin op de onderwerpen in het GALA-akkoord en dragen zo bij aan de opgaven waar onze gemeenten voor staan. Hiertoe behoort ook het neerzetten van een regionale preventie infrastructuur met vijf ketenaanpakken. Overall streven we naar een gezonde en vitale bevolking in onze regio in een leefomgeving die daaraan bijdraagt.

Wij vertalen landelijke ontwikkelingen naar regionale kansen. Daarnaast zetten we onze succesvolle preventieve aanpakken op gezonde leefstijl en gezond gedrag voort of breiden deze waar mogelijk uit, daar waar het kan en moet zo lokaal en wijk- of buurtgericht mogelijk. Dat doen we zoveel mogelijk domeinoverstijgend om een zo groot mogelijke impact te sorteren: om de gezondheidsachterstanden van inwoners, op fysiek, mentaal en sociaal vlak, terug te dringen.

7. Meldpunt Zorg & Overlast / OGGZ

In 2025 wordt verder uitvoering gegeven aan de taken binnen de OGGZ, en dragen we bij aan het vergroten van kansen voor kwetsbare personen om deel te kunnen nemen aan de maatschappij. Zorgmijdende en/of personen met onbegrepen gedrag worden door de wijk GGD, (specialistische) bemoeizorg en (lokale) ketenpartners toegeleid naar zorg. Daarnaast is meldpunt Zorg & Overlast voorbereid op de komst van de WAMS.

In de aanpak rondom personen met onbegrepen gedrag participeert de GGD in een regionale kenniswerkplaats onbegrepen gedrag (RKOG) waar expertise wordt uitgewisseld in het kader van het continue versterken van een sluitende aanpak. In het bijzonder wordt er in het RKOG toegewerkt naar een regionaal vangnet voor kwetsbare personen die tussen wal en schip terecht (dreigen te) komen. Als onderdeel van het landelijke actieprogramma 'Grip op Onbegrip' vervult de GGD hierin een coördinerende

rol en levert bijdragen aan onder andere het verstevigen en uitbreiden van regionale inzet van de Wijk – GGD.

Wat gaan wij daarvoor doen?

1. Infectieziektebestrijding en technische hygiënezorg

De wetgever heeft bepaald dat een aantal infectieziekten bij de GGD gemeld moeten worden door zowel de arts die de diagnose stelt, als het laboratorium dat de diagnostiek heeft uitgevoerd. Na zo'n melding is het de taak van de GGD om verdere verspreiding van de infectieziekte zoveel mogelijk te voorkomen. Daartoe voert zij bron- en contactonderzoek uit en adviseert de patiënt en personen in diens directe omgeving over preventieve maatregelen. Ook instellingen waar mensen met een verhoogd risico op een ernstig verloop van infectieziekten bij elkaar zijn (zieken, ouderen, gehandicapten, kinderen) hebben een meldingsplicht aan de GGD bij uitbraken van infectieziekten. Als er bij een instelling kennis aanwezig is over infectiepreventie (al dan niet bij wet verplicht, zoals in ziekenhuizen en verpleeghuizen), dan kan de GGD adviseren bij het indammen van uitbraken. Als die kennis en verplichting niet aanwezig is, is de GGD naast adviseur vaak ook regisseur bij het bestrijden van een uitbraak.

Infectiepreventie is een wezenlijk onderdeel van de infectieziektebestrijding. Voorkomen is beter dan genezen. Het doel van de programmatische aanpak van infectiepreventie in ZHZ is dat instellingen meer en meer zelf het voortouw kunnen nemen op het terrein van infectiepreventie. Tijdens de coronacrisis heeft de GGD-GHOR-crisisorganisatie gewerkt met accounthouders voor alle zorgsectoren. Deze netwerken zijn in stand gebleven en de GGD blijft ze benutten om infectiepreventie op het netvlies te houden. De participatie van onze GGD in het Zorgnetwerk voor Infectiepreventie- en tegen Antimicrobiële resistentie Zuidwest-Nederland is daarbij van belang. Om verspreiding van infectieziekten te kunnen voorkomen is de GGD partner in het regionale netwerk met (zorg)instellingen, maar ook een schakel in het wereldwijd netwerk van instellingen voor publieke gezondheid, waaronder de RIVM/LCI, RIVM/Lfi, ECDC en WHO.

De urgentie op infectiepreventie wordt steeds groter door (nieuwe) ziekten die van dieren op mensen overdraagbaar zijn, veranderend reisgedrag, veranderende vaccinatiegraad, bijzondere evenementen met gezondheidsrisico's (mudruns, cityswims), meer kwetsbare inwoners als gevolg van vergrijzing en de toename van antibioticaresistentie.

In praktische zin draagt de GGD bij aan de preventie van infectieziekten door taken uit te voeren in het kader van de technische hygiënezorg. De GGD voert inspecties uit bij tattoo- en piercingshops, op zeeschepen, bij vergunde seks- en relaxgelegenheden en bij voorbeeld bij evenementen.

Tuberculose (TBC) is een infectieziekte die in West-Europa goed onder controle is, maar zeker niet is uitgeroeid. Wij willen de verspreiding van TBC voorkómen door gedegen onderzoek naar bron en contacten. De GGD heeft, als onderdeel van het Regionale Expertise Centrum TBC Zuid-Holland, tevens een actieve rol bij behandeling van patiënten. Dit laatste gebeurt in toenemende mate in samenwerking met wijkverpleging.

Seksueel overdraagbare ziekten blijven een serieuze bedreiging voor de publieke gezondheid. Bij ongeveer 1 op de 6 inwoners die zich meldt bij ons Centrum Seksuele Gezondheid wordt een soa gevonden. Inwoners weten ons Centrum Seksuele Gezondheid ook te vinden met vragen over seksualiteit, geaardheid, ongewenste zwangerschap en andere aspecten van de seksuele gezondheid. De soa consulten, onderdeel van de curatieve soa-zorg, die het CSG mag aanbieden zijn binnen landelijke financiële kaders gemaximeerd. De GGD voert daarnaast preventieve activiteiten uit via haar Sense-werkzaamheden: via de spreekuren (één op één aan cliënten) en via een toenemend aantal gastlessen aan groepen (o.a. schoolklassen, jongeren bij jongerenwerkorganisaties, beschermd wonen). Ook de werkzaamheden voor Nu Niet Zwanger betreffen preventie.

De GGD werkt in nauw overleg met gemeenten en ketenpartners vanaf medio 2021 aan de uitvoering van een programmatische aanpak van activiteiten op het gebied van seksuele gezondheid. De programmatische aanpak loopt tot en met 2025 en moet dan zijn geborgd in de reguliere bedrijfsvoering. Inhoudelijk werkt dit programma aan de volgende doelen (a) vergroten van het bereik van voorlichting aan jongeren over seksuele gezondheid, met meer aandacht voor weerbaarheid en voor diversiteit, (b) stimuleren condoomgebruik en soa-testen, (c) meer aandacht voor (voorkomen van) grensoverschrijding en geweld, (d) vergroten acceptatie seksuele diversiteit, (e) bewustere omgang met kinderwens, (f) versterken verbinding CSG met (lokale) netwerken en (g) versterking monitoring.

Sinds 2023 vindt de uitvoering van Nu Niet Zwanger plaats in 7 gemeenten. Nu Niet Zwanger is gericht om de extra belasting van een onbedoelde zwangerschap, het onnodige leed en de verergering van bestaande problemen helpen voorkomen. De gevolgen van een onbedoelde zwangerschap die ook nog eens ongewenst is, zijn enorm. Het programma richt zich met name op kwetsbaren met psychiatrische problemen, een verstandelijke beperking, mensen met schulden, verslaving, dakloosheid, loverboyproblematiek of ongedocumenteerden. Het programma Nu Niet Zwanger biedt hulpverleners concrete handvatten om met hun cliënten over deze onderwerpen te praten. En als de cliënt aangeeft nu liever geen kind te willen, dan kan samen gekeken worden naar passende mogelijkheden voor anticonceptie. In 2024 moet worden onderzocht welke mogelijkheden er zijn om dit programma voor te zetten, dit omdat de DVO's met de aan dit programma deelnemende gemeenten afloopt per eind 2024.

2. Voorkómen (import) infectieziekten

Het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) heeft de wens om het vaccinatielandschap te vereenvoudigen. Op verzoek van VWS heeft het RIVM een uitvoeringstoets gedaan voor het onderbrengen van de vaccinatievoorziening voor volwassenen (4V's) bij de GGD-en. Daarmee komt de uitvoering van alle vaccinatieprogramma's 18+ onder regie van de GGD'en. Een definitief besluit hierover wordt in de eerste helft van 2024 verwacht. De activiteiten van de GGD op het vlak van vaccineren beperkten zich traditioneel voornamelijk tot vaccinaties voor reizigers en specifieke beroepsgroepen. De vraag naar vaccinaties die (nog) niet binnen het Rijks Vaccinatieprogramma worden gegeven is de afgelopen jaren echter toegenomen. Ook nam de vraag naar advies en vaccinaties toe van onder andere cliënten met immuniteitsproblemen. Daarbij wordt verwacht dat de GGD op structurele basis programmatische vaccinaties, waaronder bijv. gordelroos en pneumokokken zal gaan uitvoeren net zoals de Covid-19 vaccinaties. De verwachting is dat de GGD in 2024 start

met de uitvoering van de opdracht om deze en andere vraagstukken organisatorisch onder te brengen in een Vaccinatie Expertise Centrum in de regio Zuid-Holland Zuid. Met dit centrum wordt zowel zorg als expertise op een plek gebundeld en kan de GGD regie voeren in de regio op gebied van vaccinatiezorg. Nauwe samenwerking met de jeugdgezondheidszorg, verantwoordelijk voor de uitvoering van het rijksvaccinatieprogramma (18-) is daarbij noodzakelijk om inhoudelijke (levenslange bescherming) en logistieke (optimale inzet van mensen en middelen) redenen.

3. Gezondheid en milieu

De adviseurs van de GGD geven advies aan burgers en gemeenten over het stimuleren van een veilige en gezonde leefomgeving, het beperken van contact met milieuverontreiniging en het beoordelen van de daarbij horende gezondheidsrisico's. Voorbeelden hiervan zijn (gezondheidseffecten van) luchtverontreiniging, bodemverontreiniging, geluidbelasting, veehouderijen, asbest, gezond binnenmilieu en klimaatadaptatie. In onze regio vraagt met name het PFAS dossier, vanwege de aanwezigheid van Chemours in het werkgebied, onze aandacht. Onze adviseurs kunnen gemeentelijke beleidsplannen toetsen op mogelijke gezondheidsrisico's. Wanneer een gemeente in een vroeg stadium de GGD betrekt, kunnen ongewenste situaties voorkomen worden. Bij milieu-incidenten kan het team de gemeenten ondersteunen, met name bij de medische milieukundige nazorg.

De Omgevingswet en de deels daarmee samenhangende veranderingen rondom (burger)participatie, vragen om ander beleid en een andere werkwijze van gemeenten ten aanzien van gezondheid en de fysieke leefomgeving. De GGD wil ertoe bijdragen dat gezondheid structureel onderdeel wordt van het maken van afwegingen in relatie tot de fysieke leefomgeving en denkt mee over de implementatie van ruimtelijke interventies ter bevordering en bescherming van gezondheid.

4. Toezicht kinderopvang/Toezicht WMO

De toezichthouders kinderopvang inspecteren jaarlijks alle kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en gastouderbureaus en minimaal 50% van de gastouderopvang, op basis van risico gestuurd toezicht. De uitkomst van de inspecties geeft een beeld aan gemeenten over de kwaliteit van de kinderopvang voorzieningen.
De landelijke kijk op toezicht en handhaving kinderopvang is aan het veranderen. Waar toezicht voorheen vooral werd beschouwd als een controlemiddel, is de laatste jaren een ontwikkeling gaande richting meer preventief en lerend toezichthouden en handhaven. Vanaf 2024 gaan de toezichthouders in ZHZ aan de slag met flexibel toezicht, dat per 2025 landelijk wordt ingevoerd. Flexibel toezicht biedt ruimte voor maatwerk, meer onvoorspelbaarheid en diepgang in de inspecties, met als doel de kwaliteit van de kinderopvang te verbeteren. Een andere ontwikkeling is dat het bestaande toezicht van de GGD op voorschoolse educatie (VE) per 2026 wordt uitgebreid met het toezicht op de educatieve kwaliteit van de VE. Hiermee komt het toezicht op de VE en kinderopvang bij één partij te liggen. Bovendien voorkomt dat een dubbelrol van de Inspectie van het Onderwijs, omdat de inspectie ook interbestuurlijk toezicht houdt op de gemeentelijke taken met betrekking tot de kinderopvang en VE.

De GGD voert toezicht uit op Wmo voorzieningen binnen het met de gemeenten afgesproken kader. Door middel van toezichtbezoeken en daarop gebaseerde adviezen

voor aanbieders van Wmo voorzieningen, bestuurders, beleidsmakers, inkopers, contractmanagers en handhavers, draagt de GGD bij aan goede Wmo voorzieningen voor de inwoners van ZHZ die op deze voorzieningen zijn aangewezen.
Aanbieders van maatschappelijke ondersteuning zijn verplicht calamiteiten of geweld te melden bij de toezichthouder. Het calamiteitenmeldpunt bij de GGD ZHZ is een uniek instrument van Wmo toezicht dat ervoor zorgt dat zorgaanbieders door zelfanalyse kwaliteitsverbetering inzetten.
De verwachting was dat de wetgever in 2023 zou komen met nadere kaderstelling voor het toezicht Wmo, maar dit is er nog niet. Om tot versterking van het Wmo-toezicht te komen en tot een onafhankelijke uitvoering ervan, wordt op dit moment landelijk gewerkt aan een stimuleringsprogramma Wmo toezicht. Hierin moet o.a. aandacht zijn voor onafhankelijke uitvoering Wmo toezicht (de Wmo toezichthouder stelt op basis van eigen en onafhankelijk inzicht een werkprogramma op, publiceert jaarlijks een verslag van werkzaamheden en biedt deze via het college van B&W aan bij de gemeenteraad) en voor transparant Wmo-toezicht (gemeenten moeten toezichtrapportages openbaar maken).

5. Crisisorganisatie

Ook in 2025 dragen we bij aan een optimale bemensing van de regionale crisisorganisatie, zodat de beschikbaarheid en kwaliteit gewaarborgd blijft. Er zijn daarvoor een aantal poules van functionarissen, welk bij toerbeurt bereikbaarheidsdienst hebben. Zij worden ook in 2025 bijgeschoold, getraind en beoefend.

6. Gezondheidsbevordering inclusief leefomgeving

Wij zullen uitvoering geven aan de opgaven die gemeenten hebben gesteld in hun lokale gezondheidsbeleid. De opgaven van gemeenten zijn grotendeels gebaseerd op het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA). Bij IZA gaat het erom dat we in Nederland het zorgstelsel kwalitatief goed, toegankelijk en betrouwbaar moeten houden/krijgen. De visie is dat preventie vanuit sociaal domein en publieke gezondheid daaraan een grote bijdrage kunnen en moeten leveren. Gemeenten hebben het IZA akkoord via de VNG mee ondertekend.
Het Gezond en Actief Leven Akkoord is ondertekend door gemeenten, GGD' en, zorgverzekeraars en VWS. GALA zet in op zeven terreinen die zijn gerelateerd aan gezondheid en worden hieronder opgesomd. Tussen haakjes is aangegeven waar de dwarsverbanden met opgaven van gemeenten zitten in het Integraal Zorgakkoord.

a. Terugdringen gezondheidsachterstanden (link met de IZA-Ketenaanpak Kansrijke start)
b. Een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten.
c. Versterken van de sociale basis (link met IZA-Ketenaanpak Welzijn op recept)
d. Een gezonde leefstijl (links met IZA-Ketenaanpak aanpak Kind naar Gezonder Gewicht en IZA-Ketenaanpak GLI overgewicht volwassenen)
e. Het versterken van mentale weerbaarheid en mentale gezondheid (link met IZA-opgave samenwerking sociaal domein, huisartsenzorg en GGZ)
f. Vitaal ouder worden (link met IZA-ketenaanpak Valpreventie ouderen)
g. Domeinoverstijgende inzet vanuit een regionale preventie-infrastructuur (betreft a. regiobeelden en regioplannen, samen met zorgverzekeraar en b. een werkagenda over de inrichting van de ketenaanpakken)

De kern van GALA en IZA is dat er meer domeinoverstijgend moet worden samengewerkt om tot impactvolle oplossingen te komen die echt het verschil maken op het terugdringen van gezondheidsachterstanden. Dat betekent dat de GGD gemeenten adviseert om bij een analyse van oorzaken en oplossingen van gezondheidsvraagstukken domeinoverstijgend en waar mogelijk datagestuurd te kijken naar de zes determinanten van gezondheid: werk en dagbesteding, inkomen en schulden, gezondheidsvaardigheden, sociale cohesie, gezonde sociale en fysieke leefomgeving en gezonde leefstijl. Gezondheid wordt voor 70% bepaald door collectieve factoren waarop het individu geen directe invloed heeft. Daarin kunnen overheden een rol vervullen. We koppelen, wat betreft gezondheidsbevordering, onze activiteiten aan de regionale preventieinfrastructuur waar de ketenaanpakken onder vallen. Wij verrijken deze ketenaanpakken met onze preventieve adviezen en interventies.

7. Meldpunt Zorg & Overlast / OGGZ

Voor de regio Zuid-Holland Zuid is de GGD verantwoordelijk voor het regionaal Meldpunt Zorg & Overlast en OGGZ dienstverlening. In 2025 willen we de gezamenlijke werkwijze van het meldpunt en de gemeenten verder borgen om burgers in een kwetsbare situatie te ondersteunen en gemeenten vanuit onze expertise met betrekking tot extreme woningvervuiling, complexe casuïstiek en brede toegang tot informatie te adviseren.

In 2025 werken we hieraan door: De Regionale Kenniswerkplaats Onbegrepen Gedrag (RKOG) is het platform waar partijen vanuit het sociaal-, zorg-, én veiligheidsdomein van elkaar kunnen leren over de aanpak rondom personen onbegrepen gedrag. De DG&J is voorzitter van het Expertteam Onbegrepen gedrag – waar de RKOG door wordt aangestuurd - en levert een beleidsadviseur die de regionale ontwikkelagenda in deze aanpak monitort.

In 2022 heeft de DG&J, een ZonMw aanvraag ingediend voor subsidie voor de realisatie van een RKOG in ZHZ in het kader van het actieprogramma 'Grip op Onbegrip'. Deze subsidieaanvraag is reeds toegekend; van 2023 – 2026 wordt er gewerkt om de huidige aanpak te verstevigen. Er ligt een ambitie om te zorgen dat personen die tussen wal en schip (dreigen te) vallen weer snel te stabiliseren zodat onnodige inzet van (acute) hulpdiensten wordt voorkomen.

Het Zorg & Veiligheidshuis en de GGD hebben een gedeelde verantwoordelijkheid om op regionaal niveau het werkproces rondom (dreigende) escalaties, maatschappelijke onrust, complexe casuïstiek rondom personen met onbegrepen gedrag te organiseren. Het AVE model vormt het uitgangspunt voor gemeente om de lokale infrastructuur te duiden zodat casuïstiek op de juiste plek wordt belegd. Het meldpunt Zorg & Overlast vormt in deze een regionale coördinatiepunt van waaruit deze routes worden ingezet. In 2023 is een start gemaakt om het proces rondom de opvolging Top E33 te implementeren en te borgen i.s.m. de politie, het zorg & veiligheidshuis en gemeenten. In 2025 wordt dit verder doorontwikkeld.

Het Meldpunt Zorg & Overlast krijgt dagelijks meldingen en signalen over personen met onbegrepen gedrag. In aanloop naar de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (WAMS) is een nieuw proces tussen politie en het Meldpunt Zorg en Overlast reeds geïmplementeerd en geborgd voor de regio Zuid Holland Zuid. Bij het schrijven van deze begroting 2025 is de verwachting dat de WAMS juli 2024 van kracht zal zijn en dit proces in dit kader wordt uitgevoerd.

De OGGZ en het Meldpunt Zorg & Overlast levert in 2025 een actieve bijdrage aan de includering van personen in de Levensloopaanpak (LLA), conform de ketenveldnorm. Doel hiervan is om de aansluiting in de zorg voor forensische patiënten naar de reguliere zorg te verbeteren. Het bleek dat de zorg in een beveiligde setting voor psychiatrische patiënten en/of mensen met een verstandelijke beperking met mogelijk gevaarlijk gedrag vaak onvoldoende beschikbaar is na afloop van de strafrechtelijke titel. Het Zorg- en veiligheidshuis is het platform waar deze hoog risico zaken worden gecoördineerd.

Indicatoren

	Product	Prestatie-indicator	Begroting 2025
1.	Infectieziekte bestrijding	Bezetting artsen en verpleegkundigen op orde	100% van de formatie
1.	Infectieziekte bestrijding	Aantal reizigersconsulten	6.500
1.	Infectieziekte bestrijding	Beroepsgroepen en opmaat vaccinaties	400
1.	Infectieziekte bestrijding	Vervolgconsulten reizigers en beroepsroepen en bloedafname	9.000
1.	Infectieziekte bestrijding	Aantal voorlichtingen en trainingen verzorgd	15
1.	Infectieziekte bestrijding	Covidcampagne	Volgens landelijke opdracht uitgevoerd
1.	Technische Hygiënezorg	Vergunningsaanvragen tattoo, piercing PMU binnen 8 weken afgehandeld	100%
2.	Technische Hygiënezorg	Certificaataanvraag shipsanitation binnen 24 uur in behandeling genomen	100%
2.	Infectieziekte bestrijding	Aantal TBC patiënten	< 15
2.	Infectieziekte bestrijding	Aantal latente TBC infecties	< 25
3.	Gezondheid en Milieu	Klanttevredenheid gemeente over adviseurs en adviezen	7,0
4.	Toezicht kinderopvang	Percentage inspecties dat is uitgevoerd binnen de wettelijke termijn	100%
4.	Toezicht kinderopvang	Percentage verplichte jaarlijkse inspecties kinderopvang uitgevoerd	100 %
4.	Toezicht kinderopvang	Percentage wettelijk verplichte jaarlijkse	50%

		inspecties bij gastouders uitgevoerd	
4.	Toezicht WMO	Percentage van de opdrachten is uitgevoerd	100%
4.	Toezicht WMO	Percentage van gemelde calamiteiten is onderzocht	100%
5.	Gezondheidsbevordering	Realiseren van doelstellingen van het programma dat voortkomt uit de lokale nota volksgezondheid 2024-2027	Volgens jaarlijkse verantwoording die per gemeente wordt opgesteld
5.	Gezondheidsbevordering	Tevredenheid gemeenten	8,0
5.	Gezondheidsbevordering	Tevredenheid ketenpartners	8,0
6.	Crisis organisatie	Realiseren optimale bezetting van de (piket) poule voor uitvoering van de taken van de GGD ZHZ in crisissituaties	4x (wnd.) Directeur Publieke Gezondheid 4 x procesleider Psychosociale Hulpverlening 4 x procesleider Infectieziektebestrijding 4x procesleider communicatie 4x procesleider geneeskundig onderzoek
6.	Crisis organisatie	Minimaal 1 OTO (opleiden, trainen en oefenen) activiteit per werkproces per jaar.	100 %
7.	OGGZ	Aantal nieuwe meldingen Meldpunt Z&O (initieel)	3.250 (marge 10%)
7.	OGGZ	Doorlooptijd en formatieve inzet GGD verminderen bij trajecten woningvervuiling, bij huur en koopwoningen	Huur < 296 dagen Koop < 644 dagen

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

P1 Publieke Gezondheid	Jaarrekening 2023			Begroting 2024 na wijzigingen			Begroting 2025			Mutatie
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Infectieziektebestrijding	2.846	2.864	17	1.946	1.946	0	2.505	2.505	0	558
SOA/Sense	591	623	32	599	599	0	696	696	0	97
TBC	435	435	-1	464	464	0	473	473	0	9
Marktgerichte taken	774	723	-51	607	607	0	911	911	0	304
Gezondheid en Milieu	265	277	12	283	283	0	318	318	0	35
Toezicht Kinderopvang	1.031	1.135	104	1.131	1.131	0	1.200	1.200	0	69
Toezicht WMO	165	171	6	162	162	0	188	188	0	26
Gezondheidsbevordering	1.939	1.951	11	1.899	1.899	0	1.955	1.955	0	56
Crisisorganisatie	146	157	11	218	218	0	228	228	0	10
OGGZ	2.243	2.221	-22	2.198	2.198	0	2.130	2.130	0	-69
COVID-19	7.746	7.746	0	0	0	0	0	0	0	-
Saldo baten en lasten	***18.182***	***18.302***	***119***	***9.509***	***9.509***	***0***	***10.604***	***10.604***	***0***	***1.095***
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Geraamd resultaat	***18.182***	***18.302***	***119***	***9.509***	***9.509***	***0***	***10.604***	***10.604***	***0***	***1.095***

Toelichting

In beginsel betreft de afwijking tussen de jaren 2024 en 2025 is het gevolg van indexatie. Daarnaast zijn de volgende ontwikkelingen verwerkt binnen de begroting:

- IZB; de formatie is verder uitgebreid. Dit om invulling te geven aan de pandemische paraatheid van de organisatie. Hiermee ligt de formatieve omvang van IZB in lijn met de uitgangspunten zoals deze door het formatienormeringsonderzoek (Berenschot) voor GGD ZHZ is geformuleerd.
- SOA/Sense; naast indexatie is de begroting bijgesteld als gevolg van hogere lasten voor laboratorium onderzoeken. Naar aanleiding van een aanbesteding stijgen de lasten. Dekking voor deze stijging is binnen de begroting van DG&J opgevangen door inwonerbijdrage die was toegerekend aan de marktgerichte taken die structureel niet nodig blijken te zijn.
- Marktgerichte maken; Als gevolg van de hoge vraag naar advies en vaccinaties voor reizen en beroepsgroepen is de begroting hierop structureel bijgesteld.
- OGGZ; Voor de jaren 2023 en 2024 was incidenteel 1 fte procesregisseur beschikbaar gesteld. De voorgestelde uitbreiding, 3 fte incidenteel, is niet verwerkt in de begrotingscijfers 2025. Dit omdat in beginsel voorstellen niet in de begroting zijn verwerkt.

2.2 Programma 2: Veilig Thuis

Wat willen wij bereiken?

Binnen de Dienst Gezondheid en Jeugd voert Veilig Thuis ZHZ de wettelijke taak uit om kinderen en volwassenen in afhankelijkheidsrelaties te beschermen bij situaties waar veiligheid op het spel staat, omdat iedereen recht heeft op een ‘veilig thuis’. Veiligheid is een voorwaarde opdat alle mensen van -9 maanden tot 100+ jaar onbelemmerd kunnen functioneren en zich optimaal kunnen ontwikkelen en ontplooien.
Voor het borgen van deze veiligheid werkt Veilig Thuis intensief samen met gemeenten, politie, Veiligheidshuis en de regionale en lokale (zorg)partners, waaronder de lokale teams.

In 2025 wil Veilig Thuis zich inzetten voor:

- Zorg dragen voor een goede uitvoering van het werk van Veilig Thuis;
- Versterken van de voorkant van de keten;
- Vergroten van de impact van Veilig Thuis op de omgeving.

Concreet geeft Veilig Thuis in 2025 aan bovenstaande invulling door onder andere deel te nemen aan het regionale programma 'Veilig Opgroeien is Teamwerk' (VOiT), voorlichtingen te geven in de keten, sturing te geven MDA++ proces, verbinding te zoeken met het scheidingsloket en door betrokken te zijn bij eventuele nieuwe pilots. Tegelijkertijd zal Veilig Thuis naast de concrete invulling ook de gemeenten adviseren over kansen die er nog meer liggen voor het lokale preventie beleid. Preventie en vroegsignalering vragen om een integrale en systematische aanpak, samen met gemeenten en ketenpartners.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Veilig Thuis is gericht op interventies in situaties waar de veiligheid van kinderen en volwassenen in afhankelijkheidsrelaties in het geding is. Veilig Thuis zet in op de borging van de veiligheid en stabilisatie van de gemelde situatie. Veilig Thuis doet dit in samenwerking met politie en de hulpverlening. Daarnaast is Veilig Thuis een 'expertisecentrum' waar kinderen, volwassenen, betrokkene(n) en professionals deskundige steun en advies krijgen bij hun vragen op het gebied van (vermoedens) van huiselijk geweld, ouderenmishandeling en kindermishandeling.

Uitvoering

De kerntaken van Veilig Thuis laten zich als volgt samenvatten:

- een 'expertisecentrum' waar kinderen, volwassenen, betrokkene(n) en professionals deskundige steun en advies krijgen bij hun vragen op het gebied van (vermoedens) van huiselijk geweld, ouderenmishandeling en kindermishandeling.
- het regionale meldpunt waar inwoners en professionals vermoedens en signalen van kindermishandeling, huiselijk geweld en ouderenmishandeling kunnen melden.
- beoordeelt en weegt de meldingen (triage) om vervolgens een interventie te plegen of toe te leiden naar passende hulpverening. Als het nodig is, vindt er verdiepend onderzoek plaats.
- onderneemt direct gerichte interventies in situaties waar de veiligheid in het geding is van kinderen en volwassenen in afhankelijkheidsrelaties. Het Crisisinterventieteam van Veilig Thuis is 7 x 24 uur bereikbaar en beschikbaar.
- voert de coördinatie van de Wet Tijdelijk Huisverbod uit. Veilig Thuis zorgt voor de coördinatie tussen strafketen en zorgketen. Veilig Thuis voert zowel binnen en buiten kantoortijden (bereikbaarheidsdienst) de risicotaxatie van slachtoffer en pleger uit, rapporteert en adviseert de burgemeester en fungeert als eerste aanpreekpunt voor politie en zorginstanties.
- voert zowel binnen als buiten kantoortijden de coördinatie uit rondom de opvang van vrouwen en mannen die te maken hebben met huiselijk geweld. Veilig Thuis voert hiervoor een screening uit waarna men voor een passend vervolg zorgt. Dat kan opvang zijn, een ambulant traject of een Aware. Uitgangspunt van deze taakstelling is het vergroten van de veiligheid van de directbetrokkenen.
- geeft sinds 2021 uitvoering aan het MDA++ proces. Veilig Thuis organiseert en faciliteert het MDA++ proces. Het heeft tot doel om casuïstiek op te pakken die elders in de keten zijn vastgelopen, waarbij steeds weer sprake is van onveiligheid en er herhaaldelijk nieuwe meldingen worden gedaan.

Belangrijke ontwikkelingen

Landelijk wordt gewerkt aan de vernieuwing van de jeugdbeschermingsketen, het zogenaamde Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Kern van deze hervorming is het concentreren van hulp en regie bij lokale teams, al dan niet met ondersteuning van veiligheidsteams die expertise toevoegen wanneer dit nodig en gewenst is. De rollen van de Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis en lokale teams zijn onderdeel van deze hervorming.

Ondanks dat de regio Zuid-Holland Zuid geen officiële landelijke proeftuin is geworden, is men vanaf 2023 binnen de regio al bezig met het opzetten van initiatieven die aansluiten bij het gedachtengoed van het Toekomstscenario. Om te kunnen komen tot sterke lokale teams, zullen er nog verschillende stappen gezet moeten worden. Wanneer deze lokale teams op de gewenste sterkte zijn (o.a. voldoen aan de leidraad werken aan veiligheid en implementatie van het landelijk kader werken aan veiligheid), is het beter mogelijk om te bezien wat de invloed daarvan is op het werk en de omvang van Veilig Thuis, de

gemeenten willen dit in 2024-2025 concreet maken. Binnen het regionale programma VOiT wordt uitvoering gegeven aan de versterking van de lokale teams. Veilig Thuis denkt en werkt ook in 2025 in VOiT met de gemeenten samen. Veilig Thuis ziet in het kader van het Toekomstscenario aanvullende mogelijkheden (Ambulant Veilig Thuis team, RCGHK / RHT, inzet Veilig Thuis binnen het scheidingsloket, doorontwikkeling Voorwaarden en vervolg) die door middel van pilots verder uitgewerkt kunnen worden in 2025, mits hiervoor middelen worden gevonden.

Landelijk zijn er verschillende werkgroepen (versterking lokale teams, regionale veiligheidsteams, handelingskader, informatievoorziening, kennis- en leerinfrastructuur en wetgeving, rechtsbescherming en interventies) waar vanuit Veilig Thuis ZHZ aan wordt deelgenomen. Ook zijn er regionale initiatieven als: het komen tot één regionale werkwijze ZHZ (Top 3 Methodiek), ontwikkelen regionaal plan voor sturingsinformatie, evaluatie en borging van MDA++ en het versterken van een lerend netwerk.

Indicatoren

Prestatie-Indicator Veilig Thuis	**Begroting 2025**
Meldingen Veilig Thuis ZHZ, aantal op jaarbasis	4.600
Doorlooptijden Veilig Thuis ZHZ; Triage: binnen 5 werkdagen (norm: 95-100%)	Conform norm
Doorlooptijden Veilig Thuis ZHZ; Onderzoek: binnen 10 weken afgerond (norm: 85-100%)	Conform norm
Direct overdragen van meldingen (absolute aantallen)	3.900
Overdracht met Ondersteuning (absolute aantallen)	600
Onderzoek (absolute aantallen)	600
Behandeling advies aanvragen	3.300
Klanttevredenheid Cijfer (schaal 1 op 10)	7,5

Prestatie-Indicator Crisisinterventieteam	**Begroting 2025**
Geleverde crisisinterventies (doelgroep 0 – 100)	400-500
Bijdrage aan huisverbod buiten kantooruren	35
Uitvoering hoorfunctie in het kader van de wet verplichte ggz	400
Direct overdragen van casus aan lokaal binnen 48 uur	100%

* Gezien het feit dat de afgelopen jaren er steeds sprake is geweest van een autonome groei in meldingen en adviezen is het van belang om hier te benoemen dat de hier aangegeven aantallen een prognose zijn. De begroting is afgestemd op deze prognose en mogelijk dat er te zijner tijd een herziening nodig is wanneer deze begroting niet toereikend blijkt.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

P2 Veilig Thuis	Jaarrekening 2023			Begroting 2024 na wijzigingen			Begroting 2025			Mutatie
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Volwassenen	1.309	1.303	-5	1.446	1.446	0	1.442	1.442	0	-5
Jeugd	5.231	5.497	265	5.786	5.786	0	5.641	5.641	0	-145
Crisisdienst	1.013	1.057	43	1.176	1.176	0	1.235	1.235	0	59
Saldo baten en lasten	***7.553***	***7.857***	***303***	***8.409***	***8.409***	***0***	***8.317***	***8.317***	***0***	***-91***
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Geraamd resultaat	***7.553***	***7.857***	***303***	***8.409***	***8.409***	***0***	***8.317***	***8.317***	***0***	***-91***

Toelichting

De afwijking tussen de jaren 2024 en 2025 is het gevolg van indexatie en de verlaging van de 3,67 fte die tot en met 2024 incidenteel was toegekend voor de ondersteuning van de lokale teams in het kader van het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.

2.3 Programma 3: Onderwijs en aansluiting arbeidsmarkt

Wat willen wij bereiken?

De Dienst wil bijdragen aan ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren in Zuid-Holland Zuid. Dat doen we onder andere met de consulenten LVS door voor zoveel mogelijk kinderen en jongeren het recht op onderwijs te waarborgen. En we zetten MatchMakers in om voor zoveel mogelijk jongeren een passende plek in het onderwijs en op de arbeidsmarkt te vinden. Dat kunnen we niet alleen. De consulenten en MatchMakers werken nauw samen met vele partners in het veld van onderwijs, zorg en arbeidsmarkt.

Schoolbezoek en het behalen van minimaal een startkwalificatie zijn wezenlijk voor een goede start in het leven. Nationaal en regionaal bestaan zorgen over het te grote aantal kinderen en jongeren dat spijbelt of helemaal geen onderwijs volgt. Wij willen bereiken dat kinderen en jongeren de kans krijgen hun talenten te ontplooien. Als er drempels zijn voor schoolbezoek zorgt Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (LVS) voor het verbinden van onderwijs, zorg en zo nodig handhaving, zodat elk kind en elke jongere het onderwijs en zonodig de hulp, krijgt die bij hem of haar past.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Investeren in het verhogen van de aanwezigheid op school

Deelname aan onderwijs is belangrijk voor kinderen en jongeren. Het geeft ritme en structuur. School is een plek om vrienden te maken, sociale vaardigheden op te doen en kennis te verzamelen. Schoolverzuim is minder onschuldig dan het misschien lijkt. Verzuim kan een voorbode zijn van uitval en thuiszitten. Daarnaast kan schoolverzuim een signaal zijn van problematiek bij een jongere en/of het gezin waarvan hij/zij deel uitmaakt. Ook in 2025 werkt LVS, in nauwe samenwerking met onderwijs, samenwerkingsverbanden passend onderwijs, jeugdteams, jeugdgezondheidszorg en gemeenten aan het in beeld krijgen en oplossen van schoolverzuim.

De regionale aanpak Thuiszitters wordt ook in 2025 programmatisch aangepakt. Daarin spelen samenwerkingsverbanden rondom Passend onderwijs een prominente rol. In 2025 zal LVS de taken uitvoeren die voortvloeien uit de in 2023 vastgestelde regionale 'doe-agenda'. De ontwikkeling van thuiszitten monitoren we in een regionaal dashboard en dit bespreken we periodiek met gemeenten en onderwijsveld.

LVS is verantwoordelijk voor de uitvoering van de wettelijke leerplichttaak. Alle kinderen tussen vijf en achttien jaar die in Nederland wonen zijn verplicht om naar school te gaan. De leerplicht en kwalificatieplicht beschermt het recht op onderwijs van deze kinderen. Dit geldt ook voor kinderen met een andere nationaliteit en voor kinderen van asielzoekers, vluchtelingen en vreemdelingen. Deze laatst genoemde doelgroepen nemen toe in omvang, en vragen specifieke aandacht van LVS.

LVS ZHZ bewaakt zowel de leerplicht als de kwalificatieplicht voor de tien gemeenten. Wanneer een leerplichtige jongere niet (meer) op school verschijnt (verzuimt) ontvangt LVS ZHZ hiervan een melding. De consulenten LVS voeren regie op het proces dat ertoe moet leiden dat de jongere zo spoedig mogelijk de schoolgang kan hervatten en dat belemmeringen worden weggenomen. Hiervoor wordt de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) gebruikt. Hierin zijn de consulenten LVS de spin in het web. Zij werken nauw samen met de ouders en jongeren, intern schoolbegeleiders, JGZ, jeugdzorgbegeleiders of vertegenwoordigers van het Openbaar Ministerie, de Raad voor de Kinderbescherming en Jeugdbescherming West. LVS ZHZ reageert niet alleen op meldingen van schoolverzuim, maar is ook adviseur richting de diverse partners, jongeren en ouders. Indien nodig wordt handhavend opgetreden, bijvoorbeeld door een verwijzing van de jongere naar Halt of het opmaken van een proces-verbaal.

In 2024 wordt in opdracht van gemeenten onderzocht hoe de aanpak voor het voorkomen en oplossen van schoolverzuim en schooluitval kan worden verbeterd waarin de gesignaleerde knelpunten in de keten worden opgelost in een nog op te stellen regionaal verbeterprogramma, inclusief een herijking van de inzet en capaciteit voor LVS in de toekomst.

Investeren in het voorkomen van voortijdig schoolverlaten

Het aantal voortijdig schoolverlaters 18-23 jarigen is de afgelopen jaren gestegen. Na een Covid-19 gerelateerde recordlaagte van vsv cijfers schooljaar in 2019-2020 (632 vsv’ers), zien we vanaf schooljaar 2020-2021 een stijging (702 vsv’ers), die doorzet in schooljaar 2021-2022 (841 vsv'ers). Onze regio volgt daarmee de landelijke ontwikkeling, waarover grote zorgen bestaan. Verwacht wordt dat deze trend doorzet en dat een stevige aanpak nodig is om de trend om te buigen. Deze verwachting is gebaseerd op een analyse van de onderliggende oorzaken voor de cijfermatige ontwikkeling. Die oorzaken zouden wel eens lang kunnen doorwerken:

- Een toename van het aantal jongeren dat een verkeerde studiekeuze maakt
- Een toename van mentale problemen bij studenten. Het CBS heeft aangetoond dat een duidelijk verband bestaat tussen het hebben van psychische problemen en het risico op voortijdig schoolverlaten.
- Een aanzienlijke en groeiende groep jongeren die kwetsbaar is in het onderwijs, onder andere door onvoldoende taalvaardigheid

- De in sommige sectoren krappe arbeidsmarkt. Bij een groeiende economie wordt werken, als alternatief voor een opleiding, aantrekkelijker. Er kan dan ongediplomeerde uitstroom naar werk plaatsvinden.'

Onderwijsinstellingen, zorg, Doorstroompunt en ketenpartners werken nauw samen om voortijdig schoolverlaten zoveel mogelijk te voorkomen, en waar mogelijk een snelle terugkeer naar (ander) onderwijs te organiseren.

Uitvoeren van het regionaal programma voortijdig schoolverlaten 2020-2025
De looptijd van het regionaal programma voortijdig schoolverlaten is verlengd tot augustus 2025. Voor deze verlenging stelt het Ministerie van OCW aanvullende subsidie beschikbaar. In 2025 zal het nieuwe regionale programma worden vastgesteld door de centrumgemeente Dordrecht, het Da Vinci college als contactschool en de drie arbeidsmarktregio's.

In het regionaal programma VSV 2020-2025 zijn maatregelen en activiteiten opgenomen die moeten bijdragen aan het verminderen of voorkomen van het aantal voortijdig schoolverlaters. Doorstroompunt voert in dit programma twee maatregelen uit:
1) de coördinatie op 'De Overstap', waarbij examenkandidaten van het vmbo worden gevolgd en –indien nodig - geholpen bij hun overstap naar het mbo. Deze overstap is ook een risicomoment voor voortijdig schoolverlaten. Vaak melden jongeren zich niet of te laat aan voor de mbo-opleiding. Doorstroompunt monitort of jongeren op tijd zijn ingeschreven voor een mbo-opleiding en wanneer ze geen inschrijving hebben, worden ze geholpen bij het vinden van een passende opleiding.
2) Ten tweede bevat het regionaal programma VSV 2020-2025 een impuls voor de aanpak MatchMakers, de outreachende en integrale ondersteuning voor jongeren die al langer niet meer naar school gaan. Met middelen vanuit het regionaal programma VSV wordt expertise van MeeVivenz in dit team ingekocht in de vorm van een extra MatchMaker.

Versterken sluitend vangnet onderwijs - arbeidsmarkt
Om de kansengelijkheid in het (beroeps) onderwijs en op de arbeidsmarkt voor jongeren te verbeteren werken de ministers van OCW en SZW aan het wetsvoorstel Van school naar duurzaam werk. Dit wetsvoorstel beoogt de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid te integreren en te bestendigen. Voor de uitvoering van de nieuwe wetgeving komen structureel aanvullende middelen beschikbaar, voornamelijk voor de centrumgemeente/Doorstroompunt en de contactschool. De sluitende aanpak krijgt vorm in een verplichtende samenwerking tussen het Doorstroompunt, het mbo, en de gemeenten/diensten voor werk en inkomen. De leeftijdsgrens voor begeleiding door het Doorstroompunt wordt verhoogd van 23 jaar naar 27 jaar, waardoor beter wordt aangesloten op wetgeving in het arbeidsmarkt-domein. De partijen moeten tot afspraken komen over ondersteuning aan de (doel)groep, die worden vastgelegd in het regionaal programma. De noodzakelijke aanpassingen die nodig zijn in de wetgeving wordt naar verwachting per augustus 2025 ingevoerd.

In het begrotingsjaar 2025 wordt samen met mbo en arbeidsmarktregio's verder gewerkt aan de ontwikkeling voorbereiding voor de implementatie van de nieuwe wetgeving.

Indicatoren

Leerplicht:

Indicator	Norm	Begroting 2025
Aantal afgehandelde meldingen van het relatief verzuim	2.000*¹	2.500
Aantal afgehandelde meldingen van het absoluut verzuim	220*¹	500
Aantal afgehandelde meldingen verzuim 18+	In ontwikkeling*²	700
Aantal thuiszitters (doel: verminderen)	40	40
Aantal behandelde vrijstellingen	750*¹	650
Aantal verleende vrijstellingen (doel: verminderen)	350*¹	500
Alle leer- en kwalificatie plichtige kinderen jongeren staan ingeschreven op een school	100%	100%

**1 Nieuwe indicator in de begroting 2023, norm gebaseerd op cijfers over 2022;*
**2 Nieuwe indicator in de begroting 2023, nog geen ervaringscijfer om norm op te baseren.*

RMC & VSV-trajectbegeleiding

Indicator	Norm	Begroting 2025
Aantal vsv-ers in de regio (doel: verminderen)	In ontwikkeling*¹	840
Percentage uitgevallen jongeren dat een jaar later terugkeert naar het onderwijs of naar werk (doel: verhogen)	In ontwikkeling*¹	61,97%
% nieuwe voortijdige schoolverlaters	1,71%	2,32%
Jongeren die geen onderwijs volgen, geen werk en dagbesteding hebben zijn in beeld	100%	100%
% vsv'ers dat een jaar later terug gaat naar onderwijs	In ontwikkeling*¹	19,52%
% vsv'ers dat een jaar later aan het werk is	In ontwikkeling*¹	42,45%
Plaatsingen Matchmakers	150*²	150

**1 Nieuwe indicator in de begroting 2023, nog geen ervaringscijfer om norm op te baseren;*
**2 Nieuwe indicator in 2023, norm gebaseerd op cijfers over 2022.*

Onderstaande tabel bevat de vanuit het BBV voorgeschreven beleidsindicatoren die betrekking hebben op het sub-programma onderwijs en aansluiting arbeidsmarkt. De gepresenteerde waarden zijn gemiddelde waarden voor de tien Zuid-Holland Zuid gemeenten.

Product	Beoogde maatschappelijk effect	Beleidsindicator (omschrijving)	Norm (begroting 2025)
Leer-plicht	Jongeren nemen deel aan het onderwijs	Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	0,8

Leer-plicht	Jongeren nemen deel aan het onderwijs	Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	9
RMC/ VSV	Jongeren nemen deel aan het onderwijs	% voortijdig schoolverlaters	2,3%

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

P3 Onderwijs en aansluiting arbeidsmarkt	Jaarrekening 2023			Begroting 2024 na wijzigingen			Begroting 2025			Mutatie
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Leerplicht	1.728	1.738	10	1.347	1.347	0	1.703	1.703	0	356
RMC/VSV	1.218	1.155	-63	1.378	1.378	0	1.447	1.447	0	70
Saldo baten en lasten	***2.946***	***2.893***	***-53***	***2.725***	***2.725***	***0***	***3.151***	***3.151***	***0***	***426***
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Geraamd resultaat	***2.946***	***2.893***	***-53***	***2.725***	***2.725***	***0***	***3.151***	***3.151***	***0***	***426***

Toelichting

De afwijking tussen de jaren 2024 en 2025 is het gevolg van indexatie.
Voor het onderdeel leerplicht is de begroting bijgesteld voor de incidentele middelen die vanuit de gemeente Dordrecht worden ontvangen voor Dordrecht West. Voor 2025 gaat het om € 290.000 en voor 2026 € 120.000.

2.4 Programma 4: Jeugdgezondheidszorg

Jeugdgezondheidszorg is een cruciale schakel in zowel de publieke gezondheidszorg ‘van conceptie tot het levenseinde’ als in de jeugdzorg. Hoe eerder we gezondheids- en ontwikkelachterstanden kunnen tegengaan, des te beter voor het individu en voor de samenleving. Zuid-Holland Zuid is één van de weinige regio’s die de JGZ privaatrechtelijk heeft gepositioneerd buiten de GGD. Om meer inhoudelijke verbindingen te krijgen en daarmee meer toegevoegde waarde voor 'gezond en veilig opgroeien', is een meer samenhangende sturing en prioritering nodig. Het contract met Jong JGZ liep eind 2023 af. Op 9 februari 2023 heeft het Algemeen Bestuur besloten tot continuring van de contract afspraken met Jong JGZ tot 31 december 2025.

Wat willen wij bereiken?

Een inhoudelijk en organisatorisch toekomstbestendige Jeugdgezondheidszorg (JGZ) zit in het hart van de lokale preventie en vroeg signalering. Door optimale benutting van de expertise en de lokale nabijheid van de JGZ consultatiebureaus in samenwerking met de lokale jeugdteams en het onderwijs kan concrete gezondheidswinst worden behaald. Vooral zorg op maat als uitgangspunt van het basispakket JGZ (aangevuld met lokale maatwerk afspraken) gecombineerd met de uitvoering het Rijksvaccinatieprogramma kunnen kansenongelijkheid en groeiende gezondheidsachterstanden verkleinen. De preventieve programma's richten zich op opvoeding, veiligheid van kinderen, infectiepreventie, gezonde leefstijl, mentale gezondheid en gezonde leefomgeving. Hiermee bieden wij onze inwoners een concreet handelingsperspectief om gezond en veilig opgroeien in Zuid-Holland Zuid te bereiken.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Uitvoering geven aan de uitkomsten van de bestuursopdracht JGZ met daarin onder andere aandacht voor:

- Een regionale structuur die voldoende ruimte biedt voor lokale uitvoering
- Duidelijke werk- en inrichtingsafspraken in het kader van de gekozen governance structuur
- Duidelijk positioneren van de JGZ in het uitvoeringsprogramma MJP 2024-2028
- Een regionale visie op een toekomstbestendige jeugdgezondheidszorg bewerkstelligen met daarin onder andere aandacht voor:
  - Beweging naar de voorkant;
  - Meer uniformiteit in het lokale JGZ aanbod zodat kinderen en gezinnen ongeacht waar hun wieg staat dezelfde ondersteuning en zorg kunnen krijgen;
  - Inbedding JGZ in lokale netwerken(kinderopvang, jeugdteams, 1ste lijnsvoorzieningen, informele zorg etc.);
  - Wendbaarheid en innovatief vermogen om te anticiperen op maatschappelijke opgaven;
  - Werken vanuit klantperspectief;
  - Een zo groot mogelijk bereik van de JGZ onder (aanstaande) ouders;
  - Monitoring en evaluatie van specifieke demografische en sociale ontwikkelingen van jeugd in de regio;
  - Borging van voldoende en passende kwaliteit en expertise in een steeds krapper wordende arbeidsmarkt;
  - Uitvoering van het JGZ basispakket conform de uitgangspunten van het vernieuwd Landelijk Professioneel Kader;
  - Ketensamenwerking binnen Kansrijke Start en KnGG.

Ambities Kansrijke Start

In samenwerking met de JGZ en ketenpartners werken wij vanuit de regionale coalitie Kansrijke Start aan de volgende vijf thema's:

- Met en voor (aanstaande) ouders
- Domeinoverstijgend samenwerken
- Vakmanschap, kennisuitwisseling en slimmer samenwerken
- Verbetercyclus gericht op de doelstellingen, met monitoring en evaluatie
- De ketenaanpak Kansrijke Start binnen de Regionale Preventie Infrastructuur

Indicatoren

Prestatie-indicator	**Begroting 2025**
De JGZ verricht de uitvoering van het regionaal basispakket JGZ en het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) conform het Uitvoeringskader JGZ en de jaarlijkse geactualiseerde richtlijn uitvoering RVP.	Overzicht met KPI's is opgenomen in uitvoeringskader JGZ. Deze KPI's zijn in een stoplichtenmodel opgenomen en zijn onderdeel van de jaarverantwoording JGZ.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

P4 Jeugdgezondheidszorg	Jaarrekening 2023			Begroting 2024 na wijzigingen			Begroting 2025			Mutatie
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Jeugdgezondheidszorg	13.078	13.092	14	13.586	13.586	0	14.302	14.302	0	716
Saldo baten en lasten	***13.078***	***13.092***	***14***	***13.586***	***13.586***	***0***	***14.302***	***14.302***	***0***	***716***
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Geraamd resultaat	***13.078***	***13.092***	***14***	***13.586***	***13.586***	***0***	***14.302***	***14.302***	***0***	***716***

Toelichting

De afwijking tussen de jaren 2024 en 2025 is het gevolg van indexatie. Daarnaast is circa € 110.000 toegevoegd vanwege de uitbreiding van het Rijksvaccinatieprogramma voor de maternale kinkhoest vaccinatie.

2.5 Programma 5: Kennisprogramma

Wat willen wij bereiken?

In dit programma wordt invulling gegeven aan het kennisprogramma waarin gewerkt wordt aan de samenhang tussen beleid, onderzoek en praktijk. Het betreft bovenal het uitvoeren van de wettelijke taak, beschreven in de Wet publieke gezondheid, om op basis van epidemiologische analyses gemeenten inzicht te geven in diverse aspecten van de gezondheidstoestand en gezondheid bevorderende en –bedreigende factoren van de inwoners in Zuid-Holland Zuid en daarover te adviseren en programma's te starten. Hiervoor wordt ook verdiepend en innovatief epidemiologisch en kwalitatief onderzoek gedaan. Deze onderzoeken leveren tevens een bijdrage aan het verbeteren van de praktijk. Door de integrale samenstelling van DG&J met meer onderdelen, dan enkel de GGD, worden databronnen en beleidsvelden verbonden.

Beleidsontwikkelingen rondom het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) vragen om extra (kwalitatief) onderzoek, monitoring en analyses. Vanuit dit perspectief wordt ingezet op innovatieve onderzoeksmethoden (zoals bijv. participatief actieonderzoek data science) om de beweging naar een systeemaanpak te helpen maken.

Wat gaan wij daarvoor doen?

In 2023/2024 is het MJP 2024-2028 voor de DG&J in samenspraak met gemeenten tot stand gekomen. De hoofdopgave voor de DG&J de komende jaren is: Gezondheidsachterstanden verkleinen en ontwikkelingskansen vergroten. Hieraan werken we vanuit DG&J met programma's en projecten die moeten gaan bijdragen aan een systeemaanpak van complexe gezondheidsproblemen (health in and for all policies). Dit doen wij op basis van inzichten uit lokaal en regionaal (toegepast) onderzoek. Hiertoe voeren we in 2025 onder meer de gezondheidsmonitors uit. En duiden de beschikbare data ten behoeve van optimalisatie van de uitvoering en/of beleid.
Het MJP zal in 2024 een actuele vertaling krijgen in het kennisprogramma, met onderzoek dat aansluit op de lokale gemeentelijke gezondheidsnota's, onze inspanningen in het uitvoeringsprogramma MJP en dichtbij de actuele ontwikkelingen zoals IZA, GALA en domeinoverstijgend werken.

Indicatoren

Prestatie-indicator	Norm	Begroting 2025
Het online GGD dashboard www.hoegezondiszhz.nl is geactualiseerd op basis van de gezondheidsmonitors Kinderen, Jeugd en Volwassenen & Ouderen	100%	100%
De gezondheidsmonitoren en de specifieke ontwikkellijnen van het Kennisprogramma zijn conform plan uitgevoerd	Uitvoering conform wettelijke cyclus	Voor het jaar 2024 staat de gezondheidsmonitor Volwassenen en ouderen op het programma (resultaten in 2025)

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

P5 Kennisprogramma	Jaarrekening 2023			Begroting 2024 na wijzigingen			Begroting 2025			Mutatie
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Kennisprogramma	1.029	1.175	146	1.168	1.168	0	1.225	1.225	0	57
Saldo baten en lasten	***1.029***	***1.175***	***146***	***1.168***	***1.168***	***0***	***1.225***	***1.225***	***0***	***57***
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Geraamd resultaat	***1.029***	***1.175***	***146***	***1.168***	***1.168***	***0***	***1.225***	***1.225***	***0***	***57***

Toelichting

De afwijking tussen de jaren 2024 en 2025 is het gevolg van indexatie.

2.6 Programma 6: Serviceorganisatie Jeugd

Wat willen wij bereiken?

De gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid hebben een aantal taken voor de uitvoering van de Jeugdhulp grotendeels belegd bij de DG&J, de Serviceorganisatie Jeugd (SOJ). Het betreft de volgende taken: inkoop, contractmanagement, clientadministratie, facturatie, advies, beschermingsgesprekken en informatievoorziening.

De beleidsontwikkeling en de aansturing van het lokale veld (incl. de toegang voor Jeugdhulp) ligt bij gemeenten. Gemeenten hebben een meervoudig lokaal samenwerkingsprogramma 'Werk voor de Jeugd'. De doorontwikkeling van en (beleidsmatige) sturing op Jeugdhulp vraagt om een gezamenlijk optrekken van gemeenten, lokale teams, serviceorganisatie jeugd (SOJ) en zorgaanbieders.

Wat gaan wij daarvoor doen?

De SOJ voert in het kader van de Jeugdwet een aantal gedelegeerde taken uit op het vlak van inkoop- en contractmanagement, administratie en bekostiging, advies en informatievoorziening en verantwoording. Deze regionale inzet vindt plaats onder aansturing van het DB/AB van de Dienst Gezondheid en Jeugd. De advisering en ondersteuning door SOJ op onderdelen van het meervoudig lokale programma 'Werk voor de Jeugd' vindt plaats via het regionale AO Jeugd, het Netwerk MT en het PFO Jeugd van de gemeenten.

Inrichting Jeugdhulplandschap
De Serviceorganisatie Jeugd heeft overeenkomsten voor jeugdhulp in de regio afgesloten. Hierbij zijn ontwikkeldoelen, inspanningsverplichtingen en prestatieafspraken bepaald, kwaliteitscriteria en diensten beschreven en tarieven vastgesteld. De inkoop jeugdhulp wordt gestuurd vanuit een zestal kernwaarden:

I. Jeugdhulp wordt geboden in de leefomgeving; jeugdigen groeien thuis op.
II. Jeugdhulpaanbieders (professionals) bieden dienstbaar vakmanschap.
III. Ieder kind volgt onderwijs.
IV. Jeugdhulp zorgt voor toegenomen zelfredzaamheid en duurzaam herstel van de jeugdige en het gezin.
V. Jeugdhulp versterkt het netwerk van de jeugdige en het gezin.
VI. Doelmatige inzet van (schaarse) middelen.

Contractmanagement
De Serviceorganisatie Jeugd voert in opdracht van de tien deelnemende gemeenten het contractmanagement uit op de gecontracteerde jeugdhulpaanbieders en de Gecertificeerde Instellingen. Contractmanagement heeft als doel het optimaal inzetten van de overeenkomst jeugdhulp op kwaliteit en kwantiteit. De SOJ werkt daarbij intensief samen met gemeenten in de uitvoering van het contractmanagement (Samen sturen). De SOJ organiseert branchegerichte teams, waar de ontwikkelingen en uitdagingen in een deelgebied van Jeugdhulp (branche) centraal staan. Iedere gemeente participeert in 1 of meerdere brancheteams:

- Medewerkers van gemeenten sluiten vanuit deze brancheteams aan bij contractmanagementgesprekken van relevante aanbieders.
- Gemeenten sluiten op eigen verzoek aan bij contractmanagementgesprekken met aanbieders met groot lokaal belang.
- Gemeenten participeren in de ontwikkeltafels waar de voortgang op beleidsdoelen, de doorontwikkeling van het jeugdhulplandschap en de doorontwikkeling van de overeenkomst centraal staan.

De afdeling contractmanagement signaleert knelpunten en hiaten, adviseert gemeenten en ketenpartners, ondersteunt door hen gecontracteerde partijen in relatie tot de in de overeenkomst opgenomen doelen en verplichtingen. Daarnaast ziet de afdeling toe op de bijdragen van partners aan de beleidsdoelen, het realiseren van inspanningsverplichtingen en resultaatafspraken, monitort op de afspraken, stelt afspraken bij na dialoog, stuurt bij waar nodig en neemt zo nodig (disciplinaire) maatregelen bij het niet nakomen van de afspraken uit de overeenkomsten.

Hervormingsagenda
De rijksbijdragen voor jeugdhulp nemen, evenals andere uitkeringen in het gemeente fonds sterk af in 2026 (ravijnjaar). De afname van rijksbijdragen voor jeugdhulp moet opgevangen worden met maatregelen uit de Hervormingsagenda.
In 2025 zullen de maatregelen voor een belangrijk deel doorgevoerd moeten zijn om het ravijnjaar 2026 het hoofd te kunnen bieden. De belangrijkste besparingen moeten komen uit de versterking van de lokale teams inclusief verbinding en versteviging aanpalende domeinen (lokale voorzieningen) en de reikwijdte jeugdhulp (toe te passen door lokale teams). Eén maatregel uit de Hervormingsagenda kan nu door de Serviceorganisatie Jeugd voor de 10 gemeenten worden uitgevoerd. Dit betreft het uitvoeren van

rechtmatigheidsonderzoeken bij zorgaanbieders. Hiervoor zijn in de begroting 2025 aanloop en uitvoeringskosten van € 0,4 mln. opgenomen en opbrengsten in de zin van terughalen onrechtmatig gedeclareerde zorg van € 0,6 mln. Per saldo een besparing van € 0,2 mln.

De Serviceorganisatie draagt bij op het vlak van inkoop- en contractmanagement. Bij het contractmanagement wordt onder andere gestuurd op de juiste declaratie van ingezette diensten, het normenkader en de contractueel overeengekomen doelen op aanbieder en brancheniveau. Gemeenten zijn betrokken bij het contractmanagement. De SOJ ontwikkelt, samen met gemeenten, ook nieuwe instrumenten en diensten om het zorglandschap beter te laten functioneren. Als voorbeeld wordt genoemd de Zorg-Onderwijs Arrangementen. De in de Hervormingsagenda opgenomen maatregelen en forse besparingen voor regionalisering en standaardisatie zullen in het algemeen en zeker in onze regio zeer beperkt tot een kostenreductie leiden voor gemeenten.

Indicatoren

Prestatie-Indicator	Begroting 2025
Contractmanagement is volgens plan uitgevoerd.	4 ontwikkeltafels, 3 bestuurlijke tafels, en met de strategische partners tenminste 3 individuele gesprekken op jaarbasis. Samenwerking met gemeenten is operationeel ('Samen sturen').
Kennis en expertise delen met gemeenten. Informatievoorziening Jeugdhulp.	
Normenkader	75% van de diensten worden binnen de gestelde norm en het bijbehorende proces van afwijkingen mbt duur en intensiteit uitgevoerd. Dit wordt per segment gemonitord

Met ingang van 2018 dienen gemeenschappelijke regelingen de vanuit het BBV voorgeschreven beleidsindicatoren die betrekking hebben op de gemeenschappelijke regeling in haar begroting op te nemen. In onderstaande tabel zijn de beleidsindicatoren van de DG&J weergegeven. Voor de SOJ zijn de volgende indicatoren van belang:

nr.	Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2024	Begroting 2025
29	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	11,30%	11,7%
30	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	1,40%	1,2%
31	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,30%	0,2%

De begroting van 2025 is gelijk aan de realisatie 2022. Het CBS is vollediger gaan uitvragen voor wat betreft het aantal jongeren met jeugdhulp. De realisatie 2021 bedroeg 11,5%

OGSM

De SOJ heeft onlangs voor het eerst ervaring opgedaan met planvorming volgend de zogenaamde OGSM methodiek. OGSM staat voor Objectives, Goals, Strategies en Measures. Dit betekent dat de ambitie voor 2027 is geformuleerd en daarvan afgeleid doelstellingen en strategische keuzes. Hier zijn vervolgens een set aan indicatoren en acties voor het jaar 2024 en de jaren erna gekoppeld. De doelstellingen, indicatoren en acties worden op onderdelen nog verder geconcretiseerd en ingevuld. De ambitie luidt: In 2027 worden wij gezien als dé expert door effectieve en beschikbare jeugdhulp in te kopen tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten voor de 10 gemeenten. De doelstellingen betreffen de waardering door de jeugdigen die jeugdhulp ontvangen, tijdig passende jeugdhulp, minder jeugdigen in verblijfsvoorziening, waardering door gemeenten en lagere kosten. De strategische keuzes zijn:

1. Lagere kosten jeugdzorg door sturen op inkoopdoelen en Hervormingsagenda, effectiviteit jeugdhulp en verhogen kwaliteit contractmanagement
2. Optimaliseren aanbod 'hulp aan jeugdigen' door met de betrokken partners een sluitende keten te organiseren
3. Zichtbaarheid vergroten door beter te laten zien wat we wel en niet doen
4. Verhogen toekomstbestendigheid organisatie [door] de basis op orde te brengen
5. Medewerkers: verhogen deskundigheid, duurzame inzetbaarheid en effectievere werving

De SOJ zal in 2024 ervaring opdoen met de indicatoren. In de volgende begrotingscyclus zal op basis van deze ervaringen bekeken worden welke indicatoren geschikt zijn om opgenomen te worden als prestatie-indicator in de begroting en wat hierbij realistische streefwaarden zijn. De indicatoren in de OGSM betreffen onder andere de volgende items:

Lagere kosten jeugdhulp

- Verlaging kosten jeugdhulp
- Verkorten zorgduur
- Verminderen herhaalzorg
- Meer evidence-based methodieken
- Verhogen kwaliteit (cijfer ervaringsdeskundigen)
- Compliance bij gedeclareerde diensten (gedeclareerde dienst komt overeen met inzet personeel met de juiste kwalificaties)
- Realisatie inkoopdoelen
- Versterken en verhogen kwaliteit contractmanagement

Optimaliseren aanbod

- Afname maatwerkovereenkomsten
- Verlagen gemiddelde wachttijd
- Realiseren doelen Passend zorglandschap

Zichtbaarheid

- Tevredenheid gemeenten met SOJ
- Roadshows en reguliere activiteiten met gemeenten

Toekomstbestendigheid en organisatie

- Medewerkerstevredenheid
- Verhogen aandeel senior contractmanagement
- Persoonlijke ontwikkelingsplannen

Wat gaat het kosten?

De financiële raming van de jeugdhulpuitgaven 2025-2028 is gebaseerd op de prognose van de kosten per gemeente voor het jaar 2024. Deze verwachte uitgaven worden geïndexeerd naar het prijsniveau 2025.

Geen groei en geen besparingen verwerkt

In de tweede bestuursrapportage van 2023 is geconstateerd dat de jeugdhulpuitgaven, afgezien van specifieke (boven)regionale en landelijke afspraken over groepsverkleining, JeugdzorgPlus en de kleinschalige alternatieven voor JeugdzorgPlus en indexatie zich stabiliseren en er voor het tweede jaar op rij maar zeer beperkt sprake is van (autonome) groei. Tegelijkertijd zien we dat de kostenontwikkeling per gemeente sterk verschilt en fluctueert. Dit wordt vaak veroorzaakt door toe- of afname van jeugdigen die intensieve verblijfszorg nodig hebben. Deze toe- en afnames zijn niet te voorspellen.
In de vorige begroting en meerjarenperspectief is ervoor gekozen, vanwege evenwichtig begrotingsbeleid, zowel geen generieke besparingen als geen groei, in aanvulling op de prognose van de kosten, te verwerken. Deze gedragslijn wordt in deze begroting voortgezet. Hierop wordt één uitzondering gemaakt. In de begroting is het uitvoeren van rechtmatigheidsonderzoeken opgenomen. Deze maatregel is ook in de Hervormingsagenda opgenomen. Tevens zijn er een aantal risico's die tot hogere kosten kunnen leiden. Zie hiervoor de risicoparagraaf. Gemeenten kunnen in hun zienswijzen, net als voorgaande jaren, gericht op de actuele situatie en plannen voor de eigen gemeente gemotiveerd een aanpassing aangeven. Onderstaand is een schema opgenomen waarbij een relatie wordt gelegd tussen voorzichtig, evenwichtig en ambitieus begrotingsbeleid enerzijds en het (niet) opnemen van groei en besparingen anderzijds.

Voorzichtig (minder risio)	**Evenwichting / realistisch (gemiddeld risico)**	**Ambitieus (hoger risico)**
Geen besparingen	Geen besparingen	Wel besparingen
Groei opnemen	Geen groei	Geen groei

Hervormingsagenda jeugd en sturing op maatregelen en kosten

In de Hervormingsagenda jeugd zijn een aantal programma's opgenomen die moeten leiden tot afname en beheersing van de jeugdhulpuitgaven. Deze afname van de jeugdhulpuitgaven is noodzakelijk om de voorgenomen afname (gekoppeld aan de Hervormingsagenda) van bijdragen van het Rijk voor jeugdhulp te kunnen opvangen. Gemeenten zijn zelf of gezamenlijk met andere ketenpartners verantwoordelijk voor het realiseren van een aantal programma's. Het belangrijkste programma waar gemeenten zelf verantwoordelijk voor dragen is Toegang en stevige lokale teams.

Naast het realiseren van de Hervormingsagenda en de daaraan gekoppelde besparingen vindt sturing op de (uitgaven voor) jeugdhulp door betrokken stakeholders plaats. De Serviceorganisatie stuurt op de naleving van het contract, waaronder de juiste declaratie van ingezette diensten, het normenkader en de contractueel overeengekomen doelen op aanbieder- en brancheniveau. Gemeenten worden betrokken bij het contractmanagement. De Serviceorganisatie ontwikkelt, samen met gemeenten, ook nieuwe instrumenten en diensten om het zorglandschap beter te laten functioneren. Als voorbeeld wordt genoemd de Zorg-Onderwijs Arrangementen. Gemeenten sturen op de toegang en casusregie uitgevoerd door de lokale teams en de gemeentelijke programma's en projecten. Gemeenten en Serviceorganisatie werken hierbij nauw samen. Waar van toepassing worden ook aanpalende domeinen, zoals het onderwijs, hierbij betrokken. Hierbij wordt opgemerkt dat toegang en casusregie de meeste

bepalende factoren zijn voor de omvang van het gebruik van jeugdhulp en daarmee de kosten. Casusregie is het monitoren van de effectiviteit van de inzet van jeugdhulp en het bijsturen hierop. Het versterken van de toegang inclusief casusregie komt nadrukkelijk terug in het bovengenoemde programma (Toegang en stevige lokale teams) uit de Hervormingsagenda jeugd.

Informatievoorziening, monitoring en rapportage

De ontwikkeling van de inzet van jeugdhulp is door gemeenten uitgebreid te raadplegen in het gemeentedashboard. Het gemeentedashboard is op een aantal punten behoorlijk uitgebreid qua functionaliteit. Zo is bijvoorbeeld de 'clientreis' van de jeugdigen die jeugdhulp ontvangen, inclusief de ondersteuning door de lokale teams, inzichtelijk gemaakt voor gemeenten. Maandelijks worden data-bijeenkomsten georganiseerd om de ontwikkelingen te bespreken. Op verzoek worden verdiepende analysesessies georganiseerd op gemeenteniveau. Tevens ontvangen gemeenten maandrapportages met een actuele prognose en een rolling forecast.

Rijksbijdragen

Voor de jaren 2021 tot en met 2025 heeft het Rijk uiteindelijk extra middelen voor Jeugdhulp toegevoegd aan het gemeentefonds. De rijksbijdragen voor de regio in deze jaren zijn hoger dan de kosten voor jeugdhulp, inclusief jeugdteams, Veilig Thuis en jeugdhulp naar voren. Dit is wel exclusief eventuele overige kosten die gemeenten zelf nog maken. De situatie varieert overigens sterk per gemeente. Voor de jaren 2026 en verder wordt een forse afname van de Rijksbijdragen voor jeugdhulp verwacht. Dit is gekoppeld aan de besparingen uit de Hervormingsagenda.

Regionale versus landelijke kostenontwikkeling

Zoals in voorgaande bestuursrapportages is gerapporteerd, op basis van verschillende landelijke onderzoeken, zijn de uitgaven voor jeugdhulp en de groei hiervan in onze regio veel lager dan gemiddeld in de rest van het land.

Indexatie

De indexatie voor 2024 (6,1%) komt aanzienlijk hoger uit dan de indexatie opgenomen in de jaarschijf 2024 van de laatste primaire begroting (3,6%). Hierbij is de landelijke overeengekomen indexatiemethode gevolgd. De indexatie 2025 van de primaire begroting 2025 is 4,64%. De indexatie in de primaire begroting wordt voorgeschreven door gemeenten in haar kaderstelling aan de DG&J. Deze indexatie wordt later bijgesteld als de landelijke indexatie voor jeugdhulp bekend is.

Begroting 2025

(bedragen x € 1.000)

Serviceorganisatie Jeugd	Jaarrekening 2023			Begroting 2024 na wijzigingen			Begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Product	134.020	134.020	0	133.150	133.150	0	150.171	150.171	0
Saldo baten en lasten	***134.020***	***134.020***	***0***	***133.150***	***133.150***	***0***	***150.171***	***150.171***	***0***
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	***134.020***	***134.020***	***0***	***133.150***	***133.150***	***0***	***150.171***	***150.171***	***0***

Met ingang van de begroting 2018 mag de overhead niet meer aan de programma's worden toegerekend. Inclusief overhead, bedraagt de totale omvang van de begroting van de SOJ € 156,1 miljoen. De omvang van de overhead bedraagt € 5,9 miljoen. Voor 2024 bedroeg de totale begrote omvang € 138,4 met een overheadomvang van € 5,25 miljoen.

De gemeentelijke bijdragen 2025 uit het laatste meerjarenperspectief bedroegen € 138,2 miljoen (inclusief overhead). In onderstaande tabel zijn de mutaties opgenomen naar de primaire begroting 2025. Ten opzichte van de begroting 2024 gelden dezelfde mutaties

met uitzondering van het verschil van € 0,2 miljoen tussen de begroting 2024 en de jaarschijf 2025 uit het vorige meerjarenperspectief. Dit wordt veroorzaakt doordat in de jaarschijf 2025 van het vorige meerjarenperspectief € 0,2 miljoen meer besparingen door gemeenten zijn opgenomen dan in de jaarschijf 2024.

Gemeentelijke bijdragen 2025 laatste meerjarenperspectief	**138.204**	
Indexatie 2024 hoger dan laatste meerjarenperspectief	3.455	2,5%
Indexatie 2025	6.573	4,8%
Niet verwerken besparingen gemeenten vorige primaire begroting pp 2025	2.864	2,1%
Verkleinen groepen 3Milieu pp 2025	966	0,7%
Verlagen caseload jeugdbeschermers pp 2025	1.558	1,1%
Beëindiging gezinshuis en overgang jeugdigen naar kleinschalige woonvoorziening pp 2025	585	0,4%
Verlagen bezettingsgraad in tarieven Jeugzorgplus van 95% naar 90% pp 2025	255	0,2%
Netto besparing rechtmatigheidscontrole	-200	-0,1%
Per saldo groei jeugdhulpgebruik pp 2025	1.811	1,3%
Gemeentelijke bijdragen primaire begroting 2025	***156.071***	12,9%

Toelichting mutaties:

Indexatie 2024 hoger dan laatste meerjarenperspectief
In het meerjarenperspectief is uitgegaan van 3,6% indexatie. Dit wordt nu 6,1%.

Indexatie 2025
Dit is de indexatie opgenomen in de kaderbrief 2024 en is 4,64%. De mutatie ten opzichte van het vorige meerjarenperspectief is 4,8% omdat de indexatie ook over de extra indexatie 2024 gaat.

Verkleinen groepen 3Milieu
Landelijk wordt ingezet op transformatie van residentiele jeugdhulp. Onderdeel daarvan is het terugbrengen van de groepsgrootte van negen/acht jeugdigen naar zes jeugdigen op een groep, zodat de kwaliteit van jeugdhulp geborgd wordt voor de meest kwetsbare groep jeugdigen. Ook ons landsdeel Zuidwest volgt deze ontwikkeling. Vanaf 1 april 2022 is de verkleining van de groepsgrootte doorgevoerd binnen de JeugdzorgPlus (gesloten jeugdhulp) en zijn de tarieven daarop aangepast. Ook andere open residentiele voorzieningen wordt ingezet op verkleining van de groepen. Dit betreft vooral de 3 milieu voorzieningen, waar op locatie verblijf, begeleiding, dagbesteding/onderwijs en behandeling gecombineerd wordt. Om tot groepsverkleining te komen hebben jeugdhulpaanbieders te maken met incidentele kosten, vastgoedtransitie en structurele kosten. Structurele kosten betreffen de zorgkosten per jeugdige, namelijk verkleining van de groep en meer uren inzet per groep. Dit brengt hogere personele inzet en indirecte kosten met zich mee en vraagt om een aanpassing van de tarieven. Als gevolg van de kleinere groepen en de intensievere behandeling neemt de behandelduur mogelijk af. Hiermee is in de begroting al rekening gehouden. Het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van deze voorziening is in 2023 gedaald. De meerkosten van de kleinere groepen zijn in deze primaire begroting daardoor gedaald tot € 1,4 miljoen en inclusief de aanname van een kortere behandelduur tot € 0,97 miljoen. Op basis van het aantal jeugdigen in zorg in 2022 zouden de meerkosten € 3,3 miljoen bedragen. Beiden op prijspeil 2025.

Verlagen caseload jeugdbeschermers
Landelijk zijn afspraken gemaakt over verlaging van de caseload van jeugdbeschermers. Op basis hiervan zijn landelijke tarieven vastgesteld. De impact van deze landelijke

tarieven bedraagt € 1,6 miljoen. Gemeenten ontvangen hiervoor € 0,8 miljoen extra rijksbijdrage. Volgens landelijke afspraken moet de helft van de kosten van de invoering van de landelijke tarieven gedekt worden uit daling van het volume. Het volume van jeugdigen met een jeugdbeschermingsmaatregel neemt ook in onze regio af. Deze impact is € 0,4 miljoen. en is verwerkt in de onderstaande post "Per saldo groei jeugdhulpgebruik". Landelijk wordt gemonitord of de afname van het volume voldoende blijkt te zijn om de impact van de hogere tarieven minus rijksbijdragen te dekken.

Beëindiging gezinshuis en overgang jeugdigen naar kleinschalige woonvoorziening
Een gezinshuis waar jeugdigen met een complexe zorgvraag verbleven is gestopt. De jeugdigen zijn overgaan naar een kleinschalige woonvoorziening. De meerkosten hiervoor bedragen € 0,6 mln.

Verlagen bezettingsgraad in tarieven Jeugzorgplus van 95% naar 90%
Bovenregionaal is afgesproken in de tarieven voor JeugdzorgPlus uit te gaan van een bezettingsgraad van 90% vanwege de verkleining van de groepen. Door het werken met kleinere groepen is de kans op leegstand groter. Als bijvoorbeeld 1 plek niet bezet is op een groep leidt dat bij een groep van 6 tot een hoger leegstandspercentage dan bij een groep van 9. De financiële impact hiervan is € 0,3 miljoen.

Netto besparing rechtmatigheidscontrole
Er wordt voor 2025 een bruto besparing opgenomen van € 0,6 mln. bij kosten voor uitvoering van de controles, inclusief aanloopkosten van € 0,4 mln. Na dit jaar wordt op basis van een evaluatie besloten over toekomstige inzet.

Per saldo groei jeugdhulpgebruik
Per saldo resteert een groei van het jeugdhulpgebruik van € 1,8 miljoen. (1,3%). De groei zit zowel op ambulante jeugdhulp als op jeugdhulp met verblijf, bij een daling van de kosten voor maatregelen jeugdbescherming. Bij de tweede bestuursrapportage 2023 was overigens al een overschrijding van € 2,0 miljoen. gerapporteerd ten opzichte van de begroting 2023. Het aantal jeugdigen met jeugdhulp is in 2023 is 11.295 en kan nog licht toenemen door laatste declaraties over 2023. De stijging ten opzichte van 2022 is 1,9%. Het aantal jeugdige inwoners is overigens in 2023 gestegen met 0,72%

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de mutaties ten opzichte van prognose 2023 opgenomen in de tweede bestuursrapportage 2023.

Prognose 2023 bij 2e bestuursrapportage (exclusief jeugdteams)	**137.585**	
Indexatie 2024	8.393	6,1%
Indexatie 2025	6.773	4,9%
Verkleinen groepen 3Milieu pp 2025	966	0,7%
Verlagen caseload jeugdbeschermers pp 2025	1.558	1,1%
Netto besparing rechtmatigheidscontrole	-200	-0,1%
Groei jeugdhulpgebruik pp 2025	996	0,7%
Gemeentelijke bijdragen primaire begroting 2025	***156.071***	13,4%

Begroting en bijdrage specificatie per gemeente 2025 - 2028

De opbouw van de begroting en voorlopige bijdragen per gemeente naar jeugdhulpcategorie en taakvelden (t.b.v. gemeentebegrotingen) zijn in onderstaande tabellen opgenomen. De bijdragen hebben een voorlopig karakter. Gebleken is dat de werkelijke kosten per gemeente sterk kunnen fluctueren. De bijdragen zijn voor de jaren 2025-2028 gelijk. Er wordt namelijk niet uitgegaan van groei en er zijn ook geen besparingen opgenomen.

Er worden een aantal significante risico's gelopen welke niet verwerkt zijn in de begroting. Deze zijn beschreven in de risicoparagraaf. Gemeenten worden geadviseerd hier rekening mee te houden.

(bedragen x €1.000)

Gemeente	Regionale zorgmarkt forecast model (FM)	Taak-gericht en subsidies	LTA FM	PGB FM	SOJ	Totaal	Totaal excl. JT en herverdeling compensatie voogdij
Alblasserdam	5.031	137	584	251	277	6.281	5.841
Dordrecht	42.192	879	2.526	3.347	1.782	50.726	44.317
Gorinchem	10.725	284	449	525	576	12.558	11.013
Hardinxveld-Giessendam	5.430	116	430	236	236	6.447	5.319
Hendrik-Ido-Ambacht	6.857	154	1.133	489	313	8.946	8.662
Hoekschewaard	16.239	441	1.548	1.241	894	20.362	18.133
Molenlanden	9.747	223	819	666	453	11.908	10.433
Papendrecht	8.906	191	1.309	255	387	11.048	8.488
Sliedrecht	6.844	163	368	226	330	7.931	7.997
Zwijndrecht	17.151	322	619	1.118	652	19.862	17.383
Totaal	**129.122**	**2.909**	**9.786**	**8.353**	**5.900**	**156.071**	**137.585**

Meerjarenraming 2026-2028

Gemeente	Regionale zorgmarkt forecast model (FM) geen groei	Subsidies lump sum bestaand	LTA FM	PGB FM	SOJ	Totaal
Alblasserdam	5.059	137	584	251	259	6.290
Dordrecht	42.374	879	2.526	3.347	1.661	50.786
Gorinchem	10.783	284	449	525	537	12.578
Hardinxveld-Giessendam	5.454	116	430	236	220	6.455
Hendrik-Ido-Ambacht	6.889	154	1.133	489	292	8.957
Hoekschewaard	16.330	441	1.548	1.241	833	20.392
Molenlanden	9.793	223	819	666	422	11.924
Papendrecht	8.946	191	1.309	255	361	11.061
Sliedrecht	6.877	163	368	226	308	7.942
Zwijndrecht	17.217	322	619	1.118	608	19.884
Totaal	**129.722**	**2.909**	**9.786**	**8.353**	**5.500**	**156.271**

2.7 Programma 7: Algemene Dekkingsmiddelen

Door de vernieuwingen die binnen het BBV zijn doorgevoerd mogen baten en lasten als overhead en de algemene baten niet meer toegerekend worden aan de verschillende taakvelden. Deze dienen nu in een apart begrotingsprogramma gepresenteerd te worden. Tot en met begroting 2017 waren deze baten en lasten onderdeel van de begrotingsprogramma's behorende bij de twee organisatieonderdelen van GR DG&J.

(bedragen x € 1.000)

P6 Algemene dekkingsmidde	Jaarrekening 2023			Begroting 2024 na wijzigingen			Begroting 2025			Mutatie
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
VPB heffing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Treasury	0	604	604	0	0	0	0	0	0	-
Overhead DGJ	8.546	8.780	234	7.091	0	0	7.439	0	-7.439	347
Overhead SOJ	4.250	0	-4.250	5.253	0	0	5.900	0	-5.900	647
Algemene dekkingsm. DGJ	286	315	30	0	7.091	0	0	7.439	7.439	-347
Algemene dekkingsm. SOJ	0	3.597	3.597	0	5.253	0	0	5.900	5.900	-647
Saldo baten en lasten	***13.082***	***13.296***	***214***	***12.345***	***12.345***	***0***	***13.339***	***13.339***	***0***	***994***
Mutaties reserves	0	58	58	0	0	0	0	0	0	-
Geraamd resultaat	***13.082***	***13.354***	***272***	***12.345***	***12.345***	***0***	***13.339***	***13.339***	***0***	***994***

Vpb heffing, onvoorzien en treasury
In de begroting dienen deze twee posten te worden gepresenteerd. De verwachting is echter dat GR DG&J geen lasten of baten zal hebben die behoren bij deze begrotingsposten.

Overhead en overige algemene dekkingsmiddelen
De overhead bevat alle lasten die ter ondersteuning van het primaire proces worden gemaakt. Gedacht moet worden aan salarislasten van leidinggevenden (ongeacht of zij deels werkzaam zijn voor een taakveld), medewerkers financiën, huisvesting en SGD. De algemene baten en lasten betreffen baten die worden ontvangen ter dekking van de overhead.

Voor 2025 is bij de SOJ € 400.000 aan apparaatslasten incidenteel toegevoegd ten behoeve van het rechtmatigheidsonderzoek naar onjuiste declaraties door zorgaanbieders. De besparing geraamd op € 600.000 (terug te vorderen declaraties) is verwerkt in programma 6, onderdeel jeugdhulp.

3 Verplichte paragrafen

Het moment van opstellen van de begroting 2025 verloopt parallel met het opstellen van de jaarstukken 2023. Hierdoor is zijn de paragrafen grotendeels vergelijkbaar met de paragrafen die zijn opgenomen in de jaarstukken 2023.

3.1 Weerstandvermogen en risicobeheersing

Kaders

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 22 december 2022 is de nota risicomanagement en weerstandvermogen vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe risico's binnen de Dienst Gezondheid en Jeugd worden geïnventariseerd, gekwalificeerd beheerst en waar nodig gekwantificeerd.

Risicobeheersing

Voor het bepalen van een gewenst weerstandsvermogen is inzicht nodig in de omvang en in de achtergronden van de risico's en de risicobeheersing. De actuele en relevante inzichten omtrent de risicobeheersing zijn als volgt omschreven:

- Risicobeheersing jeugdhulp SOJ
- Risicobeheersing bedrijfsvoering SOJ
- Risicobeheersing GGD, VT, LVS en bedrijfsvoering GR

Risicobeheersing jeugdhulp SOJ

Risico's gerelateerd aan jeugdhulpgebruik bij dalende rijksbijdragen
Deze financiële risico's richten zich vooral op de ontwikkeling van de kosten van jeugdhulp in relatie tot de begroting en de toekomstige (vanaf 2026) sterke daling van de rijksbijdragen voor jeugdhulp.

De afgelopen twee jaar hebben de kosten zich gestabiliseerd als de inflatie/indexatie en (boven)regionale ontwikkelingen en keuzes buiten beschouwing worden gelaten. Dit betreft bijvoorbeeld de continuïteitssteun en groepsverkleining JeugdzorgPlus, caseload verlaging jeugdbescherming en een beschikbaarheidsvergoeding voor een regionale crisisvoorziening.

In de Hervormingsagenda zijn een aantal programmalijnen opgenomen die moeten leiden tot een forse afname van de kosten. In lijn hiermee worden de rijksbijdragen sterk afgebouwd. Als het niet lukt de kosten te laten dalen, ontstaat er een groot tekort tussen rijksbijdragen en kosten jeugdhulp. Gemeenten en SOJ nemen de uitvoering van de maatregelen gezamenlijk ter hand.

Risico vanwege hoge inflatie en inhaal indexatie
In de begroting is rekening gehouden met een indexatie van 4,64 procent in 2025. Voor 2024 is de indexatie 6,10 procent. Onzekerheden in de ontwikkeling van de inflatie zowel in 2024 als in 2025 kunnen de indexatie van tarieven verder doen oplopen.

Met terugwerkende kracht declareren van PGB-budgetten
Van de verstrekte PGB-budgetten wordt circa 65% daadwerkelijk besteed. In de huidige gemeentelijke verordeningen en beleidsregels zijn geen beperkingen opgelegd aan het met terugwerkende kracht over oude jaren indienen van declaraties. Wel geldt de algemene wettelijke regel dat dit na 5 jaar niet meer kan. Ter referentie: over de jaren 2018-2022 zou nog een bedrag van € 17,2 mln. gedeclareerd kunnen worden. De ervaring leert dat hier zeer beperkt gebruik van wordt gemaakt. De realisatie 2023 is nog niet bekend bij opmaak van de begroting. Daarom is ter referentie 2018-2022 genomen.

Inzet duurdere diensten ten opzichte van ingezette dienstverlening
Aanbieders kunnen een dienst declareren die geen recht doet aan de ingezette dienstverlening, bijvoorbeeld omdat het ingezette opleidingsniveau niet voldoet aan de gestelde eisen van de dienst. Dit wordt ook wel aangeduid met upcoding. SOJ monitort dit actief in het contractmanagement. Indien aan de orde worden corrigerende maatregelen genomen.

Continuïteitsproblemen van aanbieders die gesloten jeugdhulp leveren (JeugdzorgPlus)
Er zijn in de provincie Zuid-Holland twee aanbieders die gesloten jeugdhulp leveren. Deze zijn financieel in de problemen gekomen als gevolg het ingezette beleid het gebruik van gesloten jeugdhulp af te bouwen en vanwege overige bedrijfsvoeringsproblemen. Beide aanbieders hebben continuïteitsplannen opgeleverd. Hieraan is een behoorlijk kostenplaatje van circa € 23 miljoen gekoppeld. Tegelijkertijd worden naar verwachting door de accounthoudende regio's afdoende SPUK-middelen van het Rijk ontvangen van waaruit de uitvoering van de continuïteitsplannen bekostigd kunnen worden. De accounthoudende regio's nemen de afwikkeling hiervan verder ter hand. Naar verwachting zijn er geen verdere bijdragen vanuit onze regio nodig. Zeker is dit echter nog niet.

Verkleinen groepen 3Milieu
De verwachte extra kosten als gevolg van het landelijk ingezette beleid van groepsverkleining en intensivering van de zorg zijn in de begroting opgenomen. In 2023 is het gebruik fors afgenomen, waardoor de meerkosten lager zijn dan op basis van het hogere gebruik in 2022. Als het gebruik weer stijgt nemen de meerkosten van de groepsverkleining ook weer toe. Dit risico is opgenomen in de risicotabel onder het generieke risico op een hogere kostenontwikkeling. Daarnaast is de aanname gedaan dat de behandelduur afneemt. Als dit effect niet optreedt, leidt dit tot extra kosten. Dit risico is opgenomen in de risicotabel.

Rentabiliteit kleinschalige woonvoorzieningen
"De Break" is een verlieslatende woonvoorziening. Voor 2024 is vooruitlopend op een nadere analyse voor een half jaar € 250.000 ter beschikking gesteld ter afdekking van het exploitatietekort. In de begroting 2025 en verder is geen aanvullende beschikbaarheidsbekostiging ter afdekking van het exploitatietekort opgenomen. Mogelijk moet hiervoor een bedrag beschikbaar worden gesteld.

Hybride groepen JeugdzorgPlus
Bij de transformatie van JeugdzorgPlus komen gesloten groepen en jeugdigen uit 'zware' open groepen samen in hybride (open) groepen. Voor jeugdigen die overgaan van een open groep naar een hybride groep leidt dit tot extra kosten vanwege kleinere groepsomvang en hogere inzet van personeel. Gezien de ernst van de problematiek van

deze jeugdigen in de 'zware' open groepen waren groepsgrootte en inzet niet meer passend voor deze doelgroep. Met de hybride groep wordt beoogd dat jeugdigen met een machtiging gesloten jeugdhulp niet meer hoeven te veranderen van groep en voor jeugdigen zonder deze machtiging, maar wel met ernstige problematiek een passende plek wordt geboden, waarbij dure 1 op 1 begeleiding mogelijk kan worden voorkomen. Daarnaast leidt de kleinere groep mogelijk ook tot een kortere verblijfsduur. Middels triage zal bepaald worden welke jeugdigen thans in een open groep in aanmerking komen voor een plaats in een hybride groep. De uitkomst hiervan is nog niet bekend. Geschat wordt da het gaat om circa vier jeugdigen. Gezien de onzekerheid van de aantallen en het moment van invoering is dit nog niet in de primaire begroting opgenomen. De mogelijke besparingen als gevolg van minder 1 op 1 begeleiding en kortere verblijfsduur zijn niet in te schatten.

Risicomarge

Het kernteam heeft in een eerder advies gevraagd de risico's te vertalen naar een risicomarge die gemeenten kunnen hanteren bij verwerken van de begroting in de exploitatie of in het weerstandsvermogen. De onzekerheidsmarge in de zorgvraag is afhankelijk van de omvang van (de jeugdhulp in) de gemeente. Hier wordt gewerkt met bandbreedtes. Dit leidt tot onderstaande tabel.

	Omvang jeugdhulp in gemeente in €mln.				
	5 tot 10	10 tot 15	15 tot 20	>40	
Risico:	Risicomarge				Opmerking:
Hogere inflatie dan begroot en inhaalindexatie	pm	pm	pm	pm	
Continuiteit jeugdzorgplus	pm	pm	pm	pm	Waarschijnlijk worden voldoende SPUK bijdragen van het Rijk ontvangen
Hybride groepen JeugdzorgPlus	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	
Rentabiliteit en beschikbaarheid kleinschalige verblijfszorg	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	
Niet optreden effect afname behandelduur verkleinen groepen 3milieu	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	
Subtotaal	**1,7%**	**1,7%**	**1,7%**	**1,7%**	
Risico op hogere kostenontwikkeling jeugdhulp / dure jeugdigen	10%	7,5%	5%	2,5%	
Totaal	***11,7%***	***9,2%***	***6,7%***	***4,2%***	

Risicobeheersing bedrijfsvoering SOJ

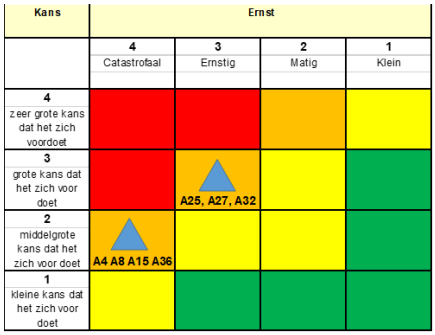
De GR DG&J maakt zowel voor de bedrijfsvoering SOJ als voor GGD, VT, LVS en de bedrijfsvoering van de GR als geheel gebruik van het volgende model om de risico's te rangschikken.

Kans Dat het risico zich voordoet	**Financiële impact**			
	4 x > € 2 mln	3 € 2 mln < x < € 0,5 mln	2 € 0,5 mln < x < € 0,1 mln	1 x < € 0,1 mln
4 zeer grote kans >75%	16	12	8	4
3 grote kans 50-75%	12	9	6	3
2 middelgrote kans 25-50%	8	6	4	2
1 kleine kans < 25%	4	3	2	1

Hierna wordt eerst verder ingegaan op de risicobeheersing in de bedrijfsvoering van SOJ.

Voor SOJ zijn de reguliere financiële en niet-financiële bedrijfsvoeringrisico's voor alle processen in kaart gebracht. Dit heeft geleid tot een omvangrijke lijst. Op alle risico's zijn beheersmaatregelen geformuleerd. Deze worden periodiek geëvalueerd en indien nodig

bijgesteld. In deze begroting zijn – op basis van het beschreven model – de oranje en roodgekleurde risico's zijn in onderstaand schema visueel weergegeven:

Vervolgens zijn in de tabel hierna zijn de betreffende (oranje) risico's beschreven. Het totale risico op hogere kosten van jeugdhulp dan er is begroot en financieel beschikbaar is bij gemeenten, komt samen in het roodgekleurde risico A36. Dit is een samenstelling van een aantal onderliggende risico's.

Risico-nummer	Categorie	Scope	Risico's:	Oorzaken/ risicofactoren:	Effect:	Ernst (E)*	Kans (K)**	E x K	Borging (beheersingsmaatregelen / key controls)	Mogelijke aanvullende maatregelen:
			Wat kan er mis gaan?	Wat kunnen oorzaken daarvan zijn?	Wat kunnen gevolgen zijn?				Ja/ nee***	Hoe risico te voorkomen/ te verminderen?
A-4	Kosten	Zorginzet	Aanbieders continueren zorg te lang (duur) of zetten meer zorg in dan nodig is (intensiteit)	Aanbieders mogen zelf de duur en intensiteit van de zorg bepalen Casemanagement nog beperkt toegepast Er wordt veel afgeweken van normenkader	Er wordt meer zorg geleverd dan nodig	4	2	8	Ja, normenkader; uitvoering en naleving voor verbetering vatbaar	Betere uitvoering en naleving normenkader Perspectiefplan Casemanagement bij jeugdteams Contractmanagement SOJ
A-8	Kosten	Declaraties jeugdhulp RTA+LTA	Verwijzer geeft verwijzing af terwijl voorliggend veld of eigen kracht ook een oplossing zou kunnen zijn	Druk van burger Burger ten dienste willen zijn Te weinig budgetbewustzijn bij verwijzer	Onnodige kosten van 2e lijns voorzieningen	4	2	8	Gedeeltelijk, door procesinrichting bij Stichting Jeugdteams	Aansturing door gemeenten en gemeentelijk projecten zoals Jeugdhulp naar voren en POH
A-15	Kosten	Declaraties jeugdhulp RTA+LTA	Zorgaanbieder declareert niet verleende zorg of declareert onjuist (niet declarabele uren)	Fraude en administratieve onzorgvuldigheid	Betaling onrechtmatig / frauduleus gedeclareerde zorg	4	2	8	Gedeeltelijk via controle verklaring accountant bij productie verantwoording >100k. Bij productie< 100k separate controle door accountant GR DG&J. Geautomatiseerde monotoring potentiele dubbele declaraties in berichtenverkeer	Aanstellen preventiemedewerker fraude Rechtmatigheid en fraude controles Versterkt case en contractmanagement
A-25	Kosten	PGB	Te hoog afgegeven beschikking en andere fouten in beschikking	Gebreken in proces Jeugdteams Te ruim beschikken om ophogingsverzoeken te voorkomen Wensen burger te veel leidend Fraude	Betaling onnodige / onrechtmatige zorg	3	3	9	Ja voor aspect onrechtmatigeheid/fraude door: -Procesinrichting bij Stichting Jeugdteams en toetsingskader SOJ -Niet rechthebbende cliënten kunnen dit niet direct omzetten in financieel voordeel, muv inzet Sociaal Netwerk -Er is geen uitbetaling aan cliënten, muv inzet sociaal netwerk -Alleen geldelijk voordeel met samenspanning in de keten JT-cliënt-aanbieder, bij inzet sociaal netwerk alleen JT-client Minder borging voor te hoog afgeven beschikking (de gap tussen beschikking en uitnutting is in ZHZ veel hoger dan landelijk)	Fraudepreventie functionaris Fraude controle Verhoogde aandacht bij Jeugdteams voor hoogte beschikkingen
A-27	Kosten	PGB	Zorgaanbieder declareert niet verleende zorg of declareert onjuist (niet declarabele uren)	Gebrekkig administratief proces aanbieders Fraude	Betaling onrechtmatig / frauduleus gedeclareerde zorg	3	3	9	Ja, met rechtmatigheidscontroles inclusief huisbezoek	Fraudepreventie functionaris Opschaling rechtmatigheid en fraude controle
A-32	Kosten	Generiek	Gebrekkig inzicht in de productie/ zorgconsumptie door laat indienen van declaraties door zorgaanbieders.	Gebrekking administratief proces en/of te hoge administratieve last aanbieders	Ontbrekend inzicht in zorgconsumptie; als gevolg daarvan minder tijdige bijsturingsmogelijkheden en minder betrouwbare prognoses	3	3	9	Gedeeltelijk, voorschotten zijn afgeschaft en OHW-financiering is afgebouwd Aanspreken aanbieders door contractmanagement	Boetes op te laat declareren Niet meer vergoeden te laat gedeclareerde zorg Sterker aanspreken door contractmanagement
A-36	Kosten	Generiek	De jeugdhulpvraag is groter dan het beschikbare budget.	Bezuinigingen vanuit het Rijk Groei zorgvraag Bedrijfsbelang aanbiecders (meer) zorg te leveren Ingezette zorg niet doelmatig en niet effectief Toegang niet streng genoeg	Onhoudbaarheid financien en daarmee voortbestaan huidige inrichting en werking stelsel	4	2	8	Ja. Kostenkant door nieuwe inkoop, contractmanagement en sturing en projecten gemeenten. Opbrengstenkant door onderhandelingen VNG met Rijk.	Strakkere monitoring en sturing op uitvoering maatregelen en effect van maatregelen, inkoopdoelen en normenkader Versterken contractmanagement, lokale teams en gemeentelijke aansturing

Risicobeheersing GGD, VT, LVS en bedrijfsvoering GR

Op basis van het model voor het rangschikken van risico's van de GR zijn in onderstaande tabel zijn de geïnventariseerde risico's weergegeven m.b.t. de GGD, VT, LVS en bedrijfsvoering van de GR. Ook is aangegeven of het risico incidenteel dan wel structureel is. Deze risico's omvatten slechts dat deel van de totaal door de GR DG&J in kaart gebrachte risico's welke gekwantificeerd kunnen worden en 'resteren' na het nemen van beheersmaatregelen.

Risico	Omschrijving	Kans	Omvang	Incidenteel/ structureel	Risicobedrag
1	Batenraming	2	2	S	€ 250.000
2	Autonome groei	3	2	S	€ 750.000
3	RVP en uitvoering Jong JGZ	3	2	S	p.m.
3	Claims	1	2	S	€ 150.000
4	Loon- en prijsstijgingen	1	2	S	€ 100.000
5	Transitie SCD-SGD	3	2	S	€ 200.000
6	Pandemische paraatheid	2	1	S	€ 90.000
6	COVID-19	2	2	S	€ 200.000
7	Organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering	1	2	I	p.m.
8	Renteontwikkeling	2	2	I	p.m.
				Totaal	**€ 1.740.000**

Hieronder volgt een toelichting op de in de tabel benoemde risico's.

Batenraming

De producten van de DG&J worden hoofdzakelijk gefinancierd uit inwoner- en directe gemeentelijke bijdragen. Een deel van de inkomsten heeft echter een fluctuerend karakter, zoals de subsidies in het kader van Veilig Thuis en de opbrengst van de polikliniek voor onder meer reizigersvaccinaties. In de begroting zijn verder ramingen opgenomen voor onder meer OGGZ, WMO toezicht en kinderopvang waarvoor jaarlijks een traject met gemeenten wordt doorlopen over de omvang vergoeding van het takenpakket (in de vorm van offertes/DVO's). Hierdoor is er een risico dat de realisatie van deze baten afwijkt van de raming. Het risico is gehandhaafd op € 250.000.

Autonome groei

Onder dit risico wordt verstaan de mogelijke extra inzet van mensen en middelen indien er een hoger dan voorzien beroep wordt gedaan op de dienstverlening in brede zin (GGD, VT, LVS en hiermee samenhangende ondersteuning) van DG&J. Een voorbeeld hiervan is ook de (extra) inzet in crisissituaties. In de parallel voor 2025 opgestelde begroting is beoogd de autonome groei zo reëel mogelijk te ramen. Bij onder meer VT en LVS gaan we bij deze - zo reëel mogelijke raming uit van mensen en middelen - uit van een inzet die aanzienlijk onder de landelijke normen en benchmarks liggen. Mede op basis van het stijgend aantal meldingen betekent dit een risico voor de bedrijfsvoering, personele inzet en aansturing van de organisatie in de breedte en VT en LVS in het bijzonder. Hiertoe is vooralsnog een structureel risico van € 750.000 opgenomen.

Uitvoering (Jong) JGZ

In de JGZ wordt gestreefd naar een forse wijziging van het aantal contactmomenten. De impact hiervan en de gevolgen voor de uitvoering en de financiën worden naar verwachting in het derde en vierde kwartaal van 2024 meer duidelijk. Dit effect kan nog niet worden verwerkt in deze begroting. Daarnaast speelt dat de uitvoering van de JGZ door Jong JGZ wordt uitgevoerd. Van Jong JGZ is een afwijkend indexatieverzoek voor 2024 en verder ontvangen (bovenop de reguliere indexatie). Deze kan ook impact hebben op de begroting voor 2025 en verder, maar is nog niet te kwantificeren. Hiertoe is in deze risicoparagraaf een p.m. opgenomen.

Claims

De DG&J kent een grote verscheidenheid aan producten. Om de kwaliteit hiervan te borgen worden de nodige inspanningen geleverd, mede in het kader van de HKZ-certificatie (Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector). Risico's op fouten

(miscommunicatie, foutieve registraties) en hieruit mogelijk voortkomende schadeclaims zijn echter nooit in zijn geheel uit te sluiten.
Op moment van opstellen van deze begroting loopt nog de zogenoemde ICAM-claim, waarover in eerdere p&c-documenten is gerapporteerd. Het zal waarschijnlijk tot 2026 duren voordat er een uitspraak van de rechtbank volgt. Op dit punt zijn (t.o.v. 2e burap 2023) geen ontwikkelingen te vermelden en zien wij, gelet op de procedure die nog moet worden doorlopen, geen aanleiding om ten aanzien van deze claim een financieel risico te kwantificeren. Het algemene risicobedrag voor claims handhaven we op € 150.000.

Loon- en prijsstijgingen
Conform de notitie kaderstelling op de GR-en houdt de DG&J rekening met een loon- en prijs indexatie bij het opstellen van de begroting. Daarvoor moet, conform deze notitie, uitgegaan worden van de indices van de septembercirculaire van het vorige begrotingsjaar. In deze begroting is op basis van het principe van reëel raming rekening gehouden met herziene indexatie over 2024 en de impact daarvan op 2025 en verder. Hiertoe kan het algemene risicobedrag voor loon- en prijsstijgingen dalen naar € 100.000.

Transitie SCD-SGD
Tot ultimo 2021 steunde de DG&J voor ICT, HRM, juridische diensten en inkoop op het Servicecentrum Drechtsteden (SCD). Vanaf 2022 is het SCD ondergebracht bij de Servicegemeente Dordrecht (SGD) en is de gemeente Dordrecht als servicegemeente verantwoordelijk voor de taakuitvoering.
Met de SGD is hiervoor een overeenkomst tot en met 2025 gesloten waarbij afspraken zijn gemaakt over onder meer de omvang en prijs van de te leveren diensten. Door de SGD wordt ook een vervolg gegeven aan het door het SCD ingezette traject "ICT Beweegt" waarmee een transitie naar een regie-organisatie op het gebied van ICT wordt beoogd en de uitvoering van operationele taken meer in de markt worden belegd. Deze transitie brengt kansen maar ook mogelijke (financiële) risico's met zich mee.

Met name het privacygevoelige karakter van het takenpakket van de DG&J brengt namelijk met zich mee dat er hoge eisen (moeten worden) gesteld aan de informatiebeveiliging. Indien daarin niet kan worden voorzien door het SGD/leveranciers dan vraagt dit mogelijk aanvullende inspanningen en kosten. Verder blijkt inmiddels dat de transitie ook aanvullende investeringen vraagt in hardware (zero-clients moeten worden vervangen) en het (eerder) vervangen van mobiele telefoons en tablets zodat deze aan de gevraagde specificaties voldoen. De transitie omtrent ICT Beweegt en de hogere eisen omtrent informatiebeveiliging vragen om een nadere uitwerking. De raming in deze risicoparagraaf is opwaarts bijgesteld naar € 200.000 in deze risicoparagraaf.

Pandemische paraatheid
In het kader van de bestrijding van COVID-19 zijn in 2023 inspanningen verricht door DG&J en 2024 wordt het jaar van verdere borging van de bestrijding hiervan én het paraat staan voor eventueel nieuwe pandemieën. In de begroting 2025 wordt gevraagd om een verhoging van de inwonerbijdrage met € 70.000 structureel om deze werkzaamheden uit te kunnen voeren. Dit omdat de kosten niet volledig door het Ministerie van VWS worden gedekt en er een gat ontstaat met de formatienormering uitgevoerd door Berenschot. Er zit een bandbreedte in de kosten die mogelijk door het ministerie worden gedekt en de verdeling over de GGD'en. Op basis hiervan is een structureel risico opgenomen in de risicoparagraaf van € 90.000.

COVID-19

Het Ministerie van VWS is voornemens is om richting de toekomst de vergoedingssystematiek te veranderen in een 'prijs per prik'. Dit betekent dat de vergoeding voor een GGD afhankelijk is van het aantal gezette prikken in de betreffende regio. Op dit moment is nog onduidelijk of de vergoeding op basis van een 'prijs per prik' definitief door zal gaan, per wanneer dit het geval gaat zijn en op welk prijsniveau deze vergoeding komt te liggen.
DG&J heeft enkele specifieke kenmerken, waardoor onze GGD relatief hoge kosten per prik moet maken ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Denk bijvoorbeeld aan de beperkte omvang van onze GGD waardoor veel met inhuur moeten worden gedaan, we hebben geen JGZ in huis en dat er sprake is van een grote geografisch oppervlakte. Indien de vergoedingssystematiek wordt aangepast naar een prijs per prik en het prijsniveau lager ligt dan ons kostenniveau tot op heden, dan moeten er mogelijkerwijs inhoudelijke keuzes worden gemaakt (bijvoorbeeld door niet of beperkt te prikken in de kleinere gemeenten in onze regio) en komt het financieel risico bij DG&J te liggen. Vanwege het onzekere karakter is het in eerdere p&c-documenten omschreven impact-risico van COVID-19 bijgesteld naar het eerdere niveau van € 200.000.

Organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering

Geconstateerd is dat op diverse vlakken organisatieontwikkeling nodig is en het verstandig is voorstellen voor verdere verbetering en borging van de bedrijfsvoering voor te bereiden. Denk daarbij bijvoorbeeld aan ontwikkelingen in de huisvesting (herinrichting KL-weg en incidentele kosten verhuizing JdW), vitaliteit, opleidingen, arbeidsmarktcommunicatie, MJP uitvoeringsbudget en verduurzaming en versterken van het medisch profiel om onder meer op de in deze begroting genoemde ontwikkelingen voorbereid te zijn. Omdat de impact nog onvoldoende helder is, is een p.m.-post opgenomen in deze risicoparagraaf.

Renteontwikkeling

In de jaarstukken 2023 is een incidentele rentebate opgenomen en in deze begroting is aangegeven dat gezien het onzekere karakter is het vooralsnog niet mogelijk om met eventuele rentebaten in de toekomst rekening te houden. Mochten eventuele rentebaten zich blijven voordoen dan kan op een later moment worden geanalyseerd in hoeverre er structurele elementen zitten in deze incidentele middelen. Rentebaten kunnen als een positief risico worden voorzien, maar gezien het onzekere karakter is ook hiertoe is een p.m.-post opgenomen in deze risicoparagraaf.

Weerstandsvermogen

De weerstandsratio geeft de verhouding tussen de risico's en het weerstandsvermogen van de GR DG&J. Het weerstandsvermogen bestaat uit het totaal van de reserves, de post onvoorzien en de stille reserves.

De GR DG&J heeft geen post onvoorzien en stille reserves. Binnen de GR DG&J heeft de Serviceorganisatie Jeugd (SOJ) geen reserves. Zoals opgenomen in de bijdrageverordening komen tegenvallers en meevallers ten opzichte van de begroting voor jeugdhulp ten laste respectievelijk ten gunste van de deelnemende gemeenten.

Dit betekent dat de weerstandscapaciteit gelijk is aan de omvang van de reserves van de GR DG&J, ofwel € 1,9 miljoen (stand per 31 december 2023). Gezien de financiële omvang van de risico's, € 1,74 miljoen, leidt dit tot een weerstandsratio van 1,1. Dit betekent dat de GR DG&J in staat is om onvoorziene risico's op te kunnen vangen.

Hierbij moet tevens de kanttekening worden geplaatst, dat van de reserves (€ 1,9 miljoen) € 1,4 miljoen is bestemd voor het opvangen van nog resterende frictiekosten als gevolg van de uittreding Leerdam/Zederik (en de nog resterende impact daarvan op de organisatie van de GR).
Als deze reserve buiten beschouwing wordt gelaten, dan bedraagt de weerstandsratio 0,27. Dit betekent dat de risico's ruimschoots het weerstandsvermogen overtreffen.

Impact op risico-inventarisatie bij deelnemers aan de GR

De deelnemers aan de GR benoemen in hun gemeentelijke begroting welke risico's er zijn ten aanzien van hun deelname aan de gemeenschappelijke regeling. Daarbij worden verschillenden modellen en benaderingen gehanteerd. Gezien de omvang van de risico's in relatie tot het beschikbare weerstandsvermogen is het van belang om de omvang en de voeding van de algemene reserve goed te blijven monitoren.

3.2 Financiële kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat gemeenschappelijke regelingen een basis set van vijf financiële kengetallen moeten opnemen in de begroting en de jaarrekening. De schuldquota leningen, solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte en weerstandsratio zijn voor DG&J van toepassing.

	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Netto schuldquote	-0,76%	-0,76%	-1,40%	-1,42%	-1,43%	-1,44%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-0,77%	-0,77%	-1,56%	-1,58%	-1,59%	-1,60%
Solvabiliteitsratio	5,57%	5,57%	7,82%	7,84%	7,86%	7,88%
Structurele exploitatieruimte	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Weerstandsratio	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van GR DG&J ten opzichte van de eigen middelen. Een percentage tussen de 0% en 100% is voldoende. Een quote boven de 130% is een indicatie voor een te hoge schuld. De norm houdt in dat de netto schuldquote ruim onder de 130% dient te zijn wanneer zij voornemens is een

grote investering te doen. GR DG&J heeft een netto schuldquote van 0,76% negatief. De verwachting is dat in 2025 GR DG&J geen schulden heeft.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan in hoeverre het bezit is gefinancierd met eigen vermogen. Het ratio is de verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal en geeft aan in hoeverre het bezit op de balans is afbetaald. Normaal bevindt het solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 30% en 80%. GR DG&J heeft een ratio van 5,57%. Dit percentage laat zien dat DG&J voldoende middelen heeft om de schulden af te lossen, maar gezien het lage percentage er beperkte omvang van eigen vermogen is.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte is een maatstaf voor het verschil tussen structurele baten en lasten met in achtneming van beperkingen en verruimingen van de exploitatie door dotatie en onttrekking aan reserves. De maatstaf geeft aan welke structurele ruimte GR heeft om de eigen lasten te dragen. De GR kan de structurele lasten dekken uit de structurele inkomsten.

Weerstandsratio

De weerstandsratio geeft de verhouding aan tussen de risico's en het weerstandsvermogen van GR DG&J. Het weerstandsvermogen bestaat uit het totaal van de reserves, de post onvoorzien en de stille reserves. GR DG&J heeft geen post onvoorzien en stille reserves. Dit betekent dat de weerstandscapaciteit gelijk is aan de omvang van de reserves, ofwel € 1,9 miljoen. Gezien de financiële omvang van de risico's, € 1,3 miljoen, leidt dit tot een weerstandsratio van 1,4. Dit betekent dat GR DG&J ruimte heeft om onvoorziene risico's op te kunnen vangen.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

De GR DG&J heeft, anders dan kantoormeubilair en gebouw gebonden installaties, geen kapitaalgoederen.

3.4 Financiering

In december 2018 is door het Algemeen Bestuur het financieringsstatuut vastgesteld. Dit financieringsstatuut vormt het kader voor beleid en uitvoering van de treasuryfunctie. De concrete uitvoering hiervan is belegd bij het SGD.

Risicobeheer

De belangrijkste financiële risico’s bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn de kasgeldlimiet, de renterisico’s en de kredietrisico’s.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het bedrag wat DG&J per jaar maximaal met kort geld mag financieren. Volgens de Wet Fido bedraagt deze limiet 8,2% van het totaal van de exploitatiebegroting. Gezien de omvang van de begroting 2025, € 201 miljoen, mag

DG&J haar financiële huishouding voor maximaal circa € 16,5 miljoen met kort geld financieren. De verwachting is dat DG&J ook in 2025 voldoende middelen zal hebben, waardoor geen kortlopende financiering nodig zal zijn.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft tot doel om, binnen de portefeuille aan langlopende leningen, een overmatige afhankelijkheid van de rente in een zeker jaar te voorkomen. Om dat te bereiken mag het totaal aan renteherzieningen en aflossingen op grond van deze norm niet meer dan 20% zijn van het begrotingstotaal. De renterisiconorm van DG&J bedraagt voor 2025 € 40,2 miljoen. De verwachting zal zijn dat DG&J geen langlopende leningen zal aangaan in 2025.

Financiering

DG&J heeft begin 2016 de BNG Financieringsovereenkomst (krediet- en depotarrangement) ondertekend. Daarbinnen kan DG&J gebruik maken van kredietfaciliteiten. Vanwege een structurele overliquiditeit is het de verwachting dat geen kasgeldleningen zullen worden aangetrokken.

Schatkistbankieren

Bij het verplicht schatkistbankieren mag DG&J een bedrag van 2% van het begrotingstotaal buiten de Schatkist houden, het zogenoemde drempelbedrag. Het drempelbedrag mag als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden worden.

(bedragen x € 1.000)

Benutting drempelbedrag schatkistbankieren	
Begrotingstotaal	201.109
Wettelijk percentage	2%
Drempelbedrag	4.022

Rentelasten en renteresultaat

Een van de vernieuwingen van het BBV is dat het gehanteerde rentepercentage voor afschrijvingen berekend dient te worden aan de hand van de geprognosticeerde baten en lasten. Tot en met 2017 werd in de begroting rekening gehouden met een omslagrente van 4%. Vanaf 2018 dient de omslagrente gelijk te zijn aan de verhouding tussen het saldo van rentebaten en –lasten ten opzichte van de boekwaarde van de vaste activa. Aangezien de verwachting is dat DG&J geen vreemd vermogen zal aantrekken, zal zij geen rente hoeven betalen. Door de liquiditeitspositie van DG&J, zal aan schatkistbankieren moeten worden gedaan. De verwachting is dat de rente over de middelen die in de schatkist zitten nihil zal zijn. Dit betekent dat DG&J voor 2025 een omslagrente van 0% zal hanteren.

3.5 Bedrijfsvoering

De Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid is een overheidsorganisatie waarin de tien gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid samenwerken. De samenwerking wordt beschreven in onze gemeenschappelijke regeling. De Wet gemeenschappelijke regelingen is het juridisch kader daarvoor. De organisatieonderdelen geven, elk op hun eigen terrein, invulling aan de aan hen toebedeelde taken.

DG&J doet dit op het gebied van:

- publieke gezondheid en preventieve gezondheidszorg (GGD);
- onderwijs, leerplicht en voortijdig schoolverlaten (LVS);
- jeugdhulp en jeugdbescherming (SOJ);
- maatschappelijke ondersteuning, in het bijzonder huiselijk geweld en kindermishandeling (VT).
- geneeskundige hulpverlening.

Met de bestrijding van Covid-19 is een forse inspanning geleverd door de DG&J welke ook een (tijdelijke) forse uitbreiding van de bedrijfsvoeringstaken heeft gevraagd. Deze waren deels direct ondergebracht bij de uitvoeringsorganisatie zelf en deels bij het cluster bedrijfsvoering. Vanaf medio 2023 is de uitvoeringsorganisatie Covid ingevlochten en ondergebracht bij de DG&J organisatie alsmede ook de daarbij verbonden bedrijfsvoeringstaken.

Begin 2024 is een besluit genomen om de DG&J organisatiestructuur aan te passen. Het organisatieplan "Op goede bodem" beschrijft de voorgestelde aanpassingen. In het verlengde daarvan is tevens een adviesrapport "Gewoon goede bedrijfsvoering en concerncontrol" opgesteld voor de toekomstige inrichting van het huidige cluster bedrijfsvoering. Deze wijzigingen hebben geen effect op de begroting.

Overkoepelende ontwikkelingen

Op- en afschalen van de organisatie
In voorgaande paragrafen bedrijfsvoering is beschreven op welke wijze de organisatie in de loop der jaren is aangepast. Denk bijvoorbeeld aan de uittreding uit de GR van de voormalige gemeenten Leerdam en Zederik, het invlechten van de Serviceorganisatie Jeugd (SOJ) en het in 2023 op papier integreren van de COVID-organisatie. Daarnaast worden opdrachten verwacht (2024) van het ministerie van VWS om een structurele vaccinatievoorziening te organiseren binnen de GGD en loopt een bestuursopdracht JGZ.

Al deze ontwikkelingen zijn of worden in de GR-organisatie opgevangen, maar hebben impact op de (ondersteunende) bedrijfsvoering. De ontwikkeling van de organisatie van onze bedrijfsvoering heeft niet altijd gelijke tred gehouden met het op- en afschalen van het primaire proces, waardoor knelpunten zijn ontstaan.

Knelpunten in de bedrijfsvoering
De grotere impact van regelgeving en verantwoording zorgt daarnaast voor knelpunten in de bedrijfsvoering. Zo heeft de accountant gevraagd om de senior capaciteit in de financiële functie verder te borgen in de organisatie met oog op de eerder genoemde ontwikkelingen in de rechtmatigheidsverantwoording en steeds grotere toename van verantwoordingseisen voor bijvoorbeeld specifieke uitkeringen. Ook bij de terugblik en vooruitblik verderop in deze paragraaf is de grotere impact van regelgeving te onderkennen, bijvoorbeeld op gebied van informatievoorziening.

Ten aanzien van de financiële functie is in deze begroting een voorstel opgenomen om incidentele capaciteit waarvoor inhuur plaatsvindt om te zetten naar structurele formatie waar vaste krachten kunnen worden geworven en betere borging plaatsvindt.

Uitgangspunt: Meer uniforme administratie en eenduidige doorbelasting van overhead
Bij het oplossen van knelpunten in de organisatie (en dus breder dan de bedrijfsvoering) doet zich bovendien een ander knelpunt voor. Er wordt binnen de GR met veel zogenoemde DVO's gewerkt. Er wordt veel maatwerk verricht, waarbij in het verleden specifieke afspraken zijn gemaakt over bijv. de omvang van overhead die mag worden toegerekend aan een product of dienst. Hierdoor kan het in sommige gevallen voorkomen (bijv. Veilig Thuis) dat de overhead kunstmatig laag moet worden gehouden, wat als effect heeft dat de overhead op andere programma's hoger uitvalt.

Er zijn dus schotten ontstaan die kunnen leiden tot een minder duidelijk beeld van daadwerkelijke kosten van sommige producten. Vanuit het verder bevorderen van de concerngedachte moet stapsgewijs de doorbelasting worden vereenvoudigd en moet het mogelijk worden om meer uniform administratie te voeren. Dit moet het ook eenvoudiger en meer transparant maken als we in de toekomst verder de organisatie moeten op- of afschalen. Vanuit dit uitgangspunt willen we voorstellen voorbereiden die stapsgewijs de administratie en doorbelasting verder vereenvoudigen een meer eenduidig maken.

Terugblik en vooruitblik op specifieke ontwikkelingen
Omdat de jaarstukken 2023 en de begroting 2025 parallel worden opgesteld is ervoor gekozen om deze paragraaf waar mogelijk zodanig op te stellen dat hierin zowel een terugblik als een vooruitblik wordt gegeven op een aantal thema's die spelen op het onderdeel bedrijfsvoering. Daarmee wordt beoogd voor dit onderdeel een meer samenhangend beeld te schetsen.

Achtereenvolgens komen aan bod:
- Informatisering
- Personeel
- Huisvestiging
- Financiën
- Kwaliteit

Informatisering
Informatie is een belangrijk bedrijfsmiddel voor de organisatie. Iedere medewerker heeft informatie nodig om zijn/haar werk te kunnen doen.
Het cluster bedrijfsvoering, en in het bijzonder het team informatievoorziening en ICT, adviseert en ondersteund de organisatie bij de vertaling van informatiebehoefte naar informatievoorziening (IV), zodat de organisatie de geschikte informatiesystemen en -services tot haar beschikking heeft en deze op de juiste manier gebruikt.

In 2024 met een doorloop in 2025 worden een groot aantal zaken opgepakt. Voorbeelden hiervan zijn:
- Strategisch Informatiebeveiligingsbeleid herijken en bijbehorende normeringen (NEN7510/NIS2) verder implementeren NEN 7510 implementeren;
- Implementatie van Wmebv (Wet modernisering elektronisch verkeer) en WOO (Wet open overheid);
- Aanvullende archiveringsaanbevelingen implementeren;
- Programma ICT beweegt uitvoeren;
- Websites geschikt maken in het kader van Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid (BDTO);
- Ondersteunen najaarscampagne Covid;

- Onderzoeken toepassingen AI en verdere robotisering;
- Door ontwikkelen integraal datagedreven werken binnen de eigen organisatie en in samenwerking met ketenpartners

Beveiliging
Informatieveiligheid en beveiliging heeft een hoge prioriteit binnen de gehele organisatie en de hedendaagse bedreigingen worden onderschreven.
Binnen het team informatievoorziening en ICT zijn 2 adviseurs in 2023 gestart met aanvullende opleidingen (ISO) in het kader van informatiebeveiliging. Zodoende zorgt de DG&J ervoor dat de ISO rol en de kennis op het gebied van informatiebeveiliging in de eigen organisatie geborgd is.
DG&J dient te voldoen aan de NEN7510 norm. In 2023 is de implementatie van NEN7510 verder opgepakt. Medewerkers van team informatievoorziening en ICT zijn getraind in de NEN7510 certificering waardoor in 2024 de implementatie van NEN7510 afgerond zal worden. Doel is NEN7510 compliant te zijn. Verder zal de Europese NIS2 richtlijn aanvullend worden geïmplementeerd.

Infrastructuur
Voor de ICT-infrastructuur wordt gebruik gemaakt van de dienstverlening van de Servicegemeente Dordrecht (SGD), waarmee ultimo 2021 afspraken zijn gemaakt over omvang en kwaliteit van de dienstverlening tot en met 2025. Volgens contractvoorwaarden zou uiterlijk 31 december 2023 een besluit genomen dienen te worden voor verlenging van het contract met de SGD na 1 januari 2026. Dit beslismoment is in overleg met de SGD uitgesteld. Redenen hiervoor zijn een regio brede evaluatie van de SGD die nog in Q1 2024 doorloopt en een onderzoek naar de toekomstige bekostiging van de dienstverlening van de SGD waarvan de uitkomsten naar verwachting voor de zomer van 2024 bekend worden. De resultaten van beide trajecten zijn noodzakelijk voor een goede besluitvorming omtrent de verlenging van het SGD contract.

Momenteel vindt er onder het programma ICT-beweegt een grootschalige actie plaats om de ICT-infrastructuur en dienstverlening uit te besteden bij de door het SGD gekozen leverancier KPN. De SGD zal daardoor als uitvoeringsorganisatie omgevormd worden tot een regie organisatie. Dit heeft nu en ook in de toekomst een grote impact op de ICT en automatisering zoals de devices waarmee gewerkt (kan) worden, veilige opslag van gegevens, het gebruiksgemak en de mogelijkheden van beveiliging. Streven van de SGD was om het project op 31 december 2023 afgerond te hebben echter loopt het programma vertraging op. Eerste oplevering is nu beoogd per april 2024 waarna er nog resterende werkzaamheden in 2024 zullen moeten plaatsvinden voor een gehele afronding van het project.

Personeel

HRM- beleid
De rechtspositie en bezoldiging van de werknemers van de dienst wordt, zoals opgenomen in de Gemeenschappelijke Regeling, bepaald door de regels welke zijn of zullen worden vastgesteld voor de werknemers in dienst van de gemeente Dordrecht, tenzij het dagelijks bestuur zelf voorziet in (onderdelen van) de rechtspositie en bezoldiging.

In 2024 en 2025 worden een groot aantal zaken opgepakt. De belangrijkste zaken zijn:

- Implementatie van de organisatieplannen "op goede bodem" en "gewoon goede bedrijfsvoering"
- Vitaliteitsbeleid en duurzame inzetbaarheid (uit MJP), inclusief RVU maatwerkkader, verzuimtraining
- Implementatie van nieuw of geactualiseerd regionaal beleid/CAO SGO, zoals
  - Integriteitsbeleid
  - Stagebeleid en -regeling
  - Vitaliteitsbeleid
  - Werktijdenregeling
  - Recruitmentbeleid / Werving en selectie beleidslijnen
  - Rapportage verplichting CO2 werk gebonden personenmobiliteit
- Verbetering van werkprocessen zoals implementatie van gesprekkenportaal in Afas, Klein MTO, onderzoeken/inzetten arbeidsmarktcommunicatie, verkennen deelname aan Regionaal Traineeprogramma.
- Jaarlijks terugkerende werkzaamheden, zoals functie-onderhoud, Sociaal jaarverslag 'Personeel in Beeld', HR management informatie

Bezetting

DG&J heeft het afgelopen ultimo 2023 466 medewerkers, inclusief inhuur (192). Er zijn 94 medewerkers werkzaam voor COVID-19. De invulling voor het cluster COVID-19 is vrijwel volledig op basis van inhuur. De verhouding man/vrouw is 25%/75% (was 30%/70%).

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim is begin 2024 ver boven de doelstelling van 5% uitgekomen. Bij de DG&J is hier voortdurend aandacht voor en wordt samen met de arbodienst geschakeld om maatwerk te leveren om het verzuim omlaag te brengen. In 2024 en 2025 zijn hier meer directe en indirecte inspanningen nodig.

Huisvesting

Op het gebied van huisvesting spelen er ultimo 2023 een aantal ontwikkelingen. Er is behoefte aan een duidelijke huisvestingsstrategie voor de midden/lange termijn die in 2024 verder vastgesteld zal worden.
Ontwikkelingen die invloed hebben op deze strategie zijn de veranderende huisvestingsbehoefte op de Karel Lotsyweg waarbij sinds de Covid periode meer hybride werken plaatsvindt. Er is sprake van noodzakelijk onderhoud ten aanzien van de inrichting op de Johan De Witt straat waar Veilig Thuis en OGGZ gehuisvest is. Het huurcontract hier loopt 1 augustus 2025 af er dient voor 1 augustus 2024 besloten te worden over een mogelijke verlenging van het huurcontract.
Verder zijn er landelijke ontwikkelingen m.b.t. het inrichten van een VEC (Vaccinatie Expertise Centrum) wat gevolgen kan hebben voor de GGD-huisvesting, exacte timing hiervan is nog onduidelijk. Een andere ontwikkeling die invloed kan hebben op de huisvestiging is het onderzoek wat loopt naar de toekomst van de JGZ. Ook in 2024 zal er waarschijnlijk sprake zijn van een Covid najaarscampagne waar ook (tijdelijke) huisvesting voor dient te worden georganiseerd.

Financiën

Vanaf verslagjaar 2023 moet er gewerkt moet gaan worden met een zogenaamde

rechtmatigheidsverklaring. De daadwerkelijke scope hiervan en verdere implementatie vraagt ook in 2024 en 2025 nog nadere afstemming met onze accountant. Dit past in de trend van steeds grotere en specifiekere verantwoordingslast die op publieke organisaties als de onze ligt en vraagt de nodige capaciteit.

Kwaliteit
DG&J is in het bezit van het certificaat van HKZ (Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector). Dit certificaat staat voor duurzame kwaliteitsverbetering in zorg en welzijn. Periodiek wordt de certificering getoetst en worden aanbevelingen en aandachtspunten benoemd. Deze zijn in de loop van 2023 geprioriteerd en op basis van nadere prioritering opgepakt. In april 2024 vindt een nieuwe toetsing plaats.

3.6 Openbaarheidsparagraaf

In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet open overheid (Woo) wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens.
Met dit artikel is beoogd een impuls te geven aan de actieve openbaarheid door voor te schrijven dat bestuursorganen in hun begroting en verantwoordingsverslag aan moeten geven hoe zij rekening houden met de bepalingen uit de Woo.

De openbaarheidsparagraaf Woo moet in de begroting en jaarstukken worden opgenomen via een afzonderlijke paragraaf, zoals de in artikelen 9 en 26 van het BBV genoemde paragrafen. Deze verplichting geldt sinds de jaarstukken 2022. De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden. Het doel van de Woo is overheden transparanter te maken.

De Woo-contactpersoon is een nieuwe rol per 1 mei 2022. De Woo-contactpersoon beantwoordt op laagdrempelige wijze vragen over de bij de DG&J beschikbare informatie. In de organisatie is de juridisch medewerker als Woo-contactpersoon aangewezen. Voor de beoordeling en afhandeling van concrete verzoeken wordt nauw samengewerkt met collega’s van het Juridisch Kenniscentrum (JKC) van de Servicegemeente Dordrecht.

De Woo-contactpersoon coördineert en bewaakt ook de afhandeling van de ingediende verzoeken. Verschillende medewerkers hebben aanvullende expertise op de uitvoering van de Woo, dat geldt bijvoorbeeld voor de Functionaris Gegevensbescherming. Ook wordt samengewerkt met andere GGD'en en GGD GHOR Nederland bij de afhandeling van Woo- verzoeken als die aan meerdere GGD'en gelijktijdig worden gedaan.
Veel meer dan de Wob legt de Woo de nadruk op actieve openbaarmaking. Actieve openbaarmaking betreft het uit eigen beweging (digitaal) publiceren van informatie. De Woo stelt de verplichting om gespecificeerde informatiecategorieën openbaar te maken. Deze verplichting zal echter niet voor alle categorieën tegelijk gaan gelden. Een en ander wordt gefaseerd ingevoerd. De precieze fasering is op dit moment nog niet bekend. Veel documenten uit de eerste fase worden nu al actief bekendgemaakt, zoals gegevens over de organisatie en stukken van het algemeen bestuur, etc. . Besluiten op WOO-verzoeken worden op dit moment nog niet openbaar gemaakt.

Actieve openbaarmaking van beschikkingen wordt op enig moment ook verplicht, maar dat zal naar verwachting nog enkele jaren duren. Volledige implementatie van de Woo vergt investeringen in de informatiehuishouding van de DG&J. Via de SGD hebben wij de mogelijkheid om gebruik maken van een anonimiseringstool om documenten te ontdoen van gegevens die op grond van de Woo uitgezonderd zijn van bekendmaking.

De Woo verplicht dat de digitale informatiehuishouding binnen acht jaar op orde moet zijn. In een 'groeimodel' zullen wij in de komende jaren uitvoering geven aan de eisen van de Woo. DG&J is gestart met het organisatiebreed implementeren van het archiefsysteem, zodat documenten voor bij de uitvoering van de Woo betrokken functionarissen toegankelijk zijn.
In 2023 ontving de DG&J 6 verzoeken op grond van de Wob en Woo. In enkele van deze verzoeken werden zeer omvangrijke vragen gesteld. Zulke uitgebreide verzoeken leggen een enorme druk op de ambtelijke capaciteit. Verwacht wordt dat verbetering van de informatiehuishouding daarin op termijn verbetering gaat brengen.

4 Financiële begroting

Om inzicht te krijgen in de financiële positie van GR DG&J wordt in dit hoofdstuk een nadere toelichting van de financiële positie gegeven. Als eerste zal een meerjarig beeld worden weergegeven van de baten en lasten per organisatieonderdeel. Vervolgens zullen aantal financiële aspecten (conform BBV-voorschrift) nader worden uitgelicht. Hierbij moet gedacht worden aan incidentele baten en lasten, investeringen en het EMU-saldo. Tevens wordt aangegeven hoeveel de (inwoners)bijdrage per gemeente bedraagt in 2025. Tot slot wordt de begroting naar taakveld gepresenteerd.

4.1 Overzicht van baten en lasten

In deze paragraaf wordt het overzicht van baten en lasten voor zowel het jaar 2023 (realisatie), het begrotingsjaar 2024, als de jaren 2025-2028 gepresenteerd. In onderstaand overzicht is de meerjarenraming per organisatieonderdeel weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Dienst Gezondheid en Jeugd						
Lasten	42.788	35.396	37.600	37.430	37.310	37.310
Baten	43.318	35.396	37.600	37.430	37.310	37.310
Geraamd saldo van baten en lasten	***530***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	***530***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***
Serviceorganisatie Jeugd						
Lasten	134.020	133.150	150.171	150.771	150.771	150.771
Baten	134.020	133.150	150.171	150.771	150.771	150.771
Geraamd saldo van baten en lasten	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***
Algemene dekkingsmiddelen						
Financiering	0	0	0	0	0	0
VPB heffing	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Treasury	0	0	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	286	0	0	0	0	0
Overhead	12.796	12.460	13.339	12.939	12.939	12.939
Totaal lasten Alg. dekk.	*13.082*	*12.460*	*13.339*	*12.939*	*12.939*	*12.939*
Algemene dekkingsmiddelen	*3.912*	*12.460*	13.339	12.939	12.939	12.939
Treasury	604					
Overhead	8.780					
Totaal baten algemene dekkingsm.	*13.296*	*12.460*	*13.339*	*12.939*	*12.939*	*12.939*
Geraamd saldo van baten en lasten	***214***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***
Mutaties reserves	58	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	***272***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***
Totaal						
Geraamd saldo van baten en lasten	***744***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***
Mutaties reserves	58	0	0	0	0	
Geraamd resultaat	***802***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***

Omslagrente

Met de vernieuwde BBV zijn ook de uitgangspunten aangepast waarop de omslagrente gebaseerd dient te worden. Het te hanteren percentage dient gelijk te zijn aan de daadwerkelijk geprognosticeerde rentebaten en -lasten. Vooralsnog worden deze saldi op nihil geschat. De omslagrente is hierdoor, net als voorgaande jaren, gelijk aan 0%.

Incidentele baten en lasten en structurele mutaties reserves

Het BBV (art. 19 en 28) schrijft voor dat GR DG&J zowel bij begroting als bij jaarrekening, een overzicht van incidentele baten en lasten presenteert. Het overzicht is, voor zowel het Algemeen Bestuur als voor de Provincie Zuid-Holland, een essentieel onderdeel bij de bepaling van het structureel evenwicht van de exploitatie. Het structurele evenwicht wordt verkregen na eliminatie van de incidentele baten en lasten.

De provincie Zuid-Holland toetst de gemeenten op duurzaam financieel evenwicht. Een belangrijk criterium hierbij is dat er sprake moet zijn van materieel evenwicht, wat inhoudt dat de structurele lasten ten minste worden gedekt door structurele baten. Incidentele baten en lasten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om (meerjarige) projecten of subsidies als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. eindig doel hebben.

In beginsel heeft het takenpakket van DG&J een wettelijke basis en omvat derhalve activiteiten die een structureel karakter kennen en ook een structurele financiering. In de begroting 2025 staat twee taken met een incidenteel karakter. In de eerste plaats betreft het extra inzet rondom Leerplicht ten behoeve van de gemeente Dordrecht voor het project Dordrecht West. Daarnaast is incidenteel de begroting ten behoeve van het rechtmatigheidsonderzoek bijgesteld. Deze bijstelling is verwerkt als € 600.000 verlaging van jeudhulp. Om dit te kunnen realiseren zijn de apparaatslasten met € 400.000 incidenteel verhoogd. In onderstaande tabel is de financiële impact hiervan op de begroting 2025 en verder weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Programma	Omschrijving	2025		2026		2027	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
3	Leerplicht - inzet Dordrecht West	290	290	120	120	0	0
6 en 7	SOJ - Rechtmatigheidsonderzoek	-200	-200	0	0	0	0
	Totaal	**90**	**90**	**120**	**120**	**0**	**0**

In onderstaande tabel is het structurele begrotingssaldo van GR DG&J weergegeven. Deze tabel laat zien dat de begroting structureel in evenwicht is.

(bedragen x € 1.000)

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo baten en lasten	744	0	0	0	0	0
Toevoegingen en onttrekkingen uit reserves	58	0	0	0	0	0
Begrotingssaldo na bestemming	0	0	0	0	0	0
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-802	0	0	0	0	0
Structureel begrotingssaldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Balans en EMU-saldo

Het EMU-saldo komt tot stand op basis van de geprognosticeerde balans voor de periode 2024-2028. Op deze balans zijn een aantal correcties aangebracht. Het betreft hier onder andere verwachte mutaties in reserves, voorzieningen en investeringen. In bijlage 4 is het meerjarige verloop van deze posten weergegeven. In onderstaande tabellen zijn de meerjarenbalans en het EMU-saldo van GR DG&J weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Prognose balansposten	**Realisatie 2023**	**Begroting 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**
(im) Materiële vaste activa	528	448	368	288	208	128
Financiële vaste activa	23	22	20	19	17	16
Totaal Vaste Activa	*552*	*470*	*389*	*307*	*226*	*144*
Voorraden	52	52	52	52	52	52
Uitzettingen <1 jaar	27.463	27.463	27.463	27.463	27.463	27.463
Liquide middelen	0	0	0	0	0	0
Overlopende activa	6.303	6.303	6.303	6.303	6.303	6.303
Totaal Vlottende Activa	*33.818*	*33.818*	*33.818*	*33.818*	*33.818*	*33.818*
Totaal Activa	**34.370**	**34.288**	**34.207**	**34.125**	**34.044**	**33.963**
Eigen vermogen	2.676	2.676	2.676	2.676	2.676	2.676
Voorzieningen	692	634	577	519	462	404
Totaal Vaste Passiva	*3.368*	*3.310*	*3.253*	*3.196*	*3.138*	*3.081*
Vlottende schuld	3.792	3.792	3.792	3.792	3.792	3.792
Overlopende passiva	27.210	27.186	27.162	27.138	27.114	27.090
Totaal Vlottende Passiva	*31.002*	*30.978*	*30.954*	*30.930*	*30.906*	*30.882*
Totaal Passiva	**34.370**	**34.288**	**34.207**	**34.125**	**34.044**	**33.963**

(bedragen x € 1.000)

			Begroting 2024	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**
Mutaties (1 januari tot 31 december)	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	-1	-1	-1	-1	-1
		Uitzettingen	0	0	0	0	0
	Vlottende activa	Uitzettingen	0	0	0	0	0
		Liquide middelen	0	0	0	0	0
		Overlopende activa	0	0	0	0	0
	Vaste Passiva	Vaste schuld	0	0	0	0	0
	Vlottende passiva	Vlottende schuld	0	0	0	0	0
		Overlopende passiva	-24	-24	-24	-24	-24
Mutatie (im)materiële vaste activa			-80	-80	-80	-80	-80
EMU-SALDO			103	103	103	103	103

4.2 Taakvelden

Met ingang van de begroting 2018 zijn gemeenschappelijke regelingen verplicht om de begroting, naast de inrichting die zij zelf kiezen, ook op basis van verplichte taakvelden te presenteren. Door op deze wijze de begroting te presenten, kan de begroting worden vergeleken met andere openbare lichamen. In totaal zijn acht hoofdtaakvelden te onderscheiden. Voor GR DG&J is een beperkt aantal hoofdtaakvelden daadwerkelijk van toepassing. In bijlage 4 is weergegeven welk onderdeel van de begroting aan welk taakveld toegerekend wordt. De taakvelden zijn:

0. Bestuur en Ondersteuning
1. Veiligheid
2. Verkeer, vervoer en waterstaat
3. Economie
4. Onderwijs
5. Sport, cultuur en recreatie
6. Sociaal Domein
7. Volksgezondheid en milieu
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Totaal GR DG&J

(bedragen x € 1.000)

Taakveld	Omschrijving taakveld	2025			2026	2027	2028
		Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
0.4	Overhead	13.339	0	-13.339	0	0	0
0.5	Treasury	0	0	0	0	0	0
0.8	Overige baten	0	13.339	13.339	0	0	0
0.10	Mut. reserves	0	0	0	0	0	0
4.3	Onderwijs	3.151	3.151	0	0	0	0
6.1	Samenkr. En burgerpart.	1.200	1.200	0	0	0	0
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	8.317	8.317	0	0	0	0
6.71d	Toezicht WMO	188	188	0	0	0	0
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	30.203	30.203	0	0	0	0
6.72b	Jeugdhulp behandeling	6.567	6.567	0	0	0	0
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	14.736	14.736	0	0	0	0
6.72d	Jeudhulp zonder verblijf	85	85	0	0	0	0
6.73a	Pleegzorg	8.237	8.237	0	0	0	0
6.73b	Gezinsgericht	6.912	6.912	0	0	0	0
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	27.714	27.714	0	0	0	0
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	29.313	29.313	0	0	0	0
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	12.309	12.309	0	0	0	0
6.74c	Gesloten plaatsing	1.928	1.928	0	0	0	0
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	2.130	2.130	0	0	0	0
6.82a	Jeugdbescherming	11.039	11.039	0	0	0	0
6.82b	Jeugdreclassering	1.128	1.128	0	0	0	0
7.1	Volksgezondheid	22.614	22.614	0	0	0	0
	Totaal	***201.109***	***201.109***	***0***	***0***	***0***	***0***

Per organisatie onderdeel

(bedragen x € 1.000)

Taakveld	Product	2025			2026	2027	2028
		Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Dienst Gezondheid & Jeugd							
7.1	Infectieziektebestrijding	2.505	2.505	0	0	0	0
7.1	SOA/Sense	696	696	0	0	0	0
7.1	TBC-bestrijding	473	473	0	0	0	0
7.1	Marktgerichte taken	911	911	0	0	0	0
7.1	Gezondheid en Milieu	318	318	0	0	0	0
6.1	Toezicht Kinderopvang	1.200	1.200	0	0	0	0
6.71d	Toezicht WMO	188	188	0	0	0	0
7.1	Gezondheidsbevordering	1.955	1.955	0	0	0	0
7.1	Crisisorganisatie	228	228	0	0	0	0
6.81b	OGGZ	2.130	2.130	0	0	0	0
6.2	Veilig Thuis Volwassenen	1.442	1.442	0	0	0	0
6.2	Veilig Thuis Jeugd	5.641	5.641	0	0	0	0
6.2	Crisisdienst	1.235	1.235	0	0	0	0
4.3	Leerplicht	1.703	1.703	0	0	0	0
4.3	VSV/RMC	1.447	1.447	0	0	0	0
7.1	Jeugdgezondheidszorg	14.302	14.302	0	0	0	0
7.1	Kennisprogramma	1.225	1.225	0	0	0	0
	Totaal	***37.600***	***37.600***	***0***	***0***	***0***	***0***
Serviceorganisatie Jeugd							
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	22.591	22.591	0	0	0	0
6.72b	Jeugdhulp behandeling	6.567	6.567	0	0	0	0
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	14.736	14.736	0	0	0	0
6.72d	Jeudhulp zonder verblijf	85	85	0	0	0	0
6.73a	Pleegzorg	8.237	8.237	0	0	0	0
6.73b	Gezinsgericht	6.912	6.912	0	0	0	0
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	27.714	27.714	0	0	0	0
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	29.313	29.313	0	0	0	0
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	12.309	12.309	0	0	0	0
6.74c	Gesloten plaatsing	1.928	1.928	0	0	0	0
6.82a	Jeugdbescherming	11.039	11.039	0	0	0	0
6.82b	Jeugdreclassering	1.128	1.128	0	0	0	0
6.72a	PGB	7.613	7.613	0	0	0	0
	Totaal	***150.171***	***150.171***	***0***	***0***	***0***	***0***
Algemene dekkingsmiddelen							
0.5	Financiering	0	0	0	0	0	0
0.8	Overige baten en lasten	0	13.339	13.339	0	0	0
0.4	Overhead	13.339	0	-13.339	0	0	0
0.9	Vpb heffing	0	0	0	0	0	0
0.8	Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
0.10	Mutatie reserve	0	0	0	0	0	0
	Totaal	***13.339***	***13.339***	***0***	***0***	***0***	***0***

5 Vaststelling

Dagelijks Bestuur

Als concept begroting vastgesteld en aangeboden aan het Dagelijks Bestuur op 20 juni 2024.

Het Dagelijks Bestuur van GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid.

de secretaris,
E. Schurink

de voorzitter,
H. van der Linden

Algemeen Bestuur

Vastgesteld door het Algemeen Bestuur van GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid in de openbare vergadering van 11 juli 2024.

de secretaris,
E. Schurink

de voorzitter,
H. van der Linden

6 Bijlagen

Bijlage 1a. Inwonerbijdrage 2025

In onderstaande tabel is de inwonerbijdrage voor zowel de DG&J als SOJ per gemeente weergegeven. Voor DG&J betreft hier de inwonerbijdrage exclusief de voorstellen.

(bedragen x € 1)

Gemeenten	Totaal	DG&J	SOJ
Alblasserdam	7.724	1.443	6.281
Dordrecht	59.507	8.781	50.726
Gorinchem	15.307	2.748	12.558
Hardinxveld-Giessendam	7.762	1.315	6.447
Hendrik-Ido-Ambacht	11.200	2.253	8.946
Hoeksche Waard	25.781	5.419	20.362
Molenlanden	14.939	3.031	11.908
Papendrecht	13.168	2.119	11.048
Sliedrecht	9.814	1.883	7.931
Zwijndrecht	23.036	3.175	19.862
Totaal	**188.238**	**32.167**	**156.071**

Gemeentelijke bijdrage SOJ

(bedragen x € 1)

Gemeente	Regionale zorgmarkt forecast model (FM)	Taak-gericht en subsidies	LTA FM	PGB FM	SOJ	Totaal
Alblasserdam	5.031	137	584	251	277	6.281
Dordrecht	42.192	879	2.526	3.347	1.782	50.726
Gorinchem	10.725	284	449	525	576	12.558
Hardinxveld-Giessendam	5.430	116	430	236	236	6.447
Hendrik-Ido-Ambacht	6.857	154	1.133	489	313	8.946
Hoekschewaard	16.239	441	1.548	1.241	894	20.362
Molenlanden	9.747	223	819	666	453	11.908
Papendrecht	8.906	191	1.309	255	387	11.048
Sliedrecht	6.844	163	368	226	330	7.931
Zwijndrecht	17.151	322	619	1.118	652	19.862
Totaal	**129.122**	**2.909**	**9.786**	**8.353**	**5.900**	**156.071**

Gemeentelijke bijdrage DG&J

(bedragen x € 1)

Product	Totaal	Alblasserdam	Dordrecht	Gorinchem	Hardinxveld-Giessendam	Hendrik-Ido-Ambacht	Hoeksche Waard	Molenlanden	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht
Infectieziektenbestrijding	2.412.431	99.862	750.813	225.184	85.523	135.068	372.175	191.912	158.044	140.046	253.803
SOA/Sense	132.555	5.487	41.255	12.373	4.699	7.422	20.450	10.545	8.684	7.695	13.946
TBC	446.491	18.482	138.960	41.677	15.829	24.998	68.882	35.519	29.251	25.920	46.974
Reizigers	-0	-0	-0	-0	-0	-0	-0	-0	-0	-0	-0
Gezondheid en Milieu	455.740	18.865	141.839	42.540	16.156	25.516	70.309	36.255	29.857	26.457	47.947
Toezicht Kinderopvang	679.128	28.112	211.363	63.392	24.076	38.023	104.772	54.026	44.491	39.425	71.449
Toezicht WMO	146.920	7.191	54.066	16.216	6.159	9.726	0	13.820	11.381	10.085	18.277
Gezondheidsbevordering	2.462.289	103.390	727.072	221.308	90.528	147.234	407.416	208.293	163.724	141.236	252.088
Crisisorganisatie	232.200	9.612	72.267	21.674	8.232	13.000	35.822	18.472	15.212	13.480	24.429
OGGZ	707.518	29.288	220.198	66.042	25.082	39.613	109.152	56.284	46.351	41.073	74.435
Veilig Thuis Volwassenen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Veilig Thuis Jeugd	4.920.534	203.685	1.531.402	459.298	174.438	275.492	759.110	391.436	322.355	285.646	517.672
Crisisdienst	1.210.691	50.116	376.799	113.010	42.920	67.785	186.778	96.312	79.315	70.283	127.372
Leerplicht	2.156.260	103.903	511.620	166.488	97.001	176.375	396.462	233.176	145.191	126.257	199.786
RMC	228.442	9.456	71.097	21.323	8.098	12.790	35.243	18.173	14.966	13.261	24.034
Jeugdgezondheidszorg	14.394.541	690.179	3.439.790	1.130.013	660.184	1.191.734	2.608.432	1.540.861	947.013	850.250	1.336.086
Kennisprogramma	1.581.235	65.455	492.123	147.597	56.056	88.531	243.943	125.790	103.590	91.794	166.356
Totaal	**32.166.975**	**1.443.086**	**8.780.665**	**2.748.134**	**1.314.981**	**2.253.307**	**5.418.947**	**3.030.873**	**2.119.423**	**1.882.905**	**3.174.653**

Toelichting:

1. Aandeel op basis van aandeel gemeentefonds, waarbij bij de gemeente Hoeksche Waard niet Toezicht WMO afneemt.
2. Aandeel op basis van aandeel gemeentefonds, met uitzondering van "Samen voor Gezond" (op basis van een bijdrage, € 1,59, per inwoner).
3. Aandeel op basis van aantal leer- en kwalificatieplichtingen 5 tot en met 17 jaar.
4. Aandeel op basis van aantal jeugdigen 0 tot en met 18 jaar.

Gehanteerde verdeelsleutels

Gemeentefonds

Betreft hier de uitkering in het gemeentefonds voor het jaar 2025, gebaseerd op de septembercirculaire 2023.

(bedragen x € 1)

Gemeenten	Gemeentefonds	Aandeel
Alblasserdam	41.220.391	4,14%
Dordrecht	309.914.443	31,12%
Gorinchem	92.949.464	9,33%
Hardinxveld-Giessendam	35.301.463	3,55%
Hendrik-Ido-Ambacht	55.752.230	5,60%
Hoeksche Waard	153.623.457	15,43%
Molenlanden	79.216.030	7,96%
Papendrecht	65.235.917	6,55%
Sliedrecht	57.807.004	5,81%
Zwijndrecht	104.762.844	10,52%
Totaal	**995.783.242**	**100%**

Inwoneraantallen

Betreft hier het aantal inwoners per gemeente per 1-1-2023.

enten	Inwoners	Aandeel
Alblasserdam	20.356	4,34%
Dordrecht	121.434	25,86%
Gorinchem	38.461	8,19%
Hardinxveld-Giessendam	18.681	3,98%
Hendrik-Ido-Ambacht	32.183	6,85%
Hoeksche Waard	89.760	19,12%
Molenlanden	45.158	9,62%
Papendrecht	32.277	6,87%
Sliedrecht	26.184	5,58%
Zwijndrecht	45.018	9,59%
Totaal	**469.512**	**100%**

Jeugdigen en leerplichtigen

Betreft hier het aantal jeugdigen en leerplichtigen per 1-1-2023.

Gemeenten	0 tot en met 18 jaar	Aandeel		5 tot en met 17 jaar	Aandeel
Alblasserdam	4.786	4,79%		3.342	4,82%
Dordrecht	23.853	23,90%		16.456	23,73%
Gorinchem	7.836	7,85%		5.355	7,72%
Hardinxveld-Giessendam	4.578	4,59%		3.120	4,50%
Hendrik-Ido-Ambacht	8.264	8,28%		5.673	8,18%
Hoeksche Waard	18.088	18,12%		12.752	18,39%
Molenlanden	10.685	10,70%		7.500	10,81%
Papendrecht	6.567	6,58%		4.670	6,73%
Sliedrecht	5.896	5,91%		4.061	5,86%
Zwijndrecht	9.265	9,28%		6.426	9,27%
Totaal	**99.818**	**100%**		**69.355**	**100%**

Bijlage 1b. Tarieventabel 2025

(bedragen x € 1)

Schaal	Loonkosten	Overhead	Totaal	Uurtarief	
				Deelnemers	Derden
1	49.006	39.868	88.873	65,83	72,42
2	53.690	39.868	93.558	69,30	76,23
3	58.105	39.868	97.972	72,57	79,83
4	61.164	39.868	101.032	74,84	82,32
5	64.264	39.868	104.132	77,13	84,85
6	67.384	39.868	107.252	79,45	87,39
7	73.519	39.868	113.386	83,99	92,39
8	82.838	39.868	122.706	90,89	99,98
9	93.132	39.868	132.999	98,52	108,37
10	103.159	39.868	143.026	105,95	116,54
10A	110.243	39.868	150.111	111,19	122,31
11	116.968	39.868	156.835	116,17	127,79
11A	123.911	39.868	163.778	121,32	133,45
12	130.917	39.868	170.785	126,51	139,16
13	140.717	39.868	180.584	133,77	147,14
14	153.196	39.868	193.063	143,01	157,31
15	166.717	39.868	206.584	153,03	168,33
16	181.647	39.868	221.514	164,08	180,49
17	196.030	39.868	235.897	174,74	192,21
18	211.288	39.868	251.155	186,04	204,65

Bovenstaande tabel geeft de tarieven voor het jaar 2025 weer. Deze tarieven zijn conform de bijdrageverordening van DG&J opgesteld. Indien naast uren direct toe te rekenen lasten en/of out-of the pocket lasten worden gemaakt, dan zullen deze in aanvulling op het uurtarief in rekening worden gebracht. Het tarief voor overhead is niet representatief voor de totale overhead van DG&J. Voor de uitvoering van het reguliere takenpakket ligt deze hoger. Dit overhead tarief wordt dan ook alleen toegepast bij aanvullende/extra taken met een incidenteel karakter.

Bijlage 2 Beleidsindicatoren

Met ingang van 2018 dienen gemeenschappelijke regelingen de vanuit het BBV voorgeschreven beleidsindicatoren die betrekking hebben op de gemeenschappelijke regeling in haar begroting op te nemen. In onderstaande tabel zijn de beleidsindicatoren van GR DG&J weergegeven.

nr.	Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Bron	Indicator JR2023	Indicator B2024	Indicator B2025
1	0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	0,54	0,39	1,87
2	0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	0,52	0,39	1,87
3	0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen gegevens	€ 22,58	€ 26,62	€ 27,56
4	0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen gegevens	38,10%	4,06%	3,66%
5	0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	Eigen gegevens	6,5%	6,9%	6,4%
17	4. Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	0,8	0,9	0,8
18	4. Onderwijs	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	9	6,3	9,0
19	4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO	1,90%	1,90%	2,30%
29	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	10,70%	11,30%	11,70%
30	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	1,30%	1,40%	1,20%
31	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,30%	0,30%	0,20%

Bijlage 3 Verdelingsprincipe producten GR DG&J naar taakvelden

In onderstaande tabel is de verdeling van de programma's naar taakvelden weergegeven.

Programma/product		Taakveld	
Dienst Gezondheid en Jeugd			
	Publieke Gezondheid		
	Infectieziektebestrijding	7.1	Volksgezondheid
	SOA/Sense	7.1	Volksgezondheid
	TBC-bestrijding	7.1	Volksgezondheid
	Marktgerichte taken	7.1	Volksgezondheid
	Gezondheid & Milieu	7.1	Volksgezondheid
	Toezicht Kinderopvang	6.2	Samenkracht en burgerparticipatie
	Toezicht WMO	6.71d	Maatwerkdienstverlening 18+
	Gezondheidsbevordering	7.1	Volksgezondheid
	Crisisorganisatie	7.1	Volksgezondheid
	OGGZ	6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)
	COVID-19	7.1	Volksgezondheid
	Veilig Thuis		
	Veilig Thuis Volwassenen	6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen
	Veilig Thuis Jeugd	6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen
	Crisisdienst	6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen
	Onderwijs en aansluiting arbeidsmarkt		
	Leerplicht	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken
	VSV/RMC	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken
	Jeugdgezondheidszorg		
	Jeugdgezondheidszorg	7.1	Volksgezondheid
	Kennisprogramma		
	Kennisfunctie	7.1	Volksgezondheid
Serviceorganisatie Jeugd			
	Jeugdhulp begeleiding	6.72a	Jeugdhulp begeleiding
	Jeugdhulp behandeling	6.72b	Jeugdhulp behandeling
	Jeugdhulp dagbesteding	6.72c	Jeugdhulp dagbesteding
	Jeudhulp zonder verblijf	6.72d	Jeudhulp zonder verblijf
	Pleegzorg	6.73a	Pleegzorg
	Gezinsgericht	6.73b	Gezinsgericht
	Jeugdhulp met verblijf overig	6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig
	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf
	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf
	Gesloten plaatsing	6.74c	Gesloten plaatsing
	Jeugdbescherming	6.82a	Jeugdbescherming
	Jeugdreclassering	6.82b	Jeugdreclassering
	PGB	6.72a	Jeugdhulp begeleiding
Algemene dekkingsmiddelen			
	Financiering	0.5	Treasury
	Overige algemene dekkingsmiddelen	0.8	Overige baten en lasten
	Overhead	0.4	Overhead
	Vpb heffing	0.9	Vennootschapsbelasting
	Onvoorzien	0.8	Overige baten en lasten
Mutaties reserves & resultaat (indien van toepassing per organisatieonderdeel)			
	Mutatie reserves	0.10	Mutaties reserves
	Geraamd resultaat	0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten

Bijlage 4 Meerjarenverloop van reserves, voorzieningen en investeringen

Meerjarenoverzicht reserves GR DG&J

(bedragen x € 1.000)

Reserves	Stand	2024		2025		2026		2027		2028		Prognose stand 31-12-2028
	31-12-2023	Toev.	Ontt.	Toev.	Ontt.	Toev.	Ontt.	Toev.	Ontt.	Toev.	Ontt.	
Algemene reserve	472	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	472
Uittreding Leerdam-Zederik	1.403	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.403
Totaal	***1.875***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***1.875***

Meerjarenoverzicht voorzieningen GR DG&J

(bedragen x € 1.000)

Voorzieningen	Stand	2024		2025		2026		2027		2028		Prognose stand 31-12-2028
	31-12-2023	Toev.	Ontt.	Toev.	Ontt.	Toev.	Ontt.	Toev.	Ontt.	Toev.	Ontt.	
Frictiekosten bovenformatieven 2013	393	0	-57	0	-57	0	-57	0	-57	0	-57	106
Voorziening bovenwettelijk verlof	96	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	96
Voorziening verlofsparen	202	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	202
Totaal	***692***	***0***	***-57***	***0***	***-57***	***0***	***-57***	***0***	***-57***	***0***	***-57***	***404***

Meerjarenoverzicht investeringen GR DG&J

(bedragen x € 1.000)

Activa	Stand	2024		2025		2026		2027		2028		Prognose stand 31-12-2028
	31-12-2023	Toev.	Ontt.	Toev.	Ontt.	Toev.	Ontt.	Toev.	Ontt.	Toev.	Ontt.	
Materiele vaste activa												
machines, apparaten en installaties	528	0	-80	0	-80	0	-80	0	-80	0	-80	128
Financiële activa												
Aflossing stichting Breedband	23	0	-1	0	-1	0	-1	0	-1	0	-1	16
Totaal	***552***	***0***	***-81***	***0***	***-81***	***0***	***-81***	***0***	***-81***	***0***	***-81***	***144***

dienstGezondheid & Jeugd zhz

Karel Lotsyweg 40
Postbus 166, 3300 AD Dordrecht

078 770 8500
info@dgjzhz.nl
www.dienstgezondheidjeugd.nl

dienstGezondheid & Jeugd zhz

Karel Lotsyweg 40
Postbus 166, 3300 AD Dordrecht
t 078 770 8500
e info@dgjzhz.nl
w www.dienstgezondheidjeugd.nl

Aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid

Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
	UIT / 2407318	15 april 2024
Onderwerp	Bijlage(n)	Behandeld door/telefoonnummer
Concept begroting 2025 GR DG&J	2	G. Hoogendijk / 078-7708500

Geachte leden van de gemeenteraad,

Bijgaand treft u voor het geven van uw zienswijze de concept begroting 2025 van de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ aan. In de stukken is tevens een meerjarenraming opgenomen voor de periode 2026-2028.

De concept begroting 2025 betreft de begrotingsprogramma's van de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ. Daarnaast is een meerjarenraming voor de periode 2026-2028 opgenomen in de stukken. De financiële basis voor deze begroting is de begroting 2024 en de uitgangspunten zoals deze in de kaderbrief 2025 zijn benoemd. Er wordt een aantal voorstellen ter zienswijze aangeboden vanuit evenwichtig en reëel begrotingsbeleid. Deze voorstellen komen grotendeels voort uit autonome ontwikkelingen; wijzigingen in wettelijke taken en de groei van de vraag naar onze publieke dienstverlening omdat meer inwoners bij uitvoeringsorganisaties als LVS, VT en GGD in beeld zijn. Deze voorstellen in de begroting 2025 leiden tot een ophoging van de gemeentelijke bijdrage aan DG&J, waardoor meer spanning ontstaat op de gemeentelijke begrotingen. Deze situatie is nadrukkelijk meegewogen in de voorstellen welke worden voorgelegd.

Eerder genomen AB-besluiten welke van invloed zijn op de ontwikkeling van en/of overwegingen bij de inwonerbijdrage in de begroting 2025, zijn verwerkt. Het betreft hier de volgende voorstellen:

- OGGZ: de begrotingen 2023 en 2024 en de meerjarenraming zijn eerder bijgesteld met de incidentele middelen die voor het Meldpunt Zorg en Overlast zijn ontvangen;
- Veilig Thuis: de begroting 2023 en 2024 en de meerjarenraming is eerder bijgesteld met middelen voor 3,67 fte incidentele inzet;
- Toezicht WMO: het AB besloot einde 2023 de middelen voor deze activiteiten kostendekkend en structureel te maken;
- JGZ: het AB besloot in 2024 (rijks)middelen voor de uitbreiding van het Rijksvaccinatieprogramma met de maternale kinkhoest vaccinatie beschikbaar te stellen.

De onderdelen GGD, VT en LVS zijn geïndexeerd volgens de kaders zoals deze in de kaderbrief 2025 zijn aangegeven: de lonen zijn met 5,4% geïndexeerd en de materiële budgetten met 1,6%. De totale omvang van de indexatie bedraagt € 1,97 miljoen, hiervan is € 0,54 miljoen verlegd naar subsidies, offertes en overige externe inkomsten.

dienstGezondheid &Jeugd zhz
Karel Lotsyweg 40
Postbus 166, 3300 AD Dordrecht
t 078 770 8500
e info@dgjzhz.nl
w www.dienstgezondheidjeugd.nl

Voor het restende deel, € 1,43 miljoen, wordt voorgesteld, conform de kaderbrief 2025, om de inwonerbijdrage op te hogen.

De financiële raming van de jeugdhulpuitgaven 2025-2028 is gebaseerd op de prognose van de kosten per gemeente voor het jaar 2024. Deze verwachte uitgaven worden geïndexeerd naar het prijsniveau 2025. Vanuit het oogpunt van evenwichtig en reëel begrotingsbeleid is er voor gekozen om zowel geen groei als geen besparingen op te nemen. Hierop wordt één uitzondering gemaakt. In de begroting zijn de kosten en opbrengsten (terughalen niet rechtmatig gedeclareerde zorg) van het uitvoeren van rechtmatigheidsonderzoeken opgenomen. Deze maatregel is ook in de landelijke Hervormingsagenda Jeugd opgenomen.

Net als vorig jaar worden gemeenten via de zienswijze in de gelegenheid gesteld aan te geven of zij de opgenomen ramingen met betrekking tot jeugdhulp realistisch achten. Zo kunnen gemeenten de te verwachten effecten van (nog) door te voeren maatregelen hierin meenemen of juist een wat conservatiever uitgangspunt voor hun begroting kiezen door uit te gaan van groei. Gemeenten kunnen gemotiveerd afwijken van de nu voorliggende raming. De afwijking dient deugdelijk onderbouwd te worden en zal door de provincie worden getoetst (in geval van een lagere raming).

(bedragen x € 1)

Gemeentelijke bijdragen 2025 laatste meerjarenperspectief	**138.204**
Indexatie 2024 hoger dan laatste meerjarenperspectief	3.455
Indexatie 2025	6.573
Niet verwerken besparingen gemeenten vorige primaire begroting pp 2025	2.864
Verkleinen groepen 3Milieu pp 2025	966
Verlagen caseload jeugdbeschermers pp 2025	1.558
Beëindiging gezinshuis en overgang jeugdigen naar kleinschalige woonvoorziening pp 2025	585
Verlagen bezettingsgraad in tarieven Jeugzorgplus van 95% naar 90% pp 2025	255
Netto besparing rechtmatigheidscontrole	-200
Per saldo groei jeugdhulpgebruik pp 2025	1.811
Gemeentelijke bijdragen primaire begroting 2025	***156.071***

Begrotingsvoorstellen
De voorstellen in deze begroting 2025 komen voort uit de vertaling van de door het Algemeen Bestuur vastgestelde kaderbrief. In de vertaling hiervan wordt in deze begroting 2025 zichtbaar dat autonome ontwikkelingen (zoals wijzigingen in wettelijke taken en autonome groei van het aantal inwoners dat in beeld is en komt bij LVS, GGD en VT toeneemt) impact hebben. Hiervoor is financiële dekking nodig in een goede balans tussen structurele en incidentele middelen. Dit gezien het belang van het behoud van kennis en expertise, samenwerking in netwerken in de lokale structuur, continuïteit van vaste gezichten voor inwoners en beperken van inhuur. Deze middelen zijn echter schaars. In de begrotingsvoorstellen 2025 is rekening gehouden met dit dilemma.

NB: In de kaderbrief is opgenomen dat de effecten van de bestuursopdracht waarin DG&J inventariseert welke mogelijkheden er zijn om bij te dragen aan de financiële positie van gemeenten en een duurzaam sociaal domein, impact kan hebben op de begroting voor 2025 en verder.

dienstGezondheid & Jeugd zhz
Karel Lotsyweg 40
Postbus 166, 3300 AD Dordrecht
t 078 770 8500
e info@dgjzhz.nl
w www.dienstgezondheidjeugd.nl

Deze bestuursopdracht wordt nader uitgewerkt in 2024 en kan leiden tot voorstellen met ombuigingen en/of hervormingen ten behoeve van beheersing van kosten en een toekomstbestendig sociaal domein.
Besluiten Algemeen Bestuur 11 juli 2024
Aan het Algemeen Bestuur van 11 juli 2024 wordt voorgesteld om de volgende besluiten te nemen, conform het proces zoals dit is beschreven in de kaderbrief. Over deze besluiten wordt uw zienswijze gevraagd:

1. De begroting 2025 (bijlage 1) voor de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid vast te stellen, met inbegrip van de gemeentelijke bijdragen voor 2025 voor de GR DG&J (bijlage 2) inclusief een indexering van (structureel € 1,97 miljoen), welke voor € 1,43 miljoen wordt gedekt uit een verhoging van de inwonerbijdrage en voor € 0,54 miljoen vanuit externe subsidies, DVO's en overige inkomsten;

2. In aanvulling daarop in te stemmen met:
   a. Een structurele bijstelling van de begroting met € 349.000 welke voor € 212.481 leidt tot een structurele aanvullende inwonerbijdrage als gevolg van de doorwerking van de bijgestelde indexatie voor 2024;
   b. Een structurele aanvullende inwonerbijdrage voor IZB ter hoogte van € 70.000 ten behoeve van de versterking van de pandemische paraatheid;
   c. Incidenteel de begroting voor het jaar 2025 naar boven bij te stellen met € 833.000 ten behoeve van Veilig Thuis Volwassenen en Jeugd, wat leidt tot een aanvullende inwonerbijdrage van € 667.200 voor Veilig Thuis Jeugd en € 166.800 voor Veilig Thuis Volwassenen via subsidies;
   d. Voor 2025 de begroting, en daarmee de inwonerbijdrage, incidenteel te verlagen € 118.000 voor de crisisdienst;
   e. Voor het jaar 2025 incidenteel de begroting voor OGGZ, specifiek het onderdeel Meldpunt Zorg en Overlast, en daarmee de inwonerbijdrage, met € 429.000 te verhogen;
   f. Voor LVS, specifiek het onderdeel Leerplicht, de begroting 2025 incidenteel te verhogen met € 438.517 en deze lasten te dekken middels een onttrekking uit de (vanuit het jaarrekeningresultaat 2023 te vormen) bestemmingsreserve LVS met € 438.517;
   g. De begroting vanaf 2025 voor TBC structureel te verhogen met € 75.000 en hiervoor structureel een inwonerbijdrage ter hoogte van € 75.000 beschikbaar te stellen;
   h. De begroting vanaf 2025 voor MMK structureel te verhogen met € 77.000 en hiervoor structureel een inwonerbijdrage ter hoogte van € 77.000 beschikbaar te stellen;
   i. De overhead van DG&J te verhogen met € 234.000 ten behoeve van de versterking van de financiële kolom en hiervoor structureel de inwonerbijdrage naar boven bij te stellen met € 234.000;
   j. Voor 2025 de kosten en besparingen van rechtmatigheidsonderzoek naar onjuiste declaraties door zorgaanbieders op te nemen in de begroting. De kosten, inclusief aanloopkosten, voor € 400.000 en besparingen (terug te vorderen declaraties) voor € 600.000. Resulterend in lagere gemeentelijke bijdragen van €200.000.

dienstGezondheid &Jeugd zhz
Karel Lotsyweg 40
Postbus 166, 3300 AD Dordrecht
t 078 770 8500
e info@dgjzhz.nl
w www.dienstgezondheidjeugd.nl

In onderstaande tabel is de financiële impact van de voorstellen 2a tot en met 2i voor het jaar 2025 weergegeven. Voorstel 2j m.b.t. de netto besparing rechtmatigheidscontrole jeugdhulpuitgaven is op basis van de huidige begrotingssystematiek opgenomen in eerder opgenomen tabel (m.b.t. ontwikkeling jeugdhulpuitgaven).

(bedragen x € 1)

Gemeenten	Totaal	Herziening indexatie 2024 (structureel)	Versterking pandemische paraatheid (structureel)	Veilig Thuis - uitbreiding autonome groei incidenteel	Veilig Thuis - Crisisdienst (incidenteel)	Meldpunt Zorg & Overlast - Incidenteel	LVS - Leerplicht (incidenteel)	TBC structureel	GAGS (strucutreel)	Financiele kolom (structureel)
Alblasserdam	69.698	9.518	2.898	27.619	-4.885	17.758	0	3.105	3.187	10.498
Dordrecht	495.435	58.026	21.786	207.651	-36.725	133.516	0	23.342	23.964	63.875
Gorinchem	150.175	18.153	6.534	62.278	-11.014	40.044	0	7.001	7.187	19.991
Hardinxveld-Giessendam	60.783	8.669	2.482	23.653	-4.183	15.208	0	2.659	2.730	9.566
Hendrik-Ido-Ambacht	98.434	14.845	3.919	37.355	-6.607	24.019	0	4.199	4.311	16.392
Hoeksche Waard	260.494	35.914	10.799	102.932	-18.204	66.184	0	11.571	11.879	39.420
Molenlanden	137.502	19.976	5.569	53.077	-9.387	34.128	0	5.966	6.125	22.048
Papendrecht	108.033	13.988	4.586	43.710	-7.730	28.105	0	4.913	5.044	15.418
Sliedrecht	95.797	12.426	4.064	38.732	-6.850	24.904	0	4.354	4.470	13.697
Zwijndrecht	170.328	20.965	7.364	70.194	-12.414	45.134	0	7.890	8.101	23.094
Totaal inwonerbijdrage	**1.646.681**	**212.481**	**70.000**	**667.200**	**-118.000**	**429.000**	**0**	**75.000**	**77.000**	**234.000**
DVO's/subsdies		136.519		166.800						
Reserve onttrekking							438.517			
Totaal	**2.388.517**	**349.000**	**70.000**	**834.000**	**-118.000**	**429.000**	**438.517**	**75.000**	**77.000**	**234.000**

Herziening indexatie 2024
Jaarlijks wordt de begroting van de DG&J geïndexeerd conform de uitgangspunten zoals deze in de kaderbrief zijn vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Gebruikelijk is dat de indexatie niet wordt bijgesteld voor de daadwerkelijke inflatie/cao. Voor het jaar 2023 heeft dit wel plaatsgevonden, dit in verband met de bijzondere omstandigheden (oa inval Rusland in Oekraïne) die ertoe hebben geleid dat de CAO SGO (gemeenteambtenaren bij oa verbonden partijen, CAO SGO is gelijk aan CAO gemeenteambtenaren) en daadwerkelijke doorberekende inflatie via leveranciers aanzienlijk afweek ten opzichte van de gehanteerde indexatie. Dit heeft tot een structurele bijstelling geleid. Ook voor 2024 is de toegekende indexatie niet toereikend om de daadwerkelijke stijging van de CAO SGO op te vangen. De toegepaste indexatie bedraagt 3,9%, de CAO SGO kent een indexatie van effectief 5,1% voor 2025. Tevens is de inflatie op de materiële budgetten hoger dan de toegekende indexatie van 1,6%.

Voorgesteld wordt om de indexatie voor 2024 bij te stellen, concreet voor lonen van 3,9% naar 5,1% en materiële budgetten van 2,4% naar 3,5%. Het effect hiervan bedraagt € 349.000 voor de onderdelen GGD, LVS en VT.
Deels betreft het indexatie voor subsidie en overige externe inkomsten. Van de totale omvang, € 349.000, is een bedrag van afgerond € 212.000 van toepassing op de inwonerbijdrage. Voorgesteld wordt om voor dit deel de inwonerbijdrage structureel naar boven bij te stellen.

NB: In dit bedrag is nog niet een bijstelling voor de indexatie op de uitvoering van JGZ door Jong JGZ opgenomen, omdat hierover in de uitvoeringsovereenkomst tussen de DG&J en Jong JGZ afspraken vastliggen en omdat Jong JGZ een aanvullend verzoek bij de DG&J heeft neergelegd.

dienstGezondheid &Jeugd zhz
Karel Lotsyweg 40
Postbus 166, 3300 AD Dordrecht
t 078 770 8500
e info@dgjzhz.nl
w www.dienstgezondheidjeugd.nl

Voor de begroting van het onderdeel SOJ is de hogere indexatie 2024 zoals gebruikelijk reeds verwerkt. Contractueel worden de tarieven geïndexeerd volgens de landelijke indexatiemethodiek. In de begroting 2024 was rekening gehouden met 3,6%. De tarieven zijn met 6,1% geïndexeerd. Een stijging van 2,5%. De financiële impact hiervan bedraagt € 3,455 miljoen.

Versterking pandemische paraatheid
Tijdens de Covid-19 pandemie liepen GGD'en tegen hun grenzen aan, zoals beperkte mogelijkheden om op te schalen (ontbreken van een basisvoorziening), verouderde informatievoorziening, beperkte kennisoverdracht tussen de regio's en niet uniforme werkwijzen en systemen. Kamerbreed is men ervan doordrongen dat Nederland beter voorbereid dient te zijn op een volgende pandemie. Zowel preventief, bijvoorbeeld door vaccineren, als geprepareerd te zijn bij een uitbraak. Voor de jaren 2023 en 2024 heeft de GGD tijdelijke rijksmiddelen ontvangen middels een SPUK uitkering (circa € 0,7 miljoen). Hierop anticiperend heeft de GGD begin 2023 op diverse vlakken de IZB organisatie versterkt. Er is ingezet om professionals te scholen in de infectieziektenbestrijding, extra personeel is aangetrokken ten behoeve van de infectieziektenbestrijding, wetenschappelijk onderzoek wordt uitgevoerd en er is ingezet op gezamenlijke monitoring en bovenregionale samenwerking met ander GGD'en. Voor 2025 en verder zal structureel landelijk circa € 34,8 miljoen beschikbaar worden gesteld. De exacte omvang die voor onze regio beschikbaar komt, is afhankelijk van de verdeelsleutel welke landelijk door de DPG-raad wordt vastgesteld. Dit gebeurt waarschijnlijk einde april 2024. De verwachting is dat voor onze regio het gunstige scenario; een verdeling op basis van vijf elementen (oa vaccinatiegraad en de sociaal economische demografie) zal worden gekozen. Dit betekent dat voor onze regio € 1,1 miljoen beschikbaar komt om de IZB verder te versterken. Met deze middelen kan de formatieve omvang zoals deze uit een landelijk formatienormeringsonderzoek (Berenschot) voor de regio ZHZ is bepaald, grotendeels worden gedekt. Het verschil bedraagt circa € 70.000. Voorgesteld wordt om met dit verschil de inwonerbijdrage structureel te verhogen, om in de regio ZHZ de inzet ten behoeve van preventie van infectieziekten, bestrijding van en preparatie voor uitbraken te optimaliseren, gezien de actuele ontwikkelingen zoals de lage en dalende vaccinatiegraad en risico op uitbraak van bijvoorbeeld mazelen.

Autonome groei Veilig Thuis
Het aantal meldingen is de afgelopen jaren bij Veilig Thuis gestegen. Voorzichtig zou gesteld kunnen worden dat de meldingsbereidheid toeneemt, als gevolg van aandacht voor huiselijk geweld, kindermishandeling, femicide en bekendheid van de meldcode. Het effect van de inzet op preventie. Ook wordt aangenomen dat het aantal meldingen stijgt door veranderingen in de samenleving die het risico op onveiligheid in gezinnen en relaties doen toenemen en door demografische ontwikkelingen. In de uitvoering van de taken van Veilig Thuis wordt bovendien gezien dat de kans op meldingen toeneemt wanneer er meer (dreigende) scheidingen zijn, en meer vluchtelingen worden opgevangen in de regio. Bij deze inwoners is vaker sprake van een complex samenspel van risicofactoren in hun leven, wat de kans op meldingen doet toenemen. Deze ontwikkelingen zorgen voor meer activiteiten bij Veilig Thuis, dan de forse inspanningen welke zijn ingezet in de keten, tegengaan.

dienstGezondheid & Jeugd zhz
Karel Lotsyweg 40
Postbus 166, 3300 AD Dordrecht
t 078 770 8500
e info@dgjzhz.nl
w www.dienstgezondheidjeugd.nl

De autonome groei in 2023 en 2024 maakt dat voor Veilig Thuis formatieve uitbreiding nodig is. Wanneer dit uitblijft, zullen de wettelijke termijnen niet behaald worden en zullen minder activiteiten rondom meldingen, onderzoek en casuïstiek kunnen worden uitgevoerd. Deelname aan projectinzet die bedoeld is om samen met gemeenten en andere partners efficiënter en effectiever te werken, moet worden stilgelegd. Voor verbetering in de werkwijze en processen binnen Veilig Thuis zelf is geen ruimte. De werkdruk zal fors toenemen, wat een negatief effect heeft op de mogelijkheid om medewerkers te boeien en binden (ook tijdelijk) en een aannemelijk risico is dat het ziekteverzuim verder zal stijgen. De inspectie zal in 2024 onderzoek doen naar wachtlijsten bij Veilig Thuis organisaties.
In het najaar 2022 is de formatie van Veilig Thuis voor het laatst uitgebreid vanwege autonome groei van het aantal meldingen. De formatie (en daarmee samenhangende financiering) is destijds bijgesteld naar 58,90 fte. In aanvulling daarop is incidenteel 3,67 fte beschikbaar gesteld in 2023 en 2024 voor de ondersteuning van lokale teams in het kader van het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. De totale begrote formatieve omvang komt hiermee voor 2024 uit op 62,57 fte.

Gebaseerd op VNG normen en de in 2019 eigen gestelde normen, zou met de prognosticeerde aantal meldingen en adviezen voor 2025 de begrote formatie op respectievelijk 80 fte of 73 fte uitkomen. Veilig Thuis wil met een lagere inzet werken, onder andere omdat efficiënt wordt gewerkt intern en met partners. Een voorbeeld; niet alle meldingen worden een onderzoek, maar zijn gebaat bij een andersoortige interventie, waarmee de inwoner sneller en beter is geholpen. Meegewogen is dat gemeenten beperkte middelen hebben nu en de komende jaren en dat de arbeidsmarkt krap is.
Dit leidt tot de volgende overweging: het is de verwachting dat een formatieve omvang van 66,15 fte vooralsnog volstaat. Met een formatieve omvang van 66,15 fte kan naast het primaire proces invulling gegeven worden aan Veilig Opgroeien is Teamwork en Veiligheid Voorop. Kanttekening die hierbij geplaatst moet worden is dat wanneer extra inzet wordt gevraagd door een individuele gemeente voor genoemde of andere projecten, aanvullende maatwerkafspraken (en daarmee samenhangende financiering) worden gemaakt en uitvoerbaarheid nadrukkelijk wordt afgewogen. De incidentele regionale inzet van 3,67 fte die is ingezet in 2023 en 2024 voor het ondersteunen van lokale teams in het kader van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming stopt in 2025. Wanneer gemeenten lokaal deze inzet willen voortzetten zullen aanvullende maatwerkafspraken moeten worden gemaakt (met daarmee samenhangende financiering) en ook hiervoor wordt door Veilig Thuis nadrukkelijk afgewogen of dergelijke inzet uitvoerbaar is.

dienstGezondheid &Jeugd zhz
Karel Lotsyweg 40
Postbus 166, 3300 AD Dordrecht
t 078 770 8500
e info@dgjzhz.nl
w www.dienstgezondheidjeugd.nl

Voorgesteld wordt om de begroting incidenteel bij te stellen van 58,90 fte naar 66,15 fte. De financiële omvang van de uitbreiding bedraagt € 834.000 incidenteel. Binnen de begroting van Veilig Thuis is incidenteel € 118.000 gevonden, omdat binnen de crisisdienst de formatieve omvang 1 fte naar beneden kan worden bijgesteld.
Veilig Thuis wordt enerzijds gefinancierd vanuit de inwonerbijdrage en anderzijds vanuit de twee centrumgemeenten waar de regio Zuid-Holland Zuid onder valt (centrumgemeente Nissewaard (voor gemeente Hoeksche Waard) en centrumgemeente Dordrecht (overige gemeenten). De centrumgemeenten zijn verantwoordelijk voor het volwassenendeel (18+) wat overeenkomt met 20% van de casuïstiek. De individuele gemeenten zijn verantwoordelijk voor het Veilig Thuis Jeugd (80%) en de inzet van de crisisdienst. Dit betekent dat een deel van de benodigde uitbreiding niet alleen tot een bijstelling van de inwonerbijdrage leidt, maar ook tot een verzoek tot aanvullende subsidie vanuit de centrumgemeenten. De daling van de begroting voor de crisisdienst komt volledig ten gunste van de inwonerbijdrage.

NB: Voor Q4 2024 zal binnen het regionale programma Toekomstscenario kind en gezinsbescherming en/of Veilig opgroeien is teamwork een aanvulling op de lopende plannen en visie op de werking van de keten worden opgesteld en in het AB worden geagendeerd, op basis waarvan de structurele benodigde omvang van Veilig Thuis vanaf 2026 wordt vastgesteld.

Meldpunt Zorg en Overlast
Binnen het Meldpunt Zorg en Overlast is sprake van een stijging van het aantal inwoners waarover wordt gemeld. Dit komt voort uit preventieve activiteiten, waardoor inwoners (eerder) worden gemeld. In de keten, ook op landelijk niveau, worden hiervoor afspraken gemaakt met bijvoorbeeld de politie. Anderzijds is de aanname dat er meer inwoners zijn met een complex samenspel van risicofactoren in hun leven, met als gevolg dat er meer behoefte is aan deze vorm van zorg en begeleiding.
Op basis van het aantal meldingen dat is gedaan in de jaren 2022 en 2023 is de verwachting dat ondanks de inzet van de Wijk-GGD en andere interventies, ook in 2025 het aantal meldingen nog hoog zal blijven en het aantal van het jaar 2024 zal overstijgen. Een effectieve preventieve aanpak van de zorg voor deze kwetsbare OGGZ-doelgroepen vraagt dat het Meldpunt en gemeenten samen blijven optrekken, waarbij complexe OGGZ-casuïstiek via een interventie van het Meldpunt moet leiden tot een passende lokale aanpak of een (bemoei-)zorgtraject. Deze regionale werkwijze vraagt om voldoende inzet bij het Meldpunt met daarbij behorende middelen. Op basis van de autonome groei stellen wij voor de eerder beschikbaar gestelde incidentele uitbreiding voor 2023 en 2024 te continueren en van 1 fte bij te stellen naar 3 fte incidenteel (€ 429.000) voor het jaar 2025.

NB: In de Bestuursopdracht inventarisatie naar mogelijkheden om bij te dragen aan de financiële positie van gemeenten en toekomstbestendig sociaal domein, is voorgesteld het totale takenpakket van OGGZ (waartoe het meldpunt zorg en overlast behoort) door te lichten en te hercontracteren, zodat het regionale dienstenpakket voor de OGGZ kan worden opgenomen in de begroting DG&J 2026. Onderzoeksvragen hierbij zijn onder andere wat regionaal en wat lokaal uitgevoerd wordt en welk effect de ombuigingen op basis van het ingezette (gemeentelijke beleid) gerealiseerd kunnen worden (bijv. Wijk-GGD aanpak).

dienstGezondheid & Jeugd zhz
Karel Lotsyweg 40
Postbus 166, 3300 AD Dordrecht
t 078 770 8500
e info@dgjzhz.nl
w www.dienstgezondheidjeugd.nl

Autonome groei LVS
Het aantal meldingen van ongeoorloofd schoolverzuim is erg hoog. Deze stijgingen komen overeen met de geluiden uit de maatschappij over een toename van mentale problematiek bij de jeugd en meldingsbereidheid van de scholen. Het eerder verlaten van het onderwijs om door te stromen naar werk is mede een oorzaak van de stijging. De afgelopen jaren is de begrotingsnorm van 2.000 afgehandelde meldingen ruim overschreden. Als gevolg hiervan loopt de doorlooptijd van alle werkzaamheden op. Met behulp van de eerder toegekende additionele middelen worden achterstanden weggewerkt.

Op dit moment loopt een Bestuursopdracht vanuit de gemeenten gericht op verbetering van de aanpak voor het voorkomen en oplossen van schoolverzuim en schooluitval, waarin de gesignaleerde knelpunten in de keten moeten worden opgelost. Helder moet worden wie welke verantwoordelijkheid in de keten heeft en ook wat dit betekent voor bezetting en financiering van LVS. De resultaten worden in de zomer van 2024 verwacht.

Op basis van het aantal meldingen in de jaren 2022 en 2023 en de stijging die in de eerste maanden van 2024 is geconstateerd is het realistisch om te verwachten dat de meldingen in 2025 ook hoog zullen blijven, wanneer er beleidsmatig geen aanpassingen plaatsvinden in de keten. De nu lopende bestuursopdracht LVS zal inzichtelijk moeten maken wat de daadwerkelijke omvang van fte voor LVS zal worden voor de komende jaren. In de begroting voor 2026 zal deze vertaling van de Bestuursopdracht LVS definitief een plek krijgen.

Voorgesteld wordt: bij ongewijzigd beleid, mede gebaseerd op de verdere oplopende groei van meldingen in Q1 2024, is minimaal 4,6 fte (gelijk aan de incidentele uitbreiding 2024) aanvullend nodig. Gezien de lopende bestuursopdracht, wordt voorgesteld om de begroting voor 2025 met € 438.517 incidenteel bij te stellen, en de dekking hiervan plaats te laten vinden uit de bestemmingsreserve vanuit het jaarrekening resultaat 2023.

Tuberculose bestrijding
Tuberculose (TBC) komt beperkt voor in Nederland. Indien sprake is van een TBC besmetting, dan is dit voornamelijk het gevolg van een besmetting veroorzaakt door reizen danwel immigratie. Om kennis te borgen binnen Nederland op het gebied van TBC, is Nederland opgedeeld in REC (regionale expertise centrum) regio's. Zuid-Holland Zuid valt onder REC Zuid-Holland en daarbinnen werkt zij nauw samen met de GGD Rotterdam-Rijnmond (GGD RR). Wanneer ZHZ geen diensten zou willen afnemen van GGD RR, is er geen TBC bestrijding, omdat het instrumentarium hiervoor ontbreekt.

De afgelopen jaren heeft de GGD RR geen indexatie doorbrekend naar DG&J. Echter vanwege de sterk gestegen salarislasten, maar ook vanwege verdere professionalisering heeft de GGD RR aangegeven dat zij niet binnen bestaande begroting uitvoering kan geven aan de taken. Dit betekent dat de begroting bijgesteld dient te worden en dat de lasten voor de regio Zuid-Holland Zuid met € 75.000 structureel omhoog gaan. Voorgesteld wordt om met dit bedrag de inwonerbijdrage bij te stellen.

Gezondheidskundig adviseur gevaarlijke stoffen
De vraagstukken omtrent Gezondheid en Milieu worden steeds belangrijker voor de GGD. Naast ontwikkelingen als PFAS en Chemours, waartoe we voor 2025 incidentele middelen hopen en verwachten te genereren, is er vanaf 2025 ook extra inzet benodigd voor de taken van de Gezondheidskundig adviseur(s) gevaarlijke stoffen (afgekort GAGS).

dienstGezondheid &Jeugd zhz
Karel Lotsyweg 40
Postbus 166, 3300 AD Dordrecht
t 078 770 8500
e info@dgjzhz.nl
w www.dienstgezondheidjeugd.nl

Deze wettelijke taak in de crisis- en rampenbestrijding op het gebied van advisering gevaarlijke stoffen is binnen Zuid-Holland belegd in een gezamenlijke pool die werkzaam is vanuit de GGD RR. Om aan onze verplichtingen te kunnen voldoen is het gezamenlijke convenant van de 4 GGD'en in de provincie Zuid-Holland geactualiseerd en, onder voorbehoud van het begrotingsproces, ondertekend.
De meerkosten voor iedere GGD bedragen € 77.000 op jaarbasis. Voorgesteld wordt om met deze omvang de inwonerbijdrage structureel te verhogen. Hiervoor wordt binnen onze regio binnen het cluster Gezondheid en Milieu de structurele capaciteit op gebied van MMK versterkt en blijven de 4 GGD'en in gezamenlijkheid in de GAGS-pool samenwerken.

Borgen financiële kolom
De grotere impact van financiële regelgeving en verantwoording zorgt voor grote druk op de financiële kolom. Onder meer de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording en steeds toenemende verantwoordingseisen voor bijvoorbeeld het grotere aantal specifieke uitkeringen zorgen voor structurele druk op de financiële kolom. Ook vanuit de accountant en de auditcommissie is hier aandacht voor gevraagd. Voorgesteld wordt om incidentele capaciteit waarvoor nu structureel inhuur plaatsvindt om te zetten naar structurele formatie waar vaste krachten kunnen worden geworven en betere borging van kennis en capaciteit kan plaatsvinden en de benodigde senioriteit kan worden aangetrokken. Voorgesteld wordt de benodigde 2 fte toe te voegen. De kosten worden geraamd op € 234.000.

Uitvoeren rechtmatigheidscontrole door SOJ
In de Hervormingsagenda is het uitvoeren van controle op onrechtmatige declaraties opgenomen. Voorgesteld wordt dat de regio hier ook invulling aan gaat geven. Voor aanloop- en uitvoeringskosten is hiervoor in de begroting 2025 € 0,4 mln. opgenomen. De opbrengsten hiervan in vorm van terugvordering van onrechtmatige declaraties zijn voor € 0,6 mln. opgenomen in de begroting 2025. Per saldo een voordeel van € 0,2 mln. Na evaluatie hiervan zal worden bepaald hoe hier na 2025 mee om te gaan.

Indexatieverzoek uitvoerder JGZ
De uitvoering van de JGZ vindt plaats door marktaanbieder JongJGZ. Deze aanbieder heeft aangegeven dat zij de uitvoering niet binnen de gestelde indexatie voor het jaar 2024 en verder kan laten plaatsvinden. De fors gestegen loonkosten als gevolg van wijzigingen binnen de CAO, de hogere huur- en energieprijzen en de stijgende kosten voor de inkoop van diensten en materialen maken dat zij, net als in 2023, een verzoek tot structurele bijstelling van de opdrachtsom bij DG&J heeft neergelegd. De DG&J is hierover met Jong JGZ in gesprek. Dit kan ertoe leiden dat medio 2024 een voorstel zal komen met een verzoek tot aanvullende middelen en/of bijstelling van het takenpakket.

Proces
Tijdens de bespreking van de concept begroting 2025 in het AB van 4 april 2024 heeft het Algemeen Bestuur de wens uitgesproken om, voor het van start gaan van de zienswijzeprocedure, de voorstellen voor de begroting 2025 en de bestuurlijke uitgangspunten en/of overwegingen te bespreken in een extra Algemeen Bestuur vergadering. Deze heeft plaatsgevonden op 11 april 2024. De hieruit voortgekomen bestuurlijke uitgangspunten en overwegingen die niet als zodanig zijn weergegeven in de kaderbrief begroting 2025 zijn hierboven opgenomen en toegelicht.

dienstGezondheid & Jeugd zhz

Karel Lotsyweg 40
Postbus 166, 3300 AD Dordrecht
t 078 770 8500
e info@dgjzhz.nl
w www.dienstgezondheidjeugd.nl

Wij lichten (de voorstellen uit) de begroting 2025 toe op 15 mei 2024 samen met collega's van de Veiligheidsregio ZHZ, GR Sociaal en de Omgevingsdienst ZHZ tijdens de regionale radenbijeenkomst. De uitnodiging hiervoor is separaat verzonden.

De zienswijze van uw gemeenteraad op de concept begroting wordt -met ons advies daarover- aan het Algemeen Bestuur aangeboden en bij de behandeling van de begroting betrokken. Wij vragen u uw zienswijze voor 20 juni 2024 bij ons aan te leveren.

De vaststelling van de begroting 2025 is voorzien voor de vergadering van het Algemeen Bestuur 11 juli 2024.

Met vriendelijke groet,
Het dagelijks bestuur van de Dienst Gezondheid & Jeugd,

de secretaris,

E.S. Schurink

de voorzitter,

H. van der Linden

Gemeente Sliedrecht

Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ
T.a.v. het dagelijks bestuur
Postbus 166
3300 AD Dordrecht

Gemeente Sliedrecht
Industrieweg 11
3361 HJ Sliedrecht
Postbus 16
3360 AA Sliedrecht

Telefoon **14 0184**
gemeente@sliedrecht.nl
www.sliedrecht.nl

Datum
13 mei 2024

Uw kenmerk
UIT / 2407318

Ons kenmerk
...

Uw brief van
15 april 2024

Afdeling
Samenleving

Behandeld door
N. Klomp-Siebeling

Geacht bestuur,

Op 12 april jl. hebben wij een schriftelijk verzoek ontvangen om onze zienswijze te geven op de jaarstukken 2023 en de begroting 2025. Met deze brief informeren wij u over de zienswijze van onze gemeenteraad op deze stukken. Samenvattend zien wij geen reden om wijzigingen te vragen op de aangeboden stukken, maar wij willen u wel graag een aantal wensen en kanttekeningen meegeven.

Jaarstukken 2023

DG&J

Het jaar 2023 wordt binnen de DG&J afgesloten met een voordelig resultaat van € 801.529. Uitkering van dit positieve resultaat aan de gemeenten volgt niet door diverse voorstellen om dit resultaat te reserveren binnen de DG&J en te bestemmen voor een aantal onderwerpen. In dit geval betreft het concrete onderwerpen, die al eerder door het AB besproken zijn, wat maakt dat wij hier mee in kunnen stemmen. Wel willen wij benadrukken, dat wanneer het onderwerpen betreft die nog niet door het AB behandeld zijn, naar onze mening de aanvraag van middelen hiervoor via de gebruikelijke route van het AB dient te verlopen.

SOJ

Binnen de SOJ wordt het jaar 2023 voor Sliedrecht positief afgesloten met een voordelig resultaat van € 87.293. De inschatting die gemaakt is bij de 2e burap 2023 is realistisch gebleken. Wij zijn positief gestemd over de betrouwbaarheid van het forecast model waarmee gewerkt wordt.

Begroting 2025

Algemeen

In de stukken wordt gevraagd om kennis te nemen van de meerjarenraming 2026-2028, zoals deze is opgenomen in de begroting 2025. Het valt op dat deze niet is uitgesplitst op themaniveau, enkel op totaalbedrag. Dit maakt het voor de deelnemende gemeenten lastig om gemotiveerd af te wijken, mocht deze wens er zijn.

Het valt op dat de verhoging van lasten en dus de verhoging van de inwonerbijdrage vooral het gevolg is van gewenste formatie uitbreidingen. Wij kijken hier kritisch naar, aangezien het Meerjarenbeleidsplan DG&J 2024-2028 nog niet definitief is vastgesteld en, zoals hierboven al beschreven, wij ons als gemeente in een uitdagende financiële positie begeven.

Veilig Thuis
In 2025 wordt, net als in 2023 en 2024, een extra inwonerbijdrage gevraagd voor de uitvoering van de taken van Veilig Thuis. Net als voorgaande jaren blijven wij hier kritisch op. Met het oog op het verleggen van taken naar het lokale veld en de consequenties van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, vinden wij het nog steeds logischer dat lokaal extra wordt geïnvesteerd op het thema veiligheid binnen de sociale teams van de gemeenten in plaats van extra te investeren in Veilig Thuis. Wij geloven er in, dat wanneer alle gemeenten binnen hun lokale teams goed op sterkte zijn met betrekking tot het thema veiligheid, er minder inzet vanuit Veilig Thuis nodig is, omdat er eerder afgeschaald kan worden en meer opgepakt kan worden door de sociale teams. Wij willen daarom nogmaals met nadruk meegeven dat wij graag zouden zien dat een afbouw van deze extra middelen wordt gerealiseerd.

Verder wordt voorgesteld dat de incidentele inzet in het kader van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming wordt stopgezet per 2025 en dat gemeenten individuele maatwerkafspraken kunnen maken, wanneer zij willen dat Veilig Thuis zich inzet voor het Toekomstscenario. Dit kan en mag echter niet betekenen dat u daarmee geen bijdrage meer levert aan het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming/Veilig opgroeien is Teamwerk. Een ontwikkeling die moet zorgen voor een kwaliteitsverbetering voor kinderen en gezinnen. Wij verwachten dat u binnen uw formatie daar actief een bijdrage aan blijft leveren. Wij vragen u om in samenwerking met het regionaal programmateam Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming en in afstemming met de lokale gemeenten en betrokken netwerkpartners in het vierde kwartaal van dit jaar te komen met een addendum. In dit addendum is opgenomen hoe en in welke vorm u per gemeente een bijdrage levert aan Veilig Opgroeien is Teamwerk. Daarnaast vragen we u om aan te geven hoe u zich als organisatie voorbereidt op de vormgeving van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Welke mogelijkheden ziet u om uw organisatie anders vorm te geven in samenwerking en afstemming met uw netwerkpartners? Hoe kunt u meer gebiedsgericht gaan werken? Dit addendum kan in het AB worden vastgesteld en mede als basis dienen voor uw begroting 2026.

Meldpunt Zorg & Overlast
Waar in de begroting 2024 nog werd gesproken over een plan van aanpak om de incidentele extra middelen af te bouwen, wordt in de begroting 2025 gevraagd om deze middelen nogmaals incidenteel toe te kennen en uit te breiden met nog eens 2 FTE. In 2024 hebben wij al opgeroepen tot een concrete planning om tot afbouw van de incidentele middelen te komen. Ook nu zijn wij, in het licht van de financieel onzekere tijden, kritisch op het toekennen van extra middelen voor het Meldpunt Zorg & Overlast en het toevoegen van incidentele extra formatie. Hierbij doen wij nogmaals het verzoek om te komen tot afbouw van deze middelen. Wij zien liever dat deze middelen lokaal ingezet kunnen worden ten behoeve van het versterken van de lokale zorg – en ondersteuningsstructuren.

LVS
Op dit moment loopt een bestuursopdracht gericht op verbetering van de aanpak voor het voorkomen en oplossen van schoolverzuim en schooluitval, waarin gesignaleerde knelpunten in de keten worden opgelost. Wij zijn zeer benieuwd naar de uitkomsten van deze bestuursopdracht. Recent is aan u een separate zienswijze voorgelegd met betrekking tot LVS.

Jeugdgezondheidszorg (JGZ)
JongJGZ heeft aangegeven dat het niet binnen de gestelde indexatie voor het jaar 2024 en verder de uitvoering kan laten plaatsvinden. Er ligt een verzoek tot structurele bijstelling van de opdrachtsom bij de DG&J en u bent daarover in gesprek. Omdat deze gesprekken ertoe kunnen leiden dat er medio 2024 een bestuurlijk voorstel zal volgen met

een verzoek tot aanvullende middelen en/of bijstelling van het takenpakket, pleiten wij ervoor dat hier zo snel mogelijk duidelijkheid over komt. Dit zodat wij hier tijdig rekening mee kunnen houden binnen onze eigen P&C cyclus.

Serviceorganisatie Jeugd (SOJ)
De groei van het jeugdhulpgebruik is de afgelopen jaren gestabiliseerd. In de begroting 2025 is er door u opnieuw voor gekozen, vanwege evenwichtig begrotingsbeleid, zowel geen besparingen als geen groei te verwerken. Als voorstander van realistisch begroten staan wij op dit moment achter deze keuze en achten wij de opgenomen raming realistisch. Wel willen wij nogmaals meegeven dat wij de komende jaren graag met elkaar toewerken naar de situatie geen groei - wel besparingen. Dit is noodzakelijk om de jeugdhulpuitgaven, als onderdeel van de totale uitgaven binnen het sociaal domein, beheersbaar te houden.

Met ingang van 2026 nemen de rijksbijdragen voor jeugdhulp in het gemeentefonds sterk af. De verwachting van het Rijk is dat de maatregelen uit de Hervormingsagenda ervoor moeten zorgen dat deze afname van rijksbijdragen opgevangen kunnen worden. In 2025 zullen deze maatregelen grotendeels doorgevoerd moeten zijn. Een van de maatregelen die in deze begroting al uitgewerkt worden, het uitvoeren van rechtmatigheidscontroles door de SOJ, ondersteunen en waarderen wij zeer. De belangrijkste besparingen moeten komen uit de versterking van de lokale teams inclusief verbinding en versteviging aanpalende domeinen (lokale voorzieningen) en de reikwijdte jeugdhulp (toe te passen door lokale teams). Onze verwachting is dat de in de Hervormingsagenda opgenomen maatregelen en forse besparingen voor regionalisering en standaardisatie in het algemeen en in ZHZ zeer beperkt tot de noodzakelijke kostenreductie zullen leiden. Wij zien de uitdagingen die hieruit voortkomen als een gedeelde verantwoordelijkheid van de deelnemende gemeenten en de DG&J en wij vragen u om ook in dit proces pro actief uw rol te nemen.

Ravijnjaar 2026
Als gemeente zien wij ons geconfronteerd met grote financiële uitdagingen. Het ravijnjaar 2026 is ook voor Sliedrecht een jaar waarin wij, bij ongewijzigd beleid, structureel te maken zullen krijgen met grote tekorten in het meerjarenperspectief. Dit maakt dat we genoodzaakt zijn om in de breedte van onze verantwoordelijkheden te kijken naar ombuigingen. Dit is noodzakelijk om onze inwoners van kwalitatieve dienstverlening te kunnen blijven voorzien. Hiervoor vragen wij ook van u om uw medewerking en bijdrage te leveren. De opbrengsten zullen worden betrokken bij de besluitvorming voor de kadernota 2026.

De uitwerking van de bestuursopdracht sluit aan op deze uitdaging. Wij zien met vertrouwen de uitkomsten van dit traject tegemoet.

Tot slot
Wij verwachten dat u conform de Wet op de gemeenschappelijke regelingen een reactie uit zult brengen op de door ons ingebrachte punten en dat de door ons ingebrachte punten hun weg zullen vinden in de uitvoering.

Hoogachtend,

Namens de gemeenteraad,

De griffier	De burgemeester,
mr. R.P.A. van Aalst	mr. drs. J.M. de Vries

GSD/Griffie

GEVUDO
Gemeenschappelijke Regeling

Aan
de colleges en de gemeenteraden
van de deelnemende gemeenten
in de Gemeenschappelijke regeling GEVUDO

- 2 APR. 2024

Datum	28 maart 2024	**Behandelaar**	C.R. Bruggeling (078-7704707)
Uw kenmerk	--	**Ons kenmerk**	2024-0033283
Onderwerp	Gelegenheid tot kenbaar maken zienswijze ontwerp-begroting Gevudo 2025		

Geacht college, geachte gemeenteraad,

Namens het Algemeen Bestuur van Gevudo zenden wij u de ontwerp-begroting 2025, met daarin ook de meerjarenbegroting tot en met 2028. Gevudo biedt uw gemeenteraad hierbij de gelegenheid om een zienswijze naar voren te brengen.

Het afgeven van een controleverklaring is afhankelijk van de uitkomsten van het overleg tussen het Ministerie van BZK en de Algemene Rekenkamer. Cijfermatig zijn er geen opmerkingen gemaakt door de accountant en op advies is een rechtmatigheidsverklaring opgenomen.

De wettelijke termijn is 12 weken voor de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen. Omwille van het voorbereiden van de aandeelhoudersvergadering van HVC staat er nu een Algemeen Bestuur gepland op 23 mei. We waarderen het als u voor deze datum uw zienswijzen kenbaar maakt. Anders zullen wij voor de vaststellen van de begroting een extra algemeen bestuur inplannen.

Met vriendelijke groet,

Het dagelijks bestuur van GEVUDO

de secretaris

C.R. Bruggeling

de voorzitter

P.J. Heijkoop

GEVUDO
Gemeenschappelijke Regeling

Jaarstukken 2023

Inhoudsopgave

Jaarstukken 2023 1
Inhoudsopgave 2
Verslag van het Dagelijks Bestuur 3
Inleiding 3
Samenstelling Dagelijks en Algemeen Bestuur (DB/AB) 3
Doel van de regeling 4
Bestuurlijke organisatie 4
A. JAARVERSLAG 5
1. Programmaverantwoording 5
2. BBV-paragrafen 6
2.1. Weerstandvermogen en risicobeheersing 6
2.2. Financiering 7
2.3. Bedrijfsvoering 7
2.4. Verbonden partijen 7
B. JAARREKENING 8
1. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 8
2. Balans per 31 december 2023 9
2.1 Toelichtingen balans per 31 december 2023 10
2.2 Benutting drempelbedragen Schatkistbankieren (SKB) 2023 11
2.3 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen 12
2.4 Rechtmatigheidsverklaring 13
3. Overzicht van baten en lasten 2023 14
Toelichtingen overzicht van baten en lasten 14
4. WNT 15
5. Staat van reserves (art 54 BBV) 15
Vaststelling 16

Verslag van het Dagelijks Bestuur

Inleiding

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2023 aan van de gemeenschappelijke regeling "Gemeenschappelijke Vuilverwerking Dordrecht en Omstreken" (Gevudo).

Dit jaarverslag geeft inzicht in de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling, haar activiteiten en de ontwikkeling van het resultaat 2023. De jaarrekening is opgesteld conform de richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

Jaarresultaat: het jaar 2023 is afgesloten met een resultaat van nihil. De analyse ervan is in deze jaarstukken opgenomen bij het onderdeel overzicht van baten en lasten.

Samenstelling Dagelijks en Algemeen Bestuur (DB/AB)

Leden van het Dagelijks Bestuur worden aangewezen in de eerste vergadering van het Algemeen bestuur in nieuwe samenstelling, nadat gemeenteraadsverkiezingen hebben plaatsgevonden.
In de huidige Regeling is qua personele invulling alleen bepaald dat de voorzitter wordt geleverd door de gemeente Dordrecht en dat zitting in het bestuur vervalt bij beëindiging van de functie in de eigen gemeente. Daarnaast is het gebruik dat de zgn. Waardlandengemeenten de vice-voorzitter voordragen.

Het Dagelijks Bestuur bestaat uit:

M. de Boer (Gorinchem; vice voorzitter)
P.J. Heijkoop, voorzitter (Dordrecht)
R.J. Lafleur (Hendrik-Ido-Ambacht)
T. van Maanen (Vijfheerenlanden vanaf 28 november 2023)
J. Quik (Molenlanden; tot en met 29 juni 2023)

Naast bovenvermelde leden waren in 2023 de overige leden van het Algemeen Bestuur:

A. Bikker (Molenlanden)
Mevr. J.E.T.M. van Dongen (Zwijndrecht)
M. Japenga (Alblasserdam)
A. Kosten (Papendrecht)
J. Nederveen (Hardinxveld-Giessendam)
T. Spek (Sliedrecht)

Doel van de regeling

Het doel van deze collegeregeling, welke in 2024 wordt herzien, is het behartigen van aandeelhoudersbelangen van de deelnemers in NV HVC, in de ruimste zin des woords, en het daarbij uitoefenen van stemrecht in de aandeelhoudersvergaderingen van NV HVC. Het Algemeen Bestuur bestaat uit leden en hun plaatsvervangers die door en uit de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemers worden aangewezen.

Gevudo bezit 529 aandelen van de N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC) te Alkmaar en behartigt en coördineert de belangen van de deelnemende gemeenten richting HVC. Het aandelenbezit van GR Gevudo in HVC is vanwege aandelenemissies voor nieuwe aandeelhouders in de afgelopen jaren terug gegaan van 18,15% naar -ultimo 2023- 14,48 % van het totaal van de aandelen A.

Bestuurlijke organisatie

De regeling kent drie bestuursorganen:
- het algemeen bestuur;
- het dagelijks bestuur;
- de voorzitter.

De voorzitter is volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen een bestuursorgaan van het openbaar lichaam; echter bij Gevudo heeft de voorzitter geen zelfstandige bevoegdheden.

A. JAARVERSLAG

1. Programmaverantwoording

Wat wilde Gevudo in 2023 bereiken en wat heeft ze gedaan: Activiteiten Gevudo en belangrijke aandeelhoudersbesluiten NV HVC

Gevudo heeft het karakter van een "houdstermaatschappij": zij voert zelf geen operationele taken op gebied van afval uit. Het participeren in HVC is destijds een voorwaarde geweest voor overname van taken. Het beoogd maatschappelijke effect van puur het houderschap is derhalve beperkt. Gevudo kan echter haar invloed als aandeelhouder, onder meer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, aanwenden wanneer over zaken wordt beslist die maatschappelijke en financiële belangen van de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling raken.

De vertegenwoordiging in de aandeelhoudersvergadering van NV HVC geschiedt binnen de kring van het Dagelijks Bestuur. In 2023 zijn er bij HVC twee aandeelhoudersvergaderingen geweest waaraan Gevudo aan één heeft deelgenomen. Het AB vergaderde in 2023 vier keer. Daarnaast organiseerde HVC zelf net als voorgaand jaar kennissessies, waaraan ook alle Gevudo-gemeenten ambtelijk en bestuurlijk op facultatieve basis konden deelnemen.

In 2023 heeft het Dagelijks bestuur de opgestelde rapportage door Proof Adviseurs besproken met HVC en zo naar hen toe afgerond. De gewenste verbetering in de governance van Gevudo wordt verder opgepakt in 2024.

Naast de uitvoering van de begroting 2023, de opstelling en vaststelling van de begroting 2024 en vaststelling van de jaarstukken 2022 van de Regeling stond ook dit jaar met name de wijze van toetreding van nieuwe aandeelhouders bij HVC en de condities waaronder dat -al vele jaren- gebeurt, centraal. Zie ook hieronder.

De aandeelhoudersafspraken met HVC zijn circa 20 jaar terug gemaakt; waarbij het zwaartepunt op afvalverwerking lag, het relatieve belang zuiveringsschappen stukken beperkter was en warmte-/ energielevering niet op de voorgrond stond. Vandaag de dag is die verdeling anders. Dat is reden voor Gevudo om in 2024 na te denken over onze inzet in de strategische discussie over de koers van HVC.

Medio 2023 heeft HVC besloten tot het instellen van een klankbordgroep van aandeelhoudende bestuurders met een inhoudelijke (duurzaamheid / afval) en/of financiële portefeuille op persoonlijke titel. De klankbordgroep zal medio 2024 een advies uitbrengen aan de AvA t.a.v. de koers van HVC.

Uitbreiding kring van aandeelhouders/provisieperspectief

In aansluiting op de toetreding van de zgn. Avalex gemeenten per 2021 en de gemeente Haarlem en Zandvoort is in 2023 op de aandeelhoudersvergadering van HVC besloten om per 2024 gemeente Maassluis aan te sluiten als klant en aandeelhouder bij HVC.

Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost:
Gevudo had in 2023 een begroot eigen resultaat van nihil; via verrekening van kosten met de ontvangen provisie van HVC.
Er is ook een resultaat gerealiseerd van nihil. Voor toelichting wordt verwezen naar pagina 14.

2. *BBV-paragrafen*

2.1. Weerstandvermogen en risicobeheersing

De weerstandcapaciteit wordt gevormd door de middelen waarover Gevudo beschikt om de mogelijke negatieve resultaten en de lopende risico's af te dekken. De operationele bedrijfsrisico's zijn vrijwel nihil. Wel is het volgende van belang: De liquiditeiten-positie van Gevudo zelf is nauwelijks nog betekenisvol; mede als gevolg van eerdere afroming van het eigen vermogen. Het eigen vermogen is echter voldoende voor het opvangen van kleine risico's in de bedrijfsvoering van Gevudo.

De garantierisico's voor Gevudo vanuit NV HVC komen echter voor rekening van de deelnemers. De belangrijkste risico's voor HVC zijn hieronder vermeld en zijn grotendeels overeenkomend met hetgeen in voorgaande jaarstukken is beschreven.

Risico

1. Financieringsgaranties NV HVC

De GR staat naar rato van haar deelname in HVC garant voor het nakomen van de financiële verplichtingen die HVC is aangegaan; op basis van een met aandeelhouders overeengekomen ballotageovereenkomst. Een eventuele aanspraak door een bank betekent dan ook dat de deelnemers daarin hun eigen aandeel dragen en deze zelf behoren te beschouwen bij de eigen risico's. Gevudo heeft zelf na de afroming van eigen vermogen/liquiditeiten door de deelnemers in het langere verleden, geen mogelijkheid meer hiervoor.

Zwaarte risico financieringsgaranties: Gevudo verwacht niet dat er een daadwerkelijke financiële aanspraak op de garantie zal ontstaan. Zie ook de gegevens onder 2.4.
In geval van een eventueel majeur financieel probleem is een tarievenverhoging eerder aan de orde. De aandeelhouders hebben bovendien in 2020 besloten om met inachtneming van een minimum solvabiliteit van 13% te streven naar een groei van de solvabiliteit en te streven naar een zodanige financiële positie van de onderneming dat er op termijn, omstreeks 2027, keuzemogelijkheid ontstaat om HVC te financieren zonder garantstelling.

2 Resultaten van energieactiviteiten van HVC: Het investeringstempo/ kapitaalbeslag/ effect van de regulering op tarieven/andere effecten

De resultaten zijn deels afhankelijk van regulering en van marktbewegingen, zowel qua inkoop- en verkoopprijzen als qua afname.

De activiteiten zijn in de holding samengebracht, waarbij de transparantie in de resultaten van de onderscheidenlijke bedrijfsactiviteiten, wat Gevudo betreft, voor verbetering vatbaar is. De onderneming geeft tot dusver geen inzicht in deelresultaten.

Onzeker is ook hoe de ACM- regulering daarbij uit zal pakken voor zowel warmtebedrijven als haar energieklanten. In ieder geval heeft ACM zich in ambtelijke contacten wel bewust getoond van de complexiteit in verantwoordelijkheden en de betaalbaarheid van tarieven. Dat tarieven verder stijgen zonder overheidsmaatregelen lijkt een gegeven.

CO2-heffing

Installaties die stedelijk en huishoudelijk afval verbranden worden vanaf 1 januari 2024 niet meer beschouwd als afvalverbrandingsinstallaties of als afvalenergiecentrales, maar als 'broeikasgasinstallaties voor de verbranding van stedelijk afval.' HVC berekent de voorgenomen CO2 heffing (zgn. EU ETS) op haar installaties door, waarover ook nog BTW wordt geheven. Het is de verwachting dat deze kosten per ton de komende jaren zeer sterk op zullen lopen. De heffing is een zekerheid, echter hoe hoog deze kosten worden is nog niet bekend. Dit is vooral een gemeentelijk klantrisico, welke door de deelnemers betrokken moet worden bij de lokale tarifering.

Een aantal verplichte BBV-paragrafen zijn voor deze regeling niet relevant, omdat Gevudo op die gebieden geen activiteiten heeft. Dit betreft de paragrafen: lokale heffingen, onderhoud kapitaalgoederen en grondbeleid. Om controle-technische reden is de verdeling van het garantierisico opgenomen onder de toelichting bij de balans.

2.2. Financiering

Onder andere op grond van de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) moet een aantal zaken rondom de financiering nader worden toegelicht.

- Kasgeldlimiet: De kasgeldlimiet is in 2023 niet overschreden.
- Renterisico norm: Op dit onderdeel worden geen risico's gelopen omdat Gevudo geen langlopende financieringen heeft c.q. nodig heeft.
- Liquiditeitsrisico: Op dit punt worden geen risico's gelopen.
- Gebruik van derivaten: Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.
- Uitzettingen/beleggingen: Er zijn per einde 2023 geen uitzettingen en beleggingen
- Schatkistbeleggen: Gevudo heeft voldaan aan de regelgeving.
- Zie ook 2.3: Omdat Gevudo geen langlopende schulden heeft en geen belasting heft is het niet zinvol om een beschouwing over de schuldquote en heffingscapaciteit cf. BBV op te nemen.

2.3. Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van de gemeenschappelijke regeling beperkt zich voornamelijk tot het faciliteren van het eigen bestuur. Gevudo is een kleine organisatie zonder personeel in loondienst. De controltaak wordt uitgevoerd door een adviseur van de gemeente Dordrecht annex secretaris. De administratie wordt door het bedrijfsbureau van de gemeente Dordrecht (bedrijfsbureau) verzorgd. Betalingsverkeer en archiefzaken worden door de Servicegemeente Dordrecht (apart organisatieonderdeel) verzorgd.
Het bestuur wordt inhoudelijk en financieel geadviseerd door een ambtelijk kernteam vanuit de gemeenten Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Molenlanden en Gorinchem.

2.4. Verbonden partijen

Gevudo fungeert als aandeelhouder in NV HVC. Die rol staat centraal bij alles wat Gevudo momenteel doet. In 2.1 is het risico beschouwd. Hieronder zijn een aantal financiële gegevens van NV HVC opgenomen; gebaseerd op de jaarrekeningen over 2021 en 2022. Er is geen inzicht in de deelresultaten van de verschillende activiteiten.

	eenheid	2022	2021
Bedrijfsopbrengsten	€ mln	503	410
Bedrijfsresultaat	€ mln	35	33
Geconsolideerd resultaat	€ mln	29	27
Totaal activa	€ mln	1.077	1.014
Garantie vermogen	€ mln	201	169
Schulden aan kredietinstellingen	€ mln	740	721
Solvabiliteit ratio		18,6%	16,6%
Debt / EBITDA ratio		6,6x	6,8x
Interest coverage ratio		1,8x	1,6x
FFO (funds from operations) / Debt		14%	14%

B. JAARREKENING

1. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen
De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. De waardering en resultaatbepaling vinden plaats met als uitgangspunt belangenbehartiging van de gezamenlijke aandeelhouders richting NV HVC.

Activa en passiva zijn gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Vorderingen zijn, onder aftrek van eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid, tegen de nominale waarde verantwoord.

Financiële vaste activa
Deelnemingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar
Deze post wordt gewaardeerd tegen nominale waarde. Eventuele voorzieningen voor mogelijke oninbaarheid worden in mindering gebracht.

Liquide middelen
De liquide middelen worden opgenomen tegen nominale waarde.

Algemene bedrijfsreserve
De algemene bedrijfsreserve vormt het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeenschappelijke regeling. Het bedrag wordt gevormd via reserveringen ten laste van het exploitatieresultaat en/of toevoegingen of onttrekkingen van voordelige respectievelijk nadelige exploitatieresultaten.

Nadere toelichting:
In principe bouwt Gevudo geen eigen vermogen meer op omdat risico's vanuit NV HVC voor rekening van de deelnemers zijn, behoudens resultaten uit kleine verschillen werkelijk/ begroot. Deze worden zoveel mogelijk al gelijk verrekend met de doorbetaling van de 2e tranche van de provisie van NV HVC.

Schulden en overlopende passiva
De schulden en overlopende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

2. Balans per 31 december 2023

(Bedragen x €1,-)	31-12-2023	31-12-2022
Vaste activa		
Financiële vaste activa	24.047	24.047
Subtotaal vaste activa	24.047	24.047
Vlottende activa		
Kortlopende uitzettingen	0	0
Liquide middelen	420.813	465.840
Subtotaal vlottende activa	420.813	465.840
Totaal Activa	**444.860**	**489.887**
Vaste passiva		
Algemene bedrijfsreserve	30.487	30.487
Subtotaal vaste passiva	30.487	30.487
Vlottende passiva		
Crediteuren en overlopende passiva	414.373	459.400
Subtotaal vlottende passiva	414.373	459.400
Totaal passiva	**444.860**	**489.887**

2.1 Toelichtingen balans per 31 december 2023

Financiële vaste activa

	2023	2022
Deelneming HVC	€ 24.047	€ 24.047
Boekwaarde per 31 december	**€ 24.047**	**€ 24.047**

	2023	2022
Debiteuren en overlopende activa	€ 0	€ 0
Schatkistbankieren	€ 0	€ 0
Boekwaarde per 31 december	**€ 0**	**€ 0**

Liquide middelen

	2023	2022
Tegoed in rekening courant BNG	€ 420.813	€ 465.840
Boekwaarde per 31 december	**€ 420.813**	**€ 465.840**

Algemene bedrijfsreserve

	2023	2022
Saldo per 1 januari	€ 30.487	€ 30.487
Resultaat boekjaar	0	0
Boekwaarde per 31 december	**€ 30.487**	**€ 30.487**

	2023	2022
Crediteuren en overlopende passiva	**€ 414.373**	**€ 459.400**

Het crediteurensaldo 2022 betrof vrijwel volledig de pro resto doorbetaling van de tweede tranche van de provisie van NV HVC. De provisie is in januari 2023 aan de deelnemers betaald onder aftrek van de eigen kosten van Gevudo.

2.2 Benutting drempelbedragen Schatkistbankieren (SKB) 2023

	(bedragen x €1.000)			
Drempelbedrag	**1.000**			
	Q1	Q2	Q3	Q4
Benutting drempelbedrag	159	5	152	298
Ruimte onder het drempelbedrag	841	995	848	702

De regelgeving voor schatkistbankieren is in 2021 veranderd, waarbij het drempelbedrag minimaal € 1 miljoen bedraagt. Gevudo heeft in 2023 het drempelbedrag niet overschreden.

2.3 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Zie 2.1 garantie leningen NV HVC.

Hieronder volgt een (indicatief, volgens opgave HVC) overzicht van de totale garantierisico, het aandeel daarin van Gevudo en de verdeling van het garantierisico per deelnemer ultimo 2023:

Totaal leningen per 31-12-2023 voor risico aandeelhouders A (voorl. opgave HVC):	€ 565.252.000
Procentueel belang GR Gevudo in HVC:	14,48%
Garantierisico-aandeel	€ 81.833.144

Gemeente	aantal inwoners per 1/1/2023	%		garantie-risico NV HVC
Alblasserdam	20.356	4,63		3.787.586
Dordrecht	121.434	27,61		22.594.897
Gorinchem	38.461	8,75		7.156.335
Hardinxveld-Giessendam	18.681	4,25		3.475.923
Hendrik Ido Ambacht	32.183	7,32		5.988.204
Molenlanden	45.158	10,27		8.402.427
Papendrecht	32.277	7,34		6.005.694
Sliedrecht	26.184	5,95		4.871.986
Vijfheerenlanden	60.052	13,65		11.173.714
Zwijndrecht	45.018	10,24		8.376.378
Totaal	439.804	100%		€ 81.833.144
Garantierisico o.b.v. vastgesteld jaarverslag HVC 2022 aandeelhouders A				€ 610.101.000
Mutatie totale garantierisico aandeelhouders A t.o.v. 2022				€ 44.849.000
Totaal leningen per 31-12-2022 voor risico aandeelhouders B				€ 34.713.000

Daarnaast heeft Gevudo een kredietfaciliteit van € 50.000 bij de BNG. Ultimo 2023 bedroeg deze nihil. Voor verdere toelichting verwijzen wij naar paragraaf 2.1.

2.4 Rechtmatigheidsverklaring

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het geldende normenkader verder toegelicht. Voor Gevudo bestaat het normenkader voor wat betreft de interne verordeningen van de gemeenschappelijke regeling alleen uit de controleverordening vastgesteld door het algemeen bestuur op 11 mei 2017.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 1 % van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 11.500.

Bevinding
Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

3. Overzicht van baten en lasten 2023

Bedragen x € 1.000

	Lasten			Baten		
Product	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
taakveld 04 OVERHEAD						
Beheerskosten	29	25	4			
Accountantskosten	4	4	0			
Overige kosten	4	-2	6			
taakveld 05 TREASURY						
Garantieprovisie	888	866	22	925	893	-32
Gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten				0	0	0
Totaal	**925**	**893**	**32**	**925**	**893**	**-32**
Onttrekken aan reserve				0	0	
Gerealiseerd resultaat				0	0	

Toelichtingen overzicht van baten en lasten

De werkelijke eigen kosten van Gevudo bedragen netto € 27.000. Deze lichte afwijking is het gevolg van lagere beheerskosten en rentebaten op tegoeden, die tot en met begin 2023 al vele jaren niet meer werden ontvangen. De rentepost zal worden meegenomen in de conceptbegroting 2025.

De ontvangen provisie viel € 32.000 lager uit door belangverwatering en de werkelijke schuldontwikkeling bij HVC. Aangezien HVC geen actuele en onderbouwde schuldprognoses levert blijft de provisie een schatting. De provisie is een niet zelfstandig beïnvloedbaar gegeven voor Gevudo en is dat dus evenmin voor de deelnemers.

Iedere deelnemende gemeente kan op basis van de eerste provisiebrief van Gevudo, welke in Q3 van ieder jaar ontvangen wordt, zelf een goede inschatting maken of de eigen begroting moet worden aangepast.
Circa € 6.000 aan betaalde BTW is in 2023 verhaalbaar door het collectief van deelnemers. Bij de uitbetaling van de 2e tranche provisie is dit bedrag gespecificeerd per deelnemer.

Alle gerealiseerde lasten en baten 2023 zijn structureel. Het structurele begrotingssaldo blijft nihil.

4. WNT

De Wet Normering Topinkomens verplicht overheden om de bezoldiging van topfunctionarissen en de bezoldiging van overige functionarissen openbaar te maken wanneer deze de WNT-norm overstijgt. Hierbij is geen sectorale regeling van toepassing. Hoewel noch het algemeen bestuur, noch het dagelijks bestuur, noch de secretaris vanuit de Regeling enige vorm van vergoeding ontvangen of recht daarop gehad hebben verlangt de toezichthouder dat Gevudo de specificatie in haar verslagging levert .

De specificatie ziet er als volgt uit:

Naam	Functie	Bezoldiging 2023
M. de Boer	Dagelijks Bestuurslid	nihil
P.J. Heijkoop	Voorzitter Algemeen- en Dagelijks Bestuur	nihil
R.J. Lafleur	Dagelijks Bestuurslid	nihil
T. van Maanen	Dagelijks Bestuurslid v.a. 28 november 2023, daarvoor Algemeen Bestuurslid	nihil
J. Quik	Dagelijks Bestuurslid t/m 29 juni 2023	nihil
A. Bikker	Algemeen Bestuurslid	nihil
J.E.T.M. van Dongen	Algemeen Bestuurslid	nihil
M. Japenga	Algemeen Bestuurslid	nihil
A. Kosten	Algemeen Bestuurslid	nihil
J. Nederveen	Algemeen Bestuurslid	nihil
T. Spek	Algemeen Bestuurslid	nihil
P.H.F. Kennedie	Secretaris Algemeen - en Dagelijks Bestuur	nihil

5. Staat van reserves (art 54 BBV)

Omschrijving	Saldo aan het begin van het jaar	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Vermindering ivm afschrijving op activa	Saldo aan het einde van het jaar	Rente
Algemene bedrijfsreserve	30.486,53	0	0	0	30.486,53	0
Totaal	**30.486,53**	**0**	**0**	**0**	**30.486,53**	**0**

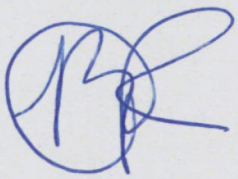
Vaststelling

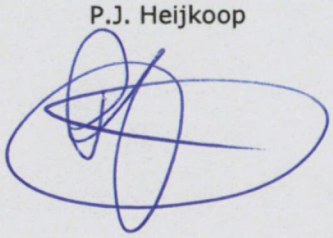
De jaarstukken worden gelijktijdig met de ontwerpbegroting 2024 naar de deelnemers verzonden. Vaststelling van de jaarstukken 2022 zal plaats vinden in de vergadering van het Algemeen Bestuur op 15 maart 2024.

Algemeen Bestuur
Vastgesteld door het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke regeling Gevudo op 28 maart 2024.

de secretaris, de voorzitter,

C.R.Bruggeling P.J. Heijkoop

GEVUDO
Gemeenschappelijke Regeling

Ontwerp-begroting 2025

Inhoudsopgave

Algemene inleiding 3
Doel van de regeling 3
Bestuur 3
Samenstelling Dagelijks en Algemeen Bestuur (DB/AB) 3
A. BELEIDSDEEL 4
1. Programmaplan 4
1.1. Wat wil Gevudo bereiken? 4
1.2. Wat doet Gevudo daarvoor? 4
2.3. Wat mag het kosten? 5
2.4 Meerjarenraming 6
2. BBV-paragrafen en overzichten 7
2.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 7
2.2. Balans/ kengetallen BBV 9
2.3. Financiering 10
2.4. Bedrijfsvoering 10
2.5. Verbonden partijen 10
B. BEGROTING 2025 11
Toelichting, mede in relatie tot BBV-eisen 12
C. VASTSTELLING 12

Algemene inleiding

Voor u ligt de Begroting 2025 (e.v.) van de gemeenschappelijke regeling "Gemeenschappelijke Vuilverwerking Dordrecht en Omstreken" (Gevudo). Gevudo bezit 529 aandelen van de N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (hierna: HVC) te Alkmaar en behartigt en coördineert de aandeelhoudersbelangen van de deelnemende gemeenten richting HVC.

Naast de exploitatiebegroting is het resultaat van het voorgaande jaar gepresenteerd. De begroting omvat tevens een meerjarenraming en een prognose van de financiële positie. De begroting is opgesteld conform de richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

Ook voor 2025 wordt een sluitende exploitatie geraamd. Zoals bij Gevudo gebruikelijk wordt die sluitendheid bereikt door de begrote eigen kosten te verrekenen met de door te verstrekken provisie en mee- en tegenvallers direct met de deelnemers te verrekenen bij de 2e en laatste tranche van de door te betalen provisie van NV HVC; aan het eind van ieder boekjaar. Gelet op de kosten van Gevudo gaat dat altijd om overzichtelijke bedragen. Om die reden is de kans gering dat er begrotingswijzigingen met een majeur effect in de loop van het jaar zullen worden voorgelegd.

Doel van de regeling

Het lichaam heeft volgens de huidige Regeling tot doel het behartigen van aandeelhoudersbelangen van de deelnemers in NV HVC, in de ruimste zin des woords, en het daarbij uitoefenen van stemrecht in de aandeelhoudersvergaderingen van NV HVC.

De gemeenschappelijke regeling bestaat uit de gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht, Vijfheerenlanden en Zwijndrecht.

In 2024 zal de Gemeenschappelijke Regeling worden herzien op in ieder geval een aantal technische punten als gevolg van wetswijzigingen en vanwege de eerdere samenvoeging van gemeenten; die in de Regeling nog niet formeel is verwerkt. Voor de taken en begroting 2025 heeft dit geen gevolg.

Bestuur

De regeling kent drie bestuursorganen:
- het algemeen bestuur;
- het dagelijks bestuur;
- de voorzitter.

Samenstelling Dagelijks en Algemeen Bestuur (DB/AB)

Leden van het Dagelijks Bestuur worden aangewezen in de eerste vergadering van het Algemeen bestuur in nieuwe samenstelling, nadat gemeenteraadsverkiezingen hebben plaatsgevonden. In de huidige Regeling is qua personele invulling alleen bepaald dat de voorzitter wordt geleverd door de gemeente Dordrecht en dat zitting in het bestuur vervalt bij beëindiging van de functie in de eigen gemeente. Daarnaast is het gebruik dat de zgn. Waardlandengemeenten de vice-voorzitter voordragen.

Het Dagelijks Bestuur bestaat uit:

M. de Boer (Gorinchem; vice voorzitter)
P.J. Heijkoop, voorzitter (Dordrecht)
R.J. Lafleur (Hendrik Ido Ambacht)
T. van Maanen (Vijfheerenlanden)

Naast deze leden zijn de overige leden van het Algemeen Bestuur:

Mevr. J.E.T.M. van Dongen (Zwijndrecht)
M. Japenga (Alblasserdam)
A. Kosten (Papendrecht)
J. Nederveen (Hardinxveld-Giessendam)
T. Spek (Sliedrecht)
A. Bikker (Molenlanden)

A. BELEIDSDEEL

1. Programmaplan

1.1. Wat wil Gevudo bereiken?

Gevudo heeft het karakter van een "houdstermaatschappij": zij voert zelf geen operationele taken op gebied van afval meer uit. Het participeren in HVC is een voorwaarde geweest voor overname van die taken. Het directe maatschappelijke effect van het houderschap is derhalve thans beperkt. Het programmaplan is vooral afhankelijk van geagendeerde aandeelhoudersvoorstellen van HVC.

Gevudo kan haar invloed onder meer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders aanwenden wanneer over zaken wordt beslist die maatschappelijke en financiële belangen van de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling raken. Gevudo behoort momenteel tot grootste aandeelhouders, echter neemt dit belang aandelen A wel af bij toetreding van nieuwe aandeelhouders. Er is geen sprake van een doorslaggevende stempositie. Het is van belang met andere aandeelhouders het gezamenlijke draagvlak én de invulling van het partnerschap met HVC te blijven bepalen.

Los van financiële afwegingen spelen in toenemende mate inhoudelijke afwegingen. Gevudo zoekt naar een balans tussen het beheersen van financiële risico's en het realiseren van maatschappelijke beleidsdoelstellingen. Kerndoelen hierbij zijn;
de warmtetransitie als cruciaal onderdeel van de energietransitie en mede in relatie tot verlichten netcongestie.
circulariteit en duurzaamheid door inzet op preventie, hergebruik en terugwinning van grondstoffen.

1.2. Wat doet Gevudo daarvoor?

Door middel van bestuursvergaderingen wordt contact onderhouden met de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling. Gevudo vaardigt een vertegenwoordiger af naar de vergaderingen van aandeelhouders in HVC. Een ambtelijk adviesteam, momenteel samengesteld uit adviseurs van de gemeenten Dordrecht, Molenlanden en Gorinchem, heeft een actieve adviesrol en kan gevraagd en ongevraagd advies aan het Dagelijks en Algemeen bestuur geven. Waar nodig wordt ook ambtelijk bij andere deelnemers afgestemd. Het team draagt via de secretaris zorg voor de advisering op vergaderstukken van HVC. Ook neemt dit team deel aan informatiebijeenkomsten van HVC.

De operationele taken van Gevudo (secretariaat, financiën, post- en archiefzaken) worden verzorgd door het zogeheten serviceonderdeel van de gemeente Dordrecht.
Specifiek over energietransitie kan aanvullende advisering van deskundigen worden gevraagd binnen de deelnemende gemeenten. Zo nodig wordt extern advies ingewonnen, al of niet in samenwerking met andere aandeelhouders.

2.3. Wat mag het kosten?

De onderstaande tabel is mede gebaseerd op de jaarrekening 2023. Bijstellingen worden jaarlijks beschouwd.

Programma algemene dekkingsmiddelen	**Rekening**	**Begroting**				
Bedragen x € 1.000	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Lasten	893	850	850	850	850	850
Baten	893	850	850	850	850	850
Totaal saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0	0
Mutatie algemene reserve	0	0	0	0	0	0
Resultaat	0	0	0	0	0	0

De geraamde baten betreffen de verwachte provisie op basis van een eigen aanname van het bestuur; in afwachting van nieuwe besluitvorming bij HVC. Dividend van HVC wordt niet geraamd, omdat in 2015 door de aandeelhoudersvergadering van NV HVC is besloten om voorlopig de winsten aan te wenden ter versterking van het eigen vermogen.

2.4 Meerjarenraming

Er wordt uitgegaan van een constant prijspeil voor de meerjarenperiode na 2025. Dit meerjarenperspectief is gebaseerd op niet-actuele gegevens van HVC en op de jaarcijfers 2023 van Gevudo. Echter HVC is gestart met een proces om te komen tot een lange termijn strategie gedragen door de aandeelhouders. Op dit moment is de uitkomst daarvan nog niet bekend en dus nog niet doorvertaald in deze meerjarenraming.

Prognose doorbetaling provisie NV HVC aan deelnemers

Onderstaande tabel dient om de deelnemers een zo goed mogelijk beeld te geven van de vermoedelijke provisie 2025 ten behoeve van de eigen begrotingsopstelling:

Provisie NV HVC			€ 850.000
Eigen kosten Gevudo 2025			€ 40.000
Netto beschikbaar voor gemeenten			€ 810.000
Gemeente	**aantal inwoners**	**%**	**indicatief bedrag, te betalen aan deelnemers (afgerond)**
Alblasserdam	20.356	4,63	€ 37.000
Dordrecht	121.434	27,61	€ 224.000
Gorinchem	38.461	8,75	€ 71.000
Hardinxveld-Giessendam	18.681	4,25	€ 34.000
Hendrik Ido Ambacht	32.183	7,32	€ 59.000
Molenlanden	45.158	10,27	€ 83.000
Papendrecht	32.277	7,34	€ 59.000
Sliedrecht	26.184	5,95	€ 48.000
Vijfheerenlanden	60.052	13,65	€ 112.000
Zwijndrecht	45.018	10,24	€ 83.000
Totaal	439.804	100,00	€ 810.000

Toelichting:
Kanttekening: In deze prognoses is geen rekening gehouden met uitgifte van extra aandelen A aan nieuwe gemeenten of aan gemeenschappelijke regelingen; waarbij enerzijds het garantierisico verlaagd wordt, maar anderzijds dan ook de garantieprovisie daalt. Daarnaast is de schuldontwikkeling een aanname.

Daarnaast kan het werkelijke percentage per gemeente licht afwijken als gevolg van bevolkingsmutaties.

2. BBV-paragrafen en overzichten

Een aantal verplichte BBV-paragrafen zijn voor deze regeling niet relevant, omdat Gevudo op die gebieden geen activiteiten heeft. Dit betreft de paragrafen: lokale heffingen, onderhoud kapitaalgoederen en grondbeleid.
Daarnaast ontbreekt een staat van incidentele baten en lasten omdat deze niet in de huidige meerjarenbegrotingsperiode worden verwacht. In beginsel zijn alle baten en lasten structureel. Alleen de provisie-inkomst en doorbetaling fluctueert naar mate de gegarandeerde leenschuld bij HVC in werkelijkheid muteert.

2.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit wordt gevormd door de middelen waarover Gevudo beschikt om de mogelijke negatieve resultaten en de lopende risico's af te dekken. De operationele bedrijfsrisico's zijn door het afstoten van de stortplaats afgenomen tot vrijwel nihil.

Het Algemeen Bestuur heeft geconcludeerd dat, gelet op de schaalgrootte van de organisatie van Gevudo en de door haarzelf te dragen bedrijfsvoerings-risico's, een algemene reserve van ongeveer 1 keer de netto-jaarlast van de eigen organisatie nog steeds voldoende moet zijn. Op grond van de jaarresultaten is er geen aanleiding om dit standpunt te herzien.

Het geprognosticeerde verloop van de algemene reserve is als volgt:

ONTWIKKELING POSTIE ALGEMENE RESERVE	
Stand per 1-1-2023	**30**
Toevoeging 2023	0
Onttrekking 2023	0
Stand per 1-1-2024	**30**
Toevoeging 2024	0
Onttrekking 2024	0
Stand per 1-1-2025	**30**
Toevoeging 2025	0
Onttrekking 2025	0
Stand per 1-1-2026	**30**
Toevoeging 2026	0
Onttrekking 2026	0
Stand per 1-1-2027	**30**
Toevoeging 2027	0
Onttrekking 2027	0
Stand per 1-1-2028	**30**
Toevoeging 2028	0
Onttrekking 2028	0
Stand per 31-12-2028	**30**

(Bedragen x € 1.000)

De risico's van Gevudo vanuit NV HVC blijven voor rekening van de deelnemers.

1. Financieringsgaranties NV HVC

De GR staat naar rato van haar deelname in HVC garant voor het nakomen van de financiële verplichtingen die HVC is aangegaan; op basis van een met aandeelhouders overeengekomen ballotageovereenkomst. Een eventuele aanspraak door een bank betekent dan ook dat de deelnemers daarin hun eigen aandeel dragen en deze zelf behoren te beschouwen bij de eigen risico's. Gevudo heeft zelf na de afroming van eigen vermogen/liquiditeiten door de deelnemers in het langere verleden, geen mogelijkheid meer hiervoor.

Zwaarte risico financieringsgaranties: Gevudo verwacht niet dat er een daadwerkelijke financiële aanspraak op de garantie zal ontstaan. Zie ook de gegevens onder 2.4.
In geval van een eventueel majeur financieel probleem is een tarievenverhoging eerder aan de orde. De aandeelhouders hebben bovendien in 2020 besloten om met inachtneming van een minimum solvabiliteit van 13% te streven naar een groei van de solvabiliteit en te streven naar een zodanige financiële positie van de onderneming dat er op termijn, omstreeks 2027, keuzemogelijkheid ontstaat om HVC te financieren zonder garantstelling.

2 Resultaten van energieactiviteiten van HVC: Het investeringstempo/ kapitaalbeslag/ effect van de regulering op tarieven/andere effecten

De resultaten zijn deels afhankelijk van regulering en van marktbewegingen, zowel qua inkoop- en verkoopprijzen als qua afname.

De activiteiten zijn in de holding samengebracht, waarbij de transparantie in de resultaten van de onderscheidenlijke bedrijfsactiviteiten, wat Gevudo betreft, voor verbetering vatbaar is. De onderneming geeft tot dusver geen inzicht in deelresultaten.

Onzeker is ook hoe de ACM- regulering daarbij uit zal pakken voor zowel warmtebedrijven als haar energieklanten. In ieder geval heeft ACM zich in ambtelijke contacten wel bewust getoond van de complexiteit in verantwoordelijkheden en de betaalbaarheid van tarieven. Dat tarieven verder stijgen zonder overheidsmaatregelen lijkt een gegeven.

3 CO2-heffing

Installaties die stedelijk en huishoudelijk afval verbranden worden vanaf 1 januari 2024 niet meer beschouwd als afvalverbrandingsinstallaties of als afvalenergiecentrales, maar als 'broeikasgasinstallaties voor de verbranding van stedelijk afval.' HVC berekent de voorgenomen CO2 heffing (zgn. EU ETS) op haar installaties door, waarover ook nog BTW wordt geheven. Het is de verwachting dat deze kosten per ton de komende jaren zeer sterk op zullen lopen. De heffing is een zekerheid, alleen het jaarlijkse bedrag is onzeker. Dit is vooral een gemeentelijk klantrisico, welke door de deelnemers betrokken moet worden bij de lokale tarifering.

Gevudo verwacht niet dat er snel een daadwerkelijke financiële aanspraak op de garantie zal ontstaan. In geval van een eventueel majeur financieel probleem is een tarievenverhoging al dan niet in combinatie met nieuwe afspraken ten aanzien van financiering eerder aan de orde.

2.2. Balans/ kengetallen BBV

Het BBV verplicht gemeenschappelijke regelingen om een aantal financiële kengetallen te publiceren. Omdat Gevudo echter geen schulden heeft en niet voornemens is om die voor zichzelf of voor derden aan te gaan, is de solvabiliteitsratio meerjarig 100% en is de netto schuldquote met en zonder door-verstrekte leningen meerjarig 0%. Gevudo heft geen belastingen en heeft geen grondvoorraad; derhalve zijn de BBV kengetallen belastingcapaciteit en grondexploitatie niet van toepassing.

Weergave van de structurele begrotingsruimte geeft bij Gevudo een vertekend beeld.
Na aftrek van de eigen kosten wordt het restant van de provisie van HVC doorbetaald aan de deelnemers. De begrotingsruimte is dus in theorie zeer riant.
Gevudo stuurt er echter op om haar eigen kosten zo laag mogelijk te houden en beschouwt de werkelijke begrotingsruimte daarom liever als nagenoeg nihil.

De op grond van het BBV verplichte meerjarige balans ziet er als volgt uit:

Geprognosticeerde balans *(Bedragen x € 1.000)*

(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 31-12-2023	Prognose 31-12-2024	Prognose 31-12-2025	Prognose 31-12-2026	Prognose 31-12-2027	Prognose 31-12-2028
Activa						
Financiële vaste activa	24	24	24	24	24	24
Vlottende activa:						
-Kortlopende uitzettingen	0	0	0	0	0	0
- Liquide middelen	421	6	6	6	6	6
Totale activa	**445**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**
Passiva						
Eigen vermogen:						
- Algemene reserve	30	30	30	30	30	30
Vlottende passiva						
Kortlopende schulden (crediteuren)	415	0	0	0	0	0
Totaal passiva	**445**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**

2.3. Financiering

Op grond van de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) lichten wij een aantal zaken rondom de financiering toe.

- Kasgeldlimiet: De ruimte die overheidsorganisaties hebben om zaken met kort geld (rentetypische looptijd korter dan 1 jaar) te financieren, wordt begrensd door de zogenoemde kasgeldlimiet. Deze is bij ministeriële regeling bepaald als percentage van de totale lasten. Voor gemeenschappelijke regelingen is dit percentage bepaald op 8,2. De kasgeldlimiet voor 2025 is voor Gevudo derhalve 8,2% van € 0,85 miljoen, dus ca. € 70.000,-.
- Liquiditeitsrisico: Op dit punt wordt door Gevudo geen risico's gelopen.
- Gebruik van derivaten: Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.
- Uitzettingen/beleggingen: Als gevolg van uitkering aan de deelnemende gemeenten is geen overliquiditeit aanwezig. Gevudo voldoet aan de formele regelgeving ter zake van het schatkistbankieren. De drempel voor schatkistbankieren bedraagt sinds 1 juli 2021 €1 miljoen.

2.4. Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van de gemeenschappelijke regeling beperkt zich voornamelijk tot het faciliteren van het eigen bestuur. Gevudo is een kleine organisatie zonder personeel in loondienst. De secretaris- en controltaak wordt uitgevoerd door een adviseur van de gemeente Dordrecht. De administratie wordt door een andere medewerker van de gemeente (bedrijfsbureau) tezamen met personeel voor betalingsverkeer en archiefzaken verzorgd.

Het bestuur wordt over de stukken van Gevudo en aandeelhoudersstukken van HVC geadviseerd door een ambtelijk adviesteam vanuit drie gemeenten (Dordrecht, Gorinchem en Molenlanden).

2.5. Verbonden partijen

Gevudo fungeert als aandeelhouder in NV HVC; de enige verbonden partij van Gevudo. Die rol staat centraal bij alles wat Gevudo momenteel doet.

De vennootschap is statutair gevestigd in Alkmaar, maar heeft ook elders kantoren en vestigingen; waaronder in Dordrecht. De vennootschap heeft statutair (versie 2018) ten doel:

- ten algemene nutte werkzaam te zijn op het gebied van het beheer van afval, reststromen en duurzame energie, en direct of indirect daarmee verband houdende andere activiteiten, een en ander ten dienste van gemeenten, waterschappen en samenwerkingsverbanden - van gemeenten onderling en/of waterschappen onderling overeenkomstig de regelen van - door hen met de Vennootschap te sluiten overeenkomsten, alles in de ruimste zin met al - hetgeen daartoe behoort of daarmee maar enigszins in verband staat; en
- het deelnemen in, het op andere wijze een belang nemen in, het voeren van beheer over - andere ondernemingen met een gelijk of aanverwant doel en voorts het financieren van derden en het op enigerlei wijze stellen van zekerheid of het zich verbinden voor verplichtingen van derden

De risico's zijn beschouwd onder 2.1.

B. BEGROTING 2025

De exploitatiebegroting van Gevudo ziet er als volgt uit:

Omschrijving Bedragen x € 1.000,-	**Realisatie** **2023**	**Begroting** **2024**	**Begroting** **2025**
taakveld 04 OVERHEAD			
Beheerskosten	25	31	31
Overige kosten	-2	5	5
Accountantskosten	4	4	4
Bank- en rentekosten			
BTW zelf te verhalen	(6)	(8)	(8)
Subtotaal	*27*	*40*	*40*
taakveld 05 TREASURY			
Uitbetaling garantstellingsprovisie	866	810	810
Subtotaal	*866*	*810*	*810*
TOTALE LASTEN	**893**	**850**	**850**
BEDRIJFSOPBRENGSTEN			
Garantstellingsprovisie HVC	893	850	850
Subtotaal	*893*	*850*	*850*
TOTALE BATEN	**893**	**850**	**850**
Gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten	0	0	0
Onttrekken aan reserve	***0***	***0***	***0***
Gerealiseerd resultaat	***0***	***0***	***0***

Toelichting, mede in relatie tot BBV-eisen

Uitgangspunten

- Bij de opstelling van de begroting 2025 is gebruik gemaakt van de resultaten 2023.
- De provisie 2025 is bij gebrek aan concrete informatie geschat op de werkelijke uitkomst 2023. HVC heeft geen meerjarige actualisatie van de schuldontwikkeling onder garantie geleverd.
- Er wordt geen nieuw beleid voorzien waaraan afzonderlijke aandacht zou moeten worden besteed.
- De overheadkosten betreffen kosten van inhuur en externe advieskosten. Gevudo heeft geen personeel in loondienst.
- Er is geen sprake van eigen investeringen.
- Gevudo brengt geen tarieven naar derden in rekening.
- Er is geen sprake van behoefte aan lang vreemd vermogen, waardoor een beschouwing van renteomslag achterwege kan blijven/ niet zinvol is.
- Er is geen sprake van voorzienbare (materiële) incidentele baten en lasten. Om die reden is er ook geen staat van incidentele baten en lasten opgenomen. Er wordt in beginsel niets verrekend met de reserve. Het structurele begrotingssaldo is meerjarig 0/ sluitend. Mede op grond van de jaarverslagen in het verleden is dit een reëel perspectief.

C. VASTSTELLING

De raden van de deelnemers kunnen omtrent de ontwerpbegroting aan het Dagelijks bestuur binnen 8 weken na verzenddatum hun zienswijze kenbaar maken. Het Dagelijks bestuur levert de gebundelde reacties, voorzien van een eigen commentaar bij de ontwerpbegroting. Het Algemeen bestuur weegt deze informatie vervolgens af bij de vaststelling van de begroting.

Nadat deze door het Algemeen bestuur is vastgesteld, zendt het Dagelijks bestuur het vaststellingsbesluit aan de raden der deelnemende gemeenten. Vóór 15 juli van het jaar voorafgaand het begrotingsjaar, zendt het Dagelijks bestuur deze aan het college van Gedeputeerde Staten.

Vastgesteld door het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke regeling Gevudo op 23 mei 2024 .

de secretaris, de voorzitter,

C.R.Bruggeling P.J. Heijkoop

Gemeente Sliedrecht

GR Gevudo
T.a.v. het AB GR Gevudo
p/a Postbus 8
3300 AA DORDRECHT

Gemeente Sliedrecht
Industrieweg 11
3361 HJ Sliedrecht
Postbus 16
3360 AA Sliedrecht

T (0184) 14 0184
F (0184) 41 2769
gemeente@sliedrecht.nl
www.sliedrecht.nl

Datum
17 mei 2024

Betreft
Zienswijze jaarrekening 2023 & begroting 2025

Uw kenmerk
2024-0033283

Ons kenmerk
2024-0052898

Afdeling
Team Ruimtelijke Ontwikkeling & Beleid

sa.hamar.de.la.brethoniere@sliedrecht.nl

Behandeld door
Silvain Hamar de la Brethonière

Geachte leden van het Algemeen bestuur van de GR Gevudo,

Op 28 maart 2024 heeft het Dagelijks Bestuur van de GR Gevudo ons verzocht een zienswijze uit te brengen ten aanzien van de ontwerp begroting 2025. Dat doen wij via deze brief.

Ontwerp begroting 2025
Inhoudelijk hebben wij geen wensen of bedenkingen op de ontwerp begroting 2025. Wij danken u voor de zorgvuldige opstelling van de begroting en zien uit naar de verdere samenwerking.

Hoogachtend,

Namens de gemeenteraad,

De griffier, De burgemeester,

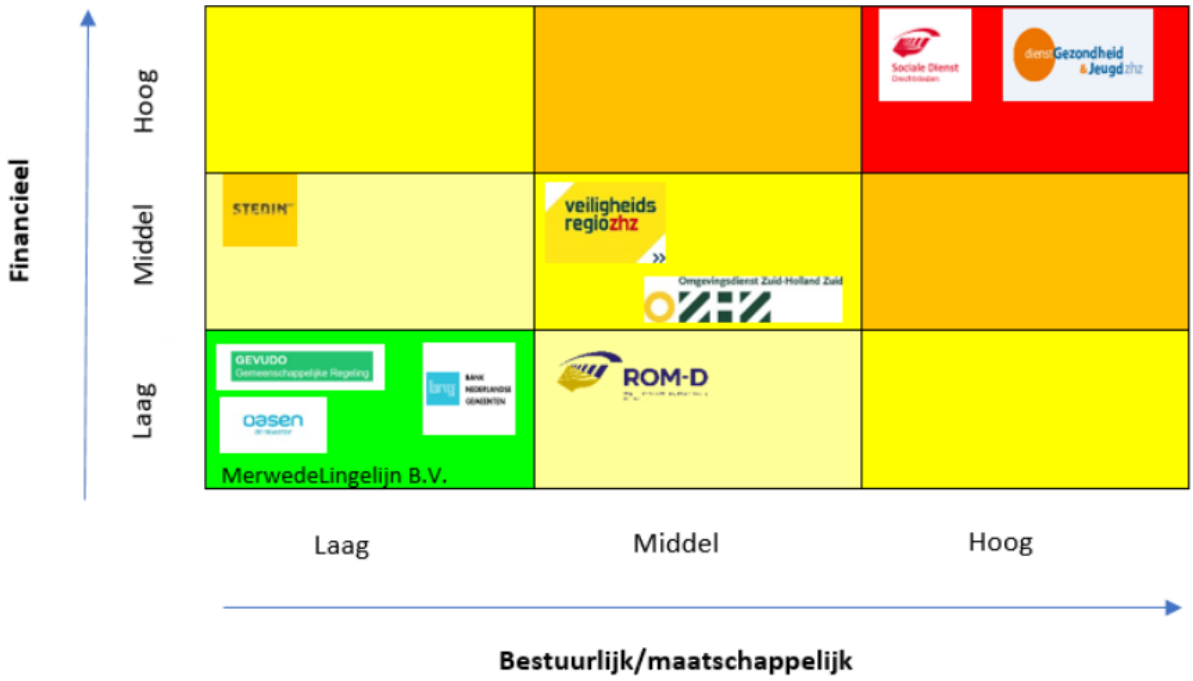
Mr. R.P.A. van Aalst mr. drs. J.M. de Vries

Bijlage 6 - Risicoanalyse

Per verbonden partij wordt volgens een risicoanalyse in beeld gebracht welke risico's de gemeente loopt in haar financiële, informatieverstrekkende en bestuurlijke relatie met de verbonden partij. De wijze van risicobepaling is gebaseerd op basis van de Nota Verbonden Partijen 2022.

Indien het bestuurlijk en/of financieel risico beperkt is, is de verbonden partij gekwalificeerd als een laag risico en kleurt deze groen. Kunnen enkele opmerkingen gemaakt worden, dan kleurt het oranje. Mocht de relatie met de verbonden partij risicovol zijn, dan is de verbonden partij rood. Hieronder volgt de risicoanalyse van de verbonden partijen, waarbij classificeringen vanaf middel/hoog en hoog een nadere tekstuele duiding hebben gekregen.

Deze bijlage is gelijk aan de uitwerking zoals opgenomen bij de Jaarrekening 2023, omdat de analyse is gebaseerd op dezelfde informatie. Niet op alle partijen zoals genoemd is de matrix is nu een zienswijze van toepassing.

Beknopte toelichting op de verbonden partijen met hogere risicoclassificatie van:

- De risicoclassificatie van de GR Sociaal wordt als hoog gekwalificeerd vanwege de hoge financiële bijdrage en de toenemende kosten in het sociaal domein.
- De GR DG&J ZHZ kent hoge financiële en inhoudelijke risico's. Het onderdeel Jeugd kent (financiële) zorgen en risico's omdat de vraag naar jeugdhulp blijft stijgen. We worden gecompenseerd door het rijk via de hervormingsagenda. Daarin zijn echter ook weer meteen bezuinigingen opgenomen. We zijn hierin ook afhankelijk van landelijk beleid. Grip krijgen op de kosten van de Jeugdzorg doen we regionaal, maar is met ingang van 2023 ook een lokale aangelegenheid. Vanaf 2023 is de bijdrage volledig gebaseerd op het profijtbeginsel. De in de begroting

van de GR gepresenteerde weerstandratio is 0,45%. De buffer om onvoorziene tegenvallers op te vangen is daardoor beperkt en dit heeft effect op het gemeentelijk risicoprofiel.

- In de behandeling van de begroting 2024 kende de GR OZHZ een gemiddeld-hoog risicoprofiel. Gelet op de beschikbare financiële informatie, is het risicoprofiel gewijzigd naar gemiddeld.